

МАКС БРУКС

—та
световна
война

МАКС БРУКС

Z-ТА СВЕТОВНА ВОЙНА

РАЗКАЗИ НА ОЧЕВИДЦИ ЗА

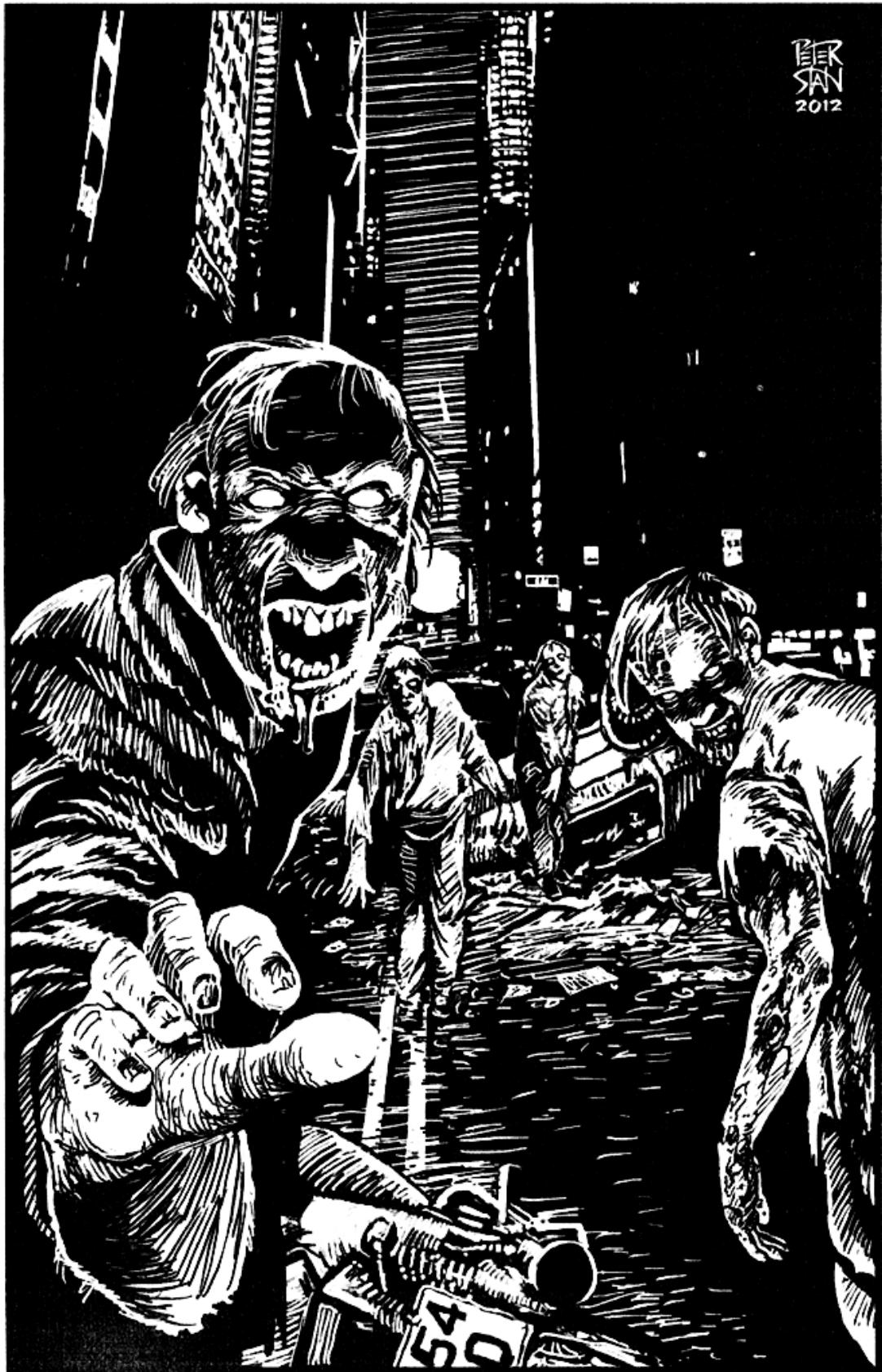
ВОЙНАТА СЪС ЗОМБИТА

Всичко започва със слухове за поредната пандемия, идваща от Китай. После случаите на заразени главоломно нарастват и онова, което е изглеждало като раздвижване на криминалния контингент или наченки на революция, не след дълго се оказва далеч по-страховито. Изправено пред едно ужасяващо бъдеще, човечеството се сблъсква със събития, които подлагат на изпитание както здравия ни разум, така и инстинктите ни за оцеляване.

Базирана върху подробни интервюта с оцелели в битките срещу живите мъртвци, „Z-та световна война“ възкресява най-добрите традиции на американската журналистика, утвърждавайки се не само като развлекателна проза, но и като зловеща аллегория.

„Z-та световна война“ се превърна още с излизането си в абсолютен феномен, а неизбежната екранизация с Бrad Pitt допълнително засили поп културния статус на този ярък и зашеметяващ бестселър.

*Тази книга е за Хенри Майкъл Брукс^[1], заради когото
ми се иска да променя света.*

---

[1] Синът на автора — Б.пр. ↑

ВЪВЕДЕНИЕ

Наричат я по различен начин — „Кризата“, „Тъмните години“, „Мрачното време“, „Бродещата чума“... а напоследък взеха да ѝ залепят по-съвременни и тежкарски етикети като „Z-та световна война“, „Световна война Z“ или „Първата война Z“. Лично аз никак не харесвам последното определение, защото предполага неизбежното избухване на „Втората война Z“. За мен случилото се винаги ще си остане „Войната със зомбитата“ и макар мнозина да оспорват научната прецизност на термина „зомби“, трудно ще намерят по-известно и широко възприето название на съществата, които едва не залихаха цялото човечество. Думата „зомби“ крие в себе си опустошителна сила, нямаща равна на себе си по отношение на лекотата, с която възкресява цяла галерия от спомени и емоции. Именно тези спомени и емоции са предмет на настоящата книга.

Тази хроника на най-големия конфликт в човешката история въщност дължи появата си на един несравнено по-маловажен, изцяло личностен сблъсък между мен и председателката на Комисията към ООН по изготвяне на следвоенния доклад. Първоначалната ми работа за Комисията може да се опише като абсолютно безкористна. Всичките ми пътни разноски, правомощията за достъп в охраняемите зони, арсеналът ми от преводачи (и електронни, и такива от плът и кръв), както и малкият ми, но почти безценен диктофон с гласово активиране (най-големият подарък, за който всеки, чиито пръсти не танцуваха професионално по клавиатурата, може да си мечтае) — всичко това свидетелстваше за голямото значение и ползата от работата ми за осъществяването на проекта. Ето защо бях просто потресен, когато разбрах, че едва ли не половината от осигурените от мен материали не са намерили място в окончателния текст на доклада.

— Това е прекалено лично — заяви председателката по време на един от многото ни оживени спорове. — Твърде много мнения, твърде много чувства. Целта на доклада е друга. На нас ни трябват точни факти и цифри, незамъглени от човешкия фактор.

Естествено, тя беше права. Официалният доклад представляващ сбор от студени, сурови данни; обективен „следвоенен отчет“, който да позволи на бъдещите поколения да изучат събитията от това апокалиптично десетилетие, без да се влияят от „човешкия фактор“. Но не е ли именно човешкият фактор онази нишка, която ни свързва най-силно с нашето минало? От какво ще се трогнат повече идните поколения — от сухата хронология и скучната статистика, или от автентичните спомени на хора от плът и кръв, които почти по нищо не се различават от самите тях? Нима с изключването на човешкия фактор не рискуваме да се дистанцираме от историята, която не е изключено — боже опази! — някой ден да се повтори? И, в края на краищата, нима човешкият фактор не е единствената съществена разлика между нас и враговете, които сега наричаме „живите мъртвци“? Зададох тези въпроси — предполагам не твърде професионално — на своята „шефка“, завършвайки с емоционалния изблик: „Не можем просто ей така да изхвърлим всички тези истории на боклука!“ Ала ето как ми отговори тя:

— Няма да ги изхвърлим. Напиши книга. Все още разполагаш с всички записи и имаш пълното право да ги използваш. Кой би ти забранил да възкresиш събраните лично от теб истории на страниците на собствената си (нецензурният епитет е изтрит) книга?

Без съмнение някои от по-критично настроените ще бъдат възмутени от идеята да се напише историческа книга с разкази на очевидци толкова скоро след завършката на световния конфликт. Все пак са минали само дванайсет години от обявяването на „Деня на американската победа“ в континенталната част на Съединените щати и само десет — от освобождаването на последната световна сила Китай. И като се има предвид, че повечето хора смятат „Деня на китайската победа“ за датата, сложила официално край на войната, как може да се говори за реална ретроспекция? Неслучайно един от колегите ми в ООН казва: „В момента живеем в мир, чиято продължителност все още не е надвишила тази на войната“... Това са достойни, напълно обосновани аргументи, които не може да се пренебрегнат. За представителите на поколението, което изнесе на плещите си борбата и страданията, донесли ни това десетилетие на мир, времето е колкото съюзник, толкова и враг. Да, идните години със сигурност ще ни предоставят възможност да хвърлим поглед към отминалите събития,

прибавяйки мъдрост към впечатленията ни; мъдрост, озарена от светлината на един далеч по-зрял и обективен следвоенен свят. Същевременно обаче голяма част от спомените за случилото се ще избледнеят и ще се изгубят, защото са заточени в тела и души, твърде изтерзани и немощни, за да вкусят от плодовете на победата. Не е тайна, че средната продължителност на живота в съвременния свят е доста по-ниска от предвоенната. Недохранването, замърсяването на околната среда, разпространението на редица болести, считани за изкоренени в миналото (дори в САЩ, където възраждането на икономиката и общественото здравеопазване е неоспорим факт)... Всичко това свидетелства, че просто не ни достигат необходимите ресурси, за да унищожим напълно последствията от физическите и психологическите загуби. Именно заради този враг — Времето — аз реших да се откажа от блазнещите удобства на ретроспекцията и да публикувам разказите на оцелелите. А току-виж след няколко десетилетия някой се нагърбил с мисията да запише спомените на вече доста по-възрастните, доста по-мъдри очевидци. И нищо чудно сред тези хора да съм и аз.

Въпреки че тази книга е преди всичко колекция от възпоминания, в нея присъстват и множество технически, социални, икономически и други подробности, фигуриращи в оригиналния доклад на Комисията, понеже имат отношение към историите на хората, чиито гласове звучат от тези страници. Въщност книгата е тяхна, а не моя, поради което и се опитах да направя присъствието си в нея възможно най-незабележимо и ненатрапчиво. Включих своите въпроси в нея поради една-единствена причина — защото могат да възникнат и у читателите. Постарах се да се въздържам от категорични оценки и коментари от всякакъв вид, и ако в книгата въпреки всичко има човешки фактор, който заслужава да бъде отстранен, нека това да съм аз.

ЗАПЛАХАТА

ГОЛЯМ ЧУНЦИН, ОБЕДИНЕНА КИТАЙСКА ФЕДЕРАЦИЯ

(В годините преди Войната този регион можеше да се похвали с население, надхвърлящо трийсет и пет милиона. Сега жителите му са едва петдесет хиляди. Средствата от фондовете, предназначени за възстановяване, рядко достигат до тази част на страната, понеже правителството предпочита да се занимава с доста по-гъсто населените крайбрежни региони. Тук няма централно електрозахранване, нито течаща вода, като се изключи река Яндъз. Улиците обаче са изчистени от отломките и местният „съвет по безопасност“ е взел необходимите мерки за предотвратяването на следвоенните бунтове и размирици. Председател на този съвет е Гуан Дзиншу — доктор по медицина, който (въпреки преклонната си възраст и бойните си рани) и досега продължава редовно да прави посещения по домовете на своите пациенти. Ето какво ми разказа той.)

Първото проявление на заразата, на което станах свидетел, се случи в отдалечено селце, нямащо официално наименование. Жителите му го наричаха „Нов Дачан“, но по-скоро от носталгия, а не заради нещо друго. Предишният им дом — „Стар Дачан“ — е бил основан още в епохата на Трите царства^[1] и се говореше, че стопанствата, къщите и дори дърветата там са вековни. Щом построили язовира „Трите пролома“ и нивото на водата във водохранилището започнало да се повишава, голяма част от постройките в Дачан били разглобени, тухличка по тухличка, и издигнати наново на по-висок участък. Ала този Нов Дачан вече не бил град, а „национален исторически музей“ Каква ужасна ирония за горките селяни — градът им да е спасен, но да могат да го посещават само като туристи. Предполагам, че навярно поради тази причина някои от тях са решили неофициално да назоват новото си поселище

Нов Дачан — за да съхранят връзката с миналото, пък макар и само по този начин. Лично аз не знаех за съществуването на този втори „Нов Дачан“, така че можете да си представите объркването ми, когато ми позвъниха оттам.

В болницата беше тихо; нощта бе спокойна, въпреки нарастващия в последно време брой на катастрофите по вина на пияни шофьори. Мотоциклетите ставаха все по-популярни сред младежта. Често подхвърляхме, че „Харли Дейвидсън“ е успял да погуби повече млади китайци, отколкото всички американци във войната в Корея. Ето защо се радвах толкова на тихото си нощно дежурство. Бях уморен, болеше ме гърбът и краката ми бяха оттекли. Тъкмо се бях запътил да изпуша една цигара и да се полюбувам на изгрева, когато чух някой да ме вика по име. Тази нощ в регистратурата имаше нова служителка, която не се оправяше много-много с диалектите. Жената не бе успяла да разбере дали става въпрос за инцидент, или за някакво заболяване. Без съмнение обаче се касаело за спешен случай, така че бихме ли могли да изпратим помощ?

Какво можех да й кажа? По-младите лекари, които възприемаха медицината единствено като удобен начин да попълнят банковите си сметки, определено нямаше да се втурнат да помогат на някакъв си „юн-мин“^[2] просто ей така. Но аз може би продължавам да си бъда стар революционер по душа. „Нашият дълг е да бъдем отговорни пред народа.“^[3] Тези думи все още означават нещо за мен... и аз честичко си припомнях това, докато моят „Диър“^[4] подскачаше и се тресеше по черните пътища, които правителството отдавна бе обещало да асфалтира, но така и не го направи.

Доста се измъчих, докато открия селцето. Официално то не съществуваше и поради тази причина не фигурираше на нито една карта. На няколко пъти се изгубвах съвсем и трябваше да питам за посоката местните, а те всеки път ме отпращаха към града-музей. Ето защо бях в ужасно настроение, когато най-накрая успях да се добера до купчината къщички, кацали на билото на неголям хълм. Дано поводът за повикването ми наистина да е сериозен! — казах си аз. Ала щом зърнах лицата на болните, тутакси съжалих за спонтанното си желание.

Бяха седмина — всичките лежаха, изнемощели и в полуусвяст. Жителите на селцето ги бяха пренесли в новата си зала за общински

събрания. Стените и подът бяха от гол цимент, а въздухът беше студен и влажен. Естествено, че ще са болни — мина ми през ума. Попитах селяните кой се е грижел за пострадалите. Никой, отвърнаха ми те, понеже не било „безопасно“. Забелязах, че вратата се залоства отвън. Явно обитателите на селото се страхуваха от нещо. Стояха приведени, сякаш се бояха някой да не ги удари, и разговаряха шепнешком, а други се държаха на разстояние и мърмореха молитви. Селяните сериозно ме ядосаха с това тяхно поведение — но не като личности, разбирате ли, а като представители на нашата велика страна. След векове на чуждоземен гнет, експлоатация и унижения най-сетне си бяхме възвърнали мястото, което ни принадлежеше по право — на един от стожерите на човешката цивилизация. Бяхме станали в най-богатата и най-динамично развиваща се суперсила, пълновластни господари на всичко — от космоса до киберпространството. Това беше разцветът на „Китайския век“, който вече целият свят признаваше, ала ето че мнозина от нас продължаваха да живеят като невежи селяни, робуващи на закостенели суеверия, все едно са варвари от ранния Яншао^[5].

Все още в плен на цивилизационно възмущение, аз коленичих пред първата пациентка. Болната имаше висока температура (четирийсет градуса) и неудържимо се тресеше. Когато се опитах да прегледам крайниците ѝ, жената започна да стене приглушено. На дясната ѝ предмишница се виждаше рана от ухапване. Разгледах я внимателно и установих, че пострадалата не е била нападната от животно. Съдейки по радиуса на раната и следите от зъбите, очевидно ставаше въпрос за човек, дори по-скоро за дете. Предположих, че именно оттук е пълзнала заразата, ала самата рана беше изненадващо чиста. Отново попитах селяните кой се е грижел за болните и те отново ми казаха: „Никой.“ Не можех да им повярвам. Човешката уста гъмжи от бактерии; в нея има повече микроби, отколкото в някой бездомен помияр. Ако действително никой не бе промил и дезинфекцирал раната, как така не се беше възпалила?

Прегледах и останалите шестима пациенти. Всички имаха почти еднакви симптоми и сходни рани на различни части по тялото. Обърнах се към един мъж, който ми се стори в най-будно състояние, и поисках да узная кой или какво е причинило тези рани. Той ми отвърна, че се случило, докато се опитвали да „го“ усмирят.

— Кого? — попитах.

Открих „нулевия пациент“^[6] в другия край на селцето, заключен в изоставена къща. Дванайсетгодишно момче. Ръцете и краката му бяха завързани с полиетиленова опаковъчна лента. В усилията си да се освободи момчето бе изподрало зверски кожата си, ала въпреки това не се виждаха никакви следи от кръв. Кръв не течеше и от другите му рани — нито от големите язви по ръцете и краката му, нито от големия сух кратер, зейнал на мястото на палеца на десния му крак. Хлапето се мяташе като бясно животно и парцалът, с който бяха запушили устата му, едва заглушаваше ръмженето му.

PETER
STAN
2012

Изпървом жителите на селото не ми даваха да се доближа до момчето. Предупреждаваха ме да не го докосвам, понеже било „прокълнато“. Отскубнах се от тях и си сложих ръкавиците и лекарската маска. Кожата на момчето беше хладна и сива като цимента, върху който лежеше. Не можах да напипам нито сърдебиене, нито пулс. Безумните му очи бяха широко отворени и потънали в орбитите си. Следяха всяко мое движение, сякаш имах пред себе си хищник, а не човешко същество. Докато го преглеждах, хлапето се държеше изключително враждебно, опитваше се да ме сграбчи със завързаните си ръце и да ме ухапе — въпреки кърпата в устата си.

Мяташе се тъй необуздано, че се наложи да потърся помощта на двама по-ячки селски момци, за да го удържим. Те обаче не помръднаха от мястото си и продължиха да се тълпят разтреперани до вратата като изплашени зайчета. Обясних им, че ако си сложат маска и ръкавици, няма никаква опасност да се заразят. Когато отново поклатих глави, промених рязко тона си и най-безцеремонно им заповядах да се подчинят, макар и да нямах никакво законно право да се държа така.

Това вече подейства. Единият от мъжете хвана момчето за краката, а другият — за ръцете. Помъчих се да му взема кръв за изследване, ала изтеглих единствено кафеникава гъста течност. Докато издърпвах иглата, хлапето отново започна да буйства.

Този от „санитарите“ ми, който държеше ръцете на момчето, реши за по-сигурно да ги притисне с колене към пода. То обаче неочеквано се изви и аз чух как лявата му ръка изхрущя. Назъбените краища на лъчевата и лакътната кост пронизаха сивата кожа и се подадоха навън. Хлапето не извика — и сякаш дори не го забеляза, — ала нервите на двамата ми помощници не издържаха. Те скочиха и се втурнаха към вратата, изчезвайки в нощта.

В интерес на истината и аз инстинктивно бях отскочил няколко крачки назад. Срам ме е да си го призная, но така се случи. Работех като лекар през целия си съзнателен живот. Бях обучен — и може дори да се каже „отгледан“ — от китайската народноосвободителна армия. Бях изцелил безброй ранени бойци и на няколко пъти се бях озовавал очи в очи срещу смъртта, а ето че сега се бях изплашил (и то не на шега!) от един немощен хлапак.

Момчето започна да се извива към мен. Вече бе успяло напълно да освободи ръката си. Плътта и мускулите се разкъсваха и раздираха, докато не остана само голото чуканче. Като си помогаше с дясната си ръка, която продължаваше да е завързана за лявата, хлапето запълзя по пода.

Втурнах се навън и залостих вратата след себе си. Опитах се да се успокоя, да сподавя чувството на страх и срам. Въпреки това, когато попитах селяните как точно се е заразило момчето, гласът ми все още трепереше. Не получих никакъв отговор. В същия миг дочух удари по вратата — хлапето бълскаше с юмрук по тънкото дърво. Едва се удряха да не подскоча при тези зловещи звуци. Молех се местните да не забележат колко съм пребледнял. Надавайки вик колкото от страх, толкова и от гняв, аз им повторих, че на всяка цена трябва да ми кажат какво се е случило с момчето.

Тогава напред пристъпи една млада жена — може би майката на хлапето. По лицето ѝ се виждаше, че бе плакала в продължение на дни; очите ѝ бяха сухи и червени. Жената ми сподели, че всичко започнало, когато детето отишло заедно с баща си да „ловят луната“ — тоест да се гмуркат в търсене на съкровища сред подводните руини на дъното на язовира „Трите пролома“. Там имало над хиляда и сто изоставени селца, градчета и дори големи селища; винаги можело да се намери нещо ценно. По онова време подобна практика не беше рядкост, въпреки че беше строго забранена от закона. Майката на момчето ми обясни, че не ставало въпрос за кражба, понеже някогашният им дом Стар Дачан също се намирал там; двамата просто искали да спасят част от семейните ценности, останали в къщите след изселването на жителите. Жената започна да се повтаря и се наложи да я прекъсна с обещанието, че няма да кажа нищо на полицията. Това я успокои донякъде и тя ми разказа, че синът ѝ се върнал със сълзи на очи и рана от ухапване на крака. Хлапето не знаело какво се е случило, защото водата била твърде тъмна и мътна. Що се отнася до баща му, той изчезнал безследно.

Извадих мобилния си телефон и набрах номера на доктор Гу Уън Куй — мой стар другар от армията, който сега работеше в Института по инфекциозни заболявания към Чунцинския университет^[7]. Двамата си разменихме дежурните любезности, след което обсъдихме собственото си здраве и здравето на внуките ни, както бе прието.

Тогава му разказах за странната зараза и изслушах шеговитите му забележки по повод селската хигиена. Насилих се да се засмея, ала същевременно изтъкнах, че според личното ми мнение случаят наистина е сериозен. С известна неохота той ме попита за симптомите. Описах всичко: ухапванията, треската, момчето, ръката му... и чертите на лицето му внезапно се изопнаха. От усмивката му нямаше и следа.

Помоли ме да му покажа заразените. Върнах се при пациентите и обърнах камерата на телефона към всеки от тях. Гу Уън Куй пожела да ги разгледа по-отблизо, ето защо приближих апарата до раните им. Когато отново погледнах към экрана, установих, че вече нямаме видеокомуникация, а само аудиовръзка.

— Остани там, където си — достигна до мен далечният му глас.
— Запиши имената на всички, които са имали контакти с болния. Завържи онези, които вече са инфектирани. Ако някой от тях е изпаднал в кома, сложи го да легне в изолирано помещение и залости добре всички изходи.

Гу Уън Куй говореше спокойно и безизразно като робот, сякаш беше репетирал предварително или четеше вече написан текст.

— Имаш ли оръжие? — попита ме той.
— Не, защо? — възкликах учудено аз.

Ала вместо да ми отговори, Гу Уън Куй се върна към равнодушния си тон и обеща отново да ми позвъни. Каза, че трябва да се свърже с този и онзи, а след няколко часа ще мога да очаквам „подкрепление“.

Въпросното подкрепление пристигна след по-малко от час — петдесетина мъже с големи армейски хеликоптери Z-8A^[8], всичките до един в защитни облекла срещу биологична опасност. Представиха се като служители от Министерството на здравеопазването. Не знам кого се опитваха да заблудят. По арогантните им жестове и безцеремонното, заплашително държание и най-невежият селяк щеше да разпознае Гунанбу^[9].

Първата им цел беше залата за събрания. Пациентите, които лежаха там, бяха изнесени на носилки; ръцете им бяха окованы с белезници, а устите им — запушени. После отидоха на другия край на селото за момчето. Изнесоха го в чувал за трупове. Майка му все още виеше до небесата, когато я извикаха заедно с останалите жители за „медицински преглед“. Записаха имената на всички и им взеха кръв за

изследвания. Един след друг селяните биваха събличани съвсем голи и фотографирани. Последен дойде редът на една съсухрена старица. Тя имаше мършаво, костеливо тяло, осеяно с хиляди бръчки лице и малки стъпала, които навярно са били пристягани в детството й^[10]. Тя размаха възлестия си юмрук към „лекарите“:

— Така ви се пада! — изкрешя жената. — Това е възмездие за Фенду!

Старицата имаше предвид Града на призраците, където имаше множество храмове и светилища, посветени на духовете от подземния свят. Също като Стар Дачан, и Фенду нямаше късмет, защото се бе оказал препятствие по пътя към следващата Голяма Крачка Напред. Селището бе евакуирано, после разрушено и накрая — напълно наводнено. Лично аз никога не бях страдал от суеверия и не си позволявах да попадам под въздействието на „опиума за народите“^[11]. Все пак съм лекар, човек на науката, и вярвам само в онова, което мога да пипна и видя. В моите очи Фенду си беше чисто и просто евтин, кичозен капан за туристи. Естествено, думите на тази дърта вещица нямаха никакъв ефект върху мен, ала тонът и гневът й бяха нещо съвсем друго... Каквото и да си говорим, тя беше зърнала отблизо много беди през живота си: военните диктатури, японската окупация, безумният кошмар на „Културната революция“... Жената явно усещаше, че се задава поредната катастрофа, макар и да не притежаваше достатъчно знания, за да проумее същността й.

Що се отнася до моя колега доктор Гу Уън Куй, той разбираще всичко твърде добре. Дори бе рискувал собствената си глава, за да ме предупреди и да спечели малко време, през което да позвъни и може би да предупреди и други хора, преди да пристигнат онези от „Министерството на здравеопазването“. Имаше нещо в казаното от него... една фраза, която не беше използвал от дълги години, от времената на „малките“ погранични конфликти със Съветския съюз. Това беше през далечната 1969-а. Намирахме се в окопите от нашата страна на река Усuri, на по-малко от километър надолу по течението от Чън Бао. Руснаците се готвеха да си възвърнат завоювания от нас остров и тежката им артилерия громеше нашите войски.

Двамата с Гу се опитвахме да извадим шрапнел от корема на един войник, на възраст малко по-млад от нас. Червата на младия мъж бяха разкъсани и медицинските ни престилки бяха целите в кръв и

изпражнения. На всеки седем секунди до нас експлодираше снаряд и се налагаше да закриваме раната от сипещата се пръст със собствените си тела. През цялото това време слушахме как клетникът тихо стене и зове майка си. Естествено, долавяха се и други гласове, които ехтяха от непрогледния мрак отвъд входа на нашия бункер; отчаяни, зли гласове, които не биваше да се чуват от тази страна на реката. Отвън стояха на пост двама пехотинци. Единият извира: „Спецназ!“ и тутакси започна да стреля в тъмнината. Разнесоха се и други изстрели — свои ли, чужди ли, нямаше как да се разбере...

Тътенът на поредния снаряд разтърси нощта и ние отново се приведохме над умиращия войник. Лицето на Гу Уън Куй се намираше на няколко сантиметра от моето. По челото му се лееше пот. Дори на слабата светлина от единствения парафинов фенер виждах колко е пребледнял и как трепери. Другарят ми погледна първо към ранения младеж, после към вратата и накрая към мен. И ненадейно промълви:

— Не се тревожи, всичко ще бъде наред.

Дължен съм да отбележа, че това го казваше човек, когото никой от познатите му не би нарекъл оптимист. Гу Уън Куй беше един вечно мрънкащ, начумерен невротик. Ако го заболеше глава, той подозираше, че има тумор на главния мозък, а завалеше ли дъжд, мигом заявяваше, че тази година реколта няма да видим. Аз обаче си давах сметка, че това е неговият начин да контролира ситуацията, понеже по този начин винаги беше на една крачка пред опасността. И ето че в този напрегнат миг, когато реалността изглеждаше несравнено по-ужасна от фаталистичните му пророчества, на колегата ми не му оставаше нищо друго, освен да предприеме абсолютно противоположния подход.

— Не се тревожи, всичко ще бъде наред.

За първи път пророчеството му се сбъдваше. Руснаците така и не успяха да форсират реката, а ние дори успяхме да спасим живота на пациента си.

След тази случка в продължение на много години аз често го дразнех с въпроса в каква ли каша трябва да попадне, за да зърне светъл лъч. А Гу винаги ми отвръщаше, че следващия път трябва да му се случи нещо още по-лошо. Е, вече бяхме остарели и ето че най-накрая бяхме сполетени от въпросното „още по-лошо“ нещо. Разбрах го веднага след въпроса му дали съм въоръжен.

— Не, защо? — учудих се аз.

Гу Уън Куй помълча известно време; очевидно ни подслушваха.

— Не се тревожи — изрече той, — всичко ще бъде наред.

Точно в този миг осъзнах, че странното заболяване не е изолиран случай. Прекъснах разговора и тутакси позвъних на дъщеря си в Гуанчжоу.

Съпругът й работеше в „Чайна Телеком“ и всеки месец прекарваше поне седмица в командировки зад граница. Намекнах й, че този път не би било зле да заминат заедно, като вземат и внучката ми със себе си. И да не бързат да се връщат. Нямах време за обяснения; връзката се разпадна в момента, в който се появи първият хеликоптер. Последното, което успях да кажа на дъщеря си, беше:

— Не се тревожи, всичко ще бъде наред.

(Впоследствие Гуан Дзиншу бива арестуван по заповед на китайското Министерство на държавната сигурност. Хвърлят го в затвора, без да му предявят никакви официални обвинения. Когато най-сетне му се удава възможност да избяга, епидемията вече била разпространена извън границите на Китайската народна република.)

ЛХАСА, ТИБЕТСКА НАРОДНА РЕПУБЛИКА

(Най-гъсто населеният град в света все още не може да си поеме дъх от всеобщите избори, които се състояха миналата седмица. Социалдемократите totally разгромиха партията на ламите^[12] и уличните празненства не секват. Срещнах се с Нури Телевалди в едно претъпкано кафе, чиито маси бяха разположени на самия тротоар. И двамата трябваше да крещим, за да се чуваме един друг на фона на невъобразимата еуфорична гълъчка.)

Преди избухването на епидемията прехвърлянето на бежанци по суза не беше широко разпространено. Твърде много пари отиваха за изгответяне на паспорти, фалшиви туристически автобуси, както и за уреждането на необходимите контакти и обезпечаването на сигурността от другата страна на границата. По онова време за привлекателни дестинации се считаха единствено Тайланд и

Мианмар^[13]. От Кашъ, където живеех тогава, имаше само една възможност за бягство извън страната — в бившите съветски републики. Обаче никой не искаше да ходи там, ето защо в началото не бях „шътоу“^[14]. Наместо това се занимавах с контрабанда — суров опиум, необработени диаманти, момичета, момчета и всякакви други ценности от примитивните страни, които се опитват да минат за държави. Епидемията обаче промени всичко това. Изведнъж заваляха поръчки — и то не само от страна на „лиудун жънкоу“^[15], но и, както казвате вие, от хората „с положение“. Към мен се обръщаха градски специалисти, частни земевладелци, дори правителствени чиновници от по-ниските етажи... Дето се вика, хора, които имат какво да губят. Изобщо не им пушкаше къде ще отидат, просто искаха да се махнат оттук.

Вие знаехте ли от какво точно бягат?

Носеха се най-различни слухове. Даже се говореше за епидемия някъде из Кашъ... Правителството на бърза ръка затвори устите на приказливите. Ние обаче се досетихме, че нещо не е съвсем наред...

Правителството не се ли опита да ви спре?

Официално — да. Увеличиха наказанията за нелегални превози и засилиха пограничния контрол. Дори екзекутираха публично неколцина шътоу — ей тъй, за назидание... И ако човек не знае как стоят нещата в действителност — ако не ги види от нашия ъгъл, така да се каже, — като нищо ще сметне тия мерки за ефективни.

Твърдите, че не са били ефективни, така ли?

Твърдя, че благодарение на мен доста народ забогатя. Границари, бюрократи, ченгета, че даже и кметът... Приказни времена бяха — най-добрият начин да почетеш паметта на Мао беше възможността да видиш лика му на възможно най-много банкноти от по сто юана!

Значи бизнесът ви е вървял доста добре...

В Кашъ настана истински бум на нелегалните прехвърляния. През града минаваха деветдесет процента, ако не и повече, от целия човекопоток на Запад, с изключение на една съвсем малка част, които заминаваха по въздух.

Самолетни полети?

Съвсем малко. Лично на мен рядко ми попадаха подобни поръчки, като се изключат няколкото товарни рейса за Казахстан или Русия от дъжд на вятър... Но това бяха дреболии. Не беше като на изток — от Гуандун или Цзянсу примерно всяка неделя излитаха хиляди хора.

Можете ли да сте по-конкретен?

В източните провинции незаконните превози на хора по въздуха за нула време се превърнаха в изключително доходносен бизнес. Клиентите бяха доста богати — от ония, които могат да си позволят да резервират пакетни туристически услуги и визи първа класа. Те слизаха от самолета в Лондон или Рим, а някои и в Сан Франциско, където се настаняваха в хотелите си, излизаха да разгледат местните забележителности или просто се изгубваха сред тълпите. Печалбите бяха супер тълсти. Винаги съм искал да пробия във въздушния бизнес, там бяха големите пари...

Ами заразените? Нямаше ли опасност да бъдат разкрити?

Това вече се случи по-нататък, след рейс 575. В самото начало на самолетите не се качваха толкова много заразени. А ако се качваха, то бяха хора в ранните стадии на болестта. А и онези шътоу, които се занимаваха с въздушния транспорт, бяха извънредно предпазливи. Само да забележат симптомите на инфекцията, за нищо на света няма да те доближат, колкото и мангизи да им предложиш. Не бяха глупаци и пазеха бизнеса си. В нашия бранш си има едно златно правило: по-лесно е да изпързалаши чуждестранния служител от имиграционните власти, отколкото местния шътоу. Трябваше да изглеждаш и да се държиш като съвършено здрав човек, но дори и тогава си беше безумна надпревара с времето. Преди рейс 575 бях чувал за една двойка — преуспяваш бизнесмен и съпругата му. Него го ухапват, значи — но раната не е сериозна, не е засегнат нито един от големите кръвоносни съдове... Сигурен съм, че човекът се е надявал да намери никакво лекарство на запад, също като повечето от инфицираните... И тъкмо когато се настаняват в парижкия си хотел, онзи започва да припада. Жена му искала да извика лекар, но мъжът ѝ забранил.

Страхувал се, че ще ги екстрадират обратно. Накрая заповядал на жена си да го зареже и да си тръгне още сега, преди да е изпаднал в кома. Казват, че тя го послушала. В продължение на цели два дни персоналът на хотела не обръщал внимание на стенанията и шума от стаята с табелката „МОЛЯ, НЕ БЕЗПОКОЙТЕ!“, обаче в крайна сметка решили да разбият вратата. Не съм сигурен дали епидемията в Париж е тръгнала от този тип, но нищо чудно и така да е станало.

Казвате, че не са извикали лекар от страх, че ще ги екстрадират обратно. Как тогава са възнамерявали да открият лекарство за болестта на запад?

Май не разбирате душата на бежанеца, а? Вижте, тези хора са били отчаяни. Били са приклещени между две злини — от едната страна е болестта, а от другата — собственото им правителство, което се стреми да събере и да „лекува“ заразените. Ако ваш близък — примерно съпругата ви, детето ви или някой родственик — се зарази, а вие смятате, че има надежда, макар и съвсем слаба, да бъде изцелен в чужбина, нима нямаше да направите всичко възможно, за да го отведете там? Щяхте ли да се откажете и да захвърлите последния си шанс?

Споменахте, че жената на инфектирания, заедно с други ренше, се изгубила в тълпата...

Винаги става така, дори и преди широкото разпространение на епидемията... Някой отсяда при роднини, друг при приятели... Голяма част от по-бедните пък се налага да отработят своя бао^[16] към местната китайска мафия. Повечето обаче буквально изчезват в търбуха на съответната страна.

Сред утайката на обществото, така ли?

Наричайте го както искате. Къде ще се скриеш по-добре, ако не сред онези членове на обществото, чието съществуване никой не иска да признае? А и как иначе да си обясним факта, че толкова много епидемии в страните от първия свят водят началото си именно от гетата?

Чувал съм, че мнозина шътоу съзнателно са разпространявали митове за чудодейни изцеления в други страни...

Да, имаше такива.

А вие?

(Пауза.)

Не.

(Отново пауза.)

Как се отрази случаят с рейс 575 върху прехвърлянето на бежанци по въздуха?

Затегнаха ограниченията, но само в някои държави. Онези шътоу, които се занимаваха с въздушния транспорт, се отличаваха не само с предпазливост, но и с находчивост. Обичаха да казват: „Във всяка богаташка къща има и вход за прислугата.“

Какво означава това?

Щом Западна Европа е засилила контрола и мерките за безопасност, значи ще минем през Източна. Ако не ни пускат в САЩ, ще се пробваме през Мексико. Заради затегната пропускателен режим богатите бели страни се чувстваха в по-голяма безопасност, но в действителност инфекцията вече бушуваше зад границите им. Не забравяйте обаче, че това не беше моята специалност! Аз се занимавах основно със сухопътния транспорт и страните от Средна Азия...

Там по-лесно ли беше да се отиде?

Там направо ни умоляваха да им дадем работа. Бяха преживели такъв икономически крах и чиновниците им бяха толкова изостанали и корумпирани, че често ни помагаха с изготвянето на документите срещу процент от хонорара. Те също си имаха местни шътоу, обаче не знам как им викаха на варварските си езици... Те например си сътрудничеха с нас и прехвърляха ренше през някогашните съветски републики в страни като Индия или Русия, дори Иран, макар че в интерес на истината аз никога не съм се интересувал от крайната цел на пътуванията... Работата ми свършваше на границата и толкова.

Уреждах подпечатването на документите и регистрирането на колите, плащах на граничарите и си вземах моя дял.

Видяхте ли много заразени?

Не и в началото. Вирусът действаше твърде бързо. Това не са ви въздушните прехвърляния. На човек му трябваха седмици, докато пристигне в Кашъ, а както ми казаха, дори и при най-леките случаи на болните им оставаха не повече от няколко дни. Обикновено инфектиралите клиенти се активизираха някъде по пътя, където биваха разпознавани и залавяни от местната полиция. По-късно обаче, когато броят на заразените нарасна и ченгетата вече не можеха да им насмогват, започнах да виждам доста инфектирани по работния си маршрут...

Те бяха ли опасни?

Рядко. Обикновено близките им ги държаха вързани и със запушени усти. Човек вижда как нещо мърда на задната седалка на колата, гърчи се безмълвно под куп дрехи или тежки одеяла... Друг път се чуваха удари с юмруци откъм багажниците или контейнерите с пробити в тях дупки за дишане, натоварени в минивановете. Дупки за дишане... бежанците си нямаха и представа какво всъщност се случва с любимите им хора.

А вие знаехте ли?

По това време — да. Обаче знаех и нещо друго — че няма никакъв, ама абсолютно никакъв смисъл да си давам зор да им обяснявам. Просто прибирах мангизите им и ги отпращах по пътя им. Имах късмет. Не съм се сблъсквал с проблемите, които имаха онези шътоу от морските превози примерно...

Там по-трудно ли беше?

Не само по-трудно, но и доста по-опасно! Колегите ми от крайбрежните провинции трябваше да вземат всички необходими мерки, за да попречат на болните да се освободят и да заразят всички на борда.

Какво точно правеха?

Чувал съм за най-различни „решения“. Понякога корабът акостира на някакъв пустеещ бряг — без значение дали принадлежи на страната, за която пътуват, — и „разтоварва“ инфектирани ренше на сушата. Друг път капитанът си избира удобен момент, когато наблизо няма други плавателни съдове, и изхвърля всички гърчещи се индивиди зад борда. Това обяснява множеството ранни случаи на безследно изчезнали плувци и гмуркачи, не мислите ли? А и се сещам, че хора по цял свят разправяха как ги виждали да излизат буквално от прибоя. Та поне на мен това ми беше спестено.

Обаче имах един подобен инцидент, който и ме накара да се откажа окончателно от бизнеса. Клиентът ми пристигна с един камион — стар, раздрънкан таралясник. От затворената каросерия се разнасяха стонове. Чувах как множество юмруци блъскат по алуминиевите стени... Таратайката така се клатеше, че имах чувството, че всеки момент ще се преобърне... В купето седеше един изключително богат инвестиционен банкер от Си'ан. Беше спечелил страшно много пари, изкупувайки необезпечени дългове по американски кредитни карти. Имаше достатъчно мангизи, за да плати тарифата за всички членове на многолюдното си семейство. Костюмът му „Армани“ беше намачкан и съдран. По бузите му се виждаха драскотини, а в очите му гореше онзи трескав огън, с който напоследък се сблъсквах все по-често... А в очите ма човека зад волана се четеше нещо съвсем различно (може би същото, което и в моите) — че парите вече не са това, което бяха, и скоро май няма да има кой знае каква полза от тях. Дадох ма шофьора една петдесетачка отгоре и му пожелах успех. Не можех да направя нищо повече.

Закъде пътуващие този камион? Към Киргизстан.

МЕТЕОРА, ГЪРЦИЯ

(Тукашните манастири сякаш са врязани в стръмните, непристъпни скали. Човек съзерцава с благоговение постройките, кацнали върху високите, устремени към небето колони, и неусетно започва да си мисли как ръкотворното и неръкотворното се сливат в недостижима хармония. Някога, във времената на Османската империя, тези светилища са служили за убежище от турците, а

после се превърнаха в не по-малко сигурни укрития от живите мъртвци. Следвоенните стълбища, изградени главно от метал и дърво, са лесни за разглобяване, ако се наложи. Поставени са тук единствено заради растящия наплив от поклонници и туристи, понеже напоследък Метеора стана доста популярна както сред едните, така и сред другите. Някои търсят мъдрост и духовно просветление, а други — нищо друго, освен покой. Стенли Макдоналд принадлежи към последните. Ветеран и участник в почти всички кампании на територията на родната му Канада, той се сблъскава за първи път с живите мъртви по време на друга война — когато Трети батальон на канадския лек пехотен полк на принцеса Патриша взима участие в операция, насочена срещу наркографика в Киргизстан.)

Моля ви да не ни бъркате с американските отряди „Алфа“. Все пак говорим за нещо, случило се доста време преди появата им, преди „Голямата паника“, преди Израел да обяви самоизолацията си... дори преди първото мащабно разпространение на заразата в Кейптаун. Бяхме още в самото начало на епидемията, когато никой нищо не знаеше, а още по-малко пък — с какво ни предстои да се сблъскаме... Мисията ни беше абсолютно конвенционална — опиум и хашиш, най-предпочитаните от всички терористи по света експортни стоки. Друго и не бяхме срещали досега в тази камениста пустота. Наркотърговци, бандити и местни здравеняци. Това беше всичко, което очаквахме. Всичко, за което бяхме подгответи.

Лесно открихме входа на пещерата — просто следвахме кървавата дира, водеща от караваната. Веднага надушихме, че нещо не е наред. Нямаше никакви трупове. А по принцип враждуващите групировки винаги оставят обезобразените си жертви за назидание на конкуренцията. Кръвта наистина беше в изобилие — кръв и късчета кафява, разлагаша се плът, — ала единствените трупове в района бяха на товарните мулета. Забелязахме, че не са убили с куршуми; по всичко изглеждаше, че са си имали работа с дивите зверове. Коремите на нещастните добичета бяха разпорени и навсякъде по телата им се виждаха следи от ухапвания. Предположихме, че са станали плячка на дивите кучета; тези кръвожадни хищници сновяха из долините на големи глутници и бяха едри и свирепи като полярни вълци.

Обаче най-силно озадачени останахме от стоката, защото си лежеше най-спокойно в дисагите на мулетата или беше разпиляна по земята край мъртвите животни. Каквото и да се бе случило — война за територия, религиозен сблъсък или акция за отмъщение, — никой не би захвърлил ей така петдесет килограма първокачествен „Бед Браун“^[17], отлични автоматични оръжия или ценни трофеи като луксозни часовници, минидиск плейъри или джипиеси.

Кървавата следа започваща от долината, където бе станала касапницата, и продължаваше по планинската пътечка чак до входа на пещерата. Огромно количество кръв. Изгубиши толкова кръв, никога вече няма да се надигнеш. Този обаче никак си бе успял да го стори. Никой не го беше превързал. Наоколо не се виждаха никакви други следи. Съдейки по това, което виждахме, този човек беше тичал с кървящите си рани, а после беше паднал по корем на земята — зловещият отпечатък от лицето му така и си беше останал в пясъка. Незнайно как обаче той мито се беше задушил, нито бе умрял от кръвозагуба; просто си беше полежал немного, след което очевидно се беше изправил, продължавайки да върви. Новите следи се различаваха от старите. Бяха по-дълбоки и разположени по-близо една от друга. Раненият явно бе тътил десния си крак, за което свидетелстваше и изгубената му обувка — висока маратонка „Найк“. Когато се вглеждахме по- внимателно, забелязахме на пясъка никакви капки, които определено не бяха от кръв. Във всеки случай, не и човешка. Нещо като черна лепка слуз, покрита с коричка. Никой от нас не знаеше какво е това. Тези странни петънца и кървавата диря ни отведоха до пещерата.

Очаквахме да ни посрещнат със стрелба, ала нищо подобно не се случи. Всъщност не ни посрещнаха по никакъв начин. Входът беше неохраняем и нищо не препречваше пътя ни. Вътре в тунела се натъкнахме на множество трупове — по всяка вероятност принадлежащи на хора, натъкнали се на собствените си минирани капани. Явно са се опитвали... да избягат... да се измъкнат навън.

По-навътре, в първото помещение, се натъкнахме на първото доказателство за ожесточена престрелка. Всъщност беше стреляно само от едната страна, понеже единствено отсрещната стена на пещерата бе направена на решето от куршумите. Самите стрелци лежаха на земята. Ръцете, краката и костите им бяха раздробени и

изгризани... Някои продължаваха да стискат оръжията си; никога няма да забравя стария „Макаров“, който една изтъргната от рамото ръка продължаваше да стиска. Когато се вгледах по-отблизо, забелязах, че й липсва един пръст. Открих го в другия край на залата — до тялото на един невъоръжен мъж, пристрелян поне стотина пъти, съдейки по многобройните му рани. Част от куршумите бяха отнесли горната част на главата му. Липсващият пръст стърчеше между зъбите му.

Във всяко от помещенията заварвахме сходна картина. Импровизираните барикади бяха срутени, а оръжията — разхвърляни навсякъде. Открихме и още трупове — рядко цели, най-често на късове... Тези, по които не се виждаха белези от ухапвания, бяха умрели от куршум в главата. Пред очите ни се откриваха смразяващи гледки — плът, окървавена и недосдъвкана плът, която се подаваше от устите и разпорените stomasi... След като проучихме внимателно кървавите дири, разпилените гилзи и дупките от куршуми по стените, стигнахме до извода, че касапницата е започнала в онази част на пещерата, която изпълняваше функциите на медицински кабинет или по-скоро военнополеви лазарет.

Там се натъкнахме на няколко койки, до една плувнали в кръв. В дъното на помещението се валяше обезглавеният труп на някакъв... лекар, предполагам... който лежеше до една койка с мръсни чаршафи, съдриани дрехи и стара, доста износена лява маратонка. Беше „Найк“ — от високите.

Последният проход, който проверихме, беше полусрутен от експлозията на минираните капани. От варовика стърчеше ръка. И все още мърдаше. Реагирах инстинктивно — наведох се напред, сграбих протягащата се длан и моментално почувствах как пръстите ѝ стискат моите. Толкова силно, че за малко да ги счупят. Тогава се опомних и ми се прииска да се отдръпна, ала ръката не ме пускаше. Задърпах по-силно, забивайки пети в земята за допълнителна опора. И ето какво се случи. Първо се показва цялата му ръка... после главата му... разкъсаното лице... изпъкналите очи и сивите устни... после другата ръка... раменете... Залитнах назад и горната половина от тялото на съществото се наклони застрашително към мен. За щастие от кръста надолу все още бе приклещено от каменните отломки, а остатъците от вътрешностите му удържаха торса му цял. То се извиваше,

продължаваше да ме стиска в стоманената си хватка и се мъчеше да доближи ръката ми към устата си. Протегнах се за пистолета си.

Куршумът навлезе под ъгъл под брадичката му и отнесе темето му, разпилявайки мозъка му по сводестия таван на пещерата. По това време бях съвсем сам в тунела. Единственият свидетел на случилото се...

(Пауза.)

„Въздействие на неизвестни химически вещества.“ Ето какво ми заявиха, когато се върнах в Едмънтьн. Или странична реакция, породена от нашите собствени профилактични препарати. И, естествено, не пропуснаха да повтарят „ПСР“^[18] до откат. Просто съм имал нужда от почивка. От продължителна почивка и „преоценка“ на годността ми.

„Преоценка“... ето какво измислиха за своите. А когато става въпрос за врага, тогава го наричат „разпит“ Обучават те как да оказваш съпротива на противника, как да запазиш здравия си разум и бойния си дух... Но не те учат как да се съпротивляваш на своите, особено на онези, които се опитват да ти „помогнат“ да осъзнаеш „истината“. Те не ме прекупиха, аз сам се прекупих. Искаше ми се да им повярвам, искаше ми се да ми помогнат. Бях превъзходен войник — в отлична форма, добре обучен, опитен... Чудесно знаех какво мога да сторя на другите хора и какво могат да ми сторят и те в замяна. Мислех си, че съм подготвен за всичко. (Той поглежда към долината, погледът му се рее някъде в далечината.) Кой обаче — ако иска да запази здравия си разум — би могъл да е подготвен за нещо подобно?

ДЪЖДОВНИТЕ ГОРИ ОТ ПОРЕЧИЕТО НА АМАЗОНКА, БРАЗИЛИЯ

(Доведоха ме с вързани очи, за да не мога да разкрия местонахождението на „гостоприемните си домакини“. Хората от външния свят ги наричат „яномами“, което буквално означава „свирепите хора“. Не е известно кое точно им е помогнало да се справят с кризата не по-лошо, ако не и по-добре, от най-развитите страни — войнственият им нрав или недостъпните им жилища, разположени високо сред дърветата. Не е ясно и какъв точно е Фернандо Оливейра, кълощавият белокож наркоман „от края на света“ — гостенин, талисман или пленник.)

Преди всичко съм лекар, повтарях си аз. Да, бях богат и непрекъснато ставах все по-богат, но поне просперитетът ми се дължеше на важни за хората операции. Та аз не само прекроявах носовете на капризните тийнейджъри или пришивах судански пениси на попзвезди с травеститски наклонности^[19]... Да, на първо място съм лекар и помагам на хората, и ако това е тъй възмутително и неморално за лицемерния, вечно уверен в правотата си Север, защо неговите жители непрестанно търсят услугите ми?

Пратката, поставена в хладилна чанта за пикник, пристигна от летището точно един час преди появата на пациента. Сърцата са изключително ценна стока. Не са като черния дроб, кожата или бъбреците, които след приемането на закона за „предполагаемото съгласие“ можеха да бъдат доставени от почти всяка болница или морга в страната.

Беше ли изследвано?

За какво? За да го изследваш за нещо, трябва да знаеш какво търсиш. Тогава още нямахме никаква представа за Бродещата чума. Безпокояхме се най-вече от традиционните заболявания — хепатит или ХИВ/СПИН, — но в конкретния случай нямахме време да го проверяваме за тях.

Защо?

Защото полетът и бездруго беше твърде продължителен. Не можеш да държиш органите вечно в лед... Часовникът тиктакаше и вече започвахме да дърпаме дявола за опашката!

Откъде ви го доставиха?

Мисля, че от Китай. Моят посредник действаше от Макао.^[20] Имахме му пълно доверие. Професионализмът му беше безупречен и нямаше нито една издънка. Когато каза, че пратката е „чиста“, веднага му повярвах; просто нямах друг избор. Той прекрасно знаеше какви са рисковете, знаех го и аз, както и пациентът ми. Освен от обичайните сърдечни проблеми, хер Мюлер имаше нещастието да страда и от един изключително рядко срещан генетичен дефект — декстрокардия със „situs inversus“ или огледално разположение на органите. Черният му дроб например се намираше отляво, сърцето — отдясно и така нататък.

Разбирате проблема, пред който бяхме изправени, нали? Не можехме да му присадим обикновено сърце и просто да го врътнем наопаки. Нямаше да функционира. Ето защо ни трябваше здраво сърце от донор със същото генетично заболяване. И къде другаде, ако не в Китай можехме да го извадим този късмет?

Чисто и просто късмет, така ли?

(Събеседникът ми се усмихва.) Плюс „политическа експедитивност“. Обясних на посредника си какво ми трябва и хоп — след три седмици получих мейл със заглавие „Намерихме вариант.“

И вие извършихте операцията...

Въщност аз асистирах, а самата операция я проведе доктор Силва. Той беше реномиран кардиохирург и се занимаваше с най-сложните случаи в болницата „Хоспитал Израелита Алберт Айнщайн“. Изключително арогантно копеле, дори по стандартите на кардиолозите. Самочувствието ми страдаше всеки път, когато се налагаше да работя с този... въщност под ръководството... на този надменен задник, който се държеше с мен като с първокурсник. Но какво да се прави... Хер Мюлер имаше нужда от ново сърце, а къщата ми на плажа — от ново външно джакузи.

Хер Мюлер така и не се събуди след анестезията. Симптомите започнаха да се проявяват още докато лежеше в следоперационната зала, броени минути след като му бяха сложили шевовете. Температура, пулс, кислородна сатурация... Споделих на глас безпокойството си и това явно погъделичка самолюбието на „по-опитния“ ми колега. Той заяви, че най-вероятно наблюдаваме обичайната реакция на организма срещу имунодепресантите, макар че не било изключено да става въпрос и за усложнения, напълно предсказуеми за шейсетинагодишен болен мъж с наднормено тегло, който току-що е преживял една от най-травматичните процедури в съвременната медицина. Цяло чудо си беше, че след тази лекция „светилото“ не ме потупа бащински по главата. За сметка на това ме посъветва да се прибера вкъщи, да си взема един душ, да поспя... може би да си викна едно-две момичета и да се отпусна. А той щял да остане в болницата, за да наглежда пациента, и непременно щял да ми се обади, ако настъпят промени в състоянието му.

(Оливейра присвива злобно устни и пъха в устата си още едно от мистериозните листенца, които стоят пред него. Дъвче замислено.)

Какво трябваше да си кажа? Може би се дължеше на медикаментите, особено на „ОКТ 3“ Или просто се тревожех без причина... Все пак това беше първата ми сърдечна трансплантиация. Бях ли достатъчно компетентен? Обаче нещо продължаваше да ме човърка и се чувствах тъй изнервен, че и дума не можеше да става да лягам да спя. Ето защо направих онова, което добрият лекар прави, когато пациентът му страда — ударих го на нощен живот. Танцувах, пих и се забавлявах с разни кучки, които изобщо не познавах... Един дявол знае колко пъти ми е звънял мобилният телефон, преди най-сетне да го вдигна. Грациела, момичето от приемната, беше на ръба на истерията. От нея разбрах, че преди час хер Мюлер изпаднал в кома. Преди Грациела да успее да довърши изречението си, вече бях в колата си. По време на половинчасовото си пътуване до клиниката не спирах да проклинам доктор Силва и себе си. Значи наистина е имало за какво да се тревожа! През цялото време съм бил прав! Наречете го самолюбие, ако искате, но макар случилото се да вещаеше неприятни последствия и за мен, вътрешно ликувах! Бях дочакал момента, в който безупречната репутация на прехваленото светило най-сетне беше опетнена.

Когато пристигнах, Грациела се опитваше да успокои ридаещата Рози, една от медицинските сестри. Горкото момиче не беше на себе си. Ударих я хубавичко по бузата — това моментално я освести — и я попитах какво се е случило. Защо има кръв по бялата си престилка? Къде е доктор Силва? Защо някои от пациентите са напуснали стаите си и какъв е този проклет шум? Тя ми отвърна, че сърцето на оперирания внезапно спряло. Тъкмо се мъчели да го реанимират, когато хер Мюлер отворил очи и ухапал доктор Силва по ръката. Двамата се сборичкали; Рози се опитала да ги разтърве, но пациентът едва не ухапал и нея. Тогава тя оставила доктора и избягала навън в коридора, заключвайки вратата след себе си.

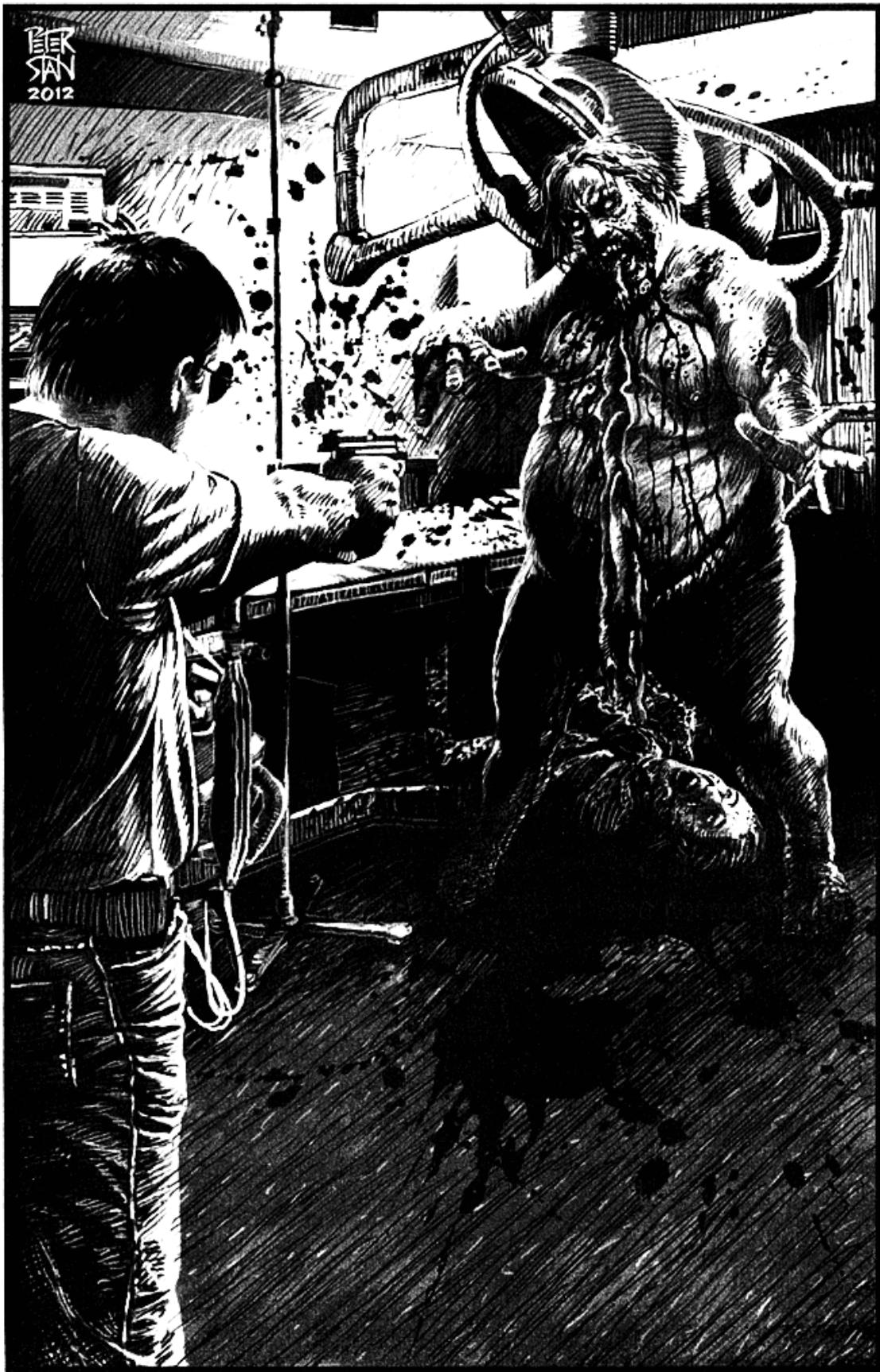
Едва не се разсмях. По-нелепа история не бях чувал. Най-вероятно нашият Супермен беше събркал, поставяйки погрешна диагноза на пациента, след което хер Мюлер се беше надигнал, както си е в ступор, и се беше хванал за доктор Силва, за да запази равновесие... Трябваше да има някакво разумно обяснение... само

дете престилката на Рози наистина бе изцапана с кръв, а от стаята на хер Мюлер продължаваше да се разнася приглушен шум. Върнах се до колата, за да взема пистолета си; докато вървях натам, си казах, че го правя по-скоро за успокоение на Грациела и Рози, отколкото с някаква друга цел...

Носехте огнестрелно оръжие?

Нали живеех в Рио де Жанейро! Какво според вас да нося, онай си работа ли? Приближих се до стаята на хер Мюлер и похлопах няколко пъти на вратата. Никакъв отговор. Прошепнах имената на оперирания и лекаря. Отново нищо. Тогава забелязах тънката алена струйка, процеждаща се изпод вратата. Влязох и видях, че целият под е плувнал в кръв. Силва лежеше в далечния ъгъл, а Мюлер се беше привел над него. Тъстият му бял гръб беше обърнат към мен. Не помня как привлякох вниманието му — дали го извиках по име, изругах или просто си стоях неподвижно на прага. Пациентът обаче се обърна към мен и аз видях как от отворената му уста падат късчета кърваво месо. Шевовете на гръденния му кош се бяха разкъсали и от разреза се просмукваше някаква черна, гъста желеподобна слуз... Той се изправи тромаво на краката си и се затъри бавно към мен.

Вдигнах пистолета и се прицелих в новото му сърце. Оръжието ми беше израелският „Дезърт Ийгъл“^[21] — массивен и впечатляващ, поради което и си го бях изbral. Слава богу, никога досега не ми се бе налагало да стрелям с него, ето защо не бях готов за силния откат. Куршумът отиде доста по-високо от мястото, където се целех, и буквально отнесе главата на Мюлер. Отново бях извадил късмет... и сега този глупак с късмет стоеше с димящия си патлак на сред стаята, а по крачолите му течеше топла урина. Този път аз бях този, когото трябваше да шамаросат по бузата. Наложи се Грациела да ме удари — и то неведнъж, а няколко пъти, за да дойда на себе си и да се обадя в полицията.

Арестуваха ли ви?

Да не сте луд? Та те бяха мои партньори — как иначе според вас щях да получавам всички тези органи? Благодарение на тях успях да се измъкна и от тази каша. Ченгетата обясниха на пациентите ми, че в клиниката е нахълтал някакъв психопат, който е убил хер Мюлер и доктор Силва. И, естествено, погрижиха се никой от персонала да не изръси нещо, противоречащо на официалната версия...

Какво стана с труповете?

Записаха Силва като предполагаема жертва на автокражба. Никаква идея си нямам къде са захвърлили тялото му — може би в някоя забутана уличка на Божия град, нали го знаете гетото в западната част на Рио... За по-голяма достоверност намесиха и дрога в историята. Надявам се просто да са го изгорили. Или да са го закопали... дълбоко.

Мислите ли, че...

Не знам. Все пак мозъкът му си беше непокътнат, когато умря. Ако не са го сложили в чувал за трупове... и земята е била достатъчно мека... Интересно, колко ли време ще ти трябва, за да се измъкнеш на повърхността?

(Оливейра си взима още едно листенце, предлага и на мен. Аз отказвам.)

Ами господин Мюлер?

Работата се размина без никакви обяснения — нито пред жена му, нито пред австрийското посолство. Просто поредният похитен турист, проявил безразсъдството да навлезе в опасните райони. Не знам дали фрау Мюлер прие тази история за чиста монета, или е предприела съответните стъпки да се започне разследване... Навсярно никога няма да узнае какъв късмет е извадила!

В смисъл?

Ама вие сериозно ли? Ами ако не се беше съживил в моята клиника? Ами ако това бе станало, след като успее да се добере до дома си?

Мислите ли, че било възможно?

Ама разбира се! Замислете се малко. Понеже инфекцията е започнала от сърцето, вирусът е получил директен достъп до кръвоносната система, благодарение на което е достигнал мозъка броени секунди след присаждането. Нека обаче помислим какво би станало, ако се касаеше за трансплантиация на друг орган — черен дроб, бъбрек или дори парченце кожа. Тогава ще е необходимо доста повече време, особено ако концентрацията на вируса е в по-малки количества.

Ала донорът...

Не е задължително да е бил напълно съживен. Ами ако е бил заразен съвсем нас скоро? Органът няма да е наситен. Следата, оставена от вируса, би била пренебрежимо малка. После присаждате въпросния орган в друго тяло и минават дни, а може би и седмици, докато инфекцията проникне в кръвообращението. По това време пациентът вече е поел по пътя на възстановяването — чувства се чудесно, няма никакви оплаквания и води съвсем пълноценен живот.

Но този, който е извлякъл органа...

Нищо чудно и да не знае с какво си има работа. Ето — аз също не знаех. Тогава още никой нищо не знаеше. А дори и да знаеха — като някои военнослужещи от китайската армия... Но вие май искахте да поговорим за моралната страна на проблема? Дълги години преди епидемията те правеха милиони от продажбата на органи на екзекутирани политически престъпници. Смятате ли, че някакъв незначителен вирус би ги накарал да убият кокошката, снасяща златните яйца?

Но как...

Извличате сърцето веднага след смъртта на жертвата... а най-добре, докато е още жива. Те правеха точно това — изрязваха живи органи, за да обезпечат свежестта им. После ги слагаха в лед и ги качваха на самолета за Рио. Китай беше най-големият износител на човешки органи в света. Кой знае колко заразени роговици, хипофизи... Света дево, един бог знае с колко инфектирани бъбреци са

залели световния пазар. И то да бяха само органи! Искате ли да си поговорим какво количество яйцеклетки, сперма и кръв са „дарили доброволно“ политическите престъпници? Да не мислите, че емиграцията е била единственият начин за разпространението на заразата по цялата планета? Е, имайте предвид, че не всички от първите инфектирани бяха китайци. Как иначе ще си обясните многобройните случаи с хора, които внезапно умираха — смъртта им се дължеше на неизяснени причини, а после се съживяваха, без някой да ги е ухапвал? Защо такава голяма част от епидемиите по света започнаха в болниците? Говоря за такива болници, в които не са се лекували нелегални имигранти от Китай... Имате ли изобщо представа колко хиляди незаконни трансплантации на органи бяха извършени в годините непосредствено преди Голямата паника? Дори да предположим, че само десет процента от тях са били инфектирани... Какви ти десет процента, и един процент само би бил напълно достатъчен!

Имате ли доказателства, които да подкрепят тази ваша теория?

Не... но това не значи, че описаното от мен не се е случило, нали така? Стига ми да се замисля и само за извършените от мен трансплантации — на всички тези пациенти от Европа, арабския свят, да не говорим за вашите лицемерни американски съграждани... Колцина от вас, самодоволни янки, са си задавали въпроса откъде идва новият ви бъбрец или панкреас? Дали е принадлежал на някое хлапе от бедняшките квартали на Рио, или са го изрязали от някой клет китайски студент, осъден заради политическите му убеждения? Не само не се интересувахте от произхода на органите, но и въобще не ви пушаше откъде са се взели! Просто подписвахте чековете, лягахте под ножа и после се връщахте вкъщи в Маями, Ню Йорк или където там живеете...

Правили ли сте опити да се свържете с някой от тези пациенти, да го предупредите?

Не. Точно тогава бях зает с това да потуша скандала, да изчистя репутацията си и да възстановя клиентите и банковата си сметка. Исках просто да забравя за случилото се, а не да задълбавам още по-

навътре в историята. А когато най-сетне осъзнах колко голяма всъщност е опасността, тя вече бълскаше по входната ми врата.

БРИДЖТАУН, БАРБАДОС, УЕСТ-ИНДИЙСКА ФЕДЕРАЦИЯ

(Бяха ми казали да очаквам „ветроход“, ала ето че „ветрилата“ на „IS Имфинго“ се оказаха четири вертикални вятърни турбини, издигащи се над гладкия му трикорпусен силует. Прибавим ли допълнителното задвижване с технологията ПОМ (или протоннообменна мембрana), която преобразува морската вода в електрическа енергия, веднага се разбира какво са искали да кажат създателите му с обозначението „IS“ — „Infinity Ship“^[22]. В същото време все още е рядкост да срещнеш иновативния тримаран, сочен за бъдещето на морския транспорт, под неправителствен флаг. „Имфинго“ обаче си е сто процента частна собственост. Веднага след като се качвам на борда му, ме посреща неговият капитан Джейкъб Наяти.)

Роден съм приблизително по същото време, когато се роди и новата Южна Африка след апартеида. В онези дни на всеобща еуфория новото правителство щедро обещаваше не само демокрация — „всеки човек с право на глас“, — но и работа и жилища за всички жители на страната. Баща ми възприе тези думи твърде буквално. Той не разбираше, че това са дългосрочни цели, които ще бъдат достигнати след години, и то с цената на задружните усилия на цели поколения! Смяташе, че ако напуснем племенното си домашно огнище и се преместим в града, там ще ни чакат чисто нова къща и високоплатена работа. Баща ми беше обикновен, простодушен човек, който работеше на надница. Не можех да го виня за липсата на образование, нито за мечтите му семейството ни да живее по-добре. И тъй, ние се заселихме в Кайелитша — едно от четирите големи предградия на Кейптаун. Това беше живот в условията на угнетаваща, безнадеждна, унизителна бедност. Така премина детството ми.

В ноцта, когато онова се случи, аз се прибирах към къщи от автобусната спирка. Беше пет сутринта и нощната ми смяна на сервитьор в ресторант „Ти Джи Ай Фрайдей“^[23] на кея „Виктория“ току-що беше приключила. Чувствах се прекрасно — бях получил

големи бакшиши, а и последните новини в ръгби-първенството за Купата на трите нации^[24] караха всеки южноафриканец да си вири носа от гордост. „Спрингбокс“ бяха размазали „Ол Блекс“... за пореден път!

(Усмихва се при спомена.)

Дали защото се бях унесъл в тези мисли, или заради натрупаната умора, но в първия момент не можах да осъзная какво точно се случва. Добре че тялото ми реагира инстинктивно, преди още да си дам сметка, че това, което чувам, всъщност са изстрели. Искам да подчертая, че стрелбата не беше нещо необичайно — нито във времената на детството ми, нито и в последвалите „демократични“ години... „Всеки човек с право на патлак“ — това беше девизът на всички, които живеехме в Кайелитша. В подобна обстановка неусетно развиващ инстинкт за оцеляване, както става с ветераните от войните. А моите рефлекси си бяха светкавични. Сниших се към земята, опитвайки се да се ориентирам откъде точно стрелят, като в същото време се оглеждах за подходящо укритие. Повечето „къщи“ представляваха самodelни коптори, сглобени от дъски и ламарина, като нерядко за стени им служеха тънки пластмасови листове, прикрепени към халтави греди. Ето защо не бе за чудене, че пожарите унищожаваха тези постройки почти всяка година, а куршумите преминаваха през тях като през въздух.

Хукнах и се притаих зад една бърснарница, „построена“ от транспортен автоконтеинер. Не беше идеалното прикритие, но щеше да ми свърши работа за няколко секунди; напълно достатъчно, за да изчакам утихването на стрелбата. Огънят обаче не преставаше. Различих гърмежите на пушки, пистолети и онова характерно тракане на автомат „Калашников“, което не може да се събърка. Пукотевицата продължаваше твърде дълго за стандартите на обичайните бандитски сблъсъци. Не след дълго към нея се прибавиха викове и крясъци. Започнах да надушвам и дим. Когато дочух тропота на множество тичащи нозе, надзърнах иззад ъгъла на скривалището си. И що да видя — десетки изплашени хора, повечето по долни дрехи и нощници, които бягаха и крещяха: „Бързо! Махайте се оттук! Ония идват!“ Навсякъде около мен се запалиха лампи и обитателите на копторите наизлизаха навън. „Какво става? Кой идва?“ Така обаче се държаха помладите. Възрастните направо се юрваха и побягваха. Те имаха друг

инстинкт за самосъхранение — инстинкта на роби в собствената си страна. По-рано всички знаеха кои са въпросните „ония“ и случеше ли се да „идват“, не ти оставаше нищо друго, освен да побегнеш и да се молиш да ти се размине.

Вие побягнахте ли?

Не бих могъл да го сторя. Семейството ми — майка ми и двете ми малки сестри — живееха само през няколко „къщи“ от сградата на радио „Зибонеле“, а точно оттам се отдалечаваше тълпата... Дори не се замислих какво точно се случва. Бях млад и глупав. Трябваше да се върна по същия път, по който бях дошъл, да потърся някакъв заобиколен маршрут или тиха уличка...

Наместо това започнах да си пробивам път през тълпата, устремен в противоположната посока на движението ѝ. Въобразявах си, че ще успея да се промъкна покрай копторите. От множеството обаче ме бълснаха върху една от тях, паянтовите пластмасови стени се огънаха и цялата съборетина рухна отгоре ми. Притиснат под тежестта на отломките, не можех да си поема дъх. В този миг нечии крака изтрополяха по пластмасовите листове над мен и притиснаха още по-силно главата ми към земята. Това ми подейства като стимул; мобилизирах силите си, поотърсих се от затрупалите ме парчетии и запълзях по корем към улицата. Тогава ги видях — десетина-петнайсет силуeta на фона на пламтящите коптори. От мястото си нямаше как да различа лицата им, но долових стенанията им. Те се търеха неотклонно към мен, протягайки ръце.

Мигом скочих на крака. Виеши ми се свят и имах чувството, че навсякъде ме боли. Инстинктивно заотстъпвах назад, към „входната врата“ на най-близката съборетина. Прекрачих прага ѝ, мислейки си, че поне за малко ще бъда в безопасност, ала някой изведенъж ме сграбчи изотзад, дръпна рязко яката ми и разкъса меката материя. Моментално се извърнах, приведох се надолу и го сритах с всичка сила. Нападателят ми беше огромен и тежеше доста повече от мен. Предницата на бялата му риза бе изцапана от някаква черна течност, а от гърдите му стърчеше забит до дръжката нож, явно заседнал някъде между ребрата му. Мъжът отвори уста и съдраното парче от яката ми, което все още стискаше между зъбите си, падна на земята. Миг покъсно той изръмжа и се хвърли към мен. Опитах се да отскоча встрани,

ала онзи ме сграбчи за ръката. Чух как китката ми изхрущя и бях пронизан от остра болка. Паднах на коленете си, мъчейки се да се завъртят и да го поваля на земята. Неочаквано здравата ми ръка напипа някакво тежичко гърне. Змахнах и стоварих масивния съд върху главата му. Това определено имаше ефект и аз го заудрях отново и отново, докато черепът му не се пропука и мозъкът му започна да се разпилява по краката ми. Едва тогава противникът ми се сгромоляса тежко на земята. Тъкмо се освободих от хватката му, и на прага се появи още един от „ония“. Този път реших да обърна нестабилната конструкция на жилището в моя полза. Пробих с крак стената и изскочих светкавично навън, срутвайки цялата постройка подире си.

Тичах като обезумял, без изобщо да знам накъде отивам. Беше като кошмарен сън — покрай мен като на забавен каданс се носеха горящи коптори и устремени към мен хищни ръце. По някое време нахълтах в една съборетина, в чийто ъгъл се беше притаила трепереща жена. Две плачещи децица се бяха сгушили в нея.

— Елате с мен! — извиках им аз. — Хайде, ставайте, трябва да се махнете оттук!

Пристигах към тях с протегнати ръце. Жената обаче избути децата зад гърба си и насочи остра отвертка към мен. Очите й бяха широко ококорени от страх. Чувах добре познатия шум зад себе си... ония неумолимо се приближаваха, събаряйки стените на паянтовите жилища. Не ми оставаше нищо друго, освен да премина от езика кхоса^[25] на английски.

— Моля ви! — повторих аз. — Трябва да бягаме!

Пресегнах се към нея, ала тя заби отвертката в ръката ми. Оставил я там. Не знаех какво друго да сторя. Образът ѝ все още изплува в паметта ми, когато заспивам или просто затварям очи. Понякога тя е моята майка, а плачещите деца са моите сестрички.

Някъде пред мен проблесна ярка светлина — зърнах я да се процежда през дупките в стените на копторите, — и аз се втурнах натам. Тичах с всички сили, които ми бяха останали. Опитах се да повикам сестрите си. Бях останал без дъх. Както бягах, се бърснах в една съборетина, стената се продъни и ненадейно се озовах сред открита площ. Приближаващите се фарове ме заслепиха. Усетих как нещо ме удря в рамото и мисля, че изгубих съзнание още преди да се строполя на земята.

Когато се свестих, вече лежах в болница „Грут Шуур“. Никога не бях виждал болница отвътре. Всичко бе тъй чисто и бяло. Реших, че сигурно съм умрял. Вероятно медикаментите, които ми даваха, също допринасяха да се чувствам така. Никога преди не бях взимал каквото и да било лекарства, да не говорим за транквиланти, дрога или обезболяващи. Дори алкохол не бях близвал. Нямах никакво желание да свърша като мнозина от съседите ни... и най-вече като баща си. През целия си живот се бях борил за вътрешната си чистота, бях се стремил да опазя организма си чист, а ето че сега...

Морфинът, или каквото там ми инжектираха, беше възхитителен. Не ми пушаше за нищо. С невероятно безгрижие приех новината, че полицията ме е пристреляла в рамото. Спокойно наблюдавах как трескаво изнасят пациента на съседното легло, когато сърцето му спря. Не се разтревожих дори след като ги чух да разговарят за „стихийната епидемия от бяс“.

Чий разговор?

Нямам никаква представа. Нали ви казах, че бях на седмото небе. Единственото, което си спомням, са гласовете в коридора пред стаята ми — шумни, спорещи гласове. „Това не е бяс! — викаше единият. — От бяс не можеш да станеш такъв!“ После... нещо, което не си спомням... след което нечий друг глас добави: „Добре де, а вие какво предлагате? Само тук долу имаме петнайсет от тях! Кой знае колко още има отвън?“ Странно нещо — непрекъснато се връщам към този разговор и се питам: а какво точно трябваше да си помисля, как трябваше да се почувствам, какво трябваше да направя? Защото измина немалко време, преди напълно да дойда на себе си... и да се изправя лице в лице с кошмара.

ТЕЛ АВИВ, ИЗРАЕЛ

(Юрген Вармбрун обожава етиопската кухня, ето защо се срещаме във фалаша-ресторант^[26]. Ако човек се подлъже по яркорозовата му кожа и рунтавите бели вежди, перфектно съчетаващи се с айнщайновата му рошава прическа, като нищо може да го вземе за някой луд учен или ексцентричен университетски професор. Истината обаче е доста по-различна. Въпреки че едва ли някога ще си признае за кои точно израелски

спецслужби е работил — и най-вероятно продължава да работи, — Юрген съвсем открыто ми споделя, че навремето е можел да бъде окачествен като „шпионин“.)

Повечето хора не вярват, че нещо може да се случи, докато то не се случи. И това не се дължи на никаква глупост или слабост; не, просто такава е човешката природа. Не мога да обвиня никого, задето не е повярвал. Не съм нито по-умен, нито по-добър от останалите. Предполагам, че всичко се свежда до раждането в една или друга среда. Така се случи, че аз се родих сред хора, които живееха в постоянен страх от изчезването на народа си. Това е нашата отличителна черта и тя се е превърнала в неотменима част от нашия манталитет; и именно тя, наедно с всички ужасни изпитания и грешки, през които сме преминали, са ни научили винаги да бъдем нащрек.

Първият сигнал за надвисналата заплаха дойде от нашите приятели и клиенти от Тайван. Те се оплакаха от най-новата ни софтуерна програма за дешифриране. Очевидно тя не можеше да декодира някои електронни писма от Китайската народна република, или пък го правеше по такъв начин, че текстът ставаше абсолютно неразбираем и безсмислен. В един момент започнах да подозирам, че проблемът не е само софтуерен. „Червените“ от континента... които вече май не са червени, но... какво очаквате от един старец? Та мисълта ми беше, че „Червените“ често имат отвратителния навик да използват твърде много различни компютри от всевъзможни генерации и страни, в резултат на което налице излизат всички предпоставки за пълна каша.

Ала преди да споделя мислите си с Тайпей^[27], прецених, че няма да е зле и аз да хвърля едно око на странните съобщения. Представете си изненадата ми, когато открих, че самите символи са прекрасно декодирани. Текстът обаче... в него се говореше за епидемия от странно заболяване — за вирус, който първоначално убива жертвата си, а после реанимира трупа ѝ и го превръща в нещо като смъртоносен убиец. Разбира се, изобщо не повярвах на това; отгоре на всичко само след няколко седмици започна кризата в Тайванския проток и потокът от съобщения за буйстващи мъртвъвци секна изведнъж. Започнах да си мисля, че може би се касае за втори пласт кодиране — на шифър вътре в шифъра. Стандартна уловка, древна като света. Естествено, че

„Червените“ нямаха предвид истински мъртвци. Навярно ставаше дума за нова система за въоръжение или секретни военни планове. Изхвърлих всичко от главата си и се опитах да забравя за него. Обаче, както казва един от вашите национални герои, „паешкият ми усет не спираше да ме човърка“^[28].

Не мина много време и ето че на сватбата на дъщеря си се заприказвах с един професор, преподавал на зет ми в Еврейския университет в Йерусалим. Човекът се оказа доста словоохотлив, особено под въздействието на алкохола. Беше се раздърдорил за своя братовчед, който отишъл по никаква работа в Южна Африка и донесъл оттам интересна история за „големи“. Нали сте чували древната легенда за Голем — огромният глинен истукан, на когото равинът вдъхнал живот? Между другото, Мери Шели заимствала тази идея за своята книга „Франкенщайн“ Отначало аз не се обаждах — само си мълчах и слушах. Та професорът разказа, че южноафриканските „големи“ не били от глина и в никакъв случай не можели да бъдат наречени кротки и покорни като митологичния си прототип. В следващия момент заговори за реанимирани човешки трупове и аз веднага настърхнах. Поисках телефонния номер на братовчеда му и незабавно се свързах с него. Оказа се, че отишъл в Кейптаун като турист — нали ги знаете така наречените „адреналинови екскурзии“ за търсачи на силни усещания? Е, нашият човек се записал за „хранене на акули“ или нещо подобно.

(Забелва театрално очи.)

Хубаво, ама ето че една от акулите решила да го уважи подобаващо — точно по задника — и „адреналиновата екскурзия“ на братовчеда го отвела директно в болницата „Грут Шуур“ Точно по времето, когато започнали да приемат там пъrvите пострадали от Кайелитша. Той така и не ги видял със собствените си очи, но по време на престоя му медицинският персонал му наприказвал достатъчно истории, за да запълни цялата памет на старичкия ми диктофон. Когато приключихме, аз представих разказите му заедно с декодираните имейли от Китай — на моите началници. И точно тогава в пълна степен оцених уникалната ни система и безопасност. През октомври 1973 г., когато внезапното нападение на арабите за малко да ни изтика в Средиземно море, разузнаването ни беше снабдило с всичката необходима информация, а ние изпуснахме топката. И защо? Защото

никога не бяхме разглеждали възможността за тотална, координирана атака от няколко страни едновременно... и то точно на най-святияния празник. Наречете го както искате — закостенялост, ограничено мислене или непростим стаден манталитет. Представете си група хора, които се взират в тайнствено предупреждение, изписано на стената... Те се поздравяват един друг, горди от обстоятелството, че могат да прочетат думите... Но ето че зад гърбовете им виси голямо огледало, където се отразява истинският смисъл на посланието. И никой не се обръща, за да надзърне там. Никой не го смята за необходимо. И когато арабите за малко не довършиха онова, което Хитлер бе започнал навремето, ние разбрахме, че не само е добре за нас от време на време да поглеждаме към огледалото, но и че тази практика трябва отсега нататък да се превърне в наша държавна политика. След 1973 г. така и стана — ако девет разузнавачи-аналитици бяха стигнали до един извод, дълг на десетия беше да им възрази. Без значение колко неправдоподобно или пресилено е предположението му; просто трябващо да се дълбае по-надълбоко. Ако атомната електроцентrale на съседа ви може да се използва за производството на плутоний за ядрени оръжия, дълбаете още по-надолу. Ако се носят слухове, че диктаторът на близка държава строи огромно оръдие, способно да изстреля снаряди с антракс по цялата страна, дълбаете още по-надолу. И ако има дори минимален шанс мъртвците да оживяват, превръщайки се в свирепи смъртоносни машини, неуморно дълбаете дотогава, докато не се натъкнете на абсолютната истина.

Точно с това се занимавах и аз. Дълбаех неотклонно. В началото не беше никак лесно. Китай отпадна от картинаката... а тайванската криза прекъсна и малкото източници на информация. Да, в един момент останах почти без данни по въпроса. По-голямата част от осъдните сведения, които получавах, бяха пълни глупости; това се отнася с особена сила за интернет и твърденията за зомбита от космоса и „Зона 51“^[29]... Между другото, не мога да разбера каква е тази американска мания по „Зона 51“!?! Както и да е, след известно време започна да ми попада далеч по-стойностна и достоверна информация — за случаи на „бяс“, подобни на онези от Кейптаун... имайте предвид, че още не бяха нарекли заразата „африкански бяс“. Поразрових се из психологическите профили и изследвания на канадските военни, завърнали се неотдавна от Киргизстан... Попаднах

и на любопитния блог на една бразилска медицинска сестра, която разказваше на приятелите си за убийството на кардиохирург...

По-голямата част от сведенията идваха от Световната здравна организация. За мен ООН си е чисто и просто шедъвър на бюрокрацията, ала се оказа, че в планините от непрочетени доклади се тай огромно количество нешлифовани диаманти... Открих сходни инциденти по целия свят — всички те бяха пренебрегнати и захвърлени, защото някои умни глави им бяха намерили правдоподобни обяснения. Всички тези случаи ми позволиха да сглобя пълната картина на тази безпрецедентна заплаха. Обектите на проучванията ми действително бяха мъртви и изключително враждебно настроени, а заразата се разпространяваше с мълниеносни темпове. Направих и едно доста обнадеждаващо откритие как да се прекрати физическото им съществуване.

Като се унищожи мозъкът...

(Юрген Вармбрун се кикоти.) Сега говорим за това, сякаш е някакъв магически способ. Като светената вода и сребърните куршуми... ала я ми кажете, защо унищожаването на мозъка да бъде единственият начин за изтребване на живите мъртвъци? Нима това не е единственият начин за прекратяване и на нашия живот?

Имате предвид, животът на нас, хората?

(Кима с глава.) Не е ли това самата ни същност? Не сме ли просто един мозък, чийто живот се поддържа от сложната и уязвима машина, наречена „тяло“? Дори да разрушим само една част от машината, или да й откажем необходимата ѝ храна и кислород, и мозъкът няма да може да оцелее! Ето единствената измерима разлика между нас и „Немъртвите“. Техният мозък не се нуждае от поддържаща система, за да функционира. Следователно трябва да унищожим самия орган. (Изпъва показалец в подобие на въображаем пистолет и го допира до слепоочието си.) Бум! Простишко решение, но само ако се изправим пред проблема и го видим в цялата му същност. И като се вземат предвид бързите темпове на разпространение на чумата, сметнах за благоразумно да изискам потвърждение от разузнавателните ни кръгове зад граница.

Отдавна бяхме приятели с Пол Найт — още от съвместната ни работа в Ентебе^[30] преди толкова години... Идеята да използваме пълен дубликат на черния мерцедес на диктатора Иди Амин беше негова. Пол бе напуснал държавната служба малко преди „реформирането“ на агенцията и беше започнал работа в частна консултантска фирма в Бетесда, щата Мериленд. Когато му отидох на гости, с изненада установих, че той не само работи над същия проект като мен (естествено, в свободното си време!), но и папката му със сведения по проблема бе също толкова обемиста и тежка като моята. Прекарахме цялата нощ, без да мигнем — всеки потънал в четене на сведенията, събрани от другия. Нито един от двамата не проговори. Мисля, че докладите така ни бяха погълнали, че съвсем бяхме изключили за присъствието си и само думите пред очите ни имаха значение. Накрая, когато приключихме (почти по едно и също време), небето на изток вече започваше да изсветлява.

Пол обърна последната страница, погледна ме и заяви със спокoen, безстрастен тон:

— Изглежда положението никак не е розово.

Кимнах му в отговор, той също ми кимна и добави:

— Е, в такъв случай какво ще правим?

Значи така се е родил знаменитият доклад „Вармбрун-Найт“...

Иска ми се хората да спрат да го наричат така. Все пак сред авторите му фигурираха още петнайсетина имена — вирусолози, оперативни работници от разузнаването, военни аналитици, журналисти... дори един наблюдател от ООН, който присъствал на изборите в Джакарта по време на първата епидемия в Индонезия. Всички бяха експерти в своите области и всеки от тях напълно самостоятелно бе достигнал до едни и същи заключения, преди още да влезем във връзка с тях. Докладът ни обхващаше около стотина страници текст. Беше едновременно лаконичен и всеобхватен. Опитахме се да вложим вътре всички наши мисли за това как да не допуснем по-нататъшното разпространение на болестта. Знам, че на военния план, изработен в Южна Африка, се придава голямо значение, и това е напълно заслужено; но ако нашият доклад бе прочетен от повече хора навремето и препоръчаните от нас мерки бяха приложени

в реалността, изобщо нямаше да се стигне до необходимостта от южноафриканския план...

Е, в интерес на истината някои хора все пак прочетоха вашия доклад и го взеха под внимание. Собственото ви правителство например...

Отгоре-отгоре. Да не се лъжем, такава беше истината... И точно поради тази причина платихме толкова висока цена.

ВИТЛЕЕМ, ПАЛЕСТИНА

(С внушителното си мъжествено изльчване и непринуден чар Саладин Кадер би могъл да стане филмова звезда. Той е дружелюбен, но не и сервилен, и е самоуверен, без да бъде арогантен. Саладин е професор по градско планиране в университета „Халил Джубран“^[31] и, както би могло да се очаква, всичките му студентки са влюбени в него. Двамата седим под статуята на човека, дал името си на учебното заведение. Полираният бронз блести под ярките слънчеви лъчи, както и всичко друго в един от най-възхитителните градове на Близкия Изток.)

Роден съм в Кувейт, където и израснах. Семейството ми беше сред малкото „късметлии“, които не бяха прогонени през 1991 г., когато Ясер Арафат се съюзи със Саддам Хюсейн срещу целия свят. Не бяхме богати, но и не изнемогвахме. Младежките ми години бяха щастливи, дори бих казал безгрижни, и това нямаше как да не окаже влияние върху тогавашните ми постъпки. Един следобед седях зад бюфета в „Старбъкс“, където работех всеки ден след училище, и гледах телевизия „Ал Джазира“. Настанваше вечерният час пик и заведението се пръскаше по шевовете. Глъчката беше просто невъобразима и дори сесията на Общото събрание на ООН, която показваха на екрана, бледнееше на нейния фон.

Естествено, първата ни мисъл беше, че всичко това е чисто и просто поредната ционистка лъжа. Вие на наше място какво бихте си казали? Когато израелският посланик обяви пред Общото събрание, че неговата страна възприема политика на „доброволна изолация“, можех ли да си помисля нещо друго? Нима се очакваше да повярвам в

налудничавата история, че „африканският бяс“ въщност е новата чума, която превръща мъртвците в кръвожадни канибали? Как може човек изобщо да приеме подобна идиотщина, особено когато идва от устата на най-омразния ти враг?

Дори не изслушах останалата част от речта на тълстото копеле — за безусловно предоставяне на убежище не само на всички евреи, родени извън границите на Израел, за всеки чужденец, роден в семейство на евреи, за всеки палестинец, живеещ в окупирания някога територия и — забележете! — за всяко палестинско семейство, живяло някога в Израел. Последното се отнасяше и за моите родители — бежанци от войната през шейсет и седма и съществуващата я ционистка агресия. С помощта на Организацията за освобождение на Палестина близките ми бяха напуснали родното си село, надявайки се, че ще могат да се завърнат веднага щом египетските и сирийските ни братя изтласкат евреите в морето. Аз лично никога не бях ходил в Израел, нито бях посещавал онези места, които впоследствие щяха да бъдат погълнати от новата държава Обединена Палестина.

Какво според вас се криеше зад тази израелска хитрост?

Веднага ви казвам какво си помислих. Ционистите току-що бяха прогонени от окупиранны територии, които — по техните думи — бяха освободили доброволно, също като Ливан и ивицата Газа, обаче всички прекрасно знаехме, че именно ние ги бяхме изтикали оттам. Явно израилтяните си даваха сметка, че със следващия си съкрушителен удар напълно ще разрушим тази незаконна мерзост, която те смятат за своя страна, ето защо се опитваха да съберат живеещите в чужбина евреи, за да ги дръпнат в армията си и да ги използват като пушечно мясо. Освен това — смятах се за изключително умен, задето бях разгадал тази част от коварния им план — се стремяха да баламосат колкото се може повече палестинци, за да ги похитят и да ги превърнат в живи човешки щитове! Представяте си как се чувствах, нали? Бях прозрял всичко! Типично за един седемнайсетгодишен младеж!

Баща ми например не остана особено впечатлен от моите гениални геополитически проникновения. Той работеше като портиер в болница „Амири“ Беше на смяна в нощта на първата голяма епидемия от африкански бяс. Естествено, не бе могъл да види с очите

си как труповете се надигат от каменните маси в мorgата, нито последвалата касапница над изплашени пациенти и охраната, но бе станал свидетел на достатъчно неща, за да разбере, че оставането ни в Кувейт бе равносилно на самоубийство. И още същия ден, когато Израел направи изненадващото си изявление пред Общото събрание на ООН, той твърдо реши да напуснем страната.

Навярно решението му е било тежко за вас...

Какво говорите! Приех думите му като богохулство! Опитах се да го вразумя с помощта на моята юношеска логика. Показах му снимки от „Ал Джазира“ и новата палестинска държава на Западния бряг, фотографии на тържества и демонстрации... Само слепец не би забелязал, че свободата ни е на една ръка разстояние! Израилтяните се бяха измели от всички окупирани от нас територии и ние вече се готвехме да освободим Ал Кудс, който те наричаха Йерусалим! Борбата между отделните фракции, враждата между различните организации на съпротивата... знаех си, че всичко това ще затихне веднага щом се обединим и насочим задружните си усилия, нанасяйки последния си удар срещу евреите! Как можеше баща ми да не го види? Нима не разбираше, че в рамките на няколко години — а защо не и на няколко месеца? — ще се завърнем у дома, ала като победители, а не като бежанци!

И как се разреши спорът ви?

„Разреши“ е доста меко казано. След втората вълна на епидемията (която беше доста по-мащабна от първата) в Ал Джахра баща ми просто напусна работа, изтегли оскъдните ни спестявания и закри банковите ни сметки. За нула време багажът ни беше опакован... а резервираните по интернет билети бяха потвърдени. В стаята бутеше телевизор — специалните части щурмуваха главния вход на някакво здание... Официално за насилието и безредиците бяха обвинявани „прозападните екстремисти“. Двамата с баща ми отново спорехме, както винаги... Той се мъчеше да ме убеди в сериозността на онова, което бе видял в болницата, и ми обясняваше, че когато властите най-накрая признаят опасността, вече ще бъде прекалено късно.

Аз, естествено, се надсмивах над боязливото му невежество и лекотата, с която бе готов да измени на „Каузата“ Какво друго да очакваш от човек, който цял живот беше чистил тоалетни в една страна, която се отнасяше към народа ни почти като към филипински гастарбайтери. Баща ми не виждаше никакви перспективи пред себе си и бе изгубил цялото си самоуважение. Ционистите бяха размахали пред него зловещата си примамка за по-добър живот и той се бе нахвърлил отгоре ѝ като прегладняло псе върху огризки.

Мобилизирайки цялото си търпение, баща ми се опита да ми внуши, че обича Израел не повече от най-войнствения от мъчениците на Ал Акса^[32] ала по всичко изглеждало, че само в тази страна се взимат никакви мерки срещу задаващата се буря и само там семейството ни ще намери убежище и закрила.

Изсмях му се в лицето. А после хвърлих голямата бомба — изтъкнах, че вече съм открил уеб сайта на „Децата на Ясин“^[33] и всеки момент очаквам електронно писмо от вербовчика, който по всяка вероятност действа в град Кувейт. После му заяших: добре, щом толкова го искаш, заминавай и ставай чифутска курва, но следващия път, когато се видим, ще се наложи да те спасявам от концлагера, в който ще ви натикат. Страшно се гордеех с думите си; въобразявах си, че изглеждам като истински герой. После му хвърлих изпепеляващ поглед, станах от масата и забих до дръжката ножа на окончателната си присъда:

— Най-лошите твари пред Аллах са онези, които Го отричат и не вярват!^[34]

Над масата внезапно се въз颤и гробовна тишина. Майка ми сведе очи, а сестрите ми се спогледаха притеснено. Единствените звуци, които се чуха, бяха истеричните крясъци на репортера по телевизията, който призоваваше всички да запазят спокойствие. Баща ми не беше атлетичен мъж; дори по това време си мислех, че аз съм доста по-як и силен от него. Не бих го нарекъл и заплашителен; доколкото си спомням, нито веднъж не го бях чувал да повишава глас. Ала ето че в очите му изведнъж проблесна нещо ново, а в следващия момент той се нахвърли отгоре ми — яростен ураган от гръм и мълнии. Бях залепен за стената, а лявото ми ухо зазвъня от плесницата.

— И ТИ ЩЕ ДОЙДЕШ! — крещеше той, разтърсвайки раменете ми. — Аз съм ти баща и ЩЕ МИ СЕ ПОДЧИНИШ! — От следващия

удар направо ми причерня пред очите. — ЩЕ ДОЙДЕШ С НАС! ЩЕ ДОЙДЕШ С НАС ИЛИ НЯМА ДА ИЗЛЕЗЕШ ЖИВ ОТТУК!

Думите му бяха последвани от още удари, крясъци, шамари и бълскане. Не можех да разбера откъде се беше взел този нов човек — този лъв, заменил покорния, боязлив и овчедушен — с извинение — мой баща. Лъв, защитаващ семейството си. Навярно си даваше сметка, че страхът е единственото оръжие, способно да спаси живота ми, и ако не се боя от чумата, значи трябваше да направи така, че да се боя от самия него!

Това сработи ли?

(Смее се.) В известен смисъл аз все пак успях да стана мъченик. Мисля, че роних горчиви сълзи по целия път до Кайро.

Кайро?

Оказа се, че от Кувейт няма директни полети за Израел — от Египет също нямаше, — откакто Лигата на арабските държави наложи ограничения върху свободното придвижване. Наложи се да летим от Кувейт до Кайро, след което да пътуваме с автобус през Синайската пустиня до Таба.

Когато наблизихме границата, за първи път видях Стената. Все още незавършена, голото стоманено скеле стърчеше над бетонния фундамент... Бях чувал за печално известната „стена на безопасността“, но си мислех, че тя огражда само Западния бряг и ивицата Газа. Тук, сред безплодната пустиня, тя само потвърждаваше конспиративната ми теория, че израиляните очакваха нападания по цялото протежение на границата си. „Добре — помислих си аз. — Поне египтяните най-накрая проявиха малко мъжество.“

В Таба ни свалиха от автобуса и ни наредиха да вървим пеша — в индийска нишка, покрай клетки с големи, свирепи на вид кучета. Трябваше да минавахме покрай тях един по един, а граничарят, един кълощав чернокож африканец — тогава не знаех, че има и черни евреи^[35] — вдигаше ръка.

— Изчакай там! — казваше той на едва разбирам арабски, след което добавяше: — Хайде, минавай!

Точно пред мен имаше един старец с дълга бяла брада, който се подпираще на бастун. Когато дойде и неговият ред да мине покрай

кучетата, те просто подивяха — започнаха да вият, да ръмжат, да хапят решетките на клетките си и да се бълскат в тях. В същия миг двама здравеняци в цивилни дрехи изникнаха от двете страни на възрастния човек. Прошепнаха му нещо в ухото и го отведоха. Забелязах, че старецът е ранен. Неговият „диш-даш“^[36] бе разкъсан на бедрото и изцапан със засъхнала кафеникова кръв. Двамината мъже обаче никак не приличаха на лекари, а черният ван, накъдето се отправиха, определено не беше линейка. *Копелета!* — казах си аз, слушайки риданията на близките на стареца. — Още отсега бързат да отселят Възрастните и болните, защото не са им от никаква полза. Замислен над това, не усетих кога е дошъл и нашият ред да минем през шпалира от кучета. Обаче не се разляxa нито на мен, нито на някой друг от семейството ми. Мисля, че един от песовете даже размаха опашка, когато сестричката ми протегна ръка към него. За сметка на това онзи, който чакаше след нас, нямаше този късмет. Отново свирепо ръмжене и лай, отново онези двамата с цивилните облекла... Обърнах се и бях изненадан да видя бял мъж, най-вероятно американец или канадец... Не, със сигурност беше американец — маниерите му и начинът му на говорене го издаваха.

Ама какво ви става бе, хора!?! Нищо ми няма! — възмущаваше се той, докато се мъчеше да се изтръгне от хватката на двамината здравеняци. — Пичове, хайде стига, какво ви прихваща? Човекът беше елегантно облечен, а костюмът и вратовръзката му си пасваха със скъпия куфар, който полетя настрани веднага щом собственикът му тръгна да се съпротивлява на израилтяните.

— Човече, пусни ме! — викаше американецът. — Същият като вас съм си! Ей, стига де!

В този момент копчетата на ризата му се разлетяха и аз забелязах окървавения бинт, с който беше превързан коремът му. Помъкнаха го към черния ван, а човекът продължаваше да креши и да се мята. Нищо не разбирах. Такива хора пък защо? Явно не ставаше въпрос само за арабската националност, както и за това дали си ранен, или не... Бях видял поне неколцина бежанци с далеч по-сериозни рани, които бяха приети без никакви въпроси. Всички те бяха съпроводени до линейки на „Бърза помощ“ — истински линейки, а не никакви си черни ванове. Да, неслучайно тези кучета бяха тук... Да не би да проверяваха за бяс? На този етап това ми звучеше като най-правдоподобното обяснение;

дори по време на престоя ни край Йерохам не можах да си изградя посмислена и логична теория.

Предполагам, били сте в лагер за временно настаняване на бежанци...

Да, в лагер за временно настаняване, ала под най-строга карантина. Тогава го възприемах като затвор. Точно това си бях представял — палатки, теснотия, охрана, бодлива тел и жаркото, палещо слънце над пустинята Негев. Чувствахме се като пленници, бяхме пленници и въпреки че така и не събрах кураж да кажа на баща си „Нали ви предупредих!“, вечно намръщената ми физиономия казваше всичко.

Онова, което не очаквах, бяха медицинските прегледи — всеки ден, с участието на цяла армия от лекари и медсестри. Изследване на кръв, кожа, коса, слюнка, дори урина и фекалии^[37]... Всичко това бе ужасно изнурително и унизително. Единственото, което ме утешаваше, и вероятно възпираше някои от задържаните мюсюлмани да се вдигнат на бунт, беше обстоятелството, че повечето лекари и медицински сестри, отговарящи за изследванията, всъщност бяха палестинци. Майка ми и сестрите ми например бяха преглеждани от лекарка-американка, родом от Джърси, а двамата с баща ми — от един мъж от Джебалия, ивицата Газа, който само преди няколко месеца също бил сред интернираните в лагера. Той не спираше да ни повтаря:

„Правилно сте постъпили, като сте дошли тук. Скоро сами ще се уверите. Знам, че ви е тежко, но друг път просто няма.“ Каза ни още, че всичко, което израиляните са казали за епидемията, е абсолютна истина. Аз обаче все още не можех да приема тези твърдения за чиста монета, макар и да ми се искаше, и то все по-силно с всеки изминал ден.

Останахме в Йерохам три седмици, докато обработят здравните ни досиета и изгответят окончателната медицинска експертиза. През цялото това време удостоиха паспортите ни с минимално внимание. Баща ми доста се бе потрудил, за да приведе в ред официалните ни документи. Според мен обаче изобщо не ги беше грижа за това. Ако израелските отбранителни сили или полиция не ни разследваха за някакви действия, които не са „кашер“, значи единственото, което имаше значение, беше здравословното ни състояние. Сътрудниците на

Министерството за социални грижи ни снабдиха с ваучери за субсидирани от държавата жилища, безплатно обучение и работа за баща ми с такава заплата, която да стига за издръжката на цялото ни семейство. *Не, всичко това е прекалено хубаво, за да е вярно* — мислех си аз, докато се качвахме на автобуса за Тел Авив. — *Всеки момент балонът ще гърмне и истината ще лъсне наяве!*

И наистина гърмна — малко след като влязохме в град Беер Шеба. Бях задрямал и в първия момент не чух изстрелите, нито пък видях как предното стъкло става на сол. Инстинктивно подскочих, когато усетих как автобусът се лашка на зигзаг. В следващия момент се бълснахме в стената на някаква сграда. Хората крещяха, навсякъде имаше счупени стъкла и кръв. Моите близки седяха недалеч от аварийния изход. Баща ми ритна силно вратата, тя се отвори и той ни избута бързо на улицата.

А там се стреляше. Отвсякъде — от прозорци, от врати... Войници срещу цивилни. Последните бяха въоръжени с пистолети и самоделни бомби. *Ето, това е!* — мина ми през ума. Сърцето ми за малко да изхвъркне от вълнение. — *Най-сетне освобождението започна!* Ала преди да смогна да направя каквото и да било — като например да се притека на помощ на братята си по оръжие, — някой ме сграбчи за ризата и ме дръпна в близкия „Старбъкс“.

Събориха ме на пода, до семейството ми. Сестрите ми плачеха, а майка ми се опитваше да ги закрие с тялото си. Баща ми бе пристрелян в рамото. Надигнах се леко, за да надзвърна през прозореца, но един войник от Израелските от branителни сили ме натисна грубо към земята. Кръвта ми закипя и аз започнах да се оглеждам за нещо, което да ми послужи като оръжие — каквото и да е, даже парче стъкло, — с което да прережа гърлото на чифутина.

Ала ето че задната врата на „Старбъкс“ ненадейно се отвори, войникът светкавично се завъртя натам и стреля. Окървавеният труп се строполи на пода до нас и от все още потръпващата му ръка се изтърколи активирана граната. Войникът я грабна и се опита да я метне на улицата. Тя експлодира във въздуха. Войникът ни защити от взривната вълна с тялото си, но това му костваше живота и той тупна тежко върху моя застрелян арабски брат. Само че той не се оказа никакъв арабин! Когато сълзите ми изсъхнаха, забелязах характерните му сплетени кичури и ермолката^[38] на главата му, както и изцапания с

кръв цицит^[39], подаващ се изпод разкъсаната му дреха. Значи този мъж, както и въоръжените бунтовници на улицата, бяха евреи! И това не беше ожесточена схватка с палестински метежници, а първите залпове на израелската гражданска война.

Каква според вас беше първопричината за тази война?

Мисля, че причините да се стигне до нея бяха поне няколко. Знам, че мнозина израилтяни не одобряваха както репатрирането на палестинците, така и общото изтегляне от Западния бряг. Сигурен съм и че заради Стратегическата програма за преселение множество сърца са се изпълнили с праведен гняв. Представете си само колко евреи са били принудени да гледат как домовете им биват сривани със земята, за да може на тяхно място да бъдат издигнати укрепени, автономни жилищни райони... И Ал Кудс, естествено... Това вече е преляло чашата. В коалиционното правителство бяха решили, че този град е едно от ключовите слаби места — от една страна е твърде голям, за да бъде контролиран, а от друга е като зейнала порта, водеща право в сърцето на Израел. И в крайна сметка евакуираха не само града, но и целия коридор от Наблус до Хеброн. Те смятаха, че възстановяването на късата стена покрай демаркационната линия от 1967-а е единственият начин да се обезпечи физическата безопасност на гражданите, независимо от реакцията на крайнодесните религиозни фанатици. Нали разбирате, че узнах всичко това доста по-късно... както и че Израелските отбранителни сили победиха само защото повечето бунтовници произлизаха от редиците на крайнодесните и поради тази причина никога не бяха служили в армията. Имахте ли представа за това? Защото аз — не! Дадох си сметка, че в действителност не знам нищо за хората, които бях ненавиждал през целия си живот. Всичко, в което непоклатимо бях вярвал до този момент, се разсея като дим през онзи ден, и на негово място изплува образът на истинския ни враг.

Заедно със семейството ми се втурнахме към задната част на внушителен израелски танк^[40], когато иззад ъгъла се появи един от онези черни ванове, в които бяха отвеждани заразените. Миг по-късно той беше поразен от ракета, изстреляна от ръчен противотанков юмрук. Попадението беше директно в двигателя — машината буквально излетя във въздуха и се преобрърна, след което се сгромоляса

с тръсък върху асфалта и се взриви, превръщайки се в ослепително оранжево огнено кълбо. Само няколко крачки ме деляха от задния люк на „Меркава“-та; това обаче ми бе напълно достатъчно, за да видя какво се случи по-нататък. От горящите отломки изпълзяха хора — бавно тътрещи се човешки факли, по които войниците наоколо моментално откриха огън. Виждах малките дупчици, които куршумите пробиваха в гърдите им, но попаденията като че ли нямаха никакъв ефект върху пламтящите фигури. Тогава командирът на бойния отряд, който стоеше точно до мен, изкрещя: „Б'рош! Йорех б'рош!“ и войниците промениха целите си. Вече стреляха по главите... и черепите на съществата започнаха да се взривяват. Бензинът си гореше, а те падаха на земята един след друг — овъглени, почернели, обезглавени трупове. Изведнъж разбрах какво беше имал предвид баща ми, когато се опитваше да ме убеди в сериозността на положението... както и защо правителството на Израел беше предприело толкова радикални мерки в усилията си да предупреди целия свят за надвисналата заплаха! Единственото, което не можех да разбера, беше защо останалата част от света не обърна никакво внимание на предупрежденията.

---

[1] Периодът на Трите царства обхваща времето между 220 и 200 г. и е описан в историческия роман „Троецарствие“ от Луо Гуанджун (1330–1400). — Б.пр. ↑

[2] Селянин (кит.). — Б.пр. ↑

[3] Откъс от „Цитати от председателя Мао Дзъдун“, първоначално публикуван в документа „Обстановката и нашият курс след победата във войната срещу японските завоеватели“, 13 август 1945 г. — Б.а. ↑

[4] Довоенна марка автомобили, произвеждани в Китайската народна република. — Б.а. ↑

[5] Неолитна култура, характерна за средното поречие на Хуанхъот периода между пети и втори в. пр.Хр. — Б.пр. ↑

[6] В медицината: този, от когото започва дадена епидемия или друго заразно заболяване. — Б.пр. ↑

[7] Институт по инфекциозни и паразитни заболявания към филиала на Първа болница, Чунцински медицински университет. — Б.а. ↑

[8] Това въщност е френският многоцелеви вертолет SA-321 „Super-Frelon“ („Супер-Стършел“), който се произвежда по лиценз в Китай под названието Z-8A. — Б.пр. ↑

[9] „Гуокиа Анкуан Бу“ — довоенното Министерство за държавна сигурност. — Б.а. ↑

[10] Става дума за хилядолетната китайска практика стъпалата на малките момиченца да се омотават в стегнати превръзки, което пречи на нормалния им растеж и води до деформиране. Ходилата остават малки и нефункционални, с атрофирали мускули, уязвими към инфекции и парализи. — Б.пр. ↑

[11] Алиозия към популярното твърдение на Карл Маркс, че религията е опиум за народите. — Б.пр. ↑

[12] „Лама“ е тибетски термин, използван за духовен учител, който преподава ученията на Буда, най-вече Ваджраяна, както и местната добудистка традиция. Думата „лама“ означава „най-висш принцип“; съответства на санскритското понятие „гуру“. — Б.пр. ↑

[13] Настоящото название на Бирма. — Б.пр. ↑

[14] Шътоу — букв. „змийска глава“; човек, незаконно превозваш „ренше“ („човешки змии“) или бежанци. — Б.а. ↑

[15] „Лиудун жънкоу“ — китайското название на неквалифицираните, често бездомни работници. — Б.а. ↑

[16] Бао — дългът, който много бежанци си навличат по време на транспортирането си. — Б.а. ↑

[17] „Бед Браун“ — сленгово название на опиума, произвеждан в афганистанската провинция Бадахшан. — Б.а. ↑

[18] ПСР — Посттравматично стресово разстройство. — Б.а. ↑

[19] Витаеха слухове, че в довоенните времена половите органи на суданските мъже, обвинени в изневяра, биват отрязвани и впоследствие продавани на световния черен пазар. — Б.а. ↑

[20] Район с особен статут в рамките на Китайската народна република (подобно на Хонконг). — Б.пр. ↑

[21] Големокалирен пистолет, разработен през 1983 г. Използва се предимно за лов, спортна стрелба и самоотбрана, а полицайтите не го предпочитат заради големите му размери (дълчината му с възможно най-късата цев е 26 см) и неголемия капацитет на пълнителя. — Б.пр. ↑

[22] Букв. „кораб на безкрайността“. — Б.пр. ↑

[23] Верига американски ресторани, разпространени по целия свят. Названието им идва от „*Thank God It's Friday*“ — „Слава богу, че е петък“ (англ.). — Б.пр. ↑

[24] Ежегоден ръгби-турнир. В който участват отборите на Южна Африка („Спрингбокс“), Нова Зеландия („Ол Блекс“) и Австралия („Уолабийс“). — Б.пр. ↑

[25] Един от официалните езици в ЮАР, на който говорят около осем милиона души. — Б.пр. ↑

[26] Фалаша (наричани още „бета израел“ или „фалаш мура“) са етническа група, произлизаша от Етиопия и изповядваща юдаизма. Сочат ги за едно от десетте Изгубени племена, потомци на цар Соломон и Савската царица. — Б.пр. ↑

[27] Столицата на Тайван, известна още и като Тайпе. — Б.пр. ↑

[28] Препратка към героя на множество комикси и филми Спайдърмен. — Б.пр. ↑

[29] Свръхсекретен американски военен обект, където според мълвата държат останки от НЛО и провеждат тайнствени експерименти. — Б.пр. ↑

[30] Град в централна Уганда с население около 100 000 жители. Известен с операцията на израелските Въоръжени сили, които през 1976 г. убиват палестинските терористи, превзели самолет на „Ер Франс“ и държащи пътниците като заложници. — Б.пр. ↑

[31] Голям ливански поет, писател, философ и художник (1883–1931), писал както на арабски, така и на английски език. — Б.пр. ↑

[32] Палестинска групировка, близка до терористичната организация фатах. Те са движеща сила на Интифадата Ал-Акса. Названието им идва от джамията Ал-Акса, едно от свещените места за мюсюлманите и сакрален символ на палестинското движение. — Б.пр. ↑

[33] „Децата на Ясин“ — терористична организация, набираща в редовете си деца, наречена така в чест на покойния шейх Ясин. Според строгите й критерии възрастта на бъдещите „мъченици“ в никакъв случай не бива да надвишава осемнайсет години. — Б.а. ↑

[34] „Най-лошите твари пред Аллах са онези, които Го отричат и не вярват“ — От Свещения Коран, Сура 8, част 55. — Б.а. ↑

[35] По това време израелското правителство вече бе приключило с операция „Мойсей II“, в хода на която и последните

представители на етиопските „фалаша“ бяха транспортирани в Израел.

— Б.а. ↑

[36] „Диш-даш“ или „туб“ — традиционна арабска дреха, представляваща дълга роба, която покрива цялото тяло. Тази просторна дреха позволява на въздуха да навлиза и циркулира, което охлажда тялото през горещите летни дни. През лятото робата е от бял памук, с цел да бъде лека и да отразява слънчевата светлина, докато през зимата е изработена от по-плътна материя и може да бъде във всякакви цветове. — Б.пр. ↑

[37] Тогава още не се знаеше със сигурност дали вирусът може да оцелее в твърдите изпражнения извън човешкия организъм. — Б.а. ↑

[38] Ермолка (наричана още „кипа“) — традиционна еврейска мъжка шапка. — Б.пр. ↑

[39] Цицит — сплетени връзки с ресни, които се спускат от четирите ъгъла на молитвеното покривало в юдаизма. — Б.пр. ↑

[40] За разлика от повечето основни бойни танкове на въоръжение в страната, специално разработените и произвеждани от Израел „Меркава“ („колесница“) са снабдени с люкове в задната си част, позволяващи качването и съответно транспортирането на пехотинци. — Б.а. ↑

ОТГОВОРНОСТТА

ЛАНГЛИ, ЩАТА ВИРДЖИНИЯ, САЩ

(Кабинетът на директора на Централното разузнавателно управление би могъл съвсем спокойно да принадлежи на някой мениджър, лекар или най-обикновен директор на провинциална гимназия. На полицата се вижда обичайната колекция от справочници, стените са окичени с рамкирани фотографии и дипломи, а на бюрото му се откроява бейзболна топка с автограф от Джони Бенч от „Синсинати Редс“. Боб Арчър, любезният ми домакин, прочита по изражението на лицето ми, че съм очаквал нещо съвсем различно. Подозирам, че точно поради тази причина е изbral да проведем интервюто именно тук.)

При мисълта за ЦРУ в съзнанието ви вероятно изникват двата най-популярни и устойчиви стереотипа. Първият е, че задачата ни е да се ровим из цялото земно кълбо в търсене на потенциална опасност за САЩ, а вторият — че разполагаме с всички ресурси да направим това. Тези митове съпровождат всяка организация, която трябва да съществува и действа в условията на строга секретност. Секретността е вакуум, а нищо не запълва вакуума така добре, както параноидните спекулации. „Хей, чу ли, че еди-кой си убил еди-кой си... казаха ми, че ЦРУ стояло зад тая работа.“ „Хей, знаеш ли, че военният преврат в еди-коя си бананова република май е организиран от ЦРУ?“ „Хей, внимавай с тоя уебсайт! Нали знаеш, че ЦРУ следи всички сайтове, в които влизаме!“ Така хората си ни представяха преди войната и, честно казано, ние с радост поддържахме тази тяхна представа. Защото искахме лошите да ни мислят за всесилни, да се страхуват от нас и да помислят малко повечко, преди да предприемат нещо в ущърб на нашите граждани. Това е предимството да те мислят за някакъв всезнаещ октопод, протегнал пипалата си навсякъде. Обаче имаше един недостатък — свестните американци също вярваха в този

злокобен образ и всеки път, когато някъде се случеше нещо лошо, кого според вас сочеха с пръст? „Хей, откъде тая загубена страна се сдоби с ядрено оръжие? Къде гледа ЦРУ? Как може толкова много хора да бъдат убито от този фанатик? Къде беше ЦРУ? Защо никой нищо не ни каза за тия живи мъртвци? Защо всички си траеха чак до момента, в който започнаха да нахълтват през прозорците на къщите ни? Къде, по дяволите, беше проклетото ЦРУ?“

Всъщност нито Централното разузнавателно управление, нито която и да е друга официална или неофициална американска разузнавателна служба никога не е представлявала нещо от сорта на всевиждащи, всезнаещи Илюминати. Най-малкото, просто защото нямахме достатъчно финансиране за това. Дори когато ни бяха дали изключителни правомощия по време на Студената война, беше физически невъзможно да имаме очи и уши във всички мазета, пещери, улички, къщета, бордеи, бункери, кабинети, къщи, коли и оризови планации по света. Не ме разбирайте погрешно — не казвам, че не сме си вършили работата, понеже една част от всичко онова, което ни приписваха, наистина бе наше дело. Но ако съберете накуп всички абсурдни шпионски истории и конспиративни теории — като се започне с Пърл Харбър^[1] и се стигне до Голямата паника, — ще получите една чудовищна организация, превъзхождаща по своето могъщество както Съединените щати, така и всички обединени усилия на човешката раса.

Ние не сме никаква страховита, забулена в тайнственост свръхсила с древни тайни и чуждопланетни технологии. Знаем докъде се простират границите на възможностите ни и разполагаме с ограничени ресурси, така че какъв смисъл има да ги пилеем, втурвайки се подир всяка потенциална заплаха? Тук вече стигаме до втория популярен стереотип, за който споменах — митът за истинската дейност на разузнавателната служба. За съжаление не сме способни да се ровим упорито из целия свят с надеждата да се натъкнем на нови потенциални опасности. Наместо това винаги сме се стремили да отсяваме реалните, вече изявени заплахи, и да се концентрираме върху тях. Ако вашите руски съседи се опитат да запалят къщата ви, няма да ви пuka особено за арабите от съседния квартал, нали? Ако в задния ви двор неочеквано се промъкне някой арабин, тутакси ще забравите за проблемите си с Китайската народна република. А ако китайските

комунисти цъфнат на прага ви с уведомление за изселване в едната ръка и коктейл „Молотов“ в другата, изобщо няма да ви хрумне да проверявате дали пък случайно зад гърбовете им не се крият живи мъртвци.

Но не започна ли епидемията именно от Китай?

Оттам започна, както и най-голямата „Маскировка“ в историята на съвременния шпионаж.

Не ви разбрах...

Имам предвид целенасочена фалшификация, абсолютна постановка. В КНР добре знаеха, че Русия вече не ни интересуваше и именно те вече са нашата цел номер едно по отношение на шпионажа. Китайците си даваха сметка, че по никакъв начин няма да успеят да прикрият съществуването на общинационалните си програми от типа „Здраве и сигурност“. И очевидно са стигнали до извода, че перфектната стратегия ще е да ги „скрият“ на най-видното място. И вместо да лъжат за своите програми, те започнаха да лъжат за техните крайни цели.

Говорите за преследванията на инакомислещите?

Не само. За да видите картината в пълната и цялост, трябва да погледнете доста по-нагоре. Целият инцидент в Тайванския проток например, победата на тайванската национална партия на независимостта, убийството на министъра на от branата на КНР, заплахите за война, демонстрациите и последвалите репресии — всичко това бе организирано от министерството на държавната сигурност, и то поради една-единствена причина! Да се отвлече вниманието на света от реалната заплаха, надигаща се вътре в Китай. И ето че проработи! Всяка троихка с разузнавателни сведения, която получавахме, внезапните изчезвания, масовите екзекуции, полицейският час, повиквателните за запасняците... всичко идеално се връзваше със стандартния начин на действие на китайските комунисти. Планът им сработи толкова добре, че бяхме сто процента сигурни — в Тайванския проток всеки миг ще избухне Третата световна война, — и поради тази причина побързахме да изтеглим

всичките си разузнавателни структури от страните, където епидемиите от реанимирани мъртвъци току-що започваха.

Китайците добре са си изиграли картите...

А ние — по-зле от всяко. За Управлението настанаха тежки времена. Още не можем да се съзвземем от чистките...

Имате предвид реформите?

Не. Имам предвид чистките, понеже точно това представляваха. Дори Сталин с всичките му там разстрели и арести на най-добрите военачалници не е могъл да нанесе такава вреда на националната сигурност, каквато успя да постигне нашата администрация със своите „реформи“. Последната локална война претърпя пълно фиаско и познайте кой обра пешкира. Наредиха ни да следваме политическата програма, а когато тя се превърна в политическа отговорност, онези, които даваха заповедите, се скриха в тълпата и ни посочиха обвинително с пръст. „Кой първи предложи да воюваме? Кой забърка тази каша? ЦРУ!“ Отгоре на всичко ситуацията бе такава, че не можехме да се защитим, без да навредим на националната сигурност. Бяхме принудени да изтърпим удара с вързани ръце. И какъв беше резултатът? Изтичане на мозъци. Защо да чакаш да станеш жертва на политическия лов на вещици, когато можеш да избягаш в частния сектор? Там заплатата е по-голяма, работното ти време е нормално и получаваш малко повечко уважение и респект за работата си. Изгубихме множество чудесни специалисти... огромно количество опитни, инициативни, бесценни разузнавачи-аналитици... При нас остана утайката — сбирщина от алчни, некадърни, късогледи блюдолизци.

Едва ли всички са били такива...

Не, разбира се, че не. Някои от нас не си тръгнаха, защото действително вярваха в онова, което вършехме. Все пак не бяхме дошли в Агенцията за пари, изгода, привилегии или за да ни потупват по гърба. Бяхме избрали тази работа, понеже желаехме да служим на страната си. Да осигурим безопасността на американския народ. Ала дори когато си закърмен с такива идеали и неотклонно ги носиш в сърцето си, настъпва един момент, в който осъзнаваш, че сборът от

всичките ти усилия, сумата от всичката тази кръв, пот и сълзи, които си пролял, в края на краишата се свежда до нула.

Значи сте знаели какво всъщност се случва?

Не... не... просто нямаше как. Не разполагахме с никакви доказателства...

Обаче сте имали определени подозрения...

По-скоро съмнения.

Може ли да сте по-конкретен?

Не. Съжалявам. Но мога да ви уверя, че няколко пъти повдигах тази тема пред колегите си.

И какво стана?

Отговорът им неизменно бе един и същ. „Това ще те вкара в гроба.“

Прави ли бяха?

(Кима.) Проведох кратък разговор с... една високопоставена личност... общо-взето ми отдели не повече от пет минути. Изрази загриженост. Благодари ми и обеща веднага да проучи нещата. На следващия ден получих заповед незабавно да замина за Буенос Айрес.

Чували ли сте за доклада „Вармбрун-Найт“?

Сега — да, но по онова време... Копието, което бе донесено лично от Пол Найт, с обозначение „Лично за директора“... бе открито на дъното на чекмедже в бюрото на чиновник от полевия офис на ФБР в Сан Антонио три години след Голямата паника. Докладът се оказа чисто академичен, защото веднага след преместването ми в Буенос Айрес Израел обяви публично своята „доброволна изолация“ и вече стана късно за каквите и да е предупреждения. Фактите бяха излезли на бял свят и единственият значим въпрос беше кой ще ги вземе под внимание.

ВААЛАЯРВИ, ФИНЛАНДИЯ

(Навън е пролет. Дошъл е „ловният сезон“. Със затоплянето на времето телата на замръзналите зомбита започват да се съживяват и частите на N-FOR („Северните сили“) към ООН пристигат за ежегодното „прочистване“. Всяка следваща година броят на немъртвите намалява. При сегашното положение тази зона ще бъде обявена за напълно „безопасна“ в рамките на десетилетие. Травис Д'Амброзия, върховен главнокомандващ на съюзните войски на Европа, лично следи хода на операцията. В приятния, спокоен глас на генерала долавям лека тъга. През цялото време на разговора ни той настоятелно се опитва да поддържа зрителен контакт с мен.)

Няма да отричам грешките, които допуснахме. Няма и да отричам, че можехме да се подгответ по-добре. Не се боя да съм първият, готов да признае, че всъщност подведохме американския народ. Просто искам американците да узнаят защо стана така.

„Ами ако израиляните са прави?“ Това бяха първите думи на председателя в сутринта след израелското изявление пред Общото събрание на ООН. „Не казвам, че са прави — уточни той. — Просто питам: ами ако е така?“ Човекът искаше честни, а не предварително подгответи отговори. Такъв си беше той, председателят на Обединения комитет на началниците на щабове. Говореше „хипотетично“, внушавайки ни, че просто разиграваме някакъв интелектуален казус. В края на краишата, ако целият свят не е готов да повярва в тази фрапираща новина, защо да го правят мъжете и жените, намиращи се в тази зала?

Продължихме да се забавляваме с тази словесна еклистика, като се усмихвахме и шегувахме... Не се сещам кога точно настроението се промени. Мисля, че никой не забеляза прехода, ала изведенъж залата се изпълни с професионални военни, всеки от които имаше сериозен боен опит и академична подготовка, превъзхождаща квалификацията на средностатистически цивилен неврохирург. И всички ние говорехме открыто и честно, обсъждайки евентуалната заплаха от страна на бродещите мъртввци. Това беше като... като пропукване на бент... като нарушаване на табу... Истината се изля навън и се показа на бял свят. Почувствах се... освободен.

Да разбирам ли, че още преди това сте хранили някакви подозрения?

Горе-долу от няколко месеца преди декларацията на Израел. Същото важи и за председателя. Всички в залата бяха чували това-онова и си имаха своите догадки.

Някой от вас беше ли чел доклада „Вармбрун-Найт“?

Не. Никой не беше запознат с доклада. Бях чувал за него, но нямах представа за съдържанието му. Всъщност екземпляр от доклада ми попадна едва две години след Голямата паника. И повечето военни мерки, посочени в текста му, съвпадаха почти напълно с нашите.

С вашите... какво?

С нашите предложения към Белия дом. Разработихме цяла програма по отстраняване на заплахата — първоначално във вътрешните граници на САЩ, а впоследствие и по целия свят.

И как реагираха от Белия дом?

Фаза номер едно много им хареса. Направо се влюбиха в нея. Било евтино, бързо и — при адекватно изпълнение — на сто процента секретно. Тази фаза изискваше внедряването на специални части в заразените региони със специални правомощия. Специални правомощия да открият, изолират и унищожат източниците на инфекция.

Да унищожат?

Напълно да ги ликвидират.

Да не говорите за отрядите „Алфа“?

Да, сър, и трябва да се каже, че те действаха изключително успешно. Въпреки че данните за проведените от тях операции са засекретени за следващите сто и четирийсет години, мога да ви уверя, че действията на тези бойни подразделения се нареждат сред най-забележителните постижения в историята на американските елитни войски.

Тогава какво се обърка?

По отношение на първата фаза — нищо, но отрядите „Алфа“ бяха просто временна мярка. В задачите им никога не е влизало отстраняването на заразата; те бяха длъжни само да възпрепятстват понататъшното ѝ разпространение и да удържат положението под контрол, спечелвайки достатъчно време за привеждането в изпълнение на фаза номер две.

Само дето фаза номер две така и не бе завършена...

В интерес на истината тя даже не беше стартирана! И точно поради тази причина американските военни бяха сгашени тъй срамно неподгответни...

Втората фаза на програмата представляваше мащабна общенационална операция — нещо, което не се беше случвало от най-черните дни на Втората световна война. Подобни амбициозни планове изискват колосални инвестиции от държавни активи и национална поддръжка. В същото време към настоящия момент ние не разполагахме нито с едното, нито с другото. Американците току-що бяха преживели един дълъг и кръвопролитен конфликт. Бяха уморени. Беше им дошло до гушата. И както през седемдесетте години на двайсети век, махалото на обществените настроения се мяташе от екстремния милитаризъм до крайно пацифистки нагласи.

При тоталитарните режими — комунизъм, фашизъм, религиозен фундаментализъм — народната подкрепа е даденост. Спокойно можеш да започваш войни, да ги проточваш колкото си искаш във времето, да облечеш всичките си поданици в униформа за какъвто си искаш период от време и изобщо да не ти пука за ответната реакция. При демокрацията обаче ситуацията е точно противоположната. Подкрепата на нацията трябва да се използва пестеливо като ограничен държавен ресурс. И да се изразходва мъдро, внимателно и по такъв начин, че направените инвестиции да се възвръщат многократно. Америка е особено чувствителна към изтощението и умората от войната, а нищо не спомага толкова за негативната обратна реакция, както предчувствието за поражението. Казвам „предчувствие“, защото американското общество живее според принципа „всичко или нищо“. Ние обичаме големия резултат, големия тъчдаун, големия нокаут още в първия рунд. И същевременно искаме да знаем — и държим да го узнаят и всички останали, — че победата

ни е не просто неоспорима, но и абсолютно съкрушителна. Ако не е така... е, в такъв случай... спомнете си какви бяхме преди Голямата паника. Всъщност ние не изгубихме войната в последния локален конфликт — нищо подобно! На практика ние успяхме да се справим с изключително сложна задача, при положение че разполагахме с минимално количество ресурси и бяхме поставени в крайно неблагоприятни обстоятелства. И в крайна сметка победихме, но хората видяха всичко в коренно различна светлина, защото нашият национален дух копнееше за светковично постигната блескава победа. А ето че мина твърде много време, бяха изхарчени твърде много средства, твърде много животи бяха погубени и твърде много съдиби — осакатени завинаги. Ние не просто изгубихме подкрепата на народа си; ние totally го разочаровахме.

Замислете се за финансовите измерения на фаза номер две. Знаете ли колко струва обличането само на един-единствен американец в униформа? Имам предвид не само времето, когато той ще я носи — обучение, въоръжение, храна, транспорт, медицинско обслужване... Говоря за цялата сума в дългосрочен план, която американските данъкоплатци ще трябва да изплащат цял живот. Това е едно нескончаемо финансово бреме, а в онези дни парите едва ни стигаха за поддържането на онова, с което вече разполагахме...

Но дори да предположим, че по някакъв начин бяхме успели да напълним хазната, осигурявайки средствата за всички необходими униформи за втората фаза, кой щеше да ги облече? Тук се намесва същината на проблема — умората на американците от войната. Като че ли си нямахме предостатъчно традиционни „кошмари“ — убити, обезобразени и психологически смазани ветерани, — а ето че изникна и цял взвод нови пречки и трудности. „Предадените.“ Ние бяхме армия от доброволци и я погледнете какво се случи с нашите войници. Колко пъти сте чували истории за военнослужещи, чиято военна служба е била неправомерно удължена, или за запасници, които — след десет години цивилен живот, — внезапно получават повиквателни без право на обжалване? Колцина от тези бойци изгубиха своите домове и работата си? Колцина успяха да се върнат към разбития си живот... или така и не се завърнаха от фронта? Американците са честни хора; те искат справедливи, честни сделки. Знам, че много нации ни смятат за наивни и даже инфантилни, ала честността е един от най-светите ни

принципи. И в светлината на тези мисли да видиш как чичо Сам си взима думата назад, как плюе върху личния живот на хората, плюе на тяхната свобода...

След Виетнам, докато служех като млад взводен командир в Западна Германия, се наложи да въведем специална система от поощрения, за да предпазим войниците от самоотльчване. След последната локална война обаче никакви поощрения не бяха в състояние да запълнят оределите ни редици; същото се отнасяше и за паричните бонуси, редуцираните срокове на службата и онлайн-

вербуването, замаскирано като наглед обикновена видеоигра^[2]. На това поколение му писна окончателно от нас. И точно поради тази причина, когато немъртвите се надигнаха и започнаха да погълщат страната ни, ние се оказахме твърде слаби и уязвими, за да ги възпрем.

Не обвинявам цивилното управление и изобщо не твърдя, че ние — хората в униформи — не сме задължени да му служим. Това е нашата система и тя е най-добрата в целия свят. Тази система обаче се нуждае от грижи, ето защо трябва да я защитаваме, да я отстояваме и никога вече да не я потъпкваме по такъв начин.

СТАНЦИЯ „ВОСТОК“, АНТАРКТИДА

(В довоенните времена това поселище се е считало за най-отдалеченото кътче на Земята. Тук, в непосредствена близост до южния геомагнитен полюс на планетата, над четирикилометровата ледена кора на езерото Восток, е регистриран световният рекорд по най-ниска температура — минус осемдесет и девет градуса по Целзий! По принцип дори и в най-„топлите“ дни живакът на термометъра рядко се вдига над двайсет и два градуса под нулата. Ала именно тези екстремни студове, в съчетание с обстоятелството, че ти трябва около месец, за да се добереш до станцията, са накарали Брекинридж „Брек“ Скот да дойде тук.

Срещаме се в така наречения „Купол“ — укрепена геодезична „оранжерия“, която се снабдява с енергия от геотермалната електроцентрала на изследователската станция. Това нововъведение, заедно с редица други, е направено лично от мистър Скот, след като „наема“ станцията от руското

правителство. Споделя ми, че не я е напускал от времената на Голямата паника.)

Разбирайте ли от икономика? Говоря за истинския, довоенен, глобален капитализъм. Знаете ли как функционираше той? Аз — не, и всеки, който ви отговори другояче, значи ви пързала. Там нямаше правила, нямаше абсолютни понятия. Губиш, печелиш, чиста лотария! Единственото правило, в което намерих някаква логика, ми беше обяснено в Уортън от един професор. Професор по история, не по икономика. „Страхът — ми каза той, — страхът е най-ценната стока във Вселената.“ Това направо ми скри шапката. „Включете телевизора си! — продължи професорът. — Какво виждате? Хора, които продават своите стоки? Не. Хората продават своя страх от това, че може да им се наложи да живеят без стоките си.“ Мамка му, той беше дяволски прав. Страхът да останеш, страхът да останеш сам, страхът от бедността, страхът от провала... Страхът е нашата най-съществена, най-фундаментална емоция. Страхът е първичен. Страхът продава. Това се превърна в моя мантра. „Страхът продава.“

Когато за първи път чух за странната нова зараза — тогава още я наричаха „африкански бяс“, — видях в нея шанса на живота си. Никога няма да забравя това предаване — Кейптаун, само десет минути чист репортаж и после цял час разсъждения на тема какво би могло да се случи, ако вирусът случайно стигне до Америка. Боже, пази новините! Тридесет секунди по-късно вече натисках бутона за бързо набиране на телефона си.

Веднага се видях с най-близките си приятели. Те също бяха гледали въпросното предаване. Първи предложих реална, работеща идея — ваксина, истинска ваксина против бяс. Слава богу, от бяса няма излекуване. Лекарството щеше да накара хората да си го купуват само ако заподозрат, че са болни. Но ваксината е нещо съвсем различно! Тя предпазва от страшната болест! Хората ще си я купуват през цялото време, докато има опасност да се заразят! Имахме много връзки в биомедицинската промишленост, а още повече — на Хил и Пен авеню. Щяхме да получим прототип само след месец, а официалната оферта бе изгответа само за два дни. Стиснахме си ръцете, щастливи и доволни...

Ами Агенцията по храните и лекарствата?

Моля ви се! Ама вие сериозно ли? Та по онова време Агенцията беше една от най-лошо финансираните и най-зле управляваните организации в страната! Според мен още се радваха, че са успели толкова ловко да премахнат червения оцветител номер 2^[3] от дражетата „M&M“ Отгоре на всичко това беше най-приятелски настроената към бизнеса държавна администрация в историята на Америка! Бас държа, че заради онзи тип в Белия дом Дж. П. Морган и Джон Д. Рокфелер яко са се дървили от кеф в гробовете си. Подчинените му дори не си даваха зор да четат нашите доклади за себестойността и характеристиките на продукта. Сигурно вече се оглеждали за вълшебна панацея. Само след два месеца ваксината премина през Агенцията. Помните ли речта на президента пред конгреса? Как препаратът вече бил изпробван в Европа и само нашата „раздута бюрокрация“ забавила появата му на американския пазар? Тогава вероятно си спомняте и за бъръщлевенията му от сорта на „Хората не искат голямо правителство, а голяма защита, и я искат сега!“ Майко мила, мисля, че половината страна яко се подмокри при тия негови думи. Колко му скочи рейтингът тогава? На шейсет процента? Или чукна седемдесет? Не помня. Знам само, че в първия ден, когато пуснахме нашите акции на борсата, цената им хвръкна с 389 процента!

Но вие все още не знаехте дали препаратът е ефективен...

Знаехме, че е ефективен против бяс, а нали точно тъй бяха нарекли заразата? Просто никакъв странен щам на вируса...

Кой я бе нарекъл така?

Как кой, „онези там“ от ООН и прочие... Накрая всички започнаха да й викат „африканския бяс“.

Препаратът беше ли изобщо изпробван върху реална жертва?

Не, защо? Че нали хората редовно си правят ваксини против грип, без да знаят дали ваксината е ефективна срещу конкретния щам... Къде е разликата?

Но последствията...

Кои да предположи, че нещата ще стигнат толкова далеч? Сам знаете как непрекъснато ни плашат с какви ли не болести... Божичко, направо почваш да си мислиш, че Черната смърт коси Земята на всеки три месеца — то не бяха ебола^[4], атипична пневмония, птичи грип... Представяте ли си колко народ е забогатял от опасенията на хората да не пипнат някоя от тия болести? Мамка му, аз например направих първия си милион с безполезни противорадиационни таблетки по време на паниката от „мръсните бомби“^[5].

Но ако някой бе узнал...

Какво да узнае? Та ние не бяхме излъгали за нищо, разбирате ли? Съобщиха ни, че това е бяс, и ние направихме ваксина против бяс. Казахме, че е тествана в Европа, което също не бе лъжа — все пак препаратите, на чиято основа бе създадена, бяха тествани в Европа... Реално погледнато, ние не бяхме излъгали за нищо. И, реално погледнато, не бяхме направили нищо лошо.

Но ако някой бе открил, че това не е точно бяс...

И кой щеше да посмее да се обади пръв? Лекарите? Специално се погрижихме за това препаратът да се продава само с рецепт, така че лекарите щяха да изгубят не по-малко от нас. Някои други? Агенцията по храните и лекарствата, която официално одобри ваксината? Или конгресмените, които единодушно гласуваха в подкрепа на препарата? Белият дом? Така бяхме изпекли работата, че просто нямаше как да се издъним! Всички са герои и всички правят кинти! Само шест месеца след появата на „Фаланга“ пазарът бе залят от всевъзможни евтини стоки под същата марка, като например онези домашни пречистватели за въздух...

Но вирусът не се пренасяше по въздушно-капков път...

Нима значение! Важното бе, че марката е същата! „От създателите на...“ Трябваше само да добавим магическото изречение: „Предотвратява повечето вирусни инфекции“! Удар в десетката! Сега разбирам защо по-рано законът забраняваше да крещиш „Пожар!“ в препълнен театър. Никой нямаше да тръгне да разсъждава: „Ей, ама аз не надушвам пушек, къде е пожарът?“, напротив всички ще закрещят в

един глас: „Мамка му, пожар! БЯГАЙТЕ!“ (Смее се.) Направих цяло състояние от пречистватели на въздух за дома и колата, но най-добре се продаваше оная малка джаджа, която трябваше да носиш на врата си, когато ще летиш със самолет! Не знам дали изобщо филтрираше нещо, но пък вървеше като топъл хляб!

Нещата потръгнаха толкова добре, че започнах да създавам подставени компании, за да строя съоръжения из цялата страна. Акциите им се продаваха не по-зле от тези на истинските. Това вече не беше идеята за безопасност, а идея за идеята за безопасност! Сещате ли се как, когато се появиха първите случаи на болестта тук, в Щатите, един пич от Флорида заяви, че са го ухапали, но той оцелял благодарение на „Фаланга“-та? О! (Брекинридж Скот се изправя и започва да прави непристойни движения с тялото си.) Бог да благослови тоя кретен, който и да е бил!

Но заслугата не е била на вашата ваксина, „Фаланга“ изобщо не защитаваше хората.

Напротив, защитаваше ги. От страха. Точно това им продавах. По дяволите, благодарение на „Фаланга“-та биомедицинският сектор започна да се съживява, а това на свой ред даде тласък на фондовия пазар. Този тласък създаде впечатление за подем, което, от своя страна, възстанови доверието на потребителите и в крайна сметка предизвика съвсем реален, действителен подем! Моята „Фаланга“ сложи край на рецесията! Аз... Аз сложих край на икономическата криза!

А после? Когато заразата започна да придобива мащабите на епидемия, а пресата най-сетне заяви, че чудодейно лекарство не съществува?

Абсолютно вярно! Онази путка трябваше да бъде застреляна... Забравих ѝ името, дето първа се раздрънка! Нали видяхте какво направи! Издърпа шибаното килимче изпод краката на всички ни! Заради нея всичко тръгна надолу! Тя предизвика Голямата паника!

Вие не чувствате ли никаква лична вина?

За какво? Задето съм направил кинти ли? Ами... нито капка! (Хили се.) Всеки на моето място би постъпил по същия начин. Реализирах мечтата си и получих своя дял. Ако искате да обвините

някого, посочете оня, който първи го нарече „бяс“, или тоя, който знаеше, че не става въпрос за бяс, ама въпреки всичко ни даде зелена светлина. Мамка му, ако непременно държите да наклепате някого, защо не започнете с онези овце, които така и не си направиха труда да проведат сериозни, отговорни проучвания. Не съм им опирал пистолет в слепоочията! Сами направиха своя избор. Те са лошите, а не аз. Никого не съм наранявал, а ако някой е пострадал заради собствената си глупост, това вече си е друга работа. Естествено... ако има Ад... **(киска се)** ... хич не ми се ще да мисля колко от тези тъпи копелдаци ще ме чакат там. Надявам се, че няма да поискат да им върна парите, ха-ха!

АМАРИЛО, ТЕКСАС, САЩ

(Гроувър Карлсън работи като „събирач на гориво“ за експерименталния биоконверсионен завод в града. Горивото, което събира, всъщност е животинска тор. Вървя подир бившия началник-щаб на Белия дом, докато той бута ръчната си количка през осените с купчини тор пасища.)

Разбира се, че получихме копие от доклада „Найт-Вар-чифут“, вие за кого ни вземате? За ЦРУ? Прочетохме го три месеца преди Израел да направи онази декларация... Преди Пентагонът да започне да бие камбаната, моята задача беше да запозная президента със съдържанието на доклада. И президентът посвети цяло заседание на обсъждане на идеите, залегнали в него.

Които бяха...?

Неща от сорта на „зарежете всичко и съсредоточете всички усилия...“ Обичайните паникърски вопли! Получавахме десетки такива доклади всяка седмица, както всяка администрация, и всеки твърдеше, че именно неговото Страшилище е „най-голямата заплаха за човечеството“. Хайде бе! Помислете си в какво би се превърнала Америка, ако федералното правителство натискаше до дупка спирачките всеки път, когато някои откачен параноик крещеше „Вълк!“, „Глобално затопляне!“ или „Живи мъртъвци!“ Моля ви да проявите разбиране. Постъпихме така, както би постъпил всеки

президент след Джордж Вашингтон — реакцията ни беше прецизна и адекватна, в пряка връзка с реалистичната оценка на заплахата.

И създадохте отрядите „Алфа“.

Освен всичко друго. Като се имаше предвид ниската степен на риск, която съветникът по националната сигурност оцени заплахата, мисля, че свършихме доста добра работа. Подготвихме специален обучителен филм за правоохранителните органи в различните щати, с който ги инструктирахме как да действат в случай на епидемия. Министерството на здравеопазването и социалните грижи помести на сайта си текст с разяснения как гражданите трябва да се отнасят със заразените си родственици. Да не говорим за бързината, с която прокарахме препарата „Фаланга“ през Агенцията по храните и лекарствата...

Но ваксината се оказа неефективна...

Да не мислите, че е много лесно да се изобрети ефективен препарат? Вижте колко време и пари бяха инвестиирани в изследванията на рак или СПИН... Ще посмеете ли да излезете пред американците и да им кажете, че орязвате финансирането на проучванията върху тези заболявания, за да пренасочите средствата към някаква нова болест, за която повечето хора изобщо не са чували? Замислете се колко усилия хвърлихме за решаването на този проблем — както по време на войната, така и след нея, — и все още нямаме ваксина или лекарство. Ние прекрасно знаехме, че „Фаланга“-та е плацебо, а не лекарство, и бяхме благодарни за появата ѝ. Тя успокой хората и ни позволи да вършим спокойно нашата си работа.

Какво, нима вие бихте предпочели да кажем на хората истината? Че това не е някакъв нов щам на вируса на бяс, а някаква непонятна суперчума, която възкресява мъртвите? Давате ли си сметка за паниката, която щеше да настъпи? За протестите, бунтовете, безпорядъка, милиардите долари обезщетения за унищожена частна собственост? Можете ли да си представите наплашените до смърт сенатори, които блокират работата на правителството, за да прокарат някакъв помпозен и абсолютно безполезен „Закон за защита от зомбита“ в Конгреса? Ами какъв удар би нанесло всичко това върху политическия капитал на администрацията? Имайте предвид, че

говорим за година на избори и за изключително оспорвано, тежко съревнование! Ние бяхме „чистачите“ — онези нещастници, на които им се падна да избършат говната на последната администрация, — а, повярвайте ми, за последните осем години се беше натрупала огромна воняща купчина! Успяхме отново да се шмугнем във властта само защото новата кукла на конци, която подкрепихме, се съдра от обещания да ни „върне мира и просперитета“ Американците просто не биха се примирили с нищо друго. Мислеха си, че са изтърпели предостатъчно, и щеше да е истинско политическо самоубийство да им кажеш, че най-тежкото тепърва предстои.

Значи така и не сте се опитали да разрешите проблема.

О, само не започвайте пак! Нима може да се „разреши“ проблема с бедността? Или този с престъпността? Можете ли да ми кажете как да се справим със заболяванията, безработицата, войните или другите социални язви? Можете, ама друг път. Единственото, което сте в състояние да сторите, е да ги държите под контрол, ограничавайки ги до някакво поносимо равнище, давайки възможност на хората да живеят сравнително спокойно. И това не е цинизъм; това е зрелият подход. Не можете да спрете дъжда, но за сметка на това можете да построите покрив, който да не капе... или поне да не капе върху главите на онези, които ще гласуват за вас.

Какво искахте да кажете с това?

Хайде, моля ви се...

Съвсем сериозно ви питам. Какво точно имахте предвид?

Добре, господинчо „Мистър Смит отива в шибания Вашингтон“! Исках да кажа, че в политиката трябва да се концентрираш върху нуждите на своята електорална база. Докато тя е доволна, и ти ще си седиш доволен в Белия дом.

Затова ли не обърнахте внимание на отделните случаи на заразяване?

Божичко, казвате го така, все едно totally сме ги игнорирали!

Поискаха ли местните правоохранителни органи допълнителни подкрепления от федералното правителство?

А кога ченгетата не са искали повече хора, оръжия, време за обучение или „социално-ориентирани програми за финансиране“? Та тия кокони са по-ужасни и от военните! Не спират да мрънкат, че все нещо не им стига, но нима рискуват топлите си столчета с вдигането на данъците например? Налага ли им се да обясняват на селяндура Питър защо държавата го обира в полза на Пол от гетото?

Не се ли опасявахте от публични разкрития?

От чия страна?

На пресата, на медиите...

На „медиите“? Да не би да имате предвид онези информационни мрежи, собственост на някои от най-големите корпорации в света... Корпорации, за които една нова паника на фондовата борса би означавала сигурна смърт? За тези медии ли говорите?

Тоест така и не си направихте труда да прикриете истината?

Не бе и необходимо; медиите сами свършиха прекрасно тази работа. Нали щяха да изгубят не по-малко от нас, ако не и повече... Освен това получиха своите сензации цяла година преди първия случай на заразен в Америка. После дойде зимата, „Фаланга“-та заля пазара и броят на заразените намаля. Може и да се е наложило да се „разубедят“ двама-трима млади репортери, но след няколко месеца африканският бяс вече не беше новина. Болестта беше взета под контрол. Хората започнаха да свикват с нея и вече очакваха нещо ново, нещо различно... Големите новини са си голям бизнес! И ако искаш да постигнеш успех в него, трябва да ги предлагаш топли на хората.

Ами другите средства за масова информация?

О, разбира се, как можах да ги забравя! Знаете ли кой ги слуша тях? Никой! На кой му пука за шепата фанатични поклонници на PBS или NPR^[6], които не са съгласни с мнението на мнозинството? Колкото по-гръмко тези яйцеглави^[7] крещяха „Мъртвите бродят сред нас!“, толкова повече истинските американци ги игнорираха.

Окей, хайде да видим дали съм разбрал правилно вашата позиция...

Не моята позиция, а тази на администрацията.

Добре, позицията на администрацията. Значи, с две думи, вие сте отделили на проблема точно толкова внимание, колкото според вас е заслужавал.

Точно така.

Особено на фона на обстоятелството, че правителството и бездруго е имало предостатъчно грижи и последното нещо, което е трябвало на американците, е било още една глобална заплаха...

Да.

И вие решихте, че опасността е недостатъчно сериозна и спокойно би могла да бъде „взета под контрол“, както сам се изразявате, с помощта на отрядите „Алфа“ зад граница и допълнително обучение на сътрудниците на правоохранителните органи?

Абсолютно.

Въпреки многобройните предупреждения, че африканският бяс не може да се впише в обществения живот, не може да бъде „взет под контрол“ и — както по всичко личи — се очертава да се превърне в глобална катастрофа?

(Господин Карлсън се спира, поглежда ме ядосано и изсипва в количката цяла лопата с „гориво“.)

Абе вие няма ли да пораснете?

ТРОЯ, ЩАТА МОНТАНА, САЩ

(Тук, според рекламната брошура, се намира „Новата общност“ на „Новата Америка“. Селището е създадено по модела на древната израелска крепост Масада^[8] и още от пръв поглед си личи, че е построено с една-единствена цел. Всички постройки са издигнати върху непристъпни вертикални подпори — достатъчно високо, за да имат прекрасна гледка над шестметровата укрепена стена от подсилен бетон. Всяка от къщите е снабдена със сгъваема

стълба, а подвижни мостчета я свързват със съседните сгради. Сънчевите колектори на покривите, защитените кладенци, градините, стражевите кули и массивните порти от армирана стомана мигновено са завладели сърцата на обитателите на Троя, а създателите ѝ вече са получили седем поръчки от различни области в континентална Северна Америка. Разговарям с главния архитект и първи кмет на града — Мери Джо Милър.)

О, да, тогава ме бяха налегнали доста грижи... Тревожех се за изплащането на колата и бизнес-кредита на Тим... Безпокоих се за увеличаващата се пукнатина в басейна и новия филтър, който уж не съдържаше хлор, но пък не беше никак ефективен срещу налепите от водорасли... Притеснявах се и за инвестиционния ни портфейл, макар и електронният ни брокер да ме уверяваше, че се касае за типичните „страхове на новака“ и печалбата ще бъде далеч по-голяма в сравнение с очакваната по стандартния план „401 (к)“^[19]. Ейдън имаше нужда от частни уроци по математика, а Джена — от елегантни футболни обувки (като на Джейми Лин Спиърс) за спортния лагер. Отгоре на всичко родителите на Тим възnamеряваха да ни погостуват за Коледа, а брат ми отново постъпи в рехабилитационната клиника. На Финли му откриха глисти, на една от рибките ѝ се появи някакво гъбично образование под лявото око... И това бяха само част от проблемите, които ми се бяха струпали на главата.

Гледахте ли новините?

Да, за около пет минути всеки ден... Местни репортажи, спорт, клюки от света на знаменитостите... Защо да се вкарвам в депресия с гледането на телевизия? Нали мога да постигна същия ефект, като се кача сутрин на кантара!

Следяхте ли някои други медии? Радио например?

Сутрин в колата? Това си беше моето „дзен-време“, моят час за просветление! След като закарвах децата на училище, обичах да слушам (**името е заличено заради юридически съображения**). Шегите му ми помагаха да изкарам до вечерта.

Ами интернет?

Какво за интернет? Аз го ползвах за покупки онлайн, Джена — за учене, а Тим гледаше... такива работи, че после се кълнеше как никога вече нямало да ги гледа отново. Единствените новини, които ми попадаха, бяха акцентите на деня от появяващото се прозорче в началната страница на „Америка Онлайн“.

Навярно в службата ви са се носили разни слухове...

О, да, особено в началото... Беше си страшничко, наистина. Неща от сорта на „Знаете ли, подочух, че не било точно бяс“ и тем подобни... След събитията от първата зима обаче хората спряха да говорят за това. Във всеки случай, далеч по-забавно беше да обсъждате вчерашния епизод на „Селебрити Фат Камп“^[10] или да клюкарствате по адрес на колегите, които в момента не са в пушкома.

Веднъж, през март или април, дойдох на работа и заварих госпожа Руиз да освобождава бюрото си. Помислих си, че или са я съкратили, или са я изпратили на работа в друга компания — ей такива неща смятах за „реална“ заплаха... Руиз обаче ми обясни, че е заради „онези“ — все така ги наричаше, „онези“ или „всичко, дето се случва“ Вече били продали семейния си дом и си купили някакво бунгало недалеч от форт Юкон, Аляска. Помня как си казах, че това е най-тъпoto нещо, което някога съм чувала, да не говорим, че изобщо не го бях очаквала от Инес... Тя не беше от ония неграмотни мексиканци, беше си съвсем „чиста“ Съжалявам за това определение, но точно това си помислих тогава...

Съпругът ви прояви ли някакво беспокойство?

Не, само децата. И то не с думи, а как да го кажа, по-скоро на някакво подсъзнателно ниво... Джена например започна по-често да влиза в конфликти, а Ейдън се страхуваше да спи на загасена лампа. Ей такива дреболии... Обаче не мисля, че до тях е достигнала повече информация, отколкото до Тим или мен например... Предполагам, че като си дете и не се тормозиш от типичните за възрастните грижи и тревоги, няма какво да те разсейва и по-лесно забелязваш промените, които настъпват в живота ни...

Какво предприехте със съпруга си?

Давахме „Золофт“ и „Риталин“ на Ейдън и „Адерал ХР“ на Джена. Известно време имаше ефект. Едно нещо обаче не спираше да ме вбесява — че застраховката ни не покриваше тези медикаменти, понеже децата вече бяха на „Фаланга“.

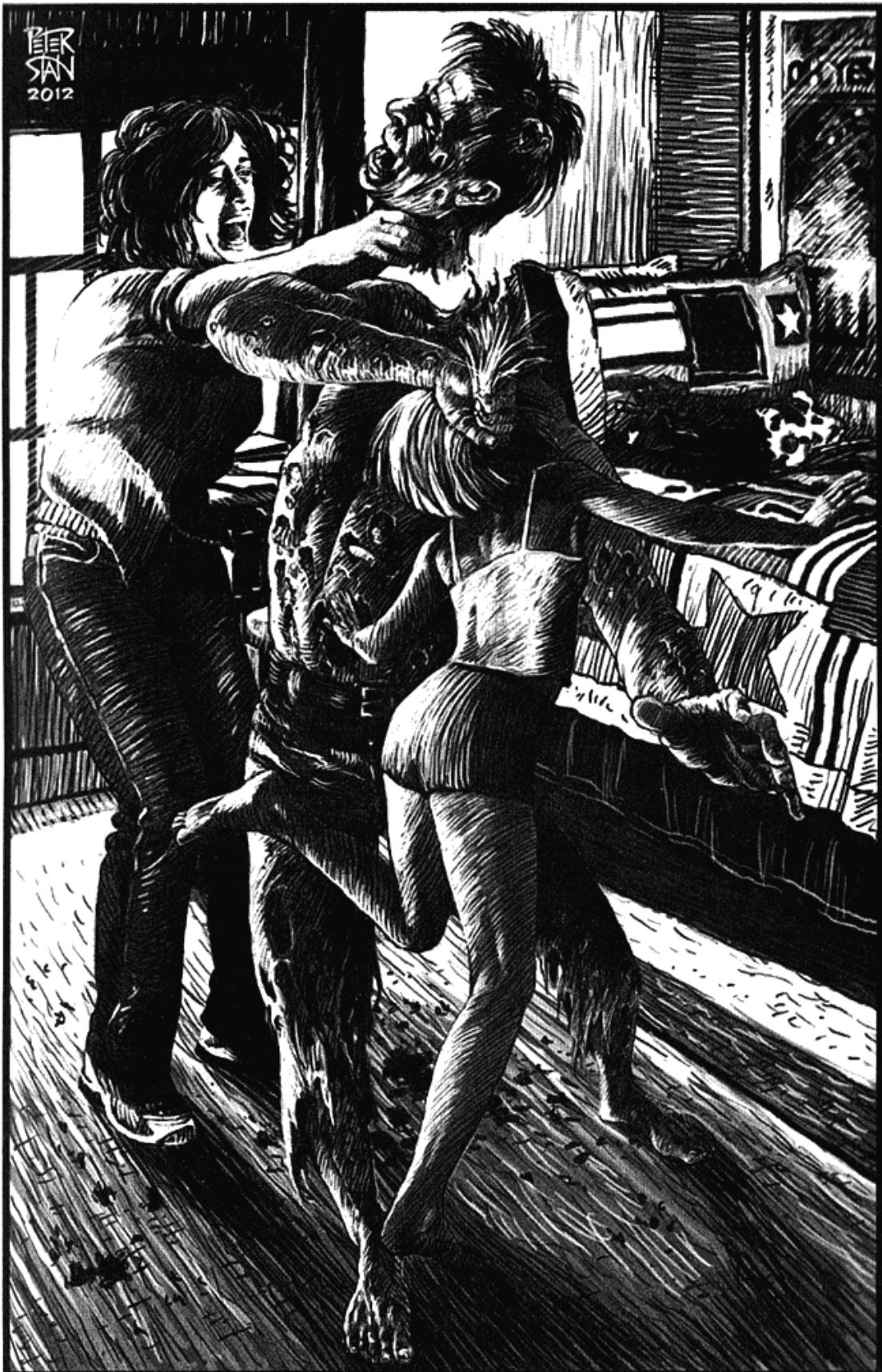
От колко време?

Още откакто я пуснаха в продажба. Цялото семейство бяхме на „Фаланга“. Нали се сещате — „Фаланга“ вземи, спокоен бъди!“ Та така се готвехме... а Тим си купи пистолет. Все обещаваше да ме води на стрелбището и да ме научи да стрелям. „В неделя — ми казваше всеки път. — Ще отидем в неделя.“ Знаех си, че лъже. Неделите бяха запазени за любовницата му — онази избрана, наперена кучка, на която даваше цялата си любов. Да ви кажа честно, на мен ми беше все едно. Нали вземахме таблетките си и поне той знаеше как да си служи с „Глок“-а. Това беше част от живота ни, като димната сигнализация или въздушните възглавници в колите. Сещаш се за тях от дъжд на вятър, но не се отказваш от тях и продължаваш да ги търпиш ей тъй, „за всеки случай“. От друга страна, сякаш тия главоболия, които ни се бяха струпали на главите, бяха малко, та и всеки месец изникваше някаква нова беля. Как да не им изгубиш края? И как да разбереш коя от всичките наистина представлява нещо сериозно?

Вие как разбрахте?

Вече се стъмваше. Тим седеше в креслото си с бутилка „Корона“ в ръка. Ейдън седеше на пода и играеше на „Супервойници“. Джена беше в стаята си и пишеше домашни. Аз тъкмо изваждах готовото пране от нашия „Мейтаг“ и поради тази причина не чух лая на Финли. А дори и да го бях чула, едва ли щях да му обърна внимание. Къщата ни се намираше в самия край на квартала, в самото подножие на хълма. Живеехме в спокойна, неотдавна застроена част от Северния окръг, недалеч от Сан Диего, Калифорния. През моравата ни често преминаваха зайци, а понякога и елени, ето защо Финли вечно джафкаше като бесен. Даже си мисля, че специално си залепих бележчица, която да ме подсети да му купя от онези нашийници, разпространяващи мирис на цитронела. По някое време и съседските кучета се разляяха, а малко след това се задействаха и алармите на няколко коли. Влязох в хола тъкмо когато отекнаха изстрелите. Тим не

беше чул нищо. Телевизорът направо гърмеше. Хиляда пъти бях му казвала на мъжа си да отиде да си прегледа тъпанчетата — не може да прекараш младостта си, свирейки в спийд метъл банда, без това да ти се отрази на слуха... (смее се) Ейдън обаче бе усетил нещо. Попита ме какво става, а аз понечих да му кажа, че не знам, когато очите му изведнъж станаха ей такива! Синът ми се взираше някъде отвъд мен, в плъзгащата се стъклена врата, водеща към задния ни двор. Обърнах се и в същия миг видях как тя се пръска на парчета. Онзи беше около метър и шейсет на ръст, изгърбен, с тесни рамене и голям, тресящ се корем. Нямаше риза, която да скрива петнистата му сива кожа, която висеше на разкъсани ивици. Миришеше на морски бряг — на някаква смесица от изгнили водорасли и солена вода... Ейдън тутакси скочи и се скри зад гърба ми. Тим се изстреля от креслото и застана между нас и съществото. Само за един-единствен миг всичките ни илюзии се превърнаха в прах. Съпругът ми трескаво се оглеждаше за „Глок“-а, когато онова го сграбчи за ризата. Двамата се сбориха и тупнаха на килима. Тим ми изкрешя да отидем в спалнята и да взема пистолета му. Вече бяхме в коридора, когато чух вика на Джена, блъснах вратата на стаята ѝ и се втурнах вътре. Там имаше още един. Истински великан — почти два метра висок, с широки рамене и мускулести ръце... Прозорецът беше разбит и създанието държеше Джена за косата. Дъщеричката ми пищеше: „Мамомамомамомамооо!“

Какво направихте?

Аз... въщност не мога да кажа със сигурност. Опитам ли се да си спомня събитията от онази нощ, те започват да минават на бързи обороти пред очите ми. Мисля, че сграбчих онова за шията. То тъкмо приближаваше Джена към отворената си уста. Стиснах го по-здраво... и дръпнах, колкото сила имах. Децата разправят, че съм му откъснала главата — че съм я сграбчила и съм я откъснала заедно с месото, мускулите и каквото там му висеше на отпани резени плът... Не смяtam, че това е възможно. Макар че знае ли човек... при изключително мощн прилив на адреналин... Вероятно децата просто са позабравили за случилото се и въображението им се е сляло със спомените, превръщайки ме в някакъв женски вариант на Хълк... Със сигурност знам едно — че успях да освободя Джена. Само това. Секунда по-късно в стаята нахълта и съпругът ми. Ризата му бе изцапана с някаква гъста черна слуз. В едната си ръка държеше пистолета, а в другата — каишката на Финли. Тим ми хвърли ключовете от колата и ми каза моментално да се мятай на „Събърбан“-а. После се втурна към задния двор, а ние отидохме в гаража. Тъкмо запалвах двигателя на джипа, когато чух изстрелите от оръжието му.

---

[1] Въщност ЦРУ, което първоначално се е наричало „Бюро за стратегически операции“ (OSS), е създадено едва шест месеца след японската атака над Пърл Харбър. — Б.а. ↑

[2] Преди войната правителството на САЩ пусна в интернет безплатна онлайн игра тип „шутър“ под названието „Американска армия“. Мнозина предполагаха, че същинската ѝ цел е привличането на новобранци. — Б.а. ↑

[3] Мит. Червените дражета „М&М“ действително не се произвеждаха в периода между 1976 и 1985 година, ала в производството им никога не е бил използван червеният оцветител номер 2. — Б.а. ↑

[4] Един от най-опасните и смъртоносни вируси, известни в момента. Симптомите са: силно главоболие, кървене от ушите и очите, опадане на косата и ноктите. Изключително заразно заболяване. — Б.пр. ↑

[5] Оръжие (главно за терористични атаки), съчетаващо радиоактивен заряд с конвенционални експлозиви. — Б.пр. ↑

[6] PBS („Държавната служба за обществено радиоизлъчване“) и NPR („Националното обществено радио на САЩ“) са създадени след приемането на Закона за обществените радио и телевизия през 1967 година. — Б.пр. ↑

[7] Яйцеглави („eggheads“) — насмешливо-пренебрежително название на „умните глави“ в САЩ. Води началото си от ТВ-сериала „Батман“ от 60-те години, където фигурира герой с прозвището „Яйцеглавия“, смятан за „най-умния злодей в света“. — Б.пр. ↑

[8] Според историка Йосиф Флавий крепостта Масада е изградена от Ирод Велики през 37–30 г. пр.Хр. за укриване в случай на бунт на еврейския народ или външно нападение от страна на Египет. В крепостта винаги е присъствал военен гарнизон и е имало големи складове с храни и оръжия. — Б.пр. ↑

[9] Най-популярният пенсионен план в САЩ. Този спестовен план позволява на работника да внася част от заплатата си в инвестиционен фонд под управлението на работодателя. — Б.пр. ↑

[10] Най-вероятно авторово намигане към телевизионното риалити шоу „Celebrity Fit Club“, излъчвано в САЩ между 2005 и 2010 г., което проследява усилията на осем знаменитости с наднормено тегло да свалят излишните килограми в името на благотворителността. — Б.пр. ↑

ГОЛЯМАТА ПАНИКА

АВИОБАЗА НА НАЦИОНАЛНАТА ГВАРДИЯ „ПАРНЕЛ“: МЕМФИС, ЩАТА ТЕНЕСИ, САЩ

(Гевин Блеър пилотира един от бойните дирижабли D-17, които изграждат гръбнака на „гражданския авиопатрул“ на САЩ. Това е работа, която идеално му подхожда и напълно го устройва. В „цивилния“ си живот Гевин е управлявал малък дирижабъл.)

Простираха се чак до хоризонта — седани, камиони, автобуси, кемпери... абе всяка възможна возила. Мярнах няколко трактора, включително и един бетоновоз! Имаше и някакъв тир, помъкнал огромен билборд с реклама на „Клуб за джентълмени“ Върху билборда седяха хора. Всъщност народът се беше накачулил навсякъде — по покривите на колите, между багажите... Гледката ми напомни за влаковете, които бях виждал в старите индийски филми — там хората висяха от къде ли не, досущ като маймуни...

Самото шосе не беше в по-различно състояние. Беше осеяно с куфари, кашони, пакети, включително и скъпи мебели... Даже забелязах и един роял — не се шегувам!, — който изглеждаше така, сякаш го бяха изхвърлили в движение на пътя... Да не говорим за изоставените автомобили. Едни бяха преобрънати с колелата нагоре, други бяха разглобени и разкостени, а трети имаха вид на опожарени. Имаше и голям брой хора, които вървяха пеша покрай шосето или направо си пердашеха през равнината... Някои чукаха по прозорците на колите и тикаха в лицата на пътниците всевъзможни дреболии за продан. Видях и жени, които предлагаха себе си. Предполагам, че офертата им е представлявалаекс срещу бензин. Едва ли са искали да ги откарат донякъде — най-малкото, понеже пешеходците се движеха по-бързо от колите. Но пък... знае ли човек? (**вдига рамене.**)

Продължих напред към мястото, откъдето прииждаха всички тези хора, и открих, че след около четирийсет и пет километра трафикът ставаше малко по-раздвижен. Сигурно ще си кажете, че

настроението на бежанците в този участък е било по-ведро... само дето хич не бе така. Те присвятваха нервно с фаровете на колите си, бълскаха се в предните возила, излизаха навън и често се стигаше до бой. Имаше и такива, които лежаха на земята от двете страни на шосето — някои едва-едва помръдваха, а други не проявяваха никакви признания на живот. Пешеходците ги подминаваха с енергични крачки, понесли я багажа, я децата си, или пък тичаха — ако, естествено, им бяха останали сили за това. Всичките — в една и съща посока, редом с безкрайната колона от пъпещи автомобили. Питате се защо, нали? Е, и аз се запитах, но само след няколко километра отговорът сам се яви пред мен.

Онези твари се тълпяха сред колите. В усилията си да ги избегнат шофьорите от външните ленти се опитваха да направят обходна маневра, ала затъваха в калта и задръстваха още повече движението. Возилата бяха разположени толкова нагъсто, че пътниците не можеха да отворят вратите на колите си. Видях как онези същества издърпват хората през отворените прозорци или сами пропълзваха в купетата. Повечето шофьори бяха впримчени като в капан вътре. Предполагам, че по-предпазливите бяха заключили вратите и вдигнали прозорците, ала едва ли всички разполагаха с подсилен или бронирани стъкла. Така немъртвите не можеха да влязат вътре, но и живите не можеха да излязат навън. Някои вече се поддаваха на паниката и стреляха в собствените си предни стъкла, разрушавайки единствената защита, с която разполагаха. Глупаци. Имаха шанс да се спасят, макар и малък... А може би от самото начало си бяха обречени и само щяха да отложат неизбежното с няколко часа? На централната лента забелязах и камион за транспортиране на коне. Ремаркето се клатеше яростно напред-назад. Клетите животни все още бяха вътре...

Немъртвите създания бродеха сред колите, като буквально си прегризваха път напред, а изплашените нещастници напразно се мъчеха да се измъкнат от кошмарната ситуация. И най-страшното беше, че дори и по някакво чудо да успееха да продължат и посоката, накъдето бяха поели, нямаше да стигнат доникъде. Все пак това беше И-80... или, с други думи, магистралата между Линкълн и Норт Плат. И двата града гъмжаха от заразени. Какво си мислеха всички тези хора? Кой всъщност бе организирал това масово бягство? Ако изобщо

някой го беше организирал... Ами ако просто бяха видели колона от автомобили и се бяха присъединили към нея, без да задават никакви въпроси? Опитах се да си представя как е там долу — броня до броня, детски плач, кучешки лай... как ли се чувстват тези клетници, като знаят какво се задава подире им и само след няколко километра ще ги настигне... и как отчаяно се надяват поне някой в началото на колоната да знае накъде е тръгнал...

Предполагам, сте чували за експеримента, който един американски журналист направил в Москва някъде през седемдесетте години? Той си застанал до някаква сграда — съвсем обикновена сграда, която по нищо не се различавала от другите здания — и зачакал пред входа ѝ. Скоро зад него се спрял още някой, после зад новопристигналия се наредили още двама-трима и не след дълго в квартала се заформила дълга опашка. Никой не си отворил устата и не попитал за какво чакат. Всички си мислели: щом народът се е наредил на опашка, значи има за какво. Не мога да кажа със сигурност дали това е истина, или не... Нищо чудно да е градска легенда от времената на студената война... Кой знае?

АЛАНГ, индия

(Стоя на брега с Аджай Шах и съзерцавам ръждивите останки от нявга горди кораби, порили вълните. Правителството не разполага с достатъчно средства, за да ги премахне, в резултат на което времето и стихиите са ги превърнали в безполезни отпадъци. Сега те стърчат като безмълвни паметници на кървавата касапница, неволен свидетел на която е станал преди години този бряг.)

Разправят, че се е случвало не само тук. По целия свят, където морето се среща със сушата, хората отчаяно са се опитвали да се качат на нещо, способно даже криво-ляво да плава, и да подирят спасение в океана.

Лично аз не знаех какво точно представлява Аланг, въпреки че бях прекарал целия си живот недалеч оттук, в Бхавнагар. Работех като офисмениджър — „бяла якичка“, — още от деня, в който завърших университета. Единственото, което ми се налагаше да върша с ръцете си, беше да натискам клавишите на клавиатурата, но даже и тази

необходимост отпадна, когато целият ни оперативен софтуер премина в режим на гласово управление. Знаех, че Аланг е нещо като корабостроителница, ето защо се опитах по най-бързия начин да се добера дотук. Очаквах да се натъкна на големи стапели и кранове, които спускат на вода кораб след кораб... Цяла флотилия, която да ни евакуира на безопасно място. Ни най-малко не съм предполагал, че ще заваря точно обратното. Аланг всъщност не строеше кораби; Аланг ги убиваше. До войната тук се намираше най-голямата корабна морга в света! Плавателни съдове от цял свят бяха докарвани тук от индийските компании, занимаващи се с преработка на скрап, след което биваха разглобявани, нарязвани и разкоствани до последното болтче. Десетките кораби, които се откроиха пред погледа ми, представляваха не натоварени, готови за отплаване плавателни съдове, а голи железни острови, подредени един зад друг на опашката, водеща към неизбежната им гибел.

Не се виждаха никакви сухи докове, никакви стапели... Изведенъж си дадох сметка, че Аланг представлява не толкова корабостроителница, колкото една най-обикновена, дълга ивица пясък. Обикновено корабите биваха изкарвани на брега, където се килваха на една страна, подобно на агонизиращи, изхвърлени на сушата китове. Помислих си, че единствената ми надежда остават онези пет-шест плавателни съда, които все още стояха на котва край брега с някакви остатъци от екипаж и — както горещо се надявах! — запаси от гориво. Един от тях — „Вероник Делмас“ — се опитваше да издърпа един от заседналите си на сушата събрата обратно в океана. Кърмата на „Тюлип“ — сингапурският контейнеровоз, който вече бе частично разглобен — беше цялата омотана с въжета и вериги. Забързах натам и когато двигателите на импровизирания влекач заработиха, вече бях достатъчно близо, за да видя всичко в подробности. Забелязах как водата започва да се пени, докато „Вероник Делмас“ обтягаше въжетата. Чух и как някои от уж здравите въжета се късат с пукота на оръжейни изстrelи.

Що се отнася до железните вериги... те издържаха и се оказани по-надеждни. За разлика от корпуса на „Тюлип“ Вероятно той бе пострадал още при изтеглянето на контейнеровоза на брега. Малко след като „Вероник Делмас“ го задърпа, се разнесе ужасен стон —

неописуемо скърцане на метал. „Тюлип“ буквално се разцепи на две половини. Носът му остана на брега, а кърмата бе извлечена в морето.

Не можеше да се направи нищо. „Вероник Делмас“ вече се движеше на пълен ход, отнасяйки кърмата на сингапурския контейнеровоз в дълбокото, където тя се преобръна и потъна за броени секунди. На борда ѝ имаше не по-малко от хиляда души — бяха се натъпкали във всички каюти и коридори, запълвайки всеки квадратен сантиметър от палубата. Писъците им бяха заглушени от тътена, с който изместеният от водата въздух изведнъж напусна разположения метален корпус.

Зашо бежанците просто не изчакаха на борда на изтеглените на сушата кораби? Ако бяха издърпали подвижните стълби например, достъпът на повече хора до палубата щеше да бъде отрязан...

Сега е лесно да се разсъждава по този начин и да се предлагат рационални решения, ала не забравяйте, че все пак не бяхте там в онази нощ. Корабостроителницата гъмжеше от народ — многолюдните съборища се простираха чак до морския бряг; безумна тълпа, осветена от запалените на сушата огньове. Стотици се опитваха да стигнат с плуване до корабите. Прибоят изхвърляше обратно онези, които не успяваха да се преборят с водната стихия.

Десетки лодки сновяха напред-назад, откарвайки бегълците до чакащите на котва плавателни съдове. „Дайте ми пари! — казваха някои от лодкарите. — Дайте ми всичко ценно, което имате, и ще ви кача.“

Нима парите все още значеха нещо?

Пари, храна... каквото и да е, стига да го вземат за ценно. Видях един екипаж, който качваше само жени, млади жени. Други пък приемаха само бели. Копелетата ти тикаха факла в лицето, за да отстранят смуглите като мене... Дори имаше един капитан, който размахваше пистолет и крещеше от лодката си: „Никакви неприкосновени, от тая каста не взимаме!“ Неприкосновени^[1]? Касти? Нима все още имаше хора, които отдаваха значение на това? Най-стршното обаче беше, че някои от по-възрастните хора, чакащи

смиreno реда си на опашката, се обърнаха и си тръгнаха... Представяте ли си?

Нали разбирате, давам ви най-неприятните примери... На всеки безскрупulen печалбар или отвратителен психопат се падаха по десетина добри, достойни хора, чиято карма си оставаше неопетнена. Множество рибари и собственици на малки лодки, които можеха съвсем спокойно да избягат със семействата си, предпочетоха отново и отново да се връщат до брега, подлагайки се на безброй опасности. Само се замислете какво рискуваха — да ги убият, за да им вземат лодката, или само да ги изхвърлят на брега, а не бе изключено и да бъдат нападнати от неживите твари, които дебнеха под водата...

Всъщност те не бяха никак малко. Мнозина заразени бежанци се опитваха да доплуват до корабите, удавяха се и после се съживяваха под водата. Вълнението не беше голямо; от една страна, бе достатъчно силно, за да завлече човек в дълбокото, но от друга, не бе в състояние да прегради пътя на възкръснал мъртвец, настървен за плячка. Десетки плувци внезапно изчезваха под водата, преобръщаха се лодки и пътниците им се озоваваха сред тъмните океански талази... Въпреки това обаче свестните лодкари продължаваха да правят курсове до брега, а някои от бежанците, които вече се бяха качили на корабите, се хвърляха самоотвержено сред вълните, за да спасят давещите се.

Така бях спасен и аз. Бях сред онези, които предпочетоха да плуват. Разстоянието до корабите се оказа по-голямо, отколкото ми се струваше. Смятах се за опитен плувец, но след изнурителния преход от Бхавнагар и ожесточената борба да запазя живота си в един момент останах съвсем без сили и просто се отпуснах по гръб във водата. И когато спасението вече бе съвсем наблизо, не бях в състояние дори да извикам за помощ. Гладкият борд на кораба се извисяваше стръмно над мен и не се виждаше нито подвижно мостче, нито отворен люк, през който да се промъкна. Отчаяно заудрях по непристъпната стоманена стена и закрещях, мобилизирайки и последните трошички енергия, които ми бяха останали.

Вече потъвах, когато почувствах как нечия мощна ръка ме обхваща през гръденя кош. „*Ето го и краят*“ — мина ми през ума и инстинктивно потръпнах в очакване всеки момент зъбите на съществото да се забият в плътта ми. Ала вместо да ме завлече към дълбините, ръката ме издърпа обратно на повърхността. Накрая се

озовах на палубата на „Сър Уилфред Гренфел“, бивш стражеви катер от канадската брегова охрана. Опитах се да кажа нещо — например да се извиня, че нямам пари, че ще отработя пътуването си и ще направя всичко, което пожелаят... В отговор морякът само се усмихна.

— Дръж се — каза ми той. — Сега ще ни пораздруса.

Усетих как палубата завибрира, а после рязко се наклони, докато катерът набираше скорост.

Това беше най-страшното от всичко досега — да гледам другите кораби, край които преминавахме. Някои от инфицираните на борда им започваха да се съживяват. Палубите на част от съдовете се превръщаха в плаващи кланици, а други просто горяха, както си бяха на котва. Хората скачаха в морето. Мнозина от онези, които потърсиха спасение сред вълните, така и не излязоха на повърхността.

ТОПИКА, ЩАТА КАНЗАС, САЩ

(По всички стандарти Шарън минава за красавица — има дълга червена коса, яркозелени очи и тяло на танцьорка или довоенен супермодел. Разумът ѝ обаче е на четиригодишно момиченце. Намирам се в Рехабилитационния център „Ротман“.

Доктор Робърта Келнър, лекуващият лекар на Шарън, нарича пациентката си „щастливка“. „Имайте предвид, че при Шарън са се съхранили речевите умения и свързаното мислене... — обяснява ми тя. — Макар и да са в зачатъчно състояние, все пак ги има и са напълно функционални.“ Доктор Келнър приема с охота предложението ми за интервю — за разлика от доктор Сомърс, директора на програмата „Ротман“. И бездруго открай време ограничават финансирането им, а и сегашната администрация непрекъснато заплашва, че напълно ще закрие тази програма.

В началото Шарън е доста стеснителна. Не иска да ми стисне ръката и избягва зрителния контакт. Открили са я сред развалините на Уичита, но откъде е родом, няма как да се разбере.)

Бяхме в църквата, двете с мама. Тате каза, че ще дойде да ни вземе. Той отиде да свърши нещо. Ние трябваше да го чакаме в църквата.

Всички бяха там. В църквата. С нещата си. Имаше овесена каша, вода и сок, спални чуvalи и фенерчета и... (**показва ми с жест как се прицелва с пушка**). Госпожа Рандолф също имаше такова нещо. А не трябваше да има. Защото са опасни. Тя сама ми беше казвала, че са опасни. Тя беше майката на Ашли. Ашли ми беше много добра приятелка. Попитах я къде е Ашли. Тя заплака. Тогава мама ми забрани да я питам повече за Ашли и каза на госпожа Рандолф, че съжалява. Госпожа Рандолф беше мръсна, цялата ѝ рокля беше в червени и кафяви петна. Беше дебела. С ей такива големи, тълсти ръце.

В църквата имаше и други деца — Джил, Аби и още няколко. Госпожа Макгроу се грижеше за тях. Те имаха пастели и си рисуваха по стените. Мама ми каза да си поиграя с тях. Каза ми, че всичко е наред. Каза ми още, че пастор Дан е казал, че всичко е наред.

Пастор Дан беше там и се опитваше да накара хората да го слушат. „Моля всички да...“ (**Шарън започва да говори с дълбок басов глас, явно имитирайки свещеника**) „Моля всички да запазят спокойствие, войниците идват насам, само трябва да запазим спокойствие и да изчакаме войниците.“ Обаче никой не го слушаше. Всички приказваха и никой не искаше да седи на скамейките. Хората се мъчеха да говорят по техните джаджи (**показва с жест как държи мобилен телефон**), обаче не ставаше и те се ядосваха на джаджите си и ги наричаха с лоши думи. Стана ми жал за пастор Дан. (**Имитира вой на сирени.**) Чуваше се отвън. (**Отново издава същия звук — отначало тихо, после по-силно и пак тихо, повтаряйки го няколко пъти.**)

Мама си говореше с госпожа Кормоуд и други майки. Нещо се разправяха. Усетих, че мама е ядосана. Госпожа Кормоуд не спираше да повтаря: (**говори със сърдит тон, провлачвайки леко думите**) „Ами ако стане така? Тогава какво ще правим?“ Мама клатеше глава, а госпожа Кормоуд размахваше ръце. Аз не харесвах госпожа Кормоуд. Тя беше жената на пастор Дан. Държеше се гадно и все искаше да команда.

Някой изкрещя... „Идват!“ Мама веднага ме вдигна на ръце. Взеха скамейката ни и я сложиха срещу вратата. Всички скамейки ги сложиха срещу вратата. „По-бързо! Залостете вратата!“ (**Имитира различни гласове.**) „Дайте ми чук!“ „И гвоздеи!“ „Вече са на

паркинга!“ „Идват насам!“ (**Обръща се към доктор Келнър.**) Може ли?

(Доктор Келнър изглежда се колебае. После се усмихва и кимва. По-късно узnavам, че именно заради такива случаи помещението е оборудвано с най-добрата възможна звукоизолация.)

(Шарън имитира кошмарните стонове, издавани от зомбитата. Без съмнение това е най-реалистичният подобен звук, който съм чувал някога през живота си. Съдейки по реакцията на лекарите Сомърс и Келнър, това се отнася и за тях.)

Те се приближаваха. Идваха към нас. (**Отново стене.** После започва да удря с юмрук по масата.) Искаха да влязат вътре. (**Ударите ѝ са силни и отмерени.**) Хората взеха да крещят. Мама ме притисна силно към себе си. „Всичко е наред.“ (**Говори с тих, нежен глас, докато се гали по косата.**) „Няма да те дам на лошите. Ш-ш-ш...“ (**Вече барабани с две ръце по масата. Ударите вече не са равномерни, а хаотични, за да покаже, че тварите са много.**) „Подпрете вратата!“ „Натискайте! Натискайте!“ (**Имитира звук от счупване на стъкло.**) Ония счупиха прозорците, прозорците отстрани на вратата. Светлината изгасна. Възрастните се изплашиха. Започнаха да викат и крещят.

(Шарън отново заговаря с гласа на майка си.) „Ш-ш-ш... мъничката ми. Няма да те дам на лошите.“ (**Отново се гали по косата, след което пръстите ѝ се насочват към челото и бузите. Хвърля въпросителен поглед към доктор Келнър. Тя ѝ кимва. Гласът на Шарън изведнъж преминава в хриптящо гърлено ръмжене.**) „Идват! Стреляйте, стреляйте!“ (**Имитира гърмеж от изстрел, след което...**) „Няма да те дам на лошите, няма да те дам!“ (**Внезапно се обръща и вперва поглед в празнотата над рамото ми.**) „Децата! Не им давайте да се доближат до децата!“ Това беше госпожа Кормоуд. „Спасете децата! Спасете децата!“ (**Имитира още изстrelи. Сключва пръстите на двете си ръце в юмрук и ги стоварва върху нещо невидимо.**) Децата се разплакаха. (**Описва движения с ръцете си, сякаш пронизва нещо и нанася удари.**) Аби се разрева още по-силно. Госпожа Кормоуд я вдигна и я притисна към себе си. (**Имитира**

как взима нещо или някого на ръце, люлеейки го насам-натам.) Тогава Аби се успокои. **(Отново се гали по лицето, имитирайки гласа на майка си. Ала тонът ѝ вече е различен — някак си потвърд и решителен, — и усещам как нарочно натъртва думите.)** „Ш-ш-ш... всичко е наред, мъничката ми, всичко е наред...“ **(Ръцете ѝ постепенно се спускат от лицето към шията и пръстите ѝ се вкопчват в собственото ѝ гърло.)** „Няма да те дам. НЯМА ДА ТЕ ДАМ НА ЛОШИТЕ!“

(Шарън започва да се задъхва.)

(Доктор Сомърс понечва да я спре. Доктор Келнър вдига ръка. Шарън внезапно потрепва и разперва рязко ръце. В следващия миг имитира гърмеж от изстрел.)

Усещам нещо топло и мокро, солено в устата ми. Пари ми на очите. Някой ме вдига и ме понася нанякъде. **(Надига се от мястото си, притискайки нещо невидимо към себе си.)** Носят ме към паркинга. „Бягай, Шарън, не се оставяй! Бягай!“ **(Вече имитира нечий чужд глас; не този на майка си.)** „Просто бягай-бягай-бягай!“ Откъснаха я от мен. Ръцете ѝ ме пуснаха. Големи, месести ръце.

ХУЖИР, ОСТРОВ ОЛХОН, ЕЗЕРОТО БАЙКАЛ, СВЕЩЕНА РУСКА ИМПЕРИЯ

(Като се изключат масата и двата стола, стаята е гола. На стената виси огромно огледало, което по всяка вероятност е полуупрозрачно. Седя срещу събеседничката си и пиша в бележника, който ми дадоха (взеха ми диктофона от „съобразения за сигурност“). Мария Жуганова има изнурено лице и прошарени коси. Пълното ѝ тяло опъва шевовете на износената военна униформа, която тя настоя да носи по време на интервюто, формално погледнато, двамата сме сами, ала не мога да се отърся от усещането, че някой ни наблюдава зад голямото огледало на стената.)

Нищо не знаехме за Голямата паника. Бяхме напълно изолирани. Някъде около месец преди да започне — горе-долу по същото време, когато тази американска журналистка обяви пред света страшните си

разкрития, — лагерът ни бе оставен без връзка с външния свят за неопределен период от време. От бараките бяха изнесени всички телевизори, взеха ни всички радиоприемници и даже мобилните телефони. Аз имах един от най-евтините, с пет предплатени минути. Родителите ми просто не можеха да си позволят нещо повече. Възnamерявах да им се обадя на рождения си ден — първият ми рожден ден, който щях да прекарам далеч от къщи.

Намирахме се в Северна Осетия — в Алания, една от най-дивите ни южни републики. Официално мисията ни се водеше „миротворческа“ и целта й беше предотвратяване на етническите конфликти между осетинците и ингушетските малцинства. И точно когато дойде време да ни сменят, не стига, че не го направиха, но и съвсем отрязаха връзките ни със света. Нарекоха го „въпрос от огромно значение за държавната сигурност.“

Кой го нарече така?

Всички — и офицерите ни, и военната полиция, дори онзи цивилен, който сякаш изникна от нищото... Противен дребоськ с изпито плъхоподобно лице. Затова и му измислихме прякора „Плъхомущунестия“.

Опитахте ли се да узнаете кой всъщност е този човек?

Кой, аз ли? Не. Нито пък някой от останалите... О, ние непрекъснато се оплаквахме; нали знаете, че войниците винаги мрънкат... Специално в този случай обаче нямахме никакво време за мърморене, понеже след като прекъснаха връзката ни с външния свят, моментално ни приведоха в пълна бойна готовност. Дотогава не се бяхме напрягали кой знае колко — карахме си лениво и монотонно, като еднообразието бе нарушавано само от редките ни походи в планината... Сега обаче се наложи да прекараме по няколко дни с пълно бойно снаряжение и боеприпаси. Влизахме във всяко село, във всяка къща... Разпитвахме всеки селянин, турист и... откъде да знам... всеки планински козел, случайно пресякъл пътя ни.

Разпитвахте ги? Защо?

Нямам представа. „Всички членове на семейството ви ли са тук?“ „Някой да е изчезвал?“ „Някой да е бил нападан от бясно

животно или човек?“ Последното ме смущаваше най-силно. Бясно животно? Добре, това го разбирам, ала човек??? Подлагахме всички на медицински прегледи — събличахме ги голи и лекарите проверяваха всеки сантиметър от телата им за... нещо си там... но какво точно, никой не искаше да ни обясни.

Нищичко не разбирах. Всичко ми изглеждаше напълно лишено от здрав разум. По едно време открихме цял тайник, пълен с оръжия: автомати, предимно калашници (имаше както от по-новия модел АК-74, така и от първите — АК-47), боеприпаси, други амуниции... Навсякът бяха купени от някоя продажна твар от нашия батальон. Не знаехме на кого всъщност е оръжието — дали беше на наркоторговци, на местни бандити или на предполагаемите „наказателни отряди“, които уж бяха нашата първоначална цел? И какво направихме? Зарязахме тайната ей така! Онзи дребният цивилен, „Плъхомуунестия“, имаше поверителен разговор — „очи в очи“ — със селските старейшини. Не знам какво са обсъждали, ала ще ви кажа, че след срещата старейшините изглеждаха уплашени до смърт — не спираха да се кръстят и трескаво да шептят молитви.

Нищо не разбирахме. Бяхме объркани и гневни. Какво правим тук? Във взвода ни имаше един стар ветеран — Бабурин. Беше воювал в Афганистан и два пъти в Чечня. Разправяха, че по времето на августовския пуч през 1991-а неговата БМП^[2] първа стреляла по руския парламент — „Дума“-та... Обичахме да слушаме неговите разкази. Бабурин беше винаги весел, винаги подпийнал... когато смяташе, че ще му се размине, естествено. След инцидента с оръжията той се промени. Спря да се усмихва и да разказва увлекателните си истории. Според мен Бабурин дори престана да пие, а когато заговоряше някого — което се случваше доста рядко, непрекъснато повтаряше: „Лоша работа. Нещо има да става.“ Ала колкото и пъти да се опитвах да го разпитам за повече подробности, той само свиваше рамене и ми обръщаше гръб. Откакто намерихме онзи тайник, бойният ни дух съвсем се срина. Всички станахме напрегнати и подозрителни. „Плъхомуунестия“ обаче си вреще носа навсякъде — нюхаше, слушаше и ни следеше, след което шепнеше разни работи на офицерите.

Противният навлек беше с нас и в деня, когато проведохме акция в едно безименно селце — примитивно поселище, сякаш разположено

на края на света. Извършвахме стандартните процедури по обискиране и разпити. Тъкмо щяхме да си тръгваме, когато едно детенце — някакво малко момиченце — притича по единствения път на селото. Забелязах, че мъничето плачеше... Явно от страх. Говореше нещо на родителите си... жалко, че така и не научих този език... и сочеше към полето. Там се виждаше друга миниатюрна фигурка — на друго малко момиченце, — което залиташе на сред калта и пристъпваше бавно към нас. Лейтенант Тихонов погледна през бинокъла си и тутакси пребледня. Тогава към него се приближи „Пльхомуунестия“, вдигна своя бинокъл и прошепна нещо в ухото на офицера. Тихонов моментално нареди на Петренко, снайпериста на взвода, да вземе момиченцето на прицел. Петренко се подчини.

— Взе ли я на мушка?

— Взех я.

— Стреляй.

Мисля, че точно така се развиха нещата. Помня, че моментът сякаш се проточи безкрайно. Възцари се гробна тишина. По някое време снайперистът вдигна поглед към лейтенанта и го помоли да повтори заповедта.

— Нали ме чу? — натърти злобно Тихонов.

Бях застанала по-далеч от офицера, но дори аз бях чула ясно думите му.

— Казах да елиминираш целта. Веднага!

Цевта на снайпера потрепери, макар и едва забележимо. Петренко беше слаб и нисичък; не бе нито най-храбрият, нито най-силният от нас, ала ето че изведнъж отпусна оръжието си към земята и категорично отказал да изпълни заповедта. Просто ей така.

— Не, лейтенант.

Стори ми се, че слънцето замръзва в небето. Никой не знаеше как да реагира — най-вече лейтенант Тихонов. Всички се спогледаха, след което се обърнаха към полето.

„Пльхомуунестия“ вече беше там. Вървеше бавно, без да бърза, все едно се разхождаше. Малкото момиченце вече бе достатъчно близо и можехме да разгледаме лицето й. Очите й бяха широко отворени и приковани в „Пльхомуунестия“. Беше вдигнала ръце във въздуха и ми се струваше, че долавям странните звуци — нещо като хриптящи стонове, — които издаваше. Мъжът я пресрещна на половината път

през полето. Всичко свърши, преди повечето от нас да разберат какво точно се случва. С едно бързо движение „Плъхомущностия“ извади пистолета изпод куртката си и застреля детенцето между очите, след което се обърна и бавно закрачи към нас. Някаква жена — вероятно майка му — избухна в ридания. Тя рухна на колене, сипейки ужасни проклятия по наш адрес. „Плъхомущностия“ сякаш изобщо не я забеляза. Той само прошепна нещо на лейтенант Тихонов, а после се качи в БМП-то, все едно беше московско такси.

Тази нощ... лежах, неспособна да заспя, и се опитвах да не мисля за случилото се. Стараех се да не мисля за обстоятелството, че военната полиция арестува Петренко, а всичките ни огнестрелни оръжия бяха заключени в оръжейния арсенал. Предполагаше се, че би трябвало да ми е жал за момиченцето, да съм ядосана и дори да искам да отмъстя на „Плъхомущностия“, а може би и даже да се чувствам леко виновна, задето така и не си mrъднах пръста да спася детето. Знам, че навярно е трябвало да изпитвам именно такива чувства, ала в този момент единственото, което ме изпълваше, бе страх. Непрекъснато си мислех за това как Бабурин беше казал, че има да се случва нещо... Нещо лошо. Искаше ми се да се върна вкъщи, да видя родителите си. Ами ако ставаше въпрос за някаква ужасна терористична акция? Или война? Семейството ми живееше в Бикин — почти на границата с Китай. Изгарях от желание да поговоря с тях, пък макар и само за да се убедя, че всичко е наред. Накрая от всички тези тревоги ми прилоша и се почувствах толкова зле, че се наложи да ме закарат в лазарета. Поради тази причина и пропуснах патрулирането, предвидено за следващия следобед, и останах в леглото.

Тъкмо си препрочитах за не знам си кой път стария брой на „Семнадцать“^[3], когато изведнъж ме сепна силен шум. Ръмжаха двигатели, ехтяха викове. На площа се събираще многолюдна тълпа. Промуших се напред и забелязах Аркадий. Той беше картечар от нашия взвод и беше едър и силен като мечка. Бяхме приятели, защото той не позволяваше на другите мъже да ме закачат... ако разбираете какво имам предвид. Казваше ми, че му напомням за сестра му. (**Усмихва се тъжно.**) Харесвах го.

В краката му шаваше нещо. Приличаше ми на възрастна жена, но поради някаква причина имаше чувал на главата ѝ и верига на шията. Роклята ѝ бе разкъсана, а кожата на краката ѝ бе зловещо изподрана и

отдолу се виждаше месото. Обаче нямаше кръв — само гъста черна гной. Аркадий говореше нещо на висок, ядосан тон:

— Вече ни дойде до гуша от лъжи! До гуша ни дойде и от заповеди да стреляме по цивилни без предупреждение! Ето защо докарах тоя изрод тук, пред вас! Защото исках...

Озърнах се за лейтенант Тихонов, но не го видях. В стомаха ми натежа огромна ледена буца.

— Защото исках всички да видите това!

При тези думи Аркадий дръпна нагоре веригата, прикрепена към врата на старицата, след което свали чувала от главата ѝ. Лицето ѝ беше сиво, като останалата част от тялото ѝ, а огромните ѝ изпъкнали очи пламтяха свирепо. Тя ръмжеше като вълк и се опитваше да ухапе Аркадий. Тогава той я стисна за гърлото с массивната си ръка, държейки я на разстояние от себе си.

— Искам всеки от вас да види защо сме тук!

Картечарят извади големия войнишки нож, висящ на колана му, и го заби в сърцето на жената. Ахнах... както и всички останали. Острието бе вкарано чак до дръжката, ала ужасната старица продължаваше да ръмжи и да се извива.

— Виждате ли? — извика Аркадий, след което изтръгна ножа си и отново го заби... после пак... и пак. — Виждате, нали? Ето какво премълчават! Ето за какво не смеят да обелят и думичка! А могат да ни пращат да рискуваме живота си, за да търсим тия твари! Насъбрали се закимаха утвърдително. Съдейки по реакцията им, всички бяха съгласни с картечаря.

— Ами ако тези уроди са навсякъде? Ами ако са проникнали в домовете ни и сега нападат нашите семейства?

Аркадий търсеше зрителен контакт с войниците, които се бяха насъбрали, и поради тази причина не обръщаше достатъчно внимание на противната старица. И ето че в секундата, в която хватката му се разхлаби, съществото се изстреля мълниеносно напред и го захапа за ръката. Аркадий изрева. В следващия миг юмрукът му се стовари върху лицето на ужасната твар. Тя рухна в краката му, гърчейки се като червей, а от плътта ѝ не спираше да струи онази отвратителна гной. Картечарят я довърши с ботуша си. Всички чухме как черепът ѝ изхруща върху асфалта. Кръвта течеше по големия войнишки нож, който Аркадий продължаваше да стиска в ръката си, и капеше на

земята. Той вдигна оръжието във въздуха и го размаха, а вените на врата му се издуха от мощната му вик.

— Искаме да се върнем у дома! — проехтяха думите му над стълпилото се множество. — Искаме да защитим семействата си! Тълпата мигом поде този възглас.

— Да! Искаме да защитим семействата си! Това е свободна страна! Вече сме демокрация! Не можете да ни третирате като затворници!

И аз крещях заедно с другите. Онази старица със сивкавото лице, която бе оживяла след забития в сърцето й нож... ами ако у дома също имаше такива като нея? И точно в този момент те застрашават живота на най-близките ни хора... примерно родителите ми? Страхът, съмненията и всички неприятни емоции, които ме бяха терзали напоследък — всичко това се сля във вулкана на сляпата ярост.

— Искаме да се върнем у дома! Искаме да се върнем у дома!

Тези възгласи ехтяха отново и отново, отново и отново, докато... автоматните откоси затрещяха току до ухото ми и лявото око на Аркадий се пръсна пред очите ми. Смътно си спомням как побягнах, а дробовете ми пламтяха от сълзотворния газ. Още по-смътни са спомените ми за появата на спецназовците — те изникнаха изневиделица пред нас, сякаш от нищото, и моментално ни обкръжиха. Не след дълго всички бяхме повалени на земята и ръцете ни бяха окованы с белезници. Един от спецчастите стъпи върху гърдите ми и така ме натисна с ботуша си, че имах чувството, че ще издъхна още там, на плаца.

Това ли беше въпросната „децимация“?

Не, това бе само началото. Оказа се, че не сме първата военна част, която се е разбунтувала. След започването на метежите военната полиция бе „запечатала“ нашата база, а междувременно, докато сме разигравали малката си „демонстрация“, правителството бе решило да вземе съответните мерки за възстановяването на реда.

(Тя приглежда униформата си и се мъчи да овладее вълнението си, преди да продължи.)

Децимацията... Преди си мислех, че това е нещо като изтребление, опустошение, унищожение... а всъщност думичката

означава убийство на десет процента от дадена общност... Всеки десети трябва да умре... И точно това направиха с нас.

Спецназовците ни строиха на плаца и новият ни командир произнесе реч за дълга и отговорността, за това как сме били дали клетва да защитаваме Отечеството, а после сме я погазили заради своя egoизъм, вероломство и страхливост. Никога преди не бях чувала подобни гръмки слова. „Дълг“? „Отговорност“? Русия, моята Русия, представляващ чисто и просто един аполитичен безпорядък. Живеехме сред хаос и корупция и всичките ни усилия бяха насочени към това да изкараме деня. Даже армията отдавна бе престанала да бъде бастион на патриотизма и се беше превърнала в място, където можеш да получиш професия, храна и легло, а понякога — когато правителството все пак решаваше да плати на войниците си — и малко пари, които да изпратиш вкъщи. „Клетва да защитаваме Отечеството“? Моето поколение не познаваше такива думи. От време на време можеше да ги чуеш от ветераните от Великата отечествена война — от ония сломени, изкуфели старчета, които навремето обсаждаха Червения площад с изпокъсани съветски знамена в ръцете си и цели редички ордени и медали на реверите на избелелите им, проядени от молците военни униформи. Дългът към родината беше една нелепа шега. Но аз не се смеех. Знаех, че екзекуциите тепърва предстоят. Бяхме обкръжени от въоръжени мъже, постовите по вишките ни бяха взели на прицел и аз бях готова за най-лошото. Всички мускули в тялото ми се бяха стегнали в очакване на фаталния гърмеж. А после до ушите ми достигнаха ето тези думи:

— Вие, разглезнени дечица, си мислите, че демокрацията е божи дар. Очаквате я и я изисквате, сякаш ви принадлежи по право! Е, сега ще имате шанс да я изprobвате на практика!

Тези думи са се запечатали в съзнанието ми и мисля, че ще ги помня до края на живота си.

Какво означаваше това?

Че ни се дава възможност сами да решим кой да бъде наказан. Разделиха ни на групи по десет человека и ни заповядаха да изберем по един във всяка група, който да бъде екзекутиран. А после ние... войниците... трябваше собственоръчно да убием своите бойни другари. Докараха ни от ония ръчни колички. И до днес чувам как

скрибуцат колелата им. Бяха пълни с камъни — ръбести, тежки камъни, големи колкото юмруци. Едни крещяха, молеха за милост и плачеха като малки деца, а други... като Бабурин... просто стояха безмълвно на колене и се взираха в лицето ми, докато аз стоварвах острия камък.

(Жуганова въздъхва тихо и поглежда през рамо към полупрозрачното огледало на стената.)

Гениално. Беше наистина гениално. Традиционните екзекуции можеха да засилят дисциплината и да възстановят строгия ред, но като ни направиха съучастници, те ни сплотиха не само чрез страх, но и чрез чувство за вина. Можехме да кажем „не“, да се противопоставим и да бъдем разстреляни, ала не го направихме, нали? Не, заместо това се подчинихме, направихме съзнателен избор и понеже този избор бе заплатен толкова скъпо, не мисля, че някой би дръзнал отново да се изправи пред него. В този ден ние доброволно се отказахме от свободата си и я захвърлихме ей така... При това с неизразимо облекчение. От този миг насетне вече живяхме с друга свобода — свободата да посочиш някого с пръст и да заявиш: „Те ми заповядаха да го сторя! Те са виновни, а не аз.“ Свободата, Господ да ни е на помощ, да кажеш: „Аз само изпълнявах заповеди.“

БРИДЖТАУН, БАРБАДОС, УЕСТ-ИНДИЙСКА ФЕДЕРАЦИЯ

(Барът на Тревър сякаш олицетворява „Дивите Уест-Индии“ или най-малкото „специалната икономическа зона“ на остров Барбадос. Това не е място, което повечето хора биха асоциирали с реда и спокойствието на следвоенния карибски живот. Не, барът е създаден със съвсем друга цел. Изолирана с ограда от останалата част на острова и приветстваща една култура на хаотично насилие и разврат, „специалната икономическа зона“ е проектирана с една-единствена цел — да разделя бързо и лесно „неостровитяните“ с парите им. Т. Шон Колинс обаче явно е доволен от обстоятелството, че не се чувствам тук като у дома си. Исполинът-тексасец плъзга към мен чаша убийствено силен ром, след което най-лежерно си качва масивните, обути в ботуши крака на масата.)

Още не са измислили дума за това, с което се занимавах. Говоря за наистина точно, ясно название... „Независим предприемач“ звучи като някой, който реди тухли и бърка цимент. „Лична охрана“ навежда на мисълта за тъп пазач на магазин. „Наемник“ е най-близо, но пак е на светлинни години от онова, което бях. Наемник... представям си някакъв изкукуригал, вечно намусен ветеран от Виетнам, покрит от главата до петите с татуировки, който духом все още клечи в някой окоп в третия свят и така и не може да се върне в реалността.

А аз бях нещо съвсем различно. Да — можех да бъда наречен „ветеран“, и да — използвах уменията си, за да изкарам мангизи... Най-смешното на армията е, че там винаги ви обещават, че ще ви научат как да „заработвате повече“, но никога не ви разкриват голата истина — а именно, че в крайна сметка нищо не носи такава печалба, както способността да убиваш едни хора и в същото време да предпазваш други от това да бъдат убити.

Може пък наистина да съм бил наемник, ала никога не бихте го предположили, съдейки по вънния ми вид. Спретнат и изтупан, с представителна кола, прекрасна къща и дори домашна прислужница, която идваше веднъж седмично. Имах много приятели и отлични възможности за брак, а спортните ми постижения в местния кънтри-клуб бяха не по-лоши от тези на професионалистите. Нещо повече — работех в компания, която по нищо не се различаваше от другите фирми от периода преди войната. Никакви плащове и кинжали, конспиративни срещи в тайни помещения и среднощни пликове с указания за следващата поръчка. Имах си и отпуск, и болнични, пълна медицинска и чудесна стоматологична застраховка. Плащах си всички данъци — колкото и високи да бяха, — и заделях допълнителни суми за пенсионен фонд... Спокойно можех да работя и отвъд Океана, защото търсенето на кадри като мен бе наистина голямо, но след като видях през какво трябваше да преминат приятелите ми в последната локална война, си казах: „Който иска, да си троши главата! По-добре да съм бодигард на някой мазен изпълнителен директор или тъпа знаменитост!“ В ей такова положение ме завари Голямата паника.

Не е проблем да спомена някои имена, нали? Понеже част от тези хора все още са живи, бизнесът им процъфтява и... Можете ли да си представите, че и до днес ме заплашват как щели да заведат дело срещу мен? След всичко онова, което се случи? Окей, значи няма да

споменавам конкретни имена и места, но мога да кажа, че ставаше въпрос за един остров... голям остров... дълъг остров^[4], намиращ се съвсем близо до Манхатън. Не могат да ме осъдят за това, нали?

Моят клиент... нямам идея с какво се занимаваше. Нещо в сферата на развлеченията или крупните финансовые операции. Както и да е. Мисля, че като нищо би могъл да се окаже някой от старшите акционери в компанията ми. Каквато и да беше истината, важното е, че беше гърчав с пари и живееше в невероятна къща на самия плаж.

Нашият клиент обичаше компанията на знаменитостите. Твърдеше, че ще осигури безопасността на всички, които са в състояние да „изльскат“ и напомнат имиджа му по време на и след войната, правейки се на Мойсей пред изплашените и известните. И знаете ли какво — те се хванаха на въдицата. Актьори, певци, рапъри, спортсти и най-различни популярни лица, които си свикнал да гледаш в токшоутата или риалити-форматите... включително и онази богата, разглезена мръсница, известна само с това, че е богата разглезена мръсница!

Имаше един магнат, собственик на звукозаписна компания, с огромни диамантени обици на ушите. Та той имаше някакъв стар съветски калашник с подцевен гранатомет и се хвалеше, че оръжието било точно копие на онова от филма „Белязаният“ Така и не посмях да разбия илюзиите му и да го светна, че пушкалото на сеньор Тони Монтана всъщност е американско — „M 16 A 1“ Сещам се и за един политически клоун... Да, същият, дето водеше онова шоу... Та той шмъркаше кокаин, поръсен между бомбите на невръстна тайландска стриптийзорка, а в паузите разправяше, че въпросът не бил само в противопоставянето между живите и мъртвите, а щял да окаже въздействие върху всички аспекти на обществото — в социален, икономически, политически и дори екологичен план. Направо щяло да ни помете като шибана взривна вълна. Тоя тип изтъкваше, че подсъзнателно всички знаели истината още по време на „Голямото отричане“, и точно поради тази причина хората така побеснели, когато истината лъснала наяве. Де да знам, навярно думите му не бяха лишени от смисъл... Най-малкото, поне докато не започна да бърщолеви разни животии за царевичния сироп с високо съдържание на фруктоза и опасната феминизация на Америка.

Откачена работа, напълно съм съгласен, но на такива места просто няма как да не се натъкнеш на подобни хора... Аз поне си имах едно наум и прогнозата ми се оправда. Онова, което не очаквах обаче, бяха техните „свити“... Разбираам, че всяка „звезда“ трябва да има по няколко си там стилисти, пиари и лични асистенти... Някои от тях всъщност си бяха много точни и причината за присъствието им тук се дължеше на факта, че хем трябваше да си изкарват прехраната, хем и се опитваха да осигурят своята безопасност. Млади хора, които се опитват да се издигнат; разбираемо е, нали? Не мога да ги виня за това. Имам предвид ония, другите... Абсолютни задници, които се опияняваха от миризмата на собствените си говна. Аrogантни копеленца, които само раздаваха заповеди наляво и надясно. Запомнил съм един от тях, понеже носеше бейзболна шапка с надпис „Направи го!“ Май беше персонален съветник или нещо от сорта на онъ мазен урод, който спечели онова риалити-шоу за търсене на таланти... Та той тълстак бе съbral около себе си поне четиринайсет човека! Я си представете сега общото количество хора, които бяха събрани в тази къща! Помня как отначало си помислих, че е невъзможно да обезпечиш нуждите на толкова народ, обаче след първоначалния обход на терена осъзнах, че големият шеф наистина се бе погрижил за всичко.

С две думи, беше превърнал дома си в мокрия сън на всеки кандидат-сървайвър! Беше се запасил с такова количество изсушени храни, че можеше с години да храни до насита цяла армия, както и с практически неограничени водни запаси благодарение на инсталацията за превръщане на солената морска вода в сладка и годна за пие. Естествено, имаше още ветрогенераторни турбини, слънчеви колектори, резервни генератори с огромни резервоари за гориво, разположени под земята в двора на къщата... Да не говорим за мерките за сигурност, предназначени да държат немъртвите на разстояние за вечни времена — високи непристъпни стени, сензори за движение и цял арсенал от оръжия... да, какви оръжия само! Домакинът ни действително бе подготвил изключително съвестно домашното си, но най-голямата му гордост се дължеше на обстоятелството, че беше осигурил едновременна трансляция през интернет от всяка стая в къщата — при това двайсет и четири часа на денонощие, седем дни в седмицата! Това всъщност беше истинската причина да покани своите

„най-близки“ и „най-добри“ приятели. Важната клечка искаше не само да преживее кризата, къпейки се в неописуем комфорт и разкош, но и да го покаже на целия свят. И искаше всички да разберат, че го е направил. Да демонстрира пред света високата си класа.

Не само че бе сложил уебкамера във всяка стая, но и в имението се бяха събрали всички медии, които обикновено висят край червения килим по време на връчването на Оскарите. Честно казано, до този момент изобщо не бях предполагал, че развлекателната журналистика е толкова голяма индустрия. Имаше десетки репортери от всички списания и телевизионни шоута. Въпросите им валяха неспирно: „Как се чувствате?“, „Какво според вас ще се случи?“ и дори — кълна се, че го чух: „С какво сте облечени днес?“ Най-абсурдният момент обаче според мен настъпи, докато стояхме в кухнята с част от персонала и другите телохранители и гледахме новините, в които показваха... познайте кого! Нас! Камерите в съседната стая снимаха разни „звезди“, които се бяха разплули на дивана и зяпаха друг новинарски канал. Предаваха пряко включване от Горен Ист Сайд в Ню Йорк — мъртъвците вървяха по Трето авеню, хората влизаха в ръкопашни схватки с тях, размахваха се чукове и тръби... Управлятелят на „Спортните стоки на Модел“ раздаваше бейзболни бухалки на всички желаещи и крещеше: „Удряйте ги по главите! Разбийте им черепите!“ Забелязах и някакъв дългокос младеж с ролери... Той носеше стик за хокей, към чиято долна част беше прикрепен голям месарски сатър. Движеше се поне с четирийсет и пет километра в час и при тази скорост спокойно можеше да сече глави от раз. Камерата виждаше всичко — по едно време от канализационната шахта точно пред него изскочи някаква разложена ръка и клетникът полетя във въздуха, премятайки се, след което рухна тежко по корем на земята. Онази твар тутакси го сграбчи за конската опашка и го завлече в шахтата... В същия миг уебкамерите в просторния хол показаха израженията на знаменитостите. Повечето ахнаха — кой чистосърдечно, кой престорено... Казах си, че повече уважавам онази разглезена мръсница, която нарече младежа „тъпанар“, отколкото онези, които лееха крокодилски сълзи. За разлика от тях, нейната реакция поне беше искрена. Помня, че в един момент се озовах до един момък от Русия, май Сергей се казваше... Доста мрачен индивид, с вечно тъжно изражение... Та от неговите разкази за детството, прекарано в

родината му, се убедих, че не всички отходни ями на третия свят се намират в тропиците... Когато камерите запечатаха реакциите на красивите знаменитости в хола, той измърмори нещо на руски под носа си. Разбрах само една дума: „Романови“ и тъкмо щях да го попитам какво точно е искал да каже, когато се задейства алармената сигнализация. Нещо бе задействало прецизните сензори, които бяхме разположили около външната стена. Бяха достатъчно чувствителни, за да зафиксираят присъствието дори само на едно зомби. И ето че сега пищяха като обезумели. Радиостанциите ни изпращяха:

— Контакт! Контакт! Югозападен ъгъл... мамка му, стотици са! Къщата бе дяволски голяма, ето защо успях да стигна до огневата си позиция едва след няколко минути. Не разбирах защо постовият беше толкова нервен. Добре де, ако ще и сто да са! Какво от това? За нищо на света няма да преодолеят стената. После го чух да крещи:

— Те бягат! О, майчице мила, колко са бързи!

Бързи зомбити? Изведнъж почувствах как стомахът ми се обръща. Ако могат да тичат, значи са способни да се катерят, а ако са способни да се катерят... току-виж са в състояние и да мислят. Вече и аз се уплаших. Помня как приятелите на големия шеф се юрнаха през глава към оръ�ейната, все едно бяха запасници от осемдесетарски екшън. Междувременно аз се добрах до прозореца на стаята за гости на третия етаж, свалих предпазителя и махнах защитния калъф на оптическия мерник. Беше от най-модерните, с усиливане на светлината и термален сензор. В интерес на истината нямах никаква полза от второто, понеже зомбитата не изльчват топлина. Ето защо, когато зърнах горещите, яркозелени силуети на неколкостотин бягащи фигури, гърлото ми пресъхна. Това не бяха живи мъртвци.

— Ето я! — чух виковете им. — Къщата от новините!

Те носеха със себе си стълби, оръжия и... деца. Забелязах, че на гърбовете на някои висят тежки раници. Натрапниците бързо ги свалиха и ги наредиха в подножието на предните порти. На стоманените предни порти, които бяха в състояние да спрат хиляди немъртви. Няколко секунди по-късно взривът откъсна вратите от пантите им и ги запрати към къщата, сякаш бяха гигантските шурикени на демоничен нинджа.

— Огън! — изкрешя важната клечка по радиостанцията. — Избийте ги! Застреляйте ги! Унищожете ги! До крак!

„Нападателите“ — нека ги назовем така — щурмуваха къщата. На двора бяха паркирани десетки скъпи автомобили — спортни коли, джипове „Хамър“ и дори един чудовищен пикап, собственост на някаква звезда от НФЛ^[5]. За броени минути всички лъскави возила се превърнаха в диви огнени кълба, част от които бяха подхвърлени нагоре от експлозиите, а други просто си пламтяха като факли на местата, където притежателите им ги бяха оставили. Въздухът се изпълни с гъстия, задушлив и мазен пушек на горящи автомобилни гуми. Пукотът на стрелбата доминираше над всички останали звуци. Може би трябва да отбележа, че престрелката не се водеше само от натрапниците и охранителите като мен; всеки от гостите, който не бе напълнил гащите от страх, или бе решил да се прави на герой, или не смееше да накърни безценната си репутация пред всички тия камери. Мнозина от знаменитостите пожелаха антуражът им да ги защитава. И някои се подчиниха — представете си как тия двайсетгодишни пикъловци, които никога не са хващали оръжие през живота си, се правеха на мъже и се мъчеха да стрелят по нападателите. Естествено, цялата тази работа не продължи дълго. Някои от слугите ненадейно се прехвърлиха на страната на щурмуващите. Видях как една фризьорка с ярко афиширана лесбийска ориентация заби в устата на кинозвездата, за която работеше, нож за рязане на писма... А най-забавното беше, че господин „Направи го!“ се сборичка с мазния урод от шоуто за търсене на таланти, опитвайки се да изтръгне една граната от ръцете му, и в крайна сметка тя се взриви между двамата.

С една дума, страшна лудница настана, точно както си представят края на света. Част от къщата гореше, всичко бе оплискано с кръв, по разкошните килими се търкаляха трупове, навред се валяха късове човешка пъlt... По едно време се натъкнах на плъхоподобното псе на една от курвите — явно и двамата се бяхме устремили към задния вход. То се вторачи в мене, а аз — в него. Навярно ако кучето можеше да говори, диалогът ни щеше да звучи като нещо от сорта:

— Кой е твоят господар?
— А твоят?
— Абе... да вървят на майната си!

Изглежда, на същото мнение бяха и мнозина от наемниците; между другото, точно поради тази причина и аз се въздържах от стрелба в онази нощ. Бяха ни платили, за да защитаваме богаташите от

зомбитата, а не от нещастниците, които просто търсеха къде да се скрият. До слуха ми достигнаха виковете, които надаваха, докато нахлуваха през парадния вход на къщата. Обаче те не гласяха: „Да плячкосаме пиячката!“ или „Къде са курвите?“, а „Угасете огъня!“ и „Отведете жените и децата на горния етаж!“

Докато бързах към плажа, по някое време задминах господин Политически комедиант. Той и онази гъска — блондинката с преждевременно състарена кожа, която би трябвало да му е яростен политически противник, — тичаха натам с все сила, сякаш утрешният ден изобщо нямаше да настъпи. А може и така да беше. Щом се добрах до брега, намерих една дъска за сърфинг (сигурно струваше повече от къщата, в която бях прекарал детството си) и загребах енергично към светлините на хоризонта. Тази нощ много лодки бяха спуснати на вода. Надявах се, че все някой ще ме закара до пристанището на Ню Йорк, съблазнен от диамантените обици, които възнамерявах да му предложа.

(Огромният ми събеседник довършва рома си и дава знак на келнера за още.)

Понякога се питам защо просто не си затвориха устата, а? Нямам предвид само моя шеф; говоря за всички тия разглезени паразити... Разполагаха с всички възможности да се предпазят от надвисналата беда... Защо, мамка му, не се възползваха от тях? Съвсем спокойно можеха да отпращат я за Арктика, я за Гренландия, или да останат тук, но без да дразнят тъй нагло по-бедните слоеве на обществото... А може би просто не бяха в състояние да го сторят. Защото точно това ги правеше онези, които бяха. Но как, по дяволите, точно аз бих могъл да знам?

(Келнерът изпълнява поръчката му и Т. Шон Колинс му подхвърля сребърен южноафрикански rand.)

Ако вие знаете отговора, дайте го на хората!

АЙС СИТИ^[6], ГРЕНЛАНДИЯ

(На повърхността се виждат само комините и огромните, прецизно проектирани съоръжения за улавяне на въздушните течения, които без прекъсване подават свеж, макар и леден въздух

към тристакилометровия лабиринт долу. Навремето в това чудо на инженерната мисъл, създадено от човешка ръка, са пребивавали около четвърт million души; сега обаче броят на обитателите му е намалял драстично. Едни обслужват все още малкия, но непрекъснато нарастващ поток от туристи, а други се грижат за поддръжката на обекта и живеят с пенсията, отпускана от обновената програма за световното културно наследство ЮНЕСКО. Има и трети — такива като Ахмед Фарахнакян, бивш майор от военновъздушните сили на Корпуса на стражите на иранската революция, — които просто няма къде другаде да отидат.)

Индия и Пакистан. Досущ като Северна и Южна Корея или НАТО и страните от Варшавския договор. Ако се замислим за две държави, готови да използват ядрено оръжие една срещу друга, това определено щяха да са Индия и Пакистан. Обаче всички знаеха за това, всички го очакваха и точно поради тази причина атомният апокалипсис не се случи. Опасността беше толкова явна и толкова реалистична, че през годините бяха хвърлени огромни усилия най-страшното да бъде избегнато. Доколкото знам, между столиците на двете страни имаше гореща телефонна линия, посланиците си говореха на „ти“, а генералите, политиците и всички участници в процеса бяха така обучени, че да направят всичко възможно денят, от който всички се бояха, никога да не настъпи. И никой не можеше да си представи — включително и аз, — че събитията биха могли да се случат именно по начина, по който се случиха.

Инфекцията не ни нанесе такива поражения, каквито причини на редица други държави. Нашата територия е предимно планинска. Пътищата ни са лоши. Населението ни беше сравнително неголямо на фона на размерите на страната. Повечето от градовете ни лесно можеха да бъдат изолирани с помощта на военните. Разбираете защо държавните ни ръководители бяха настроени доста оптимистично, нали?

Истинският проблем беше в бежанците. От изток нахлуваха милиони бежанци — да, наистина милиони! Те прииждаха като река през провинция Белуджистан, внасяйки хаос и объркване във всичките ни планове. Заразиха цели области, а огромните тълпи заплашваха да

залеят градовете ни. Границните ни войски бяха безсилни да се справят с тази напаст и цели застави биваха погребвани под напора на немъртвите твари. Нямаше никакъв начин да затворим границата и в същото време да се справим със собствените си заразени.

Поискахме от пакистанците да вземат под контрол ситуацията на своята територия. Те ни увериха, че правят всичко, което е по силите им. Ала всички знаехме, че лъжат.

По-голямата част от бежанците идваха от Индия и само минаваха през Пакистан, водени от надеждата, че рано или късно ще открият безопасен пристан. И властите в Исламабад с радост ги пропускаха. Явно разсъждаваха по следния начин: по-добре да прехвърлиш проблема на съседа си, вместо сам да береш главоболия с него. Ако бяхме обединили усилията си, ако бяхме провели съвместна операция в някое подходящо за отбрана място... Знам, че плановете вече лежаха на масата на върховното командване. Най-малкото, в Пакистан имаше толкова много планини — Паб, Киртар, Централният Брахуйски хребет... Съществуващо съвсем реална възможност напливът от живи мъртвци или бежанци — без значение от числеността им — да бъде спрян веднъж завинаги. Обаче планът ни бе отхвърлен. Някакво параноично военно аташе от посолството дори ни заяви съвсем директно, че присъствието на каквито и да било чужди войски на територията на Пакистан ще се разглежда като обявяване на война. Не знам дали предложението ни бе успяло да стигне до техния президент; нашите лидери никога не се обръщаха директно към него. Сега разбирате защо ви разказвах с такива подробности за Индия и Пакистан, нали? Нашите отношения изобщо не можеха да се сравнят с техните. Нямахме необходимия дипломатически механизъм. Доколкото ми е известно, онзи наплашен полковник докладвал на правителството си, че сме се опитвали да завладеем западните им провинции!

Какво можехме да направим? Какво друго ни оставаше? Всеки ден стотици хиляди хора пресичаха държавните ни граници, а от тях минимум десетки хиляди бяха заразени! Нямахме друг избор, освен да предприемем сериозни, решителни действия. Трябваше да се защитим!

Между нашите две страни има шосе. По вашите стандарти може би не е кой знае какво — малко тесничко си е и на някои места дори не е асфалтирано, — но имайте предвид, че това е главната южна артерия в района на Белуджистан. Ако се прекъсне само на едно място —

примерно край моста над река Кеч, — потокът от бежанци тутакси ще намалее с шейсет процента. Лично се нагърбих с изпълнението на мисията; излетяхме посред нощ, ескортиранi от няколко изтребителя. Светлините от автомобилните фарове се виждаха от няколко километра — дълга, тъничка бледа диря, проточила се в мрака. Можех да различа дори пламъчетата от изстрелите. Да, там действително имаше много заразени. Прицелих се в централната опора на моста, защото нейното възстановяване щеше да е най-трудно. Бомбите се отделиха чисто, без никакви проблеми. Замислих се, че всъщност използвахме американски самолет (F-4 „Фантом“), останал от времената, в които бяхме съюзници, за да унищожим построен от американците мост. Явно върховното командване не бе лишено от чувство за ирония. Лично на мен ми беше все едно. Веднага щом почувствах как фантомът олеква, увеличих скоростта и зачаках доклада за успешното протичане на операцията от наблюдаващия самолет, молейки се пакистанците да не пристъпят към светковично отмъщение за действията ни.

Естествено, Аллах не чу молитвите ми. Само три часа по-късно гарнизонът в Кила Сафед подложи на масиран обстрел границата ни застава и изби до крак войниците, които служеха там. Сега например знам със сигурност, че нашият президент и Аятолахът искаха да избегнат задълбочаването на конфликта. Ние получихме своето, а те отмъстиха. Зъб за зъб и точка по въпроса. Но кой да го съобщи на другата страна? Пакистанското посолство в Техеран бе унищожило всичките си шифровъчни апарати, кодове и радиостанции. А онзи кучи син — параноичният полковник — предпочтете да се застреля, но да не издаде „държавните тайни“. Не разполагахме нито с директни, нито с дипломатически канали. Никой не знаеше как да се свържем с пакистанското ръководство. Даже нямахме представа дали такова нещо изобщо съществува. Задаваше се чутовна бъркотия, която ескалира в сляп гняв, а гневът се насочи към съседите ни. Погранични сблъсъци, въздушни удари... Събитията се развиха с такава бързина — в рамките само на три дни традиционна война, — че нито една от страните нямаше пред себе си ясна цел. Единствено паническа, безумна ярост.

(Събеседникът ми вдига рамене.)

Създадохме чудовище. Ядрено изчадие, което нито една от замесените в конфликта страни не бе в състояние да овладее...

Техеран, Исламабад, Ком, Лахор, Бандар Абас, Ормаса, Имам Хомейни, Фейсалабад... Никой не знае колко души са загинали от ядрените взрывове и колко още ще умрат, когато радиационните облаци започнат да се реят над нашите страни, над Индия, Югоизточна Азия, Тихия океан, Америка...

Никой не очакваше, че нещо подобно ще се случи. Най-малкото, не и между нашите мюсюлмански държави. За Бога, та нали именно те ни помогнаха да създадем атомната си програма от нулата! Те ни доставяха материали и технологии, встъпваха в качеството си на посредници между нас, Южна Корея и ония ренегати от Русия... Без нашите мюсюлмански братя ние едва ли щяхме да станем атомна сила. Никой не го очакваше, ала и никой не очакваше, че мъртвите ще започнат да възкръсват, не съм ли прав? Само един можеше да го предвиди, но аз вече не вярвам в него.

ДЕНВЪР, ЩАТА КОЛОРАДО, САЩ

(Влакът ми закъснява. Проверяваха западния подемен мост. Съдейки по всичко обаче, Тод Уайнио не се сърди, задето му се е наложило да ме чака на перона. Стискаме си ръцете под големия стенопис, изобразяващ Победата. Най-лесно разпознаваемият американски символ в Z-тата световна война. Доколкото ми е известно, правен е по фотография — отряд войници стоят на брега на река Хъдзън от страната на Ню Джърси, обърнати с гръб към нас, и гледат как слънцето изгрява над Манхатън. Събеседникът ми изглежда дребничък и хилав на фона на исполинските им изображения. Подобно на повечето мъже от неговото поколение, и Тод Уайнио изглежда преждевременно оstarял. Като гледаш закръгления му корем, опредявящите прошарени коси и трите дълбоки успоредни белега на дясната му буза, едва ли ще си кажеш, че животът на този бивш американски пехотинец е пред него. Разбираш го, когато узнаеш на колко години е всъщност.)

В този ден небето беше алено. Всичкият този дим и мръсотии, които изпълваха въздуха цяло лято, му бяха придали някакъв ярък кехлибарено-червен оттенък, сякаш гледаш на света през адски очила. Точно такъв беше Йонкърс — това малко, захлупено градче на север от Ню Йорк, — когато го видях за първи път. Едва ли някой беше чувал за

него. Поне аз не бях чувал, де... А ето че сега е като Пърл Харбър... Всъщност не, понеже там все пак ставаше дума за внезапна атака. Поскоро нещо като Литъл Бигхорн, защото ние... общо взето... ние не, но ония тълстаци от командването, те навярно знаеха — или поне би трябвало да знаят — какво точно става. Работата е там, че нямаше никаква внезапност, понеже войната — или извънредната ситуация, наречете я както искате... вече бе в разгара си. Бяха минали едва три месеца, откакто паниката бе сграбчила всеки от нас.

Помните какво беше, нали? Хората просто откачаха... ей така, изведнъж изперкваха. Барикадираха домовете си, крадяха храна и оръжия и стреляха по всяко нещо, което мърда. Сума ти народ си отиде по тоя начин — заради рамбовците, пожарите и автомобилните катастрофи... Целият този ураган от гадости, който сега наричаме „Голямата паника“, според мен погуби доста повече хора от Зак. Струва ми се, че разбирам защо властимащите са стигнали до извода, че една крупна военна акция може да изглежда като толкова добра идея. Искали са да покажат на хората, че още контролират ситуацията, и да ги успокоят малко, та да може да се заемат с основния проблем. Разбирам, че са имали нужда от мощн пропаганден ефект. И заради този пропаганден ефект аз се озовах в Йонкърс. Ако трябва да съм честен, поне стратегите в щаба си бяха свършили работата, защото самото място хич не беше лош избор за подобна операция. Част от града бе разположена в малка долина, а оттатък, зад хълмовете, течеше река Хъдзън. Магистралата покрай река Соу Мил пък минаваше точно през средата на основната ни защитна линия и бежанците, които се стичаха по пътя, водеха мъртъвците точно към нас. Откъдето и да го погледнеш, това си беше естествен капан... Така че — да, идеята да се проведе акцията именно там бе добра... Но това бе единствената добра идея, с която си имахме работа във въпросния ден.

(Тод се протяга и вади пакет „Q“ — американски цигари местно производство, наречени така^[7] заради тютюневото съдържание, което е точно една четвърт.)

Защо не ни разположиха по покривите? Откриваха се възможности за чудесни позиции, понеже в градчето имаше търговски център, надземни паркинги на няколко етажа, няколко високи сгради с чудесни плоски покриви... Всички бойци можеха да бъдат събрани над супермаркета „А&П“ например... Долината щеше да се открие пред

нас като на длан и в същото време щяхме да бъдем напълно защитени. Да не говорим за онай жилищна сграда на двайсет и кусур етажа... От всеки етаж се откриваше прекрасна гледка към магистралата. Съвсем спокойно можеше да сложат по един автоматчик на всеки прозорец, ама така и не го направиха...

Искате ли да ви кажа къде в крайна сметка ни туриха? Долу на земята. Натикаха една част от нас в окопи, а останалите заеха позиции зад чували с пясък... Да не пропусна да отбележа, че трябваше сами да изкопаем въпросните окопи... Представяте си колко време и сили изгубихме, докато подгответ стрелковите си позиции... Добро „прикритие и маскировка“ — това ни казаха. Прикритие и маскировка? И най-големият лаик ще ви каже, че „прикритието“ би трябвало да осигури физическа, конвенционална защита от огнестрелно оръжие, артилерия или въздушна атака. Това случайно да ви се връзва с врага, срещу който щяхме да се изправим? Нима Зак щеше да ни гърми с пушки или да ни бомбардира със самолети? И за какъв дявол се нуждаехме от шибана маскировка, при положение че същността на операцията се свеждаше до примамването на Зак към нас? Всичко беше с гъза напред, извинявам се за израза! Всичко! Сигурен съм, че онзи велик военачалник, който даваше заповедите, явно е бил един от последните генерали идиоти, прекарали сополивите си младежки години в колосални усилия да защитят Западна Германия от Иванушките. Сигурно целият му щаб се е състоял от такива като него — изнервени, тесногръди и озлобени от дългогодишните локални войни старчета. От всичките ни действия не просто лъхаше, ами направо си вонеше на статична отбрана от времената на Студената война. Знаехте ли например, че наредиха да се направят окопи дори за танковете? Сапьорите заложиха взрив и в крайна сметка успяха да осигурят въпросните окопи... на самия паркинг пред супермаркета!

Имахте ли танкове?

Човече, имахме всичко — танкове, БТР-и брадли и хъмви-та (бойните хамър-и), въоръжени с какво ли не — от картечници петдесети калибр до най-новите руски автоматични миномети „Васильок“ Между другото, от тях наистина имаше голяма полза. Ние специално разполагахме с „Авенджър Хъмви“, оборудвано с ракети земя-въздух „Стингър“, и танков мостопоставач AVLB, който беше

просто перфектен за дълбокото десетина сантиметра поточе, което течеше покрай магистралата. Имахме и няколко ХМ-5, натъпкани догоре с техника за радиоелектронна борба, както и... а, да, и цял комплекс преносими армейски тоалетни, заемащи огромна площ, пълноснат ей тъй на сред всичко останало. За какъв дявол ни беше той, при положение че водата още не бе спряла и кенефите във всяка сграда в градчето си работеха без проблеми? Само тия преносими клозети ни липсваха! Никаква полза нямаше от тях — само задръстваха движението, макар че някои отбелязаха, че радвали окото. Да, май точно затова ги бяха курдисали до бойните машини — за да радват окото!

Най-вероятно на медиите...

Ама разбира се, как можах да забравя медиите! Закъде без тях! На всеки двама-трима униформени войници се падаше минимум по един репортер^[8]. Част от журналистите вървяха пеша, но по-големите късметлии сред колегите им си пътуваха в комфортни бусчета... Да не говорим колко новинарски хеликоптери кръжаха над нас... А спокойно можеха да се погрижат за спасението на жителите на Манхатън... Мамка му, сигурен съм, че всичко това се правеше заради пресата — за да покажем страшната си бойна мощ... или тен, ха-ха! Без майтап — някои от войниците току-що се бяха върнали от пустинята и даже не бяха успели да измият маскировката си. С две думи, цялата работа беше едно голямо позърство... което включваше не само техниката, но и самите нас. По някое време ни екипираха с МОРР-4, представяте ли си? Това е уникалният армейски костюм с най-висока степен на защита — едни такива тумбести скафан드리 със специални маски, предпазващи от радиация и биохимично оръжие...

Възможно ли е началството ви да е смятало, че вирусът се пренася по въздушно-кантов път?

Тогава защо не се погрижиха за журналистите? Защо самото „началство“, както се изразихте, и всички зад отбранителната линия не се екипираха така? О, как така ще си развалят кефа? Те се наслаждаваха на прохлада и комфорт в обичайните си военнополеви униформи, а ние яко се потяхме под слоевете импрегнирани с въглен гума и пластмаса, да не споменавам тежките пластиини на армейските

бронежилетки. На кой умник изобщо му скимна да ни облича в бронежилетки? Дали не го бяха направили само защото медиите се скъсаха да мрънкат, че в последната война количеството бронежилетки било крайно недостатъчно? За какъв дявол ти е каска, когато имаш срещу себе си жив труп? На него му е нужна каска, не на теб! Ами специалното мрежово оборудване... бойната интеграционна система „Ленд Уориър“? Това е ултрасложен електронен набор, който позволява на войниците да комуникират помежду си, а на командирите — да се обръщат директно към нас. Имаш на главата си един окуляр, посредством който можеш да зареждаш сателитни карти, GPS-данни и всякакви там изображения от спътниците. Можеш да установиш точното си местоположение на бойното поле, да разглеждаш позициите на своите и на враговете... Както и да получиш картина от видеокамерата на своето оръжие или това на твой колега, и да разбереш крие ли се някой зад онай ограда или близкия ъгъл. „Ленд Уориър“ даваше възможност на всеки войник да получава информация от командния пост, а на командния пост — да контролира войниците като едно цяло. „Мрежоцентриран“ — ето какво слушах да повтарят до припадък всички офицери, застанали пред микрофоните на репортерите. „Мрежоцентриран“ и „хипервойна“. Супер звучи, нали? Само дето не беше никак супер да копаеш окоп в пълно бойно снаряжение, МОРР-4, бронежилетка и „Ленд Уориър“ — особено в най-горещия ден на едно от най-горещите лета! Не можех да повярвам, че още стоя на краката си, когато Зак реши да ни дойде на гости. Отначало не бяха много — по един, по двама, живите мъртвци се клатушкаха между изоставените коли, задръстили шосето. Бяха като отделни струйки, процеждащи се бавно към нас. Е, поне бежанците вече бяха евакуирани. Окей, съгласен съм — тук си бяха свършили работата. Изборът на Йонкърс за аrena на бойните действия и евакуацията... да, по отношение на тези две неща нямаше издънки. За разлика от всичко останало...

Зак навлезе в първата зона за елиминация, която по план трябваше да бъде обстреляна с реактивни снаряди. Не чух как изстрелят ракетите, защото шлемът ми заглушаваше всички звуци, но проследих с поглед траекториите им към целта. Видях ги как описват елегантни параболи... след което обшивката им се разпадна и те разпръснаха товара си от малки бомби, който носеха. Всяка от

бомбичките беше с размерите на ръчна граната; предназначението им беше противопехотно, с ограничена способност да поразяват бронирани цели. Те се разлетяха сред зомбитата, експлодирайки при досег с пътя и изоставените автомобили. Горивните резервоари на колите изригнаха като вулкани — гейзери от огън и метални отломки, допълващи „стоманения дъжд“ Ако трябва да съм честен, погледната отстрани, сцената изглеждаше много яко — при вида на падащите твари момчетата надаваха въздоржени възгласи в микрофоните на шлемовете си, аз също не останах по-назад. Бих казал, че по шосето вече се търкаляха около трийсетина... или по-скоро четирийсет-петдесет живи трупа. Бомбардировката бе успяла да помете близо три четвърти от първата вълна зомбита.

Само три четвърти...

(Тод допушва цигарата си с едно продължително, стръвно дръпване. Загася я и тутакси си запалва нова.)

Да, и точно това трябваше да ни накара да се замислим малко, да си имаме едно наум... „Стоманеният дъжд“ порази всички, направи ги на решето, разкъса вътрешностите им — навред се валяха плът и органи, които буквално изпадаха от телата им, докато ония вървяха към нас... Главите обаче бяха важните... Трябва да унищожиш мозъка, а не тялото, защото докато работи главата им, имат някаква способност да се движат и да мърдат... Някои продължаваха да пристъпват бавно напред, а други вече бяха твърде разпердушиени, за да се държат на краката си, и пълзяха като червеи... Да, определено трябваше да го вземем под внимание, ала просто нямахме време, разбирайте ли? Защото ония първоначални струйки пред очите ми се превръщаха в пълноводна река. Нови и нови зомбита прииждаха иззад пелената от дим и пламъци и се провираха между горящите коли. Не е ли забавно как повечето хора очакват, че зомбитата трябва да са облечени като за празник? Не знам защо, но поне аз така си ги представях... Навсярно защото все така ги изобразяваха в медиите, особено в началото... Зомбита в бизнес костюми и официални рокли, като напречен разрез на деловата Америка, само че мъртва. А какво се оказа? Че изобщо не изглеждат така. Повечето от заразените — и най-вече ония, които попаднаха в първата вълна, — бяха умрели или в болницата, или в леглата си. Ето защо мнозина бяха или в болнични халати, или по

пижами или нощници... Имаше и такива по фланелки, потници и гащи... както и съвсем голи, без нито една дреха по себе си. Виждахме ясно раните им — засъхналите кървави петна по телата им и зейналите в плътта им кратери, от които хлад пропълзяваше по кожата ни въпреки убийствения зной на защитните костюми.

Втората порция „стоманен дъжд“ не можа да постигне дори половината от успеха на първата, понеже вече нямаше горивни резервоари, които тепърва да бъдат взривявани, а и Зак се движеше в такива плътни редици, че противните твари се засланяха взаимно от евентуални поражения в главата. Аз обаче не се изплаших; спокойно, още не бе дошъл моментът за това. Просто зачаках врагът да навлезе в следващата зона за елиминация, подгответа от гениалните ни командири.

Отново не чух кога точно бяха дадени залповете от мощните гаубици M-109 „Паладин“, но за сметка на това видях как снарядите им поразяват целта. Бяха си стандартни НЕ-155, с Високоекспозишен осколъчно-фугасен заряд. Okaza се обаче, че ползата от тях бе по-малка дори от тази на ракетите!

Защо?

Първо, защото го нямаше така нареченият „балонен ефект“. Когато подобна бомба гръмне в близост до човек, течността в тялото му се взривява заедно с нея — досущ като шибан балон! Със зомбитата обаче това просто нямаше как да се случи, понеже от една страна, телата им съдържат далеч по-малко количество течности, а от друга, тия течности приличат не толкова на течности, колкото на някакъв гъст и мазен гел. Поне така предполагам, де. Както и да го въртим и сучим обаче, крайният резултат бе един — нулев ефект и никакво ВНТ.

Какво е това „ВНТ“?

ВНТ-то е съкращение за „внезапна нервна травма“ Още едно действие на взривилия се в близост до теб снаряд. Понякога тази травма е толкова силна, че по-важните ти органи и мозъкът просто се... как да го кажа... изключват, все едно Господ ти е дръпнал шалтера. Обясняваха ми го, че било свързано с електрическите

импулси и не знам си там какво си... Не знам, не разбирам от такива работи. Не съм шибан лекар, а войник.

Ясно, значи и това не даде резултат...

Абсолютно! Имам предвид... не ме разбирайте погрешно... не искам да кажа, че Зак успя да прескочи невредим всичките ни бариери. Нищо подобно! С очите си видяхме как телата на зомбитата се разкъсват на парчета, как се премятат във въздуха и даже цели глави — живи глави с въртящи се диво очи и щракащи челюсти — политат към небето катошибани тапи от шампанско... Моментално ги засипвахме с дъжд от куршуми, то си е повече от ясно, ала не всички от нас бяха толкова бързи и точни, колкото трябваше!

Оная пълноводна река, за която споменах преди малко, вече си беше като море. Огромно море от изгърбени, стенещи, тътрещи се напред тела, които прекрачваха повалените си събрата и продължаваха неумолимо напред... Тръпки ме побиваха, докато ги наблюдавах — имах чувството, че гледам някакъв ужасяващ филм на забавен кадър.

Следващата зона за елиминация бе предназначена за обстрел с тежки снаряди — основно от 120-милиметровите оръдия на танковете ни и скорострелните хеликоптерни оръдия, с които бяха оборудвани БТР-ите ни „Брадли“. „Хъмви“-тата също оживяха с богатия си арсенал от миномети, реактивни снаряди и „Марк 19“, които представляват нещо като тежки картечници, но изстрелят не куршуми, а гранати. Активизираха се и военновъздушните ни подкрепления — хеликоптерите „Команч“ посрещнаха Зак с истинска градушка от куршуми и ракети „Хелфайър“ и „Хидра“.

С една дума, заформи се същинска месомелачка! Навсякъде летяха късове плът, които се носеха във въздуха над живите мъртвци, подобно на рояци стърготини над дяволска дъскорезница, и помня как си казах: „Нищо не може да оцелее в този ад!“ В продължение на няколко минути си мислех, че съм прав... но после... после, когато огънят започна да замира, си дадох сметка, че греша.

Да замира?

Да утихва, да отслабва...

(Тод замърква за секунда, но после в очите му отново припламва ярост.)

Никой не помисли за това, никой! Само не ги оправдавайте с ония измишльотини за оргзания бюджет, недостига на средства и проблемите с доставките! Най-големият проблем, най-големият недостиг беше недостигът на здрав разум! Как пък нито един от випускниците на Уест Пойнт и всички тия гъзарски военни колежи, които имат медали даже на задниците си, не се запита: „Ей, верно сме бъкани с какви ли не първокласни оръжия, ама имаме ли с какво да стреляме?!?“ Никой така и не се замисли колко артилерийски снаряди ще са необходими за операцията, колко ракети ще трябват за реактивните системи за залпов огън, колко едрокалибрена картеч... Нали знаете, че танковете могат да стрелят и с картеч... просто пълнежът на снаряда е друг. Вътре е набълъскано с мънички волфрамови топчета... стотици топчета за всяко зомби, но по дяволите, човече, поне да имаше достатъчно! А знаеш ли каква беше работата? Във всеки от тежките ни танкове M-1 Ейбрамс имаше само по три такива снаряда! Три от четирийсет, можете ли да си представите? Всичко останало представляващо стандартни кумулативни или подкалибрени. Знаете ли какво причинява така нареченият „сребърен куршум“ — бронебойният снаряд от обеднен уран — на тълпа възкръснали мъртвци? Веднага ще ви кажа — нищо! Ами стреловидните проектили? Напоследък много слушаме за тях — малки стоманени стрелички, които моментално превръщат всяко оръжие в уникална картечница. Сега говорим за тях, сякаш са нещо ново, ала те са били използвани още в Корейската война в средата на двайсети век... Спокойно могат да се използват с „Марк 19“ например. Представете си как една „деветнайсетка“ пердаши триста и петдесет изстрела в минута и на всеки изстрел мята примерно по сто стреловидни проектила!^[9] Е, може би пак не би било достатъчно, за да обърнем хода на събитията, но пък... мамка му!

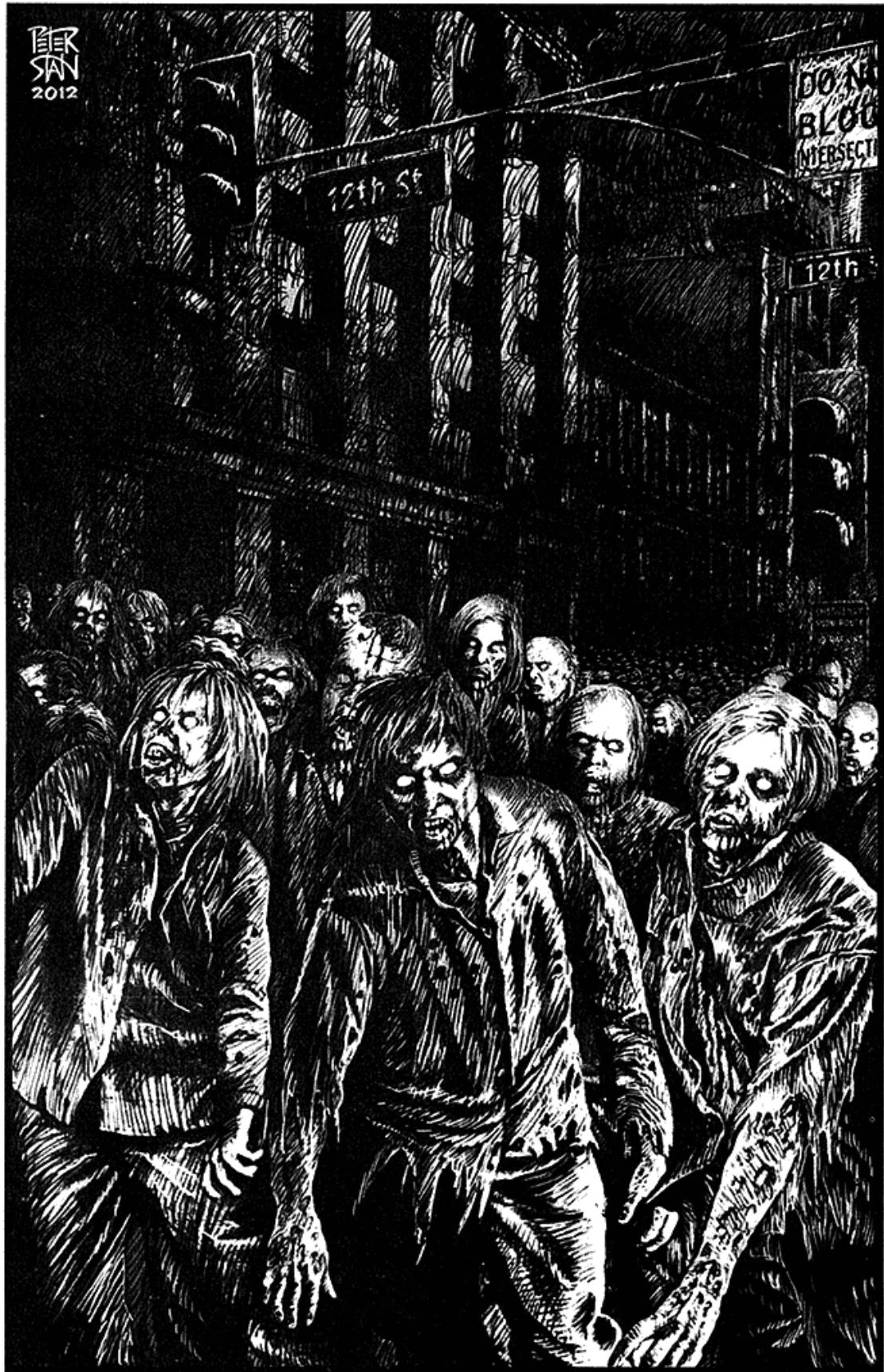
Огънят отслабваше, а Зак не спираше да приижда... Страхът пропълзя сред редиците ни... Всички го усещаха. Чувстваше се навсякъде — в заповедите на командирите, в действията на хората наоколо... Един такъв тъничък гласец в главата ти, който не спираше да повтаря: „О, мамка му! О, мамка му!“

Ние бяхме последната защитна линия. Последната възможност за отбрана. Предполагаше се, че именно ние трябва да ликвидираме малцината късметлии сред зомбитата, които съумеят да се проврат

невредими през няколкото зони за елиминация, подложени на съкрушителен артилерийски и ракетен обстрел. В началото си мислехме, че това е нищо работа; че само един на всеки трима ще стреля и че само един от всеки десет, които са стреляли, ще може да се похвали с поразена цел. Че зомбитата ще падат и ще умират от раните, получени по време на масираната бомбардировка.

Обаче истината се оказа съвсем друга. Ония се оказаха хиляди. Те буквално преливаха през огражденията на магистралата, изпълваха страничните улички между къщите и проникваха навсякъде... Бяха толкова много, че стенанията им огласяха всичко наоколо и дори ние ги чувахме прекрасно — въпреки шлемовете и тежката си екипировка.

TEER
SAN
2012

Свалихме предпазителите, набелязахме целите си, прозвуча заповедта за стрелба... Аз имах лека картечница, с която трябаше да стрелям на кратки, контролирани откоси, по време на които имаш време, колкото да кажеш: „Пукни, копеле, пукни!“ За съжаление пораженията от първия залп бяха твърде ниско. Видях как изстрелите ми разпердущиха гръденния кош на един Зак и той бе запратен назад, сгромолясвайки се върху асфалта. В следващия момент обаче съществото се надигна и си продължи напред, сякаш нищо не се беше случило... По дяволите, човече... Видиш ли някога подобно нещо... как се надигат след подобни рани... не се забравя просто!

(Цигарата догаря чак до филтьра и опарва пръстите му. Тод я пуска и машинално я смачква.)

Полагах всички усилия да контролирам две неща — стрелбата и сфинктера си. „Цели се в главата!“ — непрекъснато си повтарях. — „Дръж се, стискай зъби и се цели в главата.“ А леката ми картечница ми пригласяше: „Пукни, копеле, пукни!“

Можехме да ги спрем... трябаше да ги спрем... Понякога чувам въпросите им в главата си. „Какво толкова ви е необходимо? Един стрелец с добра пушка и толкоз. Да не говорим за професионални войници, специално обучени стрелци... как така живите мъртввци успяха да се проврат?“ И досега продължават да ни засипват с подобни питания. Ту някой голям военен разбирач ще се обади, ту някой критик, ту някой доморасъл генерал Патън... Общото между всички „питащи“ е, че нито един от тях не беше там. Затова си мислят, че всичко е било толкова просто. Мислите ли, че след като по време на цялата ви военна кариера ви учат да се целите в торса и гърдите на противника, ей така набързо, за нула време, ще се превърнете в експерт по изстрили в главата? А знаете ли колко лесно е да презаредиш оръжието си, когато са те навлекли с тия подобни на усмирителни ризи екипи и имате на главата си задушаващ шлем? Сигурно си казвате, че на фона на чудесата на съвременната военна техника избиването на зомбита е като детска игра? Имайте предвид обаче следното — бяха минали едва три месеца от избухването на Голямата паника и всичко, което възприемахме за реалност, пред очите ни бе изяждано живо от твари, които не би трявало да съществуват в природата... Е, не мислите ли, че при това положение си в доста трудничко, да не кажа

невъзможно, да съхраниш както здравия си разум, така и достатъчно твърд показалец, способен да дръпне спусъка при необходимост? А?

(Той размахва въпросния показалец към мен.)

Е, ние пък успяхме да го сторим! Успяхме да свършим работата си и накарахме Зак да си плати за всекишибан сантиметър! И ако разполагахме с повече хора и с повече амуниции... Както и ако ни бяха оставили просто да си свършим работата...

(При тези думи Тод прибира изпънатия си показалец и ръката му отново се свива в юмрук.)

Шибаният „Ленд Уориър“... Високотехнологичният, скъпоструващ, многопрофилен, мрежоцентриран и не знам си още какъв „Ленд Уориър“. И бездруго не ни харесваше онова, което се разкриваше пред очите ни, а и отгоре на всичко десетките датчици не спираха да ни показват колко голяма е мъртвешката орда в действителност! В момента виждахме хиляди, ала зад тях прииждаха милиони! Нали се сещате, че ставаше въпрос за голяма част от заразените в Ню Йорк! Това беше само главата на ужасно дългата немъртва змия, чиято опашка се извиваше някъде край шибания Таймс Скуеър! За какъв дявол ни трябваше да виждаме това? Защо ми трябваше да го знам? Онзи тъничък гласец в главата ми вече беше доста гръмогласен: „О, мамка му! О, МАМКА МУ!“ Ненадейно осъзнах, че не звуци само в главата ми. Беше се преселил в слушалките ми. Всеки път, когато някой глупак реагираше твърде прибързано и не съумееше да си държи езика зад зъбите, невероятният „Ленд Уориър“ се грижеше всички останали да го чуем. „Твърде много са!“, „Трябва да се омитаме оттук!“

Някой от другия взвод, не зная името му, се разкрештя: „Улучих го в главата, а той не умря! Тия не умират от изстрели в главата!“ Сигурен съм, че куршумът му просто е одраскал черепа, без да проникне в мозъка... и може би ако младежът се бе успокоил и бе използвал своя мозък, щеше сам да разбере всичко. Паниката е по-заразна и от вируса, отговорен за епидемията от зомбита, а благодарение на страхотния „Ленд Уориър“ сега мълниеносно се разпространяващо по въздушен път. „Какво?“, „Не умират?“, „Кой го казва?“, „Ти простреля ли го в главата?“, „Боже мили! Не могат да бъдат убити!“ По цялата мрежа се чуха само такива неща; кафяви долни гащи, които се носеха из цялата информационна магистрала.

Всички да мълкнат! — внезапно проехтя нечий авторитетен глас.
Не нарушавайте редиците си! Прекъснете мрежовата връзка!

В следващия миг обаче този глас бе заглушен от ужасяващ вик, който ме накара да настръхна. В окуляра ми, както и в окулярите на всички войници, се появи ярка картина на силна струя кръв, извираща от пълна с разбити зъби уста. Образът идваше от двора на къща, намираща се извън отбранителната линия. По всяка вероятност стопаните бяха заключили инфектирани си родственици, преди да напуснат дома си. Дали от ударната вълна от експлозиите, или поради някаква друга причина, вратата явно се бе поразхлабила и зомбитата бяха излезли навън, нахвърляйки се върху нашия колега. Всичко бе записано на камерата, фиксирана под цевта на автомата му. Бяха петима — мъж, жена и три деца. Клетникът бе повален по гръб, мъжът седна върху гърдите му, а децата се заеха с ръцете на жертвата, опитвайки се да разкъсат със зъби защитния костюм. Междувременно жената разкъса маската му и ние видяхме как лицето на боеца се изкривява от неописуем ужас. Никога няма да забравя писъка му, когато тя буквально отхапа долната му челюст заедно с устната. „Зад нас са!“ крещеше някой отзад. — „Прииждат иззад къщите! Линията е разкъсана! Навсякъде са!“ Изведнъж картината изчезна, сигналът прекъсна и онзи авторитетен глас повтори: „Прекъснете мрежовата връзка!“ По тона му си личеше, че очевидно с всички сили се стараеше да озапти желанието си да извика, след което линията затихна.

Миг по-късно — макар че би трябвало да са минали няколко секунди, просто няма как иначе, — небето над нас бе процепено от грохота на щурмовите самолети. Не ги видях как пуснаха бомбите си. Лежах на дъното на окопа си и сипех проклятие след проклятие по адрес на армията, Господ Бог и ръцете си, задето не бяха изкопали по-дълбока яма. Земята се тресеше, а небесата бяха притъмнели. Навред свистяха осколки... не можеше да се диша от прахта и пепелта, изпълнили въздуха... и от време на време над главата ми профучаваха разни пламтящи обекти, съдейки по мощните топлинни вълни, които ме обливаха. В един момент почувствах как нещо тежко и меко се стоварва върху раменете ми. Завъртях се и се озовах лице в лице с овъглен, все още димящ торс; ръцете и краката му бяха откъснати, ала въпреки ужасното му състояние устата не спираше да се отваря и затваря, сякаш се опитваше да захапе нещо. Изтласках съществото

настриани и изпълзях от окопа броени секунди след падането на последната гравитационна бомба.

Изправих се и застинах като хипнотизиран. Взирах се в огромен облак от черен пушек, надвиснал над мястото, където се бе намирала чудовищната орда. Магистралата, къщите... всичко бе покрито от този гигантски тъмен облак. Смътно си спомням как момчетата заизлизаха от окопите си, как отваряха люковете на танковете и БТР-ите или просто се взираха в черната пелена пред нас. Възцари се гробна тишина, която се проточи — както ми се стори — цяла вечност.

И тогава ония започнаха да се материализират от дима като в никакъв шибан детски кошмар! Едни димяха, други още горяха... Някои вървяха, някои пълзяха, трети се тътреха едва-едва по земята с разкъсани вътрешности... Дори и един на всеки двайсет да бе способен още да се движи, това правеше колко... няколко хиляди? А зад тях, пробивайки си път през редиците им и настъпвайки настойчиво към нас, се приближаваха милиони... Милиони зомбита, които бомбардировката изобщо не бе засегнала!

Точно тогава защитната линия се разпадна. Не мога да си спомня всичко, в съзнанието ми горят само отделни ярки картини... Някакъв журналист с мустаци като на Йосемити Сам се опитваше да извади пистолета си „Берета“ от вътрешния джоб на сакото си, когато три пламтящи зомбита го повалиха на земята... Друг пък отвори рязко вратата на журналистическия бус, паркиран наблизо, изхвърли навън хубавичката руса репортерка и се метна зад волана, опитвайки се да избяга по-бързо от опасната зона. В следващия момент обаче и двамата попаднаха под веригите на един танк. В небето се сблъскаха два новинарски хеликоптера, обсипвайки ни със стоманен дъжд. Един пилот на „Команч“ отчаян храбрец... се опита да покоси настъпващите редици на Зак с носещия винт на вертолета си. Отначало перките прорязаха доста ефективно настъпващите изчадия, но впоследствие се врязаха в близката изоставена кола и хеликоптерът внезапно бе запратен към супермаркета. Стрелба... безумна хаотична стрелба във всички посоки... Аз също бях уцелен — точно в централната пластина на бронежилетката си. Имах чувството, че съм налетял с всичка сила върху някоя стена, макар че не бях помръднал от мястото си. Бях запратен назад и паднах възнак, не можех да дишам, а и на всичкото

отгоре някакъв тъпанар хвърли една светлинно-шумова граната точно пред мен.

Светът мигом побеля. Ушите ми зазвънтяха. Застинах... и усетих как нещо ме сграбчва, впивайки пръсти в ръцете ми. Рязко се извъртях и започнах да раздавам удари и ритници наляво и надясно. Почувствах как някаква топла течност облива слабините ми. Крещях, ала не чувах собствения си глас. Още повече ръце — по-силни — ме задърпаха нанякъде. Ритах, бълсках, удрях, извивах се... и изведнъж в челюстта ми се заби мощен юмрук. Не ме изпрати в нокаут, но се отпуснах. Това бяха моите приятели. Зак не раздава крошета. Носеха ме към най-близкия „Брадли“ Постепенно погледът ми се проясни и аз видях как ивицата светлина изчезва под затварящия се люк.

(Тод се пресяга за нова цигара, ала явно размисля и се отказва.)

Знам, че така наречените „профессионални“ историци обожават да плямпат, че Йонкърс е бил нещо като „катастрофален провал в действията на съвременния военен апарат“ и е послужил като потвърждение на старата максима, че армията винаги усъвършенства тактиката от последната кампания чак в началото на следващата война. Лично аз си мисля, че това са пълни глупости. Да, наистина не бяхме готови... по отношение на амуниции, обучение, екипировка, с две думи — всичко онова, за което говорех... но не оръжията ни бяха виновни за тази грандиозна издънка. Онова, което ни подведе, бе старо като... откъде да знам, старо като самата война. Не е нужно да сишибан Сун Дъзъ, за да знаеш, че същността на войната не е в това даубиеш или осакатиш противника си, а така да го наплашиш, че да сломиш съпротивата му. Сломи духа на врага си — към това се стреми всяка победоносна армия, като се започне с древните племена, които са боядисвали лицата си в цветовете на войната, мине се през „блицкрига“ и се стигне до... как се наричаше първия етап на втората война в Персийския залив, „Шок и ужас“ ли беше? Страхотно название, „Шок и ужас“! Ами ако врагът не може да бъде ужасен и шокиран? Но не защото е силен духом и непоклатим психически, а просто понеже това е физически невъзможно? Е, точно срещу такъв проблем се изправихме тогава в околностите на Ню Йорк Сити... и именно в това се корени провалът, който за малко да ни струва цялаташибана война. Откритието, че не можем да ужасим и шокираме Зак, се стовари като

бумеранг върху нас и в крайна сметка ние бяхме тези, които се ужасиха и шокираха! Ония не се страхуват! Без значение какво ще направим, без значение колко ще убием... те никога, нито веднъж, за нищо на света няма да изпитат дори най-незначителен страх!

Йонкърс трябваше да върне на американците вратата в победата, ала се случи точно обратното; посланието, което в крайна сметка изпрати на хората, беше да целунат задниците си за сбогом. Не се и съмнявам, че ако не беше южноафриканският план, сега всички щяхме да се тътрузим, привели гърбовете си и надавайки глухи стенания.

Последното, което помня, беше как „Брадли“-то се разтърсва като състезателна кола от планинско рали. Не знам къде точно се бе намирала поразената цел, но със сигурност беше доста близо до БТР-а. И ако бях останал на открито, днес едва ли щяхме да водим този разговор.

Да сте виждали някога как действа термобаричното оръжие? Разпитвали ли сте някого със звезди на пагоните за ефекта от него? Готов съм да заложа топките си, че никога няма да ви разкажат цялата истина. Никога няма да чуете за горещината и налягането например, както и за огнената сфера, която расте, расте и изведнъж се взривява, след което буквално погълъща и изгаря всичко по пътя си. Температура и налягане — ето какво значи „термобарично оръжие“ Гадничко звучи, нали? Обаче никога няма да чуете за незабавния ефект от използването му — за вакуума, който се образува след внезапното свиване на сферата. Тогава всички, които до този момент са оцелели, се сблъскват с ужасното усещане как всичкият въздух от дробовете им изведнъж ги напуска... или, в по-лошия случай (което никога няма да ви признаят) — самите им дробове биват изтъргнати през устата им. Очевидци, които да ви разкажат подобна история, естествено, няма — никой не може да оживее след подобен кошмар. Навсякъвно точно поради тази причина Пентагонът продължава да крие истината... но ако някога видите зомби, чиито остатъци от бели дробове и трахея се поклащат пред устните им, дайте му номера на мобилния ми телефон. Ще се радвам да се срещна с още един ветеран от Йонкърс.

---

[1] Общо название на група касти, заемащи най-ниските места в кастовата йерархия на Индия. Понастоящем към „неприосновените“ принадлежат 16–17 процента от населението на страната. — Б.пр. ↑

[2] БМП (Боевая машина пехоты) е бронирана бойна машина, предназначена за транспорт и осигуряване на огнева поддръжка на пехотата. Създадена е още във времената на Съветския съюз и продължава да се използва от руската армия. — Б.а. ↑

[3] „Семнадцать“ — руско списание за тийнейджърки. Названието му е „изкопирано“ по незаконен начин от американското издание „17“. — Б.а. ↑

[4] Героят намеква за Лонг Айленд (в буквален превод „Дългият остров“) — остров в щата Ню Йорк с население от 7 536 000 жители и обща площ от 3 567 км², което го прави най-големият остров в континенталните Съединени щати, както и най-населеният американски остров въобще. — Б.пр. ↑

[5] Националната футболна лига — Б.а. ↑

[6] Букв. „Леденият град“ — Б.пр. ↑

[7] Първата буква на английската дума „четвърт“ (*quarter*) е „Q“. — Б.пр. ↑

[8] Това, естествено, е преувеличение, но довоенните хроники свидетелстват, че в Йонкърс количеството на пресата в съотношение с военните е било най-голямото за цялата писана история на човечеството. — Б.а. ↑

[9] В стандартния довоенен 40-милиметров заряд се съдържаха 115 стреловидни проектила. — Б.а. ↑

ПРЕЛОМЕН МОМЕНТ

ОСТРОВ РОБЕН, ПРОВИНЦИЯ КЕЙПТАУН, СЪЕДИНЕНИ ЮЖНОАФРИКАНСКИ ЩАТИ

(Ксолелба Азания ме поздравява от бюрото си и ме кани да разменим местата си, за да мога да се насладя на прохладния ветрец, духащ от прозореца. Той се извинява за „безпорядъка“ и настоява да прибере всички бумаги от писалището, преди да започнем. Господин Азания вече е написал половината от третия том на мемоарната си поредица „Юмрукът на дъгата: Южна Африка във война“. Именно тази книга ще бъде предмет на нашия разговор. Ще говорим за преломния момент във войната с живите мъртвци — моментът, когато страната му буквално се намираше на крачка от пропастта, ала съумя да се отгласне назад от ръба.)

Безстрастен. Твърде прозаична дума за една от най-противоречивите фигури в историята. Някои го смятат за спасител, други — за чудовище, но ако се бяхте срещали лично с Пол Редекер, ако бяхте обсъждали възгледите му или — нещо още по-важно — бяхте разговаряли за възможното решение на проблемите, които тази чума донесе на света, то навярно единствената дума, с която бихте описали впечатлението си от този човек, би била именно „безстрастен“.

Пол винаги е вярвал — добре де, невинаги, но поне в зрялата си възраст, — че единственият фундаментален недостатък на хората са емоциите. Обичаше да казва, че сърцето съществува само за изпомпване на кръв към мозъка, а всичко останало си е загуба на време и енергия. Още навремето правителството на апартеида бе привлечено от университетските му трудове, където той предлагаше алтернативни „решения“ на историческите и социалните проблеми. Мнозина психобиографи са се опитвали да заклеймят Редекер като расист, но — както самият той твърди: „Расизмът е достоен за съжаление страничен продукт на ирационалната емоционалност“

Други се мъчеха да докажат, че за да мрази един расист дадена група от хора, то той непременно трябва да обича друга. А Пол смяташе и любовта, и омразата за неуместни. Считаше ги за „недостатъци на човешката природа“ и — отново ще го цитирам: „представете си какво бихме постигнали, ако човешката раса би захвърлила оковите на своята човечност.“ Трябва ли да си някакво зло чудовище, за да родиш подобна мисъл? Да, имаше мнозина, които го възприемаха именно по този начин, ала други — особено онази малка група в самото сърце на властта в Претория — го считаха за „безценен източник на освободен от задръжки и догми интелект.“

Да се върнем в началото на осемдесетте — критично време за правителството на апартејда. Страната лежеше върху легло с гвоздеи. Представете си каква бе политическата картина — имате Африканския национален конгрес, Партията на свободата Инката, екстремистите и крайнодесните елементи от африканското население, които биха дали всичко за един открит бунт, чрез който да ускорят решителния расов сблъсък... Съседите ни се отнасяха враждебно към нас, а в поддържаната от Съветския съюз Ангола се надигаше заплаха от гражданска война, подстрекавана от Куба. Прибавете нарастващата изолация от западните демократични общества (в това число и тежкото оръжейно ембарго) и веднага ще ви стане ясно, че в Претория постоянно се водеше отчаяна борба за оцеляване.

Ето защо властимащите решиха да повикат на помощ господин Редекер, който да преразгледа ултрасекретния правителствен проект „План Ориндж“^[1]. Този план беше в действие още от 1948 година — откакто правителството на апартејда бе дошло на власт. С две думи, представляваща нещо като сценарий за Деня на Страшния съд, написан за бялото малцинство на страната; план как да бъдат смазани надигащите се бунтове на африканскитеaborигени. В течение на годините „Ориндж“ многократно бе променян и адаптиран в съответствие с променящите се стратегически перспективи на региона. С всяко следващо десетилетие обаче ситуацията ставаше още по-мрачна. На фона на обстоятелството, че все повече от съседните държави успяха да си извоюват независимост, както и че мнозинството от населението искаше свобода и равни права за всички, управляващата върхушка в Претория разбра, че откритата конфронтация може да доведе до гибелта не само на правителството на

африканерите, но и на самите африканери^[2]. Точно в този момент на сцената се появи Пол Редекер. Неговият преразгледан и преработен „План Ориндж“, който бе напълно завършен през 1984 година, представляваше съвършената стратегия за оцеляване на африканерското население. Бяха взети под внимание всички промени, настъпили междувременно в страната. Числеността на населението, територията, ресурсите, логистиката... Редекер не само бе обновил радикално плана, отчитайки евентуалните рискове Куба да приложи химическо оръжие и възможността собственото му правителство да използва ядрено оръжие в конфликта, но и направи още нещо... И именно то направи „План Ориндж“ толкова шокиращо значим в исторически план, понеже съдържаше указания кои от африканерите трябва да бъдат съхранени и кои примерно могат да бъдат пожертвани.

Пожертвани?

Редекер смяташе, че усилията да бъдат защитени всички само ще изчерпят напразно ресурсите на правителството, обричайки на смърт цялата страна. Той направи сравнение с хора, претърпели корабокрушение — изпървом те успешно напуснали потъващия кораб, ала впоследствие спасителната им лодка се преобърнала, понеже били твърде много за нея. Та Редекер отиде още по-далеч — той предложи начин да се „изчисли“ кой трябва да бъде допуснат на борда и кой — не. Факторите, които вземаше под внимание, бяха: коефициент за интелигентност, доходи, способност за възпроизвъдство и още куп други „предпочитани качества“ в това число и местонахождението на конкретния човек по отношение на кризисната зона. „Първата жертва в конфликта трябва да бъде нашата сантименталност — гласеше последното предложение в плана му. — Не я ли пожертваме, ще пожертваме себе си.“ „Ориндж’84“ беше брилянтен план. Ясен, логичен и ефективен, той превърна Пол Редекер в един от най-ненавижданите хора в Южна Африка. Първи му станаха врагове най-радикалните фундаменталисти сред африканерите, расовите идеолози и крайнорелигиозните фанатици. А по-късно, след падането на Апартејда, името му стана известно и на по-широката публика. Естествено, Редекер бе поканен на изслушванията пред Комисията за истина и помирение, обаче, естествено, отказа. „Няма да се преструвам, че имам сърце, само за да спася кожата си — заяви той на

всеослушание. — Каквото и да сторя, рано или късно ще дойдат за мен.“ И те наистина дойдоха, макар и може би не така, както бе очаквал Редекер. Случи се по време на нашата Голяма паника, която започна няколко седмици преди вашата. Редекер се беше скрил в планинската си хижа в Дракенсберг, която бе купил с доходите си като бизнес-консултант. Не е учудващо, че обичаше бизнеса, нали?

„Поставил съм си цел една, за какво ми е душа?“ — както обичаше да казва. Пол не беше никак изненадан, когато агентите от Националната разузнавателна служба разбиха вратата му и нахълтаха в къщата. Първо го попитаха директно дали той е авторът на „Ориндж’84“ Пол им отвърна съвсем спокойно, без никакви емоции. Подозираше, че бруталното нахлуване представлява закъснял опит да го ликвидират — убийство с мотив отмъщение, — и бе готов да посрещне съдбата си. Светът така и така отива по дяволите, хайде да бастисаме „дявола на апартеид“! Ала онова, което Редекер не можа да предвиди, беше, че след отговора му неканените гости ще сведат оръжия и ще махнат противогазите си. Агентите сякаш представляваха представителна извадка на етническото многообразие — сред тях имаше чернокож, азиатец и даже бял (африканер), който пристъпи напред и, без да се представи, напористо попита:

— И мал си спасителен план за нас, така ли е?

Редекер наистина работеше над своето решение на проблема с живите мъртвци. С какво друго да се занимава в уединеното си убежище? И то най-вече като упражнение за ума, понеже не вярваше, че някой изобщо ще оцелее, за да го прочете. Както самият Пол ми обясни впоследствие, „заштото думите съществуват само за да различаваме едно нещо от друго“, а до въпросния момент не съществуваше никакъв подобен план. За пореден път Редекер доказа, че взима под внимание всички фактори — не само стратегическата ситуация в страната, но и психологията, поведението и „нападателната доктрина“ на живите мъртвци. Знам, че сега „Планът Редекер“ може да се намери във всички библиотеки по света, ала аз ще спра на ключовите му моменти.

Първо, спасението на всички е невъзможно. Просто епидемията вече бе достигнала твърде големи мащаби. Въоръжените сили бяха така отслабени, че изобщо не бяха в състояние да изолират заплахата. На всичкото отгоре бяха разпръснати по цялата територия на страната

и с всеки следващ ден щяха тепърва да отслабват още повече. Налагаше се армията да се консолидира и да бъде дислоцирана в специална „зона за сигурност“, която да бъде защитена от естествени препятствия от сорта на планини, реки или дори море (защо пък не?). След като веднъж биват концентрирани в тази зона, военните сили би следвало да се заемат с унищожаването на заразата в границите ѝ, а после — да използват останалите им ресурси, за да защитят въпросния периметър от по-нататъшни нападения на живи мъртвци. Това беше първата част от плана и тя звучеше съвсем логично и разумно; като всяко друго тактическо военно отстъпление.

Във втората част ставаше дума за евакуация на цивилните и едвали някой друг, освен Редекер, би могъл да измисли подобно нещо. Според него в зоната за сигурност би могло да бъде евакуирана само неголяма част от гражданското население. Хората, които щели да бъдат спасени, трябвало не само да работят за постепенното възстановяване на икономиката, но и за да съхранят легитимността и стабилността на правителството, както и да докажат на жителите на зоната, че ръководството „се грижи за тях“ Имаше и друга причина за тази частична евакуация — наистина логична, но и зловеща причина, която, както мнозина смятат, ще осигури на Редекер най-високия пиедестал в пантеона на Ада. Изоставените извън обособените зони за сигурност щели да служат като „човешка примамка“, която да отвлича вниманието на живите мъртвци от войсковите части, изтеглящи се към някоя от зоните. Редекер твърдеше, че тези изолирани, незаразени бежанци трябва да бъдат подпомагани, добре защитавани и да им се осигуряват всички необходими за оцеляването им ресурси; а редиците им периодично да бъдат попълвани, за да може ордите на зомбитата да стоят наблизо, знайки, че там има храна. Виждате ли за какъв зъл гений става въпрос? Да държиш насила хората на дадено място, само защото „всяко едно зомби, обсаждашо онези оцелели, означава минус едно зомби, щурмуващо нашата отбрана.“ В този момент агентът африканер изглеждал Редекер, прекръстил се и казал:

— Бог да ти е на помощ, човече.

А друг добавил:

— Бог да е на помощ на всички нас!

Това всъщност бил чернокожият, който, както се оказа впоследствие, ръководил операцията.

А сега да се махаме оттук! — бяха последните му думи в хижата. Няколко минути по-късно хеликоптерът им вече летеше към Кимбърли — същата подземна база, където Редекер бе работел върху своя „Ориндж’84“. Поканиха Пол на заседанието на президентския кабинет по оцеляване, където целият му доклад бе прочетен на глас. Да можехте да чуете каква врява се вдигна само! А най-гръмко от всички крещеше министърът на от branата. Той беше зулус и имаше вид на свиреп човек, който по-скоро би излязъл да се бие на улицата, вместо да се крие в бункер под земята.

Вицепрезидентът беше най-загрижен за връзките с обществеността. Страх го беше да си представи какво ще се случи със задника му, ако известията за този план достигнат до населението на страната.

Що се отнася до самия президент, той сякаш се чувстваше лично засегнат от Редекер. Държавният глава сграбчи за ревера министъра на държавната сигурност и поиска да узнае защо, по дяволите, са му докарали този безумен военен престъпник, този апологет на апартеида.

В отговор министърът измънка, че не може да разбере защо президентът е толкова разстроен, при положение че той самият им бил наредил да открият Пол Редекер.

Президентът вдигна ръце към небето и закрещя, че никога не бил давал подобна заповед. В същия миг някъде от дъното на залата се чу тих глас, който спокойно изрече:

— Аз наредих да го доведат тук.

През цялото време този човек беше седял мълчаливо до далечната стена, но сега се надигна от мястото си. Възрастен мъж, изгърбен и подпиращ се на бастунчето си. Духът му обаче... духът му беше силен и преизпълнен с живот — както винаги. Най-старият държавник на ЮАР, бащата на новата ни демокрация, човекът, когото бяха кръстили „Ролихлахла“ при раждането му^[3]... Име, което според мнозина се превеждаше като „Източник на проблеми“ Когато той се изправи, всички други седнаха... всички, с изключение на Пол Редекер. Старецът го прониза с поглед, след което на лицето му се изписа онази позната на целия свят усмивка и той тържествено заяви:

— Моло, мхлобо уам.

Или, с други думи: „Приветствам те, съотечественико!“ Той се приближи бавно до Пол, обърна се към членовете на

южноафриканското правителство, взе бумагите от ръцете на офицера африканер и изрече с неочеквано силен, енергичен, младежки глас:

— Този план ще спаси нашия народ. — Сетне посочи Пол и добави:

— Този човек ще спаси нашия народ.

Тогава настана онзи момент, за който историците навярно ще спорят, докато не се изтрие от паметта им. Старецът прегърна белия африканер. За всички останали това си беше чисто и просто формална мечешка прегръдка, но за Пол Редекер... знам, че повечето психобиографи го описват като бездушен и лишен от всякакви чувства човек. И днес това се счита за меродавен, общоприет факт. Пол Редекер — никакви чувства, никакво състрадание, никакво сърце. Обаче един от най-уважаваните автори, стар приятел и биограф на Бико, твърди, че всъщност Редекер е бил дълбоко чувствителен човек, даже твърде чувствителен за живота по време на апартејда. Изследователят изтъква, че доживотният му джихад срещу емоциите е бил единственият начин да изолира здравия си разум от омразата и жестокостите, с които ежедневно се е сблъсквал. Не е известно нищо за детството му — имал ли е родители или държавата го е отгледала, дружил ли е с някого, изпитвал ли е някога любов, той самият бил ли е обичан... Онези, които го познават от работата му, не могат да се сетят дори за един-единствен случай, когато той да е проявил човешка топлota и никаква емоционалност... И ето — неочеквана прегръдка от бащата на нацията... Ами ако този най-обикновен жест най-накрая е успял да пробие непроницаемата обвивка на сърцето му?

(Азания се усмихва стеснително.)

Навярно всичко това ви звучи прекалено сантиментално. Все пак единственото, което знаем със сигурност, е, че Редекер е безсърдечно чудовище, а обятията на възрастния държавник ни най-малко не го развълнуваха. Поне отстрани изглеждаше така. Но мога да ви уверя, че това беше последният ден, когато някой от нас видя Пол Редекер. Дори сега никой не знае какво точно се е случило с него. Именно тогава в играта се намесих и аз — в онези седмици на хаос, когато по цялата страна се прилагаше планът ма Редекер. Наложи се да положа доста усилия, докато ги убедя, че съм работил с Пол в течение на много години и най-важното разбирам потока на мисълта му по-добре от всеки друг, — и в крайна сметка ме одобриха. Как биха могли да ми

откажат, при положение че едва ли имаше друг такъв специалист в цяла Южна Африка? Работех по време на изтеглянето, след това и в месеците на консолидацията и така — чак до самия край на войната. Явно усилията ми са били оценени, иначе защо ще ми дават такъв луксозен кабинет? (Усмихва се.) Пол Редекер, ангел и дявол. Някои го ненавиждат, други го боготворят. Лично аз... аз го съжалявам. И ако все още съществува някъде там, искрено се надявам да е намерил покой.

(На прощаване стискам ръката на събеседника си и ме отвеждат обратно на ферибота, който ще ме откара до сушата. Охраната не спи. Показвам пропуска си, а високият пазач африканер отново ме снима. „Безопасността никога не е излишна — казва ми той. — Нали знаете, че много хора искат да го изпратят директно в Ада.“ Подписвам се срещу името си в бланката за посетители. В горната ѝ част пише: „Психиатрична клиника на остров Робен“, а текстът отдолу гласи: „ИМЕ НА ПОСЕЩАВАНИЯ ПАЦИЕНТ: ПОЛ РЕДЕКЕР“.)

АРМА, ИРЛАНДИЯ

(Макар и да не е католик, Филип Адлер се е присъединил към тълпата посетители, желаещи да разгледат военновременното убежище на Папата. „Съпругата ми е от Бавария — обяснява ми той в бара на хотела, където сме отседнали. — Тя много държи да отиде на поклонение в катедралата «Сейнт Патрик». Това е първият път след края на войната, когато Филип излиза извън границите на Германия. Запознахме се случайно и той няма никакви възражения разговорът ни да бъде записан.)

Хамбург беше сериозно пострадал от епидемията. Онези същества бродеха по улиците, влизаха в сградите и извираха като река от Нойерелбтунел, новия тунел под Елба. Опитахме се да го преградим с изоставени автомобили, но мъртъвците се провираха и през най-тесните пролуки, досущ като проклети мазни червеи. Градът беше претъпкан и с бежанци. Те прииждаха дори от Саксония — явно се надяваха, че в голям пристанищен град като нашия ще могат да избягат по море от заразата. Всички кораби обаче отдавна бяха отплавали, а в самото пристанище цареше неописуем безпорядък. Над хиляда души

бяха обсадени в „Рейнолдс Алуминиумверк“, и поне три пъти повече — на терминала „Еврокей“. Без храна, без прясна вода... просто чакаха там да бъдат спасени. Не можеха да си подадат носа навън заради пълчищата от живи трупове, а колко инфектирани имаше вътре сред самите тях, един господ знае.

Заливът гъмжеше от трупове; но такива трупове, които още се движеха. Бяхме ги изтикали там с водни оръдия за разгонване на демонстранти — така хем икономисахме боеприпаси, хем и почистихме улиците. Идеята беше доста добра, най-малкото докато не падна налягането във водоснабдителната мрежа. Бяхме изгубили командващия си офицер преди два дни... при адски нелеп инцидент. Един от нашите простреля живия мъртвец, който почти бе успял да го докопа, ала куршумът мина през главата на зомбито, отнасяйки частичка от заразената мозъчна тъкан право върху рамото на полковника. Идиотска работа, нали? Преди смъртта си той предаде командването на сектора на мен. И моята първа официална задача като командир беше да го изпратя на оня свят.

Бях разположил командния пост в хотел „Ренесанс“. Добро местоположение, широк периметър на стрелба и достатъчно място за нашето подразделение и неколкостотин бежанци. Моите хора или поне онези, които не бяха заети на барикадите, — се опитваха да завземат и други подобни здания. Когато пътищата са блокирани и влаковете не пътуват, най-добре е да се изолират на сигурни места колкото се може повече цивилни. Помощта беше близко и единственият въпрос беше кога точно ще пристигне. Смятах да организирам екип за търсене на оръжия и боеприпаси — машините муниции бяха на изчерпване, — когато пристигна заповед за изтегляне. Нищо необичайно. Подразделението ни отстъпваше още от първите дни на Голямата паника. Всъщност като „необичайно“ можеше да се разгледа само едно нещо — сборният ни пункт. Откакто бе започнал конфликът, използвахме предимно координати от стандартната картографска мрежа; тези координати ни бяха съобщавани по открит канал, за да може бежанците също да се ориентират накъде се придвижваме. Сега обаче ни изпратиха кодирано съобщение с координати от специална карта, каквато не бяхме използвали от времената на студената война. Наложи ми се три пъти да потвърдя точните координати. Дислоцираха ни в Шафщед — градче, разположено на север от канала между

Северно и Балтийско море. Все едно ни бяха пратили в проклетата Дания! И това не беше всичко. Изрично ни заповядаха да не взимаме със себе си никакви цивилни. Нещо по-лошо — забраниха ни дори да споменаваме пред тях за дислоцирането си! Пълна дивотия! Искаха от нас да се изтеглим към Шлезвиг-Холщайн, но да оставим бежанците в Хамбург? Да зарежем всичко и всички и просто ей така да избягаме? Сигурно ставаше въпрос за никаква грешка. Поисках потвърждение. И го получих. Отново поисках потвърждение. Вероятно бяха объркали картата или бяха променили кодовете, без да ни уведомят. (Нямаше да ни е за първи път!)

И ето че накрая ме свързаха директно с генерал Ланг, главнокомандващ на целия Северен фронт. Гласът му трепереше. Успях да го доловя дори на фона на пукотевицата от изстрелите. Той ме увери, че няма никаква грешка; че трябва да събера остатъците от хамбургския гарнизон и незабавно да потегля на север. „Не може да бъде!“ — казах си аз. Забавно, нали? Бях започнал да приемам всичко, което се случваше наоколо, вече не се шокирах от обстоятелството, че мъртвите се надигат и възкръсват, за да погълнат света, но това... да изпълня заповед, която да доведе до масово убийство? Вижте сега — аз съм добър войник, но освен това съм и немец от Западна Германия. Усещате ли накъде бия? Сега ще ви обясня — там, на моите съграждани от изтона, им внушаваха, че те не са отговорни за зверствата на Втората световна война... че те, като едни порядъчни и добри комунисти, също са пострадали от Хитлер, подобно на мнозина други. Сега разбирате ли защо скинхедовете и неофашистите се появяваха предимно в Източна Германия? Те не изпитваха никаква вина и отговорност за миналото, за разлика от нас, жителите на Западна Германия. На нас още от люлката ни внушаваха колко е тежко бремето на прадедите ни и как срамът им не може да бъде измит. Дори когато слагахме военни униформи, ни набиваха в главите, че на първо място трябва да сме верни на своята съвест, без значение от последствията. И понеже така ме бяха възпитали, именно така и реагирах. Отвърнах на Ланг, че не мога с чисто съзнание да изпълня заповедта му; че не мога да оставя всичките тези цивилни без никаква защита. Тогава той избухна. Разкрештя ми се, че или ще изпълня получените инструкции, или ще бъда обвинен (заедно с хората ми) в измяна и ще бъда наказан „по руски“. „Докъде стигнахме значи...“ —

помислих си аз. Всички знаехме какво се случва в Русия — бунтове, репресии, децимации... Огледах се наоколо и обходих с очи войниците си — предимно осемнайсет-деветнайсет годишни момчета... Уморени и наплашени деца, които самоотвержено се сражаваха, за да спасят своя и чуждия живот... Не, не можех да им го причиня. Колкото и да не ми се искаше, дадох заповед за изтегляне.

Те как реагираха?

Нямаше оплаквания. Най-малкото, не и към мен. Поспориха малко помежду си, а аз си дадох вид, че не ги забелязвам. Момчетата изпълниха своя дълг.

Какво стана с цивилните?

(Пауза.)

Получихме всичко, което заслужавахме. „Накъде тръгнахте?“ — подвикваха след нас от сградите. „Върнете се, страховици!“ Опитах се да ги успокоя: „Не ви оставяме, утре ще се върнем с подкрепления! Останете тук и ще се видим утре!“ Те обаче не ни вярваха.

— Мръсен лъжец! — изкреша една жена. — Заради теб детето ми що умре!

Повечето не се осмелиха да ни последват, понеже твърде много се бояха от зомбитата по улиците. Малцината храбреци, които дръзнаха да си подадат носа навън, се помъчиха да се покатерят на бронетранспортьорите ни и да отворят люковете им, ала ние ги отблъснахме. Наложи се да затворим всички люкове, тъй като цивилните от зданията започнаха да ни замерват с всякаква покъщнина — лампи, мебели, саксии и така нататък... Един от хората ми бе ударен от кофа, догоре пълна с урина и ексременти. А по едно време чух как в люка на моя бронетранспортьор „Мардер“ с прозвъняване рикошира куршум.

Когато напуснахме очертанията на града, минахме покрай последното от новосформираните подразделения за бързо реагиране. То беше претърпяло сериозни поражения в началото на седмицата. Тогава още не знаех, че отгоре са ги зачислили в категорията „годни да бъдат пожертвани“ Тези хора имаха за задача да прикрият отстъплението ни, за да не се проточи твърде дълга опашка от зомбита

или бежанци подире ни. Бяха им заповядали да удържат позициите си до самия край.

Командирът им се подаваше през отворения люк на купола на своя „Леопард“^[4]. Лично се познавахме. Бяхме служили заедно в кампанията на НАТО в Босна. Навсякога би било прекалено сантиментално да кажа, че този човек бе спасил живота ми, ала в действителност той пое сръбския куршум, който беше предписан за мен. За последен път го бях видял в една болница в Сараево — шегуваше се, че скоро ще се махне от тази лудница, която местните незнайно защо наричат „държава“. И ето че най-неочаквано се срещахме тук — на разбитата магистрала в сърцето на собствената си страна. Когато погледите ни се срещнаха, си отдадохме чест един на друг, след което аз побързах да се шмугна обратно в бронетранспортьора. Престорих се, че изучавам картата, за да не може водачът на машината да види сълзите ми. „Когато се върнем — зарекох се пред себе си, — собственоръчно ще убия този кучи син!“

Имате предвид генерал Ланг...

Естествено. Всичко бях планирал. Нямаше да показвам колко съм разгневен, за да не заподозре нещо, и нямаше да му давам никакви поводи за притеснение. Просто щях да докладвам за обстановката и да се извиня за поведението си. Навсякога той щеше да пожелае да поговори с мен — да се опита да ми обясни как стоят нещата и да оправдае изтеглянето ни. Добре, мислех си аз, ще го изслушам и ще го накарам да се отпусне. А после, когато Ланг се изправи и протегне ръка, за да стисне моята, ще извадя пистолета си и ще пръсна източногерманския му мозък върху картата на онова, което навремето беше нашата страна. Нищо чудно целият щаб да е там — всички други смешници, чието вечно оправдание е „аз само изпълнявам заповеди“. Щях да ги изпозастрелям всичките, преди да успеят да ме обезвредят! Би било прекрасно. Нямах намерението да сляза в Ада със стройна маршова стъпка като някакъв неориентиран сополанко от „Хитлерюгенд“. Щях да покажа на генерала и всички останали какво значи да бъдеш истински „Deutsche soldat“^[5].

Но това не се случи.

Не. Най-накрая успях да вляза в кабинета на генерал Ланг. Ние бяхме последното подразделение, което прекоси канала. Той ни очакваше. Когато получи доклада му, той седна зад бюрото си, подписа няколко заповеди и запечата в плик едно писмо до близките си, след което извади пистолета си и сам си пръсна черепа.

Копеле. Сега го мразя дори още по-силно, отколкото на излизане от Хамбург.

Защо?

Понеже сега разбирам защо е решил да постъпи по този начин. Вече са ми известни всички детайли около „Плана Прочнов“^[6].

Не би ли трябвало това да ви изпълни със съчувствие към него?

Шегувате ли се? Точно поради тази причина го ненавиждам! Ланг знаеше, че това е само първата крачка от една дълга-дълга война и че ще ни трябват именно хора като него, за да победим накрая. Шибан страхливец! Нали си спомняте какво ви казах за дълга пред съвестта? Че не можете да обвинявате никого — нито автора на дадения план, нито командира си, а само себе си? Всеки от нас трябва да прави сам своя избор и да живее с последиците от него всеки мъчителен ден. Ланг прекрасно знаеше това. И точно поради тази причина ни изостави, както ние бяхме изоставили онези цивилни. Генералът виждаше пътя напред — виждаше го като стръмна, хълзгава и опасна планинска пътечка. Всички ние трябваше да се изкачим по тази пътечка, носейки на раменете си бремето на отговорността за всичките си постъпки. И го направихме. Той обаче не можа. Не се оказа достатъчно силен, за да понесе тежестта на собствената си съвест.

САНАТОРИУМ ЗА ВЕТЕРАНИ „ЙЕВЧЕНКО“,

ОДЕСА, УКРАЙНА

(В стаята няма прозорци. Мъждиви флуоресцентни лампи изтръгват голите бетонни стени и мръсните кревати от обятията на мрака. Пациентите страдат предимно от заболявания на дихателните пътища и състоянието на мозина се влошава заради

липсата на най-обикновени лекарства. Лекари няма, а медицинските сестри и санитарите, чийто брой също е крайно недостатъчен, не могат да направят почти нищо, за да облекчат страданията на болните. Да не забравяме обаче, че в помещението поне е топло и сухо, а за страна като тази, когато навън бушува сурова зима, това е небивал разкош. Богдан Тарас Кондратюк седи в леглото си в дъното на стаята. Понеже е герой от войната, специално за него от тавана е провесен чаршаф, който да го отделя от другите пациенти. Мъжът кашля и храчи в кърпичката си, преди да заговори.)

Пълен хаос. Не знам как другояче да го опиша. Пълно безхаберие и липса на организация, ред, контрол... Едва бяхме оцелели от четири жестоки схватки — в Луцк, Ровно, Новоград и Житомир. Шибаният Житомир. Хората ми бяха на ръба на изтощението, разбирайте ли? Сякаш беше малко това, което бяхме видели, и онова, което трябваше да вършим... ами и ни размотаваха до безкрай — изтеглете се, върнете се, прегрупирайте се, отстъпвайте! Всеки ден получавахме съобщения, че още един град е паднал... че още един път е блокиран... че още една военна част е избита до крак...

Предполагахме, че поне в Киев, далеч зад линията на бойните действия, е спокойно. Предполагахме, че там е центърът на нашата нова безопасна зона — добре защитена, напълно обезпечена, тиха и спокойна. Обаче какво се случва, когато се връщаме там? Мислите ли, че нареддам на войниците си да си отдъхнат и да възстановят силите си? Че давам указания да се ремонтира техниката и да се излекуват ранените? Ама моля ви се, естествено, че не! Откъде накъде всичко трябва да върви по план? Тук, при нас, такива неща не се случвали преди, за какъв дявол да се случват именно сега?

Оказа се, че зоната за безопасност отново е преместена — този път в Крим. Правителството вече бе прехвърлено в... макар че поточно би било да се каже, че всички важни клечки бяха избягали в Севастопол. Общественият ред беше рухнал. Всички граждани на Киев трябваше да бъдат евакуирани. Това бе задачата, възложена на военните... или на онова, което бе останало от тях.

На нашата част бе наредено да обезпечи евакуацията през моста Патона. Това беше първият електрифициран мост в света и мнозина

чужденци го сравняваха с Айфеловата кула. Градската управа от сума ти време планираше мащабна реставрация, за да възстанови някогашната слава на моста. Но, подобно на редица други неща в чудесната ни страна, тази мечта така и не се превърна в реалност. Дори преди кризата на моста ставаха кошмарни задръствания. Сега по него пълеха безброй бежанци. Бяха гарантирали, че ще затворят моста за моторни превозни средства, но къде бяха обещаните барикади, бетон и стомана, които да направят достъпа на автомобили невъзможен? Колите бяха навсякъде — стари съветски лади и жигули, няколко мерцедеса, а точно в средата, катурнат на една страна като агонизиращ мамут, се мъдреше огромен камион ГАЗ! Опитахме се да го преместим, като го завържем с вериги и го изтеглим с помощта на един от танковете си. Проклетото чудовище не помръдна и на милиметър. Какво можехме да сторим?

Ние бяхме бронетанкова част, разбирате ли? Да, танкове, а не никаква си там военна полиция. Между другото, така и не видяхме нито един военен полицай. Уверяваха ни, че щели да са там, обаче нито аз, нито бойците ми, нито момчетата от другите „отряди“ не зърнахме техен представител. „Отряди“ ли казах? Какви отряди, моля ви се! Просто една сбирщина от хора в униформи, чиновници и готовачи; всеки, който по една или друга причина беше призован в армията, изведнъж се оказа натоварен с отговорността за регулиране на движението. Никой от нас не беше готов за това — нито бяхме обучавани, нито имахме подходящата екипировка... Къде беше обещаното снаряжение за усмиряване на тълпата, къде бяха щитовете, бронежилетките, водните оръдия... Заповедите гласяха да „обработим“ всички евакуирани. Нали разбирате — да ги „обработим“ в смисъл да ги проверим за заразени и в никакъв случай да не допускаме инфицираните да напуснат града. Но имахме ли специално обучени кучета за целта? Как да определиш дали един човек — особено ако е в ранния стадий на болестта, — е заразен, без да го „обдуши“ специално куче? Какво се очакваше да направим? Да оглеждаме внимателно всеки бежанец? Гледайте да не паднете, защото се оказа, че точно това ни наредиха! (**Кондратюк клати глава.**) Нима действително са смятали, че паникъосаните, отчаяни клетници, в чиито вратове диша смъртта, а безопасността — мнимата безопасност, държа да подчертая, — е само на броени метри отпред, ще се наредят тихо и кротко на

опашка и ще ни позволяят да прегледаме всеки сантиметър от тялото им? Че доброволно ще се съблекат, за да ги огледаме? Че мъжете ще стоят покорно отстрани и ще гледат как преглеждаме голите тела на техните съпруги, майки и дъщери? Представяте ли си? А ние действително го направихме... или поне се опитахме да го направим. Нямахме друг избор. Инфицираните трябваше да бъдат отстранени, иначе никой нямаше да оцелее. Какъв смисъл има да евакуираш хората, ако допуснеш да отнесат и заразата със себе си?

(Събеседникът ми отново клати глава и се смее горчиво.)

Настана истинска катастрофа. Някои директно отказаха, а други се опитаха да избягат... Имаше такива, които направо скочиха в реката! Започна бой. Мнозина от хората ми пострадаха, трима бяха пронизани с кухненски ножове, а един даже бе прострелян от някакъв изплашен дядка с ръждясал пистолет „Токарев“... Сигурен съм, че клетникът предаде богу дух преди още да пльосне във водата.

Аз не бях там, разбирате ли? Точно тогава се занимавах с радиостанцията и се опитвах да извикам подкрепление! „Помощта идва — не спираха да ми повтарят от другата страна, — не се отчайвайте, помощта идва!“

От другата страна на Днепър Киев гореше. От мястото си виждах как в центъра на града към небето се издигат огромни черни стълбове задушлив дим. Вятърът духаше към нас и носеше със себе си ужасната воня на пламтяща плът, гума и дърво... Не знаехме на какво разстояние от нас са живите мъртвци — може би на километър, а може би на по-малко... На билото на хълма пламъците бяха погълнали и манастира „Свети Михаил“. Ужасна трагедия. Такива високи стени, стратегическо местоположение... спокойно можехме да се разположим там. Всеки първокурсник от военната академия за нула време би превърнал манастира в неприступна крепост — ще трябва само да запълни сутеренните помещения с продоволствия, да запечата вратите и да разположи снайперисти на кулите. Биха могли да обстрелят моста, така че никой да не припари оттам, в продължение на цяла вечност! Стори ми се, че от другия бряг се разнася някакъв звук... Нали се сещате, че когато се събират накуп и са на достатъчно близко разстояние, и да искаш, не можеш да събъркаш този звук. Въпреки всички викове, ругатни, автомобилни клаксони и изстриeli, чуеш ли този звук, просто настръхваш и това е.

(Кондратюк се опитва да имитира звука, но се задавя от силен пристъп на кашлица. Поднася кърпичката към лицето си и когато я отдръпва, забелязвам кръвта по нея.)

Именно този звук ме накара да спра да се занимавам с радиостанцията. Вдигнах поглед към града и нещо над покривите прикова вниманието ми. Някаква черна точка, която се приближаваше доста бързо. Реактивни самолети... Четири на брой. Те профучаха току над върховете на дърветата — достатъчно ниско, за да мога да ги разпозная. Су-25 — щурмовикът, който НАТО нарече „Гарван“^[7]. „*Да го вземат мътните!* — казах си аз, — *нима смятат да ни осигурят огнева поддръжка от въздуха?* *Как ще го направят, като бомбардират участъка от брега пред него ли?*“ Припомних си, че в Ровно това беше дало резултат. „Гарваните“ описаха кръг, след което се спуснаха по-ниско и полетяха право към нас! „*Мамка му!* — изтръпнах аз, внезапно осъзнавайки какво бяха намислили. — *Ще бомбардират самия мост!* *Решили са да зарежат евакуацията и да избият всички до един!*“

Махайте се от моста! — изкрещях с всички сили, които имах. — Всички да се махнат от моста!

Тълпата бе обзета от паника. Ако можехте да видите онова, което аз видях, щяхте да оприличите паниката на гигантска вълна, която разтърси всички на моста, сякаш ги бе ударил мощн електрически ток. Хората закрещяха и се хвърлиха напред, бълсайки се един друг. Падаха с десетки във водата, ала въпреки това не махаха тежките ботуши и дебелите си дрехи, които им пречеха да плуват.

Аз разтиквах хората и им казвах да бягат. В следващия момент видях как самолетите освободиха бомбения си товар и ми мина през ума, че може би ще успея да си намеря някакво укритие от експлозиите. После обаче забелязах как се разтвориха парашутите и изведенъж разбрах всичко.

Затворете люковете! — изревах. — Затворете всички люкове! Скочих в най-близкия танк, хлопнах люка и заповядах на екипажа да херметизира всички отверстия. Машината бе старицък Т-72. Не знаехме дали защитата от ОМП^[8] все още работи, понеже не я бяхме проверявали от доста време. Можехме само да се надяваме и да се молим в стоманения си ковчег. Картечарят хлипаше, водачът бе застинал като статуя, а командирът — младши сержант на не повече от

двайсет години, — се бе свил на кълбо на пода и стискаше отчаяно малкото кръстче, което висеше на шията му. Положих длан на челото му и го уверих, че всичко ще бъде наред, като междувременно не отделях очи от перископа.

Разбирате ли, в началото RVX^[9] никак не прилича на газ. Той е като дъжд — мънички маслени капчици, които залепват за всяко нещо, до което се докоснат. Той прониква през порите на кожата, в очите, в белите дробове... В зависимост от дозата ефектът може да бъде светкавичен. Видях как крайниците на бежанците започнаха да треперят, как ръцете им се отпускаха безжизнено покрай торсовете... Хората френетично търкаха очите си, опитваха се да говорят, да помръднат, да дишат... Бях доволен, че не долавям миризмите, излъчвани от бельото им след внезапното изпразване на червата и пикочните им мехури.

Кому беше нужно това? Нямах никаква представа. Нима ония с многозвездните пагони от командването не знаеха, че химическото оръжие изобщо не действа на живите мъртвци? Нима не бяха научили нищо от случилото се в Житомир?

Първият труп, който помръдна, беше на една жена. Потръпващата й ръка взе да пълзи по гърба на мъжа, който я бе прегърнал в напразни усилия да я защити от опасността. Секунда по-късно се размърдаха и другите. Междувременно жената изблъска встрани тялото на закрилника си и се надигна неуверено на треперещите си крака. Лицето й беше цялото в петна, нашарено от паяжината на почернели кръвоносни съдове. Мисля, че жената забеляза нашите танкове, защото долната ѝ челюст увисна и устата ѝ зейна като черна дупка, а ръцете ѝ се изпънаха хищно към нас. Около нея се надигаха все повече и повече мъртвци; всички онези, които се опитваха да скрият, че са инфициирани... Дори на пръв поглед успях да установя, че един на всеки четирийсет-петдесет человека беше заразен.

И тогава разбрах. Да, Житомир наистина ги беше научил на нещо. И ето че те бяха открили начин да оползотворят огромните запаси от химическо оръжие, останали след Студената война. Как най-ефективно да отделим заразените? Как да не позволим на заразата да се разпространи в тила? Ето ви един от начините. Мъртвците възкръсваха, ставаха на краката си и тръгваха бавно по моста към нас. Извиках на картечаря. Той едва можа да ми измънка нещо в отговор.

Сритах го отзад и му креснах да се прищели в наближаващия противник. Трябваха му няколко секунди, докато застане зад картечницата, но все пак успя да вземе на прицел първата жена и натисна спусъка. Запуших ушите си, докато траеше откосът. Другите танкове последваха примера ни. След двайсетина минути всичко свърши. Знаех, че трябва да изчакам заповедите от началството или най-малкото да докладвам за развоя на ситуацията. Забелязах, че още щурмови самолети преминават над нас; пет от „гарваните“ се насочиха към другите мостове, а един — към центъра на града. Наредих на хората си да отстъпят, като се движат все в югозападна посока, без да спират... Навред се търкаляха труповете на онези, които бяха успели да минат по моста преди химическата атака. Телата им издаваха зловещи пукащи звуци, докато веригите на танковете ни минаваха през тях и ги превръщаха на пиختия.

Били ли сте в музея на Великата отечествена война? Това е едно от най-впечатляващите здания в Киев. Дворът му е пълен с бойна техника — танкове, бронирани коли, самолети, артилерийски оръдия от всевъзможни разновидности и размери, с две думи — експонати от Революцията до наши дни... Пред централния вход на музея стояха два танка, разположени един срещу друг. Те са изрисувани от едната страна с пъстри цветове и на десета е разрешено да се катерят по тях и да си играят. Недалеч от тях се издига и голям железен кръст — поне метър висок. Направен е от стотиците истински железни кръстове, взети от мъртвите хитлеристи. На една от стените пък има голям стенопис — от пода до тавана, — изобразяващ велика битка. Нашите воиници са изобразени като монолитна стена, кипяща от воля и смелост, която се стоварва върху немците и ги изтласква далеч от отечеството ни. Да, вътре има множество символи на националната ни отбрана, ала нищо не е тъй впечатляващо като статуята на *Родина Мать* — Родината Майка. Тя е най-високата в града, излята е от неръждаема стомана и е висока над шестдесет метра. Именно това беше и последното нещо, което видях от Киев — нейният щит и меч, вдигнати високо във вечен триумф... и нейните хладни, ярки очи, които се взираха отвисоко към нас — изплашените дребни хорица, отстъпващи трескаво назад.

РЕЗЕРВАТ „ПЯСЪЧНИТЕ ЕЗЕРА“, ПРОВИНЦИЯ МАНИТОБА, КАНАДА

(Джесика Хендрикс описва голяма дъга с ръката си, сякаш се опитва да обхване спирация дъха простор на субарктическата пустош. Неръкотворната природна красота обаче е затъмнена от човешки хаос — изоставени машини, всевъзможни отпадъци и множество замръзнали трупове, наполовина вкопани в сивия сняг и лед. Джесика е родом от град Уокеша, Уисконсин, ала неотдавна е приела канадско гражданство и активно участва в регионалния проект за възстановяване на природата. Заедно със стотици други доброволци, тя пристига тук всяко лято след официално обявения край на войната. И макар ръководителите на проекта да твърдят, че са постигнали значителни успехи, все още никой не съзира края на отговорната и усилията работата, която кипи по тези места.)

Не ги обвинявам — нито правителството, нито хората, които трябва да ни защитят. И ако трябва да съм обективна, даже ги разбирам. Просто нямаше начин да евакуират всички под армейски ескорти на запад, отвъд Скалистите планини. Най-малкото, как щяха да ни изхранват, как щяха да ни проверят дали сме заразени и как щяха да спрат легионите от мъртвци, които моментално щяха да тръгнат по дирите ни? Сега разбирам защо искаха да изпратят колкото се може повече бежанци на север. Какво друго можеха да сторят? Да ни спрат в подножието на Скалистите планини с дъжд от куршуми или да ни изстроят с нервнопаралитичен газ, както постъпиха с украинците? На север поне имахме някакъв шанс. Когато температурите паднат, мъртвците замръзват. Следователно поне някои от нас можеха да оцелеят. Така правеха по целия свят — хората бягаха на север, надявайки се да изкарат до зимата. Не, не мога да обвиня правителството, задето се опитаха да ни насочат натам... Това, което не мога да прости обаче, е безотговорният начин, по който се отнесоха към нас, както и липсата на жизненоважна информация, която би могла да спаси толкова много хора... Никога няма да го забравя!

Беше август. Бяха минали две седмици след сражението в Йонкърс и само три дни, откакто правителството бе оповестило публично решението си да започнем да се изтегляме на запад. В нашия край все още нямаше толкова много случаи на заразени. Само веднъж бях зърнала нещо подобно — когато шест твари разкъсваха един бездомник... Полицайтите обаче бързо се погрижиха за тях. Случи се на

около три преки от нашия дом и точно тогава на баща ми изведнъж му хрумна, че трябва да заминем.

Седяхме в хола; баща ми се учеше да зарежда новата си пушка, а майка ми заковаваше прозорците. По всички телевизионни канали показваха само кадри със зомбита — било на живо, в директен ефир, било на запис от Йонкърс... Сега, като се връщам назад, все още не мога да повярвам как изобщо новинарските медии можаха да проявят подобен непрофесионализъм! Предаванията им бяха пълни само с паника, при това без никакви ясни факти. Уж бяха поканили цели армии от експерти, пък въпросните „експерти“ само си противоречаха един друг и всеки се пънеше да изглежда още по-шокиращ и осведомен от предишния оратор. Единственото, за което „експертите“ бяха съгласни помежду си, беше, че всички граждани трябва да се отправят на север. И понеже мъртвците не издържали на студ, оставала ни само надеждата за арктически мраз. Само това ни повтаряха, до откат. Никакви други съвети или инструкции — като например къде точно на север, какво да вземем със себе си, как да оцелеем сред суворите климатични условия... От всички канали се лееше една и съща идиотска фраза, повтаряна до безобразие от всички муцуни на екрана: „Отидете на север. Отидете на север. Отидете на север.“

— Ето какво трябва да направим — обади се баща ми. — Да се махнем оттук и да се отправим на север.

Опитващ се да звуци самоуверено и навярно затова щракна шумно със затвора на пушката. А знаете ли какъв човек беше баща ми? Кротък, тихичък и възпитан, истински джентълмен в буквалния смисъл на думата^[10]. И никога през живота си — поне до този момент — не беше докосвал оръжие. Беше дребничък и блед, с кръгло лице, което винаги поруменяваше, когато се засмееше. Мислеше се за забавен, ала шагите му рядко биваха смешни. В същото време винаги имаше нещо за теб — комплимент, усмивка или някой друг долар към джобните ми, за които мама не биваше да узнава. Той беше доброто ченге в семейството и винаги оставяше важните решения на мама.

Майка ми понечи да му възрази, опитвайки се да го вразуми. Все пак живеехме отвъд границата на вечните снегове, следователно имахме налице всичко необходимо. Защо да се хвърляме право в устата на неизвестното, при положение че имаме възможност да се

запасим с продоволствия, да укрепим добре дома си и просто да изчакаме първите студове? Баща ми обаче не искаше да я чуе. Изтъкна, че може и да не доживеем до първите студове... че може да не доживеем дори до следващата седмица! Беше се поддал на Голямата паника. Помъчи се да ни убеди с думите, че пътуването ни щяло да бъде като дълъг туристически поход. Щели сме да се храним с хамбургери от лос с диви ягоди за десерт. После обеща да ме научи да ловя риба и ме попита как ще кръстя малкото си диво зайче, което без съмнение сама ще си уловя. И всичко това, като се има предвид, че през целия си живот баща ми бе живял в Уокеша и нито веднъж не беше ходил на поход.

(Джесика ми показва нещо в леда. Вглеждам се и виждам колекция от изпочупени DVD-та.)

Ето какви неща помъкнаха хората със себе си. Сешоари, игрови конзоли, лаптопи... Едва ли са били толкова глупави, за да си мислят, че ще могат да ги използват... Макар че някои със сигурност са се надявали на това. Според мен повечето просто се бояха да не изгубят ценните си придобивки; мисълта, че ще се върнат след шест месеца и ще заварят домовете си ограбени, навярно не им е давала покой. Въсъщност и ние си мислеме, че събираме в багажа си само най-важните неща. Топли дрехи, кухненски принадлежности, лекарства от домашната аптечка и толкова консерви, колкото можехме да носим. Мислеме си, че провизиите ще ни стигнат поне за две години, а се оказа, че половината свършиха още по време на планинския ни преход. Това обаче ни най-малко не ме притесняваше. За мен пътуването ни на север беше несравнено по рода си вълнуващо приключение.

Всички тези истории за задръстени пътища и насилие... те не се отнасяха за нас. Ние пътувахме с първата вълна. Изпревариха ни само канадците и мнозина от тях вече бяха отишли далеч напред. По шосетата все още имаше множество автомобили — повече, отколкото бях виждала някога, — но те се движеха доста бързо. Трафикът се забатачваше единствено в крайпътните градчета и парковете.

В парковете?

Да, в парковете и в зоните за къмпинг... В общи линии, на всяко място, където на хората им се струваше, че са се отдалечили на

безопасно разстояние от заплахата. Баща ми ги гледаше отвисоко и казваше, че са неразумни и недалновидни. Според него все още се намирахме твърде близо до гъстонаселените райони и би било по-добре да отидем колкото се може по на север. Мама обикновено ги оправдаваше — казваше, че хората не са виновни, че най-вероятно на повечето просто им е свършил бензинът. „А по чия вина е свършил?“ — контрираше я татко и сочеше към багажника на покрива на минивана, където бяха закрепени няколко големи метални кутии с бензин. Баща ми бе започнал да се запасява още в първите дни на Голямата паника. Помня как минавахме покрай суми ти бензиностанции и наблюдавахме с потрес опашките от автомобили въпреки големите табели: „НЯМА БЕНЗИН“ Татко все гледаше да мине възможно най-бързо покрай тях. Като се замисля, той гледаше да мине бързичко покрай доста неща — закъсали коли, които имаха нужда от побутване, пешеходци, които даваха знаци да ги вземем на стоп... А последните действително бяха много. Понякога вървяха в колони край шосето и изглеждаха досущ като бежанците, които навремето даваха в чуждестранните репортажи по телевизията... От време на време някой автомобил спираше, за да качи един-двама, и тутакси всички се юрваха да влязат при милосърдния шофьор. „Виждате ли как се насадиха?“ — подхвърляше в такива случаи баща ми. Такъв си беше той.

Въсъщност взехме на автостоп една жена, която вървеше самичка, влечейки подире си куфар на колелца. Изглеждаше съвсем безобидно и просто не можеше да не пробуди състраданието ти, като я гледаш как крачи уморено под дъжд. Навярно затова мама накара татко да я качи. Жената се наричаше Пати и беше от Уинипег. Тя не ни разказа как се е озовала тук, а и ние не я питахме. Пати беше преизпълнена с благодарност към нас и се опита да даде всичките си пари на баща ми. Мама обаче не й позволи и й обеща, че ще я откараем дотам, докъдето успеем да стигнем с колата. Тогава Пати се разхлипа, отправяйки десетки благодарности към нас. Гордеех се с постыпката на родителите си. После Пати кихна и извади кърпичката си от джоба, за да се изсекне. Тогава видяхме, че лявата ѝ ръка, която до този момент жената бе държала в джоба си, беше превързана, а на бинта се виждаше черно петно, наподобяващо кръв. Пати забеляза притеснените ни погледи и както си беше спокойна, изведнъж стана

някак нервна. Обясни, че случайно се била порязала и няма защо да се беспокоим. Баща ми и майка ми се спогледаха, обаче нищо не казаха. Същата нощ се събудих от силното затръшване на предната дясна врата на колата. Нищо необичайно. Винаги спирахме, ако на някого му се доходеше до тоалетната. В подобни случаи мен също ме събуждаха — ако евентуално искам да се възползвам от престоя, — ала този път не знаех какво става, докато миниванът ни внезапно не потегли. Тогава забелязах, че Пати я няма. Попитах родителите си какво се е случило и те ми отвърнаха, че Пати ги е помолила да я оставят тук. Обърнах се назад и видях едва различима дребничка фигурка в мрака, която с всяка следваща секунда ставаше все по-малка и по-малка. Стори ми се, че тича след нас, но бях твърде уморена и объркана, за да го кажа със сигурност. Може би просто не исках да призная пред себе си истината. По време на това пътуване на север ми се наложи да си затварям очите за много неща.

Например?

Например за другите „пешеходци“. Онези, които не тичаха. Не бяха много — все пак ви разказвам за първата вълна, — но се срещаха. Натъкнахме се на около пет-шест... тътреха се по средата на шосето и протягаха ръце към нас, докато минавахме покрай тях. Баща ми гледаше да ги заобикаля отдалеч, а майка ми казваше да наведа главата си надолу. Нито веднъж не ги видях отблизо, понеже завиrah лицето си в седалката и затварях очи. Не исках да ги видя. В тези моменти си представях как ядем хамбургери от лос с диви ягоди за десерт. Все едно се бяхме отправили към Обетованата земя. Вярвах, че отдалечим ли се веднъж достатъчно на север, всичко ще бъде наред.

И наистина — поне за известно време всичко беше окей. Открихме чудесен къмпинг на брега на едно красиво езеро; хората, лагеруващи край него, хем не бяха много, хем бяха напълно достатъчно, за да се чувстваме на сигурно място, ако мъртъвците случайно изникнат отнякъде. Всички се държаха мило един с друг, с една дума — цареше дружелюбна, приятелска атмосфера. Отначало имах чувството, че сме на голямо парти. Всяка вечер се палеха огньове, хората готвеха уловените от самите тях дивеч и риба (предимно риба, ако трябва да бъда честна), а понякога хвърляха в езерото шашки динамит, проехтяваше мощн взрив и всичката риба

изплуваше на повърхността с корема нагоре... Никога няма да забравя тези звуци — взривовете, жуженето на верижните триони, докато отсичаха дървета за огньовете, музиката от автомобилните радиосистеми и импровизираните концерти, които някои семейства ни устройваха с инструментите, донесени от домовете им... Нощем пеехме край огромните огньове, стъкмени от купища массивни цепеници, и забравяхме за всички трудности и лишения, през които бяхме преминали.

Колко наивни сме били тогава! Наистина сме били щастливи — най-малкото, защото все още имахме дърва за огрев! Когато се появиха втората и третата вълна, хората палеха предимно листа и пънове, а понататък — лишеи, мъхове и изобщо всяко нещо, което им попадне под ръка. Вонята на горяща пластмаса и гума направо не се траеше — човек я усещаше в устата си, не можеше да я премахне от косата си, противната миризма се просмукваше във всички дрехи... Някъде по това време и рибата изчезна, а дивечът — съвсем. Изглежда обаче това изобщо не притесняваше повечето хора. Те явно си мислеха само за едно: как съвсем скоро ще дойде зимата и ще замрази всички живи мъртвци.

Но дори и мъртвците да бяха замръзнали, как щяхте да преживеете зимата?

Хубав въпрос. Не мисля, че повечето хора гледаха толкова напред в бъдещето. Може би очакваха, че властите ще ги спасят... или че заплахата ще изчезне от само себе си и те просто ще се върнат обратно в домовете си. Сигурна съм, че мнозинството хора не гледаха напред от утрешния ден; бяха благодарни на небесата, че са в безопасност, и демонстрираха пълната увереност, че нещата ще се наредят. „Преди да мигнеш, ще сме се върнали вкъщи! — чувах ги да казват не веднъж и дваж. — Ще видиш, че до Коледа всичко ще е приключило.“

(Тя ми посочва друг предмет, замръзал в леда. Спален чувал с апликация на любимия детски анимационен герой Спондж Боб. Спалният чувал е мъничък и е покрит със зловещи кафяви петна.)

Какво е било предназначението на тази вещ, как мислите? За приятно затоплената спалня за гости на приятелите ви? Добре, тези

хора може и да не са успели да се сдобият със спален чувал за лагеруване на открито — все пак туристическите магазини бяха сред първите, които бяха щурмувани от тълпите, — но няма да повярвате колко неразумно постъпваха някои. Особено онези от така наречените „слънчеви щати“ или южно Мексико. Голяма част от тях се пъхаха в спалните си чуvalи, без да свалят обувките си, без да си дават сметка, че така нарушават кръвообращението си. Или пък приемаха много течности, главно топли напитки, за да се сгреят; а всеки, който е малко по-навътре с нещата, ще ви каже, че така всъщност охлаждаш организма си, понеже отделяш твърде много топлина. Навличаха се с дебели палта, а отдолу носеха памучни тениски, после вършеха никаква физическа работа, изпотяваха се и събличаха палтата. А памучната материя задържа потта и влагата. И щом задуха вятър... Не е учудващо, че още в началото на септември мнозина се разболяха. Най-вече от простуда и грип. Те заразиха и останалите. Както вече споменах, в началото всички се държаха мило и любезно един към друг. Работехме заедно. Помагахме си. Разменяхме си продукти и други неща, купувахме на символични цени това, което ни трябваше... Парите все още означаваха нещо. Всички си мислеха, че банките всеки момент отново ще отворят врати. Когато майка ми и баща ми се отправяха в търсене на храна, винаги ми оставяха при съседите. Имах си едно мъничко портативно радио, което се захранваше с манивела, и всяка вечер слушахме заедно новините. Там не спираха да говорят за отстъпленията на войските, за това как хората били оставяни на произвола на съдбата... Слушахме емисиите с подробната пътна карта на САЩ пред нас и си отбелязвахме градовете, откъдето идваха репортажите. Аз седях в скута на баща си. „Виждаш ли — казваше ми той, — какво става, когато хората не са заминали навреме? А не са заминали навреме, защото не са толкова умни като нас.“ След тези думи татко неизменно се мъчеше да се усмихне. И, в интерес на истината, в продължение на известно време след това аз си мислех, че е прав.

След края на първия месец обаче, когато храната започна да свършва, а дните взеха да стават по-студени и мрачни, хората се промениха. Вече нямаше големи огньове, край които се събирахме вечер, не се хранехме заедно и не пеехме задружни песни. В лагера цареше хаос, никой не събираще боклука, който оставяше... На

няколко пъти стъпих върху човешки изпражнения. Дори не си бяха направили труда да ги заровят!

Вече не ме оставяха при съседите, понеже родителите ми нямаха доверие на никого. Ставаше опасно, избухваха конфликти... С очите си видях как две жени се сбиха за някакво кожено палто, което се съдрава по средата. А някакъв мъж спипа друг да краде от провизиите му и го замлата по главата с автомобилна щанга... Обикновено сбиванията и скандалите ставаха предимно през нощта. От време на време проехтяваха и изстрели, последвани от вопли и плач. Една вечер чухме как нещо шава пред импровизираната палатка, която бяхме опънали около минивана си. Мама ми каза да наведа глава и да запуша ушите си. Татко излезе навън. Въпреки прилепените до ушите ми длани чух шумната разправия. После пушката на баща ми гръмна. Някой извика. Когато татко се прибра в палатката, лицето му беше бяло като чаршаф. Така и не го попитах какво се е случило.

Хората се събираха заедно само при появлата на мъртъвците. Те прииждаха по дирите на третата вълна — сами или на малки групички. И макар и да не бяха толкова многобройни, на всеки два-три дни се сблъсквахме с подобни проблеми. Някой обявяваше тревога и всички се обединявахме, за да унищожим зомбито. А после, когато всичко свършваше, отново се увълчвахме един срещу друг...

Когато стана толкова студено, че езерото замръзна, а мъртъвците престанаха да ни навестяват, мнозина решиха, че вече е напълно безопасно да се приберат по домовете си. Стегнаха си багажа и закрачиха натам.

Закрачиха? Пешком?

Да, защото нямаше бензин. Всички запаси от гориво бяха използвани за приготвяне на храна или за отопление на автомобилите. Всеки ден гледах как се събират групички окаяни, облечени в парцаливи дрехи ентузиасти... Макар и изпосталели от глад, нещастниците се бяха натоварили с всички ония безполезни боклуци, които бяха домъкнали със себе си, и на лицата на всичките беше изписана отчаяна надежда. „Накъде ли са тръгнали? — питаше се баща ми. — Нима не разбират, че на юг още не е достатъчно студено? Нима не знаят какво ги чака там?“ Той беше убеден, че ако успеем да

издържим още малко, скоро всичко ще се нареди. Беше октомври и аз все още приличах на човек.

(Натъкваме се на купчинка кости. Твърде много са, за да бъдат преbroени. Лежат в яма, отчасти покрити от леда.)

Бях доста пухкаво дете. Никога не се бях занимавала със спорт, хранех се предимно с хамбургери, пържени картофки, пици, снаксове и тем подобни вредни неща. Когато пристигнахме край езерото през август, бях съвсем леко отслабнала, ала през ноември вече изглеждах като скелет. Родителите ми не изглеждаха по-добре. Шкембето на баща ми се стопи, а лицето на майка ми стана изпито и прорязано от бръчки. Двамата много се караха, нахвърляха се един срещу друг и при най-малкия повод... Това ме плашеше най-много от всичко. Въкъщи майка ми и баща ми никога не бяха повишавали глас. И двамата бяха учители, „прогресивни хора“, дето има една приказка... Естествено, от време на време сме имали напрегнати, безмълвни вечери, но само това. А ето че сега не пропускаха възможност да се захапят. Веднъж, беше някъде около Деня на благодарността^[11]... не можах да излазя от спалния чувал. Коремът ми се бе подул, гърлото ме болеше, носът ми бе запущен... От паркирания в съседство кемпер се носеше апетитна миризма — готвеха нещо, със сигурност беше мясо и мириеше наистина вкусно... Родителите ми бяха навън и пак нещо се дърлеха. Майка ми казваше, че „това“ е единственият изход. Нямах представа за какво говори. Тя добави, че „това“ не било „толкова лошо“, понеже не ние, а съседите всъщност „го правили“ Баща ми й възрази, че за нищо на света няма да паднем толкова ниско и мама би следвало да се засрами, задето изобщо си го е помислила. Тогава тя му се нахвърли с такава ярост! Разкрещя му се, че именно заради него сме се насадили тук, че именно заради него аз сега умирам... Изсьска му, че един истински мъж щял да знае как да постъпи. Нарече го „мухльо“ и каза, че ако толкова иска да умрем, нека да се разкара и да си живее като „педал“, какъвто винаги си е бил. Тогава татко й кресна да си затвори шибаната уста. А баща ми никога не псуваше. После чух някакъв звук, подобен на приглушено изхрущяване... Когато мама се върна в палатката, забелязах, че допира снежна топка до дясното си око. Подире й влезе и татко. Нищо не каза, но за първи път виждах изражението, изписано на лицето му. Все едно бе станал друг човек. Той грабна малкото ми радио с манивела, което отдавна ни предлагаха

да купят от нас... а някои направо се бяха опитали да го откраднат... и излезе навън. Сигурно бе отишъл при хората от кемпера, понеже след десетина минути се върна без радиото, но за сметка на това с голяма тенджера, пълна с димящо задушено. Ястието беше толкова вкусно! Мама ми нареди да се храня бавно, без да бързам. На лицето ѝ беше изписано облекчение. После си поплака малко. На лицето на баща ми продължаваше да е изписано същото необичайно за него изражение. След няколко месеца това изражение се появи и на моето лице, защото тогава родителите ми се разболяха и аз трябваше да ги храня.

**(Приклъкам, за да разгледам по-отблизо купчинката с кости.
Всички са строшени и от костния мозък няма и следа.)**

Истинската сурова зима обаче ни връхлетя в началото на декември. Снегът беше навсякъде; бе покрил всичко с дебел слой, сивкав от мръсотията и боклуците. В лагера цареше тишина. Нямаше повече конфликти, нямаше и стрелба. И малко преди навечерието на Коледа вече имаше изобилие от храна.

(Джесика вдига от земята нещо, подобно на миниатюрна бедрена кост. Забелязвам, че е прилежно остьргана с нож.)

Казват, че тази зима са загинали единадесет милиона души, при това само в Северна Америка. Представете си колко са умрели в Гренландия, Исландия и Скандинавия... Не искам и да си помисля за Сибир — с всички тези бежанци от Южен Китай, онези от Япония, които никога не са напускали пределите на градовете си, и многочислените клетници от Индия... Това беше първата Сива зима — нали се сещате, когато мръсотията в небето започна да се отразява върху климата. Разправят, че до известна степен тази мръсотия се дължала и на пепелта от човешките останки.

(Тя забива маркировъчно флагче над ямата.)

Имах чувството, че зимата продължава цяла вечност, ала най-накрая слънцето все пак се появи. Времето постепенно започна да се затопля и снегът взе да се разтапя. Към средата на юли пролетта най-сетне ни навести и обагри природата в свежи краски. Заедно с нея обаче дойдоха и живите мъртвъци.

**(Един от другите членове на екипа ни вика при себе си.
Приближаваме се и виждам полузаровено в земята зомби, вкопано
до кръста в леда. Главата, ръцете и горната част на торса му обаче**

(са изпълнени с живот; съществото се извива, стене и се опитва да ни докопа с хищните си пръсти.)

Защо се съживяват, когато ледът започне да се топи? Всички човешки клетки съдържат вода, нали така? А щом водата замръзне, се разширява и разкъсва клетъчните мембрани. Поради тази причина човешкото тяло не може да бъде замразено — не и ако искаме да остане живо. Защо това не се отнася и за живите мъртвци?

(Зомбито се мята с всички сили към нас и замръзналото му тяло започва да се разкъсва на две половини. Джесика вдига оръжието си — голям железен лост — и съвсем хладнокръвно го стоварва върху главата на съществото. Черепът му се раздробява с пукот.)

ДВОРЕЦЪТ В УДАЙПУР, ЕЗЕРОТО ПИЧОЛА, РАДЖАСТАН, ИНДИЯ

(Идиличният, почти приказен комплекс, който заема цялата площ на остров Джагнivas, първо е бил резиденция на махараджа, сега разкошен хотел, а накрая — убежище за неколкостотин бежанци (поне докато холерата не е отнела живота им). Сега, под ръководството на мениджъра на проекта — Сардар Кхан — хотелът, заедно с езерото и разположеният край бреговете му град, най-накрая се възраждат. Докато се отдава на спомените си, господин Кхан неусетно заприличва все по-малко на закален в боевете висококвалифициран граждански инженер и все повече — на младия, изплашен младши капрал, озовал се нарасред безумието и хаоса, царящи на онзи тесен планински път.)

Помня маймуните — стотици маймуни, — които се шмугваха и бягаха между колите, а някои дори подскачаха по главите на хората. Наблюдавах ги от самия Чандигарх — как скачаха от покривите и балконите, когато мъртвците започнаха да изпълват улиците. Помня как зверчетата се хвърляха насам-натам, как врещяха и се катереха стремително по телефонните стълбове, за да се изплъзват от протегнатите ръце на зомбитата. Някои даже не чакаха да бъдат подгонени; сякаш предварително знаеха какво ги чака. И ето ги сега тук, на този тесен планински път в Хималаите. Наричаха го „път“, ала дори в мирно време това си беше всезвестен съмртоносен капан. Хилядите бежанци го заливаха като река, пълзейки по безразборно

спрените и изоставени коли. Хората се мъчеха да мъкнат със себе си куфари и кашони, а някакъв мъж притискаше към тялото си голям компютърен монитор. В един момент на главата му се приземи една маймунка, ала мъжът се намираше на самия ръб на пропастта и двамата полетяха в бездната. Струваше ми се, че всяка секунда някой губи равновесие. Навалицата просто беше твърде голяма за този маршрут. А пътят дори не бе снабден с най-елементарни перила и ограждения откъм пропастта. Видях как цял автобус полита надолу — нямам представа как изобщо се случи това, понеже превозното средство дори не се движеше. Една жена тъкмо щеше да се измъкне през прозореца, когато се случи инцидентът. Тя притискаше нещо към гърдите си и досега се опитвам да се убедя, че това е било чисто и просто вързоп с дрехи, който нито плачеше, нито шаваше. Никой не се опита да й помогне, а имаше хора на една ръка разстояние от нея, които спокойно биха могли да я издърпат... Никой дори не погледна към нея; всички си минаваха равнодушно, вторачени единствено в собственото си спасение. Понякога, когато този момент се завръща при мен в сънищата ми, не виждам никаква разлика между хората и маймуните.

Въсъщност аз не би следвало да съм там; все пак не бях военен инженер. Просто работех в ОКП — Организацията на крайграничните пътища. Задачата ми беше да строя пътища, а не да ги взривявам. Просто се оказах на сборния пункт в Шимла, докато се опитвах да открия останките от своето подразделение, когато този инженер, сержант Мухерджи, ме сграбчи за ръката и ме попита: „Войнико, умееш ли да караш?“

Навярно съм промърморил нещо утвърдително в отговор, понеже изведнъж се озовах на шофьорската седалка на един джип, а въпросният сержант се разположи до мен и сложи на коленете си някакво устройство, подобно на радиопредавател. „Обратно към прохода! Бързо! Дай газ!“ — нареди ми Мухерджи и аз подкарах колата по неравния черен път, опитвайки се напразно да обясня, че въсъщност мога да карам само парен катер. Спътникът ми изобщо не ме слушаше; както изглежда, беше прекалено зает с устройството в ската си.

— Зарядите вече са заложени — обясни ми той. — Трябва само да изчакаме заповедите!

— Какви заряди? — учудих се аз. — Какви заповеди?

— За взривяване на прохода, идиот такъв! — викна ми сержантът и посочи към устройството, което явно представляваше нещо като детонатор. — Как другояче да спрем онези твари?

Смътно се досещах, че изтеглянето ни в Хималаите по някакъв начин е свързано с генералния план, който предполагаше затварянето на всички планински проходи за живите мъртвци. Никога обаче не си бях представял, че ще стана активен участник в събитията! За да запазим добрия тон, ще се въздържа и ще ви спестя грубия си отговор, както и още по-грубите думи на Мухерджи, когато достигнахме прохода и открихме, че буквално гъмжи от бежанци.

— Тук не трябваше да има никого! — разкреша се той. Никакви бежанци!

Забелязахме един войник от подразделението на раштрийските стрелци — отрядът, комуто бе поверена охраната на подстъпите към прохода. Сержантът изскочи от джипа и сграбчи младежа за реверите.

— Какво, по дяволите, е това? — ревна разгневеният Мухерджи. Беше едър и силен мъж и определено всяваше респект. — Нали трябваше да прочистите пътя?

Войникът беше не по-малко ядосан, но от него лъхаше и страх.

— Ако толкова държите да застреляте баба си, давайте!

С тези думи той отблъсна сержанта от себе си и продължи нататък.

Спътникът ми включи радиостанцията си и доложи, че пътят се използва активно от цивилните. Отговори му нечий млад, яростен глас — някакъв офицер крещеше, че му е заповядано да взриви прохода и няма абсолютно никакво значение колко хора има в момента на пътя. Мухерджи натърти, че ще се наложи да почака, докато всички бежанци не се изтеглят. Ако детонира сега зарядите, не само ще избие десетки, но и ще блокира хиляди пред прохода. Тогава френетичният глас на офицера изтъкна, че потокът от бежанци *никога* няма да секне; и че отгоре на всичко подире им прииждат дявол знае колко милиона зомбита. Сержантът му възрази, че няма да взриви прохода, докато не види първия жив мъртвец — ще пристъпи към детонацията едва тогава и нито секунда по-рано. Добави, че няма никакво намерение да извърши подобно масово убийство, без значение какво иска от него някакъв проклет лейтенант...

В този миг Мухерджи ненадейно замъркна, вторачен в нещо над главата ми. Обърнах се и що да видя — току пред мен бе застанал генерал Радж-Сингх! Не зная как се бе появил, нито пък защо... И досега никой не ми вярва — не че аз не съм бил там, а че той, прославеният герой, е бил редом с нас! Истината обаче бе точно такава — бях на сантиметри от него, от Тигъра от Делхи! Казват, че онзи, към когото питаш почит и уважение, ти изглежда по-висок, отколкото е в действителност. Навярно затова генералът ми се стори истински великан! Въпреки разкъсания му мундир, въпреки окървавения тюрбан, въпреки превръзката на дясното му око и лейкопласта на носа му (един от хората му го бе ударил в лицето, за да го накара да се качи в последния хеликоптер от парка Ганди). Генерал Радж-Сингх...

(Кхан отронва дълбока въздишка и изпъчва гордо рамене.)

Тогава генералът ни нарече „господа“... „господа“, представяте ли си?... и ни обясни, че проходит незабавно трябва да бъде разрушен. На военновъздушните сили било наредено да се погрижат за всички планински проходи. В момента, докато разговаряме, един изтребител-бомбардировач „Шамшер“^[12] вече кръжал над нас и чакал второ нареждане. И ако не сме изпълнили заповедта за взривяване на прохода, пилотът на „Ягуар“-а щял да стовари върху нас „Гнева на Шива“.

— Знаете ли какво значи това? — попита ни Радж-Сингх. Вероятно бе сметнал, че съм твърде млад... или никак си бе отгатнал, че съм мюсюлманин, ала дори и да не знаех нищичко за индийския бог на разрушението, нямаше военен, който да не беше чувал за „секретното“ кодово название на термоядреното оръжие.

То нямаше ли да разруши прохода?

О, естествено, че щеше да го разруши... И не само прохода, но и половината планина в допълнение към него! И вместо тясна цепнатина, обрамчена от стръмни скали, щяхме да имаме грамаден полегат насып. Къде беше проблемът — вместо да се създаде непреодолима преграда за живите мъртвци, някой малоумен генерал от BBC с атомни амбиции бе решил да им подари чудесна рампа, по която без проблеми да отидат право в зоната за сигурност! Мухерджи прегълътна смутено, без да знае как да постъпи, а междувременно Тигъра от Делхи протегна ръка към детонатора. Истински герой — бе

готов собственоръчно да вземе на плещите си отговорността за масовото убийство! Сержантът му подаде устройството със сълзи на очи. Генерал Радж-Сингх му благодари, благодари и на двама ни, след което прошепна тиха молитва и натисна бутона. Нищо не се случи. Той опита отново. Пак никакъв резултат. Генералът провери батериите, връзките и пробва за трети път. Тишина. Проблемът явно не беше в детонатора. Нещо се беше случило със зарядите, които бяха заровени на половин километър надолу по пътя, насред най-голямото стълпотворение на бежанци.

Това е краят! — казах си аз. — *Това е краят и всички ще умрем.* Можех да мисля единствено за това как да се измъкна оттук и да се отдалеча на достатъчно разстояние от атомния взрив. И до днес ми е съвестно за тези мисли... за това, че ме беше грижа само за мен.

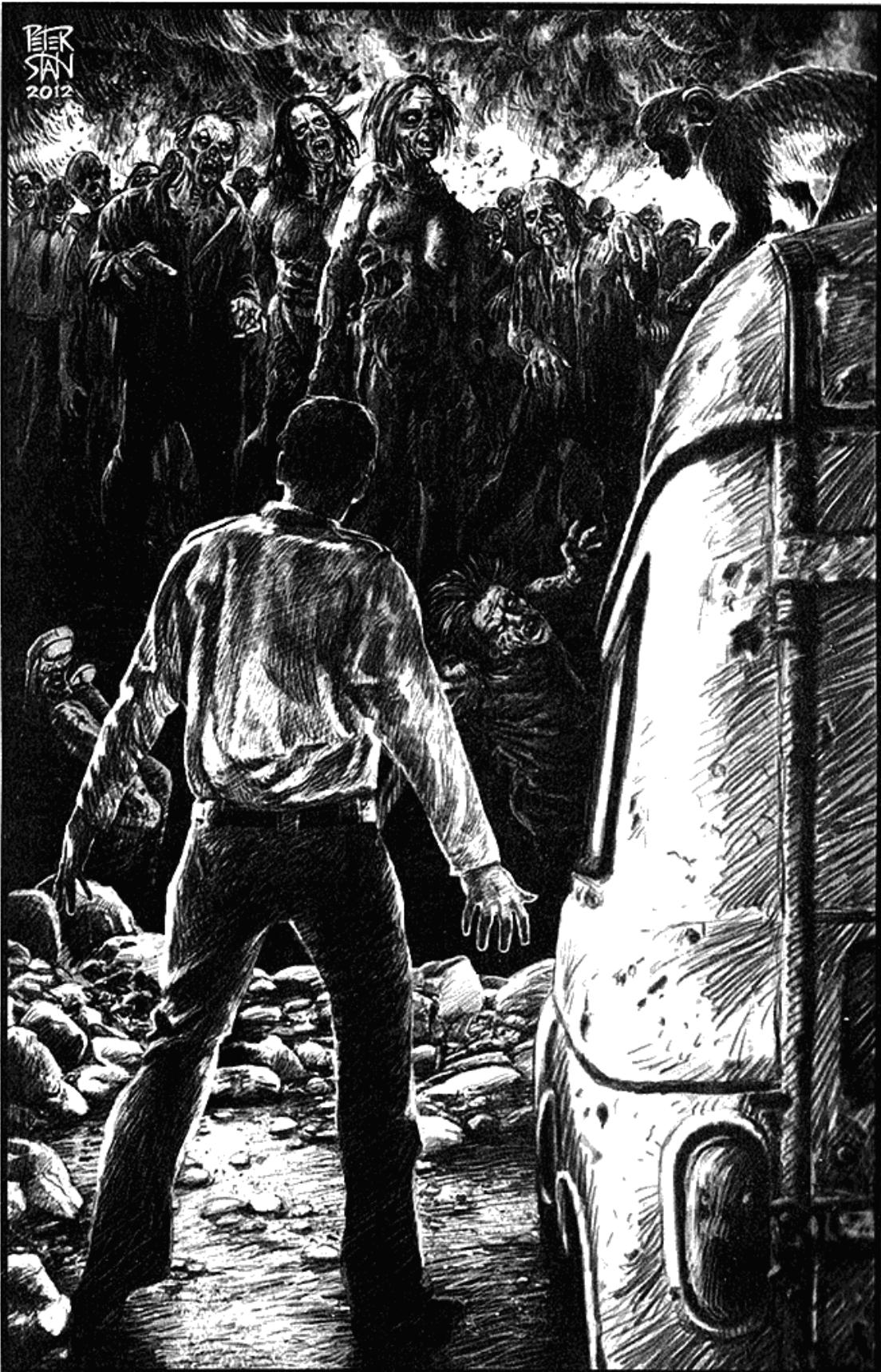
Господ да благослови генерал Радж-Сингх. Той постъпи... точно така, както човек би очаквал от една жива легенда. Заповяда ни да се махнем оттук, да се спасим и да се доберем до Шимла, след което се обърна и се затича към тълпата. Двамата с Мухерджи се спогледахме и — без особени колебания, смея да заявя — се втурнахме подире му.

Сега и ние искахме да сме герои — да защитим нашия генерал, прикривайки го от тълпата. Смешно. Дори веднъж не успяхме да го зърнем, след като човешката маса ни погълна като придошла река. Бълсаха ме от всички възможни страни, някой ми бръкна в окото... Крещях, че трябва да мина, че става въпрос за военна мисия... Никой не ми обръщаше внимание. Стрелях няколко пъти във въздуха. Пак никой не реагира. „Ами ако стрелям в тълпата?“ — мина ми през ума. Започваше да ме обзема отчаяние. Скоро щях да се чувствам по същия начин като всички тези хора. После забелязах как Мухерджи полита в пропастта заедно с никакъв мъж, който се мъчеше да му отнеме карабината... Потърсих с очи генерал Радж-Сингх, но не успях да го намеря в стълпотворението. Извиках името на генерала, опитах се да го открия над главите на хората и за тази цел пробвах да се изкатеря на покрива на един микробус. Тогава откъм долината задуха вятър, който донесе ужасно зловоние и приглушени стенания... Докато гледах натам, изведнъж забелязах как на половин километър от мен тълпата се впуска в трескав бяг. Напрегнах очи... присвих ги... и зърнах мъртвците. Те идваха насам. Пристъпваха бавно и неумолимо, в не по-малко плътни редици от бежанците, чиято плът разкъсваха.

Микробусът рязко се разклати и аз полетях надолу. В първия момент бях понесен от вълната човешки тела, но после изведнъж се озовах под тях — на земята, сред десетки обувки и боси ходила. Сетне ребрата ми изхрущяха и почувствах в устата си вкус на кръв, ето защо побързах да пропълзя под микробуса. Цялото ми тяло ме болеше, а кожата ми пареше. Не можех да говоря и почти нищо не виждах. Чух стенанията на приближаващите зомбита. Предположих, че се намират на не повече от двеста метра от мен и се зарекох пред себе си, че няма да умра като другите. Като всички онези жертви, разкъсани на кървави части, и кравата, която зърнах на брега на река Сатладж в Рупнагар — клетото добиче се гърчеше в агония и кървеше до изнемога... Пресегнах се за оръжието си, но ръката ми отказа да помръдне. Ругаех и плаче... Сега си мисля, че в такива моменти хората се обръщат към боговете си и навярно аз би следвало да се помоля на Аллах, обаче бях толкова изплашен и разгневен, че просто забълсках глава в долната част на превозното средство. Исках да строша черепа си. Не щеш ли обаче, внезапно проехтя оглушителен рев и земята под мен потрепери. После се надигна чутовна вълна от крясъци и стонове, съчетани с разпененото море от възпламенена прах, което ни връхлетя. Челото ми се фрасна в машината над мен и изпаднах в несвяст.

Първото нещо, което си спомням, откакто дойдох на себе си, беше онзи едва доловим звук. В началото го взех за капеща вода... Туп-туп-туп... Но после ритъмът се забърза и самият звук стана по-ясен и отчетлив. Долових и още нещо — пукането на радиостанцията ми (как ли бе успяла да остане непокътната... и до днес умът ми не може да го побере!) и вездесъщият вой на живите мъртвъци. Изпълзях изпод микробуса. Е, поне можех да се държа на краката си. Огледах се наоколо и установих, че съм сам — нито бежанците, нито генерал Радж-Сингх се виждаха наблизо... Стоях насреща на изброимите купчини захвърлени лични вещи, осеяли пустеещата планинска пътека. Пред мен се издигаше овъглена скалиста стена. Зад нея бе останала другата страна на отрязания път.

Ето откъде идваха стенанията. Зомбитата продължаваха да прииждат към мен. Те пристъпваха напред с протегнатите си ръце и изпъкналите си очи и един подир друг пропадаха в пропастта. Това беше странният звук, който бяхоловил — издаваха го труповете им, които тупваха в долината, ширнала се на дъното на бездната.

Тигъра от Делхи навярно бе задействал ръчно зарядите. Предполагам, че се е добрал до експлозивите едновременно с живите мъртвци. Надявам се, че не са успели да забият зъбите си в плътта му. Надявам се също така да му харесва и паметника, който сега се издига над модерната планинска магистрала с четири ленти... В онзи момент обаче не мислех за саможертвата, направена от генерала. По дяволите, та аз дори не осъзнавах дали това, което виждах очите ми, бе реално, или не! Можех само да се взирям във водопада от живи мъртвци и да слушам отнесено докладите на другите подразделения, припукващи от радиостанцията ми:

- Викаснагар: готово.
  - Биласпур: готово.
  - Джавала Мукхи: готово.
  - Всички планински проходи: готово! Край на връзката!
- „Сънувам ли? — мина ми през ума — Или съм полуудял?“

Маймуната, която забелязах, също не ми помогаше. Тя просто си седеше на покрива на микробуса и равнодушно наблюдаваше как зомбитата политат едно след друго в бездната. На музунката ѝ бе изписано такова мъдро спокойствие, че просто нямаше как да не си кажеш: „Да, тази божия твар със сигурност разбира какво се случва.“ Дори ми се прииска по някое време маймуната да се обърне към мен и да ми каже:

— Това е преломният момент във войната! Най-накрая успяхме да ги спрем! Най-накрая сме в безопасност!

Ала нищо подобно не се случи. Наместо това животинчето издаде напред малкия си пенис и миг по-късно лицето ми бе обляно от гореща струя маймунска урина.

---

[1] Букв. „Оранжевият план“. — Б.пр. ↑

[2] Африканерите (на африкаанс „Afrikaners“) са народност в Южна Африка, състояща се главно от потомците на колонизаторите от холандски, немски и френски произход. Основната част от тях населява ЮАР и Намибия. — Б.пр. ↑

[3] Според мнозина изследователи и критици прототипът на този герой е самият Нелсън Мандела. — Б.пр. ↑

[4] „Леопард“ 2 е немски основен боен танк, произвеждан от 1979 г. Високата му маневреност, тежкото му въоръжение (включващо

120-милиметрово оръдие) и уникалната му система за управление на огъня го превръщат в един от най-добрите съвременни танкове. — Б.пр. ↑

[5] „Хитлерюгенд“ или „Хитлеровата младеж“ — младежката организация на Нацистката партия в Третия райх; „Deutsche soldat“ — букв. „немски войник“. — Б.пр. ↑

[6] Немската версия на плана на Редекер. — Б.а. ↑

[7] По принцип всеки руски самолет си има съответното английско наименование; в случая със Су-25 е „Rook“ (букв. „полски гарван“). Самият щурмовик е създаден в края на осемдесетте от конструкторското бюро „Сухой“ и е доказал изключителните си бойни качества във войната в Афганистан. — Б.пр. ↑

[8] Оръжия за масово поразяване — Б.пр. ↑

[9] Бойно отровно вещество с нервнопаралитично действие, разработено от Съветския съюз в отговор на съответните НАТО-вски програми. Използването му е забранено от Конвенцията за забрана на химическите оръжия. — Б.пр. ↑

[10] На английски „gentle man“ буквально означава „внимателен, деликатен, хрисим човек“. — Б.пр. ↑

[11] Последният четвъртьк на ноември. — Б.пр. ↑

[12] „Шамшер“ или „Мечът на справедливостта“ (инд.) е названието, което индийските ВВС дават на бойния самолет „Ягуар“, разработен съвместно от Великобритания и Франция в края на шейсетте години. Оттогава насам той е зачислен на въоръжение в редица страни по света. — Б.пр. ↑

ОТЕЧЕСТВЕН ФРОНТ „САЩ“

ТАОС, НЮ МЕКСИКО

(Артър Синклер Младши прилича на аристократ от Стария свят — висок, строен, с късо подстригани бели коси и леко маниерен харвардски акцент. Когато говори, се обръща към въображаема аудитория, рядко те гледа в очите и не оставя паузи за въпроси. По време на войната Синклер е бил директор на неотдавна създадения от правителството департамент по стратегически ресурси, съкратено „ДеСтРес“.)

Не зная кой измисли абревиатурата „ДеСтРес“ и дали бе осъзнал колко много прилича на „distress“^[1], но едва ли би могло да се намери по-удачно название за възникналата ситуация. Като създадохме отбранителна линия в Скалистите планини, на теория обезпечихме периметъра на „зоната за сигурност“, но какво имахме на практика? Един сравнително спокоен регион, състоящ се предимно от голи камъни и бежанци. Представяте си картината, нали? Глад, болести, милиони бездомни... Промишлеността бе в катастрофално състояние, транспортът и търговията бяха пропаднали в небитието, а отгоре на всичко и живите мъртвци непрекъснато атакуваха защитната линия и заразяваха бежанците от вътрешността на зоната. Наложи се отново да изправяме хората на крака — да ги обличаме, храним, да им осигуряваме подслон и работа. В противен случай съществуването на тази зона на предполагаема сигурност само отлагаше неизбежния край. Ето защо бе създаден „ДеСтРес“ и, както можете да предположите, трябваше да науча редица неща в движение.

Първите месеци беше нещо страшно — не мога да ви опиша какво количество информация трябваше да натикам в този захабен старчески мозък... Ангажиментите ми бяха десетки — брифинги, инспекции... Когато успях да намеря време за сън, под възглавницата ми винаги имаше книга — всяка вечер нова, от

трудовете на Хенри Дж. Кайзер до тези на Во Нгуен Зиап^[2]... Нуждаех се от всяка идея, от всяка трошичка знание и мъдрост, за да превърна тази обезкървена, изплашена и объркана Америка в модерна, добре организирана военна машина. Ако баща ми беше жив, навярно щеше да се присмее на неуспехите ми. Той беше от твърдите привърженици на „Новия курс“ на Рузвелт и бе използвал почти марксистки методи в работата си с големия Франклайн Делано — неща от сорта на колективизация и тем подобни, които биха накарали Айн Ранд^[3] да се надигне от гроба си и да се присъедини към редиците на зомбитата. Цял живот бях отхвърлял уроците, които баща ми се опитваше да ми предаде, и в крайна сметка избягах на Уолстрайт, само и само за да се отърва от него. Сега обаче си бълсках главата в отчаяни усилия да си припомня съветите му. Навярно едно от нещата, в които поддръжниците на Новия курс бяха постигнали най-големи резултати, бе умението да намират точните инструменти, с чиято помощ да отглеждат необходимите за предизвикателствата на времето таланти.

Инструменти и таланти?

Синът ми чу тази фраза в някакъв филм. Като се замисля, тя доста добре характеризира нашия план за възстановяването на страната. Талантите — тук влиза потенциална работна сила, нивото на квалификацията й и способите за ефективното й прилагане. Ако трябва да съм пределно откровен, страдахме от сериозен, даже бих казал критичен недостиг на таланти. Нашата икономика беше постиндустриална и основана предимно на услугите; беше толкова комплексна и високоспециализирана, че всеки човек можеше да функционира само в строго определените рамки на отделената му клетка. Да можете да видите какви професии бяха споменати в първото преброяване на работната ни сила! Списъците гъмжаха от „изпълнителни директори“, „представители“, „ръководители“, „анализатори“ и „консултанти“... Всички тези хора прекрасно се вписваха в довоения свят, но за нищо не ставаха в годините на кризата. Имахме нужда от дърводелци, зидари, шлосери, оръжейници... Естествено, и такива специалисти фигурираха в данните ни, ала в твърде ограничени количества. Първото проучване ясно показва, че шейсет и пет процента от гражданското население принадлежи към клас F-6 и не притежава ценни за нас професионални

умения. Нуждата от масова програма за преквалификация на кадрите беше крещяща. С други думи, трябваше да решим как най-ефективно да изцапаме множеството „бели яички“.

Началото беше много трудно. Нямахме въздушен транспорт, пътищата и железопътните линии бяха разрушени, горивото... Боже милостиви, от Блейн, щата Вашингтон, до Импиръл Бийч, щата Калифорния, нямаше къде да заредиш и литър бензин! Освен това инфраструктурата на довоенна Америка се базираше на ежедневно пътуващи до работното си място хора, което способстваше икономическата сегрегация. Имахме цели предградия, населени с професионалисти от среден и висок клас, нито един от които не владееше елементарни умения като това да поправи счупен прозорец например! Онези, които знаеха как се прави това, живееха в своите работнически „гета“, които се намираха най-малко на един час път с довоенния автомобилен транспорт или на цял ден път пеша. Не хранете излишни илюзии — в началото почти всички се придвижваха с кракомобила!

Решението на този проблем — не проблем, а предизвикателство; проблеми не съществуват! — бяха бежанските лагери. Те наброяваха стотици — някои бяха не по-големи от паркинги, а радиусът на други надхвърляше пет-шест километра... Разпилени из планините и крайбрежието, всички изискваха помощта на правителството и всички изразходваха с бесни темпове осъкъдните ни ресурси. Ето защо най-първата точка от моя план беше разтурването на тези лагери. Всички индивиди от категория F-6, годни за физически труд, щяха да се превърнат в неквалифицирана работна ръка. Или, с други думи, да се занимават със събирането на сметта, прибирането на реколтата, копаенето на гробове... Много гробове трябваше да се изкопаят, наистина много. А всички от категория A-1 — особено онези с приложими в армията умения — попадаха в ПОС или програмите ни за обществено самоосигуряване... Разнородни екипи от инструктори имаха за задача да налеят в главите на уседналите, високообразовани, залепени за бюрата кабинетни пълхове всички необходими за оцеляването им знания.

Не се наложи да чакаме дълго успеха. Само след три месеца количеството на молбите за помощ, отправени към правителството, забележимо намаля. Не мога да ви предам с думи колко важно беше

това за победата. Вече можехме да направим прехода от нулева икономика, основана на базисното физическо оцеляване, към пълноценно военно производство. Естествен резултат от работата на ПОС стана Законът за общонационалната преквалификация. Бих нарекъл тази програма за пренасочване на кадрите най-мащабната след Втората световна война и определено най-радикалната в историята на Америка.

Споменахте за някакви проблеми, съпътстващи прилагането на Закона за общонационалната преквалификация...

Тъкмо щях да стигна до това. Президентът ми даде абсолютни правомощия за решаването на всички материално-технически предизвикателства. За съжаление нито той, нито някой друг на земята можеше да ме дари с властта да променя мисленето на хората. Както вече обясних, за Америка бе характерна сегрегацията по отношение на работната сила и в много случаи в тази сегрегация фигурираше и културен елемент. Повечето ни инструктори бяха първо поколение имигранти. Хора, които знаеха как да се грижат за себе си, как да оцелеят с малко и как да изкарват прехраната си с онова, с което разполагат. Това бяха хора, които гледаха малки градинки в задните си дворове, които полагаха всички грижи битовите им уреди да изкарат колкото се може по-дълго време. Беше изключително важно да покажем примера им на останалите, за да разчупим стереотипите на мнозинството и да го изтръгнем от онзи уютен консуматорски лайфстайл, стъпил върху чуждия труд.

Да, сблъскахме се с прояви на расизъм, както и с такива на класова омраза. Поставете се на мястото на някои от хората, за които говоря — представете си например, че сте влиятелен корпоративен адвокат. Цял живот сте преглеждали договори за милиони, сключвали сте сделки, говорили сте по телефона... В това сте най-добър, това ви е направило богат и ви е дало възможност да наемете водопроводчик, който да оправи тоалетната ви, докато вие водите разговори по мобилния си. Колкото повече работите, толкова повече пари печелите и толкова повече слуги си наемате, за да ви остава повече време за работа и за изкарване на повече пари. На това се крепи светът. В един прекрасен ден обаче всичко това се променя. Вече на никого не са му притрябвали договори и сделки. А всички имат нужда от добре

функционираща тоалетна. И ето че слугата изведнъж става твой учител, а понякога и твой началник. За някои американци това беше по-ужасяващо и от живите мъртвци.

Веднъж, по време на една инспекция из Лос Анджелис, си седях в дъното на залата по време на една лекция по преквалификация. Всички обучавани навремето бяха заемали високи длъжности в развлекателната индустрия — аудиторията бе претъпкана от всевъзможни агенти, мениджъри и „криейтив директори“, каквото и да значи това. Можех да разбера тяхната неохота и високомерие. Все пак преди войната забавленията бяха най-ценната експортна стока на Съединените щати! А ето че сега тези хора се обучаваха за работници в завода за боеприпаси в Бейкърсфийлд, щата Калифорния. Една жена — бивш „кастинг директор“ — избухна. Как смеели така да я унижават! Та тя била магистър по изящните изкуства в Концептуалния театър, тя подбрала актьорите за трите най-добри ситкома в последните пет сезона и само за седмица изкарвала повече, отколкото инструкторката й би могла да заработи за няколко живота! Същевременно не спираше да се обръща към въпросната инструкторка на малко име. „Магда — повтаряше тя, — Магда, стига толкова. Магда, моля те!“ Отначало си помислих, че възмутеният „кастинг директор“ просто се държи грубо и унижава инструкторката, като съвсем съзнателно избягва да се обръща към нея тъй, както подобава. После обаче узнах, че госпожа Магда Антонова работела при тази жена като чистачка. Да, съзнавам, че на някои не им е било никак лесно, ала после мнозина признаха, че получават по-голямо емоционално удовлетворение от новата си работа, отколкото от която и да е друга длъжност, напомняща им за предишните професии.

На ферибота от Портланд за Сиатъл се запознах с един господин, който бе работил в департамента по издаване на лицензи за рекламни агенции. По-конкретно — занимаваше се с продажбата на авторските права на класическите рок хитове, използвани в телевизионните реклами. Сега този господин си изкарваше хляба като коминочистач. Като се вземе предвид, че повечето къщи в Сиатъл нямаха електричество, а зимите бяха станали по-дълги и мразовити в сравнение с преди, той рядко оставаше без работа. „Сега помагам на съседите си да се сгреят“ — ми заяви гордо той. Сигурно ще ви прозвучи неправдоподобно, ала непрекъснато чувам подобни неща.

„Виждате ли тези обувки, аз съм ги правил!“ „Този пуловер е изплетен от вълна, добита от моите овце.“ „Как ви се струва царевицата? От моята градина е.“ Това беше краят на ограничната система. Хората получиха възможност да видят плодовете на своя труд и това ги изпълваше с гордост. Те се гордееха от своя принос за победата, а пък аз бях щастлив, че съм направил всичко това възможно. Това удовлетворение беше изключително важно за мен. Благодарение на него успях да запазя здравия си разум и да продължа да върша останалата част от задълженията си.

Толкова за „талантите“. Що се отнася до „инструментите“, те представляваха оръдията на войната. Естествено, към тях спадаха и промишлените и материално-техническите средства, необходими за тяхното производство.

(Той се обръща в креслото си и посочва картина, която виси над бюрото му. Приближавам се и виждам, че това не е картина, а етикет, сложен в рамка.)

Съставки:

меласа от Съединените щати;
анасон от Испания;
лакриц от Франция;
ванилия от Мадагаскар;
канела от Шри Ланка;
карамфил от Индонезия;
гаултерия от Китай;
бахарово масло от Ямайка;
балсамово масло от Перу.

И всичко това ви е необходимо за производството на една-единствена бутилка коренова бира в мирно време. А я си представете какво ще ви потрябва за персонален компютър или самолетоносач...

Попитайте някой ваш познат защо съюзническите сили излязоха победители във Втората световна война. Онези, които знаят малко, ще ви кажат, че триумфът ни се дължи на числеността на нашите войски или уменията на пълководците ни. Тези, които нищо не разбират, ще ви напомнят за технологичните чудеса от сорта на радарите или

атомната бомба. (**Намръщва се.**) Обаче всеки който поне малко е запознат с историята на този конфликт, ще ви назове трите истински причини. Първата бе възможността да произвеждаме повече материални средства — повече патрони, консерви и бинтове от врага; втората се дължи на обстоятелството, че имахме по-голямо количество природни богатства за създаването на необходимата материална база, а третата — на техническата ни база за транспортиране на готовата продукция до фронтовите линии. Съюзниците имаха на свое разположение ресурсите, промишлеността и материално-техническата база на цялата планета. Държавите от Оста, от своя страна, трябваше да разчитат единствено на осъздните запаси, които можеха да добият в рамките на вътрешните си граници. Ето че сега и ние се оказахме в тяхното положение. Живите мъртвци контролираха преобладаващата част от сушата, а американското производство зависеше изцяло от онова, което можеше да бъде събрано в пределите на западните щати. Забравете за сировините от чуждестранните зони за сигурност! Търговските кораби бяха претъпкани с бежанци, а почти всички военни плавателни съдове стояха в сухите докове поради липса на гориво.

Въпреки всичко и ние си имахме някои преимущества. Ако калифорнийската селскостопанска база можеше да бъде преструктурирана, по-голямата част от проблемите с недохранването щяха да бъдат решени. Производителите на цитрусови плодове обаче се дърпаха като магарета, също както и фермерите. Най-твърдоглави от всички излязоха месните барони, които контролираха огромни количества великолепна земя, използвана от тях за пасища. Да сте чували някога за Дон Хил? Гледали ли сте филма на Рой Елиът? Когато епидемията връхлетя долината Сан Хоакин, зомбитата преодоляха огражденията му и се нахвърлиха върху добитъка му, разкъсвайки кравите на части — досущ като африканските хищни мравки сиафу! А той стоеше наред стопанството си, стреляше по нашествениците и псуваше като Грегъри Пек в онзи стар уестърн — „Дуел под слънцето“ Поговорих си с него съвсем честно и открыто. Предложих му избор, както бях направил и с останалите. Напомних му, че наближава зима, а гладните са много. Предупредих го, че когато ордите изгладнели бежанци щурмуват земята му, за да довършат започнатото от живите мъртвци, правителството няма да му помогне. Хил беше храбро и

упорито копеле, но не и идиот. Той се съгласи да ни отстъпи земята и добитъка си при условие, че никой не пипа неговите животни за разплод, както и тези на останалите животновъди. Аз приех и си стиснахме ръцете.

Крехки, сочни, апетитни пържоли — можете ли да си представите по-ярък символ на изкуствения довоенен жизнен стандарт? В същото време именно този стандарт се превърна във второто ни голямо преимущество. Единственият начин да попълним ресурсите си беше да намерим начин за вторично използване на отпадъците. Нищо ново под слънцето, нали така? Израиляните бяха започнали да правят нещо подобно, когато затвориха границите си, и оттогава всяка държава опираше до това в една или друга степен. Никой обаче не можеше дори да си мечтае за онова, което имахме на наше разположение. Спомнете си как се живееше в Америка преди войната. Дори средната класа се наслаждаваше на нечувано ниво на материален комфорт, непознат на нито една друга нация за цялата човешка история. Дрехи, кухненски уреди, електроника... Само в един довоенен Лос Анджелис числеността на леките коли превъзхождаше населението в съотношение три към едно! Милиони стада от автомобили! Над сто хиляди души работеха в тази индустрия — на три смени, седем дни в седмицата: сглобяваха, каталогизираха, разглобяваха, складираха и транспортираха различните части и детайли по цялото крайбрежие. Там също се сблъскахме с някои проблеми, сходни с тези при дребните фермери — хората не искаха да се разделят със своите хамъри или оригиналните си италиански спортни модели, недвусмислен символ на кризата на средната възраст... Това много ме забавляваше, понеже в цялата страна нямаше бензин, но въпреки всичко собствениците се бяха впили като пиявици в лъскавите си играчки. Каквото и да си говорим обаче, това си бяха бели кахъри. Даже ми беше приятно да се занимавам с автоманияците... нещо, което не можеше да се каже за срещите ми с представителите на военната върхушка.

От всичките възможни противници на радикалните ми идеи най-твърдоглави, естествено, се оказаха хората в униформи. И това, при положение че никога не се бях намесвал и не бях контролирал пряко изследванията и разработките им — те бяха напълно способни да дадат „зелена светлина“ на всяко нещо, което си поискат. Като се има

предвид обаче, че почти всички военни програми бяха прехвърлени към гражданска подизпълнители и тези подизпълнители зависеха от ресурсите на „ДеСтРес“, де факто разполагах с инструменти за контрол. „Не можете да замразите самолетите по програмата «Стелт^[4]»!“ — крещяха недоволните военни. — „Кой сте вие, че да спирате производството на танкове?“ Отначало се опитвах да ги вразумя: „Основният ни боен танк М-1 «Ейбрамс» се задвижва от газова турбина. Откъде смятате да му осигурите гориво? И за какво са ви притрябвали самолети «Стелт», след като врагът изобщо не използва радари?“ Помъчих се да им докажа нещо много простичко — че на фона на ресурсите, с които разполагахме, и същността на заплахата, пред която бяхме изправени, трябваше така да изиграем картите си, че да получаваме възможно най-голяма възвръщаемост от онова, което влагахме. С други думи — максимум дивиденти при минимум инвестиции. Просто не можехме да си позволим да бъде иначе. Те обаче бяха непоносими — звъняха ми по телефона по всяко време на денонощието, обсаждаха офиса ми... Мисля си обаче, че не бива да ги виним; не и след начина, по който се отнесохме към тях след последната локална война и особено след като така им наритахме задниците заради Йонкърс. Военните се намираха на ръба на тотален крах и мнозина от тях просто се нуждаеха от нещо, с което „да изпуснат парата“.

(Усмихва ми се поверително.)

Започнах кариерата си на нюйоркската борса, ето защо умея да крещя и ругая не по-зле от който и да било професионален сержант и инструктор по строева подготовка. След всяка среща очаквах обаждане, плашещо и жадувано в същото време: „Господин Синклер, обажда се президентът, искам да ви благодаря за услугите и да ви уведомя, че отсега нататък не се нуждаем повече от тях...“ (**Киска се.**) Но това така и не се случи. Сигурно никой друг не е искал да седне на стола ми, ха-ха!

(Усмивката му помръква.)

Не казвам, че не съм правил грешки. Зная, че твърде остро се възпротивих на програмата за производство на бойни дирижабли. Тогава още не разбирах тяхното значение и не можех да си представя, че биха могли да изиграят сериозна роля във войната с живите трупове. Единственото, което знаех, беше, че при осъждените ни запаси

от хелий единственият ни рентабилен „транспортиращ“ газ беше водородът, а аз в никакъв случай не исках да погубвам човешки животи и да хабя ресурсите ни в името на въздушна флота от съвременни „Хинденбург“-ове^[5]. И това не беше изолиран случай — сещам се как самият президент трябваше да ме убеждава наново да открием експерименталния проект по студен термоядрен синтез в Ливърмор. Държавният глава ми заяви, че дори и цяло десетилетие да ни дели от успеха, то „планирането на бъдещето ще убеди хората, че вярваме в утрешния ден“. Да, действително може да се каже, че по отношение на едни проекти бях твърде консервативен, а към други пък проявях излишна либералност.

Например проекта „Жълт жакет“ — и досега се обвинявам за него. Яйцеглавите от Силиконовата долина — до един гени в своята област — ме убедиха, че са изобретили „оръжие-чудо“, което може (теоретично) да ни дари с победа само в рамките на четирийсет и осем часа след активирането му. По думите им биха могли да създадат микrorакети — милиони микrorакети с размерите на двайсет и две калибров куршум, — които да бъдат разпръснати от транспортен самолет, след което с помощта на спътник ще бъдат насочени към мозъка на всяко зомби в Северна Америка. Звучи невероятно, нали? Поне на мен така ми се стори навремето.

(Нещо си мърмори под нос.)

Като се замисля колко сме налели в тази яма и какво бихме могли да направим вместо... ох, така де... но стига съм ви занимавал с това.

По време на войната много пъти бях на косъм от сериозни стълкновения с военните по повод продължителността на войната, ала се радвам, че успяхме да ги избегнем. Когато Травис Д'Амброзия стана председател на Обединения комитет на началниците на щабове, той не само въведе съотношението „ресурси — резултати“, но и разработи комплексна пълноценна стратегия по приложението му. Винаги се вслушвах в думите му, когато говореше за голямото значение на дадена система за въоръжение, и му се доверявах напълно по отношение на такива въпроси като създаването на нови бойни униформи и разработването на стандартни пехотни винтовки...

Просто невероятно беше да наблюдаваш как теорията му започна да набира популярност сред редовите военнослужещи. На улицата, в баровете и във влаковете често можеше да се чуе разговор от типа на:

„Защо ни е X, когато за същата цена можем да получим десет Y и да убием сто пъти повече Z?“ Обикновените бойци дори започнаха да предлагат свои собствени идеи и да изобретяват по-рентабилни средства, отколкото ние можехме да си представим. Вероятно им харесваше да импровизират, да се адаптират, да ни доказват, че превъзхождат по интелект нас, бюрократите... Най-много ме изумиха морските пехотинци. Цял живот бях вярвал в стереотипа на преливащите от тестостерон мускулести неандерталци с квадратни челюсти. Дори през ум не ми минаваше, че способността за импровизация беше сред най-важните им качества, понеже морската пехота бе принудена да се сдобива с активите си чрез флота, а адмиралите изобщо не се вълнуваха от проблемите на сухопътните войски.

(Синклер посочва към отсрещната стена. Там виси тежък стоманен прът, чийто край завършва с нещо като хибрид между лопата и секира. Официалното му название е „стандартен пехотно-окопен инструмент“, но повечето хора го знаят като „лоботомизатора“ или просто „лобо“-то.)

Кожените якички^[6] го измислиха, използвайки стомана от рециклирани автомобили. Само за периода на войната сме произвели над двайсет и три милиона такива лобота!

(На устните му разцъфва горда усмивка.)

И, доколкото знам, производството им не е спряло и до днес.

БЪРЛИНГТЪН, ВЪРМОНТ

(Тази година зимата идва доста късно; феномен, характерен за всички зими след края на бойната. Снегът е покрил къщичките и заобикалящите ги пасища, сковавайки дърветата, надвесени над черния път край реката. Само едно нещо нарушава тази тиха и спокойна картина — човекът, който върви редом с мен. Той изрично настоява да бъде наричан „Чудака“, понеже (както сам казва) „всички така ми викат, нали?“. Крачката му е твърда и целеустремена, а бастунчето, дадено му от неговия лекар (който по една случайност е съпругата му) служи не толкова за подпора, колкото да разсича енергично мразовития въздух.)

Ако трябва да съм честен, не се учудих, когато издигнаха кандидатурата ми за вицепрезидент. Всички си даваха сметка, че появата на коалиционна партия е неизбежна. А аз бях изгряваща звезда — или поне до момента, в който не започнах да се „самоунищожавам“. Така говорят за мене, нали? Всички тези страхливци и лицемери, които по-скоро биха умрели, вместо да видят как един истински човек изразява своите чувства. Какво от това, че не бях най-доброят политик в света? Казвах онова, което мислех, и не се страхувах да изразявам ясно и на висок глас позицията си. Това бе една от главните причини, поради която ме избраха за втори пилот. Двамата бяхме великолепен отбор; той беше светлината, а аз — топлината. Различни партии, различни личности и — хайде да не се лъжем! — различен цвят на кожата. Знаех, че в началото изборът не се беше спрял върху мен. Знаех кого всъщност искаше да издигне моята партия. Но Америка не бе готова да отиде толкова далеч, без значение колко глупаво, невежо и назадничаво звути това. Хората по-скоро биха гласували за някой ултракраен истеричен радикал, отколкото за още един от „онези хора“ Ето защо самото издигане на кандидатурата ми не ме изненада. За разлика от всичко останало.

Имате предвид изборите?

Изборите? В Хонолулу продължаваше да цари пълен хаос — тълпи от войници, конгресмени и бежанци, в които всички се бълскаха един друг в усилията си да докопат нещо за ядене, да си осигурят някакъв подслон или просто за да разберат какво точно се случва. И това си беше истински рай в сравнение с континента. Отбранителната линия в Скалистите планини тъкмо се създаваше и всичко на запад от нея се водеше военна зона. Защо да си даваме зор с някакви избори, ако можем да накараме конгреса да гласува за разширяване на пълномощията във връзка с извънредното положение? Министърът на правосъдието се опита да направи нещо подобно, когато беше кмет на Ню Йорк, и почти успя да излезе сух от водата. Обясних на президента, че силите и ресурсите, които са ни останали, в най-добрния случай ще ни стигнат само за борбата ни за оцеляване и за нищо друго.

А той?

Ами, да кажем, че успя да ме убеди в противното.

Не може ли да сте по-конкретен?

Може, но не искам да цитирам погрешно думите му. Мозъчните ми гънки вече не са това, което бяха.

Опитайте.

После ще сверите ли казаното от мен с архивите?

Обещавам.

Е, в такъв случай... Намирахме се значи във временния му кабинет — в президентския апартамент на един хотел. Току-що бе положил клетвата в „Еър форс 2“ В същото време бившият му шеф едва се крепеше на успокоителни във съседния апартамент. Можеше да се надвесиш през прозореца и да видиш царящия по улиците хаос, корабите, чакащи пред доковете, самолетите, които се приземяваха на всеки трийсет секунди, и наземните екипи, които бързаха да ги прогонят от пистата веднага след кацането, за да се освободи място за пристигащите машини... Не спирах да ги соча, да крещя и да размахвам ръце по характерния за мен начин, нали се сещате?

— Трябва ни стабилно правителство и ни трябва веднага! — нареждах разпалено аз. — По принцип изборите са много хубаво нещо, но сега не му е времето за високи идеали!

Президентът бе спокоен — най-малкото, доста по-спокоен от мен. Навярно военното обучение си казваше думата... Когато най-накрая проговори, ето какво изрече:

— Точно сега е времето за високи идеали, защото те са единственото, което ни е останало! Борбата не е само за физическото ни оцеляване, но и за оцеляването на цивилизацията ни. Ние, американците, нямаме разкошните опори, на които се крепеше старият свят. Нямаме общо наследство и хилядолетна история. Всичко, с което разполагаме, са мечтите и обещанията, които ни свързват. Имаме само това, което... (**напряга паметта си**)... само това, което искаме да бъдем.

Разбирате ли за какво говореше той? Нашата страна съществува само защото хората вярват в нея, но ако е недостатъчно силна, за да ги защити от надвисналата заплаха, що за бъдеще ни предстои? Президентът знаеше, че Америка очаква своя Цезар, ала неговата

поява би означавала края на Америка. Казват, че великите времена създават великите хора. Аз не вярвам в това. Виждал съм много слабост, много мръсотия, много подлост... Много хора, които трябваше да се възправят срещу трудностите, обаче или не можеха, или не искаха да го сторят. Много алчност, страх, глупост и омраза. Виждал съм го преди войната, виждам го и сега. Моят шеф беше велик човек. И дяволски ни провървя, че се оказа редом с нас в онзи момент.

Изборите зададоха тона на цялата му дейност. Голяма част от предложението му изглеждаха безумни на пръв поглед, но щом човек надзърне под повърхността им, веднага откриваше несъкрушимата им логика. Да вземем например новите наказателни закони, те направо ме убиха. Да слагаме тумбуци^[7] на хората? Да ги бичуваме на градските площи? Какво е това, старият вещерски Сейлъм или талибанският Афганистан? Подобни неща ти се струват истинско варварство, недостойно за Америка, докато не се замислиш за другите възможни варианти. Какво всъщност бихме могли да направим с крадците и мародерите? Да ги тикнем в затвора? И на кого ще помогне това? Можем ли да си позволим да хабим възможностите на едни трудоспособни граждани, само за да хранят, обличат и пазят други трудоспособни граждани? Нещо повече — защо да отделяме провинилите се от обществото, когато те могат да послужат като безценно средство за назидание? Да, има го страхът от болката — при бичуването например, — ала той бледнее пред публичното унижение. Хората най-много се страхуват от това престъплението им да не излезе на показ. Особено във време, когато всички се стараят да се държат един за друг, да си помагат и да се защитават взаимно... В подобни моменти, в които загрижеността за другия и готовността да окажеш подкрепа на изпадналия в затруднение са от изключително значение за хората, най-тежкото наказание е да прекараши нарушителя през градския площад с огромен надпис на гърдите му: „Аз откраднах дърва от съседа си.“ Срамът е мощно оръжие, но само когато всички останали постъпват както е редно, и когато никой не е над закона и няма недосегаеми за правосъдието. Ето защо, като дадеш на един сенатор петдесет удара с камшик заради това, че се е облагодетелствал лично от войната и е злоупотребил с положението си, ще намалиш побързо нивото на престъпността, отколкото ако сложиш полицаи на всеки ъгъл. Да, имаше бандитски групировки, обаче в тях влизаха

предимно рецидивисти, на които отново и отново бе даван „още един шанс“. Помня как министърът на правосъдието бе предложил да ги съберем и да ги екстрадираме в заразената зона, за да се избавим по този начин от потенциалната заплаха, която представляваха. Тогава ние двамата с президента категорично възразихме; моите съображения бяха от етичен характер, а тези на държавния глава — от практически. Все пак ставаше въпрос за американска територия — да, за момента инфицирана, но нали някой ден щеше да бъде освободена? Няма да забравя как президентът заяви:

— Последното, което ни трябва, е един прекрасен ден да се сблъскаме с някой от тези престъпници, който се е самопровъзгласил за Новия велик диктатор на Дълут, щата Минесота, или нещо от сорт!

Тогава си помислих, че се шегува, ала впоследствие узнах, че точно това се е случвало в другите страни, след като изпратените в изгнание престъпници си създали изолирани — и в някои случаи доста могъщи — феодални владения. Така избегнахме рикошета на един доста опасен курсум. Нелегалните групировки винаги са създавали проблеми — било политически, било социални, било икономически, — но какъв друг избор имахме? Какво можехме да сторим с онези, които нямаха никакво желание да се интегрират в обществото и да се отнасят както се полага с останалите негови членове?

Значи така сте стигнали до идеята за възстановяване на смъртното наказание...

Искам да уточня — само в изключителни случаи! Като например подстрекателство към бунт, саботаж, целенасочен политически сепаратизъм... Зомбитата не бяха единствените ни врагове. Най-малкото не и в началото.

А религиозните фундаменталисти?

Не можехме да се оплачем от липсата им — има ли изобщо страна, където да ги няма? Много от тях вярваха, че по някакъв начин ние пречим на Божията воля.

(Усмихва се.)

Извинете, може би трябва да съм по-толерантен, но за бога — нима наистина смятате, че създателят на безкрайната мултивселена би

позволил плановете му да бъдат осуетени от шепа национални гвардейци от Аризона?

(Махва пренебрежително с ръка.)

И бездруго тия хора получиха по-голямо внимание от пресата, отколкото в действителност заслужаваха. И всичко това заради онзи откачалник, който се опита да убие президента. Въщност тези хора представляваха опасност по-скоро за самите себе си. Припомните си всичките масови самоубийства, „милосърдните убийства“ на деца в Медфорд... истински кошмар. Същото беше и със „Зелените“ — лявата версия на фундаменталистите. Повечето от тях смятаха, че щом живите мъртвци се хранят с животни и не закачат растенията, значи такава е волята на „Свещената богиня“ — да запази флората за сметка на фауната. „Зелените“ ни създадоха редица проблеми с подхвърлянето на хербициди в градските водоснабдителни мрежи и залагането на мини по дърветата, за да не могат дървесекачите да ги използват във военната индустрия, но — честно казано — това си бяха малки главоболия... Подобен екотероризъм може и да изглежда стряскащ в заглавията на вестниците, обаче не застрашава държавната сигурност. Бунтовниците, от друга страна, вече представляваха съвсем реална заплаха. Те си бяха въоръжени, организирани политически сепаратисти. Това навярно беше единствената опасност, която действително тревожеше президента. Естествено, той не го показваше и криеше истинските си чувства под изтънченото си дипломатическо лустро. В публичните си изказвания говореше за бунтовниците като за поредния „проблем“, все едно ставаше дума за разпределението на хранителните дажби и ремонта на пътищата. На четири очи обаче... Ето какво ми е споделял: „Трябва да се ликвидират бързо и решително, и то на всяка цена!“ Естествено, държавният глава имаше предвид само онези, които се намираха в западната зона за сигурност. Тези твърдоглави ренегати или бяха успели да „яхнат“ недоволството от военната политика на правителството, или отдавна бяха лелеяли планове за отделяне и само използваха кризиса като удобен повод за стартиране на престъпните си действия. Те бяха „истинските врагове на страната“, заради тях всеки американец се кълне да защитава родината си. Ала не се наложи да мислим дълго, докато намерим решение на проблема. Вижте, що се отнася до сепаратистите на изток

от Скалистите планини... в някоя от обсадените, изолирани зони... С тях работата бе далеч по-сложна.

Зашо?

Със сигурност сте чували фразата: „Ние не сме изоставили Америка. Америка изостави нас.“ Няма как да не призная, че в тези думи има немалка доза истина. За съжаление ние действително изоставихме тези хора. Да, оставихме им шепа доброволци от Специалните части, които се опитваха да организират снабдяването по море и въздух, но от морална гледна точка наистина ги захвърлихме на произвола на съдбата. Ето защо не мога да ги обвинявам за това, че поискаха да вървят по свой собствен път... Както и едва ли някой друг би могъл да ги обвинява. Точно поради тази причина, когато започнахме да си възвръщаме изгубените територии, предоставихме на всеки сепаратистки анклав шанс за мирна реинтеграция.

Но пак не можахте да избегнете насилието...

Знаете ли, и досега ме измъчват кошмари. Никога няма да забравя за Боливар и Блек Хилс например... Никога не сънувам реалните сцени на насилие или последствията от тях. Виждам единствено своя шеф — този едър, мощн, енергичен мъж, който с всеки следващ миг става по-слаб, болен и немощен... Преживя толкова много неща, понесъл на плещите си непосилно бреме... Знаехте ли например, че президентът нито веднъж не се опита да разбере какво се е случило с родствениците му от Ямайка? Така и не попита. До такава степен се беше фокусирал над съдбата на нашия народ, до такава степен искаше да съхрани мечтата, която бе изградила тази страна... Не знам дали великите времена наистина създават велики хора, но със сигурност могат да ги погубят.

УЕНАТЧИ, ЩАТА ВАШИНГТОН

(Усмивката на Джо Мухамад е широка като раменете му. През деня той работи в своето ателие за ремонт на велосипеди, а в свободното си време създава скулптури от разтопен метал, които са истински произведения на изкуството. Без съмнение славата му се дължи най-вече на бронзовите статуи във Вашингтон, известни като мемориала „Сигурност за твоя квартал“. Скулптурната

(група изобразява трима души, двама от които стоят изправени, а третият седи в инвалидна количка.)

Личеше си, че дамата, която отговаряше за вербуването, е доста нервна. Опитваше се всячески да ме разубеди. Дали вече съм контактувал с представители на Националната стрелкова асоциация? Разполагам ли с информация за други подобни проекти? Отначало не можах да разбера накъде бие, понеже вече работех в преработвателния завод... Нали в това е смисълът на отрядите за квартална безопасност? Частична заетост и доброволна служба след приключването на смяната ти. Помъчих се да ѝ го обясня. Може би пък аз нещо не бях разбрали... Тогава дамата ми изтъкна още няколко изсмукани от пръстите довода и в същия миг забелязах как погледът ѝ се стрелна към стола ми.

(Джо е инвалид.)

Можете ли да си представите? Човешката раса е на крачка от измирането си, а тя се старае да съблюдава политическата коректност... Разсмях се. Разсмях ѝ се право в лицето. Нима си е помислила, че аз просто ей така съм цъфнал тук, без да знам какво ми предстои? Нима тая тъпа кучка не се е запознала със задължителните инструкции за безопасност? Е, за разлика от нея аз ги бях изчел внимателно. Смисълът на програмата за обществена безопасност е в патрулирането из квартала — вървиш, или, в моя случай, обикаляш с количката си по улицата и проверяваш всяка къща. А ако по някаква причина се наложи да влезеш вътре, двама души трябва да те чакат отвън пред сградата... **(Сочи към себе си.)** Ехо-о-о!!! Срещу какво според нея се изправяхме? Нима си е въобразяvalа, че ще гоним живите трупове из дворовете и ще прескачаме оградите? Зомбитата сами идваха при нас. Ами ако, да предположим, се сблъскаме с голяма група мъртвци? И аз не съм в състояние да се движа по-бързо от немъртвите твари... какво правим тогава? Обясних ѝ идеята си ясно и спокойно и дори ѝ предложих да измисли сценарий, при който физическият ми недостатък наистина би представлявал пречка. Дамата не можа. Измърмори, че трябва да се посъветва с началството в лицето на нейния командващ офицер, а аз най-добре да намина пак утре... Отказах ѝ категорично. Заявих, че може да се обади на своя началник, на неговия началник и на началника на неговия началник — и така нататък чак до самия Мечок^[8], — но лично аз нямам никакво

намерение да помръдна от мястото си, докато не си получа оранжевата жилетка. Толкова силно крещях, че цялата зала ме чу. Всички очи се впериха първо в мен, а после в нея. Това даде резултат. В крайна сметка получих жилетката си и се изметох оттам по-бързо от всеки друг!

Както вече споменах, програмата за обществена безопасност се изразяваше най-вече в патрулиране из кварталите. Това бяха квазивоенни подразделения. Посещавахме лекции и учебни курсове. Имахме си командири и ясна субординация, но никой не отдаваше чест, не казваше „сър“ и така нататък. Въоръжавахме се с каквото имаше. Предимно с брадвички, бейзболни бухалки, лостове, щанги „коzi крак“ и мачетета. „Лобо“-то още не беше измислено. Поне по трима души във всеки отряд трябваше да имат огнестрелни оръжия. Аз носех „АМТ Лайтнинг“ — малка полуавтоматична карабина двайсет и втори калибр. Понеже откатът й не беше много силен, спокойно можех да стрелям, без да се налага да застопорявам колелата на стола си. Доста сносно оръжие, особено когато боеприпасите станаха стандартизирани...

Смените във всеки отряд се поемаха в зависимост от работния график на членовете му. Тогава още не бе въведена сериозната организация на „ДеСтРес“. Естествено, нощната смяна беше най-тегава. Бяхме забравили колко тъмни са нощите, когато няма улично осветление. Къщите също не светеха. Хората си лягаха рано, обикновено веднага щом се мръкне, ето защо, с изключение на няколко свещи тук-там и наличието на електрогенератор (те се отпускаха със специални разрешения, ако някой имаше да свърши важна работа в дома си) в прозорците цареше пълен мрак. Дори луната и звездите не се виждаха заради праха и замърсяванията в атмосферата. Патрулирахме с фенерчета — най-обикновени гражданска модели, купени от магазина; по това време още се намираха батерийки. Покривахме ги с червен целофан, за да не възпрепятстваме нощното си зрение. Спирахме пред всяка къща, чукахме на вратата и питахме кой е дежурен и дали всичко и наред. Първите месеци се оказаха малко изнервящи заради програмите по преселение. От лагерите прииждаха толкова много хора, че всеки ден човек се сдобиваше с десетина нови съседи, а понякога — и съквартирани!

Никога до този момент не си бях давал сметка в какво излишество бях живял в моето малко степфордско предградие. Наистина ли имах нужда от къща с разгъната площ двеста и осемдесет квадратни метра, с три спални, две бани, кухня, дневна, уютна стаичка и кабинет? В продължение на толкова години бях живял сам и ето че изведнъж ми натресоха цяло семейство от Алабама, при това шестчленно! Цъфнаха една сутрин на прага ми с писмо от Департамента по настаняването. В началото си доста изнервен, ала в интерес на истината доста бързо се свиква. И да ви кажа правичката, нямах нищо против Шанънови (така се назваваха). Доста добре се погаждахме и някой от тях винаги дежуреше, докато спях. Това беше едно от нас скоро въведените правила за новонастанените жители. Някой трябваше да бъде определен за нощен страж. Имахме списък с имената им и проверявахме да не би някой незаконно проникнал в къщата мародер или крадец да се престори на такъв. Преглеждахме документите им, сверявахме лицата им със снимките и ги питахме дали всичко е спокойно. Обикновено те ни отговаряха утвърдително — „да, всичко е окей“, — но понякога ни съобщаваха, че са чули някакъв подозрителен шум и се налагаше да изясняваме каква е работата. На втората година, когато потокът от бежанци попресъхна и вече всички добре се знаехме един друг, вече не се занимавахме с досадни бумащини като документи и списъци... Тогава положението вече бе далеч по-спокойно. През първата година обаче, докато реформата в полицията все още се извършваше, а зоните за сигурност не бяха напълно прочистени от заплахи...

(Потреперва драматично.)

... Имаше много изоставени къщи — разбити, порутени или просто зарязани на произвола на съдбата от обитателите им. В подобни случаи старательно облепяхме с полицейски ленти прозорците и вратите. Ако после ги намерехме скъсани, значи вътре може би имаше зомбита. На няколко пъти имахме подобни случки. Чаках отвън с готово за стрелба оръжие. Понякога се чуваха викове, а друг път — изстриeli... Или пък само стенания и боричкане, а после някой от отряда излизаше навън с окървавен нож и отрязана глава в ръце. И на мен самия ми се наложи да кръщна няколко. От време на време, докато всички от отряда бяха вътре, а аз стоях на пост отвън, долавях разни шумове — сякаш някой се прокрадва тихомълком или пълзи сред

храсталака... Тогава моментално насочвах лъча на фенерчето си в тази посока, виках за помощ и стрелях.

Веднъж за малко да ме спипат. Прочиствахме една двуетажна къща — с четири спални и четири бани, но малко порутена, понеже един „Джип Либърти“ беше минал през панорамния прозорец и беше паркирал в дневната... Партьорката ми попита дали може да отскочи зад храстите, за да си „напудри носа“. И аз съм си виновен, понеже й позволих. Отвлякох се за момент, тъй като вниманието ми бе изцяло погълнато от ставащото вътре в къщата, и изобщо не забелязах какво се случва зад гърба ми. Количката ми изведнъж се разклати. Пробвах да се завъртя, но нещо бе заклинило дясното колело. Рязко се извих и обърнах фенерчето си назад. Беше от „пълзящите“ — зомбитата без крака. Ръмжеше и се мъчеше да ме докопа, катерейки се по колелото. Инвалидният стол ми спаси живота. Спечели ми няколко безценни секунди, през които да насоча карабината си към съществото и да го пристрелям. Ако бях стоял на краката си, щеше да ме сграбчи за глезена и като нищо да ме ухапе. Оттогава насетне винаги бях нащрек по време на дежурство.

По онова време обаче зомбитата не бяха единственият ни проблем. Трябаше да се справяме и с мародерите, които си бяха не толкова закоравели престъпници, колкото обикновени хора, които се опитваха да оцелеят. Както и с онези, които се нанасяха незаконно в чужди домове. В повечето случаи всичко приключваше добре — ние ги канехме при себе си, осигурявахме им онова, от което се нуждаеха и се грижехме за тях, докато момчетата от Департамента по настаняването не си свършиха работата. Понякога обаче се сблъсквахме и с истински мародери — брутални, безскрупулни професионалисти. Единственият случай, когато сериозно пострадах, се дължеше именно на тях.

(Джо Мухамад разкопчава ризата си и ми показва кръгъл белег с големината на десетцентова монета от преди войната.)

Деветмилиметров куршум, точно в рамото. Отрядът ми го прогони от къщата и в мига, в който той изскочи навън, аз му изкрешях да спре на място. Онзи обаче не се подчини на заповедта ми. Слава богу, това е единственият случай, когато ми се наложи да убия човек. Когато новите закони влязоха в сила, конвенционалните престъплени я рязко намаляха.

Сещам се и за диваците — нали се сещате, бездомните деца, изгубили родителите си... Натъквахме се на тях къде ли не — в мазетата, в дрешниците, в килерите и под леглата... Мнозина от тях бяха вървели дотук чак от източното крайбрежие. Бяха в ужасно състояние — изнемощели, гладни и болни... В повечето случаи се плашеха от нас и всячески се опитваха да избягат. Ей в такива случаи ужасно съжалявах, задето не мога да холя — така ми се искаше да хукна подире им и да ги настигна! Другите от отряда се втурваха след подивелите хлапета, ала невинаги успяваха да ги догонят и върнат в обществото... Най-големият проблем обаче представляваха куислингите.

Куислингите?

Да, нали се сещате — тези хора, които изведнъж превърнат и започват да се държат като зомбита.

Бихте ли уточнили?

Ами аз не съм психиатър, не съм много наясно с правилните термини...

Няма проблеми. Опитайте.

Е, добре тогава. Доколкото разбирам, има хора, които просто не могат да се справят с житейска ситуация от типа на „бори се или умри“ Тези хора по принцип усещат привличане към онова, от което се страхуват. И вместо да се съпротивляват и да положат усилия, те се опитват да угодят на заплахата, да се присъединят към нея и да станат като нея... Нещо подобно се случва при похищенията на хора — спомнете си „Стокхолмския синдром“ и Пати Хърст^[9], или по време на конвенционална война, когато населението на окупираната територия се включва охотно в редовете на вражеската армия. Не са редки случаите, в които колаборационистите са по-фанатични от онези, които имитират — като френските фашисти например, които до последно са се сражавали в армията на Хитлер. Може би точно поради тази причина наричаме подобни хора „куислинги“ — звучи точно като френска дума или нещо от сортата^[10]... В нашата война обаче беше малко трудно да постъпиш като френските нацисти. Не можеше да вдигнеш ръце и да кажеш: „Ей, не ме убивайте, аз съм на ваша страна!“ В този конфликт просто нямаше как да си по средата. Предполагам, че някои хора така и не можаха да приемат този факт. И взеха да превърнат. Започнаха да вървят като зомбити, да стенаат като зомбити... даже се опитваха да нападат хора и да ги хапят! Така се сблъскахме с първия си куислинг. Зрял мъж на трийсетина години. Тътрузеше се едва-едва покрай тротоара — изглеждаше опърпан и мръсен, с някакъв замаян, отнесен поглед... Помислихме си, че е в шок, когато той изневиделица се хвърли върху един от нашите, захапвайки го за ръката. Всичко се разви за броени секунди! Стрелях в главата му, след което се втурнах на помощ на другаря си. Беше се сгърчил на бордюра, ругаеше и виеше от болка, взирайки се недоумяващо в грозната рана от ухапването... Това си беше смъртна присъда и човекът съвсем ясно го съзнаваше. Клетникът бе готов да се застреля, когато открихме, че от главата на застреляния от мен мъж шурти яркочервена кръв. Проверихме плътта на мъртвеца — беше още топла! Да бяхте видели изражението на нашия другар! Не всеки ден получаваш отсрочка от небесния началник. Иронията е, че въпреки

всичко, колегата ни за малко да не успее да прескочи трапа. Оказа се, че устата на онзи кучи син буквально гъмжи от бактерии, които предизвикаха тежка стафилококова инфекция.

Мислехме си, че сме се натъкнали на някакъв нов феномен, а то какво излезе — че куислингите изобщо не били нещо ново под слънцето... Центърът за контрол на заболяванията съвсем скоро щял да направи публично изявление по въпроса. Дори ни изпратиха експерт от Оукланд, който да ни инструктира как точно да се държим в подобни ситуации. Знаете ли, че именно заради куислингите някои хора са смятали, че имат имунитет срещу заразата? И заради тях всички ония измислени, уж „чудодейни“ лекарства получиха невиждана реклама и популярност сред хората... Помислете си само. Някой взима „Фаланга“, после го ухапват, но оживява. Какво друго да си помисли? Откъде да предположи, че съществува нещо толкова извратено като куислингите? Освен всичко друго, в повечето случаи те се държаха по-агресивно и враждебно от истинските зомбити, а нерядко дори бяха и по-опасни...

Зашо?

Първо, куислингите нямат проблем със студа. Нито замръзват, нито активността им се понижава. Естествено, понеже са хора като вас и мен, няма да се чувстват особено комфортно при екстремно ниски температури, ала ако са облечени с достатъчно топли дрехи и мразовете са умерени, нищо няма да им се случи.

Второ, като ядат човешко мясо, те стават по- силни. За разлика от зомбитата. Така че могат да издържат доста време.

Същевременно обаче могат и по-лесно да бъдат убити...

И да, и не. Когато имаш срещу себе си куислинг, не е задължително да го пристреляш непременно в главата. Можеш да се целиш в сърцето, в гърдите... където си поискаш, важното е само да го улучиш така, че да умре от кръвозагуба. Не го ли спреш с първия си изстрел обаче, той ще продължава да върви към теб, докато не умре.

Куислингите не изпитват ли болка?

Много ясно, че не! Всичко е в главата, нали разбирате? Човекът е така устроен, че когато в пълна степен се съсредоточи върху нещо,

може да потисне импулсите си към мозъка и така нататък... Наистина би било добре да поговорите с някой експерт по въпроса...

Продължете, ако обичате.

Добре. Ей затова не можехме да ги убедим по никакъв начин да престанат да се правят на нещо, което не са. Просто нямаше към кого да се обърнем. Тези хора се бяха превърнали в зомбити естествено, не и във физически смисъл, но от гледна точка на психиката разликата беше нулева. Дори на външен вид бяха трудни за различаване от истинските живи мъртвци, понеже изглеждаха достатъчно мръсни, мърляви, окървавени и болни... По принцип зомбитата не вонят толкова силно, освен ако не са много накуп и не са инфектирани преди доста време. Как да ги различиш от куислингите, които имат гангрена примерно? Никак. Военните така и не ни дадоха специално обучени кучета, които да надушват истинските живи трупове... Ето защо се наложи да определяме кой какъв е на око.

Зомбитата например не мигат. Не знам защо. Може би използват всичките си сетива в еднаква степен, а мозъкът не разчита толкова силно на зрението... Или пък понеже нямат достатъчно количество течности в тялото си, за да ги прахосват за овлажняване на очите... Каквато и да е причината, фактът си е факт — живите трупове не мигат, за разлика от куислингите. Така ги идентифицирахме — отдалечавахме се на няколко крачки и чакахме в продължение на няколко секунди. А в тъмното беше още по-лесно — насочваш лъча на фенера си към лицето на обекта и следиш за реакцията му. Ако не мигне — стреляш.

А ако мигне?

Е, тогава заповедите гласяха да ги залавяме живи, стига да има такава възможност, и да ги убиваме само при неизбежна самоотбрана. Да ви кажа правичката, това ми се струваше пълно безумие както навремето, така и сега... Дадохме си зор обаче и успяхме да пленим двама куислинги... После ги предадохме на полицията или Националната гвардия, вече не се сещам точно... Нямам никаква представа какво се е случило с тях. Чувал съм разни слухове, че в затвора в Уола Уола, щата Вашингтон, държали стотици куислинги — грижели се за тях, хранели ги, обличали ги и даже ги лекували...

(Вдига поглед към тавана.)

На вас това не ви харесва...

Ей, не се опитвайте да ме манипулирате, защото няма да стане! Няма да чуete нищо скандално от мене. Ако толкова искате да разръчкате гнездото с осите — четете вестниците! Всяка година по някой адвокат, свещеник или политик се опитва отново да разпали огъня от оная страна, която му е по-удобна... Лично аз пет пари не давам за този проблем. Не изпитвам никакви чувства към куислингите и с ръка на сърцето ще ви кажа какво мисля — те останаха най-прецакани. Най-гадното в цялата работа е, че толкова зор си дадоха, а накрая изгубиха всичко.

Зашо?

Зашто ние може и да не ги различаваме от истинските зомбита, ама истинските зомбита веднага разбират кой е от техните и кой — не е. Помните ли началото на войната, когато всички се мъчеха да открият начин да обърнат живите мъртвци един срещу друг? Всички онези „документални потвърждения“ за вътрешновидовото съперничество — свидетелства на очевидци и даже видеозаписи как един мъртвец напада друг... Идиоти. Това всъщност бяха зомбита, които нападаха куислинги. Знаете ли, че куислингите не крещят? Просто си лежат там на земята, без дори да се опитват да окажат съпротива, и се гърчат бавно като роботи, докато биват изяддани живи от онези твари, на които толкова искаха да заприличат.

МАЛИБУ, ЩАТА КАЛИФОРНИЯ

(Нямам нужда снимка, за да разпозная Рой Елиът. Срещаме се на чашка кафе в реставрираната крепост на кея в Малибу. Хората наоколо също веднага го разпознават, но — за разлика от довоените години — запазват почтителна дистанция.)

АСУ — това бе моят враг. „Асимптоматичният синдром на унинието“ или „Апокалиптичният синдром на ужаса“ — зависи какъв е човекът, с когото разговаряш, и кое от двете ще му е по-разбирамо... Както и да наречем обаче, през първите месеци това нещо погуби повече хора от глада, болестите, насилието или живите мъртвци. В

началото никой не разбираше какво точно става. Тъкмо бяхме стабилизирали Скалистите планини и бяхме прочистили зоните за сигурност, обаче продължавахме да губим по стотина души на ден. Нямам предвид самоубийствата, макар че и те ни бяха предостатъчно... Не, ставаше въпрос за нещо съвсем различно. Някои имаха леки рани или напълно излечими болести, а други бяха в идеално здраве. Просто вечерта си лягаха да спят и на другата сутрин така и не се събуждаха. Проблемът бе психологически — човекът се обезверява, предава се и рухва; не иска да види утешния ден, понеже знае, че той ще му донесе единствено нови и нови страдания. Загуба на вярата, на волята за живот... всяка война познава подобни случаи. Между другото, това се случва и в мирно време, само че не и в такива мащаби. Една от ключовите думи в случая е „безпомощност“ — или усещането за безпомощност. Добре познавам това чувство. През целия си съзнателен живот бях снимал филми. Наричаха ме гений; вундеркинд, който никога няма да се провали и никога няма да сгреши... макар че, в интерес на истината, нерядко съм се провалял и немалко грешки съм правил.

И ето че изведнъж се превърнах в никой. Напълно безполезен кадър, категория F-6! Онзи свят, който познавахме, отиде по дяволите и всичките ми препхвалени таланти вече не ставаха за нищо. Когато узнах за АСУ, правителството все още се мъчеше да потули съществуването на синдрома... Лично аз успях да се осведомя благодарение на един мой познат от клиниката „Седарс-Синай“. И щом се сблъсках с новината, тутакси почувствах как нещо вътре в мен изшрака — както в момента, когато направих първия си късометражен филм във формат „супер осем“ и го показах на родителите си. Ето с какво мога да се занимавам! Ето срещу какво ще се боря!

И, както се казва, останалото е история...

(Смее се.) Бих искал да е така. Обърнах се директно към правителството. Оттам обаче ми казаха да си гледам работата.

Наистина ли? Никога не бих предположил, най-малкото на фона на режисьорската ви кариера...

Каква кариера? На тях им трябваха войници и фермери — стабилни, истински професии, нали се сещате? Беше като:

„Съжаливам, пич, тая няма да я бъде, но я дай едно автографче тука!“ Аз обаче не се предавам лесно. Когато повярвам в способността си да направя нещо, думата „не“ просто не съществува. Обясних на представителите на „ДеСтРес“, че идеята ми няма да струва нито цент на чичо Сам. Натъртих, че ще използвам свое собствено оборудване, че сам ще сформирам екип... Единственото, което искам от тях, е да ме допуснат до военните.

— Позволете ми да покажа на хората как се опитвате да сложите край на заразата — не спирах да повтарям аз. — Позволете им да им вдъхна вяра и надежда!

Те обаче отново ми отказаха. Военните имали далеч по-важни задачи от това да „позират пред камерата“, както се изразиха.

Потърсихте ли по-висшестояща инстанция?

Къде? Пукнат кораб не ходеше до Хавай, а Синклер сновеше като хала нагоре-надолу по цялото западно крайбрежие. Всички, които теоретично можеха да ми помогнат, или бяха физически недостъпни, или бяха заети с „далеч по-важни“ въпроси.

Защо не се пробвахте да станете журналист на свободна практика и да получите прескарта от правителството?

Защото щеше да ми отнеме твърде много време. По-голямата част от масмедиите или бяха изхвърлени извън играта, или пък бяха федерализирани. Останалите нямаха друг избор, освен нонстоп да излъчват предавания на тема „обществена безопасност“, така че ако някой тепърва включи телевизора си, да знае какво да прави. Навсякъде цареше хаос. Все още нямахме нормални проходими пътища, а какво остава за работещ бюрократичен механизъм, който да ми позволи да получа статут на журналист! Съдейки по бъркотията, царяща в системата, това щеше да ми отнеме месеци, а всеки ден от АСУ умираха по стотина души. Спешно трябваше да предприема нещо. Взех една цифрова видеокамера, резервни батерийки и соларно зарядно устройство. Заедно с мен тръгна и най-големият ми син в качеството си на звукоинженер и „първи асистент“ Не се наложи да пътуваме твърде дълго. Непосредствено след границата на административния район Голям Лос Анджелис, в едно градче на име Клермонт, се намират пет колежа — „Помона“, „Питцър“, „Скрипс“,

„Харви Мъд“ и „Клермонт Маккена“. И в самото начало на Голямата паника, когато всички се юрнаха да дирят спасение в планините, триста студенти решили да останат и да се барикадират, давайки отпор на заплахата. Бяха превърнали девическия колеж „Скрипс“ в някакво подобие на средновековен град-крепост. Бяха се запасили с провизии от другите кампуси и бяха превърнали в оръжия наличните селскостопански инструменти и учебните пушки от военната катедра. Дейността им бе забележителна — споделиха ми как със задружни усилия засадили градини, изкопали кладенци и укрепили съществуващата стена. Докато планините пламтяха, а в близките предградия бушуваше невиждано насилие, триста хлапета успешно се отбраняваха от десет хиляди зомбита! Десет хиляди зомбита, и то в продължение на четири месеца, докато „Вътрешната империя“^[11] най-накрая не се успокои. Имахме късмета да се озовем там към края на тези динамични събития — тъкмо навреме, за да видим как и последните живи мъртвци бяха унищожени, а радостните студенти и войници се бяха строили под огромния, ушит на ръка флаг „Олд Глори“^[12], веещ се от камбанариата на Помона. Що за сюжет, а? Успях да запечатам деветдесет и шест часа суров материал. С радост бих записал и повече, ала времето не чакаше. Имахме по сто смъртни случая на ден, налипомните...

Наложи се по възможно най-бързия начин да отнесем заснетия материал обратно. Върху монтирах филма за един ден. Съпругата ми влезе в ролята на наратор и прочете текста. Направихме четиринадесет копия, в най-различни формати, и в събота вечерта ги прожектирахме в редица лагери и убежища из целия Лос Анджелис. Бях озаглавил филма „Победата в Авалон — битката на петте колежа“.

Названието „Авалон“ взех от краткия видеозапис, който един от студентите бе направил по време на обсадата — в нощта преди последната, най-страшна атака, когато поредната орда живи мъртвци, прииждаща от изток, вече ясно се виждаше на хоризонта. Младежите се трудеха усърдно, без да жалят силите си — наточваха хладните си оръжия, укрепваха отбраната си, стояха на стража по стените и кулите... Над кампуса ехтеше песен от високоговорителите, които без прекъсване излъчваха музика, за да поддържат бойния дух на защитниците. Някаква студентка от „Скрипс“ с ангелски глас изпълняваше песента на „Рокси Мюзик“ „Авалон“ Невероятно

прочувствено изпълнение, което поразително контрастираше с предстоящата буря! Монтирах песента върху онази част от филма, която показваше подготовката за сражението. И досега усещам буза в гърлото си всеки път, когато я чуя!

Каква бе реакцията на зрителите?

Пълен провал! Не само тази сцена, но и целият филм; или поне с такова впечатление останах тогава. Бях очаквал по-различна реакция. Одобрителни възгласи, аплодисменти... Никога не бих го признал — дори и пред себе си, — но лелеях тази egoистична фантазия как хората идват при мен със сълзи на очи, стискат ми ръцете и ми благодарят, задето съм им показал светлина в края на тунела... А ето че зрителите на „Победата в Avalon“ дори не смееха да ме погледнат. Стоях до вратата като някакъв герой-завоевател, докато публиката тихомълком се изнизваше навън... Онази вечер се прибрах вкъщи с мисълта: „Да, май няма да е зле да се пробвам в малко по-различна сфера... Чух, че картофените насаждения в Макартър Парк се нуждаели от работна ръка.“

После какво стана?

Минаха две седмици. Намерих си истинска работа — помагах за възстановяването на пътя край каньона Топанга... По едно време ме навести един човек. Пристигна, яздейки кон, досущ като герой от стар уестърн на Сесил Б. Де Мил^[13]. Okaza се, че посетителят ми е психиатър от държавната болница в Санта Барбара. Бяха научили за успеха на филма ми и искаха да ме помолят да им предоставя копие.

За успеха?

И аз реагирах по същия начин. Тогава гостът ми обясни, че след дебютната прожекция на „Победата в Avalon“ случайте на АСУ намалели с цели пет процента! Отначало всички давали резултатите на статистическа аномалия, ала по-нататъшните проучвания показали, че снижаването на стойностите е характерно само за онези общности, където е бил показван филмът!

И никой не си направил труда да ви уведоми за това?

Да, никой. (Смее се.) Нито военните, нито гражданските власти... всички си мълчаха, в това число и отговорните лица от общностите, където продължаваха да прожектират филма ми без мое знание. Това обаче изобщо не ме вълнуваше. Важното беше, че идеята ми бе дала плодове. Нещата се задвижиха, а аз получих работа до края на войната. Събрах неколцина доброволци — всъщност всички от някогашния си екип, които можах да открия. Всех и човека, който бе заснет видеото в нощта преди боя в Клермонт — Малкълм ван Ризин... Да, същият този Малкълм^[14], и оттогава той стана мой ГО — „Главен оператор“. Настанихме се в едно изоставено студио за постпродукция и дублаж в Западен Холивуд и започнахме производството на стотици копия. Изпращахме ги с всеки влак, с всяка каравана и всеки ферибот, които потегляха на север. Трябваше да мине известно време, докато получим първите отзиви. Но пък когато ги получихме...

(Усмихва се и вдига ръце в благодарствен жест.)

Намаляване на случаите на АСУ с десет процента в цялата западна зона за сигурност! По това време вече бях поел на път и снимах нови филми. „Анакапа“ вече беше опакована, а „Сектор Мишън“ бе наполовина готов... Когато „Дос Палмос“ се появи по еcranите, броят случаи на АСУ се снижи с двайсет и три процента... и чак тогава правителството прояви интерес към мен.

За да ви отпусне допълнителни ресурси?

(Смее се.) Не. Никога не съм молил за помощ, а и те нямаха никакво намерение да ми помогнат. Просто благоволиха да ме допуснат до военните, което откри цял нов свят пред мен.

Тогава ли направихте „Пламъкът на боговете“?

(Кима утвърдително.) В армията имаше две действащи програми по разработка на лазерно оръжие — „Зевс“ и „МТВЕЛ“ „Зевс“ първоначално бе замислен за унищожаване на мини и невзривени бомби. Апаратът беше достатъчно малък и лек, за да се монтира на специален джип „Хъмви“. Операторът откриваше целта с помощта на коаксиална камера, разполагаше прицелната точка върху зададената повърхност и изстреляше импулсен лъч от същото оптическо отверстие. Изтормозих ли ви с технически подробности?

Ни най-малко.

Извинете, ако съм прекалил. Просто вложих душата и сърцето си в проекта. Самият лъч представляваше вариант на индустритните лазери, които се използват за рязане на стомана в заводите. Той или прогаряше външната обвивка на бомбата, или я нагряваше до такава температура, която да детонира заряда. Същият принцип действаше и при зомбитата. На по-високи енергийни равнища лъчът прогаряше черепите им, а на по-ниски — просто нагряваше мозъка им дотогава, докато той не изтича през ушите, носа и очите им. Заснехме потресаващ материал, ала „Зевс“ беше като детското пистолетче-игралка в сравнение с „МТВЕЛ“. Абревиатурата всъщност означава „Мобилен тактически високоенергиен лазер“. Това бе съвместна разработка между САЩ и Израел за унищожаване на вражески реактивни снаряди и малки ракети. Когато Израел обяви самоизолацията си, множество терористични групи подложиха защитната стена на масиран обстрел от миномети и ракетни установки. Единственото, което спаси израелците тогава, бе „МТВЕЛ“. По форма и размери съоръжението напомняше военнополеви прожектор от времената на Втората световна война, но в действителност представляваше деутериево-флуориден лазер, многократно по-ефективен от „Зевс“. Ефективността му бе поразителна. Той буквально изтръгваше плътта от костите, които впоследствие се нажежаваха до бяло, преди да се разпаднат на ситен прах. Ако се наблюдаваше на живо, бе потресаващо зрелище, но ако човек го заснеме и после го пусне на забавен каданс... не може да се опише другояче, освен като Пламъка на божовете!

Вярно ли е, че за един месец след началото на прожекциите на филма случайте на АСУ са намалели наполовина?

Мисля, че това е преувеличение, но след работа хората се редяха на опашки, за да го гледат. Някои идваха всяка вечер. Плакатите показваха поразено от лазера зомби в близък план. Кадърът беше взет директно от филма. Нали се сещате за онзи класически момент, когато утринната мъгла позволява да се види смъртоносният лъч? А отдолу — само една-единствена дума: „СЛЕДВАЩИЯТ“. Това спаси цялата програма.

Вашата програма?

Не, имах предвид „Зевс“ и „МТВЕЛ“.

Застрашени ли бяха?

И още как. „МТВЕЛ“ трябваше да бъде закрита около месец след снимките, а на „Зевс“ вече му бяха видели сметката. След безкрайни молби, прошения и ходене по мъките най-накрая ни разрешиха да използваме лазер за пред камерите. От „ДеСтРес“ считаха и двете програми за неправомерно разхищение на ресурси.

Така ли беше всъщност?

Да, за съжаление. Под „М“, което значи „мобилен“ в абревиатурата „МТВЕЛ“, всъщност се подразбираше цял конвой от специализирани превозни средства — доста трудни за поддръжка между другото и взаимозависими едно от друго... Високата проходимост също не беше сред отличителните им черти. В добавка към казаното дотук „МТВЕЛ“ потребяваше огромно количество енергия и работеше с крайно нестабилни токсични химикали.

В това отношение „Зевс“ беше по-икономичното съоръжение. Този апарат бе по-лесен за охлаждане, по-лесен за обслужване, а и тъй като се монтираше върху „Хъмви“, без проблеми можеше да бъде транспортиран до всяка необходима точка. Големият проблем се коренеше във въпроса: а за какво ни трябва? Дори когато функционираше на пълна мощност, стрелецът трябваше да удържи лъча на едно място — примерно върху движещата се мишена — в продължение на няколко секунди. За същото време един добър снайперист би застрелял поне четири зомбита. Сам разбираете, че невъзможността за бърза стрелба прави апарата тотално неефективен при наличие на атакуваща тълпа от живи мъртвъци. В подобни ситуации към двете лазерни съоръжения трябваше да се зачисляват отряди от автоматчици, които да охраняват машините, чието предназначение уж беше да защитават хората.

Нима лазерите наистина са били толкова неефикасни?

Ако гледаме първоначалното им предназначение — разбира се, че не! Не забравяйте, че „МТВЕЛ“ успешно защитаваше Израел от бомбардировките на терористите, а „Зевс“ беше върнат на служба, за

да разчиства неексплодиралите снаряди по време на настъплението на армията. Ако се използват по предназначение, и двете оръжия са просто великолепни образци на най-новите военни технологии. Срещу зомбитата обаче се оказаха пълен провал.

Тогава защо ги снимахте?

Заштото американците боготворят технологиите. Това е неизменна черта от националния ни дух. И независимо дали го съзнаваме, или не, дори и най-върлият лудит^[15] няма да тръгне да отрича техническите постижения на страната ни. Ние разцепихме атома, стъпихме на Луната и напълнихме домовете си с повече хай-тек прибори и устройства, отколкото първите писатели на научна фантастика можеха да мечтаят. Не знам дали това е добро, или лошо; ролята на съдник не ми отива. Обаче знам със сигурност, както и всички бивши атеисти в окопите, че повечето американци никога не са спирали да се молят на Бога на науката.

Той обаче не ни спаси.

Това няма никакво значение, филмът пожъна такъв успех, че ме помолиха да направя цял сериал. Нарекох го „Оръжията-чудо“. Общо седем серии за съвременните военни технологии, които не ни дадоха кой знае какво стратегическо предимство, но пък за сметка на това именно те ни донесоха победата в психологически план.

Това не е ли малко...

Лъжливо? Няма проблеми, кажете ми точно какво мислите! Да, вие сте съвсем прав, ала понякога се налага да изльжеш. Опитът ме е научил, че лъжите сами по себе си не са нито нещо хубаво, нито нещо лошо... Също като огъня, който може да те сгрее, а може и да те изгори, в зависимост от това как го използваш. Лъжите, с които нашето правителство ни засипа преди войната — онези, които трябваше да ни държат в щастливо неведение, — ни опариха, понеже не ни позволиха да вземем всички необходими мерки. Но по времето, когато заснех „Победата в Avalon“, всички вече правеха всичко по силите си, за да оцелеят. Лъжите от миналото бяха забравени, истината се бе възцарила навред и бродеше по улиците, разбиваше с взлом вратите на къщите и ни сграбчваше за гърлата. И тази истина се изразяваше в това, че

каквото и да правим, колкото и да се стараем, повечето от нас — ако не и всички — няма да зърнат утрешиия ден. Тази истина ни казваше, че стоим на прага на залеза на човечеството и същата тази истина всяка нощ задушаваше в ледените си обятия по стотина души в съня им. Тези хора се нуждаеха от нещо, което да ги сгрее; от топлинката на надеждата, която да им помогне да продължат. Ето защо и аз, също като президента... като лекарите и свещениците, като всеки взводен командир и любящ родител... прибягнах до лъжата. „Всичко ще бъде наред.“ Това бе нашето послание. Това бе посланието на всеки режисьор по време на войната. Чували ли сте за „Градът на героите“?

Естествено.

Великолепен филм, нали? Марти го направи по време на Обсадата. Снимаше всичко, до което можеше да се добере! Какъв шедевър само се получи! Изпълнен с храброст, целеустременост, сила, достойнство, доброта и чест! Този филм наистина те кара да повярваш в човешката раса. И е по-добър от всичко, което някога съм правил. Непременно трябва да го гледате.

Гледал съм го.

Коя версия?

Моля?

Коя версия сте гледали?

Не знаех, че...

Че са две? Не сте си научили урока, млади човече! Марти направи военна и следвоенна версия на „Градът на героите“. Колко дълга беше версията, която сте гледали? Час и половина?

Така мисля.

Там беше ли показана тъмната страна на града? Насилието и предателството, жестокостта и безнравствеността, безграничната злоба в сърцата на някой от онези „герои“? Не, естествено, че не. И защо? Това бе нашата реалност — точно тя бе накарала толкова много хора да се свиват на кълбо в леглата си, да угасят свещите и да поемат последния си дъх. Наместо това Марти избра да ни покаже другата

страна — онази, която караше хората да стават от постелята на следващата сутрин и да се борят за живота си, понеже някой им е казал, че всичко ще бъде наред. Подобен вид лъжа може да бъде наречена само по един начин — надежда.

АВИОБАЗА НА НАЦИОНАЛНАТА ГВАРДИЯ „ПАРНЕЛ“:

МЕМФИС, ЩАТА ТЕНЕСИ, САЩ

(Гевин Блеър ме съпровожда до кабинета на командира на ескадрилата му — полковник Кристина Елиополис. Тя е известна не само с изключителните си заслуги по време на войната, но и с необикновения си характер. Трудно е човек да си представи каква колосална енергия може да се таи в миниатюрното ѝ, почти детско телце. Дългите ѝ черни коси и тънките черти на лицето ѝ само засилват впечатлението за вечна младост. После Кристина Елиополис сваля слънчевите си очила и аз виждам огъня в очите ѝ.)

Бях пилот на F/A-22 „Раптор“^[16]. Може би най-добрата летяща машина, конструирана някога от човешка ръка. С лекота можеше да изпревари и победи самия Господ-Бог с всичките му ангели. Същински монумент на американския технически прогрес... само дето във войната със зомбитата този прогрес не струваше и пукнат цент.

Това навярно е било фрустриращо за вас...

Фрустриращо? Знаете ли какво е някой да ви каже, че единствената цел, заради която сте се трудили през целия си живот... заради която сте страдали и сте направили толкова много жертви в усилията си да надмогнете себе си вече се счита за „стратегически необоснована“?

Може ли да се каже, че мнозина са изпитвали същото като вас?

Ще го кажа така: руската армия не беше единствената, която пострада от собственото си правителство. Законът за преструктуриране на въоръжените сили на практика кастира нашите ВВС. Някакви си там експерти в „ДеСтРес“ бяха изчислили, че имаме

най-кофти съотношение „ресурси-резултати“ в сравнение с всички останали родове войски.

Бихте ли ми дали конкретен пример?

Ами как ви звучи например УОИОВ-ПВО^[17] — унифицираното оръжие извън обсега на вражеската противовъздушна отбрана? Казано на по-простичък език, това представляващо гравитационна бомба, управлявана с помощта на GPS и инерциална навигация, която можеше да бъде изстреляна от носещия я самолет на шейсет километра разстояние от целта. Базовата й версия включваше сто и четирийсет касетъчни бомби BLU-97 В, като всяка от тях носи кумулативен заряд, поразяваш бронирани цели, осколъчен — срещу пехотата плюс циркониев пръстен, който да възпламени цялата зона за елиминация. До битката при Йонкърс тези оръжия се считаха за върха на сладоледа в света на бомбите. И ето че изведнъж ни сервират следното — стойността само на един-единствен УОИОВ-ПВО набор — като материали, работна сила, време и енергия, без да говорим за гориво и наземно обслужване — превишавала заплатата на цял взвод пехотинци, които щели да ликвидират хилядократно повече зомбита. Трябвало да има максимум дивиденти при минимум инвестиции, както обичаха да казват ония там... А колко още „перли в короната“ ни си заминаха по този начин? Невидимият бомбардировач B-2 „Спирит“ — през пролетта. Стратегическият бомбардировач B-1 „Лансър“ — и той тогава. Закриха производството даже на класическия ветеран от Виетнам и къде ли още не B-52 „Стратофортрес“, който наричахме „Тълстия дебел грозник“... Да не забравим изтребителите; добавете F-15 „Ийгъл“, F-16 „Файтинг фолкън“, F-14 „Томкет“, F-18 „Хорнет“, F-35 „Лайнинг“, F-22 „Раптор“... и ще получите повече военновъздушна техника, унищожена с едно бюрократско подpisче, отколкото сме изгубили от зенитна артилерия и ракети за всички времена!^[18] Пак добре, че някоя умна глава не реши да ги нареже за скрап, а само ги оставиха да гният в хангарите или на онова огромно авиогробище в пустинята, където е ЦАОВ (Центърът за аерокосмическо обслужване и възстановяване) в Тусон, Аризона. „Дългосрочна инвестиция“ — да, точно така го нарекоха. Поне на консервираната техника винаги може да се разчита; докато се

сражаваме в една война, ние винаги се подготвяме за следващата. И нашите ВВС почти успяха да запазят своята ефективност.

Почти?

Е, наложи се да се разделим завинаги със стратегическия военноморски самолет C-17 „Глоубмастър“, както и от всички „гълтачи на гориво“. За сметка на това останаха летателните апарати с витлови двигатели. Представете си го така — все едно да си летял на „хиксокрилите“ изтребители от „Междузвездни войни“ и изведнъж да те прехвърлят на някаква допотопна летяща кошница с перки.

Тоест ВВС се концентрираха основно върху транспортни функции?

Да, въздушните превози се считаха за единственото, което все още има някакво значение.

(Събеседничката ми сочи към пожълтялата карта на стената.)

Командирът на базата ми позволи да я задържа след онова, което ми се случи.

(На картата се виждат континенталните Съединени щати от периода на войната. Цялата територия на запад от Скалистите планини е боядисана в светлосиво. Тук-таме на фона му се открояват разноцветни кръгчета.)

Островчета сред морето от зомбита. Зеленият цвят обозначава местата на действащите военни подразделения. Някои бяха превърнати в бежански центрове, а други все още участваха във военни операции. Имаше и такива, които бяха изключително добре защитавани, ала нямаха никакво стратегическо значение. Червените зони се отнасят към категорията на „агресивно жизнеспособните“ — фабрики, мини, електроцентрали... Там армията оставяше изолирани отряди. Задачата им беше да охраняват обектите дотогава, докато успеем да ги върнем към военната икономика. Сините зони са териториите, където гражданите бяха съумели да дадат отпор на заплахата, отбранявайки късчето земя, в чиито очертания някак успяваха да живеят. Всички тези зони се нуждаеха от снабдяване, за което отговаряше Континенталната въздушна служба.Осъществяването на въпросното снабдяване бе мащабна операция — не само от гледна точка на техника

и гориво, но и като организация. Трябаше да се поддържа връзка с „островчетата“, да се обработват заявките им, да се съгласуват с „ДеСтРес“, да се доставят материали, да се степенуват приоритетите при зареждането на тази или онази зона... Сигурна съм, че усилията, хвърлени в тази насока, не можеха да се сравнят с нито една акция на военновъздушните ни сили за цялата ни история като държава.

Повечето военни пилоти се опитвахме да се разгранишим от превоза на потребителски стоки като хранителни продукти и лекарства, които трябаше да се доставят регулярно. Те бяха класифицирани като НП — належащи пратки. Винаги предпочитахме ПСО — пратките за самообеспечаване, където влизаха инструментите, резервните части и инструментите за изготвянето им. „На тях не им трябва риба — казваше Синклер, — а въдици.“ Въпреки това всяка есен им спускахме големи количества риба, брашно, сол, сушени зеленчуци и бебешки храни... Зиме ставаше още по-тежко. Нали си спомняте колко дълги бяха станали зимите? Да помогаш на хората сами да си помогнат звуци страховто на теория, но на практика трябва освен всичко друго и да се погрижиш да останат живи.

Понякога се налагаше да превозваме и хора — различни специалисти, лекари и инженери; все професии, които нямаше как да усвоиш сам с помощта на книгите. В сините зони имаше и много инструктори от спецчастите, които не само обучаваха хората как да се защитават, но и ги подготвяха за онзи ден, когато щяхме да тръгнем в настъпление. Питая истински респект към тези момчета! Повечето ясно съзнаваха, че „командировката“ им няма да продължи кратко; в голяма част от сините зони нямаше летища и тези хора скачаха с парашути, без да се самозалъгват с надеждата, че някога ще ги приберем обратно. Не всички сини зони бяха безопасни. Случваше се от време на време да изгубим по някоя. Момчетата, които превозвахме, си даваха сметка за рисковете, пред които се изправяха. Храбри сърца имаха.

Същото може да се каже и за вас, пилотите.

О, да, нямам намерение да омаловажавам заслугите ни. Всеки ден ни се налагаше да изминаваме стотици, а понякога и хиляди километри над заразените територии. Ето защо бяха въведени виолетовите зони. **(Тя ми показва последния останал цвят на**

картата. Забелязвам, че виолетовите кръгчета са малко и са пръснати на голямо разстояние едно от друго.) Там бяха оборудвани площадки за ремонт и дозареждане. Много самолети просто нямаха необходимата далечина на полета, за да достигнат най-отдалечените региони от източното крайбрежие, особено при невъзможност да се осигури дозареждане във въздуха. Благодарение на тези площадки значително съкратихме броя на безвъзвратно изгубените по трасето екипажи. Така „оцеляемостта“ на самолетния ни парк нарасна до деветдесет и два процента. За съжаление, случи се така, че аз попаднах в другите осем.

Предполагам, че така и няма да узная със сигурност каква точно бе причината, поради която претърпяхме този инцидент. Дали се дължеше на механичен проблем, на умора на метала или на атмосферните условия... Не бе изключено да е свързана и с товара, който транспортирахме — за съжаление не бяха редки случаите, когато неправилното му разпределение водеше до нещастни случаи... Понякога опасните материали не бяха адекватно подгответи за превоза, или пък някой малоумен инспектор по контрола на качеството оставяше хората да окомплектоват детонаторите преди полета... точно това се случи с един мой приятел. Стандартен полет от Палмдейл до Ванденбърг, който дори не минаваше над заразена територия. Двеста детонатора „тип 38“, всичките напълно окомплектовани и активирани, и всичките настроени да се задействат от същата честота, на която работеха и радиостанциите ни.

(Изщраква с пръсти.)

На тяхното място можеше да сме ние. Летяхме от Финикс към синята зона недалеч от Талахаси, Флорида. Октомври беше към края си и зимата вече сериозно се усещаше. От Хонолулу настояваха за още няколко полета, преди сезонът да ни блокира чак до март. Това бе деветият ни рейс за седмицата. Всички го карахме на „туиксчета“ — онния мънички сини стимуланти, които ти даваха сили да работиш, без да притъпяват рефлексите ти или способността ти да мислиш. Не се съмнявах в ефективността им, обаче заради тях трябваше да ходя до тоалетната на всеки двайсет минути. Момчетата от екипажа ми не спираха да ме бъзикат: о, момичето пак ще ходи да си пудри носа! Знаех, че не влагат злоба, но пак едва се сдържах да им отвърна подобаващо.

След като се лашкахме близо два часа в доста силна турбуленция, най-накрая се надигнах от мястото си и оставих щурвала в ръцете на втория пилот. И тъкмо си вдигах ципа, когато изведнъж се разтресохме така, сякаш господ ни дръпна за опашката... след което носът ни рязко се килна надолу към земята. На борда на нашия С-130 „Херкулес“ нямаше истинска тоалетна; само преносим химически резервоар зад тежка пластмасова преграда, пригодена от завеса за баня. И може би точно това ми спаси живота. Ако се бях намирала в нормална тоалетна, сътресението по всяка вероятност щеше да ме запрати към някоя от стените, а и едва ли щях да сумея да отключам вратата и да се измъкна навън... Ненадейно се разнесе стържещ вой и бях запратена към задната част на самолета, където уж трябваше да се намира опашката. Описвах бесни спирали във въздуха, взирайки се невярващо в димящата сива грамада на „Херкулес“-а, който стремглаво се снижаваше към земята. Въпреки че бях замаяна и всичко около мен се въртеше, се насилих да си поема дъх и да отворя парашута си. После напипах с треперещи пръсти радиостанцията си и започнах да крещя на екипажа си незабавно да напусне самолета. Не получих никакъв отговор. Успях да зърна само още един парашут; явно само един човек освен мен бе успял да се спаси.

Това беше най-ужасният момент от всички — да вися безпомощно във въздуха. Зърнах втория парашут на около три километра и половина северно от мен. Отново потърсих останалите. Този път радиостанцията ми нямаше никакъв сигнал; вероятно предавателят се бе повредил по време на скока ми. Опитах се да се ориентирам и да разбера къде съм — някъде над Южна Луизиана, съдейки по безконечните блата... Мозъкът ми отказваше да мисли; можех само да направя бърза проверка на най-важното. Можех да движа ръцете и краката си, нищо не ме болеше, не ми течеше кръв... Аварийният ми комплект за оцеляване висеше на бедрото ми, а оръжието ми — моят верен „Мег“^[19] — се опираше в ребрата ми.

Бяха ли ви подготвили за подобни ситуации?

Всички трябваше да покрием програмата „Бягство от Уилоу Крийк“ в калифорнийските планини Кlamат... Там даже имаше няколко истински зомбита — прономеровани, маркирани и разположени на определени места, за да се „почувстваме в реални условия“. В

общи линии, доста напомняше нещата, на които се наблюга и в ръководствата за цивилни — движи се бързо, без да привличаш внимание, и ликвидирай Зак (тук се изреждаха няколко възможности), преди да те е открил и атакувал. Всички летци се справихме, тоест „оживяхме“, макар че двама-трима пилоти бяха извадени от теста на осмия етап... Може би просто не успяха да въздействат както трябва на чувството ни за реалност... Никога не ме е притеснявала вероятността да остана сама на вражеска територия. За мен това си беше стандартна ситуация.

Никога?

Ако държите да говорим за това, мога да ви разкажа за четирите си години в Колорадо Спрингс. Това ако не е пребиваване във враждебна среда, не знам какво е!

Но там сте били с други жени...

Да, кадети и съпернички, които по една случайност имаха същите полови органи като мен. Повярвайте ми — когато сте подложени на силен стрес, всички сестрински чувства моментално се изпаряват. Чувствах се сама, съвсем сама. Напълно самодостатъчна, надяваща се единствено на себе си и винаги, без значение от ситуацията, изпълнена с увереност в собствените си сили. Само така успях да оцеля след четирите адски години в академията и само на това можех да разчитам, когато се приземих сред калта в самото сърце на мъртвата зона.

Освободих се от парашута си — бяха ни учили да не губим ценно време в усилия да го скрием — и се отправих в дирене на другия оцелял. Изминаха няколко часа, през които вече бях оплескана до коленете с ледената тиня. Все още не бях възвърнала способността си да разсъждавам ясно. Не искам да се оправдавам, но точно поради тази причина не забелязах, че птиците изведнъж литнаха в противоположната посока. Чух и някакъв едваоловим вик, сякаш идеше от много далеч... Щом зърнах заплетения в клоните парашут, тутакси се втурнах натам. Така направих още една грешка, понеже не се спрях, за да се ослушам дали наблизо не се спотайват зомбити. Видях голите сиви клони едва когато буквально надвиснаха над мен. И

ако не беше Ролинс, моят втори пилот, със сигурност щях да последвам съдбата му.

Открих го да виси на парашутните ремъци — мъртъв, но гърчещ се като обезумял. Униформата му беше раздрана^[20] и червата му висяха от разпрания корем... върху музуните на пет зомбита, които се хранеха под червено-кафявия дъжд. Едно от тънките черва се бе омотало около шията на най-близкото същество като примка и всеки път, когато то помръднеше, Ролинс се разклащаше като някаква проклета камбана. Изобщо не ме забелязаха. Намирах се толкова близо до тях, че можеха да се протегнат и да ме сграбчат, ала явно бяха изцяло погълнати от пиршеството си.

Е, поне успях да проявя достатъчно съобразителност, за да задействам заглушителя си. Обаче нямаше смисъл да изразходвам цял пълнител... друга грешка. Бях толкова разгневена, че малко оставаше да започна да ритам труповете им. Изпитвах неописуем срам, несравнима омраза към себе си...

Към себе си?

Аз бях виновна за всичко! Това бе моят самолет, моят екипаж...

Но нали е било нещастен случай! Не сте виновна вие...

Откъде знаете? Дори не сте били там. Мамка му, и аз не бях там! Така че нямам представа какво точно се е случило. Вместо да си върша работата, клечах над тоалетната като малко момиченце! „Шибана слабачка! — не спирах да си повтарям, — шибана мухла!“ Не просто се ненавиждах, но и се ненавиждах заради това, че се ненавиждам! Що за идиотщина? Сигурно щях да продължавам да си стоя там, разтреперана и безпомощна, докато Зак не ме откриеше и не решеше веднъж завинаги съдбата ми...

Обаче радиостанцията ми ме изтрягна от състоянието, в което бях изпаднала.

— Ало? Ало? Чувате ли ме? Има ли някой там? Спаси ли се някой от самолета?

Женски глас. Явно някоя от цивилните, съдейки по думите и тона ѝ. Веднага отговорих, представих се и попитах с кого разговарям.

Жената отвърна, че е от службата за въздушно наблюдение и прякорът ѝ бил „Метс фен“^[21] за по-кратко „Метс“. Службата за

въздушно наблюдение се състоеше главно от радиолюбители, които трябваше да докладват за авиокатастрофи и да помогат за спасяването на екипажите. Заради малкия си брой оператори не беше най-ефективната система, но пак беше по-добре от нищо. Изглежда бях извадила късмет. Жената ми каза, че забелязала дим и падащи отломки... след което добави, че макар и да се намира на един ден път пеша оттук, хижата, в която била в момента, била обсадена от живи мъртвци. Преди да успея да кажа каквото и да било, тя ме посъветва да не се тревожа, понеже вече била изпратила доклад за местоположението ми на спасителните екипи... Сега най-важното било да изляза на някакво открито място, откъдето да могат лесно да ме вземат.

Пресегнах се към GPS-а си, обаче се оказа, че се е откъснал, докато съм падала от самолета. Имах резервна карта на маршрута ни, но тя не беше от най- подробните, защото летяхме над почти всички щати... Над разсъдъка ми продължаваше да тегне облак от ярост и съмнения... Смотлевих на Метс, че не знам къде точно се намирам и нямам никаква представа накъде трябва да поема... Тя се разсмя.

— Нима искаш да ми кажеш, че никога по-рано не си летяла по този маршрут? И всеки сантиметър от него не се е отпечатал в паметта ти? Не видя ли къде падаш, докато се носеше с парашута?

— Жената вярваше в мен и се опитваше да ме накара да мисля, а не да ми дава готови отговори. В този миг разбрах, че наистина добре познавам тази местност, понеже съм летяла над нея двайсет пъти за последните три месеца, и сега се намирам някъде край водосборния басейн на река Ачфатала.

— Мисли! — каза ми Метс. — Какво ти направи впечатление, докато се спускаше с парашута? Някакви пътища, реки?

Отначало единственото, което можах да си спомня, бяха дърветата — безкраен сив пейзаж без ясни очертания, ала после, когато главата ми постепенно започна да се прояснява, се сетих и за реката, и за пътищата. Консултирах се с картата и осъзнах, че точно на север от мен минава междуградското шосе И-10. Метс ми съобщи, че това навсякъвно е най-доброто място, където да изчакам спасителния екип. Операцията няжало да отнеме повече от един-два дни, особено ако тръгна още сега, без да губя напразно времето си.

Вече възnamерявах да потегля, когато тя ме спря с въпроса да не би случайно да съм забравила нещо. Много ясно си спомням този момент. Обърнах се към Ролинс. Той тъкмо отваряше наново очите си. Прииска ми се да му кажа нещо — може би да му се извиня за случилото се, — обаче в крайна сметка просто го прострелях в челото.

Метс ми каза да спра да се самообвинявам; без значение какво се случва, най-важното било да не се разсейвам и да се концентрирам върху целта си.

— Остани жива! — гласеше съветът й. — Остани жива и свърши това, което си започнала. — След което добави: — И престани да прахосваш бесплатните си минути.

Имаше предвид да не хабя напразно батериите на радиостанцията си. Както изглежда, нищо не убягваше от вниманието й. Послушах я, изключих устройството и закрачих на север покрай блатото. Мозъкът ми вече работеше с пълна сила и всички уроци от програмата „Бягство от Уилоу Крийк“ се върнаха в съзнанието ми. Пристъпвах внимателно, спирах и се ослушвах. Там, където бе възможно, гледах да вървя по суха земя и внимавах стъпките ми да са възможно най-тихи. На няколко пъти се наложи да плувам и това сериозно ме притесни; мога да се закълна, че на два пъти усетих как нечия ръка докосва бедрото ми. После излязох на някакъв път — запустяло шосе в ужасно състояние, толкова тясно, че две коли трудно биха се разминали, — но беше къде-къде по-добре да вървиш по асфалт, вместо да газиш в онай лепкава кал. Докладвах на Метс за находката си и я попитах дали този път ще ме отведе до И-10. Тя обаче ме посъветва да стоя далеч от него и от всеки друг път в района.

— Пътищата означават автомобили — обясни ми тя. — А автомобилите означават зомбита.

Говореше за ухапаните шофьори, загинали от раните зад волана; понеже живите мъртвци нямаха нужния интелект, за да отворят вратата или да се освободят от предпазните колани, те бяха обречени да седят в колите си до края на съществуването си. Изтъкнах, че едва ли представляват заплаха в това си състояние — нали не могат да се измъкнат и да ме сграбчат през прозореца например? Така че има ли значение край колко изоставени возила ще мина? Метс обаче ми напомни, че дори прикованият към седалката жив мъртвец може да застене и да извика своите себеподобни... Тук вече наистина се

обърках. Значи трябваше да заобикалям всички пътища, губейки безценно време, само и само за да не се натъкна на автомобили със зомбита, и в същото време да се стремя към междуградското шосе И-10, което вероятно щеше да гъмжи от Зак?

— Ти ще бъдеш над блатото — напомни ми Метс. — Как другите зомбита ще се доберат до теб?

Думите ѝ не бяха лишени от основание. Този участък от И-10 се издигаше на няколко метра над тресавищата и действително беше най-безопасното място в целия регион. Метс отново се засмя:

— Не се страхувай, мила. Аз се притеснявам предостатъчно и за двете ни. Дръж се за мен и ще ти помогна да се върнеш благополучно у дома си.

Послушах я и започнах да страня от всичко, което малко или много напомняше път. Гледах да се придържам към най-дивите и едва проходими пътечки и просеки, но като казвам „диви“, беше невъзможно да не се натъкна на някакви следи от човешко присъствие... или на такива от съществата, които някога са били хора. Захвърлени обувки и дрехи, всякакви боклуци, разпарчетосани куфари и екипировка за походи... Видях и доста кости, но не можех да кажа със сигурност дали са човешки, или животински. По едно време забелязах и цял гръден кош с ребра и така нататък — вероятно бе принадлежал на алигатор, понеже бе доста голям. Не ми се искаше да си представям колко ли зомбита бяха необходими, за да убият такъв звяр.

Първият жив мъртвец, който ми се изпречи пред очите, беше малък — по всяка вероятност дете. Лицето му бе изядено — кожата, носът, очите, устните, дори косата и ушите ги нямаше... Само тук-там на места бяха останали рехави късчета път наред оголения череп. Вероятно е имало и още рани, но и тези ми бяха предостатъчно и нямах никакво намерение да го разглеждам твърде подробно. Създанието седеше в една от онези дълги походни раници, а през вратлето му минаваше здраво затегнат шнур. Презрамките на раницата се бяха заплели в корените на близкото дърво и тя висеше, наполовина потопена в мочурището. Мозъкът на зомбита обаче не бе пострадал, както и част от лицевите мускули, защото щом се приближих, започна да трака с челюсти. Не мога да кажа как съществото беоловило

присъствието ми — може би благодарение на някои рецептори в носната кухина или все още функциониращите му слухови канали...

Изчадието не стенеше — все пак гърлото му беше твърде здраво пристегнато, — ала за сметка на това запляска с крайници във водата. Ето защо побързах да го освободя от страданията му (ако действително страдаше) и побързах да го изхвърля от съзнанието си. В програмата „Бягство от Уилоу Крийк“ ни бяха научили и на това — да не си съчиняваме погребални речи за Зак и да не си представяме какви са били в нормалния си живот, как са се озовали тук и как са се превърнали в зомбита. Кой обаче е в състояние да се изправи срещу една от тези твари и да озапти спонтанно възникналия импулс да си представи как се е стигнало дотук? Все едно да прочетеш само последната страница от някой роман... няма ли да се развихри въображението ти? И точно когато се разсееш, когато изгубиш бдителността си и забравиш да се оглеждаш... ставаш един от тях и някой друг вече ще гадае какво точно се е случило с теб. И тъй, насилих се да забравя за в примченото в раницата изчадие и наместо това се замислих защо през целия път дотук съм се натъкнала само на един жив мъртвец.

Това беше наистина важен въпрос, а не разни отнесени размишления, ето защо включих радиостанцията си и попитах Метс дали пък случайно не съм пропуснала нещо. Може би някакъв участък, който трябва да се избягва? Тя ми напомни, че в този район почти няма зомбита, понеже сините зони на Батон Руж и Лафайет са привлечли към себе си по-голямата част от тварите. Какво сладко-горчиво утешение... да се окажа между двата най-опасни сектора в областта! Тя отново се засмя и побърза да ме успокои: — Не се тревожи, всичко ще бъде наред.

След няколко минути зърнах нещо пред мен. Първо ми заприлича на някаква могила, само дето беше четвъртита и лъскава на места.

Докладвах за това на Метс и тя ме посъветва да не се приближи във твърде, но и да не се отклонявам от маршрута си. По това време вече се чувствах значително по-добре — някаква част от предишното ми „аз“ определено се беше завърнала.

Щом се приближих, видях, че въпросната могила всъщност е автомобил — по-точно, хибриден джип „Лексус“, целият покрит с кал

и мъх. Колата бе затънала чак до прозорците в мочурището. На задните седалки имаше пълен комплект с екипировка за оцеляване — палатка, спален чувал, кухненски принадлежности, ловна пушка с няколко кутии патрони... А когато надзърнах през предното ляво стъкло, просто нямаше как да не забележа блескавото дуло на массивния револвер калибър 357. Шофьорът продължаваше да го стиска в кафеникавата си, сбръчкана ръка. Седеше с изпънат гръб, вперил невиждащия си взор в предното стъкло... Светлината проникваше през дупката в черепа му и по тежкия стадий на разложение, в който се намираше трупът, бих предположила, че е умрял преди година-година и нещо. Носеше униформа в цвят каки — от онези, които се поръчват по престижните каталози за лов или сафари... Камуфлажът изглеждаше чист и неизмачкан и си казах, че единствената кръв по него е от раната в слепоочието на покойника. Не се виждаха никакви други рани — нито от куршуми, нито от ухапвания. Това сериозно ме покърти и ми оказа много по-силно въздействие, отколкото детето без лице например. Този мъж имаше всичко, за да оцелее. Всичко... без воля за живот. Да, съзnavам, че това е само едно предположение. Може пък под дрехите му да се криеше рана от ухапване... или на някое друго място, но да не я виждам заради напредналия етап на гниенето. Обаче част от мен знаеше със сигурност, че случаят не е такъв. Узна го още в мига, в който се доближих до джипа, надзърнах през прозореца и видях този паметник на слабата воля и рухването пред житетските изпитания.

Навярно съм застинала за момент, погълната от видяното, но този миг е бил достатъчно дълъг за Метс, че да ме попита какво има. Щом чу отговора ми, тя ме посъветва незабавно да продължа напред. Прииска ми се да й възразя. Струваше ми се, че най-разумно в случая е да претърся колата и да проверя дали пък няма да открия нещо полезно в купето... Тогава събеседничката ми със строг глас поиска да узнае действително ли имам нужда от нещо. Замислих се за секунда и бях длъжна да призная, че е права. Екипировката на шофьора бе разнообразна, но гражданска, обемиста и тежка; храната се нуждаеше от готовене и приготовление, а оръжието му бе твърде мощно и лишено от заглушител. На практика в аварийния ми комплект за оцеляване имаше всички жизненоважни неща. А и дори по някаква причина да не

могат да ме посрещнат на И-10, винаги мога да се върна тук и да използвам „Лексус“-а като тайник и временна база.

Изказах на глас идеята да седна зад волана на хибридния джип, при което Метс ме попита дали случайно разполагам с въже за теглене и високопроходим влекач, който да изтегли затъналата в блатото кола. Досущ като малко дете й отвърнах с едно засрамено „Не“. Тогава тя изтъкна нещо от сорта на: „Тогава какво те задържа тук?“ Помолих я да ми даде още само минутка и отново доближих глава до прозореца откъм страната на шофьора. Въздъхнах, поех си дълбоко дъх и отново почувствах как ме обзема непреодолима умора. Междувременно Метс не се отказваше от опитите си да ме накара да се размърдам. По едно време й се озъбих и й изсъсках да мълкне. Казах й, че имам нужда от няколко секунди, за да...

По всяка вероятност съм пропуснала да махна палеца си от бутона за връзка, защото Метс ненадейно попита с явно разтревожен тон:

— Какво беше това?

— Кое? — отзовах се аз. Изглежда, събеседничката ми беше дочула нещо от моята страна на връзката.

Преди вие да сте го чули?

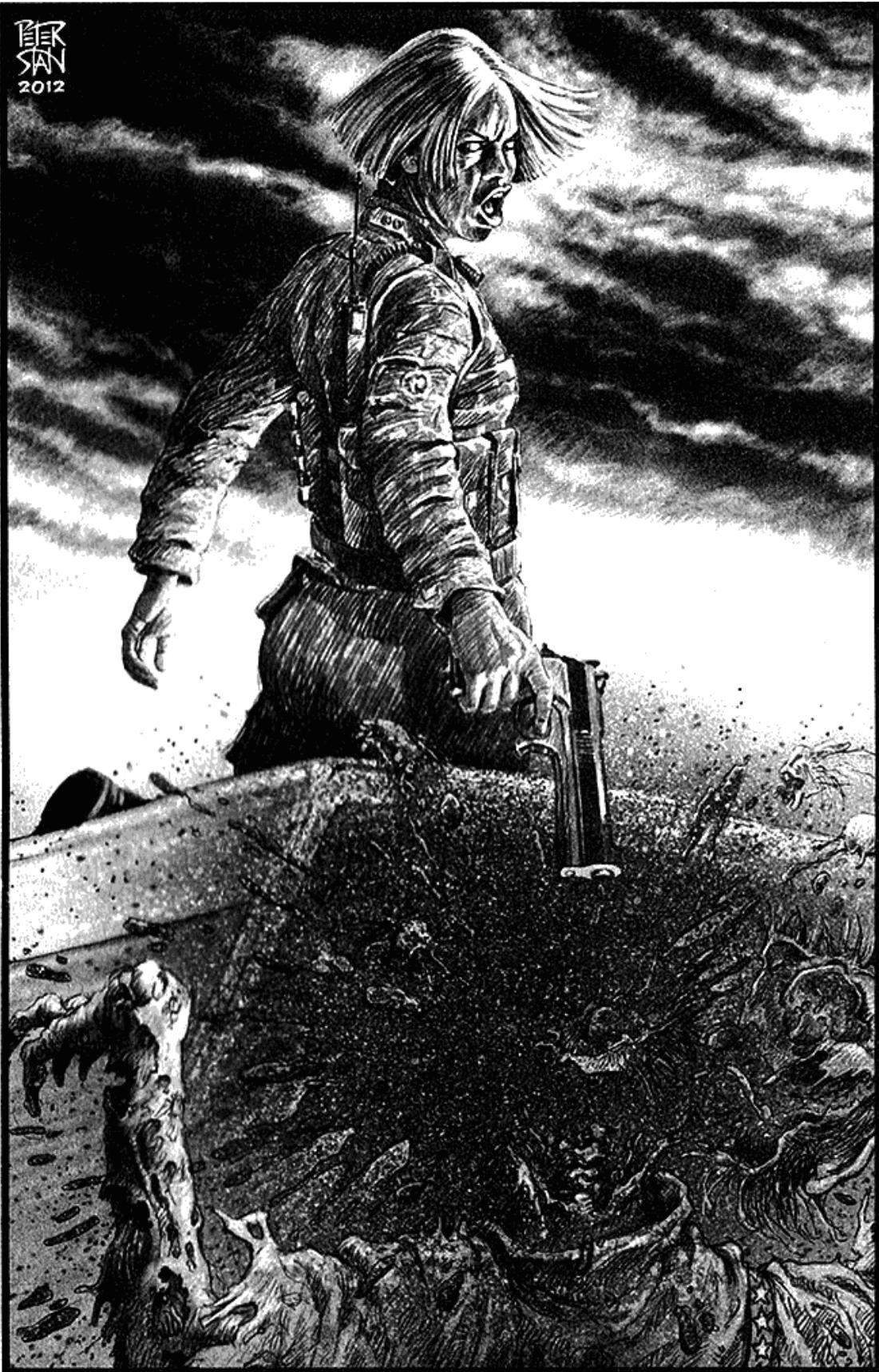
Да, понеже след няколко секунди, когато се върнах в реалността с прочистено съзнание, вече и аз го чух. Стенание... ясно доловимо стенание, чийто източник без съмнение се намираше доста близо. Придружен от плискане на блатна вода.

Надигнах глава и погледнах — през страничното стъкло на джипа, през дупката в черепа на покойника — и го видях. Все още бе от другата страна на колата, ала се приближаваше доста бързо към мен. После се озърнах и забелязах още петима, прииждащи от различни страни. Зад тях се приближаваха още десетина-петнайсет зомбита. Вдигнах пистолета си, стрелях в първото и... пропуснах.

Метс закрещя и поиска да й докладвам за ситуацията. Обясних й колко твари ме атакуват и тя ме посъветва да запазя самообладание, да не се опитвам да избягам и просто да направя това, на което ме бяха научили в програмата „Бягство от Уилоу Крийк“ Тъкмо щях да я попитам откъде знае за Уилоу Крийк, когато тя ми кресна да мълквам и да стрелям.

Покатерих се на покрива на „Лексус“-а — първото, което трябва да сториш в подобна ситуация, е възможно най-бързо да заемеш добро място за самоотбрана — и прецених разстоянието, делящо ме от нападателите. После определих първата си цел, поех си дълбоко дъх и натиснах спусъка. Този път изстрелът ми беше в десетката. Да бъдеш перфектен боец значи да вземаш решения със скоростта, с която се движат електрохимическите импулси в организма ти. Успокоих се, концентрирах се, съмненията и моментната слабост ме напуснаха. Имах чувството, че стълкновението продължава десет часа, макар че в реалността едва ли се бе проточило над десетина минути. Унищожих общо шейсет и един живи мъртвци и около мен се образува солиден плътен пръстен от пристреляни зомбита. Отдъхнах си, проверих оставащите ми боеприпаси и започнах да чакам новата вълна. Обаче тя така и не връхлетя.

PIER
STAN
2012

Някъде след двайсетина минути Метс поиска да й докладвам за случилото се. Казах й колко твари съм ликвидирала и тя ме помоли отсега нататък да й напомням, че не е много мъдро да ме ядосва. Това вече най-накрая разсмя и мен — смеех се за първи път, откакто се бях приземила в тази мочурлива местност. Отново се чувствах жизнена и енергична, самоуверена и изпълнена със сили. Метс ме предупреди, че заради това непредвидено забавяне абсурд да достигна шосето преди смрачаване, поради което най-добре да си потърся подходящо скривалище, където да пренощувам. Закрачих и успях да се отдалеча на възможно най-голямо разстояние от „Лексус“-а, преди небето да започне да помръква, и си намерих прилично гнезденце сред клоните на едно високо дърво. В аварийния си комплект за оцеляване имах стандартен хамак от микрофибр — превъзходна изработка, лек и здрав, със специални ремъци, които не позволяват да се изсулиш насиън... Имаше и специална функция за бързо заспиване, но въпреки че не бях мигвала от четирийсет и осем часа и изprobвах всички дихателни упражнения, на които ни бяха учили в програмата „Бягство от Уилоу Крийк“, сънят така и не ме навести. Поради тази причина реших да взема две „Бейби-Л“^[22]. Обикновено препоръчват само една таблетка, обаче си казах, че това е доза за слаботелесни скапанияци. Сам виждате, че старото ми „аз“ определено се беше върнало... Вече знаех, че ще се справя с всичко и нищо няма да ме спре, обаче наистина се нуждаех от малко сън и нямах никакво намерение да пропилявам нощта в отчаяни усилия да се пренеса в царството на сънищата, когато имаше далеч по-бърз и ефективен начин.

Понеже нямах какво да върша и за какво да мисля, попитах Метс дали можем да си побъбрим. Коя бе тя всъщност? Как се беше озовала в тази хижа на сред мочурищата на Луизиана? И откъде знаеше толкова много за обучението на летците, при положение че не е била кадет във военновъздушно училище? Започвах да подозирам някои неща...

Метс ми отвърна, че по-късно ще имаме достатъчно време за новия епизод на „Вю“^[23]. Сега най-важното било да поспя, а на разсъмване — да й докладвам за обстановката. Между „разсъмване“ и „докладвам“ почувствах как „Бейби-Л“-четата започват да действат и на „обстановката“ вече се унасях.

Не спах добре. Щом отворих очи, небето вече се проясняваше. Не бях сънувала нищо друго, освен зомбита. Стенанията им

продължаваха да ехтят в ушите ми и когато се събудих. После обаче погледнах надолу и разбрах, че кошмарът не е свършил. Дървото бе обкръжено от поне стотина твари. Те се протягаха хищно към мен и се опитваха да се покатерят едно върху друго, за да ме достигнат. Слава богу, че меката, влажна почва обричаше усилията им на провал. Единственият начин да се доберат до мен беше с катерене по самото стъбло, но за щастие живите мъртвци не притежават нужните умения, за да го сторят. Нямах достатъчно патрони, за да поваля всичките, а и по време на стрелбата като нищо можеха да довтасат и нови, ето защо реших, че най-доброто решение е да си събера нещата и да реализiram своя план за отстъпление.

Вече имахте план за отстъпление?

Не съвсем, но специално ни бяха обучавали за подобни ситуации. В общи линии, тази работа беше като скок с парашут — трябва да си избереш приблизителна точка на приземяване, след което да се свиеш на кълбо, да се превъртиш и да се изправиш възможно най-бързо. В случая задачата ми беше да скоча възможно най-далеч от противника. После бе желателно да се впусна в бяг, макар че можеше и да е тичане със средно темпо, както и бързо ходене (за да запазиш силите си свежи). Смисълът на цялата тази процедура е да си спечелиш време, през което да обмислиш следващата си крачка. Шосе И-10 се намираше достатъчно близо, така че можех да стигна дотам с тичане, да изчакам спасителния хеликоптер и да излетя във въздуха, преди тези вонящи торби с кости да ме докопат. Включих радиостанцията си, обрисувах обстановката на Метс и я помолих да даде на спасителния екип сигнал за незабавно стартиране на акцията. Тя ми каза да внимавам и ми пожела успех. След като прекъснах връзката, се сниших, скочих и... си счупих глезена в един стърчащ камък.

Миг по-късно пльоснах в блатистата вода с лицето надолу. Единствено ледената й прегръдка ме спаси от припадъка. Надигнах глава, плюйки водниста тиня, и видях тълпата живи мъртвци, които се приближаваха към мен. И без да чуе доклада ми, Метс изглежда разбра какво се е случило. Може да ме е попитала какво точно е станало, а може и да не е. Както и да е, тя изведнъж ми закрещя, че трябва да се размърдам и да се пръждосам възможно най-бързо оттук.

Опитах се да се стъпя върху наранения си глезен, обаче кракът и гръбнакът ми тутакси бяха пронизани от изпепеляваща болка. Дали можех да го използвам само за опора, като стоя неподвижно на него? Воплите, които нададох, навярно са били чути от Метс и без посредничеството на радиостанцията.

— Махай се оттам! — извика ми тя. — ВЕДНАГА!

Закуцуках напред със стотина зомбита по петите ми. Сигурно отстрани е изглеждало доста забавно — отчаяната надпревара на сакатите.

— Щом можеш да стъпваш на него, значи можеш и да тичаш! — изрева ми Метс. — Можеш да го направиш! ДАВАЙ!

Обаче така ме боли! — изстенах гласно. По лицето ми се стичаха сълзи, а зад гърба ми живите мъртвци бързаха към обяда си. С цената на ужасни усилия успях да се добера до шосето, надвиснало над блатото, досущ като руини от древноримски акведукт. Събеседничката ми беше права за относителната му безопасност. Само че нико тя, нито аз бяхме включили в уравнението счупен глезен и многочислена потеря от Зак. Не видях нормален подстъп към И-10, ето защо се наложи да се затътря по един от прилежащите второстепенни пътища, от които Метс ме бе съветвала да страня. Когато се доближих достатъчно, разбрах защо. Столици ръждясали, изпотрошени коли се простираха и в двете посоки, като във всяка седеше поне по едно зомби. Щом ме забелязаха, тварите застенаха и този кошмарен звук отекна на километри околовръст.

— Не им обръщай внимание! — извика ми Метс. — Просто излез на шосето и внимавай с проклетите хващащи!

Хващащи?

Онези, които могат да те сграбчат през счупените прозорци. На открито можех да ги заобиколя от разстояние, ала тук колите бяха тъй гъсто нагъчкани, че просто нямаше как да ги избегнеш. Можеха да те докопат от всички страни. Повярвайте ми, когато ви казвам, че тези няколко минути, в които се наложи да се промъквам между автомобилите, бяха едни от най-страшните в живота ми. В същото време не бях в състояние да се покатеря върху возилата и да прескачам от покрив на покрив, понеже глезнът ми пречеше. Отвсякъде се протягаха разложени ръце, опитващи се да ме сграбчат, а всеки изстрел

в главата струваше секунди, с които не разполагах. Отгоре на всичко и стръмният наклон не ми позволяваше да се движа по-бързо. Кракът ми пулсираше от болка, дробовете ми пареха, а тълпата живи мъртвци постепенно ме настигаше. Ако не беше Метс...

През цялото време тя не спираше да ми крещи:

— Размърдай си задника, шибана кучко! Не смей да се предаваш... НЕ СМЕЙ да се отказваш! — Сантиметър по сантиметър, тя не спираше да ме тласка напред. — Каква си ти, някаква проклета слабачка? Някаква безволева пикла?

Между другото, в онзи момент си мислех точно това. Просто знаех, че няма да се получи. Бях изпълнена с безсилие, болка и канска злоба към себе си. Сериозно се замислях дали да не си тегля един куршум в главата, за да се накажа за... не знам за какво. И тогава Метс все едно ми зашлели шамар.

— Ти какво, да не би да си същата като шибаната си майка? — проехтя ревът ѝ.

Тези думи дадоха резултат. Направо излетях напред и само след миг вече бях на шосето. Извиках на Метс, че съм успяла, след което я попитах:

— А сега какво да правя?

Гласът ѝ коренно се промени. Вече беше мек и нежен. Събеседничката ми каза да погледна нагоре. Послушах я и забелязах черната точка, която се движеше в утринния небосвод в посока от изгряващото слънце към мен. Тя летеше над шосе И-10 и не след дълго се превърна в UH-60^[24]. Нададох победоносен вик и веднага изстрелях сигналната си ракета.

Когато ме качиха на борда, узнах, че това е граждански вертолет, а не машина на спасителните екипи. Командирът на екипажа бе едър южняк с козя брадичка и очила с дебели стъкла.

— Откъде, по дяволите, се взехте? — попита ме той.

Извинявам се, ако съм развалила акцента му. Едва не заплаках и го ударих по масивния, широк като бедро бищепс. После се засмях и заявих, че доста бързо работят. Той ме изгледа смяяно, сякаш бях някоя луда. После се оказа, че това изобщо не е било спасителен отряд, а най-обикновен въздушен превозвач, изпълняващ рейс от Батон Руж за Лафайет. Между впрочем, изобщо не ми пукаше за това. Съобщих на Метс, че са ме качили и че всичко е наред. Благодарих ѝ за всичко,

което бе направила за мен, и... за да не се разплача, се опитах да завърша с шегата, че вече най-накрая имаме време за поредния епизод на ТВ-шоуто „Вю“. Ала отговор така и не последва.

Изглежда, вашата събеседничка е била изключителен професионалист в службата за въздушно наблюдение...

Тя беше изключителна жена.

По едно време споменахте, че сте започнали да подозирате нещичко за самоличността й...

Нито един цивилен — в това число и служител с огромен стаж — не би могъл така добре да разбира какво е да си истински летец. А Метс знаеше твърде много и разсъждаваше твърде логично за човек, който не е преминал през военновъздушно училище...

Значи е била пилот?

Определено. Но не от сухопътните ВВС, защото щях да я познавам. Може би от десантните сили или от военноморския флот... По време на товарните полети те губеха не по-малко пилоти от нас и осем от всеки десет изчезваха безследно. Навсякътко Метс също бе попадала в подобна ситуация на моята. Катастрофа, загуба на екипажа... нищо чудно и дори да се е самообвинявала като мен. После по някакъв начин бе успяла да се добере до онази хижа и бе прекарала там остатъка от войната, помогайки на службата за въздушно наблюдение.

Звучи правдоподобно...

Нали?

(Неловко мълчание. Търся зрителен контакт с Кристина, защото ми се иска да ми разкаже повече.)

Какво има?

Да разбирам ли, че така и не я откриха?

Точно така.

И хижата също...

Да.

А в Хонолулу никога не са чували за наблюдател с прякора „Метс фен“?

Браво, научили сте си добре урока!

Аз само...

Четохте ли доклада ми за изминалите събития?

Да.

И мнението на психиатъра, приложено след официалния разпит?

Ами...

Това са пълни глупости, разбирате ли? Какво от това, че всичко, което Метс ми каза, и аз самата съм го знаела? Нека си говорят, че радиостанцията ми била счупена още преди да се приземя с парашута! Или че „Метс“ било съкратено от „Метис“ — древногръцка богиня на разума, майка на Атина Палада, със сиви като надвиснала буря очи... О, проклетите психиатри направо изпаднаха във възторг, когато откриха, че майка ми е израснала в Бронкс.

Ами онova, което Метс каза за майка ви?

Кой нормален човек няма проблеми с майка си? Ако Метс действително е била пилот, значи е свикнала да поема рискове. Знаела е, че има голям шанс да улучи в десетката с темата за майката... Преценила си е риска и е действала... Вижте, ако наистина бяха решили, че не съм с всичкия си, защо не ми забраниха да летя? Защо ме оставиха на служба? А може пък Метс да не е била летец, а просто да е била омъжена за такъв... Или пък да си е мечтала да стане пилот, обаче да се е отказала и да не е издържала до края... Ами ако е била просто един изплашен, самотен глас, който с всички сили се опитва да спаси друг самотен глас от това да не повтори злощастната му съдба? Какво значение има коя е била или каква е сега? Важното е, че се появи точно тогава, когато се нуждаех от нея, и ще остане с мен до края на живота ми.

---

[1] В буквalen превод — бедствено положение, нещастие, катастрофа. — Б.пр. ↑

[2] Хенри Джон Кайзер (1882–1967) — американски индустриалец и предприемач, основател на редица крупни промишлени и търговски компании; Во Нгуен Зиап (роден през 1911 г., в момента е на 101 години!) — виетнамски генерал и политик, участвал в Индокитайската и Виетнамската война. Министър на вътрешните работи в правителството на Хо Ши Мин и автор на множество книги, сред които „Голяма победа, велика задача“. — Б.пр.

↑

[3] Айн Ранд (родена като Алиса Зиновиевна Розенбаум през 1905-та, починала през 1982 г.) — американски философ и писател. Айн Ранд е позната със своята рационална философия, родееща се с идеите на политическото и философско движение „либертарианство“, която тя нарича „обективизъм“. — Б.пр. ↑

[4] Най-общо казано, технологията „Стелт“ е набор от системи за активно и пасивно противодействие, които се използват от самолети, кораби и ракети с цел да бъдат по-малко забележими (в идеалния случай — незабележими) от радарите, инфрачертвените сензори и другите локационни средства на противника. Първият самолет, произведен по тази технология, е изтребителят-бомбардировач на „Локхийд“ F-117, приет на въоръжение през 1983 г. — Б.пр. ↑

[5] Дирижабълът „Хинденбург“ е построен през 1936 г. в Германия и е най-големият и луксозен пътнически летателен съд от този вид. На 6 май 1937 г. вследствие на изтиchanе на водород на борда му избухва пожар и част от пътниците загиват. Оттогава Германия забранява полетите на дирижабли, пълни с водород. — Б.пр. ↑

[6] Прозвище на морските пехотинци, водещо началото си от кожените яки на морските униформи през XVIII и XIX в. — Б.пр. ↑

[7] Дървени стегалки с отвори за ръцете и главата на провинилия се, използвани широко през Средновековието, а в някои страни като Англия — чак до седемнайсети век. — Б.пр. ↑

[8] „Мечока“ е прозвището на ръководителя на програмата за обществена безопасност по времето на първата война в Персийския залив. — Б.а. ↑

[9] „Стокхолмският синдром“: пленен или отвлечен човек се привързва към похитителя си и започва да изпитва симпатия към него. Води наименованието си от събитията от 23 до 27 август 1973 г. в шведската столица Стокхолм, когато четирима служители на кредитна

банка в центъра на града са взети и държани като заложници в продължение на пет дни. След освобождаването похитените изненадващо проявяват добри чувства към похитителите и дори ги защитават. Пати Хърст — внучка на американския милиардер Уилям Хърст, родена през 1954 г., която става жертва на политическо отвличане от ляворадикална групировка, след което се привързва към похитителите си и се включва в терористичната им дейност. — Б.пр. ↑

[10] Всъщност названието идва от името на норвежеца Видкун Абрахам Лауриц Йонсон Куислинг, който е обявен от нацистите за президент на Норвегия по време на Втората световна война. — Б.а. ↑

[11] „Вътрешната империя“ на Калифорния беше една от последните земи, официално обявени за напълно безопасни. — Б.а. ↑

[12] Букв. „Стародавна слава“ (англ.) — едно от названията (редом със „Звезди и райета“) на официалното знаме на САЩ, водещо началото си от деветнайсети век. — Б.пр. ↑

[13] Сесил Блаунт де Мил (1881–1959) — американски режисьор и продуцент, известен с мащабните си продукции. — Б.пр. ↑

[14] Един от най-успешните кинематографи в Холивуд. — Б.а. ↑

[15] Лудит — член на групата работници, ръководена от Нед Луд, които през периода 1811–1813 г. се противопоставят на въвеждането на машини в текстилното производство в Нотингам, Англия, защото се боят, че ще загубят работните си места. Оттогава насетне става нарицателно за хората, които участват в някаква форма на протест с цел да се предотврати въвеждането на нова техника. — Б.пр. ↑

[16] F-22 „Раптор“ (букв. „хищник“) е американски изтребител за завоюване на въздушно превъзходство, който трябва да замени легендарния F-15 „Ийгъл“. Най-скъпоструващият изтребител в света, F-22 е оборудван с ултрамодерни стелт-технологии и може да се използва не само за унищожаване на вражески самолети, но и за бомбардировки, радиоелектронна борба и разузнаване. — Б.пр. ↑

[17] Тактическа планираща управляема авиационна бомба, използвана (редом с други ракети „въздух-земя“) в битката при Йонкърс. — Б.а. ↑

[18] Леко преувеличение. Количество военни самолети, „заземени“ по време на Z-тата световна война, изобщо не може да се сравнява със загубите на ВВС само през Втората световна война. — Б.а. ↑

[19] Така летците наричат стандартния автоматичен пистолет двайсет и втори калибър. Предполага се, че заради дългия заглушител, съвсемия приклад и телескопичния прицел оръжието им е напомняло за героя от „Трансформърс“ Мегатрон — играчка, произведена от компанията „Хасбро“, ала това са непотвърдени сведения. — Б.а. ↑

[20] На този етап от войната още не бе започнало производството на НБУ — новите бойни униформи. — Б.а. ↑

[21] „Ню Йорк Метс“ е професионален бейзболен отбор от Ню Йорк, създаден през 1962 г. — Б.пр. ↑

[22] Въпреки че официално се води като болкоуспокояващ медикамент, военните широко използват „Бейби-Л“ в качеството му на сънотворно. — Б.а. ↑

[23] Популярно телевизионно токшоу по ABC. Сред водещите му са Упи Голдбърг, Шери Шепърд, Роузи О’Донъл и други. — Б.пр. ↑

[24] UH-60 „Блек Хоук“ е американски многоцелеви хеликоптер, произвеждан от корпорацията „Сикорски Еъркрафт“. Приет е на въоръжение през 1979 г. — Б.пр. ↑

ОКОЛО СВЕТА И ПО-ВИСОКО

ПРОВИНЦИЯ БОХЕМИЯ, ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

(Наричат го „Костта“. Отсъствието на красота се компенсира от наличие на сила. Сякаш израснал от скалата, този готически град от четиринадесети век хвърля величествена сянка върху долината Плаканек. Дейвид Алън Форбс възnamерява да го запечата с помощта на молив и хартия във втората си книга „Замъците на войната със зомбитата: континентът“. Англичанинът седи под дървото, а ушитата му от различни парчета плат дреха и дългият шотландски меч допълват средновековния колорит на пейзажа. След появата ми Дейвид ненадейно се превръща от спокоен съзерцателен художник в болезнено нервен разказвач.)

Когато казвам, че Новият свят няма нашата история на непристъпните укрепления, имам предвид единствено Северна Америка. Естествено, не мога да пропусна испанските крепости по брега на Карибско море, както и онези, които сме построили заедно с французите на Малките Антилски острови. Също и руините на инките в Андите, макар че те никога не са били подлагани на директна обсада.
[1] А и когато говоря за Северна Америка, по разбираеми причини не включвам останките от съоръженията на маите и ацтеките в Мексико... Нали си спомняте битката при Кукулкан (вече говорим за толтеките), когато толкова много зомбита бяха удържани на стъпалата на онази проклета пирамида... Така че под „Новия свят“ всъщност имам предвид само Съединените щати и Канада.

Моля да ме разберете — ни най-малко не искам да ви обиждам. Просто вашите две страни са твърде млади и не сте страдали от онази дългогодишна институционална анархия, с която се сблъска Европа след падането на Рим. Винаги сте имали надеждно правителство и достатъчно сили за охрана на законите и обществения ред.

Знам, че нещата са стояли другояче по време на експанзията ви на запад и никой не би посмял да извади от списъка крепостите, съществували преди Гражданската война. Иска ми се някой ден да мога да посетя форт Джеферсън. Чувал съм, че оцелелите там са преживели доста... Просто искам да подчертая, че Европа е имала хилядолетна история на хаоса, когато самото понятие за физическа безопасност се е обезсмисляло извън стените на замъка на конкретния феодал. Разбираете ли? Непонятно ли се изразявам? Искате ли да започнем отначало?

Не, напротив! Всичко е наред, продължавайте.

После ще изчистите излишното.

Да.

Добре тогава. Замъци. Ами... Вижте, за нищо на света не бих тръгнал да преувеличавам значението им във войната. Въщност ако ги сравните с другите видове укрепления — съвременни, модифицирани и така нататък... може да сметнете защитата им за несериозна, освен ако не са ви спасили живота. Какъвто е моят случай.

Това не значи, че трябва да ги боготворим. За начало трябва да разберете разликата между замък и дворец. Голяма част от така наречените замъци не са били нищо повече от големи, впечатляващи родови имения или са станали такива, когато необходимостта от отбранителни функции е отпадала. В тези някога недостъпни бастиони са пробивали толкова много прозорци на първия етаж, че е нямало никакъв смисъл да бъдат зазиждани. Човек би бил в по-голяма безопасност в един съвременен жилищен блок, след като се демонтират стълбищата. Освен това тези дворци са били строени най-вече като символи на социален статут — Шато Юсе^[2] например или Пражкият замък. По своята същност обаче са били чисто и просто смъртоносни капани.

Само вижте Версай. Страхотна идея, окепазена по уникален начин. Нищо чудно, че френското правителство реши да построи национален мемориал на мястото на пепелището му. Чели ли сте онова стихотворение на Ренар за дивите рози, които цъфтят в мемориалната градина, а цветчетата им са обагрени в алената кръв на прокълнатите?

Не ме разбирайте погрешно — в никакъв случай не твърдя, че всичко, необходимо за оцеляването ви, е висока и непристъпна стена. Да вземем за пример замъка Муйдерслот в Холандия. Един-единствен случай на пневмония се оказа напълно достатъчен. Добавете студената и влажна есен, системното недоохранване, липсата на истински медикаменти... Представете си какво е да си там, зад илюзорната защита на високите каменни стени; всички около теб да са смъртно болни, а ти да знаеш, че скоро ще дойде и твоят час и единствената ти ефимерна надежда за спасение е да се измъкнеш по някакъв начин оттук. В дневниците, останали след умиращите, се говори за това как хората буквально са обезумявали от отчаяние и са скачали в гъмжащия от живи мъртвци ров.

Ами пожарите — като онези в Браубах и Пиерфон, когато стотици хора, затворени вътре, не е имало къде да избягат? Седи и чакай, докато станеш на въглен в пламъците или се задушиш сред дима... Да не говорим за случайните експлозии, когато цивилни лица са се сдобивали с взривни вещества, но не са знаели как да се отнасят с тях и при какви условия да ги съхраняват... В унгарския замък Мишколц Диошдьор един човек докопал по някакъв начин военен експлозив на базата на натрий. Не ме питайте какво точно е представлявало или откъде се е взело; важното е, че както изглежда никой не си давал сметка за най-главното, а именно: катализатор на експлозията в случая бил не огънят, а водата! Казват, че някой запалил цигара в оръжейната и лумнал неголям пожар или нещо от сорта. Та тези идиоти решили, че ще предотвратят експлозията, като залеят контейнерите с вода. В резултат на това в стената зейнала огромна дупка, през която зомбитата мигновено нахлули, подобно на река през разкъсан бент.

Но да не виним тези клетници твърде строго; това все пак е било грешка, плод на невежеството им. За разлика от случилото се в Шато Фужер, за което няма прошка. Припасите на обсадените свършили и те решили да прокопаят голям подземен тунел, който да ги отведе далеч зад ордите от немъртви пълчища. За какви са се мислели? За героите на „Голямото бягство“^[3]? Да са имали професионални топографи под ръка? Или поне малко да са разбирали от тригонометрия? Проклетият им тунел се оказал с половин километър по-къс и те се озовали точно

насред гнездото на кръвожадните твари... Тъпаците дори не се сетили да минират тунела си като елементарна предпазна мярка!

Да, издънките са толкова много, че мога до утре да ви говоря за тях, но честността изисква да споменем и моментите на триумф. А някои от тях наистина са забележителни. Естествено, повечето оцелели са били подлагани само на краткотрайни обсади. Късметът да се окажеш на подходящото място... Жителите на Испания, Бавария или Шотландия (онези зад Антониновия вал^[4]) например е трябвало да издържат едва две-три седмици (или само няколко дни). А хората в Кисимул — една-единствена напрегната нощ. На този фон още повече изпъкват големите победи като Шенонсо във Франция, където недалеч от моста над река Шер се издига живописен малък замък в стила на „Дисниленд“ Веднъж след като отрязали връзката си със земята, бранителите му са можели да удържат позицията си с години... при адекватен стратегически разчет, естествено.

Нима са разполагали с достатъчно провизии за толкова дълъг период от време?

О, разбира се, че не! Хората просто изчакали падането на първия сняг и започнали да правят набези върху близките села. Мисля, че всички са постъпвали така; не само онези, които са били „залостени“ зад крепостните стени. Сигурен съм, че и вашите сънародници от сините зони (или поне онези от северните щати) са използвали същата тактика. В този смисъл на нас, европейците, ни провървя, понеже поголямата част от континента ни замръзва през зимата. Мнозина от бранителите, с които съм разговарял, ми споделяха, че самата мисъл за неизбежното настъпване на зимата, без значение колко дълга и свирепа може да се окаже, им е носила облекчение и надежда. И ако човек не загине от „ледената смърт“, е имал възможността да се сдобие от близките населени места с всичко, необходимо за оцеляването му през по-топлите месеци.

В този ред на мисли едва ли е изненадващо и обстоятелството, че немалко от защитниците са предпочитали да останат в своите крепости, дори когато са имали шанса да избягат — например Бульон в Белгия, Спис в Словакия или дори Бюмарис в Уелс... Преди войната това си беше най-обикновен музейен експонат — порутена куха черупка от помещения без покрив и високи концентрични стени. Градският

съвет заслужава да получи „викториански кръст“ за усилията си да събере нужните средства, да организира гражданите и да възроди замъка от въпросните руини до някогашното му величие. При това тъкмо навреме, понеже само няколко месеца по-късно тази част от Великобритания вече беше завладяна от немъртвите пълчища. Още по-драматична е историята на Конуай, където имаше както замък, така и средновековна крепостна стена, обрамчваща цялото селище. Обитателите му не само живееха в безопасност и относителен уют, но и разполагаха с достъп до морето, който позволи на Конуай да се превърне в плацдарм на нашите сили, когато започнахме да отвоюваме страната си. Чели ли сте „Моят Камелот“?

(Клатя глава.)

Непременно потърсете тази книга. Това е великолепен роман, базиран на личния опит на автора — един от бранителите на Карфили^[5]. Кризата го застигнала в апартамента му на втория етаж в Лъдлу, Уелс. Когато запасите му свършили и паднал първият сняг, той решил да рискува и да си потърси по-сигурно убежище. По някое време се натъкнал на запустели руини, които някой вече се бил пробвал да отбранява, ала — съдейки по крайния резултат — без особен успех. Авторът на „Моят Камелот“ погребал телата, смазал черепите на замръзналите зомбита и започнал самостоятелно да възстановява замъка. Работел неуморно, полагайки неимоверни усилия в най-суровата зима, която помни историята. И ето че през май Карфили вече бил готов за лятна обсада, а до следващата зима се превърнал в уютен пристан за неколкостотин други оцелели.

(Показва ми някои от скечовете си.)

Истински шедьовър, нали? Вторият по големина замък на Британските острови.

А кой е първият?

(Дейвид не ми отговаря веднага. Усещам как се колебае какво да ми каже.)

Уиндзор.

Вашият замък.

Е, не е лично мой...

**Имах предвид, че сте живели там.
(Отново пауза.)**

От гледна точка на отбраната той беше почти съвършен. Най-големият обитаем замък в Европа преди войната — почти тринайсет акра! Със собствен кладенец и достатъчно големи складове, че да поберат провизии за десет години напред. След пожара от 1992 г. му инсталираха уникална противопожарна система, а после, в епохата на терористичните заплахи, обновиха системите му за сигурност, издигайки ги до безprecedентно за Великобритания ниво. Обществото не знаеше къде отиват данъците му — за бронирани срещу курсуми стъкла, стени с усилена здравина, подвижни решетки и стоманени жалузи, хитро скрити в перазите на прозорците и касите на вратите.

Да не забравим и най-впечатляващото поне за мен постижение, уникалното сифониране на сувор нефт и природен газ от залежи, намиращи се на няколко километра под основите на Уиндзор. Те бяха открити още през деветдесетте години, ала така и не се стигна до разработването им — причините за това, както можете да си представите, варираха от чисто екологични до политически. Обаче ние най-сетне ги оползотворихме, и то как! Контингентът ни от кралски инженери изгради скелеви конструкции от външните стени на замъка чак до находищата на съответните суровини. Това бе изключителен успех и до голяма степен именно той ускори появата на укрепените ни автостради. Лично аз примерно се чувствах несравнено благодарен за топлите стаи, горещата храна, коктейлите „Молотов“ и пламтящия ров... Да, съгласен съм, че това не е сред най-ефективните начини да се спрат немъртвите орди, но не беше малко да забавиш настъплението им, като междувременно ги опържиш хубавичко... Но какво друго ни оставаше, когато патроните свършиха и единственото, което имахме на разположение, бяха куп екзотични старинни оръжия?

В музеите и частните колекции имаше доста такива образци... и най-хубавото беше, че преобладаваха качествените оръжия, а не декоративните боклуци. Масивни, здрави, издържали проверката на времето железарии. Те отново се върнаха в живота на Обединеното кралство. Често можеше да се видят обикновени граждани, носещи боздугани, алебарди или двуостри бойни брадви. Аз самият станах поклонник на този голям двуръчен меч, известен като „клеймор“,

макар че едва ли бихте си го представили, съдейки по външния ми вид например...

(Кима, леко смутен, и посочва меча, който изглежда по-дълъг от самия него.)

Не е идеален и изиска умело боравене, но пък с времето така свикваш с него, че сам се изненадваш на какви неща си станал способен ти или другите около теб...

(Поредната пауза. Дейвид определено се чувства неловко. Протягам му ръка.)

Много ви благодаря, задето ми отделихте от времето си...

Почакайте... Има... и още нещо.

Ако не се чувствате добре...

Не, моля ви, всичко е наред! **(Въздъхва дълбоко.)** Тя... тя не пожела да замине, разбирате ли? Въпреки възраженията на Парламента настоя да остане в Уиндзор. „Докато всичко това не приключи“, както сама се изрази. В началото си мислех, че го прави от фалшива гордост или подплатено от страх безсилие. Опитах се да я вразумя, умолявах я едва ли не на колене... Изтъкнах ѝ, че е направила предостатъчно. Знаете за Балморалския указ, нали? С този декрет тя превърна всички свои имения в зони за сигурност за всеки, който успее да се добере до тях и да ги защитава... Споделих ѝ, че спокойно може да се присъедини към роднините си в Ирландия или на остров Ман...

Тя какво ви каза?

„Най-голямата награда е да служиш на народа си.“ **(Прочиства гърлото си; забелязвам как горната му устна потреперва за миг от вълнение.)** Това всъщност са думи на баща ѝ; поради тази причина навремето той отказа да избяга в Канада през Втората световна война и поради същата причина по времето на Битката за Британия майка ѝ посещаваше цивилните, криещи се от бомбардировките в тунелите на лондонското метро... Точно това е и причината да продължаваме да бъдем онова Обединеното кралство, което толкова време сме били... Тяхната мисия, тяхната задача винаги е била да олицетворяват величието, заложено в националния ни дух. Те винаги са служили като пример за останалите, понеже са били най-силните, най-храбрите и

най-добрите от нас. И в известен смисъл ние сме тези, които ги управляваме, а не обратното, и те са били длъжни да пожертват всичко — наистина всичко, — за да издържат това непосилно бреме, с което само Господ Бог би се справил. Иначе какъв би бил смисълт? Нищо по-лесно от това да захвърлим всички традиции, да изкараме на площада проклетата гилотина и да сложим край на всичко веднъж завинаги. Повечето хора се отнасяха към тях като към старинни замъци — порутени, прашасали вехти реликви, които не стават за нищо друго, освен за привличане на туристи. Но когато небесата притъмняха и страната почувства нужда от помощта им, и едните, и другите засияха в първоначалния си, изконен смисъл. Едните защитиха нашите тела, а другите — нашите души.

АТОЛЪТ УЛИТИ, ФЕДЕРАТИВНИ ЩАТИ НА МИКРОНЕЗИЯ

(По време на Втората световна война този голям коралов остров е служил като основна предна база на тихоокеанския флот на САЩ. А по време на Z-тата световна война е приютявал не само американски военни кораби, но и стотици гражданска плавателни съдове. Един от тях е бил „Урал“ — първият официален предавател на радио „Свободна земя“. Сега той е превърнат в музей и неслучайно документалният филм „Словото по време на войната“ му отделя такова сериозно внимание. Един от хората, интервюирани за продукцията, е и моят събеседник Барати Палшигар.)

Нашият най-страшен враг беше невежеството. Лъжите и суеверията, фалшивата информация, дезинформацията... Невежеството погуби милиарди хора. Невежеството стана причина за Войната със зомбитата. Ако по онова време знаехме това, което знаем сега... Ако вирусът на възкръсналите мъртвъци ни беше така познат като туберкулозата, да речем, нещата щяха да бъдат съвсем други. Представете си какво би било, ако хората по цял свят — или поне тези, които уж трябваше да ги защитават — имаха реална представа срещу какво се изправят. Истинският ни враг беше невежеството, а суртовите факти бяха оръжието ни.

Когато се присъединих към радио „Свободна Земя“, то все още се наричаше „Международна програма за масово осведомяване в

сферата на здравеопазването и безопасността“ Названието, с което стана известно впоследствие, му бе дадено от хората и общностите, които слушаха нашите предавания.

Това беше първата действително международна инициатива, осъществена броени месеци след въвеждането на южноафриканския план и дълго преди конференцията в Хонолулу. И също както останалият свят взе за основа на стратегията си за оцеляване „плана Редекер“, така и за нашата поява допринесе радио „Убуние“^[6].

Радио „Убуние“?

Това бе една южноафриканска радиостанция, излъчваща за изолираните жители на страната. Тъй като не разполагаше с необходимите ресурси за материална помощ, правителството можеше да даде на гражданите си само едно — информация. Доколкото ми е известно, те бяха първите, които започнаха да правят регулярни емисии с новини на няколко езика. В студиото на радио „Убуние“ не само формираха практически навици и умения за оцеляване, но и обсъждаха и развенчаваха всяка небивалица, циркулираща като злокачествен слух сред хората. Така че ние просто взехме радио „Убуние“ за образец и го адаптирахме за глобалната, световна аудитория.

Аз се появих на борда още в самото начало — когато реакторите на „Урал“ тъкмо се бяха върнали към живот. Както си личи и от названието му, „Урал“ беше бивш съветски кораб, който впоследствие бе станал част от руския военноморски флот. По онова време този плавателен съд е бил натоварен с много роли — база за контрол и управление, център за проследяване на изстреляни вражески ракети, кораб за електронно наблюдение... За съжаление, както по всичко личи, е бил и ужасно непрактичен, понеже от няколко места подочух, че системите му се оказали твърде сложни даже за собствения му екипаж. Навсякога поради тази причина тази „бяла врана“ прекарала по-голямата част от кариерата си на котва в руската военноморска база във Владивосток, като основната му функция е била да произвежда електричество за прилежащия регион. Не съм инженер, ето защо не мога да ви кажа как са успели да заменят изтощените му горивни елементи и да преобразуват тромавия му комуникационен интерфейс в адекватна система за връзка с глобалната сателитна мрежа. Аз съм

специалист по езиците, особено индийските, и заедно с господин Верма отговаряхме за предаванията, адресирани към два милиарда души... Двама души за два милиарда, представяте ли си? Макар че, като се замисля, по онова време аудиторията ни май се състоеше само от един милиард слушатели...

Господин Верма ме откри в един лагер за бежанци в Шри Ланка. Понеже и двамата бяхме преводачи — той се занимаваше предимно с писмения превод, а аз — с устния, — поработихме известно време в посолството на страната ни в Лондон. Помня, че по онова време работата ни се струваше доста изтощителна; никаква представа си нямахме какво всъщност значи изнурителен труд. Младежка наивност, какво да се прави... Макар че, в интерес на истината, задълженията ни не бяха никак леки, едва ли някой от нас е подозирал какво ни предстои. Не бяха редки случаите, когато работехме по осемнайсет, а понякога и по двайсет часа на денонощие. Сега, като се връщам назад, се чудя кога сме спали... Толкова много суров материал, толкова много телеграми, пристигащи буквально всяка минута... Повечето се отнасяха до базовото оцеляване — как да се пречисти вода, как да се направи домашна оранжерия, как да се култивират и обработят спорите на някои плесени, за да се получи пеницилин... Тези влудяващи материали често биваха съпроводени от факти и термини, за които никога не бях чувал. Не знаех нито кои са „куислингите“, нито кои са „хващаните“, да не говорим за така нареченото „лобо“ или псевдопанацеята „фаланга“... Пред мен изведнъж изникваше някакъв униформен, пъхаше ми някакъв набор думи под носа и ми казваше: Искам го на маратски и да е готово за емисията след петнайсет минути.

С какъв вид фалшива информация се сблъскаха най-често?

С коя сфера искате да започна? Медицина? Точни науки? Въоръжени сили? Религия? Психология? Лично за мен най-влудяващ беше психологическият аспект. Хората си умираха от желание да очовечат възкръсналите изчадия. По време на война — имам предвид конвенционалните, предишни войни — сума ти време и усилия отиват за дехуманизирането на противника, за създаването на належаща емоционална дистанция... Измислят се ефектни истории или обидни прозвища... само като се сетя как баща ми наричаше мюсюлманите

например и се изприщвам... а ето че по време на войната със зомбитата някои хора отчаяно се опитваха да намерят някаква връзка с врага, да прибават човешки измерения на нещо, което в никакъв случай не би могло да бъде причислено към човешкия род.

Бихте ли ми дали някакъв пример?

О, та те са десетки! Битуваха идиотските мнения, че зомбитата притежават някакваrudimentарна интелигентност — че могат да мислят, да чувстват и да се приспособяват, да си служат с оръдия на труда и дори с някои човешки оръжия; че са запазили спомена за предишния си живот; че с тях може да се комуникира и че могат да бъдат дресирани като някои домашни любимци например... Когато започнахме да развенчаваме един подир друг тези митове, ефектът беше потресаващ! Понякога гражданското ръководство за оцеляване ни помагаше, обаче няма как да не отбележа, че имаше много недостатъци...

Нима?

Естествено. Явно бе написано от американец, съдейки по споменаването на разни марки джипове с двойно задвижване и някои модели огнестрелни оръжия... Да не говорим, че културните различия между отделните етноси и групи изобщо не бяха взети под внимание... нито пък различните методи, с помощта на които жителите на всяка конкретна област се опитваха да се спасят от живите мъртвци.

Например?

По-добре да не навлизаме в твърде големи подробности, защото ще излезе, че автоматично осъждам големите групи от хора, които са въвели съответните решения... Като индиец много пъти съм се сблъсквал с разнообразни аспекти на собствената си култура, довели до печални последствия и дори трагедии. Не знам дали сте чували за старинното индийско селище Варанаси — един от най-древните градове на земята, разположен недалеч от местността, където според преданията Буда е изнесъл първата си проповед. Там всяка година прииждаха хиляди индийски поклонници, чието последно желание бе да издъхнат на това свято място. Преди войната всички пътища бяха осияни с трупове. Когато започна кризата, покойниците възкръснаха и

тръгнаха в настъпление. Варанаси се превърна в най-опасната „бяла зона“ — свърталище на бродещата гибел. Въпросното свърталище неусетно се разрасна и обхвани почти цялото протежение на река Ганг^[7], чиято целебна сила бе научно потвърдена още преди избухването на войната. Беше нещо, свързано с повишеното съдържание на кислород във водата... Трагедия. Към бреговете на реката продължаваха да се стичат милиони, които само разпалваха огъня. Дори и след като правителството бе евакуирано в Хималаите, а официалната статистика призна над деветдесет процента от населението на страната за заразени, многочисленият поток от поклонници не секна. Всяка страна си има подобна история. Всеки от нашите международни екипи се е сблъсквал поне веднъж с пример на самоубийствено невежество. Американците ни разказваха за религиозна секта, наречена „Агнец божи“, чиито членове вярвали, че колкото по-бързо се заразят, толкова по-скоро ще се озоват в Рая. А една жена — няма да кажа националността ѝ — не жалеше време и усилия, за да разпространява отвратителните митове, че половият акт с девственица може да „развали проклятието“. Страх ме е да си помисля колко девойки и малки момиченца са станали жертви на насилие в резултат от тези съвети за „пречистване“. Всеки се гневеше и озлобяваше срещу собствения си народ. Всеки се срамуваше. Един от белгийските ни колеги сравни случващото се с „притъмняващи небеса“. Наричаше го „злините на колективната ни душа“.

Сега, като се замисля, навярно нямам право да се оплаквам. Жivotът ми така и не бе подложен на опасност, стомахът ми винаги е бил пълен... Е, често се лишавах от сън заради работата си, но пък можех да спя спокойно и без страх. Нещо повече — не се налагаше да работя в ПИ-отдела на „Урал“.

ПИ-отдела?

Така наричахме отдела за Прием на информация. Данните и сведенията, на базата на които подготвяхме емисиите си, не се раждаха на борда на „Урал“ Те всъщност идваха от целия свят — като се започне с различните експерти и се стигне до мозъчните центрове в зоните за сигурност на всяко от правителствата по света. Те предаваха информацията на нашите ПИ-оператори, а те я сортираха и я подаваха към нас. По-голямата част от данните се транслираха на открыти

граждански честоти, които буквално преливаха от молбите и воплите за помощ на населението. Милиони нещастни души, разпръснати по цялата планета, крещяха в микрофоните си как децата им умират от глад, как скривалищата им горят, как отбраната на убежищата им поддава под натиска на живите мъртвци... Тук няма значение дали разбиращ съответния език, или не; страдащият, доведен до крайно отчаяние човешки глас не може да бъде събркан! На ПИ-операторите им беше забранено да отговарят — нямахме нужното време и ресурси за това. Всяко предаване и приемане на информация бе подчинено на военновременните приоритети. Дори не искам и да знам какво е ставало в душите и сърцата на нашите колеги...

Когато от Буенос Айрес бе изльчено последното предаване — прочут латиноамерикански певец изпълняващ испанска люлчина песен, — един от ПИ-операторите не издържа. Той беше руско моряче, само на осемнайсет години... Пръснал си мозъка и го разпилял по целия пулт. Оказа се едва първият от многото — до края на войната и останалите му колеги последваха примера му. Нито един не доживя днешния ден. Последен си отиде белгийският ми приятел, за когото вече ви споменах...

— Човек носи тези гласове вътре в себе си — сподели ми той една сутрин. Двамата стояхме на палубата и се взирахме в кафеникавата мъгла в очакване на изгрева, който така и нямаше да видим.

— Тези гласове ще останат с мен до края на живота ми. Никога няма да утихнат... и никога няма да престанат да ме зоват да се присъединя към тях.

ДЕМИЛИТАРИЗИРАНАТА ЗОНА: ЮЖНА КОРЕЯ

(Чой Хунгчой, заместник-директор на Корейската централна разузнавателна агенция, ми показва сухия, хълмист, съвсем обикновен пейзаж вляво от нас. Човек като нищо би го взел за Южна Калифорния, ако не бяха изоставените блиндажи, обезцветените знамена и оградата с бодлива тел, простираща се чак до хоризонта и в двете посоки.)

Искате да ви кажа какво точно се случи? Никой не знае. Обаче едно ще ви кажа — ако на земното кълбо е имало държава, наистина

подготвена за отблъскване на заплахата, това без съмнение би била Северна Корея. Реки на север, океан на изток и запад, а от юг — (посочва към Демилитаризираната зона) — най-сериозно укрепената държавна граница на планетата. Виждате какъв е теренът — пресечената местност, осияна с всички тези хълмове и възвишения, е просто идеална за отбрана. Това обаче не е всичко, понеже едва ли виждате, че тези възвишения буквально са прорязани от титанична по мащабите си военнопромишлена инфраструктура. Севернокорейското правителство си взе някои много важни поуки след вашите бомбардировки през петдесетте години — горчивият урок е най-добрият учител — и хвърли неимоверни усилия, за да изгради надеждна подземна система, която да позволи на населението да преживее следващите войни на безопасно място.

Казано простичко, северните ни съседи създадоха милитаризирано общество, до такава степен привикнало да живее в бойна готовност, че на техния фон Израел изглеждаше тиха и кротка пацифистична държавица като Исландия например. Над един милион мъже и жени служеха в редовната армия, а над пет милиона се водеха в запас. Това прави над една четвърт от населението... при това без да споменаваме факта, че почти всички севернокорейци бяха изкарали задължителната военна подготовка. Главното обаче е друго. Жизненоважен при подобен вид война е факторът „национална дисциплина“, а в този случай спокойно можеше да се каже, че в страната царува почти свръхчовешка дисциплина... На севернокорейците още от мига на раждането им втълпяваха, че животът им е нищожен и незначителен и че те съществуват само за да служат на Държавата, Революцията и Великия вожд. Това бе почти пълната противоположност на ситуацията, която царуваше у нас, в Южна Корея. Ние си бяхме отворено общество. Просто нямаше как да бъде другояче. Международната търговия се явяваше източник на жизнената ни сила. В нашата страна господстваше духът на индивидуализма, макар и не до такава степен, както при вас, американците. Имахме си предостатъчно протести, стачки и всякакви публични демонстрации. И понеже бяхме свободно общество, отличаващо се с голяма диференциация на всички социални равнища, едва успяхме да приложим „доктрина Чанг“^[8] по време на Голямата паника. На север подобна вътрешна криза бе немислима. Дори когато

заради грешните разчети на правителството им при тях настана глад, те предпочетоха да ядат собствените си деца, вместо да посмеят да изразят — па макар и шепнешком — недоволството си^[9]. Адолф Хитлер би могъл само да мечтае за подобно подчинение. Трябаше само да дадеш на всеки жител на Северна Корея пушка, камък или просто заповед да се бие с голи ръце, след което да му посочиш зомбитата и да извикаш: „Сражавай се за Отечеството!“ И всички мигом щяха да ти се подчинят. Това бе държава, родена за водене на война, която постоянно се намираше в бойна готовност още от 27 юли 1953 г. И ако някой бе поискал от мен да назова страна, способна не само да оцелее, но и да триумфира над задаващия се Апокалипсис, без да се замисля, щях да посоча Корейската народнодемократична република.

Но какво всъщност се случи? Само месец преди началото на проблемите, още преди избухването на епидемията в Пусан, Северът ненадейно и без никакви обяснения прекъсна всички дипломатически връзки и контакти. Така и не ни казаха защо закриха единствената железопътна линия, съединяваща ни по суза, както и защо надеждите на някои наши съграждани, които от десетилетия чакаха възможността да се видят с роднините си от КНДР, внезапно бяха попарени завинаги. Не получихме никакви обяснения. Всички отговори малко или много се свеждаха до стандартната фраза „Въпрос на държавна сигурност“.

За разлика от мнозина други, аз не смятах, че това е прелюдия към война. Не знам дали защото бе лишен от въображение, или поради никаква друга причина, ала Северът винаги ни заплашваше по един и същи начин. А ето че всички сателитни данни — както от нашите спътници, така и от американските — не показваха никакви признания на подготовка за въоръжена агресия. Никакво дислоциране на войски, никакво зареждане с гориво на бойни самолети, никакво разгръщане на крайцери и подводници... Нещо повече — нашите наблюдатели, разположени по протежение на Демилитаризираната зона, започнаха да докладват, че числеността на войските от другата страна на границата на практика не се увеличава, а даже намалява. Разполагахме с подробни сведения за всичките им гранични отряди. В продължение на дълги години бяхме фотографирали всеки от войниците и дори им бяхме дали прозвища като Змийски очи и Булдог. Сътрудниците ни им бяха изготвили досиета с предполагаемата им възраст, биографични

данни и сведения за личния им живот. И ето че всички до един неусетно изчезнаха, сякаш се разтвориха зад укрепените си окопи и блиндажи.

Индикаторите ни за сеизмична активност също мълчаха. Ако Северът бе започнал мащабни операции по прокопаване на тунели или ако беше предприел някакво по-сериозно прегрупиране на бойните си формации от другата страна на демаркационната линия, прецизните ни сензори щяха своевременно да ни информират за това.

Памунджом бе единствената област в близост до демилитаризираната зона, където двете ни страни можеха да се срещнат за преговори лице в лице. Там заедно стопанисвахме цял комплекс от конферентни зали, на няколко метра от открития вътрешен двор, където се разполагаха военните ни подразделения. Постовите постоянно се сменяха. Една нощ войниците от севернокорейското подразделение се върнаха в казармите си, но така и никой не се появи, за да заеме местата им. Вратите бяха заключени, а светлините — угасени. Едва ли е необходимо да казвам, че не ги видяхме повече.

Забелязахме и пълно прекратяване на работата на спецслужбите. Шпионите от КНДР действаха регулярно и предсказуемо като годишните времена. През повечето време бяха изключително лесни за откриване и дори обикновените хора ги разпознаваха по старомодните им облекла и въпросите им за цените на широко разпространени стоки, с които всеки нормален човек беше запознат. Непрекъснато ги излавяхме, но след разразяването на епидемията числеността им бързо се стопи до нула.

Ами вашите шпиони на север?

Изчезнаха безследно — всички до един, почти по същото време, когато електронните ни разузнавателни средства излязоха от строя. Не говоря за проблемите, които имахме със заглушаването на радиосигнала и така нататък...

Един след друг всичките ни канали — военни и гражданска — пропадаха. Съдейки по спътниковите снимки, работниците в стопанствата из провинцията ставаха все по-малко, а пешеходците в големите градове взеха драстично да намаляват, докато не изчезнаха съвсем. Дори така наречените „доброволци“, трудещи се по множества обществени проекти, биваха отзовавани и не идваха на работа, което

си беше абсолютен прецедент! В общи линии, за отрицателно време на цялата територия от Ялу до Демилитаризираната зона не остана и една жива душа. И ако човек се абстрагираше от всичко и погледнеше на случилото се от гледна точка на разузнаването, изглеждаше, че всеки мъж, жена и дете от Корейската народнодемократична република буквально са се изпарили във въздуха.

Тази загадка само подгряваше растящата ни тревога — особено на фона на онова, с което се наложи да се сблъскаме у дома. По това време вече имахме огнища на епидемията в Сеул, Поханг, Таеджон... Мокпо беше евакуиран, на Кангнунг беше наложена изолация, и, естествено, няма как да забравя и нашият вариант на Йонкърс — Инчхон. Същевременно поне половината от действащите ни подразделения трябваше да бъдат позиционирани покрай северната граница. Твърде много чиновници в министерството бяха убедени, че Пхенян изгаря от нетърпение да започне войната и само чака да настъпи най-черният ни час, за да разгърне масирано настъпление по трийсет и осмия паралел. Ние от разузнаването се придържахме към абсолютно противоположното мнение — не спирахме да повтаряме, че ако съседите ни чакат нашия злокобен час, то той отдавна вече е ударил.

Без заобикалки може да се каже, че Република Корея се намираше на прага на национален крах. Тайно се работеше над планове за преселение, издържани в духа на стореното от японците. Секретните ни отряди вече проучваха пригодността на ареалите в района на Камчатка. Ако „доктрината Чанг“ не бе проработила... ако още няколко отряда бяха претърпели неуспех и още няколко зони за сигурност бяха рухнали пред напора на немъртвите... Навсярно дължим оцеляването си на Севера... или по-скоро на страха от него. Моето поколение никога не беше възприемало КНДР като реална заплаха. Разбира се, говоря за обикновените граждани, за хората от моето поколение, които смятаха севернокорейците за изостанала, гладуваща нация от неудачници. Може би защото моето поколение бе израснало в мир и нищо не ни беше липсвало. Единственото, от което се страхувахме, бе обединение ма двете ни държави, подобно на онова между Източна и Западна Германия през деветдесетте, в резултат на което милиони бездомни екскомунисти щяха да ни виснат на врата и да разчитат ние да ги храним и издържаме.

За предходните поколения обаче — за нашите родители, баби и дядовци — нещата стояха по малко по-различен начин. Над тях постоянно бе висяла заплахата от нападение и непрекъснато ги бе терзаела мисълта, че всеки един момент може да прозвучи сигналът за тревога, при което светлината ще помръкне и всички банкери, учители, шофьори на такси ще бъдат призовани в армията, за да бранят родината с оръжие в ръка. Те никога не изгубиха бдителността си и в края на краишата не ние, а именно те възродиха националния ни дух.

Знаете ли, и досега продължавам да се опитвам да организирам експедиция на север. И всеки следващ път неизменно ми пъхат прът в колелата. Излизат ми с оправданието, че все още имаме твърде много работа. Че в страната все още цари хаос. Че още не сме изпълнили международните си задължения и — най-важното — че репатрирането на бежанците ни в Кюсю още не е приключило... **(изсумтява)** Да, както излиза, тези японци ще ни бъдат задължени до края на живота си...

А аз дори не искам военно подразделение. Дайте ми само един хеликоптер или една рибарска лодка; а ако и това е много, просто ми отворете портите на Панмунджом и аз ще тръгна пеша. „Ами ако задействаш някоя мина, заложена като капан? — възразяват ми те. — Някоя атомна бомба? Ами ако отвориш вратата към някой подземен град и оттам излязат двайсет и три милиона зомбита?“ Аргументите им не бяха лишени от смисъл. Знаехме, че Демилитаризираната зона е пълно минирана. Миналия месец един товарен самолет, навлязъл във въздушното им пространство, попадна под обстрел от ракети „земя-въздух“ Пусковата установка се оказа автоматична и бе разработена като оръжие на възмездietо, в случай че цялото население загине.

Близко до ума беше да предположим, че хората са били евакуирани в подземни комплекси. Ако бе така, значи бяхме допуснали сериозни грешки по отношение на размерите и дълбината им. Не беше изключено всички жители на Корейската народнодемократична република да са скрити под земята и да се трудят над нескончаеми военни проекти, докато техният Велик вожд продължава да се опиянява със западен алкохол и американско порно. А дали изобщо знаят, че войната е свършила? Или правителството им ги е изльгало — съобщило им е, че светът, който са познавали, е престанал да съществува? Може би възкръсването на мъртвите е било просто удобен

случай, за да затегнат още повече хомота на шията на едно общество, изградено върху сляпото подчинение? Великият вожд винаги е искал да е жив бог иeto че сега, когато е стопанин не само на храната и въздуха, но и на светлината на изкуствените слънца, неговите извратени фантазии най-сетне са се превърнали в реалност. Мисля, че теоретично погледната, този сценарий изглежда твърде вероятен, обаче нещо се е объркало... Припомните си какво се случи с „хората-къртици“ под Париж. Ами ако нещо подобно се е случило и на север... но с цяла страна? Нищо чудно онези подземни пещери наистина да гъмжат от двайсет и три милиона зомбита, които вият в мрака и чакат да бъдат освободени.

киото, япония

(От старата снимка на Кондо Тацуци ме гледа кълъща, пъпчив тийнейджър с глуповати зачервени очи и рошави изрусени кичури. Мъжът, който стои пред мен, изобщо няма коса. Той е гладко избръснат, със смугъл тен и пронизващ поглед, който не ме изпуска нито за миг. Нито вежливите маниери, нито добродушното отношение могат да скрият изльчването на почиващ си хищник, което струи от всяка фибра на този воин-монах.)

Аз бях „отаку“ Знам, че тази дума получи множество различни значения за различните хора, ала в моя случай означаваше просто „аутсайдер“. Американците, особено по-младите, вероятно се чувстват по същия начин — в капана на обществения натиск... Знам ли, може би всички хора се чувстват така. Но доколкото разбирам вашата култура, вие поощрявате индивидуализма. Вие почитате бунтарите, неконформистите и всички онези, които имат дързостта да се открайт от тълпата. За вас индивидуализът е емблема на честта, а за нас — клеймо на позора. Ние живяхме — особено пък преди войната — в сложния и объркан лабиринт от мненията на околните. Всичко — от външния вид, речта и кариерата ни до начина, по който кихаме — бе планирано и организирано в съответствие със строгата доктрина на конфуцианството. Някои имаха силите — или напротив, нямаха, ала резултатът беше същият — да приемат всичко. Други, като мен, избраха изгнанието в един по-добър свят. Този свят беше

киберпространството, което сякаш бе създадено специално за нуждите и въжделенията на японските отаку.

Не мога да обсъждам вашата образователна система, понеже не я познавам толкова добре, но специално нашата се основаваше почти изцяло на механичното запомняне на факти. Още от първия ден в довоенни училища главите на японските деца се набълскаха с факти и цифри, които нямаха никакво практическо приложение в реалния живот. Тези факти нямаха нито морално значение, нито социален контекст, нито някаква човешка връзка с външния свят. С две думи, тези факти нямаха никакъв друг смисъл, освен да ти позволят да преминеш в следващия клас. Преди войната системата учеше японските деца да запаметяват, а не да мислят.

Предполагам разбираете как подобен вид образование всъщност подготвяше почвата за широкото навлизане на киберпространството. В света на информацията без контекст, където статутът на всеки човек се определя от нейното придобиване и притежание, моето поколение можеше да царува като всемогъщо божество. Аз бях сенсей — познавах до съвършенство всичко, което бях изучавал, без значение дали ставаше въпрос за изясняването на кръвната група на целия кабинет на премиера, налоговите постъпления на Мацумото и Хамада^[10] или местонахождението и състоянието на всички мечове „гунто“^[11] от Тихоокеанската война. Не ми се налагаше да се беспокоя как изглеждам, как се държа, какви оценки получавам или какво ме чака занапред в бъдещето. Никой не можеше да ме осъди, никой не можеше да ме обиди. В този свят аз бях всесилен и — нещо далеч поважно! — намирах се в пълна безопасност!

Когато кризата достигна Япония, хората от моето обкръжение, както и всички останали, забравиха за предишните си увлечения и съсредоточиха цялото си внимание върху живите мъртвци. Заехме се да изучаваме физиологията им, поведението им, слабите им страни и глобалната реакция на света срещу атаките им. На последната ни онлайн дискусия дори се специализирахме — разглеждахме всички аспекти на възможността да удържим натиска им в пределите на Японските острови. Аз събрах и обработих демографските статистики, открих данни за транспортната мрежа, за полицейската доктрина... Бях проучил подробно всичко — от тонажа на японския търговски флот до количеството патрони в пълнителя на армейската щурмова

пушка „Тип 89“. Нито един факт не ми се струваше прекалено незначителен или неясен. Имахме цел пред себе си, сериозна цел, и почти не спяхме. Когато училищните занятия постепенно бяха отменени, можехме да висим в мрежата по двайсет и четири часа на денонощие. Аз бях първият, който успя да хакне личния компютър на доктор Комацу и прочетох черновите на доклада му цяла седмица преди да го представи в парламента. Това беше много яко и вдигна още повече рейтинга ми сред тези, които и без друго вече ме боготворяха.

Доктор Комуацу ли беше този, който пръв заговори за евакуация?

Да. Той беше съbral същата информация, до която се бяхме добрали и ние. И докато ние я запомняхме, той я анализираше. Ситуацията беше брутална — Япония бе пренаселена и сто двайсет и осем милиона души се гъркаха на по-малко от триста и седемдесет хиляди квадратни километра островна площ, която или беше труднопроходима планинска местност, или беше свръх урбанизирана... Освен това страната ни се явяваше едно доста демилитаризирано общество. Заради така наречената „защита“ от страна на американците собствените ни въоръжени сили не бяха участвали в реални сражения от 1945 година. Даже онези символични военни подразделения, които бяхме изпратили в Персийския залив, почти не бяха влизали в същински бойни действия и бяха прекарали по-голямата част от службата си зад укрепените стени на изолираните натовски бази. Аз и приятелите ми имахме достъп до всички тези сведения, ала тъй като не бяхме способни да ги осмислим, не можехме да разберем какви тенденции очертават. Ето защо доктор Комуацу сериозно изненада всички, когато заяви публично, че ситуацията е безнадеждна и единственият начин за спасение е пълната и своевременна евакуация на цяла Япония.

Сигурно думите му са ви хвърлили в ужас.

Съвсем не! Точно обратното — стимулираха ни да развием още по-бурна дейност в усилията си да изясним къде точно ще бъде отведено населението. На юг, към централните и южни тихоокеански острови или на север, за да колонизираме Курилските острови и Сахалин? Или може би някъде в Сибир? Онзи, който откриеше

отговора, щеше да стане най-великият отаку в цялата история на киберпространството.

Не се ли тревожехте за собствената си безопасност?

Изобщо. Япония беше обречена, но аз не живеех в Япония, а в света на свободната информация. Бяхме нарекли заразените „сиафу“^[12] и не се страхувахме от тях, а напротив — изучавахме ги с интерес. Дори не можете да си представите каква бе степента на самоизолацията ми! Културата, възпитанието ми и начинът ми на живот бяха довели до пълната ми откъснатост от действителността. Япония можеше да бъде евакуирана, можеше да бъде и унищожена, а аз щях да наблюдавам всичко това от сигурното си убежище на върха на дигиталната кула.

Ами родителите ви?

Какво за тях? Живеехме в един апартамент, но никога не бяхме общувал истински. Предполагам, през цялото време са си мислели, че уча в стаята си. Дори когато затвориха училището, аз успях да ги убедя, че трябва да се подгответ за важни изпити. Те не ми задаваха никакви въпроси. Двамата с баща ми рядко разговаряхме. Сутрин майка ми оставяше подноса със закуската пред вратата ми, а вечер — подноса с вечерята. Първия път, когато пропусна да го направи, аз изобщо не го забелязах. Събудих се, мастурбирах както обикновено и влязох в нета. Огладнях едва към средата на деня. Не можех да понасям тези усещания — глада, умората, сексуалното влече... Само ми отвличаха вниманието. И ме изпъльваха с раздразнение. С неохота се откъснах от компютъра и отворих вратата. Нито поднос, нито храна. Извиках на майка си. Никой не ми отвърна. Слязох в кухнята, грабнах някакви полуфабрикати и хукнах обратно към компютъра си. Вечерта повторих същата процедура. Както и на следващата сутрин.

Не се ли зачудихте къде са родителите ви?

Не, липсваха ми само за да ми приготвят храната, понеже така трябваше аз да губя от ценното си време... В моя свят се случваха все по-вълнуващи и интересни неща.

А другите отаку? Те не споделяха ли страховете си?

Вижте, ние споделяхме факти, а не чувства... Дори когато хората започнаха да изчезват, приоритетът ни беше обменът на информация. Направи ми впечатление, че някои не отговарят на имейлите, които им бях пратил, или не са поставали нова информация от известно време... Но си казах, че може би просто не бяха влизали внета; другият вариант беше сървърите им нещо да са се прецакали...

И това не ви беспокоиеше?

По-скоро ме дразнеше. Губех не само източниците си на информация, но и потенциалните си фенове, които щях да впечатля с новите си постижения. Някак обидно беше да постнеш нови, уникатни сведения за местата на вероятната евакуация на японците и да получиш само петдесет вместо шейсет коментара. А после положението се влоши още повече — коментарите започнаха да се стопяват до четирийсет и пет... четирийсет... трийсет...

Колко време продължи това?

Около три дни. В последното съобщение на един друг отаку от Сендай се говореше, че мъртвците изпълзяват от университетската болница „Тохоку“, която се намираше недалеч от жилището му.

И това ли не ви притесни?

Че защо? Бях твърде зает с проучванията си за процеса на евакуация. Как точно ще се проведе, какви правителствени организации ще бъдат въвлечени в реализирането й... Къде ще са самите лагери — в Камчатка, Сахалин или и на двете места? И каква беше тази странна вълна от самоубийства, заляла напоследък страната?^[13] Толкова много въпроси, толкова много данни трябваше да бъдат обработени... Проклинах се, задето умората ме принуди по някое време да си легна и поспя.

Когато отворих очи, на монитора ми не се виждаше нищо. Опитах се да вляза внета. Без резултат. Рестартирах компютъра. Пак нищо. Забелязах, че аварийното ми захранващо устройство работи. Значи нямаше ток, но това не беше кой знае какъв проблем; юпиесът ми щеше да издържи поне десет часа. Безжичният ми нет обаче нямаше никакъв сигнал. Не можех да повярвам. В Кокура, както и в

цяла Япония, има почти съвършена уай-фай мрежа, известна по цял свят с уникалната си надеждност. Можеше да рухне един сървър, но пък цялата мрежа? Казах си, че проблемът е само в моя компютър. Просто не можеше да бъде другояче. Извадих лаптопа си и пробвах да се логна в мрежата с него. Но сигналът така и не се появи. Изругах и отидох да кажа на родителите си, че трябва да използвам техния компютър. Okaza се, че още не са се прибрали. Разстроен и объркан, грабнах телефона, за да позвъня на мобилния на майка си. Никакъв сигнал; апаратът се захранваше от розетката в стената. Тогава взех своя джесем, но така и не успях да се свържа.

Сега вече знаете ли какво се е случило с тях?

Не, нямам никаква представа. Знам, че не са ме изоставили; абсолютно сигурен съм в това. Може би баща ми е бил нападнат на работното му място, а майка ми е пострадала в някой от близките магазини. Не е изключено да са били нападнати и докато са били заедно — на отиване или на връщане от консултивния център... Всичко може да се е случило. Не ми оставиха никакво съобщение. Оттогава се опитвам да ги открия.

Влязох в спалнята на родителите си — само за да се убедя, че не са и там. Отново пробвах да се обадя. Положението все още не беше фатално. Въпреки сътресенията, не бях изгубил контрол над нещата. Направих още един опит да вляза в нета. Забавно, нали? Единственото, за което мислех, бе как по-бързо да се върна в своя свят, където се чувствах сигурен и в безопасност. Но надеждите ми отново бяха попарени. Някъде по това време паниката започна да ме обзema.

„Хайде! — повтарях на глас, сякаш можех да накарам компютъра да се логне в мрежата само с усилие на волята ми. — Хайде, хайде, ХАЙДЕ, ХАЙДЕ, ХАЙДЕ!“ Забълсках бясно по монитора. Пръстите ми се разкървавиха и гледката на собствената ми кръв ме изплаши. Никога не се бях занимавал със спорт, никога не бях получавал каквito и да било наранявания. Това вече ми идваше в повече. Вдигнах монитора и го запратих в стената. Разплаках се като хлапе, започнах да викам и ругая, задъхах се. Стана ми лошо и оповръщах целия под. После се надигнах и се затътрих с олюляваща се походка към входната врата. Отворих я и се вторачих в тъмнината.

Пробвахте ли да почукате на съседите?

Не. Странно, нали? Дори в подобен момент на нервен срив моята фобия от общуване бе толкова силна, че за нищо на света не бих посмял да се обърна към някого. Направих няколко крачки, подхълъзах се и паднах върху нещо меко. Беше студено и покрито с някаква слуз, която полепна по ръцете и дрехите ми. И освен това вонеше. Целият коридор вонеше. Изведнъж осъзнах, че дочувам някакъв едва доловим, равномерен шум, сякаш нещо бавно пълзеше — или по-скоро се влачеше — по коридора към мен.

— Кой е там? — извиках. В отговор прозвуча единствено приглушен, гъргорещ стон. Очите ми вече привикваха с тъмнината. Различих някакъв силует — едър, човешки силует, — които се тътреше по корем по земята. Тази гледка ме парализира; прииска ми се да побягна, но в същото време за някаква част от мен беше жизненоважно да разбере какво точно ставаше тук. От нашия апартамент струеше мъждива светлина, която очертаваше тесен правоъгълник върху отсрещната стена. Когато неизвестният пълзящ човек се открои на фона на това островче, най-сетне можах да видя лицето му. То изглеждаше съвсем невредимо и съвсем човешко... като се изключи дясното око, което висеше на тъничка нишка от кухината си. Лявото си бе на мястото и беше вперено в мен. Неусетно гъргоренето се превърна в задавено хриптене. Това ми бе достатъчно. Скочих като попарен, втурнах се обратно в жилището и затръшнах вратата подире си.

Съзнанието ми най-накрая се проясни — може би за пръв път от много години насам, — и аз изведнъж разбрах, че надушвам миризма на дим и чувам далечни викове. Приближих се до прозореца и разтворих завесите.

Кокура бе погълната от Преизподнята. Навред бушуваха пожари, улиците бяха осияни от разнебитени автомобили... а сиафу шестваха навсякъде. Гледах как разбиват вратите, как нахлуват в апартаментите и как изляждат хората, сгърчени в ъглите на стаите или на терасите. Виждах как хората скачат от прозорците, без значение на каква височина се намираха, предпочитайки да строшат краката и гръбнаците си, вместо да попаднат в лапите на немъртвата паплач. После отчаяните клетници лежаха обездвижени на асфалта и виеха в агония, докато живите трупове стесняваха кръга около тях... Един човек от отсрещния апартамент се опита да се защитава със стик за

голф. Импровизираното му оръжие се счупи в главата на първото зомби, без да му причини никаква вреда, след което петима други мъртвци повалиха мъжа на земята.

И в този миг... някой потропа на вратата. На моята врата. Ето така: (**свила дланта си в юмрук и го размахва**) „Бам-бам-бам!“ Направи ми впечатление, че ударите отекват в долната част на вратата, съвсем близо до земята. Наострих уши и долових, че онази твар надава зловещите си стенания от коридора.

Чух и други звуци, ехтящи от съседните апартаменти. От моите съседи; хората, които бях гледал да избягвам; хората, чиито лица и имена почти не си спомнях. Те крещяха, молеха се, боричкаха се и плачеха. Дочух гласа на младата жена от горния етаж, която зовеше някого по име и го умоляваше да спре, но после молбите й бяха погълнати от хора на кошмарните стенания. Бълскането по вратата ми се усили. Към кръвожадния ми гостенин явно се бяха присъединили и други сиафу. Опитах се да барикадирам вратата с мебелите от хола. Напразно. По вашите стандарти бихте казали, че апартаментът ни е доста оскъдно обзаведен. Вратата започна да пука. Виждах как се огъва и всеки момент ще поддаде. Разполагах само с няколко минути, за да избягам.

Да избягате? Но нали пред вратата са ви дебнели живите мъртвци...

Точно така, ето защо единственият ми изход беше през прозореца. И оттам — към балкона на апартамента на долния етаж. Хрумна ми да си направя въже от чаршафи... (**усмихва се стеснително**) Бях чувал за това от един отаку, който беше изучавал историята на бягствата от американските затвори. Тогава за първи път използвах на практика натрупаните от мрежата знания. За щастие въжето издържа. Изпълзях успешно през прозореца и започнах да се спускам към долния етаж. Мускулите ми моментално се парализираха от усилието. Никога не им бях обръщал нужното внимание и сега те си отмъщаваха. Напрегнах волята си и се съсредоточих върху контрола на всяко свое движение, без да мисля за това, че се намирам на деветнайсетия етаж. Духаше отвратителен вятър, горещ и сух от многобройните пожари. Един от поривите му ме подхвани и ме запрати в стената. Така се ударих в бетона, че за малко да изтърва

импровизираното си въже. После почувствах, че стъпалата ми напипват парапета на терасата, мобилизирах цялото си мъжество и се спуснах още метър-метър и нещо надолу. В крайна сметка се приземих на задника си, задъхан като локомотив и кашляйки от лютивия пушек. В същия миг до ушите ми достигнаха силни шумове от горния етаж — зомбитата бяха разбили вратата на семейното ни жилище. Погледнах към балкона ни и видях една глава; едноокият сиафу се опитваше да се провре в теснината между парапета и пода на терасата. За миг той увисна по средата — наполовина вътре, наполовина вън, — след което се хвърли към мен и се прекатури през ръба. Никога няма да забравя как се опита да ме сграбчи, докато се носеше като камък към земята... Зловещата картина сякаш о врязана в съзнанието ми; мъртвецът е застинал във въздуха с протегнати към мен ръце, а дясната му очна ябълка се носи във въздуха над челото му...

Чух как другите сиафу стенат над главата ми и се обърнах, за да проверя дали пък случайно не ми правеха компания и в това жилище. За щастие входната врата се оказа барикадирана, също като моята, но тук поне никой не бълскаше отвън. Успокои ме и слоят пепел върху килима. Беше дълбок и равен, което свидетелстваше, че никой не е стъпвал тук от няколко дни. За момент бях изпълнен от еуфоричното чувство, че съм сам, ала в следващия миголових миризмата.

Отворих вратата на банята и неволно отстъпих назад, обгърнат от невидимия зловонен облак. Във ваната лежеше жена. Беше прерязала вените на китките си — покрай кръвоносните й съдове се виждаха дълбоки грозни разрези, сякаш клетницата бе искала да е сигурна, че смъртта няма да я подмине. Името й беше Рейко. Това беше единствената обитателка на блока ни, с която бих искал да се запозная. Преди кризата тя бе известна като скъпоплатена „домакинка“ на клуб за чуждестранни бизнесмени. Често си бях представлял как ли изглежда без дрехи. Е, сега вече знаех.

Странно — най-силно от всичко ме тревожеше обстоятелството, че не зная никакви заупокойни молитви. Бях забравил онези, които баба и дядо се бяха опитали да ме научат, понеже ги бях сметнал за затормозяваща ненужна информация. Знам, че е срамно човек така да се изолира от собствените си традиции... Можех само да стоя там като пълен идиот и да шепна неловки извинения, задето ми се налагаше да взема чаршафите на покойницата.

Чаршафите?

Трябваше ми ново въже. Знаех, че няма да се задържа дълго там. Да съжителствуаш с мъртвец е опасно за здравето, а и всеки момент сиафу можеха да надушат присъствието ми и да започнат да шурмуват барикадираната врата. Ето защо най-благоразумно беше да напусна час по-скоро сградата, града и — ако извадя късмет! — Япония. Още не бях измислил конкретен план. Знаех само, че ще се спускам надолу по фасадата, етаж след етаж, докато не се снижа дотолкова, че да скоча на улицата, без да се нараня. Осени ме обаче, че освен за почивка, спирането в отделните апартаменти можеше да ми помогне и да се запася с някои необходими неща. И колкото и да бе опасно и рисковано подобно начинание, бе далеч за предпочитане пред маршрута през коридорите и стълбите, които със сигурност гъмжаха от сиафу.

Нима на улицата щяхте да сте в безопасност?

Естествено, че не, но определено нямаше да е толкова опасно, колкото в сградата. (Забелязва изражението на лицето ми.) Говоря съвсем сериозно. Разбрах го още докато сърфирах из мрежата. Живите мъртвци се движат изключително бавно и от тях не е трудно да се избяга, а понякога можеш да ги изпревариш и с малко по-бързичко ходене, докато в жилищния ни блок можеха да ме притиснат в някой ъгъл примерно и да нямам никаква възможност да се измъкна. Откъдето и да се погледне, откритото пространство предлагаше далеч повече възможности... Освен това, както бях узнал и от докладите на оцелелите, хаосът покрай развихрилата се епидемия можеше дори да се окаже от полза за мен. При положение че всички градове бяха пълни с изплашени и дезорганизирани хора, щяха ли сиафу изобщо да се занимават с мен? Докато следях внимателно накъде вървя, движех се бързо и имах достатъчно късмет, за да не бъда усмъртен от някой бясно каращ моторист или заблуден куршум, шансът да успея да се провра през безпорядъка, царящ на улиците долу, не беше никак малък. Проблемът бе в това да се добера до тях.

В крайна сметка спускането ми отне цели три дни. „Заслугата“ за това до голяма степен се дължеше на позорното състояние на физиката ми. Макар, че, ако трябва да съм честен, дори един трениран атлет би имал известни трудности със спускането по импровизирано въже от завързани един за друг чаршафи, да не говорим за анти-спортен тип като мен. Сега, като се връщам назад, се чудя как наистина не съм полетял към сигурната си смърт на паважа или не съм развил някоя тежка инфекция заради всички онези рани и драскотини, с които се сдобих по време на чутовното си начинание... Организмът ми явно се крепеше само на адреналина и болкоуспокояващите. Бях изтощен, изнервен и изпитвах неописуема нужда от сън. Така и не можах да си отдъхна подобаващо, докато не приключи всичко. Всяка вечер, когато се мръкваше, аз замъквах всичко, което можех, до входната врата на съответния апартамент, където се намирах, след което се свивах в ъгъла и тихо плачех, проклиняйки кекавостта си, докато небето отново не изсветлееше. Една нощ успях да притворя очи и дори да подремна няколко минути, ала в същия миг сиафу забълскаха по вратата и аз побързах да изскоча през прозореца. Наложи се да прекарам остатъка

от нощта на балкона на съседния апартамент. Стъклената врата към хола на жилището бе залостена, а аз буквально нямах сили да я разбия.

Втората причина за забавянето ми беше от душевно, а не физическо естество и се изразяваше в типичната за отаку обсесивно-компултивна жажда да събере всичко, необходимо за оцеляването му, без значение колко време и усилия ще отнеме това. В мрежата бях научил какви оръжия, дрехи, храна и лекарства трябва да търся. Оставаше ми само да намеря необходимите запаси в нашия многоетажен жилищен блок.

(Смее се.)

Представям си каква забавна гледка съм бил, докато се спускам по сплетените чаршафи, облечен с официален шлифер и с оригиналната раница „Хелоу Кити“^[14] на Рейко на гърба си. Е, може и да изгубих много време, но на третия ден вече бях успял да се сдобия почти с всичко. Да, с всичко... без сигурно оръжие.

Нищо ли не можа да ви свърши работа?

(Усмихва се.) Все пак Япония не е Америка, където огнестрелните оръжия са повече от хората. Това, между другото, си е стопроцентово доказан факт — един отаку от Кобе открадна тази информация директно от базата данни на вашата Национална стрелкова асоциация...

Имах предвид някакви подръчни средства като чук или железен лост...

Коя „бяла якичка“ ще започне сама да си прави домашните ремонти? Помислих дали да не се задоволя с някой стик за голф — навсякъде бяха в изобилие, — но после се сетих за горчивия опит на мъжа от отсрешния апартамент. По някое време се натъкнах на алуминиева бейзболна бухалка, обаче беше толкова експлоатирана, че беше огъната, сплесната и съвсем безполезна срещу зомбитата. Къде ли не проверих, но така и не успях да открия нещо достатъчно твърдо, тежко или остро, което да ми послужи за самоотбрана. Започвах да си мисля, че на улицата ще ми провърви повече — може би щях да попадна на някой мъртъв полицай, чиято палка да ми свърши работа, или дори на войнишки автомат...

Тези мисли за малко да ми костват живота. Намирах се на четири етажа над земята и бях виснал почти на края на въжето си. Стараех се всеки път да го връзвам така, че да ми стигне за няколко етажа. Оставаше последният етап от епичното ми вертикално пътешествие. Планът ми беше готов — приземявам се на балкона на четвъртия етаж, влизам в съответния апартамент, взимам нови чаршафи (по това време вече се бях отказал от идеята да търся оръжие), спускам се на земята, забърсвам някой по-читав мотоциклет (макар че си нямах идея как точно ще го карам) и отпращвам надалеч, подобно на волен босодзоку^[15] от добрите стари времена. А ако имах късмет, може би щях да забърша някоя мацка (или даже две) по пътя и да ги кача зад мен. (Смее се.) Натрупаното изтощение си казваше думата — главата ми едва функционираше и способността ми да мисля логично и трезво никаква я нямаше. Дори и само първата част на плана ми да сработеше и да успеех да се добера до земята в състоянието, в което се намирах... Е, важното в случая е, че не можах.

Приземих се на балкона на четвъртия етаж, обърнах се към плъзгащата се остьклена врата, пресегнах се да я отместя встрани и... се озовах лице в лице със сиафу. Беше млад човек, на двайсетина години, облечен със скъсан делови костюм. Носът му бе отхапан и той триеше кървавото си лице по стъклото. Отскочих назад, сграбчих въжето и се опитах се да се изкатеря обратно нагоре. Ръцете ми обаче не ми се подчиниха. Обзет от отчаяние, пробвах да се залюлея наляво-надясно с надеждата, че така ще се отгласна от стената и ще се прехвърля на съседната тераса. В този миг стъклената врата се строши и сиафу се хвърли към краката ми. Напрегнах мускулите си, колкото можах, засилих се и... пропуснах целта си.

Сега водим този разговор само защото поради някаква щастлива случайност не си разбих мозъка на уличния паваж, а тупнах на балкона под онзи, към който се стремях. После се промъкнах в апартамента и мигновено се огледах в търсене на сиафу. Холът беше пуст и единствената мебел бе мъничкото трикрако столче, прилепено до вратата. Собственикът на жилището най-вероятно беше предпочел сам да сложи край на живота си. Понеже не долавях миризма на разложение, предположих, че се е хвърлил през прозореца. Самата мисъл, че съм сам, и ефимерното чувство на облекчение, което ме връхлетя, бяха напълно достатъчни, за да накарат коленете ми да

омекнат. Затърих се из дневната, като се подпирах на стената за опора; имах чувството, че всеки момент ще изгубя съзнание от колосалното изтощение. С крайчела на окото си забелязах, че на отсрецната стена виси колекция от рамкирани фотографии. Собственикът на апартамента изглежда беше доста възрастен; съдейки по снимките, беше водил доста насытен живот. Имаше голямо семейство, много приятели, бе пътувал до някои от най-екзотичните и интересни кътчета на Земята. Аз не смеех да си представя, че някой ден ще си подам носа извън малката ми стая, а какво остава за подобен начин на живот! Зарекох се, че ако ми е съдено да преодолея този чудовищен кошмар, не просто ще оцелея, а ще започна да живея истински! Погледът ми се спря на още един предмет в стаята — така наречената „Ками Dana“, традиционното шинтоистко светилище. На пода до него се белееше нещо — вероятно предсмъртната бележка на самоубиеца, която течението сигурно бе съборило на земята по време на влизането ми. Не ми се искаше да я оставям така. Закуцуках през помещението и се наведох, за да вдигна листчето. Повечето „Ками Dana“ имат малко огледалце по средата. Тъкмо се изправях, когато зърнах с периферното си зрение как нещо излиза от спалнята.

Мощният прилив на адреналин ме накара моментално да се изпъна като струна. Старецът беше още на прага. Съдейки по вида му, беше се съживил съвсем насокро. Той пристъпи към мен и аз понечих да отстъпя назад. Краката ми обаче още трепереха и не ми се подчиниха. Преди да проумея какво се случва, зомбито ме сграбчи за косата. Извърнах се рязко, опитвайки се да се освободя, ала мъртвецът притегляше неумолимо главата ми към зейналата си пасть. За възрастта си старецът бе изключително силен; най-малкото, определено беше по-силен от мен. Костите му обаче се оказаха чупливи и аз дочух как хрушат, когато сграбчих ръката, която ме дърпаше за косата. Бълснах го в гърдите, той залитна назад и счупената му ръка се отдели от косата ми (е, с цената на няколко кичура, които продължаваше да стиска в немъртвите си пръсти)... В следващия момент съществото се удари в стената и снимките изпопадаха отгоре му, обсипвайки го с късчета стъкло. Той изрева и отново се насочи към мен. Направих крачка назад, мобилизирах силите си и го хванах за здравата ръка. После я извих зад гърба му, приклещих врата му с другата си ръка и с победоносен рев, какъвто не бях очаквал, че мога да издам, го изтиках

на балкона и го изблъсках през парапета. Живият труп полетя надолу и падна тежко по гръб върху асфалта. Въпреки че тялото му бе сериозно изпотрошено, кръвожадните му очи не се отделяха от мен, а устата му не спираше да съска и ръмжи.

Някой тутакси заудря по вратата. Явно и другите сиафу бяха узнали за схватката ни. Вече действах изцяло по инстинкт. Втурнах се в спалнята на възрастния мъж и с едно движение издърпах чаршафите от леглото му. Казах си, че няма да ми трябват много; все пак трябваше да преодолея само три етажа... и ненадейно застинах досущ като хората, запечатани на снимките в хола. Вниманието ми бе привлечено от последната фотография, попаднала пред очите ми — самотна рамкирана снимка, висяща на сред голата стена на спалнята. Чернобяла, зърnestа семейна фотография. Майка, баща, малко момченце и този същият старец — обаче доста по-млад и пременен във военна униформа. Той стискаше нещо в ръката си; когато осъзнах какво точно представлява, сърцето ми за малко да спре. Поклоних се на человека от снимката и едва ли не със сълзи на очи промълвих:

— Аригато!

Какво имаше в ръката му?

Малко по-късно успях да го открия. Беше на дъното на раклата в спалнята, под някакви купчини с бумаги и разпарциаливените останки от военната униформа от снимката. Ножницата беше позеленяла и акуловата кожа на ръкохватката бе заменена от обикновена, обаче стоманата на острието беше ярка като сребро. Изящна извивка, дълъг прав край и плоски широки линии, декорирани с „кику-суй“ — императорската хризантема... Определено майсторска изработка, подчинена на една-единствена цел — да сее смърт.

(Посочвам към меча, който стои до него, и лицето на Тацуши се озарява от широка усмивка.)

киото, япония

(Сенсей Томонага Иджиро разбира кой съм аз броени секунди преди влизането ми в стаята. Определено ходя, мириша и дори дишам като американец. Основателят на японското „Татенокай“ — или „Обществото за защита“ — ме приветства с поклон и ръкостискане, след което ме кани да седна пред него,

сякаш съм негов послушник. Кондо Тацуми, вторият по ранг в Обществото след сенсия, ни приготвя чай, а после се разполага до възрастния си господар. Томонага започва интервюто с извинение за неудобството, което може да ми причини външният му вид. Безжизнените очи на сенсия са слепи още от юношеските му години.)

Аз съм „хибакуша“ Изгубих зрението си точно в единайсет часа и две минути на девети август хиляда деветстотин четирийсет и пета година по вашия календар. Стоях на връх Компира и следях за възможна въздушна заплаха заедно с още няколко момчета от нашия клас. Денят се случи облечен, ето защо по-скоро чух, отколкото видях бомбардировача B-29, който прелетя на доста малка височина за обичайна бомбардировка. Един-единствен „Б-сан“, по всяка вероятност на разузнавателна мисия... дори не си заслужаваше да докладваме за появата му. Едва не се засмях, когато съучениците ми се хвърлиха към укритието на близките окопи. За разлика от тях, аз останах на мястото си и не отделях очи от долината Ураками; надявах се да имам шанс да разгледам по-подробно американския самолет. Вместо него обаче зърнах ослепително ярък пробляськ, последван от тъмнина. Вечна тъмнина. В Япония „хибакуша“ (или „оцелелите след бомбардировката“) заемат специално място в социалната стълбица. Към нас се отнасяха със съчувствие и печал — Възприемаха ни като жертви и герои, символи на трагичното минало, и почти нямаше партия, която да не ни използва в предизборната си кампания. В човешки план обаче не бяхме нищо повече от изгнаници. Нито едно семейство не би позволило на детето си да се ожени за нас. „Хибакуша“ бяхме нечиста кръв в неопетнения генетичен „онсен“^[16] на Япония. Аз дълбоко преживявах този позор, защото не само бях „хибакуша“, но и слепотата засилваше още повече непосилното бреме върху плещите ми.

Чувах как зад прозорците на санаториума съотечествениците ми се борят за възстановяването на нашата страна. А как им помагах аз? Никак!

Толкова пъти се бях опитвал да си намеря никаква работа! Нямах абсолютно никакви претенции — не ме вълнуваше колко дребна и незначителна длъжност ще ми дадат, просто исках да се трудя, за да

съм полезен на родината си. Обаче никой не искаше да ме назначи. Ала тъй като бях „хибакуша“, отказите, които ми отправяха, бяха от вежливи по-вежливи и от любезни по-любезни. Брат ми ме умоляваше да се преместя при него; уверяваше ме, че двамата със съпругата му спокойно могат да се грижат за мен и даже да ми намерят някаква „полезна“ работа покрай къщата. Това обаче ми звучеше още по-ужасно и от санаториума. Брат ми току-що се беше върнал от армията и сега повече от всичко с жена му искаха още едно дете. Да им се натреса в подобен момент ми изглеждаше немислимо. Естествено, мисълта за самоубийство също ми мина през ума. Даже направих няколко опита. Ала нещо всеки път ме спираше и удържаше ръката, протягаща се към шишенцето с хапчета или стъклените осколки, с които възнамерявах да прережа вените си. Считах тези мигновения за прояви на слабост; нима можеха да бъдат нещо друго? „Хибакуша“, паразит, а на всичкото отгоре и позорен страхливец. В онези дни чувството на срам, обзело съществото ми, не знаеше предел. Както самият император беше казал във всенародната си реч по повод капитулацията, аз наистина бях „изтърпял нетърпимото“.

Напуснах санаториума, без да кажа и дума на брат си. Не знаех накъде се отправям — някъде по-далеч от живота, по-далеч от спомените, по-далеч от себе си... Скитах се, молех за милостиня... не ми беше останала чест, която да изгубя... докато не се установих в Сапоро, на остров Хокайдо. Тази студена северна пустош винаги е била най-слабо населената японска префектура, а след загубата на Сахалин и Курилските острови стана, както казвате на запад, „последната граница“.

В Сапоро се запознах с един айн градинар, Ота Хидеки. Айну са най-древното коренно население на Япония и стоят по-ниско дори и от корейците в социалната ни стълбица.

Навярно поради тази причина този човек ме съжали. Сигурно е видял в мен още един парий, отхвърлен от племето на Ямато... А може би е търсил някого, комуто да предаде уменията си. Неговият син така и не се завърна от Манджурия. Ота сан работеше в „Акакадзе“ — бивш луксозен хотел, който служеше като център за репатриране на японски заселници от Китай. Отначало администрацията се оплакваше, че не разполага с достатъчно средства, за да назначи още един градинар. Ота сан реши да ми плаща от собствения си джоб. Той

беше мой учител и мой единствен приятел, а когато почина, аз бях готов да го последвам. Обаче... отново се показвах като страхливец. Не можах да събера кураж да сложа край на живота си. Наместо това продължих жалкото си съществуване и тихичко копаех земята, докато „Акакадзе“ се превръщаше от център за репатриране в луксозен хотел, а Япония — от победена страна, осияна с руини, в икономическа суперсила. Все още работех в „Акакадзе“, когато узнах за първите случаи на епидемията. Подрязвах живия плет около ресторантa и случайно подочух разговора на гостите за убийствата в Нагумо. Според думите им някакъв мъж погубил собствената си жена, а после се нахвърлил върху трупа ѝ и започнал да го ръфа, подобно на диво куче. Тогава за първи път чух термина „африкански бяс“ Опитах се да го игнорирам и да продължа работата си, ала на следващия ден разговорите на тази тема бяха повече, а всички гости, отмарящи на ливадата и край басейна, си шушукаха само за това. Нагумо по никакъв начин не можеше да се сравнява със заразата в болницата „Сумитомо“ в Осака. А на следващия ден това се случи и в Нагоя, Сендай, Киото... Отново се опитах да изхвърля тези неща от съзнанието си. Все пак бях дошъл в Хокайдо, за да избягам от света и да изживея остатъка от дните си в позор и унижение.

Гласът, който в крайна сметка ме убеди в сериозния характер на опасността, принадлежеше на мениджъра на хотела — надменен и резервиран човек, който винаги се държеше делово и гледаше да се изразява високопарно и официално, без значение кой стои насреща му. След избухването на епидемията в Хиросаки той събра персонала, за да опровергае веднъж завинаги нелепите слухове за надигнали се от гробовете мъртви твари. Можех да разчитам само на слуха си, но когато човек отвори уста, веднага разбираш всичко за него. Господин Сугавара изговаряше всяка дума прекалено прецизно, особено тези с твърдите съгласни. И с всички сили се опитваше да скрие заекването си — някога успешно победено, ала застрашаващо да се завърне с гръм и трясък в моментите на тревога и стрес. А аз вече бях наблюдавал действието на този защитен механизъм у невъзмутимия на вид Сугавара сан — първия път по време на земетресението от деветдесет и пета година, а втория — през деветдесет и осма, когато Северна Корея изстреля срещу нас учебна ракета със среден радиус на действие, способна да носи ядрен заряд. Тогава в речта му

напрежението едва се долавяше, докато сега виеше по-пронизително и от сирените за въздушна тревога от далечната ми младост.

Така отново — всъщност за втори път през живота си — се наложи да се спасявам с бягство. Исках да предупредя брат си, обаче беше минало толкова много време... нямах представа как да се добера до него, да не говорим, че не знаех дали изобщо беше жив, или не... Това беше последната и със сигурност най-бруталната от безчестните ми постъпки... най-тежкото бреме, което съм обречен да нося до смъртта си.

Защо избягахте? Защото се страхувахте за живота си?

Естествено, че не! С радост бих приветствал смъртта! Да умра и да бъда избавен от мъките ми — това би било прекалено хубаво, за да се случи... Онова, от което се страхувах най-много, беше да се превърна в бреме за околните. Да забавя някого, да отнема от ценното му пространство, да подложа на заплаха чужди животи, ако хората се опитат да спасят слепия, никому ненужен старец... Ами ако мълвата за възкръсващите мъртвъци не бе лишена от истина? Ами ако се заразя, сам се превърна в подобно изчадие и започна да разкъсвам сънародниците си? Не, за нищо на света не можех да допусна съдбата на един опозорен „хибакуша“ да се стече в подобно русло! Ако ми беше съдено да се прости с живота, щях да го направя така, както бях живял. Забравен, низвергнат, в пълна самота.

Потеглих през нощта и започнах да пътувам на стоп по скоростната хокайдска автострада в посока юг. Бях взел със себе си само бутилка с вода, чифт чисто бельо за смяна и „икупасуй“^[17] — дълга и плоска лопатка, подобна на сечивата, използвани в манастира Шао Лин, която в продължение на дълги години ми служи като бастунче. В онези дни по пътищата все още се движеха много коли — нефтът постъпваше от Индонезия и от Персийския залив, — така че често се намираха шофьори, готови да ме качат. Разговорът с всеки от тях неизменно се свеждаше до кризата: „Чухте ли, че мобилизираха Корпуса за самоотбрана?“, „Чухте ли, че правителството щяло да обявява извънредно положение?“, „Чухте ли, че миналата нощ епидемията е избухнала именно тук, в Сапоро?“ Никой не знаеше какво ще ни донесе утешният ден, докъде ще се разпростре бедствието или кой ще стане следващата жертва, но без значение с кого

разговарях и колко уплашен бе гласът на събеседника ми, всички до един завършваха с думите: „Сигурен съм, че властите ще ни кажат какво да правим.“ Един шофьор на камион даже ми заяви: „Трябва само да чакаме търпеливо и да не създаваме паника.“ Това бе последният човешки глас, който чух. На следващия ден напуснах пределите на цивилизацията и се заселих в планините Хидака.

Добре познавах този национален парк. Всяка година Ота сан ме беше водил тук, за да събираме „сансай“ — диворастящи зеленчуци, които привличат вниманието на ботаниците, пътешествениците и главните готвачи на изисканите ресторани от цяла Япония. Като човек, който често става посрещ нощ и знае точното разположение на всеки предмет в тъмната стая, добре познавах всяка рекичка, всяко камъче, всяко дърво и всяка туфа мъх. Познавах и всеки онсен, извиращ изпод земята, така че никога не изпитвах недостиг на топла минерална вода за миене. Всеки ден си казвах:

— Това е възможно най-доброто място, където да се сбогувам с живота. Скоро с мен ще стане някакъв нещастен случай — ще падна някъде, ще се разболея, ще прихвана някаква болест или ще изям някое отровно коренче... А може пък най-сетне да събера куража да извърша най-благородната постъпка в живота си и изобщо да престана да ям.

Въпреки това всеки ден си набавях храна, миех се, обличах се топло и проявявах предпазливост. И въпреки че копнеех за смъртта, продължавах да взимам всички мерки, на които бях способен, за да забавя пристигането й.

Нямаше как да знам какво се случва със страната ми. От време на време до слуха ми достигаха някакви далечни звуци — бръмчене на хеликоптери, рев на свръхзвукови изтребители, ръмжене на реактивните самолети на гражданская авиация... В такива мигове си казвах, че може би съм сгрешил. Че кризата навярно е свършила. Струваше ми се, че „властите“ са победили и опасността се е разсеяла яко дим. Но всяко зло беше за добро. Вероятно в резултат на прибръзнатото ми бягство в Акакадзе се е появило още едно свободно работно място... и някоя сутрин ще се събудя от лаещите гласове на изнервените туристи и шепота на учениците, тръгнали на излет сред природата...

И действително стана нещо подобно. Една утрин сънят ми наистина бе прекъснат от нечия неочеквана поява, само дето не ставаше въпрос за група смеещи се хлапета... Не, не прибързвайте със заключенията, защото не беше и един от онези.

Натрапникът, дръзнал да наруши отшелничеството ми, не беше човешко същество, а мечка. Една от многото кафяви „хигума“, бродещи сред гъстите дъбрави на Хокайдо. Тези зверове бяха миграли от полуостров Камчатка и бяха запазили свирепостта и могъщата сила на сибирските си събрата. Неканеният ми гост беше огромен; разбрах го по шумното му дишане, което също така ме информира, че хищникът се намира на не повече от четири-пет метра от мен. Надигнах се бавно от мястото си. Не изпитвах никакъв страх. На земята до мен лежеше верният ми „икупасуй“ — единственото, което можех да използвам като оръжие, стига да поискам, разбира се, и със сигурност щеше да ми послужи добре.

Но вие нямахте подобно желание...

Не. При мен не бе дошъл просто някакъв си гладен мечок. Това беше съдбата. Срещата ни се бе случила по волята на ками.

Кой е Ками?

Не кой, а какво. Ками са духовете, които населяват всяка фибра от съществото ни. Ние им се молим и ги почитаме с надеждата да бъдат благосклонни към нас и да ни дарят със своята благословия. Ками са същите онези духове, които подбуждаха собствениците на японските корпорации да освещават местата, където ще се строят новите им фабрики, а японците от моето поколение — да се кланят на императора, все едно е Бог. Ками е фундамент на „шинто“, което в буквалния смисъл означава „Пътят на Божовете“, а почитането и преклонението пред природата — един от неговите най-древни и свещени принципи.

Ето защо бях напълно убеден, че в този ден се върши божията воля. С доброволното си изгнание от света на хората и отшелничеството си сред дивата пустош аз бях осквернил чистотата на природата. Не стига, че бях обезчестил себе си, семейството си и страната си — като че ли това не беше достатъчно, ами и бях дръзнал да направя и следващата крачка: да обезчестя божовете. И те бяха

изпратили палач, който да направи онова, което не смеех да сторя от толкова дълго време — да ме очисти от позора ми. Благодарих на божовете за милосърдието им. Не можах да си въздържа и се разридах, докато чаках гибелния удар.

Обаче той така и не последва. Мечката затаи диханието си, а след това нададе пронизително, почти по детски звучащо скимтене.

— Какво ти има? — обърнах се към тристакилограмовия хищник. — Хайде, довърши онова, за което си дошъл!

Мечката продължаваше да скимти като наплашено кученце, след което се втурна настрами с бързината на преследван от ловци звяр. Точно тогаваолових стенанието. Обърнах се и напрегнах слуха си. Съдейки по нивото, на което се намираше устата на мъртвеца, определено беше по-висок от мен. Чух как единият му крак се тътири по влажната земя, а въздухът излиза с мляскащ звук от дълбоката рана, зейнала в гърдите му.

Чух как изчадието се протяга към мен, без да спира да стene, сграбчвайки пустия въздух. Успях да се изкопча от тромавите му движения и вдигнах своя икупасуй. Съсредоточих се върху онова място, откъдето се разнасяше стенанието. Замахнах и нанесох удара с неподозирана бързина. Съществото падна възнак, а аз нададох победоносен вик: „Банзай“!

Трудно е да опиша чувствата, които ме обзеха в този момент. В сърцето ми гореше пламъкът на яростта, а силата и храбростта бяха заличили срама, тъй както слънцето прогонва нощната тъма от небето. Изведнъж разбрах, че божовете са изпълнени с благоволение към мен. Мечокът бе изпратен не за да ме убие, а за да ме предупреди. Тогава още не разбирах каква е действителната причина за това, но знаех, че трябва да доживея до деня, когато тайната на божия промисъл ще се разкрие пред мен. Следващите няколко седмици се занимавах само с едно — с оцеляване. В съзнанието си бях разделил планинската верига Хидака на неколкостотин „читай“^[18]. Във всеки „читай“ имаше безопасна зона — дърво или висока плоска скала; място, където спокойно можех да поспя без опасност от нападение. Отдъхвах си винаги денем, а нощем си набавях храна и ходех на лов. Не знаех доколко немъртвите твари са като хората и дали разчитат най-вече на зрението си, за да се ориентират, ала нямах намерение да им давам и най-незначително преимущество.^[19]

След като изгубих зрението си, се бях научил да бъда винаги нащрек, докато се придвижвам. А зрящите често приемат ходенето като даденост, като нещо дяволски лесно и безопасно... и в същото време често се препъват в неща, които прекрасно виждат! И знаете ли защо? Защото същината на ходенето се корени не в очите, а в главата — в ленивия мисловен процес, атавизирал заради дългогодишната зависимост от зрителния нерв. За хората като мен всичко стои по съвсем различен начин. Още от юношеството си аз бях привикнал да внимавам за всички потенциални опасности и да пристъпвам предпазливо, буквално „следейки крачката си“, както обичате да казвате вие. Сега към другите заплахи просто се беше прибавила още една и нищо повече. Всеки път, когато потеглях на път, изминавах наведнъж не повече от неколкостотин крачки, след което спирах, ослушвах се и подушвах вятъра. Понякога дори прилепях ухо до земята, за да доловя още по-ясно дали някой или нещо се приближава към мен. Този метод никога не ме подведе. Нито веднъж не успяха да ме изненадат, нито пък — да ме хванат неподготвен...

Ами ориентацията на по-големи разстояния? Все пак сте нямали възможността да видите евентуален нападател от няколко километра...

Благодарение на нощния ми начин на придвижване зрението не играеше голяма роля и при евентуалната атака над мен, понеже всяка твар, намираща се на по-голямо разстояние, нямаше как да ме забележи. Нямаше нужда да се беспокоя, докато мъртъвците не навлезеха в моя... вие навсярно бихте го нарекли „сензорен периметър“, обхващащ максималните граници на чувствителност на моя нос, уши, очи, пръсти на ръцете и краката... В най-хубавите дни, при добри атмосферни условия и благосклонно отношение от страна на Хаяджи^[20], радиусът на тази зона се разширяваше до половин километър. В най-лошите се съкращаваше до трийсет или петдесет крачки. Това обаче се случваше доста рядко — само когато действително разгневявах ками, макар че не можех да си представя как. Без да го знаят, зомбитата също ми помагаха; всеки път ме предупреждаваха отрано за нападенията си.

Стенанията, които мъртъвците издаваха, щом забележеха плячката си, не само сигнализираха за скорошната им поява, но и ме

информираха за посоката, разстоянието и точното местоположение на нападателя. Чувах стон, ехтящ над хълмовете, и знаех, че примерно след половин час или някъде там ще бъда навестен от някое изчадие. В подобни моменти се спирах и търпеливо се подготвях за атаката. Оставях на земята вързопа си, разтягах мускулите на ръцете и краката си, а понякога дори и си намирах място, където да поседя тихо и да се отдам на медитация. Нито веднъж не забравях да им се поклоня и да им благодаря за любезното предупреждение. Почти ми беше жал за горките безмозъчни твари, които изминаваха такъв път — бавно и методично, — само за да свършат с разцепен череп или прерязана шия.

Винаги ли убивахте противника си с първия удар?

Винаги.

(Замахва с въображаем икупасуй.)

Светкавично движение напред, без никакви замахвания. В началото се целех в основата на врата. После, когато времето и опитът усъвършенстваха уменията ми, започнах да нанасям удар ето тук...

(Посочва точката между челото и носа.)

Беше малко по-трудничко за изпълнение от обикновеното отсичане на главата, понеже костта на това място е доста твърда, но пък при добре нанесен удар унищожава мозъка от раз. Докато обезглавяването винаги изисква поне още едно движение, за да се разбие черепът.

Ами ако нападателите са повече? Това създаваше ли ви проблеми?

Да, но само в началото. Когато бяха повечко, често ме обкръжаваха. Първите ни схватки бяха малко... грозни и нечисти. Дължен съм да призная, че тогава позволявах на емоциите да надделеят над разума. Бях тайфун, а не мълния. По време на един ръкопашен бой в „Токатидаке“ елиминирах четирийсет и един само за минута. После в продължение на две седмици не можех да изчистя дрехите си от телесните им течности. Обаче по-късно постепенно започнах да проявявам тактическа изобретателност и вече призовавах боговете на бойното поле. Подмамвах групите мъртъвци до основата на някоя висока скала, където можех да им строшавам черепите, като хвърлям камъни отгоре им. Друг път си намирах подходящи стръмни

пътечки, където изчадията можеха да ме последват, но само в колона по един. Така задачата ми съвсем се улесняваше, защото трябваше единствено да ги събарям върху острите скали в подножието... Не пропусках да благодаря на духа на всеки камък, всяка канара или всеки водопад, който ги отнасяше към километровата си вертикална стена. Макар че, в интерес на истината, доста рядко прибягвах до последния способ, защото после ми костваше много време и усилия да открия трупа.

Да откриете трупа? Защо?

За да го погреба. Не можех да си позволя да осквернявам потока. Това би било... нередно.

Всички трупове ли погребвахте?

Всички до един. Онзи път, след „Токатидаке“, копах гробове в продължение на три дни. Неизменно гледах да отделям главите от телата; обикновено просто ги изгарях, след което ги хвърлях в кратера на вулкана, където гневът на Оямацууми^[21] ги очистваше от скверните им сили. Не разбирах напълно защо точно го правя. Според мен така беше редно — да отделя източника на злото.

Отговорът ме осени в навечерието на втората ми зима, прекарана в изгнание. Това щеше да бъде последната ми нощ сред клоните на високото дърво, което си бях изbral за убежище; сетне, при падането на първия сняг, възнамерявах да се върна в пещерата, където бях прекарал предишната зима. Тъкмо се бях наместил по-удобно, очаквайки топлинката на изгрева да ме приласкае в обятията на съня, когато дочух шум от стъпки. Веднага ми направи впечатление, че са твърде бързи и енергични за немъртва твар. Тази нощ Хаяджи бе милостив към мен, защото донесе до обонянието ми миризис на човек. Отдавна бях забелязал, че живите мъртвъци са лишени от миризма.

Да, усещаше се лек полъх на гнилоч, който понякога беше доста натрапчив, особено ако разложението бе в напреднала фаза или вътрешностите на съществото бяха започнали да се изсипват през по-големите рани и да се събират в дъното на долните му гащи... Като се изключи това обаче, изчадията изльчваха „воня без миризис“, както я наричам. Не се изпотяваха, не уринираха и не отделяха фекалии в обичайния смисъл. Дори нямаха бактерии в корема и устата си, които

често стават причина за лошия дъх на някои хора. Нищо от гореспоменатото не се отнасяше за двуногото животно, което бързо се приближаваше към дъrvото ми. Зъбите, тялото и дрехите му изглежда не бяха почиствани от доста дълго време.

Беше още тъмно и той не ме забеляза. Разбрах, че пътеката ще го отведе точно под дъrvото ми. Тихо и внимателно се подготвих за атака. Кой знае дали беше враждебно настроен, умопомрачен или наскоро ухапан. Нямах намерение да рискувам.

(От този момент нататък в разказа се включва и Кондо Тацуки.)

КОНДО: Метна се отгоре ми, преди да разбера какво става. Мечът ми отлетя настани и краката ми се подкосиха.

ТОМОНАГА: Приземих се върху лопатките му. Исках хем да не му нанеса тежки увреждания, хем и да изкарам въздуха от слабоватото му, прегладняло тяло.

КОНДО: Светкавично ме завъртя по корем, с лице към земята, и притисна странния си жезъл в шията ми.

ТОМОНАГА: Наредих му да остане да лежи неподвижно, заплашвайки го, че ще го убия, ако помръдне.

КОНДО: Понечих да кажа нещо, задъхвайки се между кашлянията... Исках да му кажа, че изобщо не съм го забелязал и желая само да продължа по пътя си.

ТОМОНАГА: Попитах го накъде се е запътил.

КОНДО: Отвърнах му, че съм се насочил към Немуро — най-голямото евакуационно пристанище в Хокайдо, където все още може да е останал някакъв транспорт, риболовен кораб или нещо друго... Каквото и да е, само да се доберем до Камчатка.

ТОМОНАГА: Не го разбрах и го накарах да ми обясни.

КОНДО: Разказах му всичко — за епидемията, за евакуацията... Заплаках, докато му обяснявах как Япония е напълно изоставена, как Япония е обречена.

ТОМОНАГА: Тогава изведенъж ме осени. Разбрах защо боговете бяха отнели зрението ми... Защо ме бяха изпратили в Хокайдо да се уча как да се грижа за земята и защо ми бяха изпратили онази мечка, която да ме предупреди за опасността.

КОНДО: Той се засмя, позволи ми да се изправя и ми помогна да изтръскам мръсотията от дрехите си.

ТОМОНАГА: Заявих му, че Япония не е изоставена — във всеки случай, не и от тези, които боговете бяха избрали за нейни градинари.

КОНДО: В началото нищо не разбрах...

ТОМОНАГА: И аз му обясних — също както всяка градина, Япония не бива да се занемарява, да се лишава от грижи и да се оставя на произвола на случая... Ние щяхме да се грижим за нея, да я запазим, да изтребим заразата, която я бе осквернила, и да възстановим красотата и непорочността ѝ в името на онзи ден, когато децата ще се върнат в лоното ѝ.

КОНДО: Сметнах го за луд и му го казах в лицето. Двама души срещу милиони сиафу?

ТОМОНАГА: Бръчих му отново меча, чието тегло и баланс ми се сториха познати. Казах му, че срещу нас може да се надигнат и петдесет милиона чудовища, но на наша страна ще застанат боговете.

СИЕНФУЕГОС, КУБА

(Сеньор Серъожа Гарсия Алварес предлага да се срещнем 6 кабинета му. „Гледката оттам е невероятна! — обещава ми той. — Няма да се разочаровате.“ Разположен на шейсет и деветия етаж на небостъргача на финансовата организация „Малпика — спестявания и заеми“ (втори по височина в Куба след кулите „Хосе Марти“ в Хавана), ъгловият офис на сеньор Алварес разкрива разкошна панорама към сияещия мегаполис и залива. Това е „магическият час“ за енергийно независимите сгради, подобни на „Малпика“; по това време на деня фотоволтаичните прозорци улавят лъчите на залязыващото слънце и придобиват почти недоловим пурпурен оттенък. Сеньор Алварес се оказва прав. Наистина не съм разочарован.)

Куба спечели Войната със зомбитата. Подобно изявление може и да не ви звучи твърде скромно, особено на фона на случилото се с другите страни, но вижте само къде бяхме преди двайсет години и къде сме сега.

Преди кризата живеехме в псевдоизолация, което, честно казано, си беше по-лошо и от разгара на Студената война. Най-малкото, във времената на баща ми е можело да разчитаме на икономическата помощ на Съветския съюз и страните от СИВ — Съюза за

икономическа взаимопомощ. След разпадането на комунистическия блок обаче постоянно и във всичко ни ограничаваха. Получавахме продуктите с купони, горивото — също... Бих го сравnil с Великобритания по време на нацисткия блицкриг; досущ като този обсаден остров, и ние живеехме под тъмния облак на вездесъщия ни враг. Американската блокада, макар и не тъй задушаваща, както по време на Студената война, все пак сериозно ограничаваше нашата икономика. САЩ строго наказваха всяка страна, която се опитваше да завърже свободна и открита търговия с нас. Ала колкото и да беше успешна стратегията на американците, най-големият ѝ триумф въщност се състоеше в това, че позволяваше на Фидел да използва северния ни потисник като предлог да остане на власт. „Виждате ли колко тежък е животът ни — казваше той. — Това е само заради блокадата, само заради капиталистите янки, и ако не бях аз, още сега да са шурмували бреговете ни!“

Беше просто възхитителен — най-добрият последовател на Макиавели. Фидел знаеше, че никога няма да го захвърлим, докато врагът стои пред портите ни. Ето защо търпяхме икономическите трудности и политическия гнет, дългите опашки и приглушените разговори. Такава беше онази Куба, в която израснах, и това бе единствената Куба, която можех да си представя. Или поне докато мъртвите не започнаха да възкръсват.

В началото случаите бяха малко и заразените биваха ликвидирани на мига. Предимно китайски бежанци и европейски бизнесмени. Всички пътувания от САЩ към Куба бяха забранени и поради тази причина първата вълна на масовите преселвания ни беше спестена. Репресивната природа на затвореното ни общество позволяваше на правителството да възпрепятства разпространението на инфекцията. Не след дълго пътуванията из страната също бяха преустановени и беше обявена мобилизация на военнослужещите. Благодарение на високия процент лекари на човек от населението вождът ни научи за истинската природа на заразата броени седмици след доклада за първите прояви на епидемията.

Така, когато настъпи Голямата паника и светът най-накрая отвори очите си за Кошмар, нахлуващ с взлом през вратата му, Куба вече се беше подготвила за война.

Единствено простицкият географски факт, че сме остров, ни предпази от мащабен наплив от живи мъртвци по суша. Поради тази причина нашите зомбити дойдоха по вода. Цяла армада от лодкари. Те не само носеха заразата със себе си, както се случваше по целия свят, но и бяха убедени, че ще са в състояние да управяват новия си дом като съвременни конкистадори.

Вижте какво се случи в Исландия, която беше истински рай преди войната... В тази страна цареше такава сигурност и спокойствие, че правителството й дори не считаше за необходимо да поддържа редовна армия. И какво можеха да сторят исландците, когато американските военни си заминаха? Как можеха да спрат бежанските потоци от Европа и Западна Русия? Нищо чудно, че когато идиличният леден рай се превърна в котел замръзнала кръв, Исландия се превърна в най-тежко инфектираната „бяла зона“ на планетата и това продължава и до днес... И ако не бяхме взели пример от по-малките карипски острови Уиндуърд и Лийуърд, на тяхното място можехме да сме ние.

Тези мъже и жени, разпръснати из Карибския басейн от Ангуила до Тринидад, могат гордо да заемат мястото на най-великите герои на войната. Те първи ликвидираха множеството случаи на епидемията, а после, едва поемайки си дъх, отблъснаха атаките не само на зомбитата от морето, но и на нестихващия поток от човешки завоеватели. И смело проливаха своята кръв, за да не проливаме ние нашата. Накараха нашите потенциални поробители-латифундисти^[22] да преразгледат плановете си и да се замислят: ако една шепа цивилни, въоръжени само с пистолети и мачетата, могат тъй яростно да защитават родината си, какво ли ще ги очаква на бреговете на страната, където има всичко от танкове до радиоуправлями противокорабни ракети?

Естествено, жителите на Малките Антилски острови не се сражаваха за интересите на кубинския народ, обаче жертвите им ни дадоха идеалната възможност да предявим своите условия. Всеки, който търсеше убежище, бе посрещан с една изключително популярна по тези географски ширини пословица: „Когато си под моя покрив, ще се подчиняваш на моите правила!“

Не всички бежанци бяха янки; имаше и латиноамериканци, и африканци, и жители на Западна Европа, най-вече от Испания, както и доста канадци (множество канадци и испанци бяха посещавали Куба

или по работа, или на екскурзия)... Лично аз се бях запознавал с подобни хора още преди войната и ми беше направило впечатление, че са изключително мили и любезни; нищо общо с надменните източногерманци от ГДР от детските ми спомени, които се забавляваха, като ни подхвърляха вносни бонбони, и си умираха от смях, когато ние се боричкахме като пълхове за тях.

Естествено, най-голямата част от морските пришълци прииждаха от САЩ. Всеки ден идваха нови и нови — някои с големи кораби или луксозни частни яхти, а други — на самоделни салове, които пораждаха у нас иронични усмивки. Бяха наистина много — общият им брой надхвърляше пет милиона, тоест почти половината от нашето население... Още щом стъпеха на сушата обаче, те мигом попадаха под юрисдикцията на правителствената „Програма за карантинно преселение“.

Не бих нарекъл центровете за временно настаняване на пришълците „затворнически лагери“, понеже нямаха нищо общо с това, през което преминаваха нашите политически дисиденти. Имах един познат например, когото бяха обвинили в хомосексуализъм; разказите му за преживяното в затвора не биха могли да се сравнят с условията на живот и в най-сувория център за временно настаняване. Въпреки това обаче животът там не беше лесен. Всички бежанци, независимо от предишния им статут и професионалните им умения, бяха длъжни да работят по дванайсет-четиринайсет часа на денонощие. И то тежка, изнурителна работа — на полето, където трябваше да отглеждат зеленчуци на местата на някогашните планации за захарна тръстика...

Добре че климатът беше на тяхна страна. Температурата падаше, небесата помръкваха... Майката-природа се оказа милосърдна към тях. За разлика от стражите. „Радвай се, че си жив! — крещяха те след всеки шамар или ритник. — Ако продължаваш да се оплакваш, ще те хвърлим на зомбитата!“ Носеха се слухове, че във всеки лагер има ужасни ями, пълни с живи мъртвци, където хвърляха онези, които създаваха проблеми или просто гледаха да изклиничат от работа. Службите за държавна сигурност внедряваха своите агенти сред простото население, за да разпространяват уж „достоверни“ истории как непокорните имигранти бивали хвърляни с главата надолу в ямите, гъмжащи от немъртви изчадия. Това се правеше, за да се поддържа

дисциплината в лагерите, ала в действителност тези разкази бяха пълни измислици... макар че и до днес сред хората циркулира мълвата за „белите от Маями“ По-голямата част от американските кубинци бяха посрещани с разтворени обятия. Аз самият имах родственици, живеещи в Дейтона, които бяха успели да се измъкнат на косъм от Щатите. Бас държа, че ако се съберат сълзите, пролети само в първите дни на многобройните роднински срещи, би се напълнило цялото Карибско море. Да не забравяме обаче, че първата вълна от постреволюционни имигранти се състоеше предимно от богатия елит, който беше процъфтявал при стария режим и бе прекарал остатъка от живота си в титанични усилия да преобърне с краката нагоре всичко онова, за което се бяхме трудили по времето на комунизма... Та така, като заговорихме за тези „аристократи“... Според мен няма никакви доказателства, че са ги сграбчили за тъстите реакционерски задници и са ги хвърлили на зомбитата... Но ако пък случайно е станало така, силно се надявам сега да лижат топките на Батиста^[23] в Преизподнята!

(Тънка усмивка на задоволство озарява устните му.)

Естествено, по никакъв начин не бихме могли да прилагаме подобни наказания върху вашите сънародници. Слуховете и заплахите това едно на ръка, но физическите действия... Ако потискаш твърде жестоко народа си — който и народ по света, — рискуваш народът да се надигне на бунт. Пет милиона въстанали янки? Недопустимо. И без друго прекадено много военни бяха заангажирани в охраната на лагерите и точно там се коренеше успехът на цивилното американско нахуване на Куба.

Онова, което искам да кажа, е, че просто страдахме от драстичен недостиг на хора, за да охраняваме пет милиона пленници и почти четири хиляди километра крайбрежна ивица. Не можехме да водим война на два фронта. Ето защо се взе решение да се разпуснат лагерите и да се позволят на десет процента от янките да работят от другата страна на бодливата тел по специална програма за условно заточение. Тези хора заемаха работните места, които кубинците вече не искаха — като надничари, миячи на чинии и работници от чистотата... И въпреки че почти не им плащаха, трудовите им часове се отчитаха по точкова система, позволяваща им да изкупят свободата и на други задържани.

Това беше гениална идея; между другото, предложи я някакъв кубинец от Флорида. Лагерите опустяха за по-малко от шест месеца. Отначало правителството се стараеше да следи всички преселници, ала съвсем скоро това се оказа невъзможно. В течение само на една година те напълно се интегрираха и станаха „нортекубанос“^[24], внедрявайки се във всички клетки на обществото ни.

Официално лагерите се създаваха, за да удържат разпространението на „заразата“, ала на практика се бореха с малко по-различна „заплаха“.

Отначало, когато още живеехме под обсада, тази „зараза“ си оставаше незабележима. Хората я криеха зад заключените врати и говореха за нея само шепнешком. Онова, което се случи през следващите няколко години, трябваше да се нарече по-скоро еволюция, отколкото революция. Икономическа реформа тук, легализиран частен вестник там... Хората започнаха да мислят по-смело и да говорят по-смело. Бавно, постепенно семената започнаха да дават плодове. Сигурен съм, че Фидел е изгарял от желание да задуши с железен юмрук крехката ни новородена свобода. И вероятно точно това би направил, ако събитията не се бяха развили в наша полза. Когато световните правителства решиха да тръгнат в настъпление, всичко се промени веднъж завинаги.

Куба изведнъж се превърна в „арсенал на победата“. Ние бяхме зърнопроизводствен район, промишлен център, учебна площадка и главен плацдарм. Станахме възлова авиобаза за Северна и Южна Америка, както и огромен сух док за десетки хиляди кораби^[25]. Вече разполагахме с пари — с много пари, — които за отрицателно време бяха създали средна класа и процъфтяваща капиталистическа икономика, която се нуждаеше от уменията и практический опит на „Нортекубанос“.

Съединяваха ни връзки, които едва ли някога щяха да бъдат разрушени. Ние им бяхме помогнали да си върнат своята страна, а те ни бяха помогнали да си върнем нашата. „Нортекубанос“ ни бяха показали значението на демокрацията... и на свободата, но не като съмтен, абстрактен термин, а на реално, индивидуално човешко равнище. Свободата не е това, което си имаш ей така, за всеки случай. В началото винаги трябва да искаш нещо друго и едва тогава закопняващ за свободата — за да се бориш за него. Това беше големият

урок, който научихме от тях. Всички те имаха големи мечти и бяха готови да дадат живота си за свободата, за да могат да ги осъществят. Защо иначе Ел Хефе^[26] се страхуваше толкова силно от тях?

Не съм изненадан, че Фидел е знаел за приближаването на вълните на свободата, които щяха да го изхвърлят от властта. Изненадан съм от това с каква лекота успя да яхне тези вълни.

(Смее се, докато ми показва снимката на стената, показваща как Кастро изнася реч на Парк Сентрал.)

Представете си наглостта на този кучи син, който не само прегърна новата демокрация на страната, но и си приписа всичките заслуги за нея! Гений. Лично да председателства първите свободни избори в Куба, където последният му официален акт бе да гласува против себе си. Ето защо ни оставил в наследство статуя, а не кърваво петно на стената. Естествено, новата ни латиноамериканска суперсила не е идеална. Имаме стотици политически партии и повече лобистки групи, отколкото пясък по плажа. Имаме си стачки, имаме си бунтове, имаме си и протести... почти всеки ден. Сега разбирам защо старият Че^[27] излезе от играта веднага след революцията. Далеч по-лесно е да взривяваш влаковете, вместо да се грижиш за това да се движат по разписание. Какво беше казал навремето мистър Чърчил?

„Демокрацията е най-лошата форма на управление, но засега не сме открили по-добра.“ (Смее се.)

МЕМОРИАЛ НА ПАТРИОТА, ЗАБРАНЕНИЯТ ГРАД, ПЕКИН, КИТАЙ

(Подозирам, че адмирал Сю Джъцай е избрал това място специално в случай, че доведа със себе си фотограф. Макар че от самото начало на войната никой не се е съмнявал в патриотизма на адмирала и неговите воиници, той не желае да се показва пред очите на чуждестранните читатели в друга светлина. Предварително заел отбранителна позиция, адмиралът се съгласява да проведем интервюто, само ако „обективно“ изслушам „неговата“ версия за събитията и държи на своето, дори когато му обяснявам, че друга версия просто не съществува.)

(Забележка: за по-голяма яснота китайските военноморски звания са заменени със западните им съответствия.)

Първо искам дебело да подчертая, че ние не бяхме предатели! Обичахме страната си, обичахме народа си, и дори когато не харесвахме онези, които ни управляваха, бяхме непоколебимо предани на своето командване.

Никога не сме си представяли, че ще направим това, което въщност направихме, ако ситуацията не бе станала отчаяна. Когато капитан Чън оповести предложението си, вече бяхме на ръба. Онези бродеха из всеки град и всяко село. На деветте и половина милиона квадратни километра, върху които се простираше страната ни, не можеше да се намери и един сантиметър спокойствие.

Същевременно онези надути копелдаци от армията продължаваха да ни уверяват, че държат ситуацията под контрол, че всеки ден настъпва преломен момент и че цял Китай ще бъде изчистен от зомбитата до падането на следващия сняг. Типичното мислене на сухопътните шапкари; излишно агресивно и излишно самонадеяно. Всичко, което ви трябва, са неколцина мъже и жени; давате им еднакви дрехи и нещо подобно на оръжие, прекарвате ги през няколко часа обучение и ето ви армия! Може и да не е най-добрата, но пак ще става за нещо.

При военноморските сили работата е съвсем друга. Създаването на всеки един кораб, дори и най-примитивния, изисква много енергия и материални загуби. Армията може да замени пушечното си мясо с ново за броени часове, а на нас ще ни трябват години. Благодарение на това ние сме далеч по-прагматични и разсъдливи от колегите ни със зелените униформи. Моряците разглеждат всяка ситуация с повече... не толкова внимание, не толкова предпазливост, а по-скоро стратегически консерватизъм. Да отстъпваме, да се консолидираме, да пестим ресурси... Същата философия, залегнала и в „Плана Редекер“ Обаче сухопътните шапкари не слушаха никого.

Значи те отхвърлиха „Плана Редекер“?

Да, при това без никакви задълбочени анализи или дискусии... Самонадеяността им не знаеше граници. Нима армията би могла да загуби? С огромните си запаси от конвенционални оръжия, с бездънния кладенец на човешките ресурси... Звучи отвратително, нали? „Бездънен кладенец!“ Знаете ли защо имахме такъв демографски взрив през петдесетте? Защото според Мао това беше

единствената ни възможност да победим в ядрената война. Това не е пропаганда, а самата истина. Всички разбираха, че когато атомният прах постепенно се слегне, в света ще има едва няколко хиляди оцелели американци или руснаци и поне десет милиони китайци. Численост — ето около какво се въртеше философията на поколението на моите баба и дядо. Това бе и стратегията, която сухопътните шапкари моментално прегърнаха след като опитните ни, професионални подразделения бяха унищожени още по време на първата вълна на епидемията. Генералите — тези болни, извратени, дърти престъпници — си седяха в безопасността на укрепените си бункери и хвърляха в бой отряд подир отряд от момчета-новобранци. Дали си даваха сметка, че всеки мъртъв войник е ново живо зомби? И не осъзнаваха ли, че немъртъвците потъват в „бездънния кладенец“, а самите ние? Че за първи път в историята ни най-многобройната нация на Земята е застрашена от опасността да бъде сразена от враг, който я превъзхожда по численост?

Точно това беше капката, която преля чашата за капитан Чън. Той знаеше какво ще се случи, ако войната продължи в същия дух, и какви бяха шансовете ни за оцеляване. И ако бе съзрял и най-малка надежда, сам щеше да грабне автомата и да се хвърли срещу живите мъртъвци. Беше убеден, че скоро китайците — а може би и всички хора по света — ще изчезнат. Ето защо сподели съображенията си със старшите офицери, заявявайки, че военноморските сили могат да се окажат последния ни шанс да съхраним нещо от цивилизацията си.

Вие одобрявахте ли предложението му?

В началото не можах да повярвам на ушите си. Да избягаме с атомна подводница? Това не беше само дезертьорство. Да се изнижем в разгара на войната, за да спасим жалките с кожи? Та това бе кражба от най-ценните ресурси на страната ни! „Адмирал Джън Хъ“ беше най-новата от трите подводници с балистични ракети на борда, които западът бе нарекъл „Тип 94“^[28]. Беше дете на четирима родители — проектирана с помощ от руснаците, снабдена с технологии от черния пазар и плодовете на антиамериканския шпионаж и — да не забравяме — представляваше кулминацията на почти петхилядолетната история на Китай. Този подводен атомен крайцер бе най-modерната и най-мощна машина, създавана някога от страната ни. И да я откраднем ей

така, все едно беше спасителна лодка от кораба „Китай“, бе просто недопустимо. Единствено личността на капитан Чън и неговият дълбок, фанатичен патриотизъм ме убедиха, че нямаме друг избор.

Колко бреме ви отне подготовката?

Три месеца. Беше същински ад. Циндао, нашето пристанище, се намираше под непрекъсната обсада. За поддържането на реда ни изпращаха все нови и нови армейски подразделения, които с всеки следващ път ставаха все по-лошо въоръжени и все по-зле обучени... Някои от командирите на корабите трябваше да отдават заменимите си членове на екипажа за нуждите на бреговата охрана. Периметърът ни беше подлаган на атаки буквально всеки ден. И в тези ужасни условия трябваше да подгответяме подводницата за отговорната й мисия. Предполагахме, че става дума за обикновено патрулиране, което няма да се различава кой знае колко от стандартните планови процедури... Тайно товарехме на борда необходимите запаси и уреждахме качването на роднините си.

Роднините си?

Да, това беше основният момент от плана ни. Капитан Чън знаеше, че членовете на екипажа няма да напуснат пристанището, ако с тях не тръгнат и семействата им.

И как успяхте да го направите?

Кое? Да ги открием или да ги качим на борда?

И двете.

По-трудно беше да ги открием. Семействата на повечето от нас бяха разпръснати из цялата страна. Направихме всичко възможно, за да се свържем с тях — уреждахме ремонта на телефонните линии или изпращахме вест с армейските подразделения, движещи се в нужното направление... Текстът на съобщението беше винаги един и същ — скоро потегляме на разузнавателна експедиция и присъствието на семействата на членовете на екипажа е необходимо за церемонията. Друг път прибягвахме до по-крути мерки — например обявявахме, че еди-кой си наш родственик е на смъртно легло и иска спешно да ги види... Повече не бяхме способни да сторим. На никой от нас не се

разрешаваше да тръгне сам да ги издирва; беше твърде рисковано. За разлика от вашите подводници, нашите разполагаха само с по един екипаж. В морето е необходим всеки моряк. Съжалявах колегите си, понеже виждах как ги гризе агонията на мъчителното очакване... лично аз имах късмет, че жена ми и децата...

Децата? Мислех, че...

Че ни е разрешено да имаме само по едно дете? Законът беше променен няколко години преди войната и така се намери практическо решение на проблема с небалансираното население, резултат от рестриктивните демографски програми „едно семейство — едно дете“... Имах две близначки. Бях късметлия. Съпругата ми и децата вече се намираха в базата, когато започнаха неприятностите.

Ами капитанът? Той имаше ли семейство?

Съпругата му го бе напуснала още в началото на осемдесетте. Голям скандал, особено за онова време... И досега се чудя как успя да спаси кариерата си и да отгледа сина си.

Имел е син? Той беше ли на борда на подводницата?

(Дзю избягва да отговори на въпроса ми.)

Най-тежко за останалите беше напрегнатото очакване. Хората знаеха, че дори близките им да успеят да се доберат до Циндао, няма никаква гаранция, че ние няма да сме отплавали междувременно. Представете си какво чувство за вина ги терзаеше. Молите роднините си да дойдат при вас, напускайки относително безопасното си убежище, и за какво? За да се наредят на кея и да помахат за сбогом подире ви...

Каква част от тях дойдоха?

Повече, отколкото очаквахме. Качихме ги на подводницата през нощта, след като ги облякохме във военноморски униформи... А някои — предимно малки деца и немощни старци — пренесохме в големи сандъци за провизии.

Близките ви знаеха ли какво точно се готви?

Не мисля. Всеки член от екипажа бе получил строги заповеди да пази в тайна мисията ни. Ако в министерството на държавната сигурност имаха и най-бегла представа за онова, което ни предстоеше, живите мъртвци щяха да се окажат най-малкия ни проблем. Високата степен на секретност ни принуждаваше да отплаваме точно по график. Капитан Чън искаше да изчакаме закъснелите роднини на екипажа, които по всяка вероятност се намираха само на няколко дни или даже часове път! В същото време обаче знаеше, че така ще изложи на опасност целия план, и поради тази причина даде заповед за отплаване. Капитанът се опитваше да скрие чувствата си — в интерес на истината, мисля, че се справяше доста добре, — обаче зърнах болката в очите му, докато отдалечаващите се светлинки на Циндао се отразяваха в тях...

Накъде се отправихте?

В началото се насочихме към предварително набелязания сектор за патрулиране, за да не възникнат никакви подозрения... А после поехме по секретния си маршрут.

За нов дом — най-малкото на този етап — и дума не можеше да става. По това време заразата се беше разпростряла по всички кътчета на планетата. Нито една неутрална страна, колкото и далече да се намираше, не можеше да ни гарантира безопасност.

А защо не отплавахте към Америка или някоя друга западна страна?

(Той ме пронизва с хладния си поглед.)

А вие бихте ли го направили? Не забравяйте, че става въпрос за атомен подводен крайцер от клас „Дзин“, на чийто борд имаше шестнайсет балистични ракети JL-2, всяка от които носеше четири бойни глави със заряд от по деветдесет килотона... Все едно бяхме една от световните ядрени суперсили — разполагахме с достатъчно сили, за да превърнем в прах цели мегаполиси с едно завъртане на ключа. Бихте ли подарили тази мощ на друга страна... на единствената страна на планетата, която бе използвала атомно оръжие срещу врага си в пристъп на злоба? Повтарям за последен път — ние не бяхме предатели. Колкото и престъпно или безумно да беше ръководството ни, ние продължавахме да служим на китайските военноморски сили.

Значи сте останали сами...

Съвсем сами. Без дом, без приятели, без безопасно пристанище... „Адмирал Джън Хъ“ беше за нас цялата Вселена — небе, земя, слънце и луна.

Навярно ви е било доста тежко.

Първите няколко месеца минаха като при обичайно патрулиране. Подводните ракетоносци са проектирани да се крият успешно от враговете и ние правехме точно това. Движехме се на голяма дълбочина, без да афишираме присъствието си. Нямахме представа дали и нашите собствени подводници не бяха инструктирани да ни открият. Съдейки по всичко обаче, правителството ни си имаше предостатъчно други грижи. Въпреки това екипажът ни редовно провеждаше занятия по боева подготовка и обучавахме цивилните в изкуството да прикриват присъствието си. Командирът на подводницата дори направи столовата звуконепроницаема, за да служи едновременно като класна стая и занималия за децата. Децата, особено най-малките, нямаше как да разберат какво става. Повечето от тях бяха дошли със семействата си от сериозно инфектирани райони и едва бяха оцелели. Единственото, което знаеха, беше, че чудовищата вече ги няма и насяват само кошмарите им. И че тук са на сигурно място и нищо друго няма значение. Нима можехме да желаем нещо повече на фона на онова, което се случваше по света?

Имахте ли наблюдения върху развитието на кризата?

В началото — не. Първостепенната ни задача беше да се затаим, да се отдалечим на възможно най-голямо разстояние и от търговските морски пътища, и от патрулните сектори на подводниците... и нашите, и вашите. Междувременно анализирахме тенденциите и се опитвахме да прогнозираме разvoя на събитията. Колко бързо се разпространява заразата? Кои държави са засегнати най-силно? Смята ли някой да използва атомно оръжие? Ако беше така, с всички ни беше свършено. На една засегната от радиоактивни частици планета можеха да оцелеят само зомбитата. Същевременно никой нямаше представа как въздейства радиацията върху мозъците на живите мъртвци. Дали щеше да ги убие, превръщайки сивото им вещество на решето с

множество злоказчествени тумори? С обикновения човешки мозък би станало точно това, ала тъй като съществуването на зомбитата противоречи на всички закони на природата, откъде да знаем какво точно би се случило? В някои нощи, докато отмаряхме от дежурството си в каюткомпанията, разговаряйки тихо на чаша чай, изграждахме образите на изчадията — зомбита бързи като гепарди, зомбита пъргави като маймуни, зомбита с мутирали мозъци, които пулсираха и преливаха извън черепите им... Офицер Сун, командир на реакторния отсек, бе донесъл на борда акварелни бои и рисуваше град, превърнал се в руини... Уверяваше ни, че това не е никакво конкретно селище, но всички разпознаха зловещите останки на небостъргачите в района Пудун в Шанхай. Офицер Сун бе израснал именно там. Тъмночервеното зарево над хоризонта се открояваше на фона на черното небе на атомната зима. Пепелта се сипеше върху островчетата от отломки, издигащи се на сред езерата от разтопено стъкло. В центъра на апокалиптичната картина се извиваше река — страшна зеленикавокафява змия, чиято глава се състоеше от хиляди преплетени тела: с напукана кожа, оголен мозък, стичаща се от костеливите ръце плът, зейнали усти и пламтящи в червено очи... Не знам кога офицер Сун започна да работи над картината си; помня само, че ни я показва едва три месеца след отплаването ни в открито море. Командирът на реакторния отсек така и не пожела да я покаже на капитан Чън. И имаше защо. Някой обаче явно се беше раздрънкал, понеже Старецът скоро обърна внимание на заниманията на нашия художник. На Сун му беше заповядано в свободното си време да рисува нещо весело и ободряващо, например летен залез над езерото... По-късно той ни показва своите „позитивни“ пейзажи и устрои нещо като изложба до един от люковете между херметизиращите прегради. Капитан Чън също така забрани воденето на негативни разговори в свободните от дежурство часове. Заяви, че затъването в мрачни предположения и догадки е „пагубно за бойния дух на екипажа“ Мисля, че точно поради тези причини капитанът реши да осъществи никакво подобие на контакт с външния свят.

Подобие на какво? На активно общуване или на пасивно наблюдение?

Последното. Старецът знаеше, че картината на Сун и нашите тягостни размишления са провокирани от продължителната изолация. Единственият начин да се пресекат опасните мисли бе да се заменят предположенията с реални факти. Бяхме отрязани от света в продължение на почти сто денонощия. Всички искаха да узнаят какво става по света, дори и действителността да бе тъй мрачна и безнадеждна като творбата на Сун.

До този момент за случващото се отвъд очертанията на подводницата знаеха само нашият сонарен офицер и екипа му. Те слушаха морето. Теченията, „биологичните същества“ (тоест рибите и китовете), тихия шум на витлата на другите плавателни съдове... Вече споменах, че се бяхме озовали в най-отдалечените кътчета на океана и съвсем целенасочено си бяхме избрали район, където няма да бъдем засечени. През последните месеци обаче колегите от сонарния екип зафиксираха увеличаващо се количество на случайните контакти. Както изглежда, на повърхността вече имаше хиляди кораби — при това такива, чийто сигнатурни профили не съвпадаха с онези от компютърната ни база данни.

Капитан Чън ни нареди да изплаваме на перископна дълбочина. Антената-мачта се издигна нагоре и тутакси започна да приема стотици радарни сигнатури, а радиото се задръсти от многобройните сигнали. Не след дълго перископите — главният и търсещият — излязоха на повърхността. По филмите е малко по-различно — човек изтласква нагоре една тръба, разтяга странично разположените ръчки и гледа във визора. Долните части на нашите перископи изобщо не проникваха във вътрешния корпус на подводницата; всеки бе снабден с видеокамера, чийто сигнал се предаваше на мониторите в командната рубка. Не можехме да повярваме на очите си! Явно хората толкова силно искаха да избягат от заплахата на сушата, че излизаха в морето буквально с всяка черупка, която бе попаднала пред очите им! Танкери, товарни кораби, круизни лайнери... Влекачи, помъкнали дълги баржи, корабчета на подводни криле, рибарски шхуни...

В следващите няколко седмици забелязахме и десетки военни кораби, всеки от които можеше да открие присъствието ни, ала явно изобщо не им беше до нас. Знаете ли американския самолетоносач „Саратога“? С очите си видяхме как го влачат на буксир през Южния Атлантик. Самолетната му палуба беше превърната в цяло градче,

осеяно с палатки. По някое време мърнахме и един ветроходен кораб, който ми заприлича на английския „Викъри“^[29], порещ вълните под гората от плющащи платна. Зърнахме и „Аврора“ — знаменития крайцер от началото на двайсети век, чиито оръдейни изстрели са възвестили началото на руската боловишка революция. Никаква представа обаче си нямам как са го изкарали от Санкт Петербург и откъде са намерили толкова въgliща за парните му котли.

Преброихме и голямо количество очукани и ръждясали корита, които би следвало отдавна да са излезли в пенсия — гемии, фериботи и лихтери, прекарали цялата си кариера в спокойни езера или плитки реки, както и каботажни съдове, които навсярно никога преди не са се отклонявали от спокойните маршрути на крайбрежните рейсове. Видяхме и плаващ сух док с размерите на преобърнат небостъргач, на чиято палуба бе издигнато строително скеле, служещо като временно жилищно съоръжение. Докът се носеше безцелно сред вълните. Не знам как тези хора бяха оцелели... ако изобщо бяха оцелели. И това не беше единственият дрейфуващ кораб; на много други или им беше свършило горивото, или двигателите им бяха повредени и не работеха.

Зърнахме и множество по-малки частни лодки, яхти и платноходки, част от които бяха привързани заедно, подобно на гигантски салове, плаващи заникъде... Както и истински салове, направени от греди, трупи или автомобилни гуми. Натъкнахме се и на „морски коптори“, издигнати върху стотици чуvalи за смет, напълнени с опаковъчни стиропорови стърготини. Това ми напомни за „пинг-понговата флотилия“ на бежанците, които по времето на Културната революция на Мао се опитвали да доплават до Хонконг върху чуvalи, пълни с топчета за пинг-понг.

Съжалявахме тези хора, понеже знаехме каква съдба ги очаква. Да се озовеш в средата на океана и да загинеш от глад, жажда, слънчев удар или от самото море... Офицер Сун го наричаше „голямата регресия на човечеството“ „Дошли сме от морето — казваше, — а сега бягаме обратно към него.“ Да, точната дума беше „бягаме“. Тези хора явно не се замисляха какво ще правят, когато намерят тъй жадуваната „безопасност“ сред вълните. Просто бяха решили, че е по-добре да са тук, отколкото да бъдат разкъсани на брега. И в паниката си изобщо не разбираха, че само отлагат неизбежното.

Опитахте ли се да им помогнете? Да им дадете храна или вода, да ги вземете на буксир...

Накъде? Дори да бяхме предположили, че някъде все още са останали безопасни пристанища, капитанът нямаше право да подлага на риск мисията ни. Можеше да открият присъствието ни, а това беше недопустимо. Не знаехме кой има радио и кой може да чуе сигнала. Ами ако са ни обявили за преследване? Да не забравяме и другата голяма опасност — живите мъртвци. Срещнахме множество заразени кораби, на чито палуби екипажите все още се бореха за живота си, ала на повечето бяха останали само зомбита. По едно време край брега на Дакар, Сенегал, забелязахме луксозен пътнически лайнер на име „Нордик Експрес“, чиято водоизместване беше четирийсет и пет хиляди тона. Оптиката на перископите ни се оказа достатъчно мощна, за да видим всеки кървав отпечатък по прозорците на балната зала и всяка муха, кръжаща около човешките останки на борда. Немъртвите изчадия падаха в океана на всеки няколко минути. Навсянко бяха забелязали нещо в далечината — нисколетящ хеликоптер или някаква друга „примамка“ — и се опитваха всячески да го достигнат. Гледката ме наведе на една интересна мисъл. Ако изплаваме на неколкостотин метра от лайнера и ги подмамим към себе си, можехме да изчистим палубата на „Нордик Експрес“ без нито един изстрел. Кой знае какво бяха взели пътниците му със себе си? Нищо чудно лайнерът да се окажеше дрейфуваща плаваща база. Изложих идеята си пред старшия помощник и двамата заедно отдохме при капитана.

Той какво ви каза?

„Категорично не!“ Нямало как да разберем точния брой на зомбитата на борда на пътническия кораб. Нещо по-лошо — посочи към екрана, където мъртвците падаха зад борда.

— Вижте — каза капитан Чън. — Не всички потъват. Действително беше така. Някои от възкръсналите твари носеха спасителни жилетки (вероятно ги бяха облекли още преди да се трансформират), а други се бяха подули от газове заради напредналия стадий на разложение. Тогава за първи път видях дрейфуващо зомби. Още тогава трябваше да се сетя, че това няма да е изолиран случай. Даже само десет процента от бежанските плавателните съдове да бяха заразени, това всъщност представляваше десет процента от

няколкостотин хиляди кораба. Тоест — във водата имаше милиони зомбита. Не бяха редки и случаите, когато някоя от старите черупки потъваше и се озоваваше на морското дъно. Особено след някоя буря; тогава живите мъртвци застилаха морето чак до хоризонта... И вместо от морска пяна, вълните вече се състояха от озъбени глави и протегнати ръце. Веднъж тъкмо бяхме издигнали търсещия перископ и видеосигналът показваше единствено някаква сиво-зеленикова мътилка. Отначало решихме, че оптиката нещо се е повредила, но после се оказа, че горната част на съоръжението буквално е пронизала гръденя кош на едно от зомбитата. Направи ми впечатление, че изчадието продължаваше да се гърчи и едва ли е престанало, след като прибрахме перископа. И ако заразата бе проникнала във вътрешността на подводницата...

Но нали сте били под водата! Как инфекцията би могла да...

В момента на изплаването на подводницата някой от мъртвците можеше случайно да се озове на палубата или още по-лошо — на мостика. Сега ще ви разкажа какво се случи веднъж. Отварям значи люка и изведнъж нечия воняща, подпухнала от водата зеленикова ръка се стрелна към мен и ме сграбчи за яката. Изгубих равновесие, залитнах върху вахтения офицер и се приземих върху палубата заедно с откъснатия разложен крайник. В същото време над мен на фона на отворения люк се открои бившият притежател на ръката. Извадих пистолета си и стрелях, без да губя нито секунда за размисъл. Моментално бяхме обсипани от дъжд от кости и късчета мозък. Извадих късмет... ако някой от нас имаше отворена рана, не се знаеше какво ще се случи. Тогава съвсем заслужено ми наложиха наказание. От този миг нататък винаги проверявахме внимателно откритите части на подводницата, преди да отворим някой люк, и средно веднъж на всеки три пъти откривахме зомбита, пълзящи по корпуса на атомния ни ракетоносец.

В онези дни само наблюдавахме и се вслушвахме в околния свят, получавайки информация от гражданския радиоенфир и дори от сателитните телевизионни канали. Картината не беше никак радостна. Цели градове и страни умираха. Чухме последното радиопредаване от Буенос Айрес, после узнахме за евакуацията на Япония... Имахме откъслечни сведения за бунтове в руските войски. Получихме сведения

за „ограничен атомен конфликт“ между Иран и Пакистан и това ни хвърли в потрес, понеже винаги бяхме смятали, че или вие, или руснаците първи ще натиснете копчето. От Китай не постъпваше никаква информация — нито нелегални трансляции, нито официални правителствени сводки. Опитвахме се да засечем военноморските комуникации, ала се оказа, че след отплаването ни кодовете са променени. Не беше ясно дали присъствието на китайските военни кораби е заплаха за нас — още не знаехме дали ни преследват, или не, — но пък за сметка на това служеха като доказателство, че не целият ни народ е загинал в стомасите на живите мъртвци. На този етап от заточението ни се радвахме на всяка новинка.

Задаваха се и проблеми с провизиите — в най-скоро време трябваше да измислим решение на надвисналата продоволствена криза. С лекарствата щеше да е още по-сложно. Очертаваше се сериозен недостиг както на западните типове медикаменти, така и на традиционните китайски лечебни средства... Голяма част от цивилните на борда страдаха от различни заболявания.

Например госпожа Пей, майка на един от нашите офицери, разви хроничен бронхит и алергична реакция към някакво вещество, боя или машинно масло... в общи линии, нещо, от което нямаше как да се изолираш в ограниченото пространство на подводницата. Тя унищожаваше запасите ни от противоотточни средства с тревожна бързина. Лейтенант Дзин, един от офицерите ни, най-спокойно предложи да направим евтаназия на болната. В резултат на това командирът на ракетоносца го прати за седмица в ареста, като му съкрати наполовина дажбите и нареди да не му се дават никакви медикаменти, освен ако не става въпрос за животозастрашаващи ситуации. Няма спор, че Дзин си беше аргантно и безчувствено копеле, но пък предложението му ни накара да се замислим за това как да постъпваме по-нататък — като намаляваме дажбите или като намерим някакъв начин да рециклираме отпадъците.

Набезите върху дрейфуващи кораби все още се намираха под най-строга възбрана. Дори когато забелязвахме съвършено пуст наглед плавателен съд, от неговия трюм продължаваха да се носят характерните за зомбитата шумове. Друг вариант беше риболовът, ала не разполагахме нито с нужните материали за изработка на мрежа,

нито с желание да държим хората дълго време на повърхността в опити да уловят нещичко.

В крайна сметка решението бе намерено от самите цивилни. Преди кризата някои от тях бяха работили в селското стопанство, бяха се занимавали с билки или носеха със себе си торбички със семена. В случай че успеехме да им осигурим нужното оборудване, те щяха да отглеждат попълнения на запасите ни, които теоретично щяха да ни стигнат за години напред. Дързък план, но нелишен от плюсове. В ракетните шахти имаше достатъчно места, за да направим нещо като градинка. Можехме да изработим гърнета и саксии от подръчни материали, а ултравиолетовите лампи, които използвахме за компенсиране на липсата на витамин D при продължителен престой под водата, щяха да заменят слънчевата светлина.

Единственият ни проблем беше почвата. Никой не знаеше нищо за хидропониката, аеропониката и другите алтернативни методи за култивиране. Трябваше ни земя, а нямаше откъде да си я набавим. Това накара капитана сериозно да се замисли. Да слезем на сушата си беше не по-малко опасно от това да се качим на борда на заразен кораб. Преди войната над половината от цялото човечество бе населявала бреговете на моретата и океаните. По времето на кризата обаче количеството на крайбрежните обитатели нарасна още повече, макар и по една-единствена причина — бежанците се опитваха всячески да напуснат опасната суша и да потърсят спасение в морето.

Започнахме търсенето на подходящо местенце, откъдето да се снабдим с драгоценната почва, от средноатлантическото крайбрежие на Южна Америка — от Джорджтаун в Гаяна, — след което продължихме надолу покрай крайбрежието на Суринам и Френска Гвиана. Не след дълго се натъкнахме на няколко ивици необитаеми джунгли — най-малкото, поне през перископа брегът изглеждаше чист. Изплавахме и отново огледахме крайбрежието от мостика. Отново никакви следи от зомбита. Поисках разрешение да сляза на сушата. Капитанът се колебаеше. Нареди да включим сирената... силно и продължително... и изчадията се показаха.

Отначало не бяха много. Разпарцаливи, с изпъкнали очи, тътузещи се откъм джунглата... Все едно не забелязваха прибоя, макар че вълните ги събаряха, изтласквала ги обратно на брега или ги завличаха навътре в морето. Един се натъкна на остра скала, която

разби гръденния му кош и счупените ребра разкъсаха плътта му. От устата му бълвна черна пяна, после мъртвецът нададе вой; все още се мъчеше да се добере до нас, независимо дали с пълзене, плуване или тътрене по дъното. Числеността им започна да се увеличава; само след няколко минути вече над стотина зомбита се мятаха в прибоя. Това се повтаряше навсякъде, където отивахме. Всички бежанци, които не бяха успели да избягат в открито море, бяха създали смъртоносна преграда, която не ни позволяваше да слезем на брега.

Направихте ли изобщо опит да слезете на сушата?

Не. Беше прекалено опасно... дори по-опасно от заразените кораби. Накрая решихме, че единственият изход да се сдобием с почва е като открием някой крайбрежен остров.

Предполагам, сте знаели какво се случва на островите...

Ще се изненадате. Като напусна сектора за патрулиране в Пасифика, нашата подводница ограничи зоната на придвижването си до Атлантическия и Индийския океан. Слушахме радиосигналите и оглеждахме всички подходящи участъци суша. Научихме много неща... видяхме и много грозни сцени на насилие, в това число и престрелката на островите Уиндуърд... В онази нощ, когато издигнахме ракетоносеща на повърхността,оловихме миризмата на дим, идваща източно от Карибите. Можехме и да чуем островите, които нямаха този късмет. Помня остров Зелени нос, разположен край сенегалския бряг... Никой от нас не беше успял да го разгледа както трябва, когато проехтяха ужасните стенания. Твърде много бежанци, твърде малко ред и дисциплина; и един инфициран бе напълно достатъчен, за да превърне острова в ад. Колко острови останаха под карантина след края на войната? Колко замръзнали северни скали, издигащи се сред вълните, и досега се смятат за опасни „бели“ зони?

Най-разумно изглеждаше да се върнем в Тихия океан, но така подводницата отново би се оказала пред парадния вход на собствената си страна.

Същевременно още не знаехме дали китайските военноморски сили не са на съскани подире ни... и дали изобщо съществуват в момента. Беше ясно едно — нуждаехме се от провизии и общуване с други човешки същества. Офицерите дълго убеждаваха командира на

подводницаата. Той обаче за нищо на света не искаше конфронтация с нашия флот.

Продължаваше да е лоялен на правителството?

Да. Освен това имаше и... лични причини.

Лични? Какви?

(Пропуска въпроса ми покрай ушите си.)

Били ли сте някога в Манихи?

(Клатя глава.)

Едва ли бихте могли да си представите по-съвършен образ на довоенния тропически рай. Плоски, покрити с палми острови (наричани още „моту“^[30]), оформящи пръстени около плитки, кристалночисти лагуни... Това бе едно от малкото местенца на Земята, където култивираха истински черни перли. Бях купил няколко за жена си, когато отидохме в Туамоту по време на медения си месец. И понеже бях виждал въпросния коралов атол със собствените си очи, се отправихме именно натам.

Манихи коренно се беше променил от времената, когато го бях посещавал като млад мичман. Перлите вече ги нямаше, стридите бяха изядени, а лагуната бе задръстена от стотици малки лодчици. Самите острови бяха осияни с палатки и паянтови съборетини. Десетки импровизирани плавателни средства с весла или платна сновяха между външните рифове и дузината големи кораби, които бяха хвърлили котва в по-дълбоките води. Цялата сцена беше типична за онова, което следвоенните историци наричат „Тихоокеански континент“ — островната култура на бежанците, разпростряла се от Палау до Френска Полинезия. Ново общество, нова нация — бегълци от целия свят се обединяваха под общия флаг на оцеляването.

Вие успяхте ли да се интегрирате в това общество?

Да, благодарение на търговията. Търговията беше централният стълб на Тихоокеанския континент. Ако на кораба ти има голяма опреснителна система за морска вода, значи продаваш питейна. Ако имаш механичен цех, ставаш механик. „Мадрид Спирит“, танкер за превоз на втечен природен газ, продаваше гориво. Точно оттам дойде идеята на господин Сун за нашата пазарна ниша. Господин Сун беше

башата на офицер Сун, командира на реакторния отсек, и преди войната бе работил като брокер на хедж-фонд в провинция Шъндън. Именно той предложи да прокараме през лагуната плаваща електропреносна линия и да продаваме ток, произведен от нашия реактор.

(Усмихва се.)

Станахме милионери... макар и в бартерен план; продукти, медикаменти, всякакви резервни части, от които се нуждаехме, както и жизненоважни суровини. Направихме си истинска оранжерия на борда плюс миниатюрна установка за преработка на отпадъците, от която да получаваме торове. После се сдобихме с оборудване за гимнастическата зала, неголям бар за напитки и домашни развлекателни системи за кухнята и столовата. Децата бяха отрупани с играчки и бонбони, а после започнахме да ги водим на уроци на онези баржи, където бяха създадени интернационални училища. Приемаха ни радушно във всеки дом и във всяка лодка. Моряците и някои от офицерите даже получиха безплатен кредит за всяка от петте „лодки за отпих“, закотвени в лагуната... И защо не? Ние осветихме нощите им и им дадохме електричество за машините им. Върнахме им позабравения комфорт на климатиците и хладилниците. Позволихме им отново да включат компютрите си и за първи път от много месеци насам да вземат горещ душ. Пожънахме такъв успех, че съветът на острова дори предложи да ни освободи от дежурство по охраната на бреговата ивица, ала ние вежливо отказахме.

Охрана от морски зомбити?

О, та те си бяха постоянна заплаха! Всяка нощ изпълзяваха на островите или се опитваха да се изкатерят по котвената верига и да се доберат до палубата на плавателния съд... В „гражданските задължения“ на хората, които желаеха да останат в Манихи, влизаше и патрулирането по бреговата ивица.

Споменахте котвените вериги. Не бяха ли зомбитата лоши катерачи?

Не и когато водата неутрализира гравитацията. На повечето живи мъртвци им беше достатъчно само да се хванат за веригата, за да се издигнат на повърхността. И ако тази верига води до лодка, чиято

палуба се намира на няколко сантиметра над нивото на водата... лоша работа. Неслучайно в лагуната нападенията бяха не по-малко от тези на брега. Нощем положението неизменно се влошаваше. Това е другата причина, поради която ни посрещнаха толкова топло. Все пак ние разполагахме с изключително мощни прожектори, с които можехме да разсейваме мрака както под водата, така и над нея. Тръпки ме побиват, когато се сетя как насочвахме светлинните спотове към дълбините и виждахме сивкавозелените силуети на изчадията, пълзящи по котвените вериги.

Светлината не привличаше ли още повече зомбита?

Да, имаше го и този момент. Нощните нападения почти се удвоиха, когато моряците започнаха да оставят светлините включени. Цивилните обаче нямаха възражения, както и съветът на острова. Мисля, че повечето хора предпочитаха да се изправят срещу реалния враг на светло, отколкото да се поддават на въображаемите си страхове в мрака.

Колко време останахте в Манихи?

Няколко месеца. Не знам дали мога да ги нарека най-хубавите месеци от живота си, но тогава си мислех точно така. Неусетно започнахме да губим бдителността си, престанахме да се чувстваме бегълци... На островите даже имаше няколко китайски семейства — при това не от диаспората или от Тайван, а истински граждани на нашата народна република. Та те ни разказаха, че ситуацията се усложнила до такава степен, че правителството вече едва удържало страната от пълен разпад. Никой не можеше да си представи как — при положение че над половината население е заразено и армията е totally дезорганизирана — ще се намерят време и средства за издирането на една-единствена изчезнала подводница. Тъй, от един момент нататък започна да ни се струва, че можем да наречем това малко островно общество свой дом и да се заживеем тук до края на кризата... или може би до края на света.

(Той вдига поглед към монумента, издигащ се над нас. Твърди се, че паметникът е построен точно на мястото, където е било унищожено последното зомби в Пекин.)

В нощта, когато това се случи, двамата със Сун патрулирахме на брега. Бяхме спрели до един лагерен огън, за да послушаме радиото на островитяните. Предаването беше посветено на някакво тайнствено природно бедствие в Китай. Никой не знаеше за какво точно става дума, а в същото време слуховете бяха предостатъчно, за да разпалят въображението ни. Стоях с лице към радиоапарата и с гръб към лагуната, когато небето над мен ненадейно беше озарено от светкавица. Обърнах се тъкмо навреме, за да видя как „Мадрид Спирит“ се разтърсва от ужасна експлозия. Не знам колко природен газ е имало на борда му, но високо в нощното небе полетя огнено кълбо, разширявайки се и изпепелявайки двата най-близки острова. Първата ми мисъл беше, че това е „нешастен случай“, породен от прояден от корозията клапан, или може би е плод човешка грешка и немарливост... Офицер Сун обаче беше гледал точно към танкера и беше забелязал полета на ракетата. Секунда по-късно сирената на „Адмирал Джън Хъ“ зави.

Докато тичахме към подводницата, стените на спокойствието, с които бях изолирал всичките си грижи и тревоги се срути. Знаех, че ракетата е изстреляна от някоя от нашите подводници. И вероятно бяха поразили „Мадрид Спирит“ само защото представляваше по-лесна мишена и се открояваше по-ярко на радара. Колко ли хора се намираха на борда му? Ами на островите? Изведнъж осъзнах, че всяка секунда от пребиваването си тук бяхме подлагали островитяните на опасност от нападение. Сигурно и капитан Чън си беше помислил същото. Когато скочихме на палубата, от мостика се разнесе заповед за незабавно отплаване. Електропроводите бяха прекъснати, хората ни бяха преbroени набързо и люковете бяха застопорени. Поехме курс към открито море и при първа възможност се потопихме. На деветдесет метра дълбочина включихме влечената на буксир хидролокационна станция и тутакси чухме писукащи звуци, индикиращи присъствието на друга подводница, която променяше дълбочината на плаването си. И то не характерната за стоманените корпуси по-бавна последователност, а бързото „пи-пи-пи“ на титаниевите сплави. Само две държави в света имаха бойни подводници с титаниеви корпуси — руснаци и ние. Не след дълго вибрациите и честотата на въртене на витлата показаха, че става въпрос за наш подводен крайцер — ловецът-убиец на подводници „Тип

95“. Когато напуснахме Китай, от този клас бяха построени само две. Не можехме да кажем коя от двете ни беше атакувала.

Това толкова важно ли беше?

(Той отново не ми отговаря.)

В началото капитанът не искаше да встъпваме в бой. Реши да спуснем подводницата и да я „положим“ на дъното — на някое песъчливо океанско плато на пределна за възможностите ни дълбочина. „Тип 95“ се опита да ни открие, използвайки активния си хидролокатор. Импулсите на уреда ехтяха във водата, ала противникът не можеше да ни засече. После обаче „Тип 95“ премина в режим на пасивно търсене, като започна да лови всички звуци с мощния си хидрофон. Заглушихме реактора до максималната възможна степен, изключихме всичката ненужна апаратура и преустановихме всяко движение във вътрешността на подводницата. Пасивният сонар не изпраща никакви сигнали, така че нямаше как да узнаем къде точно се намираше „Тип 95“ и дали не си беше заминал. Не бе изключено противникът ни също да бе спрял двигателите си, понеже не долавяхме никакъв шум от гребните му винтове. Изчакахме половин час, без да помръднем, като едва дишахме.

Стоях до сонарния отсек, когато лейтенант Лиу докосна рамото ми. Системата беше засякла нещо недалеч от нас — ала не беше друга подводница, понеже се намираше съвсем наблизо. Нахлузих слушалките и долових някакво стържене, сякаш множество плъхове драскаха по металните стени на подводницата. Дадох знак на капитана

също да чуе този странен шум. Нищо не можехме да разберем. Някаква морска активност, крабове или други животни? Просто нямаше как да са толкова много — стотици, даже хиляди... Започнах да подозирам нещо. Поисках външен обзор, давайки си сметка, че и най-тихият звук може да привлече вниманието на „Тип 95“. Капитанът одобри предложението ми. Стиснахме зъби, когато перископът ни се подаде навън с леко проскърцване. Малко след това получихме образа.

Зомбита... стотици зомбита бяха облепили подводницата. И с всяка секунда ставаха все повече и повече. Търеха се върху голия пясък, пълзяха едно върху друго, за да се доберат до подводницата, а някои даже се опитваха да захапят стоманената обшивка на „Адмирал Джън Хъ“.

Можеха ли да проникнат вътре? Като отворят някой люк или...

Не, това беше невъзможно... Всички люкове бяха застопорени, а торпедните отсеки бяха защитени от външни калпачета. Тревожеше ни единствено реакторът. Той се охлаждаше с морска вода. През външните отверстия не можеше да се провре човек, но не бе изключено да заседне там. И в този миг лампичката на четвърти клапан започна безмълвно да мига. Някое от изчадията бе разкъсало защитното покритие и се опитваше да се напъха през отвора. Температурата на реактора започна да се повишава. А нямаше никакъв начин да го изключим. Капитан Чън реши, че трябва да се махаме оттук, каквото и да ни струва това.

Ракетоносецът ни се отлепи възможно най-тихо и бавно от дъното, ала, както се оказа впоследствие, явно не бяхме достатъчно безшумни. Миг по-късно до нас достигнаха вибрациите от гребните винтове на „Тип 95“. Бяха ни открили и възнамеряваха да ни атакуват. Чухме как противникът наводнява и отваря торпедните отсеки. Капитан Чън нареди да преминем в режим на активен сонар — вярно, че така щяхме да издадем точното си местоположение, но пък щяхме да превърнем „Тип 95“ в превъзходна мишена.

Подводниците изстреляха едновременно торпедата си. Те профучаха едно покрай друго, докато ракетоносците се опитваха да се отклонят от курса си, за да се изпълзнат от „живите торпили“. Противникът ни беше по-маневрен, но пък командирът му не можеше да се сравнява с нашия. Капитан Чън перфектно знаеше как да избегне стълковението с носещите се към нас торпеда, ето защо на нас ни се размина... което не можеше да се каже за „Тип 95“. Чухме как противниковата подводница хрипти като умиращ кит и отсеките ѝ се взривяват един подир друг. Казват, че в подобни ситуации всичко се случвало твърде бързо, за да може екипажът да почувства нещо; че хората моментално губят съзнание от рязкото падане на налягането или че наличният на борда въздух се самозапалва от експлозиите... Не знаех дали е точно така, но определено мога да заявя за себе си, че силно се надявах екипажът на „Тип 95“ да загине бързо и безболезнено. И не бях единственият — тежко беше да гледаш как

светлината в очите на капитан Чън помръква в унисон със загълхващите звуци на обречената подводница.

(Изглежда предугажда следващия ми въпрос, понеже свива пръстите си в юмруци и дишането му става по-тежко.)

Капитан Чън беше отгледал сам сина си. Беше го възпитал като добър моряк, който е безрезервно предан на страната си, служи й вярно и никога не оспорва заповедите. Сочеха го за най-добрания млад офицер в цялата история на китайския флот. Най-щастливият ден в живота на стареца беше когато командир Чън Джъсяо получи първото си отговорно назначение — стана капитан на най-modерния подводен ловец-убиец „Тип 95“.

Като подводницата, която ви нападна?

(Кима.) Ето защо капитан Чън с всички сили се стараеше да избегне срещите с единици от нашия флот. И точно поради тази причина за нас беше жизненоважно да разберем коя от двете подводници ни беше атакувала. Винаги е по-добре да знаеш истината, колкото и ужасна да е тя, пред това да живееш в неведение. Нашият капитан вече беше престъпил клетвата си и бе предал отечеството си, а сега беше убеден, че предателството му е довело и до убийството на родния му син...

На следващата сутрин, когато капитан Чън не се появи на първата вахта, аз отидох при него в каютата му. Там цареше полумрак. Извиках го по име. За мое облекчение ми отговори, ала щом пристъпи на светло... Беше се променил до неузнаваемост — косите му бяха станали по-бели от довоенен сняг, кожата му беше пожълтяла, а очите му изглеждаха хълтнали дълбоко в орбитите си. Приличаше досущ на старец — прекупен, грохнал, съсухрен старец. Чудовищата, възкръснали от гробовете си, изобщо не можеха да се сравняват с онези, които живеят в сърцата ни.

От този ден нататък прекъснахме всички контакти с външния свят. Поехме курс към арктическите ледове — най-далечната и тъмна пустош, която можехме да открием. Опитвахме се да живеем така, сякаш нищо не се е случило; изпълнявахме всички рутинни процедури, следяхме състоянието на подводницата, отглеждахме ядовни растения, обучавахме, възпитавахме и утешавахме децата. С прекупването на волята на капитана бе сломен и духът на целия

екипаж. В онези дни само аз се виждах с него. Носех му храна, събирах мръсното му пране, давах му доклади за състоянието на ракетоносеща, а после предавах заповедите му на останалите. Всичко бе едно и също и неизменно се повтаряше ден след ден...

Веднъж обаче монотонният ход на събитията бе нарушен от друга подводница „Тип 95“, която бе засечена от нашия сонар. Заехме бойна готовност и капитан Чън за първи път от много време насам излезе от каютата си. Веднага щом застана на обичайното си място в командната рубка, той нареди да заредим първи и втори торпеден апарат. Ако се върваше на показанията на сонара, противникът все още не беше предприел подобни действия. Капитан Чън видя в това нашето преимущество. Този път не го терзаха никакви съмнения. Врагът щеше да загине преди още да е направил първия изстрел. Ала преди командирът ни да даде заповедта, засякохме сигнал по „гертрудата“, както американците наричат подводния телефон. На връзка беше командир Чън — синът на нашия капитан, — който заяви за мирните си намерения и помоли да свалим бойната тревога. Разказа ни за язовира „Трите пролома“ — източника на слуховете за „природното бедствие“, за което бяхме чули на остров Манихи. Командир Чън ни обясни, че стълкновението ни с другия ловец-убиец „Тип 95“ било епизод от гражданская война, разгоряла се след разрушаването на язовира. Ракетоносещът, който ни атакувал, принадлежал към силите на поддръжниците на правителството. Командир Чън беше на страната на бунтовниците. Задачата му била да ни открие и да ни ескортира до родината ни. Радостните възгласи на екипажа бяха толкова бурни, че имах чувството, че всеки миг ще ни изхвърлят на повърхността. Когато разбихме ледовете и двата екипажа се хвърлиха един към друг в арктическия сумрак, си помислих, че изпитанията ни вече са към своя край — че най-накрая ще можем да се върнем у дома, където ще възстановим страната си и ще я прочистим от живите мъртвци. Че най-накрая щеше да свърши.

Но не излезе така...

Трябваше да изпълним още един, последен дълг. Ония омразни дъртофелници от Политбюро, които бяха причинили толкова страдания на народа си, продължаваха да се крият в командния бункер в Дзилин, откъдето контролираха поне половината от армейските

подразделения на страната. Всички си давахме сметка, че тези фанатици няма да се предадат за нищо на света. Управляващите се бяха вкопчили във властта като пиявици и не спираха да изстискват остатъците от войските си. И ако гражданская война продължеше още известно време, единствените обитатели на Китай щяха да останат зомбитата.

И вие решихте да сложите край на това противоборство.

Само ние можехме да го сторим. Наземните пускови шахти бяха в ръцете на противника, военновъздушните ни сили бяха парализирани, а два от другите ни подводни ракетоносци стояха на котва край кейовете в очакване на второ нареждане, докато изчадията се пъхаха в люковете им. Командир Чън ни каза, че ние сме единствените, разполагащи с ядрено оръжие. И всяка секунда забавяне от наша страна означаваше загуба на стотици животи и стотици куршуми, които можеха да бъдат изстреляни в зомбитата.

И вие подложихте на обстрел собствената си родина, за да я спасите...

Това беше последното бреме върху плещите ни. Навярно капитан Чън бе забелязал колебанието ми, защото се обърна към мен с думите:

— Заповедта е моя — заяви ми той, — следователно аз нося цялата отговорност.

Ракетата носеше единствената мощна мултимегатонна глава, с която разполагахме. Това бе специално изготвен прототип, създаден за унищожаването на укрепения бункер на НОРД^[31] в Шайн Маунтин, щата Колорадо. Забавно, но бункерът на китайското Политбюро бе така проектиран, че повтаряше американския почти до най-малката подробност. Докато се готвехме за потапяне, командир Чън ни уведоми за успешното попадение на ракетата ни в Дзилин, а малко по-късно чухме по радиото за капитулацията на правителствените войски и тяхното обединение със силите на бунтовниците срещу истинския враг.

Знаехте ли, че те са възнамерявали да приложат в страната ви своя версия на южноафриканския план?

Узнахме го в деня, когато изплавахме над ледовете. Въпросната сутрин отидох в командната рубка и заварих там капитан Чън. Седеше

в командирското си кресло с чаша чай в ръка. Изглеждаше ужасно уморен и само се взираше безмълвно в офицерския състав. По някое време се усмихна, както един любящ баща би се усмихнал при гледката на щастливите си деца. Забелязах, че чаят му е изстинал, и го попитах да му донеса ли нов. Той вдигна очи към мен, след което, без да спира да се усмихва, бавно поклати глава.

— Добре, сър — казах аз.

Тогава капитан Чън ме хвана за ръката и прикова поглед в лицето ми, без да го разпознава. Сетне прошепна нещо, ала толкова тихо, че едва можах да разбера какво ми казва.

Ще го споделите ли пред мен?

Да, разбира се. Последните му думи бяха:

— Ти си добро момче, Джъ Сяо, толкова добро момче...

Все още ме държеше за ръката, когато очите му се затвориха завинаги.

Сидни, Австралия

(„Клиъруутър Мемориъл“ е най-модерната болница 8 Австралия и е най-голямото от всички болнични заведения, построени след войната. Стаята на Тери Нокс се намира на седемнайсетия етаж и персоналът я нарича „президентския апартамент“. Невероятният разкош и скъпите лекарства, които се намират изключително трудно, са най-малкото, което правителството може да направи за първия — и засега единствен — австралийски командир на Международната орбитална станция. Както самият той ми сподели: „Не е зле за син на миньор, бъхтеш се от сутрин до здрач в Андамукска мина за опали.“ Съсухреното му тяло сякаш се изпълва с живот по време на разговора ни, а по лицето му плъзва руменина.)

Да ви кажа честно, иска ми се поне половината от историите, които разказват за нас, да бяха верни. Тогава може би щяхме да изглеждаме като още по-големи герои. (**Усмихва се.**) Истината е, че не сме били „в примчени в капан“ — най-малкото, никой не ни е затварял там насила, нито пък не сме се озовали неочеквано в станцията... Въщност никой не виждаше по-добре от нас какво точно се случва. И

никой от нас не се изненада, когато смяната от Байконур така и не се появи, нито пък когато Хюстън ни заповяда да се натоварим в X-38^[32] за евакуация. Ще ми се да заявя, че пренебрегнахме заповедта или пък започнахме да се бием помежду си за правото да останем в орбита... А всъщност онова, което се случи, си беше нещо най-обикновено, стандартно и рутинно... Наредих на учените и на другия персонал, от който нямаше крайна необходимост, да се върнат на Земята, а на останалите предоставих възможността да изберат сами. Естествено, без X-38 на практика оставахме „заточени“ в станцията, но като се замислим какво бе поставено на карта по онова време, не мога да си представя, че някой би поискал да зареже всичко и да се прибере.

МОС представляваше едно от най-големите чудеса на човешката инженерна мисъл. Говорим за орбитална платформа, толкова голяма, че човек можеше да я види от Земята с невъоръжено око. В създаването ѝ бяха участвали шестнайсет страни, които в продължение на десет години бяха организирали неколкостотин експедиции в Космоса и бяха похарчили повече пари, отколкото някой от участниците в проекта би си признал. Не смея и да си помисля колко усилия би коствало построяването на нова такава станция... ако подобно нещо изобщо е възможно в наши дни. Всъщност по-важна от самата станция беше неизмеримата и напълно незаменима сателитна мрежа. По онова време на орбита имаше около три хиляди спътника и човечеството зависеше от тях във всичко — като се започне с навигацията и наблюдението и се стигне до по-прозаичните, но не по-малко важни неща като регулярни и надеждни прогнози за времето. В съвременния свят тази мрежа е тъй необходима, както пътищата за древните или влаковете в индустриалната епоха. Какво ще се случи с човечеството, ако тези скъпоценни апарати изведнъж започнат да падат един след друг от небето?

Никога не сме имали план да спасяваме всичките. Не само че беше нереалистично, но и не беше необходимо. Трябваше да съсредоточим усилията си върху най-важните за водене на война обекти. И само това бе напълно достатъчно, за да поемем всички съпътстващи рискове и да останем на станцията.

Обещаха ли да ви спасят?

Не, но ние и не се надявахме да го направят. Въпросът беше не как да стигнем безопасно до Земята, а как да оцелеем на орбита. Даже и с максимум запаси от кислород, аварийни перхлоратови свещи^[33] и работеща на пълна мощност система за водно рециклиране^[34], хранителните ни провизии щяха да стигнат за не повече от двайсет и седем месеца... И като се има предвид, че можехме да опрем и до животните от лабораторния модул — върху нито едно от тях не бяха тествани никакви ваксини, поради което месото им беше годно за ядене. И досега чувам тънкия писък на горките животинки и пред очите ми изпъкват капките кръв, реещи се из помещението на станцията. Дори там, горе, не можеш да избегнеш кръвта... Опитвах се да подхождам към това от научна гледна точка, като изчислявах хранителната стойност на всяка червена капчица, която изсмукваш от въздуха. И вярвах, че го правя в името на поставената цел, а не от див глад.

Разкажете ми по-подробно за мисията си. Ако не сте били в състояние да напуснете станцията, как изобщо успявахте да поддържате сателитите в орбита?

Използвахме „Жул Верн Три“ — АОТ^[35], последният товар, който ни изпратиха от Земята, преди живите мъртвци да завладеят Френска Гвинея. Първоначално корабът беше замислен като еднопосочен — трябваше да го натоварим със смет и да го изпратим обратно към Земята, където да изгори в атмосферата^[36]. Ние обаче го снабдихме с ръчно управление и кресло за пилота. Жалко, че нямаше нормален илюминатор, понеже не беше никак удобно да се ориентираме по видеомонитора. Имахме проблеми и с работата извън борда на станцията, екипирани в костюм за спускане на Земята, ала нямахме друг избор, тъй като нормален скафандър нямаше как да се побере в „Жул Верн Три“.

Най-често се налагаше да отивам до нашия АСТРО^[37], който представляваше нещо като космическа станция за дозареждане с гориво. Бойните спътници и спътниците-шпиони понякога трябва да променят орбитата си, за да откриват нови цели. Тогава се включваха ракетните им двигатели, които работеха с неголемите им запаси от хидразиново гориво. Преди войната американските военни откриха, че икономически най-изгодно е станцията за дозареждане да се разположи в орбита, вместо непрекъснато да се изпращат човешки

екипажи в космоса. Точно така се появи АСТРО. Приспособихме го за дозареждане и на други сателити, в това число и на гражданска модели, които рядко имаха нужда от допълнително гориво, за да се върнат към предишния курс след намаляването на орбиталната им височина. Този апарат беше изумителен — наистина спестяващо времето ни, като за щастие разполагахме и с други подобни технологии... Като „Канадарм“ например — петнайсетметровият автоматизиран манипулатор, който изпълняващо необходимите дейности по техническото обслужване на външната обвивка на станцията. Както и „Боба“ робонавт, управляван виртуално, който бяхме снабдили с реактивен двигател, за да може да функционира не само около нашата МОС, но и по-далеч — на сателита. Да не пропусна и неголемия ескадрон от ППА^[38] — автономните роботи с форма и размери на грейпфрут. Цялата тази уникална техника трябваше да облекчи работата ни. Ще ми се да не беше функционирала толкова добре... Всеки ден ни оставаха час-два, когато просто нямахме какво да правим. Можехме да спим, да правим гимнастика, да препрочетем за кой ли път книгите от библиотеката, да слушаме радио „Свободна Земя“ или музиката, която бяхме взели със себе си. Не знам колко пъти бях слушал песента на група „Редгъм“^[39] „Боже, помогни ми, бях само на деветнайсет!“ Баща ми много обичаше това парче, понеже му напомняше за военната му служба във Виетнам. Молех се армейската му закалка да му помогне да спаси своя живот, както и този на майка ми. Нямах никаква информация нито за тях, нито за когото и да било в Австралия, откакто правителството се бе преместило в Тасмания. Искаше ми се да вярвам, че всичко със семейството ми е наред. Макар че като гледах какво се случва на Земята — между другото, точно с това се занимавахме през свободното си време, — бе доста трудно, ако не и невъзможно, човек да съхрани надеждите си...

Казват, че по време на Студената война шпионските летателни апарати на американците са можели да прочетат вестник „Правда“, който някой съветски гражданин държи в ръцете си. Не съм сигурен, че действително е било така. Не съм запознат с конкретните технически параметри на онова поколение космически апарати, ала определено мога да кажа, че камерите на съвременните джаджи, чиито сигнали прехващахме, прекрасно демонстрираха как се късат сухожилията и се трошат костите. Четяхме казаното по устните на

жертвите, молещи за пощада, и виждахме цвета на очите им, когато изскачаха от орбитите заедно с последния им дъх. Съзирахме кога алената кръв се превръщаше в кафява и как изглеждаше тя върху сивия лондонски асфалт в сравнение с белия пясък на Кейп Код.

Не можехме да контролираме кои обекти да бъдат наблюдавани от шпионските спътници. Това се решаваше от американските военни и ние нямахме никакво право да се месим в работата им. Станахме свидетели на много сражения — Чунцин, Йонкърс... Наблюдавахме действията на индийските войски, докато се опитваха да спасят цивилните, прилечени на стадион „Амбедкар“ в Делхи, след което сами попаднаха в капан и трябваше да се изтеглят към парка Ганди... Гледах как командирът им строи хората си в каре, досущ като англичаните в колониалните времена. Това проработи... най-малкото, в началото сякаш имаше ефект. Най-досадното при сателитното наблюдение е, че можеш само да гледаш, без да чуваш. Нямаше как да знаем, че индийците са останали почти без боеприпаси; просто забелязахме как от един момент нататък зомбитата започнаха да ги обкръжават, постепенно стеснявайки обръча... После се появи някакъв хеликоптер, а командирът на пехотинците започна да спори разгорещено с подчинените си. Нямаше как да знаем, че това е генерал Радж-Сингх — дори не бяхме в течението кой изобщо е той... Не слушайте онези, които разправят, че уж бил избягал, когато играта загрубяла. Ние видяхме всичко със собствените си очи. Радж-Сингх наистина влезе в стълкновение с хората си и един от тях наистина го удари с приклада на пушката си в лицето. Генералът беше в безсъзнание, когато го качиха във вертолета. Ужасно чувство — да виждаш всичко толкова отблизо и да нямаш възможност да направиш нищичко!

Имахме си и собствени устройства за наблюдение — в това число граждански изследователски апарати и оборудването на самата станция... Макар че картината им не можеше да се сравнява с тази на военните, пак бе достатъчно ясна, за да разбираме какво точно става. Така получихме представа за несметните пълчища от живи мъртвци в Средна Азия и сред американските Велики равнини. И като казвам несметни, изобщо не преувеличавам — бяха се разпрострели върху десетки километри, все едно наблюдавахме стада американски бизони от времената преди колонизирането на Америка...

Наблюдавахме и евакуацията на японците и не можахме да сдържим възхищението си. Стотици кораби и хиляди малки лодки... Изгубихме броя на хеликоптерите, носещи се от покривите на зданията към корабите и обратно, както и на реактивните лайнери, отлитащи един след друг на север, към Камчатка...

Ние бяхме първите, които открихме зомби-ямите. Изчадията ги прокопаваха в усилията си да се доберат до дупките на животните. Отначало си мислехме, че това са изолирани случаи, но после забелязахме, че въпросните ями са разпространени по целия свят и понякога са разположени доста близо една до друга. Сещам се за едно поле в Южна Англия — предполагам, че е гъмжало от дребни гризачи, — което буквално бе направено на решето от дупки с различна дълбочина и диаметър. Около голяма част от тях се виждаха големи тъмни петна. Нямаше как да увеличим изображението, обаче бяхме сигурни, че това е кръв. Лично за мен това беше най-ловещият пример за неумолимия, стръвен глад на мъртвците. Те не притежаваха способност за рационално мислене, а само най-груби и първични животински инстинкти. Веднъж видях как едно от изчадията се опитва да докопа плячката си — вероятно някаква къртица — в пустинята Намиб. Къртицата се бе заровила дълбоко в дюната. Докато зомбито се мъчеше да се добере до нея, пясъкът се сипеше и падаше в разравняната яма. Мъртвецът обаче не обръщаше никакво внимание на това и просто продължаваше да върши механично работата си. Наблюдавах го в продължение на пет дни — размазана картина, в която зомбито риеше ли, риеше... докато една сутрин просто се отказало, изправи се и се затъри нанякъде, сякаш нищо не е било. Навсякъде бе изгубило дирите на животинчето. Къртицата определено беше извадила късмет.

Въпреки най-modерната оптика нищо не оказва толкова силно впечатление, както видяното с невъоръжено око. Надзърнете ли през илюминатора на станцията към крехката ни малка планетка, веднага ще ме разберете. На фона на повсеместното екологично опустощение започва да ти се струва, че съвременното енвайрънменталистко движение^[40] води началото си от американските космически програми. Колко огньове! Имам предвид не само горящите сгради, гори и нефтени кладенци — проклетите саудитци сами ги бяха подпалили^[41], — но и лагерните огньове например... Бяха не по-малко от милиард — цял милиард мънички оранжеви точки, осветяващи Земята там, където

някога беше имало електричество. И това се повтаряше всеки ден и всяка нощ, сякаш по цялата планета бушуваше колосален пожар. Дори не смеехме да си представим количеството пепел, изхвърлено в атмосферата, ала единодушно решихме, че е съизмеримо със замърсяването при обмена на ограничните ядрени удари между САЩ и бившия Съветски съюз, без да включваме реалните атомни сблъсъци между Иран и Пакистан. Тях също ги видяхме и регистрирахме — експлозиите бяха толкова ярки, че дълго след това пред очите ми се носеха точки... Ядрената есен вече встъпваше във владенията си и сивкаво-кафявият ѹ саван ставаше все по-плътен с всеки изминал ден.

Все едно наблюдаваш някоя чужда планета. Или Земята в последния ден на Апокалипсиса. Постепенно заради този непроницаем покров оптическите прибори станаха безполезни и ние преминахме към топлинни и радарни сензори. Обичайното лице на родната ни планета изчезна и беше заменено от гротескна нейна карикатура. С помощта на една от тези системи — сензорът „Астер“ от спътника „Тера“ — узнахме за пробива в стената на язовира „Трите пролома“.

Порой от примерно десет трилиона тона вода, примесен с тиня и кал и понесъл камъни, дървета, автомобили, къщи и дори бетонни късове от самата язовирна стена, големи колкото цели сгради! Същински кафеникаво-бял дракон, устремен към Източнокитайско море. Само си помислете за хората по пътя му... приклещени в барикадираните здания и неспособни да избягат заради пълчищата живи мъртвци, обсадили вратите им! Никой не знае колко народ загина през онази нощ. И досега продължават да откриват труповете им.

(Свива в юмрук едната си костелива ръка, а с другата натиска бутона „самолечение“.)

Само като си помисля как китайското правителство се опита да избяга от отговорност... Чели ли сте стенограмата от речта на китайския президент? Ние гледахме обръщението му към народа, понеже прехванахме сигнала на китайския сателит „Синосат II“ Та този човек нарече случилото се „непредвидена трагедия“ Нима? Непредвидена? Сериозно ли никой не знаеше, че язовирът е бил построен върху активна линия на геологичен разлом? И никой не си е давал сметка, че увеличаващото се тегло на гигантските резервоари е провокирало земетресения и преди инцидента^[42], а пукнатините в

основата му са били забелязани още няколко месеца преди финалния етап на изграждането му?

Китаецът го нарече „нешастен случай, който е нямало как да бъде избегнат“. Копеле. Имаха достатъчно войски, за да водят открити боеве в почти всички големи градове, но не можеха да отделят двама-трима полици, за да защитят хората от надвисналата катастрофа? Нима никой не си е представял какви ще са последствията, ако зарежеш на произвола на съдбата и сейзмичните станции за наблюдение, и управлението за аварийно водоснабдяване? А после решиха да преинчат собствените си думи и заявиха, че са направили всичко възможно за защитата на язовира... че в момента на катастрофата храбрите войници от народноосвободителната армия самоотвержено са дали живота си за спасяването на язовирната стена. Лично аз бях наблюдавал „Трите пролома“ цяла година преди бедствието и единствените войници, които бях виждал там, бяха дали живота си много, много отдавна... Действително ли са очаквали, че собственият им народ ще се хване на толкова нагла лъжа? Не са ли осъзнавали, че по този начин само ще предизвикат хората да се вдигнат на всеобщо въстание?

Две седмици след избухването на революцията получихме първия и единствен сигнал от китайската космическа станция „Ян Лиуей“ Вторият и последен апарат на орбита, управляван от хора... обаче той не можеше да се сравнява с нашата станция, която си беше истинско произведение на изкуството. Небрежна работа — модули „Шънджоу“, слепени с горивни резервоари „Лонг Марч“ в нещо като гигантска версия на някогашната американска „Скайлаб“.

В продължение на месеци се опитвахме да се свържем с тях. Дори не знаехме останал ли е екипаж на борда им, или не. Получихме само съобщение, записано на перфектен хонконгски английски, което ни предупреждаваше да стоим на разстояние от станцията, освен ако не искаме да отприщим „смъртоносно насилие“. Що за безумие! Можехме да си сътрудничим, да обменяме припаси, провизии, техника... Кой знае какво бихме могли да постигнем, ако бяхме захвърлили на страна политиката и бяхме обединили усилията си като нормални хора.

С течение на времето се убедихме, че на китайската станция никога не бе имало хора, а заплахата от „смъртоносно насилие“ си

беше чисто и просто бълф. И да знаете как се изненадахме, когато получихме сигнал по радиолюбителската връзка! [43] Жив, истински човешки глас, малко уморен и доста уплашен, който прекъсна само след няколко секунди. Това обаче ни беше напълно достатъчно, за да се качим на „Жул Верн Три“ и да поемем към „Ян Лиуей“.

Веднага щом китайската станция се появи на хоризонта, видях, че орбитата ѝ е силно променена. И когато се приближих, разбрах защо. Люкът на спускаемия им апарат беше дефектиран и понеже продължаваше да е прикрепен към главната шлюзова камера, цялата станция се бе разхерметизирила за броени секунди. Като предпазна мярка, преди да предприема каквото и да било, поисках разрешение за скачване. Не получих никакъв отговор. Когато се качих на борда на станцията, видях, че има достатъчно място за седем-осем членове на екипажа, но персоналните комплекти са само за двама. В „Ян Лиуей“ беше пълно с аварийни запаси, в това число и с достатъчно храна, вода и специални свещи за получаване на кислород за доста дълъг период от време. Казах си, че при добро разпределение този срок можеше да се удължи до цели пет години. Само не можех да разбера едно — защо им беше необходимо всичко това? На борда на станцията нямаше нито научно оборудване, нито устройства за събиране на информация. Изглеждаше така, сякаш китайското правителство изпращаше хора в космоса с една-единствена цел — да си поживеят на орбита. Ала след като в продължение на петнайсет минути се носех в безтегловност из „Ян Лиуей“, открих цял арсенал. И тогава проумях всичко. Това представляваше просто един гигантски апарат за унищожение. Ако всички заряди, намиращи се на космическата станция, бяха детонирани, то това щеше да доведе до разрушаването на всички други орбитални платформи в обозримото пространство. Това беше тактиката на „Изпепеления Космос“ — щом ние не можем да го използваме, значи никой друг няма да го използва.

Всички системи на станцията работеха. Нямаше следи от пожар, нито технически повреди... нито една причина, обясняваща дефекта на люка на спускаемия апарат. Открих трупа на един тайконавт [44], който все още се държеше за обшивката. Беше със скафандр, но стъклото на шлема му се оказа пробито от куршуми. Мисля, че онзи, който бе стрелял, е бил отнесен в космоса. Щеше ми се да вярвам, че китайската революция не се е ограничила само до Земята, а с нас се е

свързал именно онзи, който беше повредил люка. Вероятно партньорът му беше останал верен на стария режим. Предположих, че на господин верноподаник му бяха наредили да активира зарядите и да ги насочи към целите. Джъ — името му бе написано върху личните му вещи — се беше опитал да изхвърли колегата си в открития космос и беше получил курсум в главата. Този сценарий ми звучеше най-правдоподобно. И именно така ще запомня историята, с чийто епилог се сблъсках тогава.

Там ли попълнихте запасите си? На станция „Ян Лиуей“?

(Вдига утвърдително палец.) Буквално ометохме всеки ъгъл, отнасяйки всяко нещо, което можеше да ни бъде от полза. С удоволствие бихме съединили двете платформи, ала не разполагахме нито с нужните инструменти, нито с необходимите човешки ресурси. Естествено, можехме да използваме спускаемия апарат за връщане на Земята... Там все пак имаше термозащитен екран и достатъчно място за трима души. Изкушението беше твърде голямо. Височината на орбитата обаче бързо намаляваща и се наложи спешно да избираме — дали да бягаме към родната си планета, или да попълним липсите в запасите на МОС. Сам знаете какво предпочетохме.

Преди да напуснем окончателно китайската станция, погребахме нашия приятел Чжи. Привързахме тялото му към койката и произнесохме няколко думи вместо заупокойна молитва, преди „Ян Лиуей“ да изгори в атмосферата. Естествено, нямаше как да знаем със сигурност дали наистина е бил поддръжник на стария режим, а не метежник, но във всеки от двата случая действията му ни бяха помогнали да оцелеем. Благодарение на тях успяхме да останем на орбита още три години — три години, които нямаше как да преживеем без китайските припаси.

И досега ми е изключително забавно, че смяната ни дойде при нас с частен, граждански апарат. „Спейскрафт Три“ — кораб, първоначално предназначен за довоенен космически туризъм. Пилотът бе с каубойска шапка и на лицето му се ширеше типичната самоуверена американска усмивка. (**Опитва се да имитира тексаски акцент.**)

— Някой да е поръчвал да го сменят?

(Смее се, след което се мръщи и отново натиска бутона „самолечение“.)

Понякога ме питат дали не съжалявам за решението си да останем на станцията... Не мога да отговарям вместо своите партньори. На смъртния си одър и двамата казаха, че стоят зад постъпката си и отново биха направили същото. Как да не се съглася с тях? Не съжалявам за последвалите тежки дни, когато се наложи отново да се запозная с костите си и да си припомня защо милостивият Господ ни е дал крака. Не съжалявам и задето се подложих на силното

въздействие на космическата радиация, когато работех извън борда в слабо защитен костюм и докато пребивавахме на станцията без отговарящо на извънредната ситуация екраниране. Не, изобщо не съжалявам за това. (Обхожда с ръка болничната стая и сочи към апаратите, включени към тялото му.) Ние направихме своя избор и според мен дадохме своя принос за победата. Не е зле за син на миньор, бъхтещ се от сутрин до здрач в Андамукска мина за опали...

(Тери Нокс почина три дни след това интервю.)

АНКУД, АРХИПЕЛАГЪТ ЧИЛОЕ, ЧИЛИ

(Макар че Сантяго отново бе избран за официална столица на Чили, икономически и културен център на страната си остава бившата база на бежанците. Ернесто Олгин може и да прекарва по-голямата част от годината в морето (събеседникът ми е капитан на търговски кораб), ала това никак не му пречи да смята плажната си къща на полуостров Лакуи за свой дом.)

В историческите книги я наричат „Конференцията в Хонолулу“, но всъщност трябваше да я нарекат „Конференцията на борда на Саратога“, защото никой от нас не можа да види нещо повече. Прекарахме четиринайсет дни в препълнени каюти и влажни коридори със спарен въздух. „Саратога“ — от някогашен самолетоносач през бракуван кораб до транспортна баржа за евакуация и плаваща щабквартира на ООН.

Впрочем, въпросната конференция не можеше да бъде наречена и „конференция“ По-скоро напомняше засада. Предполагаше се, че ще обменяме военен опит и технологии. Всички изгаряха от нетърпение да се запознаят с британския метод на укрепените автостради, който пораждаше не по-малко възхищение от реална демонстрация на Мкунга Лалем^[45]. Също така се очакваше и че ще работим над възстановяването на международната търговия. Пред мен бе поставена задачата по интегриране на останките от нашия военноморски флот в новата интернационална конвойна структура. Честно казано, не знаех какво точно да очаквам от пребиваването си на палубата на „Супер Сара“ И едва ли някои очакваше онова, което се случи всъщност.

В първия ден на конференцията всички се събрахме заедно, за да се запознаем. Беше задушно, чувствах се уморен и се молех на

всевишния да се разминем без досадни изтощителни речи. Тогава се надигна американският посланик и целият свят замря.

Време е да тръгнем в настъпление, каза той; време е да излезем иззад барикадите и да си възвърнем заразените територии. Отначало си помислих, че човекът има предвид отделни операции — прочистване на новите обитаеми острови или дори повторното отваряне на Суецкия и Панамския канал. Обаче съмненията ми не изтряха дълго. Посланикът ни даде ясно да разберем, че не става въпрос за поредица от малки тактически набези. Съединените щати имаха намерението да тръгнат в атака, движейки се в настъпление ден след ден, докато — както се изрази ораторът, — „не ги изметем, изчистим и изпепелим (ако се наложи) от лицето на Земята“ Навсярно бе решил, че като открадне и перифразира думите на Чърчил, ще направи по-силно впечатление. Обаче не се получи, защото цялата зала избухна в разгорещени спорове.

Едни питаха за какъв дявол трябваше да рискуваме нови животи и да търпим ненужни нови загуби, при положение че можем да изчакаме на безопасно място, докато врагът ни просто не изгние. Нима тази тактика не ни носеше плодове? Нима при първите засегнати от епидемията не се наблюдаваха признания на силно напреднало разложение? Времето е на наша страна, твърдяха поддръжниците на тази теза. Защо не му позволим да свърши цялата мръсна работа вместо нас?

Другите възразяваха, че не всички живи мъртвци гният. Ами по-късните случаи, които са все още свежи и изпълнени със сили? Ами ако някой от тях постави началото на нова глобална епидемия? И какво да правим с онези, които бродят из териториите над границата на снеговете? Колко да ги чакаме? Десетилетия? Векове? Ще могат ли бежанците от тези страни някога да се върнат у дома?

Някъде по това време картинаката сериозно погрозня. Голяма част от държавите с по-студен климат принадлежаха към така наречения от вас „развит“ или „първи свят“ Един от делегатите на страна, която минаваше за „раз развиваща се“ преди войната, доста рязко заяви, че всичко това може би е наказание за потискането и ограбването на „южните страни жертви“. Вероятно, изтъкна той, като концентрират върху себе си вниманието на „бялата хегемония“, живите мъртвци дават на останалия свят възможност да се развива „без

империалистически вмешателства“. Може би зомбитата не са донесли само разруха на този свят... Ами ако появата им е сигнал за бъдещата справедливост? За справедливостта на утешния ден? Вижте сега, моят народ не обича особено северните гринговци, а семейството ми е пострадало предосъдечно от Пиночет, за да придобие тази враждебност личен характер, но специално в този случай собствените ми емоции трябаше да отстъпят пред обективните факти. Каква беше тази „бяла хегемония“, при положение че най-динамично развиващите се икономики преди войната бяха Китай и Индия, а по време на самата война безпрецедентен възход отбеляза Куба? Как можеше да отнасяш към „страните с по-студен климат“ само северните държави, когато толкова много хора се намираха на ръба на оцеляването в Хималаите или Андите на родното ми Чили? Не, този човек и онези, които се съгласяваха с него, не говореха за справедливостта на бъдещето... Те жадуваха отмъщение за миналото.

(Възъхва.)

След всичко онова, през което преминахме, все още страдахме от недостиг на сили, за да извадим главите си от задниците и да спрем да се нападаме един друг.

Стоях до руския делегат, опитвайки се да й попреча да се изкатери на седалката си, когато изведнъж чух гласа на един друг американец. Той не крещеше и не се опитваше да възстанови реда. Просто говореше с онзи спокоен, но същевременно твърд тон, който никой от другите лидери явно не можеше да имитира. Американският президент (защото това бе самият той) благодари на партньорите си за „ценното им мнение“ и призна, че от чисто военна гледна точка няма никакви причини да „насилваме късмета си“ Все пак бяхме поставили живите мъртвци в безизходно положение. Постепенно бъдещите поколения ще могат да заселят планетата с минимален рисък... или дори нулев. Да, защитната ни стратегия определено бе спасила човешката раса, но дали това се отнасяше и за човешкия дух?

Немъртвите изчадия ни отнеха не само земята и любимите ни хора. Те ни отнеха и вярата в това, че сме доминиращата форма на живот на планетата. Ние се превърнахме в изплашен, сломен вид, доведен до границата на изчезването и благодарен за ефимерната възможност просто да зърне утешния ден, в който навярно ще има по-малко страдания. Такова ли ще е наследството, което ще оставим на

нашите деца? Плюс тревога и неувереност, която не бяхме изпитвали от времената, в които човекоподобните ни предци са се криели по върховете на най-високите дървета? Какъв ще е светът, който идните поколения ще построят? И ще го построят ли въобще? Ще могат ли да продължат развитието на човешкия вид, съзnavайки, че са били безсилни да завоюват собственото си бъдеще? Ами ако в това бъдеще мъртвите отново възкръснат? Ще се надигнат ли потомците ни на бой или ще се пречупят, ще преклонят глави и ще се примирят с неизбежната си гибел? Само поради тази причина си заслужава да си възвърнем планетата. Дължни сме да докажем на самите себе си, че можем да го сторим, и да превърнем това доказателство в най-величавия монумент на тази война. Дълъг и труден път към висините на човешкия дух... или безволево падение към миналото ни на примати. Това е изборът пред всички нас... и незабавно трябва да вземем решение как да постъпим.

Така типично за североамериканците... хем задниците им целите в говна, хем и се протягат към звездите! Бас държа, че ако това беше филм, направен от някой гринго, веднага щеше да стане някой идиот и да започне бавно да ръкопляска, след което към него щяха да се присъединят и останалите... По нечия буза щеше да се търкулне сълза и така нататък — изкуствено скальпени сцени, целящи да отприщят порой от сополиви хлипания. Всички мълчаха. Никой не помръдва. Президентът обяви следобедна почивка, за да могат делегатите да обмислят предложението му, а на здрачаване предложи да се съберем за гласуване.

Като военноморски аташе аз нямах право на глас. Докато посланикът решаваше съдбата на любимото ни Чили, ми оставаше само да се любувам на залеза над Тихия океан. Седях на самолетната палуба, сбутан между вятърните мелници и слънчевите колектори, и убивах времето с колегите от Франция и Южна Африка. Стараехме се да не говорим по работа и търсехме общи теми, които да не са свързани с войната. Изглеждаше ни безопасно да разговаряме за вино. За щастие се оказа, че всеки от нас е живял в близост до лозя, беше работил във винарството или имаше роднини, занимаващи се с винопроизводство — в Аконкагуа, Стelenбош и Бордо... Това ни свързваше, обаче — както ставаше всеки друг път, независимо от

темата — от един момент нататък разговорът се насочи директно към войната.

Аконкагуа беше разрушен и изпепелен до основи по време на чудовищните експерименти на правителството ни с напалм... В Стеленбош вече отглеждаха зърнени култури. Лозята се смятала за неоправдан разкош, когато населението на практика умираше от глад. Бордо беше превзет от мъртвците — изчадията бяха изпотъпкали всички плодородни насаждения, както между впрочем бяха направили и с цяла континентална Франция. Командир Емил Ренар обаче проявяваше патологичен оптимизъм. „Кой би могъл да каже — говореше той — що за хранителни вещества ще останат в почвата от телата им? Може пък вкусът на виното да се подобри, когато Бордо бъде отвоюван... ако бъде отвоюван.“ Когато слънцето започна да потъва зад хоризонта, Ренар извади нещо от походната си раница. Оказа се бутилка — „Шато Латур“ от 1964 година. Не можехме да повярваме на очите си! Качествено вино, реколта шейсет и четвърта година се считаше за изключителна рядкост! Съвършено случайно бинарната беше дала богата реколта през този сезон и собствениците й бяха решили да я съберат през август, а не през септември, както обикновено се правеше. Този септември обаче се бе оказал прокълнат от ранни проливни дъждове, които наводнили другите бинарни и възнесли „Шато Латур“ до нещо като „Светия Граал“ на винопроизводството... Бутилката в ръцете на Ренар най-вероятно бе една от последните в целия свят... а нищо чудно да бе и единствената останала. Съвършеният символ на един свят, който не бе изключено да е изгубен завинаги; свят, който навсярно никога вече нямаше да зърнем отново... Това беше единствената лична вещ, която Ренар бе успял да спаси по време на евакуацията. Носеше я винаги със себе си и искаше да я запази... вероятно завинаги, понеже такова вино вече никой никога няма да направи.

(Облизва неволно устни, припомняйки си вкуса на виното.)

Всички тези пътувания не му се бяха отразили кой знае колко добре, а и пластмасовите чашки никак не съответстваха на класата му... На нас обаче изобщо не ни пушкаше. Насладихме се на всяка капчица.

Да разбирам ли, че сте подозирали как точно ще завърши гласуването?

Мислех си, че няма да се стигне до единодушно решение, и се оказах дяволски прав. Седемнайсет гласа „против“ и трийсет и един „въздържали се“. Първите поне бяха готови да приемат дългосрочните последствия от избора си... и ги приеха. Ако вземем предвид, че сегашната Организация на обединените нации включва само седемдесет и двама делегати, подкрепата за предложението беше твърде слаба. Но за мене и моите двама „сомелиери“ това нямаше никакво значение. За нас... за нашите страни и за нашите деца... изборът вече бе направен. Настьпление. Тотална атака над живите мъртвци.

---

[1] По време на Войната в Мачу Пикчу бе спокойно, но оцелелите във Вилкабамба все пак се сблъскаха с неголяма вътрешна заплаха. — Б.а. ↑

[2] Френски средновековен замък, построен в долината на река Лоара през петнайсети век. Когато Шарл Перо го зърнал, обявил, че това е истинският замък на Спящата красавица. — Б.пр. ↑

[3] Приключенски филм на режисьора Джон Стърджис от 1963 г. Главните роли се изпълняват от Стив Макуин, Джеймс Гарнър, Ричард Атънбъроу и Чарлз Бронсън. — Б.пр. ↑

[4] Основната британска защитна линия е минавала покрай стария римски Антонинов вал — защитно съоръжение, представляващо каменна стена с ров пред нея, което пресича днешна Централна Шотландия. — Б.а. ↑

[5] Замъкът Карфили е построен от норманския барон Жилбер де Клер „Червения“, който нахлул в Уелс през тринайсети век. Това било гигантско за времето си съоръжение, защитено от две концентрични стени и дълбок, пълен с вода ров. Въпреки всичко през 1270 г. замъкът бил разрушен, ала на следващата година го издигнали отново. — Б.пр. ↑

[6] „Убуние“ на зулуски език означава „единство“. — Б.а. ↑

[7] Макар и мненията по този въпрос да не са единодушни, голяма част от довоенните научни изследвания доказват, че високото ниво на концентрация на кислорода в река Ганг се явява причина за

„чудодейните“ изцеления, които ѝ се приписват от дълбока древност.

— Б.а. ↑

[8] „Доктрината Чанг“ — южнокорейската версия на „Плана Редекер“. — Б.а. ↑

[9] Имаше сведения за непотвърдени случаи на канибализъм по време на глада от 1992 г., като някои от тези жертви бяха деца. — Б.а. ↑

[10] Хитоши Мацуумото и Масатоши Хамада — най-популярните и успешни японски комици-импровизатори преди войната. — Б.а. ↑

[11] „Гунто“ (1934) — японски армейски меч, създаден специално за Възраждането на самурайските традиции повдигането на бойния дух на армията. Това оръжие повтаря не само формата на бойния меч „тачи“, но и бойните прийоми, свързани с него. За разлика обаче от мечовете „тачи“ и „катана“, които се изготвят индивидуално от майстори ковачи-оръжейници, „гунто“ се е произвеждал масово от съответните фабрики. — Б.пр. ↑

[12] Терминът „сиафу“ (африкански хищни мравки) за първи път е използван в контекста на кризата в Япония от доктор Комацу по време на обръщението му към парламента. — Б.а. ↑

[13] Вече официално е потвърдено, че Япония е била страната с най-висок процент самоубийства по време на Голямата паника. — Б.а. ↑

[14] „Хелоу Кити“ е най-известната измислена героиня на японската компания „Санрио“. Като търговска марка тя се използва за реклама на много продукти, била е главен герой в едноименния анимационен сериал и се появява и в редица други продукции. Играчките „Хелоу Кити“ отдавна са се превърнали в популярни по цял свят сувенири. — Б.пр. ↑

[15] Босодзоку — мотоциклетни банди на японски младежи рокери, особено популярни през осемдесетте и деветдесетте години. — Б.а. ↑

[16] Горещ естествен извор, който често се използва като обществена къпалня. — Б.а. ↑

[17] Икупасуй — всъщност тази дума се използва за назование на малкия молитвен жезъл на айните. Когато по-късно помолих господин Томонага да хвърли светлина върху това несъответствие, той ми отвърна, че така е бил научен от своя ментор господин Ота. Дали Ота сан е искал по този начин да придаде религиозно значение на

градинското сечиво, или просто неволно се е отдалечил от собствената си култура (като мнозина айну от неговото поколение), е въпрос, чийто отговор едва ли ще узнаем някога. — Б.а. ↑

[18] „Читай“ (яп.) — зона. — Б.а. ↑

[19] И досега е неизвестно доколко живите мъртвци всъщност разчитат на зрението си. — Б.а. ↑

[20] Хаяджи — бог на вятъра. — Б.а. ↑

[21] Оямацуки — повелител на планините и вулканите. — Б.а. ↑

[22] Буквално „едри земевладелци“. — Б.пр. ↑

[23] Фулхенсио Батиста (1901–1973) — кубински военен лидер, генерал, политик и президент. Организатор на държавни преврати през 1933 и 1952 г. В резултат на Кубинската революция и навлизането на партизаните, водени от Фидел Кастро, Че Гевара и Камило Сиенфуегос, е принуден да избяга зад граница на 1 януари 1959 година. — Б.пр. ↑

[24] Буквално „севернокубинци“ (исп.). — Б.пр. ↑

[25] Точният брой на съюзническите и неутралните кораби, стоящи на котва в кубинските пристанища по време на войната, е неизвестен и до днес. — Б.а. ↑

[26] Буквално „Шефът“ или „Босът“ на испански. — Б.пр. ↑

[27] Ернесто Рафаел Гевара де ла Серна (1920–1967), известен най-вече с псевдонима си „Че Гевара“ или просто „Че“ е аржентински и кубински политик, лекар, военен теоретик, общественик, революционер, дипломат, автор на пътеписи, лидер на партизански движения в Латинска Америка и Африка и един от ръководителите на кубинската революция. — Б.пр. ↑

[28] Производството на атомните подводници от т.нар. „Проект 094“ (клас „Дзин“) започва през 1999 година; всяка от тях носи по 16 балистични ракети „Дзюлан-2“ с радиус на действие 12 хиляди километра. — Б.пр. ↑

[29] Линеен кораб първи ранг от Кралския флот на Великобритания. Спуснат на вода на 7 май 1765 г. Въоръжението му се състои от 104 оръдия. Участвал в множество морски сражения, в това число и в Трафалгарската битка, по време на която на борда му адмирал Нелсън е смъртно ранен. — Б.пр. ↑

[30] „Моту“ означава „остров“ на рапануйски език (един от полинезийските езици, които се говорят на Великденските острови).

— Б.пр. ↑

[31] „НОРАД“ или „Северноамериканското военновъздушно и космическо командване“ („North American Aerospace Defense Command“) е обща организация между САЩ и Канада, която осигурява отбраната и гарантира суверенитета на въздушното и околоземното пространство над цяла Северна Америка. Основана е на 12 май 1950 г. Основната ѝ база е оперативният център в Шайн Маунтин в Колорадо. — Б.пр. ↑

[32] „Спасителната лодка“ за връщане от станцията на Земята. — Б.а. ↑

[33] За разлика от предишните орбитални станции, на МОС вече не използваха електролиза за получаване на кислород като метод за консервиране на водата. — Б.а. ↑

[34] Според довоенната спецификация капацитетът на системата за рециклиране на вода на МОС е 95 процента. — Б.а. ↑

[35] Автоматичен орбитален транспортър. — Б.а. ↑

[36] Втората функция на еднопосочния АОТ беше използването на стартовия му ускорител за поддържане на орбитата на станцията. — Б.а. ↑

[37] АСТРО — Автономен сателитен транспортен робот в орбита. — Б.а. ↑

[38] ППА — Персонален помощник на астронавта. — Б.а. ↑

[39] Австралийска фолк-рок група, основана през 1975 г. от певеца-композитор Джон Шуман. Антивоенната им песен „Боже, помогни ми, бях само на деветнайсет!“ постига изключителна популярност през 1983 г. — Б.пр. ↑

[40] Научно, социално и политическо движение, посветено на екологичните проблеми на планетата, придобило особена популярност след Втората световна война. — Б.пр. ↑

[41] И до днес никой не знае защо кралското семейство на Саудитска Арабия бе наредило запалването на всички нефтени кладенци на територията на страната. — Б.а. ↑

[42] Доказано е, че резервоарът на язовира Катсе в Лесото (Южна Африка) е станал причина за множество сейзмични трусове след завършването му през 1995 г. — Б.а. ↑

[43] Международната орбитална станция бе оборудвана с гражданска радиолюбителска връзка, чието първоначално

предназначение бе да служи за разговори между екипажа и курсанти от специализираните училища. — Б.а. ↑

[44] Тайконавт — термин, използван в англоезичния свят за професионален китайски астронавт; произлиза от китайската дума „тайкон“ (космос) и гръцката „наут“ (моряк). — Б.пр. ↑

[45] Буквално „Змиорката и мечът“ — първото в света бойно изкуство за схватки със зомбита. — Б.а. ↑

ТОТАЛНА ВОЙНА

НА БОРДА НА „МАУРО АЛТИЕРИ“, ДЕВЕТСТОТИН МЕТРА НАД ВААЛАЯРВИ, ФИНЛАНДИЯ

(Стоя редом с генерал Д'Амброзия в БИЦ — Бойния информационен център. Това е европейският отговор на мощната американски D-29, дирижабълът за контрол и управление. Членовете на екипажа мълчаливо работят пред светещите монитори. От време на време някой от тях казва нещо в микрофона пред себе си — няколко тихи думи на френски, немски, испански или италиански. Генералът се навежда над видеокартата на масата и следи развитието на цялата операция със своя всевиждащ, досущ божи взор.)

„Настъпление“ когато за първи път чух тази дума, инстинктивната ми реакция беше: „О, по дяволите!“ Изненадан ли сте?

(Преди да успея да отговоря, той продължава.)

Естествено, че сте изненадан. Сигурно сте очаквали, че военните ще посрещнат с див възторг новината... „Вие ги водете за носа, а междувременно ние ще им наритаме задниците!“ и тем подобни клишета...

(Клати глава.)

Нямам представа кой лепна този стереотип на военните — образа на твърдоглавия тъпумен здравеняк тип „гимназиален треньор“ Може би Холивуд, може би пресата, а нищо чудно и ние самите да сме си виновни за него, след като позволихме на егоцентрични клоуни като Макартър, Халси и Лемей^[1] да определяш имиджа ни пред обществото. Както и да е, мисълта ми беше, че онези хора, които ни мислят за тъпаци в униформи, силно грешат. Мисълта да поведа въоръжените ни сили в атака ме плашеше до смърт, понеже не моят задник щеше да се пържи в огъня. Аз само щях да изпращам другите на сигурна смърт... и точно това ме изпълваше с ужас.

(Той се обръща към друг еcran, разположен на далечната стена, и кима на оператора. Появява се военна карта на континенталните Съединени щати.)

Двеста милиона зомбита.^[2] Човек не може да си представи такова количество, а камо ли да встъпи в бой с тях! Поне този път знаехме срещу какво се изправяме, ала дори да се позовем на целия си опит с тях и да съберем всички данни за техния произход, физиологията им, силните и слабите им страни, мотивите и манталитета им, шансовете ни за победа пак бяха нищожни.

Книгата на войната, която пишехме от далечните праисторически времена, в които една маймуна беше зашледила друга, се бе оказала напълно безполезна. Налагаше се да напишем нова. При това от нулата.

Всички армии, независимо дали бяха елитни войски, механизирани подразделения или планински партизански отряди, бяха скованы от три главни ограничения — те трябваше да бъдат отгледани, хранени и командвани. Отгледани — имате нужда от живи хора, защото в противен случай нямаете армия; хранени — когато армията се появяви, трябва да я снабдявате с продоволствия; командвани — колкото и да бяха децентрализирани въоръжените сили, сред тях трябваше да има някой главен, който да каже: „След мен!“ Отгледани, хранени и командвани. Нито едно от тези ограничения не се отнасяше за живите мъртвъци.

Да сте чели някога „На западния фронт нищо ново“? В тази книга Ерих Мария Ремарк рисува ярка картина на Германия, която е „опустяла“, тоест към края на войната просто са им свършили войниците. Да, като крайна мярка можете да увеличите числеността на армията, като мобилизирайте старците и малките момчета, но в крайна сметка рано или късно ще достигнете лимита... освен ако всеки път, когато убивате врага, той не оживява и не минава на ваша страна. Точно така действаха зомбитата — попъльваха редиците си, погубвайки нашите бойци. И това работеше единствено в тяхна полза, не в наша... Заразяваш някого и той се превръща в зомби. Убиваш зомби и то се превръща в труп. Ние можехме само да слабеем, а те — да набират нови сили. Всички човешки армии се нуждаят от снабдяване, а тази — не. Не изпитваха необходимост от храна, боеприпаси, гориво, вода и дори въздух! Нямаха снабдителни линии, които да отрежем, нито

складове, които да унищожим. Бе невъзможно да ги обкръжим и да ги уморим от глад... Заключете сто зомбита в една стая и след три години те ще си излязат оттам, сякаш нищо не е било.

Забавно е, че единственият начин да бъде убит Зак е като унищожиш мозъка му... понеже като група те нямат „колективно съзнание“ Нямат си ръководител и субординация... да не говорим за комуникация или каквото и да е сътрудничество. Нямат си президент, на когото да се организира покушение, нито щабквартира, която може да се бомбардира и унищожи. Всяко зомби е самодостатъчна, автономна единица, и това последно преимущество определя същината на целия конфликт.

Чували сте съчетанието „тотална война“, нали? Нормално — този израз се среща доста често в историята на човечеството. Почти във всяко поколение се намира по някой умник, който дрънка глупости по повод на това как неговият народ е обявил „тотална война“ на враговете, подразбирайки, че всеки мъж, жена и дете в страната му са посветили всяка секунда от живота си на движението към победата. Тази глупост е всъщност двойна. Първо, никога досега в историята на света не е имало държава, която да се отдава на сто процента на войната — чисто физически това не е възможно. Много хора могат да се трудят дълго и усърдно, ала дали това важи за всички и през цялото време? Ами симулантите и честните пацифици? Да не говорим за болните, ранените, старците и невръстните деца? Когато спите, ядете, вземате душ или ходите до тоалетната, вие какво — дефекирате в името на победата във войната ли? Това е първата причина, поради която тоталната война е нереална и невъзможна за хората. Втората се базира на следното: всяка нация си има своя предел. В групата може да има отделни личности, които с охота да пожертват собствения си живот, и те може да са относително голям брой спрямо числеността на населението, но тази нация все някога ще достигне своя емоционален и физиологически таван. Японците например достигнаха своя след двете американски атомни бомби. Виетнамците също щяха да го достигнат, ако им бяхме пуснали нещо подобно^[3], но — слава богу! — нашата воля за победа се пречупи преди това. Такава е природата на човешката война. Двете страни се опитват взаимно да се докарат до предела на издръжливостта и колкото и да ни харесват дрънканиците

за тотална война, този предел винаги си го има... освен ако не си жив мъртвец.

За първи път в историята се сблъсквахме с противник, способен активно да води тотална война. Зак нямаше предел на издръжливостта. Зак никога не преговаря и никога не се предава. Зак се бие до край, понеже — за разлика от нас — всяка секунда всяко зомби се занимава с едно-единствено нещо — поглъщането на живота на Земята. Ето какъв противник ни чакаше от другата страна на Скалистите планини. Ето каква война ни предстоеше да водим.

ДЕНВЪР, ЩАТА КОЛОРАДО, САЩ

(Тъкмо привършихме с вечерята в дома на семейство Уайнио. Алисън, съпругата на Тод, се качва на горния етаж, за да помогне на Адисън — техният син — с домашните. Двамата с Тод оставаме в кухнята на долния етаж и си бъбрим, докато мием съдовете.)

Цялата тази работа с новата армия си беше като връщане назад във времето... Различаваше се от онази войска, в чиито редици се сражавах (и за малко не загинах) в Йонкърс, от земята до небето. Вече не бяхме механизирано подразделение — нямахме нито танкове, нито артилерия, нито гъсеници^[4], нито дори Брадлита. Между впрочем, БТР-ите все още се числеха в резерва и бяха модернизирани, за да можем да разчитаме на тях, щом започнем да отвоюваме обратно градовете си. Единствените колесни транспортни средства, с които разполагахме, бяха хъмвитата и няколко „М Трип 7“ БОМ^[5]; използвахме ги за превоз на амуниции и друго снаряжение. Бъхтехме се пеша по целия път и марширахме в огромни колони, както във времената на Гражданската война. В този ред на мисли, мнозина говореха за противопоставянето на „сиви“ срещу „сини“^[6], може би заради нездравия оттенък на кожата на Зак и цвета на новите ни бойни униформи. Вече никой не си играеше да прави камуфлажни облекла; и за какъв дявол, след като ползата от тях беше никаква? А предполагам, че тъмносинята боя (май точното ѝ название беше „военноморско синьо“) е била сред най-евтините възможни по онова време... Както и да е, НБУ (Новите бойни униформи) приличаха повече на

снаряжението на полицейските специални части или SWAT-тимовете, както са по-известни... Бяха леки и удобни, с нишки от кевлар... да, според мен това беше именно кевлар^[7], но такъв, който осигуряваше защита не само от куршуми, но и от ухапвания. Към НБУ влизаха още ръкавици и качулка. По-късно, при ръкопашните боеве в градовете, те спасиха живота на мнозина. Около всичко витаеше някакъв „олдскул“ ореол. Лоботата изглеждаше като нещо от... де да знам, „Властелинът на пръстените“? Бяха ни инструктирали да ги използваме само при необходимост, но, повярвайте ми, тази необходимост изникваше доста често. Една от причините за това беше, че ни допадаше да размахваме този къс солидно желязо. Харесваше ни усещането, силата... Буквално можеше да почувствуваш как се троши черепът. Изпълваше ни с истински адреналин, сякаш се връщаш към живота, разбирайте ли? Не че имах нещо против натискането на спусъка...

Основното ни оръжие беше СПВ — стандартната пехотна винтовка. Заради дървения си приклад изглеждаше като оръжие от Втората световна война; предполагам, че в ония години композитните материали са били по-трудни за масово производство... Нямам представа откъде се пръкна СПВ — според някои това било копие на руския автомат „Калашников“ Други пък разправяха, че представлява опростен вариант на XM-8^[8], който армията възнамеряваше да въведе на по-късен етап като оръжие от следващо поколение. Говореше се даже, че СПВ е изобретена и изprobвана на практика по време на обсадата на Града на героите, а впоследствие плановете й са били изпратени в Хонолулу. Честно казано, не знаех каква е истината, ама изобщо не ми пушкаше. Пушкалото си имаше бая силничък откат и можеше да гърми само на единична и полуавтоматична стрелба, но пък за сметка на това никога, ама наистина никога не засичаше! Можеше да го влачиш из калта, да го заравяш в пясъка, да го киснеш в солена вода в продължение на цели дни... С две думи, каквото и да правиш с него, то никога няма да те предаде! Единствените „екстри“ към нея бяха набор от резервни части и допълнителни цеви с различни размери. Снайперска винтовка за стрелба на далечни разстояния, стандартна винтовка за средни и карабина за близък бой — всичко това едновременно, трябваше само да намериш свободно място в раницата... О, имаше още и щик — двайсетина сантиметра дълъг, — който можеше да се използва при крайна необходимост, когато човек

няма лобо под ръка... Често се шегувахме помежду си: „Внимавай да не извадиш нечие око!“, което, естествено, правихме доста честичко със Зак. СПВ беше страхотна в близък бой, дори и без щика, а ако добавим и останалите детайли, които я правеха такова изключително оръжие, веднага се вижда защо се отнасяхме с любов и уважение към нея и я наричахме „сър“.

Основните ни боеприпаси бяха натовските 5.56 „Чери ПАЙ“^[9]. ПАЙ (PIE) всъщност беше съкращение, зад което се криеше „пиротехнически активиран експлозив“ Чудесно изобретение. Взривява се, когато пробие черепа на зомбито, и моментално изпепелява мозъка му. Никакъв риск от разпръскване на инфекциозно сиво вещество и никаква необходимост от клади, където да се изгарят останките на Зак. По време на санитарните дежурства дори не се налагаше да отсичаме главите на изчадията, преди да ги заровим. Само изкопаваш ямата и после изриваш в нея цялото тяло. Да, армията определено беше нова, но най-много се бяха променили самите хора. Принципите на набирането на военнослужещи бяха станали други и да си редови боец вече беше нещо съвсем различно. Изискванията бяха останали същите — физическа издръжливост, психическа стабилност, мотивация и дисциплинираност, за да се справяш с трудните задачи в екстремни условия... Всичко това обаче и пет пари не струваше, ако не можеш да издържиш продължителен Z-шок. Виждах как мнозина от приятелите ми просто рухваха под колосалното напрежение. Едни припадаха, а други насочваха собственото си оръжие срещу себе си или другарите си... И храбростта нямаше нищо общо с това. Навремето бях чел един наръчник по оцеляване на британските специални части, където се говореше за „личността на воина“ — как семейството му трябвало да се отличава с емоционална и финансова стабилност, а той самият да не се интересува от момичета и така нататък... (**Изсумтява.**) Всички тия наръчници по оцеляване... (**Имитира самозадоволяване с ръката си.**) Та какво говорех за новите лица в армията... да, те можеха да бъдат откъде ли не например ваши съседи, ваша леля, някой шашав преподавател от колежа или мързеливият дебелак от гишето на автотранспортната инспекция... От бивши застрахователни агенти до, де да знам, Майкъл Стайп^[10] примерно, макар че така и не успях да го накарам да си признае, че е той. Всеки, който не можеше да издържи, просто нямаше как да стигне

дотук. В известен смисъл всички бяха своего рода ветерани. Моята бойна другарка — петдесет и две годишната сестра Монтоя — преди епидемията например е била монахиня... и сигурно още си е. Та тя бе защитавала цял клас от неделното училище в продължение на девет дни — само с един железен, дълъг метър и осемдесет свещник под ръка! Не знам как е смогвала да го размахва, ала очевидно се е справяла доста добре. Без да хленчи и да се оплаква, се бе добрала от сборния пункт Нийдълс чак до мястото на срещата ни край Хоуп, щата Ню Мексико. Хоуп. Не се шегувам, градчето действително се казваше така.^[11] Казват, че военните го били избрали заради терена — понеже представлява чиста и открита местност, с пустиня отпред и планини отзад... Перфектното бойно поле за първото стълкновение, а названието му няма нищо общо с тази работа. И сигурно е било точно така.

Отгоре наистина искаха пробната операция да мине като по вода. И имаше защо. Това все пак беше първата голяма наземна схватка след Йонкърс. И толкова много неща бяха поставени на карта.

Повратна точка?

Да, може би. Нови хора, нов тип обучение, нов план — всичко това се съединява в едно за големия старт.

По пътя натам срещнахме няколко десетки зомбита. Специално обучените кучета веднага ги надушваха, а водачите-кинолози ги застреляха с винтовки със заглушители. Не искахме да привличаме излишно внимание, докато не заемем позиции. Искахме да накараме противника да играе по нашите условия.

Щом пристигнахме, се заехме със „засаждането“ на градината си — на всеки десет метра забивахме по един стълб за палатка, маркиран с яркооранжева лента. По този начин щяхме да имаме точна представа за разстоянията, за да можем да поразяваме целите си с още по-голяма ефективност. Някои изпълняваха по-леки задължения като изкореняване на храсталаци или разполагане на сандъците с боеприпаси.

Когато привършихме, не ни оставаше нищо друго, освен да чакаме. Част от нас използваха това време, за да хапнат набързо, други напълниха раниците си със свежи запаси, а трети предпочетоха да подремнат. Бяхме научили много неща от Йонкърс. Началството

искаше да встъпим в бой отпочинали и заредени с нови сили. Проблемът бе в това, че така имахме твърде много време за мислене.

Гледали ли сте филма, който Елиът засне за нас? Сещате ли се за онази сцена, в която бойците седят около огъня — един свири на хармоника, други си разменят остроумни лафчета, трети си правят планове за бъдещето и споделят мечтите си... Всъщност нещата не стояха точно по този начин. Първо — беше пладне, така че за какви огньове, за какви хармоники и за какви разговори под звездите можеше да става дума? И ако нещо се въртеше в главата на всеки от нас, това не бяха планове за бъдещето, а въпроси от сорта на „Какво, по дяволите, правим тук?“ Намирахме се в дома на Зак и едва ли някой от нас би възразил срещу това той да си остане тук... Ободряваха ни с приказки за бъдещето на човешкия дух. И отново и отново ни пускаха речта на президента, ама на него му беше лесно — в крайна сметка не беше тук при нас, пред парадния вход на Зак! Да не говорим, че от другата страна на Скалистите планини всичко си беше тихо и спокойно и нямаше никаква належаща необходимост да се пъхаме в търбуха на звяра... Тогава защо, мамка му, ни бяха домъкнали на това място? Около един часа на обяд радиостанциите започнаха да пукат. Кинолозите и техните кучета бяха осъществили контакт с неприятеля. Скочихме, заредихме оръжията си и заехме позиции по протежение на огневата линия.

Също като всичко останало, и основата на новата бойна доктрина беше крачка назад към миналото. Бяхме се строили в две редици, разположени в права линия. Едната редица беше активна, а другата резервна. Резервната бе необходима, за да осигурява прикритие на бойците от предната редица, докато презареждат оръжията си. По този начин, докато всички стрелят или презареждат, можехме непрекъснато да унищожаваме зомбитата... стига да имахме достатъчно куршуми, разбира се!

По някое време чухме, че кучешкият лай се усилва — кинолозите водеха мъртъвците право към нас. Не след дълго редиците на Зак се появиха на хоризонта. Изчадията бяха стотици... Не можах да се въздържа и се разтреперих, въпреки че не за първи път се изправях лице в лице със зомбитата. Освен в Йонкърс, бях участвал в прочистването на Лос Анджелис и в операциите в Скалистите планини, когато снегът се разтопи и разблокира проходите. И всеки

път без изключение потрепервах при вида на изчадията, все едно бях малко дете.

Кучетата бяха прибрани зад огневата линия и ние превключихме към „главния механизъм по настървяване“ Сега всяка армия разполага с такъв. Британците използваха гайди, китайците — военни тръби, а южноафриканците бълскаха своите асегаи^[12] в цевите на пушките си, скандирали зулуски военни напеви. Ние си имахме тежкия метален рок на „Айрън Мейдън“. Лично аз не си падам много по хеви метъла — любимата ми музика е класическият рок и поради тази причина „Driving South“ на Джими Хендрикс е може би най-тежкото парче във фонотеката ми, — ала не мога да не призная, че усещането да си там, брулен от пустинния вятър, докато в гръденя ти кош гърми „The Trooper“^[13], беше неповторимо. Механизмът за настървяването не беше предначен толкова за Зак, колкото за нас — той ни настройваше за бой, рушеше страховития ореол на изчадията и в общи линии правеше така, че да „ни падне пердето“, както се казва. Някъде по времето, когато Дикинсън изстреля думите „... и се хвърляш напред към сигурна смърт“, аз вече преливах от ярост и се взирах през мерника на СПВ-то в приближаващите се виещи орди. Идеше ми да закрещя: „Хайде, Зак, ела насам! Ела да си го получиш!“

Малко преди немъртвите пълчища да се приближат до първия стълб, музиката започна да утихва, а командирите на подразделения закрещяха:

— Първи ред, готови!

Бойците от първата редица прилекнаха, заемайки позиция за стрелба. Последва заповед: „Прищели се!“, а после, когато звуците на „The Trooper“ напълно затихнаха, проехтя:

— ОГЪН!

По първата редица пробяга вълна и въздухът затрепери от грохота на изстрелите. Всеки Зак, преминал отвъд първите стълбове, рухна на земята. Имахме строга заповед: да застреляваме само онези, които пресичат линията. И да чакаме за останалите. Бяхме тренирали в продължение на месеци и сега действахме напълно инстинктивно. Сестра Монтоя, която стоеше пред мен, вдигна винтовката над главата си — сигнал, че е изстреляла целия пълнител. Сменихме местата си, аз щракнах предпазителя и набелязах първата цел. Беше нуб^[14] и съдейки по вида й, бе умряла преди не повече от година. Мръсните й руси коси

висяха на спълстени масури от загрубялата кожа на черепа й. Подутият ѝ корем се тресеше под избелялата черна тениска с надпис „Г КАТО ГАНГСТЕР“ Прицелих се между изпъкналите ѝ млечнобели очи... знаете, че погледът им не е замъглен и ефектът „перде“ всъщност се дължи на милионите драскотини и прашинки по тях, понеже организмът на Зак не произвежда сълзи. Тези изподраскани сини очи се взираха право в мен, докато натисках спусъка. Куршумът я запрати назад и тя се строполи по гръб на земята, а от дупката в челото ѝ се проточи струйка дим. Поех си дълбоко въздух, локализирах следващата си цел... и всичко се повтори. Бях преминал в автоматичен режим.

Бяха ни инструктирали да стреляме веднъж на всяка секунда. Бавно, регулярно, като машина.

(Започва да щрака ритмично с пръсти.)

На стрелбището тренирахме с метрономи. Инструкторите не спираха да повтарят: „Те изобщо не бързат, вие също не бързайте!“ Това всъщност е хитроумен начин да останеш спокоен, да си зададеш правилното темпо... Трябваше да станем същите бавни роботи като тях. „Изиграйте Зак в собствената му игра!“ — казваха те.

(Отново щрака с пръсти в перфектно отмерено темпо.)

Стрелящ, сменяте се, презареждаш, отпиваш няколко глътки от походната манерка и поемаш резервните пълнители от сандърите.

Сандърите?

Да, така наричахме презареждащите отряди — специализирани подразделения, чиято единствена задача бе да следят да не оставаме без амуниции. Всеки от нас разполагаше с ограничено количество пълнители, а всяко презареждане отнемаше ценно време. Сандърите тичаха покрай редиците, събирайки празните пълнители, натъпкваха ги с патрони от кутиите и после ги подаваха на онзи, който даваше съответния сигнал. Историята е следната — когато тепърва въвеждахме тази практика, едно от момчетата започна да имитира актьора Адам Сандър. Нали се сещате — от филма му „Момче за всичко“^[15]. Офицерите не бяха във възорг от прозвището, но пък на презареждащите отряди им хареса. Сандърите ни спасяваха живота и бяха пъргави като дяволски балерини. Не мисля, че в този ден или нощ е имало боец, страдаш от недостиг на патрони.

Нощ?

Те не спираха да прииждат... Същинска верижна атака.

Това нещо като „разгърнато настъпление“ ли беше?

По-лошо. Забелязва ви едно зомби, затърся се към вас и започва да вие. На километър от него друго изчадие дочува воя му, тръгва към него и на свой ред започва да стене, за да го чуе още някой жив мъртвец и така нататък. Мамка му, ако числеността им в района е голяма и веригата не се прекъсне, като нищо можеш да събереш страховито количество мъртвци, някои от които ще изминат огромни разстояния... И това в случай че има само едно на километър. Ами ако са десет? Сто? Или хиляда?

Започнаха да се струпват, образувайки своеобразна палисада до първите маркери — цяла планина от трупове, която растеше с всяка минута. Ние всъщност строяхме крепост от мъртвци. Вече трябваше да пристрелваме всяка глава, която се подаваше над върха. Ала офицерите се бяха подготвили за това. Те си имаха една джаджа, подобна на перископ^[16], която позволяваше да виждат над стената. А освен това използваха предавания от сателити в реално време и данни от разузнавателната авиация, макар че ние — редовите бойци — си нямахме и на идея какво точно вижда началството. Системата „Ленд Уориър“ беше останала в миналото и трябваше да се съсредоточим само над онова, което виждахме пред себе си.

Живите мъртвци вече се стичаха от всички страни. Излизаха иззад стената, нахлуваха по фланговете и даже ни изненадваха откъм тила. Тогава получихме заповед от тълстациите от командването да се престроим във формация РС.

Укрепен квадрат^[17]?

Или „Радж-Сингх“. Навярно са го кръстили на името на человека, преоткрил и усъвършенствал тази бойна формация. Оформихме плътен квадрат, отново в две редици от всяка страна, като транспортните средства и всичко останало бе разположено в центъра му. На практика това си беше доста опасна игра, понеже ни отрязваше пътя за отстъпление. В интерес на истината, при първото прилагане на този похват в Индия нещата не са се получили, но само защото на

тамошните войници са им свършили мунициите. Между другото, и ние нямахме никаква гаранция, че това няма да ни сполети. Ами ако офицерите не са предвидили този развой, не са взели достатъчно патрони или са подценили немъртвите твари? Щеше да се повтори фиаското от Йонкърс. И то в много по-лош вариант, защото този път никой нямаше да се измъкне жив.

Обаче вие имахте достатъчно боеприпаси...

Даже повече от достатъчно. Машините бяха натъпкани до козирката. Имахме вода, имахме си и солидни запаси... Искаш пет минути почивка? Само вдигаш винтовката си и някой от сандърите мигом дотичва при теб, за да заеме твоето място на огневата линия. Междувременно ти хапваш блокче „И-порцион“^[18], измиваш се, протягаш се и изправиш мехура си. В действителност никой не искаше да си взима почивка по свое желание, но го правехме заради ПУ-екипите^[19], съставени от военни психиатри, които наблюдаваха поведението на всеки редови боец. Те бяха редом с нас още от първите дни на ученията, познаваха всеки по име и физиономия и разбираха — не ме питайте как! — кога напрежението от боя си казва думата. Ние например не го усещахме, да не говорим за мен... Пропусна ли обаче два пъти целта, или ако започна да стрелям примерно през половин секунда, вместо през една, нечия ръка ме потупваше по рамото и аз осъзнавах — време е за петминутния отдих. И преди да се усетя, отново бях в строя — с облекчен мехур, със сит стомах и без схванати мускули... Разликата е просто огромна и всеки, който си мисли, че бихме минали и без това, нека се опита всяка секунда да стреля по движещи се мишени в продължение на петнайсет часа.

Какво се случи през нощта?

Светеха ни мощните прожектори на нашите машини — фаровете им бяха покрити с червен филм, за да не пречат на нощното ни зрение. Единственото, което ни се струваше малко зловещо в среднощния бой, беше сиянието, появяващо се при проникването на куршума в черепа на Зак. Поради тази причина се наричаха „Чери ПАЙ“ — ако химическите компоненти на заряда не са смесени правилно, той се разгаря толкова ярко, че очите на изчадията пламват в алено. Тези

горящи червени очи, застинали във времето миг преди рухването на зомбито, просто не могат да се забравят.

Как разбрахте, че битката е свършила?

Когато спряхме да стреляме! (Смее се.) Не, сериозно — това е доста добър въпрос. Някъде около четири сутринта напорът на изчадията започна да утихва... Главите вече не се подаваха толкова често над барикадата от гърчещи се тела. Воплите и стенанията загълхваха. Офицерите не ни казаха, че атаката почти е приключила, обаче ние виждахме как гледаха в перископите си и говореха по радиостанциите си... Виждахме и облекчението, изписано на лицата им. Може би последният изстрел прозвуча малко преди разсъмване. После зачакахме първите слънчеви лъчи. Гледката беше доста страховита — слънце, издигащо се над колосален пръстен от трупове. Сякаш бяхме зазидани и изолирани от света от стена от плът, поне шест метра висока и минимум трийсет дълбока. Не мога да ви кажа колко точно бяхме убили по време на сражението, понеже цифрите винаги се променят в зависимост от онзи, който ги огласява.

Снабдените с булдозерни лопати хъмвита трябваше да ни проправят път през пръстена от зомбита, за да можем да се измъкнем навън. Не всички изчадия бяха мъртви; някои не бяха успели да дойдат навреме за купона и се появяваха чак сега, а други се опитваха да се изкатерят по главите на ликвидираните си събрата и да се скрият в планината от тела. Когато започнахме да ги заравяме в дълбоките ями, те масово запълзяха навън... Това беше единственият път, когато пуснахме в действие сеньор Лобо.

Е, поне ни освободиха от уборката. Друго подразделение от резерва трябваше да разчисти бъркотията. Навсякънко командирите бяха решили, че стрелците са свършили достатъчно работа за днес. Изпратиха ни на петнайсетина километра източно, където си направихме лагер с вишки за наблюдение и габионни^[20] стени. Бях изтощен до краен предел. Дори не помня как съм си взел химически душ, как съм предал екипировката си за дезинфекция и оръжието за проверка — нямах нито една засечка за цялото сражение. Не се сещам и как съм се пъхнал в спалния си чувал.

Позволиха ни да спим, колкото искахме. Приятна изненада. Впоследствие, не мога да кажа точно кога, ме събудиха гласовете.

Всички си приказваха, смееха се, споделяха преживяванията си... Съвсем друга атмосфера — завой на сто и осемдесет градуса от онова, което беше само преди два дни. Не можех да определя точно чувствата си... навярно най-добре ги описват думите на президента и по-конкретно онова, което той нарече „възвръщане на изгубеното бъдеще“. Знам само, че се чувствах страхотно; по-добре, отколкото през цялата война. Добре разбирах, че пътят пред нас е дяволски дълъг и труден. Разбирах и че кампанията ни в Америка тепърва започва, но — както каза президентът, малко по-късно същата вечер — най-сетне бе настъпило началото на края.

ЕЙНСУРТ, ЩАТА НЕБРАСКА, САЩ

(Дарнъл Хакуърт е стеснителен мъж с тих глас. Двамата с жена му управляват приют за пенсионирани четири ноги ветерани от армейските подразделения на „К-9“^[21]. Само преди десетина години подобни приюти е имало почти във всеки американски щат. Сега е останал само този.)

Според мен те така и не получиха заслужено признание. Сещам се за онази хубава детска книжка — „Дакс“, — но тя е доста опростена, а и се разказва само за един далматинец, който помага на невръстно сираче да стигне до безопасно място... При това Дакс дори не е служил в армията, а помощта, оказана на малки деца, е само малка част от действителните заслуги на кучетата за победата.

Първо, кучетата бяха използвани за сортиране — благодарение на острия си нюх те веднага определяха кой е заразен и кой не е. В повечето страни просто копираха израелските методи и прокарваха проверяваните хора между клетки с кучета. Задължително в клетки, понеже в противен случай животните могат да се нахвърлят върху инфектирания, помежду си или дори върху кинолозите. Подобни неща бяха често срещани в началото на войната и кучетата буквально подивяваха. И нямаше никакво значение дали са полицейски или военни. Това е инстинкт — дълбок, вроден ужас. При тях важи правилото „Бий се или бягай!“, а военните кучета бяха специално обучавани да се бият и никога да не бягат. Имаше много пострадали кинолози в такива ситуации — някои губеха завинаги ръка или пръст, а други свършваха с прегризани гърла... Обаче не можем да обвиняваме

животните за това. Именно този инстинкт помогна на израелците ефективно да се прочистят от заразените и именно той спаси милиони човешки животи.

Програмата беше мащабна, но това бе само малка част от онова, на което в действителност бяха способни кучетата. Израилтяните — а след тях и много други — се опитваха само да експлоатират инстинктивния ужас на кучетата от живите мъртвци. Ние обаче решихме да го дресираме. И защо не? Самите ние също бяхме научили туй-онуй, а и като цяло хората не бяхме еволюирали кой знае колко в сравнение с кучетата...

Всичко се свеждаше до дресировката. Трябваше да се започне още от най-ранна възраст, дори най-дисциплинираните довоенни ветерани бяха берсеркери по рождение. Палетата, родени след началото на кризата, буквално надушваха зомбитата. За нас миризмата им беше твърде слаба — просто няколко молекули, които вероятно усещахме само на подсъзнателно ниво. Но не всички кучета автоматично ставаха бойци. Първият и най-важен етап беше въвеждащото обучение. Взимахме група кученца или цялото котило и ги затваряхме в стая, разделена по средата с телена мрежа. Те са от едната страна, а Зак — от другата. Не се налагаше да чакаме дълго реакциите им. Първата група наричахме Б. Тези палета започваха да скимтят или вият. Подобна реакция означаваше скъсване на изпита. В сравнение с тях група А бяха коренно различни. Те не откъсваха поглед от Зак, без да помръдват от мястото си, зъбеха се и издаваха гърлено ръмжене, сякаш предупреждаваха: „Назад, уроди!“ Пълен самоконтрол... и точно това се превърна в основа на нашата програма.

Ала дори кучетата да можеха да контролират поведението си, това не означаваше, че ние можехме да контролираме тях. Базовата дресировка вървеше по стандартната довоенна програма. Можеха ли да понасят физически натоварвания? Изпълняваха ли команди? Имаха ли достатъчно интелект и дисциплина, за да станат войници? Беше трудно и отхвърляхме около шейсет процента. Нерядко се случваше кучето да бъде тежко ранено или убито. Сега мнозина наричат подобна дресировка нехуманна, обаче никой не изпитва подобно съчувствие към кинолозите. Да, на нас ни се налагаше да се занимаваме с това, заедно с кучетата, още от първите дни на базовата програма, в продължение на десет седмици. Десет седмици на ИДН^[22].

Обучението беше тежко, особено Упражненията с реален противник. Знаете, че ние първи използвахме Зак на тренировъчната площадка, нали? Преди пехотата, преди специалните части, даже преди „Уилоу Крийк“? Това беше единственият начин да разберем дали наистина ще се справиш — както сам, така и като част от по-голям екип.

Как другояче бихме могли да ги обучим да правят толкова много неща и да изпълняват толкова различни мисии? Методът на завличането например стана особено знаменит след Битката при Хоуп. Всъщност той си беше съвсем простичък — партньорът търси Зак и след като го открие, го води към линията за обстрел. В началото кучетата правеха всичко изключително бързо — тичаха, лаеха и за нула време привличаха мъртъвците към зоната за елиминация. После привикнаха и се успокоиха. Научиха се да се държат само на няколко метра дистанция от зомбитата, след което бавно да отстъпват назад и да завличат подире си възможно най-голям брой цели.

Използвахме и Примамки. Да кажем организирате засада, но не искате Зак да се появи твърде рано. Вашият партньор обикаля край заразената зона и започва да лае едва в далечния ѝ край. Това проработи в много сражения и се превърна в основа за „леминг-тактиката“.

По време на сражението при Денвър военните се натъкнаха на неколкостотин бежанци, които случайно се бяха оказали заключени във висока сграда заедно със заразени, и към момента на атаката всички се бяха превърнали в живи мъртъвци. Преди нашите хора да успеят да щурмуват входа на зданието, едно от кучетата реши да действа по своя инициатива. То се качи на покрива на отсрещната постройка и започна да лае, за да привлече Зак на най-горните етажи. Това проработи перфектно. Изчадията се изкатериха на покрива, видяха плячката, хвърлиха се към нея и полетяха един през друг надолу към паважа. След Денвър леминг-тактиката влезе във всички методики за обучение. Използваше я дори пехотата, и то в случаи, когато нямаше никакви кучета на разположение. Нерядко някой редови боец заставаше на покрива на дадена сграда и привличаше вниманието на инфицираните от съседната постройка.

Най-важната и често възлагана задача на К-9 обаче беше търсенето — при операции от типа на ОП и ПДР. ОП означава „Открий и прочисти“ Кучетата бяха зачислявани към стандартни

подразделения, както при традиционни военни действия... В подобни моменти добрата дресировка наистина се отплаща стократно. Кучетата не само надушват Зак от километри разстояние, но и издават звуци, по които можехме да определяме какво точно да очакваме. Бойците узнаяха всичко необходимо по начина на ръмженето, височината на тона му и честотата на лая. А когато се налагаше акцията да се осъществи без вдигане на излишен шум, се прибягваше до езика на тялото, който беше не по-малко ефективен. Беше достатъчно животното да извие гръбнак и да наежи козината на холката си. След няколко такива мисии всеки компетентен кинолог — а при нас други нямаше — вече разбираше партньора си и от половин поглед. Кучетата-търсачи, открили присъствието на затънал до кръста в калта жив мъртвец или пълзящо сред високата трева зомби, спасиха много животи. Не мога да ви опиша многобройните случаи, когато редови бойци ни изразяваха личната си благодарност за добре обучените четирионги, локализирали своевременно притаените изчадия и спасили по този начин войниците от сигурна смърт.

ПДР пък значи „Патрулиране на далечни разстояния“ Отнася се за операциите, при които партньорът проучва каква е ситуацията дълбоко отвъд защитната линия. Понякога кучетата отсъстваха по няколко дни, прекарвайки цялото това време в заразената зона. Преди да бъдат изпратени там, ги екипирахме със специални приспособления за носене на видеокамера и GPS-устройство, които предаваха данните за броя и разположението на целите в реално време. Бойците можеха да отбележат позициите на Зак на картата и да следят за промяната в обстановката. От чисто техническа гледна точка това бе поразително — истински разузнавателен комплекс в реално време, досущ като онези, които използвахме преди войната. На офицерите много им харесваше. На мене — не. Не мога да изкажа с думи колко ужасно се чувствах — да седиш в някаква уютна климатизирана стая, фрашкана с компютри, където си в пълна безопасност, и да наблюдаваш действията на партньора си, без да можеш с нищо да му помогнеш, ако му се случи нещо. Добре, че впоследствие добавиха и радиостанция към екипировката на кучето, по която можеше да се даде нова команда или поне да се отмени старата. Въпреки това избягвах да работя с подобни приспособления. Защо ли? Ами защото партньорът трябва да свикне с радиостанцията от самото начало. Невъзможно е да вземеш и

да дресираш наново вече обучено куче... Не можеш да научиш старо куче на нови номера. Извинете, неуместна шега. Наслушал съм се на подобни глупости от ония боклуци от разузнаването по време на работата си при тях — стоя си значи аз зад гърбовете им, а те се пулят в тъпите си монитори и само дето не ги целуват от радост заради новото си „информационно-ориентирано средство“. Мислеха се за толкова духовити! Страшно е забавно да те смятат за „средство“.

(Клати глава.)

Същевременно аз стоя прегърбен там и наблюдавам картината от камерата на моя партньор, които се прокрадва през някаква гора, блато или град. Градовете и селата... там беше най-опасно. Именно в такива мисии беше специализирана моята група. Кучешкият град. Чували ли сте някога за него?

Градската военна школа на К-9?

Точно така, беше си истински град — Мичъл, щата Орегон. Изолиран, изоставен и все още гъмжащ от живи мъртвци. Кучешкият град. Всъщност трябваше да бъде наречен „Териерският град“, понеже в Мичъл работеха предимно малки териери. Керн териери, норич териери и Джак Ръсел териери, несравними при работа в тесни пространства и сред развалини и отломки... Лично аз работех с дакел. Представителите на тази порода са идеалните градски бойци. Те са силни, умни и — особено по-дребничките — се чувстват съвсем нормално в закрити и малки пространства. Между другото, именно с такава цел и са развъдени — на немски „дакел“ означава „куче за лов на язовци“^[23]. Поради тази причина някои ги оприличават на кренвириши. С тази форма на тялото дакелите без проблеми могат да се напъхнат в тесните и криволичещи подземни тунели, които язовците са си прокопали за леговища. Сам разбирате, че те по рождение си бяха приспособени към водене на бой в тръбопроводите, каналите и шахтите на градовете. Способността им да се провират през тръби, вентилационни отверстия, между стените и където там се наложи, без да изгубят присъствие на духа, беше най-важното им качество за оцеляване.

(Прекъсват разговора ни. Сякаш по дадена команда, към Дарнъл докуцука куче. Изглежда доста възрастно. Женско е.

Муцуната на животното е посивяла, а козината по ушите и опашката е опадала и отдолу прозира голата кожа.)

Дарнъл (към кучето): Хей, как си, малка госпожице?

(Събеседникът ми я вдига внимателно и я полага в ската си. Тя е дребничка, едва ли тежи повече от три-четири килограма. Прилича ми на гладкокосмест миниатюрен дакел, но тялото ѝ е по-късо от характерното за породата.)

(Към кучето): Как си, Мейз? Добре ли си? (Обръща се към мен): Цялото ѝ име е Мейзи, но никога не сме я наричали така.

„Мейз“^[24] ѝ подхожда повече, не смятате ли?

(С едната си ръка Дарнъл масажира задните ѝ крака, а с другата я чеше по шията. Кучето го гледа с мътните си, засегнати от тежка форма на катараракта очи. Ближе дланта му.)

Чистокръвните се оказаха голямо разочарование. Бяха прекалено нервни и прекалено податливи на заболявания, както често става с кучетата, развъждани от чисто естетически съображения. Ето защо гледахме новото поколение (посочва към животното в ската си) да е плод на кръстоски, които да увеличават както физическата им издръжливост, така и психическата им стабилност.

(Кучето вече е заспало. Дарнъл понижава глас.)

Бяха силни и преминаваха през много тренировки — не само индивидуални, но и в групи за ПДР-мисии. Дългите дистанции, особено из дивите местности, винаги носят рискове. И то не само заради зомбитата, но и заради дивите кучета. Помните ли колко опасни бяха станали? Някогашни домашни любимци и бездомни помияри, деградирали до неузнаваемост и обединени в смъртоносни глутници. Обикновено сновяха из зоните с по-ниска степен на заразеност и си търсеха плячка. Представляваха перманентна заплаха. Поради тази причина множество ПДР-мисии биваха отменени... докато не въведохме тактиката на ескортите.

(Кима към спящото куче.)

В нейния случай имаше два охранители. Понго, който представляваше кръстоска между питбул и ротвайлер, и Парди... не знам какво точно представляваше, но изглеждаше като хибрид между овчарка и стегозавър. Не бих пуснал никой да се доближи до тях, ако не бях покрил базовия норматив с кинолозите им. Направих ги първокласна охрана. Четиринайсет пъти те отблъсваха дивите

глутници и на два пъти встъпиха в сериозни схватки. С очите си видях как Парди настигна един стокилограмов мастиф и раздроби черепа му с мощните си челюсти... Звукът беше ужасяващ дори през микрофона на екипировката му...

Най-трудно обаче ми беше да накарам Мейз да не се разсейва и да се придържа строго към изпълнението на конкретната мисия. Тя все искаше да се бие. (**Усмихва се и поглежда с любов спящия дакел.**) А това си беше напълно излишно, при положение че разполагаше с отлична охрана и трябваше да се концентрира само върху своите задачи. Понго и Парди винаги правеха всичко възможно, за да може Мейз да стигне безпрепятствено до целта си, след което търпеливо я чакаха да приключи и я връщаха вкъщи жива и здрава. А не бяха редки и случаите, когато пътьом даже обезвреждаха по няколко зомбита...

Но плътта на живите мъртвци не е ли опасна?

О, разбира се, ала те никога не ги хапеха. Това неминуемо би ги убило. В началото на войната се натъкахме на множество трупове на полицейски кучета. Просто си лежат, без никакви рани, и чак след време започнахме да разбираме, че смъртта им е настъпила, след като са ухапали заразен. Ето защо дресировката е толкова важна. Кучето трябва да умее да се защитава. Зак има редица физически преимущества, ала способността да пази равновесие не е сред тях. Поедрите кучета можеха да бълснат зомбито между плещките или понадолу и да го повалят по корем на земята. По-дребните пък се бутаха в краката на мъртвеца или подсичаха коленете му отзад. Мейз например предпочиташе точно това и редовно ги поваляше по гръб!

(Кучето се размърдва.)

(Събеседникът ми се обръща към Мейз) О, извинявай, миличка. **(Гали я по врата.)**

(Отново вдига поглед към мен.) Докато Зак се изправи на крака, минават поне десет-петнайсет секунди...

Естествено, нямаше как да се разминем без жертви. Някои кучета падаха, чупеха по някоя кост... Ако мястото на инцидента не бе далеч, кинолозите вдигаха пострадалото животно и го отнасяха на безопасно място. В повечето случаи кучетата дори се връщаха към активна служба след възстановяването си.

А в останалите случаи?

Ако К-9 се бяха отдалечили прекалено много, примерно на операции тип Примамки или ПДР... твърде далеч за спасителните отряди и твърде близо до Зак... Специално по този повод поискахме разрешение за „зарядите на милосърдието“ Това представляваха малки гранати, които можеше лесно да бъдат прикрепени към екипировката на кучето и впоследствие да бъдат взривени дистанционно, в случай че няма никакви шансове за спасение. Обаче така и не ни ги отпуснаха. „Напразно прахосване на ценни ресурси“ — гласеше отговорът на бюрократите. Значи да сложиш край на мъките на войника си беше напразно прахосване на ценни ресурси, а това да го превърнеш във „Фрагмут“ — не!

Бихте ли пояснили?

„Фрагмути“ — това беше неофициалното название на програмата, която за малко — ама наистина за малко! — да получи зелена светлина. Някакъв кретен в щаба бе прочел, че по време на Втората световна война руснациите използвали „противотанкови кучета“ — прикрепляли взривни устройства на гърбовете им и ги обучавали да се завират под нацистките танкове. Вече под бронираната машина, кучето се надигало и притискало контактния детонатор в долната част на корпуса ѝ, в резултат на което и танкът, и животното ставали на парчета. Единствената причина, поради която Иванушките прекратили тази тактика, била същата, поради която програмата така и не бе въведена у нас — ситуацията престанала да бъде критична... В този ред на мисли изниква въпросът: колко критична са очаквали да стане?

Щабните така и не отговориха на този въпрос, но според мен онова, което в действителност ги възпря да направят тази глупост, беше лавинообразната заплаха от повторения на „случая Екхарт“ Чували сте за това, нали? Сержант Екхарт, Бог да я благослови! Тя беше старши кинолог и работеше в ГАС^[25]. Не я познавах лично, никога не съм се срещал с нея... Докато изпълнявал мисия „Примамка“ в околностите на Литъл Рок, партньорът ѝ паднал в яма и си счупил крак. Живите мъртвци се намирали едва на няколко крачки от него. Щом зърнала това, сержант Екхарт грабнала автомат и се хвърлила към него. Някакъв офицер препречил пътя ѝ и започнал да ѝ

дрънка за задълженията и отговорностите на войника, напомняйки й, че има строги заповеди, които трябва да следва. Екхарт изпразнила половината пълнител в устата му. Военната полиция тутакси я повалила на земята, а междувременно тя слушала как изчадията обкръжават партньора ѝ.

Какво станало с нея?

Била осъдена на смърт чрез обесване. Публична екзекуция, голям обществен резонанс... Донякъде го разбирам — дисциплината трябва да се спазва, все пак законът и редът беше единственото, което ни е останало... След този случай обаче настъпиха някои промени. На кинолозите им беше позволено да спасяват партньорите си в проблематични ситуации, даже и с цената на рисък за собствения им живот. Вече не ни смятаха за „ценни ресурси“ — станахме „полуресурси“. За първи път армията ни видя като екип и разбра, че кучето не е просто някакъв апарат, който може да се замени, когато се счупи. Те обърнаха внимание на статистиката на кинолозите, самоубили се след смъртта на партньора им. Знаехте ли, че имахме най-високия процент на самоубийства в сравнение с всички други служби? По-голям, отколкото в специалните части, по-голям, отколкото в регистъра на гробовете... Превъзхождахме дори ония психари от Чайна Лейк^[26]. В Кучешкия град съм се срещал с кинолози от трийсет различни държави! И всички казваха едно и също нещо. Не е важно откъде си, каква е културата и възпитанието ти... чувствата при всички са еднакви. Кой би могъл да преживее подобна загуба лесно и спокойно? Само онзи, който никога не би могъл да стане кинолог поради липса на необходимите качества. Ето кое ни правеше различни от останалите. Умението силно да се привързваме към създание, което дори не принадлежи към нашия биологичен вид. Точно това накара мнозина мои приятели да си пръснат мозъка и точно това ни направо най-успешното военно подразделение в цялата история на американската армия. Да, военните осъзнаха много неща и сами видяха това и в мое лице. Имам предвид случилото се преди години на едно пустеещо шосе някъде в Скалистите планини в щата Колорадо. Скитах се пеша след бягството си от жилището си в Атланта — три месеца на криене и ровене из боклука... Страдах от рахит и треска и бях отслабнал до четирийсет и три килограма. Както си вървях,

забелязах двама души под едно дърво. Опитваха се да накладат огън, а зад тях лежеше малко кученце. Лапичките и муцунката му бяха омотани с връзки за обувки. На главата му чернееше засъхнала кръв. Горкото животинче просто лежеше с изцъклени очи и скимтеше тихичко.

Какво направихте?

Не знам... Честно казано, не си спомням подробностите. Вероятно съм ударил единия с бейзболна бухалка. После я намериха — беше се разцепила от удара... Патрулните пристигнаха точно когато се бях нахвърлил върху другия мъж. Едва ме откъснаха от него, докато го налагах по лицето. Въпреки че тежах само четирийсет и три кила и бях в полумъртво състояние, така бях подредил онзи изрод, че цял живот ще си спомня за мене... Двамата мъже от патрула ме приковаха с белезници за колата и ми удариха няколко шамара, за да дойда на себе си. Това вече си го спомням. Единият от боклуците, които бях нападнал, придържаше строшената си ръка, а другият просто се валяше по земята и кръвта му шуртеше...

— Успокой се, дявол да те вземе! — извика ми лейтенантът. — Какво те е прихванало? Защо се нахвърли като озверял на приятелите си?

— Тоя не ни е никакъв приятел! — възропта онзи със счупената ръка. — Тоя е никакъв шибан психар!

А аз не спирах да крещя:

— Не наранявайте кучето! Да не сте пипнали кучето!

Тогава патрулните просто се разсмяха.

— Боже мили! — възклика единият, гледайки жалката картина, в която бях превърнал двамата изроди.

Лейтенантът му кимна и се обърна към мен.

— Хей, пич! Май имаме работа за теб.

Така ме вербуваха в армията. Понякога човек сам намира пътя си, а понякога той сам те намира.

(Дарнъл гали нежно Мейз. Тя отваря едното си око и шава с олисялата си опашка.)

Какво стана с кучето?

Бих искал да завърша като в анимационен филм на „Дисни“ — да кажа, че кучето стана мой партньор, спаси децата от едно сиропиталище от огъня или още нещо в този дух. Обаче не мога. Тези гадове го бяха удряли по главата, за да го накарат да изгуби съзнание. Поради тази причина слуховите му канали се бяха напълнили с течност. Животното не чуваше с едното ухо и беше оглушало частично с другото. Слава богу, че поне обонянието му беше незасегнато. В крайна сметка, когато го предадох в добри ръце, от него излезе чудесен ловец на пълхове. Успяваше да улови толкова гризачи, че новото му семейство имаше предостатъчно храна за цялата зима. Е, май този край също е достоен за „Дисни“ — с рагу от Мики Маус! (**Смее се тихичко.**) Искате ли да ви споделя нещо потресаващо? Преди не можех да понасям кучета.

Сериозно?

Мразех ги. Нещо повече, презирах ги. Смятах ги за мръсни, вонящи торби с глисти, които само ръсят слюнки, опитват се да изчукат крака ви и пикаят по килима. Господи, колко ги ненавиждах! Бях от онези хора, които ви идват на гости и за нищо на света няма да погалят кучето ви. На работа се подигравах на всички колеги, на чиито бюра забелязвах снимки на домашните им любимци. Бихте ли предположили кой е онзи тип, който ви заплашва, че ще се обади на службата за контрол над домашните любимци, когато вашето пухче лае нощем?

(Сочи себе си.)

Това бях аз. Живеех на една пряка от зоомагазин. Всеки ден на път за работа минавах покрай него и се чудех как така тези сантиментални, антисоциални смотаняци са склонни да хвърлят толкова много пари за едни уголемени, лаещи версии на хамстерите. По време на Голямата паника живите мъртвъци започнаха да се тълпят около въпросния зоомагазин. Не знам къде се беше запилял собственикът, но животните бяха останали вътре. Чувах ги от прозорците на спалнята си. Цял ден, цяла нощ... Някакви си кутрета, родени преди броени седмици... Изплашени мъничета, чието скимтене навярно бе зов за помощ, адресиран към майките им или който там се отзове...

Чувах ги как умираха. Едно след друго, от жажда. Нямаше кой да им сипва вода, нали разбираате? Зомбитата не можеха да проникнат вътре. Когато най-сетне реших да избягам, живите мъртвци продължаваха да се тълпят пред вратата на зоомагазинчето... Какво можех да сторя аз? Нито имах оръжие, нито бях обучен да се бия... Не, просто нямаше как да им помогна. Та аз не можех да помогна на себе си, камо ли пък на тях... Нима можех да направя нещо? Каквото и да било?

(Мейз въздъхва в съня си. Дарнъл продължава нежно да я гали.)

Е, оказа се, че мога.

СИБИР, СВЕЩЕНАТА РУСКА ИМПЕРИЯ

(Хората в това стихийно възникнало поселище живеят в най-примитивни условия. Тук няма нито електричество, нито течаща вода... Зад стената, направена от отсечени в околността дървета, една до друга се гушат схлупени колиби. Най-малката от тях принадлежи на отец Сергей Рижков. Цяло чудо си е как този престарял свещеник е все още жив. Походката му свидетелства за множество военни и следвоенни рани. По време на ръкостискането забелязвам, че всичките му пръсти са счупени. А когато старецът се усмихва, виждам, че и малкото зъби, които не са му избили, са изгнили и почернели.)

За да разберете как точно се превърнахме в „религиозна страна“ — и как тази страна всъщност води началото си от човек като мен, — първо трябва да проумеете същността на нашата война срещу живите мъртви.

Както и в редица други конфликти, и този път най-важният ни съюзник се оказа Суровата зима. Хапещият студ, който се усили още повече, когато небето над планетата помръкна, ни даде време, за да се подгответим за освобождаването на отечеството. За разлика от Съединените щати ние водехме война на два фронта. От запад имахме естествената преграда на планината Урал, а от югоизток ни връхлитаха азиатските пълчища. В Сибир положението се беше стабилизирано, ала и там не беше безопасно. От Китай и Индия не спираха да прииждат бежанци, а голяма част от замръзналите твари се размразяваха напролет. (Между другото, това продължава и до днес.)

Имахме волнища нужда от мразовитите зимни месеци, за да реорганизираме военните си сили, да наложим ред сред населението и да разпределим големите си запаси от военно снаряжение.

Ние не разгърнахме мащабно военно производство като някои други държави. В Русия нямаше Департамент по стратегически ресурси; нямаше никаква промишленост, а само най-необходимото, за да нахраним хората и да им помогнем да оцелеят. За сметка на това имахме наследството на военнопромишления комплекс на една от най-могъщите страни в света. Зная, че на Запад сте се смеели над „съветската лудост“: „Параноичните Иванушки произвеждат танкове и оръдия, а народът им иска коли и масло.“ Да, Съветският съюз може и да беше изостанал и неефективен, а икономиката ни се сгромоляса под тежестта на военното съревнование със САЩ, ала когато Родината Майка ни призова, именно това спаси децата й.

(Той посочва избелелия плакат на стената. На него се вижда призрачният образ на стар съветски войник, който се навежда от небесата и подава автомат на благодарно руско детенце. Отдолу пише на руски: „Спасибо, дедушка!“^[27])

Служих като армейски свещеник в трийсет и втора мотострелкова дивизия. Това бе подразделение от категория „Д“ — поради тази причина ни даваха снаряжение от четвърти клас, най-старото в целия арсенал. Със своите ППШ и трилинейки^[28] приличахме на излезли от филм за Великата отечествена война. Можехме само да си мечтаем за вашите красиви нови бойни униформи. Ние носехме рубашките на нашите дядовци — груби, плесеняси и проядени от молци, които изобщо не пазеха от студа и предлагаха нулева защита срещу ухапвания.

Дадохме много жертви — предимно в градските боеве, — навече заради некачествени боеприпаси. Тези патрони бяха по-стари от нас; някои от тях лежаха в сандъци под снега и дъжда още от времето, когато Сталин е отронил последния си дъх. Никой не можеше да е сигурен, че оръжието му няма да засече точно в момента на нападение от страна на зомбитата. А в трийсет и втора мотострелкова дивизия това доста често се случваше.

Армията ни не беше организирана и стегната като вашата. Не владеехме нито плътните ви малки карета тип „Радж-Сингх“ нито икономичната бойна тактика „един изстрел — един убит“ Нашите

сражения бяха хаотични и кървави. Обстреляхме противника с едрокалибрени картечници като старата „Дашка“^[29], обливахме го с огън от вехти огнехвъргачки, засипвахме го с град от ракетите на Катюшите и го газехме с веригите на праисторическите танкове Т-34. Естествено, това беше крайно неефективно и разточително, ето защо не е никак чудно, че давахме прекалено много ненужни жертви.

Първата голяма битка се разигра в Уфа. Оттогава насетне спряхме да влизаме в градовете. В тези първи месеци научихме много неща — особено докато се юрвахме презглава сред развалините след дългите часове на жесток артилерийски обстрел, отвоювайки район след район, къща след къща, стая след стая... Всичко това беше съпътствано от твърде много зомбита, твърде много засечки и твърде много ухапани войници.

За разлика от вас, ние не разполагахме с Л-таблетки^[30]. Единственото средство за избавление от инфекцията беше куршумът. Но кой да натисне спусъка? Само не и другите войници. Убийството на боен другар, дори и да е заразен, прекалено силно напомняше за децимацията. Каква ирония, а? Та нали именно децимациите дадоха на войниците ни сила и дисциплина да направят всичко — всичко, с изключение на това. Да помолиш или да заповядаш на един боец да убие друг — това значеше да пресечеш границата, отвъд която още тлеят въглените, заплашващи да разпалят поредният метеж.

Първоначално отговорността бе възложена върху ръководството, офицерите и старшите сержанти. Струва ми се невъзможно да се измисли по-ужасно решение на проблема. Всеки ден да гледаш в очите тези хора — тези момчета, за които носиш отговорност, с които се сражаваш рамо до рамо, с които делиш хляб и одеяло... Тези момчета, чийто живот спасяваш... и които спасяват твоя живот. Кой ще е в състояние да се съсредоточи над непосилното бреме на командването, след като веднъж е извършил подобна постыпка?

Постепенно започна да ни прави впечатление, че полевите ни командири започват да деградират. Да пренебрегват дълга си, да пиянят, а по-късно — и да се самоубиват. От един момент нататък стана страшно, понеже самоубийствата сред началството взеха да придобиват характер на епидемия. Нашата дивизия изгуби четирима опитни командири, трима младши лейтенанти и един майор — и всичко това по време на първата седмица на първата ни голяма

кампания. Двама лейтенанти се застреляха — единият веднага след убийството на заразен, а другият по-късно същата вечер. Третият взводен командир си избра малко по... как да го нарека... „пасивен“ метод, който нарекохме „самоубийство в бой“ Той съвсем преднамерено се хвърляше в най-опасните мисии и се държеше по-скоро като безразсъден редник, отколкото като отговорен водач. Загина, докато се мъчеше да се справи с десетина изчадия, въоръжен само с щик и нищо друго.

А майор Ковпак сякаш изчезна вдън земя. Никой не помнеше кога точно се изгуби. Знаехме само, че нямаше как да е станал жертва на зомбитата. Районът беше чист и никой — абсолютно никой — не напускаше периметъра без подходящ ескорт. Вътре в себе си обаче всички се досещахме какво се е случило. Полковник Савичев официално заяви, че майорът е бил изпратен на далечна разузнавателна мисия, от която не се е върнал. Полковникът дори го препоръча за Орден за Заслуги към Родината първа степен. Хорската мълва обаче не може да бъде озаптена, а за бойния дух на едно подразделение няма нищо по-страшно от вестта, че някой от офицерския състав е дезертиран. Да ви кажа честно, не го обвинявах — нито тогава, нито сега. Ковпак беше свестен човек и силен лидер. Преди кризата беше воювал три пъти в Чечня и веднъж в Дагестан. Когато мъртвите започнаха да възкръсват, той не само предотврати метежа в своя отряд, но и поведе всички пешком, с цялото им там снаряжение и носилките с ранените, от Курта в планините Салиб чак до селцето Манаскент на брега на Каспийско море. Преодоляването на това разстояние им отне шейсет и пет дни, по време на които отрядът премина през трийсет и седем сериозни схватки! Трийсет и седем, представяте ли си? Майорът преспокойно можеше да стане инструктор — беше заслужил това право — и между другото Ставката^[31] дори му го предложи на базата на изключителния му боен опит. Той обаче отказа и пожела възможно най-скоро да бъде върнат обратно на фронта. И ето че сега този герой беше станал дезертьор. Хората го нарекоха „Втората децимация“ — в онези дни почти всеки десети офицер избираще да сложи край на живота си — и тази децимация за малко да опрости всичките ни усилия.

Логичната и единствена алтернатива беше да позволим на момчетата собственоръчно да се лишават от живота си. И до сега

виждам лицата им пред мисловния си взор — мръсни и пъпчесали, със зачервени, ококорени от ужас очи, докато захапваха дулото... Какво друго да сториш? Не след дълго инфектиралите войници започнаха да се самоубиват масово — всички ухапани се събираха в полевата болница и едновременно натискаха спусъка. Навярно ги е утешавала мисълта, че не умират сами. Може би това е била единствената утеша, на която са можели да се надяват. Защото аз като свещеник нямаше как да им я дам.

Бях религиозен човек в страна, която отдавна бе изгубила вярата си. Десетилетията на комунистическа диктатура, последвана от жестоката меркантилност на привидната ни демокрация, оставиха цяло поколение руснаци със смътна представа за „опиума за народите“ и необходимостта от него. Като армейски свещеник моето задължение беше само да събера писмата на обречените войници до близките им и да им раздам по чаша водка, стига да съм в състояние да я осигуря, естествено... Сам виждате колко безсмислено беше съществуванието ми, нали... и като гледах как се управлява страната и накъде я водят държавниците ни, не хранех измамни надежди, че нещо ще се промени.

Ала ето че промяната дойде. Това се случи малко след сражението за Кострома, само няколко седмици преди мащабното ни настъпление към Москва. Отидох в лазарета, за да изпълня последните желания на заразените. Бяха ги разположили поотделно — на едно място бяха тежко засегнатите, а на друго — онези, които все още бяха с ума си и в сравнително добро здраве. Първото момче се оказа на не повече от седемнайсет години. По-добре да беше ухапано, ала не би! Ръцете на зомбито били откъснати от веригите на самоходната артилерийска установка СУ-152. Останали само късове плът и изпочупени раменни кости, остри като пики. Именно те пробили ризата на младежа. Ако ръцете на зомбито бяха цели, само щеше да сграбчи нещастника. Момчето лежеше на походното легло и от корема му течеше кръв, лицето му беше пепеляво, а ръцете му продължаваха да стискат винтовката. До него, наредени в редица, лежаха още петима войници. Както винаги, аз им казах, че ще се моля за душите им. Те или свиваха равнодушно рамене, или вежливо ми кимваха. Както винаги, взех писмата им и им предложих да пийнем... Даже им раздах няколко цигари от командира. Ала въпреки че бях правил

това толкова много пъти, този път сякаш беше по-различно. Нещо се зараждаше вътре в мен — никакво странно, гъделичкащо усещане, което започна да пълзи нагоре през сърцето и белите ми дробове. Когато обречените бойци притиснаха дулата на винтовките под брадичките си, цялото ми тяло неудържимо затрепери.

— На „три“ — каза най-старшият. — Едно... две...

Ала не успя да довърши. Седемнайсетгодишният момък отлетя назад и падна на земята. Потресени, другите се вторачиха в дупката, зейнала в челото му, след което погледът им се отмести към пистолета в ръката ми... Божията ръка.

Господ ми беше проговорил. Словата му звънтяха в главата ми.

— Никакви грехове повече — рече ми Той. — Отсега нататък нито една душа вече няма да отива в Ада.

Всичко бе тъй ясно, тъй прости чко. Губехме твърде много офицери, тъй като ги карахме да погубват войниците, а самият Господ Бог губеше твърде много добри души, когато бойците се опетняваха с греха на самоубийството. Ибо то е грях и ние, Неговите слуги — тези, които доброволно сме избрали да бъдем Негови пастири на земята — сме единствените, длъжни да носят кръста на освобождението на душите, заключени в заразените тела! Точно това казах и на дивизионния командир, когато той научи за постъпката ми, и същите слова бяха предадени на всички армейски и дори гражданска свещеници из цялата Матушка Русия.

Онова, което впоследствие стана известно под названието „окончателното очистване“, беше само първата искра на религиозния плам, която превъзхождаше по своя мащаб дори иранската революция от осемдесетте години. Господ Бог знаеше, че децата Му твърде дълго са били лишени от Неговата любов. Те се нуждаеха от наставление, от храброст, от надежда! Може да се каже, че именно поради тази причина ние излязохме от войната със зомбитата като вярващ народ и в момента продължаваме да преустроиваме държавата си върху свещения фундамент на тази вяра.

Как смятате, има ли доза истина в слуховете, че вашата религиозна философия е била преиначена в угода на политиката?

(Пауза.)

Не ви разбирам...

**Президентът ви сам се провъзгласи за глава на църквата...
Нима националният водач не бива да усеща божията любов?**

Но какво ще кажете за организирането на свещеници в „ескадрони на смъртта“ и множеството убийства на хора под предлог, че се извършва „очистване на жертвите на заразата“?

(Отново пауза.)

Не разбирам за какво говорите.

Не е ли това причината, поради която настъпи разрыв в отношенията ви с Москва? И точно затова сега сте тук, на заточение в Сибир?

(Продължителна пауза. Отвън се чуват стъпки. Някой се приближава. Хлопане по вратата. Отец Сергей отваря ивиждам, че на прага е застанало малко детенце. Облечено е в парцаливи дрипи. Бледото му, изплашено лице е изцапано с кал. Момченцето трескаво обяснява нещо на местното наречие, на няколко пъти повишава рязко тон и сочи към пътя. Старият свещеник кима сдържано, потупва хлапето по рамото и се обръща към мен.)

Благодаря ви, че наминахте. Сега моля да ме извините.

(Когато ставам, за да си тръгна, той вдига капака на големия дървен сандък, намиращ се до леглото му. Забелязвам, че вади оттам Библия и пистолет от времената на Втората световна война.)

НА БОРДА НА КОРАБА ОТ ВМС НА САЩ „ХОЛО КАЙ“, НЕДАЛЕЧ ОТ БРЕГА НА ХАВАЙСКИТЕ ОСТРОВИ

(„Дийп Глейдър 7“ прилича по-скоро на двукорпусен самолет, отколкото на миниподводница-катамаран. Лежа по корем от страната на десния борд и гледам право през дебелия, прозрачен носови отсек. Моят пилот — Майкъл Чой, ми маха от левия борд. Чой е от „ветераните“ и вероятно е най-опитният навигатор в Корпуса по дълбоководни операции към военноморския флот на САЩ. Посребрените му слепоочия и мрежата от бръчици около очите никак не се връзват с експлозивния му, почти детински ентузиазъм. Когато крановете на плаващата база „Холо Кай“ ни спускат в неспокойните води на Тихия океан, забелязвам как в

(Чой се прокрадват някои характерни за сърфисткия жаргон думички и изрази.)

Моята война така и не приключи. Даже може да се каже, чешибаниите не намаляват, а точно обратното — увеличават се. Всеки месец разширяваме полето на действията си и увеличаваме нашите материални и човешки ресурси. Казват, че от ония са останали поне още двайсет-трийсет милиона; затова уродите непрекъснато изскачат с прибоя на брега или се омотават в рибарските мрежи... Поради тая причина си е доста опасничко да бачкаш на крайбрежна нефтена платформа или да поправяш някой от трансатлантическите кабели — всеки момент някой жив мъртвец може да те докопа... Ето защо работата при нас с лопата да я ринеш — гмуркаме се надълбоко, проследяваме ги, локализираме ги, стараем се да предскажем накъде ще се насочат и, ако може, разбира се, да предупредим своевременно хората.

(Врязваме се рязко сред пенестите вълни. Чой се усмихва, проверява инструментите си и превключва радиостанцията си в режим на комуникация с плаващата база. От Външната страна на прозрачния куполовиден нос на миниподводницата се появява бяла пяна, която само след секунда отстъпва място на дълбоките води. Потапянето е започнало.)

Няма да ме питате за акваланги или титаниеви костюми срещу акули, нали? Питам, понеже тези глупости нямат нищо общо с моята война. Харпунни оръдия, мрежи срещу зомбитата... не съм аз човекът, който да ви помогне за тези неща. Ако ви интересуват играчките на цивилните, да бяхте се обърнали към цивилните...

Но нали военните също са използвали подобни приспособления?

Само при операции в мътна вода и почти винаги заради изгъзиците на армейските чукундури. Лично аз никога не съм слагал неопренов костюм или акваланг... е, поне в сражение. Моята война протичаше във ВКПАН — водолазен костюм с поддържане на атмосферно налягане. Нещо като смесица между космически скафандр и доспехи. В общи линии, технологията на създаването му може да се проследи неколкостотин години назад в миналото, когато на

един тип^[32] му хрумнало, че може да използва за подводни спускания бъчва с илюминатор и дупки за ръцете. След него вече се появяват прочутите „Тритония“ и „Нойфелд и Кунке“ Те изглеждаха като излезли от някой научно фантастичен филм от петдесетте. „Роби Робота“ и тем подобни олигофрени... Всички тези приспособления обаче бяха захвърлени на произвола на съдбата, когато... Наистина ли ви е интересно?

Да, продължавайте.

Всички тези приспособления бяха забравени, когато измислиха акваланга. Сещаха се за тях само когато изскачаше необходимост от наистина дълбоководни гмуркания, примерно покрай работата на крайбрежните нефтени платформи... Нали разбирате — колкото по-дълбоко се спускате, толкова по-голямо става налягането; а колкото по-голямо е налягането, толкова по-опасно става за акваланга или каквото там друго оборудване ползвате на базата на смесените газове... Налага се водолазът да прекарва по няколко дни, а понякога и цяла седмица, в декомпресионна камера. Ако поради някаква причина е изплувал твърде бързо на повърхността, има голям риск да се развие кесонна болест, емболия, мехурчета газ в кръвта, в мозъка^[33]... Няма да споменавам дългосрочните последици като некрозата на костите и просмукването на тялото с вредни вещества, на които изобщо не им е там мястото...

(Чой замълква, за да провери изправността на всички прибори.)

Най-безопасният метод при дълбоководните гмуркания е да обгърнеш цялото си тяло в нещо като балон, където налягането е същото като на повърхността.

(Той посочва вътрешността на миниподводницата.)

Например както сме ние с вас сега — в безопасност, напълно защитени и все още на повърхността, съдейки по телесните ни усещания. Същото нещо се осигурява и от водолазния костюм с поддържане на атмосферно налягане. Дълбочината на потапянето и неговото времетраене са ограничени единствено от параметрите на конкретния модел и разновидност.

Тоест той е нещо като персонална подводница, така ли?

По-скоро подводен апарат. Подводницата може да престои години на дъното, ако системите й за производство на енергия и въздух са в изправност, докато подводните апарати ви осигуряват доста пократък престой под водата, съизмерим с подводниците от Втората световна война или тази, в която се намираме в момента.

(Водата започва да потъмнява и да придобива наситен тъмнолилав оттенък.)

Самата природа на водолазния костюм с атмосферно налягане и фактът, че той на практика представлява нещо като броня, защитаваща те от околната среда, го правят идеален за бой в дълбоките тъмни води. Не задрасквам от играта тънките водолазни костюми — противоакуловите, неопреновите и така нататък... С тях вие сте десет пъти по-маневрени, бързи и пъргави, ала те са пригодни най-вече за малки и плитки водоеми... И в случай че живите мъртвци се доберат до вас, става голямо мазало. Виждал съм неопренови гмурци със счупени ръце, пукнати ребра, строшени вратове... Опасността да се удавиш, ако разкъсат въздухопровода ти или изтръгнат регулатора от устата ти, също е голяма. Това се отнася и за „сухите“ хидрокостюми с подсилено покритие тип „меш“. Нагледал съм се на колеги, изгубили живота си поради тази причина, както и на множество водолази, подгонени от изчадията към повърхността, в резултат на което емболията просто довършваше започнатото от Зак.

Това често ли се случваше с гмуркачите с подсилени „меш“-костюми?

Да, особено в началото, но с нас — никога. Рискът от физическа опасност беше сведен до минимум. Нормално — все пак тялото и животоподдържащите системи са капсулирани в излята от алуминий или композитни материали обвивка с повищена здравина. А повечето съченени модели се изработваха от стомана или титаниеви сплави. Както и да се опитва Зак да ви нарани или ухапе... дори и да успее да ви сграбчи за ръката или крака... абсолютно невъзможно е да ви откъсне крайник. А ако поради някаква причина се наложи спешно да излезете на повърхността, просто изхвърляте баласта или двигателя (ако разполагате с такъв), и — готово! Всички костюми от този тип имат висока плавучест, неслучайно това е залегнало още в проектирането им. Изскачайте като тапа. Единственият риск е Зак да се

захване за вас, докато изплавате... На няколко пъти мои приятели се издигаха на повърхността с неканени пътници, вкопчили се в тях не на живот, а на смърт... Или по-скоро *несмърт*.

(Подхилва се.)

Екстремното издигане на повърхността почти никога не се случваше по време на бой. Повечето модели водолазни костюми с поддържане на атмосферно налягане обезпечават жизнени функции — при това в авариен режим! — в рамките на четирийсет и осем часа. Няма значение колко живи мъртвци са ви се лепнали, няма значение дали са ви засипали някакви отломки, нито пък дали краката ви са се омотали в някой подводен кабел... Можете просто да си седите тихо и кротко, в пълен комфорт и безопасност, докато кавалерията не пристигне и не ви реши проблема. Обърнете внимание, че никой от нас не се гмуркаше сам! Доколкото ми е известно, най-дългият интервал, в който наш колега с ВКПАН е чакал идването на помощта, е шест часа. Няма да ми стигнат пръстите на ръцете, за да изброя колко пъти някой от нашите е засядал някъде, след което се е обаждал, докладвал е за ситуацията и е добавял, че тъй като не се намира в непосредствена опасност, спокойно можем да го спасим след като отрядът изпълни належащите си задачи.

Споменахте за различни модели водолазни костюми с поддържане на атмосферно налягане... Тоест не е имало само една разновидност?

О, да — имаше гражданска, военни, стари, нови... добре де, относително нови. Не можехме да произвеждаме такива костюми по време на войната, ето защо се налагаше да работим с онова, което вече имахме в наличност. Някои от най-старите се бяха появили още през седемдесетте години на двайсети век. Имам предвид „ДЖИМ“ и „САМ“ Радвам се, че не ми се е налагало да се потапям в тях. Имаха само универсални шарнири и малки илюминатори вместо прозрачен купол за главата, да не говорим за най-ранните им версии... Познавах един пич от британските подводни спецчасти. Човекът имаше огромни кървави мехури от вътрешната страна на бедрата — там, където шарнирите за движение на долните крайници влизаха в контакт с кожата му... Иначе момчетата от британските подводни спецчасти са

невероятни професионалисти, страшни пичаги... обаче за нищо на света не бих работил с тяхната екипировка.

Имахме три базови модела, приети на въоръжение в американските военноморски сили. „Хардсюйт 1200“, „Хардсюйт 2000“ и „Марк 1 Екзосюйт“^[34]. Аз най-много си обичах екзо-то. Падате ли си по научна фантастика? Тая джаджа изглеждаше така, все едно са я направили за сражения с гигантски космически термити, екзо-то беше доста по-компактно в сравнение с другите два модела и беше достатъчно лек, за да може спокойно да се плува с него. Това бе основното му преимущество пред хардсюйт-ите, както и пред всички останали водолазни костюми с поддържане на атмосферно налягане. Възможността да изпревариш противника, дори когато си без електрически апарати или двигател, напълно компенсираше неспособността да се почешеш там, където те е засърбяло. Помасивните и твърди костюми са доста по-просторни отвътре; това ти позволява да движиш ръцете си покрай тялото и да управляваш спомагателното оборудване.

Какво представляваше то?

Тук влизат прожекторите, видеокамерата, хидролокаторът... Костюмите тип „хардсюйт“ представляват пълноценни единици, оборудвани с всички възможни екстри. Докато екзо-то има по-скоро базово оборудване. Това обаче си има своите плюсове — не се налага да се занимаваш с отчитане на данните и да се разсейваш с апаратурата... Моделът „Екзо“ беше гъвкав и семпъл — позволяващ ти да се концентрираш върху оръжието си и пространството пред себе си.

Какви оръжия използвахте?

В началото автомата М-9, който представляваше евтина модифицирана имитация на руския АПС^[35]. Казвам „модифицирана“, защото нито един водолазен костюм с поддържане на атмосферно налягане не притежаваше нещо, подобно на длан. Трябваше да се задоволите или с четири големи нокътя, или с най-обикновени промишлени клещи. И едното, и другото се използваха успешно в ръкопашните схватки — сграбчваш Зак за главата и стискаш, докато не пръснеш черепа му, — но бая трудничко ще натиснеш спусъка. Да не

кажа невъзможно. В това отношение М-9 вървеше работа, понеже се закрепваше към предмишницата и започваше да стреля чрез електрически импулс. Автоматът вървеше в комплект с лазерен прицел за по-голяма точност и затворени във въздушна капсула пълнители, в които се криеха десетсантиметрови стоманени игли. Основният проблем на М-9 беше, че той бе предназначен за операции на неголяма дълбочина. И при нашите условия на работа буквално се сплескваше като яйчена черупка. Година по-късно получихме далеч по-ефикасния и нов модел М-11. В интерес на истината, той беше измислен от същия пич, дето изобрети и Хардсюйт-а, и „екзо-то“... Надявам се, че са дали цяла камара ордени на лудия канадец, защото без него сега яко да духаме супата. Естествено, ония задници от „ДеСтРес“ веднага се размрънкаха, че производството щяло да струва твърде скъпо. Не спираха да ни убеждават, че за схватките със Зак са ни напълно достатъчни допотопните клещи и наличните строителни инструменти.

Какво ги накара да променят мнението си?

Случилото се на норвежката платформа „Трол“. Бяхме в Северно море и ремонтирахме въпросното съоръжение за добив на природен газ, когато изневиделица се появиха ония... Очаквахме, че можем да бъдем атакувани — все пак шумът и светлината на строителните площадки винаги привличат вниманието на зомбитата, — но никой не подозираше, че наблизо има цяла орда немъртви изчадия. Един от часовите даде сигнал за тревога, ние се втурнахме към него и изведнъж бяхме завлечени надолу. Няма по-ужасно нещо от ръкопашен бой под вода. От дъното се издига мътилка, видимостта се снижава драстично и все едно се биеш в чаша, пълна с мляко. Зомбитата не просто умирят, когато ги удариш, а се разпадат, в резултат на което мътилката от дъното се примесва с късове плът, мускулна тъкан, органи, мозъчно вещество... Сегашните хлапета — мамка му, говоря като някакъв дъртак, но това е самата истина — имат водолазни костюми с поддържане на атмосферно налягане „Марк-3“ и „Марк-4“, които са снабдени със специална сканираща апаратура при нулева видимост. Тя върви в комплект с хидролокатор със сигнал за цветно изображение и оптика, пригодена за условия на недостатъчна или никаква осветеност. Картината се предава чрез индикаторна система на предната страна на шлема, точно пред лицето ти — досущ като в

изтребител! Добавете чифт стереохидрофони и ще получите реално сензорно преимущество пред Зак. За съжаление, това не беше нашият случай, когато за първи път се потопих с екзо-то. Нищо не виждахме, нищо не чувахме; дори не усещахме дали някой не се опитва да ни сграбчи изотзад.

Защо?

Защото единственият съществен недостатък на водолазния костюм с поддържане на атмосферно налягане е пълното отсъствие на тактилни усещания. Материята на костюма е твърда и вие не можете да почувствате нищо от външния свят, дори ако Зак ви е сграбчил с две ръце. Ако живият мъртвец не започне активно да ви дърпа, разтърска, да се мъчи да ви събори по гръб или да ви преобърне, така и няма да узнаете какво се случва около вас, докато не се окажете лице в лице с изчадието. Онази нощ край „Трол“ прожекторите на шлемовете ни само влошаваха положението, понеже светлината, която излъчваха, изваждаше от мрака ту нечия гнила ръка, ту нечие мъртво лице... Тогава за първи и единствен път ми стана страшничко... нали разбирате, не се изплаших, а просто ми стана страшно... рееш се сред мътилката и ненадейно точно пред теб изскача някаква разложена физиономия! Цивилните работници от платформата отказаха да се върнат на работа — въпреки заплахите от тежки санкции и глоби! — докато не ни въоръжат и екипират по-добре. И без друго вече бяха изгубили предостатъчно хора. Не искам и да си представя какво е било! Ти си във водолазен костюм от „сухия“ тип, работиш в пълен мрак, очите ти парят от светлината на заваряващата горелка, а тялото ти или се е вкочанило от ледената вода, или гори от врятата вода, бълвана от системата... И изведнъж усещаш онези ръце... или зъби. Съпротивляващ се, викаш за помощ, мъчиш се да се откопчиш, да отплуваш, докато те разкъсват на парчета... Може би на повърхността ще изплава част от тялото ти, а може би ще изтеглят единствено спасителния ти буй. Точно тогава бе сформиран Корпусът по дълбоководни операции към военноморския флот на САЩ. В началото основната ни задача беше да защитаваме водолазите от нефтените платформи, за да могат съоръженията да продължат да функционират, но впоследствие периметърът на дейността ни се разшири и се заехме

с хигиенизирането на бреговите плацдарми и прочистването на заливите.

Хигиенизиране на бреговите плацдарми?

Да, помагахме на моряците да достигат безпроблемно бреговете. На Бермудските острови, по време на първата вълна на морския десант, осъзнахме, че бреговите плацдарми се намират под постоянната обсада на зомбита, излизящи от прибоя. Наложи се да изградим безопасен периметър — да разположим предпазна мрежа под формата на полукръг около предполагаемото място на дебаркирането. Щеше да е достатъчно дълбоко, за да не пречи на корабите, и в същото време достатъчно високо, за да не може Зак да преодолее преградата.

Така влязохме сериозно в играта. Две седмици преди десанта корабът заставаше на котва на няколко мили от сушата и включваше активния си сонар. По този начин привличаше вниманието на Зак далеч от брега...

Така не се ли привличаха и зомбита от дълбините?

Офицерите казваха, че това било „приемлив риск“. Мисля, че никой не бе в състояние да предложи нещо по-добро. Ето защо в операцията участваха водолази. За гмуркачите с неопренови костюми там беше прекалено опасно. Знаехме, че под кила на кораба се събират множество живи мъртвъци и че ако сонарът ненадейно замълкне, ще се превърнем в идеални мишени. На практика обаче притесненията ни се оказаха напразни. Нападенията ставаха изключително рядко, а след разполагането на мрежите успехът беше почти стопроцентов. Всичко, което ви трябваше, беше единствено неголяма група за наблюдение, която да застреля случайните зомбита, опитващи се да се изкатерят по преградата. В подобни операции нямаха реална нужда от нас. Офицерите също го осъзнаха и след първите три успешни десанта отново се върнаха към гмуркачите с неопренови костюми.

Ами прочистването на заливите?

Да, тук вече работата беше доста по-сериозна. Тези операции започнаха да се провеждат в последните етапи на войната, когато трябваше да се прочиства не само една тясна крайбрежна ивица, както в случая с бреговите плацдарми, а цял залив, където щяха да навлязат

кораби със сериозен тонаж и газене. В тези мащабни операции взимаха участие гмуркачи, водолази и дори гражданска доброволци, екипирани само с акваланг и харпун. Лично аз помагах в „хигиенизирането“ на Чарлстън, Норфолк, Бостън... да, шибаният Бостън!... както и майката на всички подводни кошмари — Града на героите. Знам, че пехотинците обожават да се бият в гърдите колко заслуги имали за отвоюването на града, но я си представете един друг такъв град — само че подводен! Град на потопени кораби, самолети и коли, пълен с отломки от всякакъв род и вид. По време на евакуацията на много плавателни съдове се опитваха да освободят повече място, като изхвърляха най-различни неща зад борда. Дивани, тостери, компютри... и цели планини от дрехи... Плазмените телевизори винаги хрущяха, когато стъпваш отгоре им, и всеки път ми се струваше, че ходя върху кости. Имах чувството, че зад всяка пералня и сушилня се спотайва жив мъртвец, и че по всяка купчина от изпочупени климатици се катери по някое зомби. Най-често това се оказваше само игра на въображението ми, но имаше и случаи, когато... Най-ужасното, най-гадното от всичко беше да ти възложат прочистване на потънал кораб. Все изникваха по няколко кораба, претърпели корабокрушение недалеч от брега. А някои — като „Франк Кейбъл“ например — бяха потънали точно пред входа на залива. „Франк Кейбъл“ бе плаваща база за снабдяване на подводници, превърната в бежански кораб. Преди да го изкарят на повърхността, от нас се искаше да проверим всяка шибана каюта вътре в него! Единствено тогава екзо-то ми се стори твърде тежко и тромаво... Естествено, не си удрях главата във всеки коридор, но именно така се чувствах. Повечето люкове бяха задръстени от отпадъци, в резултат на което трябваше да си пробиваме път с цената на кански усилия... Повърхността на някои палуби бе проядена от корозията и едва се крепеше на мястото си. Тъкмо си пробивах път през една камара отломки, когато подът под мен изведнъж се продължи и аз се озовах в машинното отделение. А изчадията там бяха стотици. Буквално затънах сред отвратително море от крайници, ръце и късове гниеща пъlt. Ако някога започна да страдам от подобни натрапчиви кошмари... не казвам, че сега ме измъчват подобни сънища, защото не е така... навярно отново ще се озова там, само че съвсем гол, лишен от защитата на водолазния костюм...

(Изненадан съм колко бързо се спуснахме на дъното. То изглежда като забравена от бога пустош. Там, където пада светлинният сноп на прожекторите ни, потрепва овално бяло островче. Виждам изпочупени останки от корали, вероятно смачкани от живите мъртвци.)

Ето ги.

(Надигам глава и веднага ги забелязвам. Около шейсетина на брой. Сякаш се материализират от подводния мрак и очертанията им стават все по-видими с всеки следващ миг.)

А ето ни и нас.

(Чой се спира над тях. Мъртвците се протягат към светлините ни; очите им са изцъклени, а устите — широко отворени. Виждам бледочервения лъч на лазера, който се спира върху първата цел. Миг по-късно в гърдите на изчадието се забива малка стреличка.)

Хайде пак...

(Чой насочва лъча към следващата си мишена.)

И пак...

(Едно по едно, зомбитата биват награждавани с несмъртоносни изстrelи в гърдите.)

Умирам си от желание да ги усмъртя. Обаче нямам право, понеже целта е да бъдат проучени и да се изгради система за ранно предупреждаване. Давам си сметка, че ако разполагахме с необходимите ресурси, досега да сме видели сметката на всичките... Обаче...

(Той изстреля шестата стреличка. Досущ като останалите живи мъртвци, и това зомби не обръща никакво внимание на малката дупчица в гърдите си.)

Как изобщо продължават да са живи? Как е възможно да са все още тук? На свeta няма нищо по-разящдащо от солената вода. Тези изчадия трябваше да изчезнат дълго преди онези на сушата. Дрехите им отдавна са разложени, както всяка нормална органична материя, подложена на въздействието на океанска вода...

(фигурите под нас наистина са лишени от каквото и да е одеяние.)

Така че защо не се разлагат? Заради температурата на тези големи дълбочини или заради налягането? И откъде имат такава издръжливост на високо налягане? Та на подобна дълбочина човешката нервна система се превръща в желе! Не би следвало даже да стоят и да се движат, да не говорим, че явно все още могат и да „мислят“ какво да нападнат, ако може така да се каже... Как го правят? Сигурен съм, че някой горе, нависоко, знае всички тези отговори и не ми ги казва, само защото...

(Чой замърква, понеже вниманието му внезапно е привлечено от мигащата лампичка на приборния панел.)

Хей, я погледнете това!

(Поглеждам към индикатора на панела пред мен. Нищо не ми говори.)

Току-що напипахме доста силен радиоактивен фон. Навярно е от Индийския океан; предполагам, че е свързан по някакъв начин с иранците или пакистанците... Или пък с онази китайска комунистическа подводница, потопена край Манихи... Как смятате?

(Чой изстреля поредната стреличка.)

Вие сте голям късметлия. Това е една от последните разузнавателни дълбоководни мисии с участието на хора. От следващия месец нататък ще се провеждат само от ДУТС — тоест от изцяло дистанционно управляеми транспортни средства.

Но нали имаше редица спорове по повод използването на ДУТС в сражения...

Глупости! Есетрата^[36] още си я бива! Никога няма да позволи на Конгреса да ни замени с разни роботчета! Виж, що се отнася до разузнавателните дълбоководни мисии...

Тоест според вас доводите на поддръжниците на ДУТС са несъстоятелни...

Много ясно! Вие да не би да смятате, че роботите са по-ефективни в бой от водолазите? Нищо подобно! Всички тия приказки за „ограничаване на човешките жертви“ са пълна простотия! Ние никога не сме губили човек досега — нито веднъж, а сме минали през толкова сражения! Онзи, за когото не спираха да говорят — май Чернов му беше името, — умря след края на войната, на сушата, когато

се накъркал до безобразие и попаднал под трамвай! Шибани политици!

ДУТС може и да излизат по-евтино на държавата, ама определено не могат да ни стъпят и на малкия пръст. И не говоря за изкуствения интелект; имам предвид сърцето, инстинкта, инициативността... в общи линии всичко онова, което ни прави такива, каквито сме. Точно поради тази причина аз все още съм тук, както и Есетрата и всички други ветерани, участвали в дълбоководни мисии по време на войната. Повечето от нас продължават да вземат дейно участие в операциите, понеже така трябва да бъде и не можем да бъдем заменени от никакви си микросхеми! Чуйте ме добре — случи ли се това, не само че никога вече няма да погледна „екзо“-костюм, но и ще се махна от флота и ще направя онова нещо от „Алфа — Септември — Алфа“.

Какво е това?

„Акция в Северния Атлантик“^[37] — един култов черно-бял военен филм. Там има един тип, дето... Сещате ли се за Капитана от сериала „Островът на Гилиган“? Е, героят, когото имам предвид, се играе от баща му — Алън Хейл старши... Та той имаше следната реплика: „Мятам това весло на рамо и се отправям навътре в сушата. И там, където за първи път чуя въпроса: «Какво е това нещо, дето си го помъкнал?», спират да скитат и остават до края на живота си.“

КВЕБЕК, КАНАДА

(Тази малка фермерска къща няма защитни стени, решетки на прозорците и резе на вратата. Когато питам собственика й за неговата безопасност, той само се усмихва и продължава с обяда си. Андре Ренар, брат на легендарния герой от войната Емил Ренар, ме помоли да не издавам точното му местонахождение. „Не ми пuka дали мъртвците ще ме открият — казва mi равнодушно той, — а живите пък хич не ме интересуват.“ Бивш гражданин на Франция, той е имигрирал тук след официалния край на военните действия в Западна Европа. И въпреки многобройните покани на френското правителство, няма никакво намерение да се връща в родината си.)

Всички останали лъжат — всички, които твърдят, че тяхната кампания е била „най-тежката от всички през войната“ Всички тези невежи пауни, които се удрят в гърдите и крещят за „войната в планините“, „войната в джунглите“ или „войната в градовете“ Градовете... о, да, как обичат да словоблудстват за градовете! „Няма нищо по-ужасно от боевете в градски условия!“ Нима? Ами пробвайте тогава да се сражавате под тях!

Знаете ли защо в центъра на Париж няма небостъргачи? Говоря за времето преди войната, за нормалния Париж... Имате ли представа защо натикаха всички тези чудовища от стъкло и желязо в Ла Дефенс, тъй далеч от сърцето на града? Да, има ги съображенията за естетика, цялостност на пейзажа, гражданска гордост... за разлика от онзи архитектурен помияр на име Лондон, където сградите сякаш са събиирани от кол и въже... Същинската причина обаче — разумната, практическа причина — е съвсем друга. Земята под централната част на града е проядена от твърде много катакомби, за да издържи тежестта на подобни постройки. Там са римските гробници... каменоломните, където се е добивал варовик за повечето здания в града... дори бункерите от времената на Втората световна война, използвани от Съпротивата... и — о, да, Съпротивата! Никой не може да отрече заслугите на нашата Съпротива! После тунелите на метрото, телефонните линии, газопроводите, водопроводната мрежа... С една дума, навсякъде — катакомби! В тях са погребани около шест милиона трупове, пренесени от дореволюционните гробища, където мъртъвците са били изсипвани като боклук! В някои от катакомбите имаше по цели стени, отрупани с черепи и кости, подредени в мрачни орнаменти. На някои места по-новите, все още свързани една с друга кости служеха да удържат по-древните и разпарчетосани останки, за да не се изсипят и да задръстят проходите... Всеки път, когато ги поглеждах, имах чувството, че тези черепи ми се хилят.

Не мога да обвинявам цивилните, които полагаха всевъзможни усилия да оцелеят в този подземен свят. Тогава още нямаше наръчници за оцеляване, нито пък радио „Свободна Земя“... Беше времето на Голямата паника. Предполагам, че в началото няколко души са решили, че познават добре тунелите и са дръзнали да се спуснат в тях, след което са ги последвали и други. И така е пълзнала мълвата: „Под земята е безопасно.“ Четвърт милион — Впоследствие определиха

числеността им по костите... Точно така, двеста и петдесет хиляди бежанци! Ако бяха по-добре организирани и се бяха сетили да вземат със себе си храна и инструменти — или поне да запечатат входовете и изходите подире си и да проверяват всеки новопристигнал за инфекция, — съдбата им щеше да е по-различна, ала...

Как може някой да твърди, че преживяванията му могат да се сравнят с нашите? Зловоние и мрак... Нямахме очила за нощно виждане, понеже се полагаше само един чифт на взвод, и то ако извадите късмет! Батерийки за електрическите фенерчета също едва се намираха. Понякога цялата група трябваше да се задоволи само с един работещ комплект, който отиваше при водача на редицата; на него разчитахме да разсече тъмнината с аления лъч... Въздухът, който дишахме, бе отровен от вонята на нечистотиите, химикалите, гниещата плът... Противогазите не ни помагаха, понеже филтрите на повечето бяха с отдавна истекъл срок на годност. Въпреки това слагахме всеки, до който можехме да се докопаме — без значение дали става въпрос за останали военни модели или противопожарни капюшони, които покриваха цялата ти глава и освен че те караха да се потиш като свиня, почти напълно те лишаваха от зрение и слух. С тях никога не знаеш къде точно се намираш; само се пулиш през замъгления визор и напрягаш слуха си до краен предел в стремежа си даоловиш приглушения говор на другарите си или прашенето на единствената радиостанция в групата. Естествено, ако групата имаше късмета в нея да фигурира радиист.

Налагаше се да използваме кабелни телефони, понеже излъчването на радиовълни беше твърде ненадеждно. Поради тази причина разчитахме на стари телефонни кабели — от медните, а не от фиброоптичните... Непрекъснато мъкнехме със себе си масивните ролки, където бяха намотани въпросните жици. Често това беше единственият начин за свръзка... и единственият начин да не се изгубим.

А рискът да се изгубиш си беше доста голям. Всички карти бяха довоенни и поради тази причина просто нямаше как да отчетат измененията, направени от бежанците, опитващи се да оцелеят тук. Те бяха прокопали връзки между някои тунели и бяха издълбали допълнителни ниши тук-там в стремежа си да увеличат полезното пространство... Да не говорим, че голяма част от проходите бяха

осияни със зеещи дупки, където можеше да пропаднеш в цял ръст... Като правило поне веднъж на ден се изгубвахме и трябваше да намираме обратния път по телефонния кабел, отбелязвайки на картата местоположението си и мъчейки се да разберем защо сме се заблудили. Понякога това ни отнемаше само броени минути, а друг път — часове или даже цели дни.

Когато бойците от някой друг отряд биваха нападнати, дочувахме виковете им по радиостанцията, или пък ехото в тунелите ни ги предаваше в още по-зловещ вид. Подземната акустика така ги изкривяваше, че сякаш се надсмиваше над нас. Човек имаше чувството, че писъците отекват от всички страни. И най-опитните измежду нас не можеха да определят къде се намира източникът им. В подобни моменти радиостанцията си оставаше единственият вариант да установиш местонахождението на другарите си. Ако не се бяха поддали на паниката и знаеха къде точно се намират, и ако вие знаехте конкретните си координати...

Втурваш се да им помогнеш; носиш се из тесните проходи, главата ти се удря в тавана, пълзиш на четири крака и се молиш на Светата дева с цялото си сърце да издържат още малко, да успееш да ги спасиш... По някое време стигаш до позициите им и осъзнаваш, че коридорът е пуст, а виковете за помощ продължават да ехтят някъде далеч от тук.

Ако координатите са точни, нерядко откриваши само кости и кръв. Може би, ако си късметлия, ще завариш някой от живите мъртвъци, виновни за касапницата... И ще получиш шанс да си отмъстиш. А в случай че ти е отнело повечко време да се добереш дотук, не е изключено отмъщението да се разпростре и върху реанимираните трупове на мъртвите ти приятели. Близък бой. Толкова близък, че...

(Той се навежда над масата и лицето му се озовава на няколко сантиметра от моето.)

Запомнете! Никакво стандартно оборудване; нищо, което да ви позволи да запазите дори малка дистанция от противника. Употребата на огнестрелни оръжия беше абсолютно забранена, нали разбирайте... Въздухът, газовете... вероятността от взрив просто бе твърде голяма. Всеки огнестрелен изстрел...

(Имитира звук от експлозия.)

Имахме на разположение „Берета-Гречио“ — италианска пневматична карабина. Военната версия на детската въздушна пушка, чийто стрелкови механизъм се задейства от резервоарче с въглероден двуокис. Трябваха ти пет, шест, а понякога и седем изстрела, ако си притиснал дулото до черепите им... Беше си добро оръжие, но така и не ни отпуснаха достатъчно бройки от него. О, да не забравя — човек трябваше да е извънредно внимателен с карабината, понеже в случай че не уцелиш и металното топче рикошира в някой камък — и ако този камък е сух! — може да се получи искра... Тогава всички близки тунели подемат огнената вълна, взривовете погребват хората живи, а пламъците разтапят противогаза директно върху лицето ти! Ето защо ръкопашната схватка е за предпочитане. Вижте сега какво ще ви покажа...

(Той става и ме повежда към камината. Посочва към полицата над нея. Там лежи причудливо на вид оръжие — массивната му ръкохватка е обгърната от метална полусфера (предполагам със защитна функция), от която стърчат две стоманени остриета. Дълги са по двайсетина сантиметра и са расположени под прав ъгъл едно спрямо друго.)

Разбирайте защо изглежда така, нали? Там долу почти никога не разполагаш със свободно пространство, за да осъществиш замах с по-дълго оръжие... Докато с това можеш да нанесеш светкавичен удар в окото или върху черепа на противника...

(Събеседникът ми взима странното приспособление и онагледява думите си с действие.)

Сам го измислих. Нещо като модернизиран вариант на оръжието, използвани от моя прародител при Вердюон. Чували сте за Вердюон^[38] нали? *On ne passe pas!* (Няма да преминат!).

(Връщаме се обратно на масата, където Андре Ренар продължава с обяда си.)

Няма пространство, няма предупреждения... Хвърлят се изневиделица отгоре ти — или те връхлитат фронтално, или изскачат от някой страничен тунел, за чието съществуване изобщо не си подозирал... Мъчехме се да се предпазваме по най-различни начини — надявахме допотопни средновековни ризници, тежки рокерски якета от дебела кожа или кожени панталони, които ужасно те спарваха... Това облекло май повече ни пречеше, отколкото помагаше, защото

сковаваше движенията ни и ни караше да се чувстваме изнемощели още преди да встъпим в схватка... Стигаше се дотам, че хората захвърляха противогазите си, жадни за кислород, и задъхано пълнеха дробовете си с отровния, зловонен подземен въздух... В резултат на това мнозина загинаха, преди да смогнем да ги изнесем на повърхността...

Лично аз използвах наколенки, накитници, налакътници и ръкавици, както и кожа с ризично покритие, която лесно се сваля, когато не си в бой. Сам си ги измислих. Не разполагахме с новите американските бойни униформи, но за сметка на това пък имахме от вашите специални блатни ботуши — високи и непромокаеми, в чиято материя бяха втъкани устойчиви срещу ухапване влакна. Те ни вършеха доста добра работа.

Онова лято нивото на водата доста се беше покачило. Валяха проливни дъждове и Сена се бе превърнала в бушуваща хала. Всичко бе подгизнало. Гнусната влага се тикаше навсякъде — между пръстите на ръцете и краката, около слабините... Постоянно газехме във вода — понякога до глезните, а друг път до кръста... Веднъж вървиш, друг път пълзиш — да, често се налагаше да пълзим по колене и лакти във вонящата смрадлива тиня... — и най-неочекано земята под теб просто се продълнва! Полита с главата надолу в една от ония ями, които ги няма на картата, и имаш на разположение само няколко секунди, за да изплуваш на повърхността, преди противогазът ти да се напълни с вода и да се задушиш. Мяташ се, размахваш ръце и крака и ако имаш късмет, другарите ти те хващат и те измъкват навън. Макар че, в интерес на истината, това да се удавим беше най-малката ни грижа. Нерядко, докато някое от момчетата се опитваше да се задържи на повърхността в тежката си броня, очите му ненадейно се изцъкляха и се разнасяше приглушен вик. Понякога дори усещаш самия момент на нападението — издайническо хрущене, звук на раздираща се плът и само след миг вече се търкаляш безпомощно по гръб, а кучият син е отгоре ти. Ако не носиш блатни ботуши... вече си без крака; а ако си пълзял и си паднал с лицето надолу... оставаш и без физиономия до края на дните си.

В подобни случаи тактиката беше следната — оттегляхме се назад и се установявахме на сравнително защитени позиции, в очакване на появата на нашите „Кусто-аквалангисти“^[39]. Те бяха

специално обучени за бой именно в такива наводнени тунели. Носеха само прожектор, противоакулов водолазен костюм и кислородни бутилки със запаси от въздух за час-два. Полагаше им се да ползват и спасително въже, ала обикновено не го правеха. Тези въжета често се заплитаха и пречеха на движенията на аквалангиста. Шансът за оцеляване при тези храбри мъже и жени беше едно на двайсет — най-ниският коефициент от всички подразделения в армията, — поради което питая безмерно възхищение към тях, каквото и да плямпат някои мижитурки^[40]. Чудно ли е тогава, че при това положение автоматично получаваха Ордена на Почетния легион?

И за какво бе всичко това? Петнайсет хиляди убити и безследно изчезнали. Не само „Кусто-аквалангистите“; говоря за всички нас. Петнайсет хиляди загинали само за три месеца. Петнайсет хиляди във време, когато военните действия по целия свят бяха към своя край. „Напред! Напред! В атака! В атака!“ Това не беше много мъдро. Колко време им трябваше на англичаните, докато прочистят Лондон? Пет години, от които три след официалния край на войната, нали? Напредваха бавно и предпазливо, сектор по сектор... Ниска скорост, нисък риск, ниска смъртност. Бавно и предпазливо, така се действаше в почти всички големи градове... А ние какво? Както беше казал един английски генерал: „Имаме предостатъчно загинали герои, за да ни стигнат до края на вечността...“

„Герои“ Да, такива бяхме, такива искаха да бъдем нашите началници и такива ни искаха нашите съграждани. След всичко онova, което се случи — не само в тази война, но и в толкова много предишни конфликти: Алжир, Индокитай, нацистите... Разбирайте какво имам предвид, нали? Усещате скръбта и съжалението... Ние, французите, по-силно от всеки друг почувствахме думите на американския президент, когато изнесе онази реч за „възвръщането на самоувереността“; имахме отчаяна нужда от герои, за да възвърнем своето достойнство!

Осуарият^[41], каменоломната Порт-Махон, Болницата... Да, това беше нашият звезден миг — Болницата! Нацистите я бяха построили за психично болни — така поне гласи легендата, — с идеята да експериментират върху тях, докато пациентите умирали от гладна смърт зад бетонните стени. По време на нашата война там бе създаден лазарет за нас скоро ухапаните. По-късно, когато все повече и повече

мъртвци започнаха да се съживяват, а човечеството вече гаснеше като електричеството в лампите, персоналът взел да изхвърля заразените в подземията. Когато авангардът разби стената, никое от момчетата не е подозирало какво ги чака от другата страна. Една група срещу триста зомбита. Една група, предвождана от моя по-малък брат Емил... Гласът му беше последното нещо, което чухме, преди радиостанцията им да замълкне завинаги. А последните му думи бяха: *On ne passe pas!*

ДЕНВЪР, ЩАТА КОЛОРАДО

(В Парка на Победата е чудесен ден за пикник. За цялата пролет не е регистриран нито един случай на зараза и това е прекрасен повод за празнуване. Тод Уайнио стои в единия край на поляната и чака една висока летяща топка, която според него „така и няма да се появи“. Сигурно е прав. Важното е, че никой от компанията, събрала се за бейзболния мач, няма нищо против, че през цялото време стоя плътно до него.)

Нарекоха го „Пътят към Ню Йорк“ и този път действително се оказа много, много дълъг. Имахме три армейски формирования — група армии Север, група армии Център и група армии Юг. Според главния стратегически план трябваше да предприемем настъпление в единен фронт през Великите равнини и Средния Запад, също да се прегрупираме в Апалачите, да разгърнем фланговете си на север и на юг, да се насочим към Мейн и Флорида и да поемем към крайбрежието, след което да се обединим с Група армии Център, които междувременно трябваше да са прекосили планините. Цялата тази работа ни отне три години.

Толкова много? Защо?

Ами събери всички парченца от пъзела, друже, и ще разбереш защо! Бойните подразделения се движат пешком, теренът е труден за преодоляване, противникът... много добре знаеш какъв е противникът, а отгоре на всичко тактическият план изискваше да настъпваме в две неразривни линии, движещи се една зад друга и разтеглени от Канада до Ацтлан^[42]... Въщност не, по-скоро до Мексико, понеже тогава едва ли някой е подозирал за появата на държавата Ацтлан... Знаете ли как пожарникарите и хората от другите спасителни служби проверяват

полето за отломки след някоя самолетна катастрофа? Нареждат се в редица и тръгват съвсем бавно напред, за да не пропуснат нито един квадратен сантиметър земя. Ние процедирахме по същия начин. Не пропуснахме нито един квадратен сантиметър от територията между Скалистите планини и Атлантическия океан. И само да мернехме Зак — без значение дали е в група или поединично, — АСР-подразделението се спираше и се заемаше със случая.

АСР-подразделението?

Да, подразделението за адекватна силова реакция. Цялата армейска група не може да спира настъплението си заради едно-две блуждаещи зомбита. Голяма част от по-старите живи мъртвци — онези, които се бяха заразили в самото начало на войната — вече на нищо не приличаха. Бяха съсухрени и смачкани, с почти гол череп и стърчащи през плътта им кости... Други пък вече не можеха да се държат на краката си и пълзяха като червеи — между другото, с тях трябваше много да се внимава! Тътреха се по корем към теб или си лежаха в калта, дебнейки някой да мине достатъчно близо, за да го захапят. Заради тях се случваше да спира група, взвод или даже рота — в зависимост от това колко са зомбитата и колко души са необходими, за да ги ликвидират и да „хигиенизират“ бойното поле. Празнотата, която оставяха АСР-подразделенията в бойните ни редици, се запълваше от равноценен отряд от втората линия, която се движеше на километър и половина след нас. По този начин целостта на фронта ни никога не се нарушаваше. Така и процедирахме по целия път. Определено вършеше работа, но, човече... искаше си време. Нощем също ни задължаваха да спираме. Скриеше ли се слънцето, колкото и уверени да се чувствахме и колкото и безопасна да изглеждаше местността, циркът затваряше до следващата сутрин.

На всичкото отгоре и онази мъгла... Човече, изобщо не съм предполагал, че може да има такава гъста мъгла на подобно разстояние от океана... Все се канех да разпитам някой климатолог по тоя повод, ама на, така и не сколасах. Като се спусне над целия фронт, и си стои така в продължение на няколко дни... Нулева видимост, нямаш никаква представа какво става, добре че К-9 от време на време се разлайват или някой изкрещява: „Контакт!“ Разнасяше се стон, последван от появата на тътрещи се силуети... Беше си достатъчно

гадничко дори само да стоиш и да ги чакаш... Веднъж гледах документалния филм^[43] на „Би Би Си“ за това как британската армия нямала възможност да спира заради честите мъгли в Обединеното кралство... Та там имаше сцена, където камерите бяха запечатали истински бой в такива атмосферни условия. Виждаха се само пламъчетата на изстрелите и някакви неясни силуести, падащи на земята... Вледеняващият саундтрак на филма беше напълно излишен^[44]. Визуалното въздействие на кадрите ми беше напълно достатъчно, за да ме накара да настърхна от ужас. Забавяха ни и други фактори — налагаше се да синхронизираме действията и темпото си с другите страни — Канада и Мексико... Нито една армия не разполагаше с достатъчно човешки ресурси, за да освободи изцяло територията си. Договорихме се те да прочистят нашите граници, докато ние възстановим реда в родината си. А веднъж след като САЩ се превърне в пристан на безопасността, ще им дадем всичко, от което се нуждаят. Тук някъде се корени началото на многонационалните сили към Организацията на обединените нации, но за съжаление не мога да ти разкажа повече, понеже се уволних от армията преди официалното им създаване. За мен това си беше същинска игра на нерви — ту чакаш, ту догонваш, ту те пришпорват през някаква пресечена местност, ту те карат да се тикаш в гъсто застроени градски зони... А, като споменах факторите, които ни забавяха, не мога да пропусна сраженията в градски условия...

Общата стратегия изискваше от нас всеки път да се разгръщаме в плътен обръч около конкретния целеви район. Установяхме временна отбранителна линия, провеждахме разузнавателни операции с помощта на спътниците и К-9 и в общи линии правехме всичко, за да подмамим Зак навън... Влизахме в града едва след като бяхме напълно сигурни, че нито един мъртвец няма да се изпречи на пътя ни. Това беше разумно, безопасно и относително лесно. Да бе, да!

Да вземем например обкръжаването. Кой ще ми каже къде точно започваше въпросният „целеви район“? Градовете от край време бяха престанали да бъдат градове — бяха се раздули в хаотично разпръснати предградия. Госпожа Руиз, един от нашите медици, ги наричаше „презастроени зони“ Преди войната тя се беше занимавала с недвижими имоти и знаеше, че най-апетитните късчета обикновено се намираха между два града. Шибаните презастроени зони... съвсем

скоро ги намразихме в червата си. Налагаше се да прочистваме предградие след предградие, преди изобщо да започнем да мислим къде точно ще прокараме карантинната граница. Закусвални, търговски центрове, безконечни километри евтино, абсолютно идентично строителство... Дори през зимата не бяхме в безопасност. Аз се числях в Група армии Север. В началото си мислех, че добре съм се устроил. Шест месеца в годината няма да виждам никакви зомбита... даже осем месеца, ако отчетем климатичните промени по време на войната. Най-невинно се залъгвах: „Ей, падне ли температурата, работата ни няма да се различава от тази на боклуцчиите — намираш ги, лоботомизираш ги, маркираш място за гробовете им, когато земята се размрази, и готово!“ Да, ама не! Сам заслужавах някой да ми „лоботомизира“ тиквата, задето си позволих да предположа, че единственият ни враг е Зак и никой друг.

Имаше куислинги, успели да се приспособят към зимните условия. С тях се занимаваха реабилитационните отряди, които полагаха всички усилия да повалят куислинга с упойващи стрелички, след което да го изпратят в специализираните клиники. Тогава началството още вярваше, че куислингите могат да бъдат върнати в обществото.

„Диваците“ представляваха далеч по-голяма опасност. Голяма част от тях вече бяха пораснали и бяха станали тийнейджъри, а някои — зреди хора. Те бяха бързи, съобразителни и ако си наумяха да се бият, а не да бягат, можеха да ти провалят целия ден. Естествено, реабилитаторите винаги се опитваха да ги приспят с оръжията си, обаче това невинаги се получаваше. Когато един деветдесеткилограмов бик се носи към теб с намерението да ти отнесе главата, няколко заряда с транквилизатор малко трудно ще го спрат, преди да е достигнал целта си. Някои от реабилитаторите получаваха сериозни наранявания, а други се прибраха у дома в чували. Накрая на тълстациите от командването им светна, че няма да е зле да вземат някои мерки, и им назначиха охрана от пехотата. Ако упойващата стреличка не бе в състояние да спре дивака, ние взимахме нещата в свои ръце, а от нас не можеше да се избяга. Нищо на този свят не издава по-пронизителни писъци от дивак, в чийто корем току-що се е забил един „Чери ПАЙ“ Най-стрannото беше, че реабилитаторите, чиито живот спасявахме по този начин, не спираха да мрънкат и да ни

натякват колко сме били жестоки... Те всички бяха доброволци и смятаха, че човешкият живот — всеки човешки живот! — си заслужава всички усилия, за да бъде спасен. Като се замисля, сега май историята е на тяхна страна... сещам се за всички онези хора, които въщност успяха да реабилитират, а ние примерно щяхме да ги направим на решето. Сигурно, ако разполагаха с повечко ресурси, щяха да направят същото и за животните.

Човече, аз лично най-много се боях от дивите глутници. Нямам предвид само кучетата. С подивелите псета поне знаеш с какво си имаш работа. Пък и те винаги предупреждават за нападенията си. Говоря за „Дзверовете“^[45]: Д-льзовете, страшните големи котки. Изглеждаха като наполовина пуми, наполовина саблезъби тигри отшибания ледников период. Да, а може пък действително да си бяха планински пуми... или мутирали потомци на домашни котки, оцелели благодарение на свирепия си нрав. Чувал съм, че на север били още по-едри, заради някакъв си там природен закон за еволюцията^[46] или не знам какво си... Аз не разбирам кой знае колко от екология — преди войната съм гледал няколко научно-популярни предавания по телевизията и толкова... Според мен всички тия приказки тръгнаха от пъхтовете, които станаха бая едрички, като в същото време си бяха достатъчно пъргави и интелигентни, за да избягат от Зак; та тия уродливи гадини се хранеха с трупове и се развърздаха с милиони в горите и градските развалини... И след като пъхтовете ъпгрейднаха по този начин размерите и противния си нрав, смятай какви трябва да са станали хищниците, дето се хранят с тях... Ей тъй се е пръкнал и той Д-льв, който си беше няколко пъти по-едър от довоенната котка, а зъбите, ноктите и смъртоносната му жажда за топла кръв го превръщаха в брутална твар, която никак не ти се искаше да срещнеш.

Предполагам, че са представлявали сериозна заплаха за вашите К-9

Ама ти майтапиш ли се? Кучетата просто си умираха от кеф — даже и по-дребните, защото така отново се чувстваха кучета! Ние, хората — ние си имахме проблеми с тия котаци, защото изведенъж нещо ти се мяташе от някой клон или покрив и те правеше на мат и маскара! Имай предвид, че Д-льзовете си бяха супер коварни създания

— не нападаха като дивите псета, а дебнеха да се приближиш съвсем до тях, когато вече малко трудно ще реагираш, за да им гръмнеш един.

Сещам се за случая, когато отрядът ми трябваше да прочисти едно площадче с магазинчета... Тъкмо се промуших през изпотрошената витрина на някогашен „Старбъкс“, когато иззад буфета изневиделица изскочиха три котака! Събориха ме на земята и започнаха да ми дерат лицето и ръцете... Откъде според тебе имам това?

(Показва ми белега на бузата си.)

Мисля, че единствената загуба него ден беше на шортите ми. Слава богу, че освен защитените срещу ухапвания униформи, бяхме започнали да носим и бронежилетки и каски... От толкова отдавна не бях носил тежка броня, че бях забравил колко е неудобно да си с нея, обаче определено си струваше да изтърпиш неудобството.

Диваците — имам предвид хората — умееха ли да си служат с огнестрелно оръжие?

Не, нали затова ги наричахме диваци. В общи линии, не можеха да използват нещата, характерни за нас... Бронежилетките по-скоро ни пазеха от нормалните хора. Не говоря за организираните метежници, а за отделните „ПЧЗ“-та. От „Последния човек на Земята“, сещаш ли се? Почти във всеки град попадахме на един-двама — мъж или жена, успели да оцелеят самостоятелно... Някъде четох, че в САЩ били най-много в сравнение с целия свят, било свързано по някакъв начин с индивидуализма ни и бла-бла-бла... Та тия типове, понеже отдавна не бяха виждали истински хора, често пускаха по един или два изстрела ей тъй, случайно, просто по рефлекс... Обикновено бързо се разбирахме с тях. На такива им викахме „РК“-та — от Робинзон Крузо. Та те бяха читавите.

Що се отнася до същинските ПЧЗ-та, те си бяха по-друга риба. Повечето бяха привикнали от доста време да са нещо като крале и май бе започнало да им харесва. На какво точно си бяха крале, не мога да ти кажа. Сигурно на зомбитата. Или на куислингите и противните Дзверове. Както и да е, предполагам, че яко са се кефели на тоя начин на живот, и тъкмо когато са започнали да смятат, че това ще продължава вечно, цъфваме ние и разваляме идиличната картичка. Тогава и аз го отнесох.

Разчиствахме небостъргача „Сиърс Тауър“ в Чикаго. О, да, Чикаго — спокойно мога да кажа, че кошмарите от там ще ми стигнат за цели три живота! Беше някъде в средата на зимата; вятърът от езерото душише с такава сила, че едва сколасвахме да стоим изправени, и ето че изведнъж по главата ми сякаш замлати чукът на Тор! После се оказа куршум от мощна ловджийска пушка. Оттогава спрях да се оплаквам от неудобната бронежилетка. Някаква местна банда се беше устроила на покрива на небостъргача — направо си бяха спретнали нещо като малко кралство! — и пичовете нямаха никакво намерение да се откажат от владението си. Това беше един от малкото случаи, когато се наложи да мобилизираме пълния си набор: артилерия, гранати, даже брадлита влязоха в действие...

След Чикаго тълстациите от командването зацепиха, че опасността не ни грози само от една страна, а се намираме в... как точно му казаха... „мултирискова среда“. Върнахме се към тежките телесни брони и не ги свалихме даже през лятото. Благодаря ти, Град на ветровете! Във всеки взвод раздадоха листовки с изобразена на тях „Пирамида на заплахите“ — най-новият армейски хит!

Сега ще поясня за какво иде реч. Заплахите бяха подредени не според това коя е най-смъртоносна, а на принципа от коя има най-голяма вероятност да пострадаш. Любопитното беше, че Зак беше най-долу, в основата на пирамидата. После, над него, едно след друго се нареждаха Дзверовете, диваците и куислингите... На самия връх се кипреха ПЧЗ-тата. Познавам редица хора от Група армии Юг, които често подмятаха, че на тях им било най-тежко, понеже при нас, видите ли, зимата се грижела за Зак. Окей, добре, но дори да приемем, че са прави, това автоматично ни стоварваше друга беля на главата — самата зима!

Какво там казаха за средното понижение на температурите? С десет градуса тук, с петнайсет там...^[47] Да, направо си я карахме супер леко и безгрижно, понеже нима има нещо по-лесно от това да се бъхтиш в сняг, който стига чак до задника ти? Ами обстоятелството, че на всеки пет зомбита, чиито черепи пухахме, се падаха поне още пет замръзнали в снега, които щяха да се размразят и да тръгнат да си търсят закуска напролет? Момчетата на юг поне имаха увереността, че веднъж прочищената територия ще си остане чиста. Нямаше защо да се тревожат от нападение в тила. А ние чистехме всеки участък най-

малко три пъти. Използвахме всичко — от специално дресирани К-9 до свръхтехнологични наземни радари. Отново и отново, и това в най-свиредата зима. Да не говорим, че изгубихме повече хора от измръзване, отколкото поради всички други заплахи... И на фона на всичко това с настъпването на всяка пролет знаеш — просто знаеш, — че ще трябва отново да минеш през този ад. Дори днес, въпреки всички хигиенизации и патрулите на гражданските доброволци, напролет природата ни дава да разберем, че спокойният живот приключва и трябва да си нашрек.

Разкажи за освобождаването на изолираните зони.

За всяка от тях имаше тежки, ожесточени битки. Абсолютно за всяка. И как да е другояче, след като се намираха под обсадата на стотици — а в някои случаи и на хиляди — мъртъвци. Защитниците на двойната крепост Комерика Парк и Форд фийлд, която на всичкото отгоре беше защитена и от ров — нали така му викаха? — бяха обкръжени от най-малко милион зомбита. Сражението за освобождаването им продължи цели три дни и на неговия фон битката при Хоуп бе като кръчмарска свада. Тогава за първи и единствен път действително имах чувството, че ще ни разгромят и никой от нас няма да оцелее... Издигна се такава планина от трупове, че направо си казах: „Край! Ще бъдем погребани под наплива от разложени тела!“ Подобни схватки те изцеждат тотално; изсмукуват силите и духа ти, изтощават до краен предел организма ти и не копнееш за нищо друго, освен за малко сън. Не ти се иска нито да ядеш, нито да се изкъпеш, нито да правишекс. Само да си намериш някакво топло и сухо закътано местенце, да затвориш очи и да забравиш за всичко.

Как реагираха освободените?

По най-различен начин. Във военните зони — доста сдържано. Направо да ти втръсне от официални церемонии, вдигане и спускане на флагове... „Освобождавам ви, сър!“ — „Вече съм освободен, сър!“ и тем подобни простотии... Някои пък се правеха на отворени и ни се зъбеха: „Нямахме нужда от спасение, и сами щяхме да се справим!“ Е, да си кажа честно, разбирам ги. Всеки войник иска да се притичва на помощ, а не да кисне в обсада и други да обират лаврите. Нямали били нужда от спасение... Да бе, да!

Между впрочем, сещам се, че всъщност имаше такива случаи. Като хората от Омаха например. Те представляваха стратегически център за въздушни превози и извършваха редовни авиорейсове почти на всеки час. На практика там си живееха доста по-добре от нас — радваха се на топла храна, гореща баня, меки легла... Струваше ми се, че не ние ги спасяваме, а те нас! От друга страна, няма как да не спомена морските пехотинци от Рок Айлънд. Железни пичове — за нищо на света не биха си признали колко зле им е било, но пък нас това напълно ни устройваше... След онова, което бяха преживели, спокойно можехме да ги оставим да си понадуят малко перките... Никога не съм срещал лично някой от тях, но пък съм чувал предостатъчно истории от приятели.

Как беше положението с гражданските зони?

О, там беше коренно различна история. Вирвахме носа си до небесата! Ръкопляскаха ни, приветстваха ни... Точно така си представям края на Втората световна война — примерно когато нашите войски влизат в Париж или нещо от сортата... Направо си бяхме рокзвезди! Да не говорим колко пъти... сещаш се, нали... добре де, ако тръгнеш към Града на героите и срещнеш сума ти дребосъщи, дето са ми одрали кожата, да не се чудиш!

(Смее се.)

Обаче е имало и изключения...

Мдаам... Може би невинаги, но доста често се появяваше някой начумерен тип, който без заобикалки тръгваше да ни ругае. „Зашо се забавихте толкова?“, „Мъжът ми умря преди две седмици!“, „Майка ми почина и така и не ви дочака!“, „Изгубихме половината си хора миналото лято!“, „Къде бяхте, когато се нуждаехме от вас?“ и така нататък, и така нататък... Намръщените хора размахваха снимки, от които ни гледаха десетки лица... Когато влязохме в Джейсънвил, щата Уисконсин, някакъв човек размахваше голям постер с лицето на усмихнато момиченце. Отгоре имаше надпис: „По-добре късно, отколкото никога?“ Собствените му съграждани се нахвърлиха отгоре му; не биваше да го правят. Бяхме се нагледали на подобни сцени, които не ни даваха да заспим след пет денонощия бодърстване.

Рядко, приблизително веднъж в годината, се озовавахме в зона, където никак — ама наистина никак! — не се радваха да ни видят. Във Вали Сити например, щата Северна Дакота, крещяха:

— Вървете на майната си, военни свине! Вие ни изоставихте, така че чупката! Не сте ни притрябвали!

Това сепаратистка зона ли беше?

О, не! Все пак ни допуснаха вътре; в противен случай нямаше да го сторят. Нещо повече — ако бяха бунтовници, щяха да ни посрещнат с олово. Никога не съм се доближавал до такива зони. В щаба си имаха специални подразделения за тази цел. Веднъж ги мярнах на пътя — бяха се насочили към Блек Хилс. За първи път след прехода през Скалистите планини виждах танкове. Неприятно усещане; и как да ти е приятно, като знаеш как ще свърши всичко...

Чувал съм доста разкази за съмнителни методи за оцеляване, практикувани в отделни изолирани зони...

И какво от това? Отиди и ги питай. Какво друго да ти кажа?

Ти нищо такова ли не си виждал?

Не, и хич даже не искам да се ровя в тия неща. Имаше хора, които се опитваха да ми разкажат туй-онуй... Толкова много им се беше насьбрало, че просто имаха нужда да го излеят някъде. Знаете ли какво им казвах? „Най-добре забравете всичко. Изхвърлете го от съзнанието си, защото вашата война приключи. Край. Всичко свърши.“ Имам си предостатъчно свои проблеми, нали ме разбираш?

А после? Имаше ли случаи да сте разговаряли с някого от тези хора?

Да, пък и прочетох това-онова за съдебните процеси...

И как се почувствахте?

Мамка му, откъде да знам? Кой съм аз, че да съдя другите? Не съм бил там и не ми се е налагало да премина през ужасите, които са преживели горките хора... Виж сега, няма смисъл да говорим на тая тема, понеже разговорът отива в посока „ами ако?“. По онова време

нямах никакво време за такива неща... Чакаха ме сума ти други задължения...

Знам, че историците обичат да пишат по книгите как американската армия имала най-ниския процент смъртни случаи по време на настъплението... Окей — нисък, ама в сравнение с други страни като Китай и може би Русия... И ако броим само жертвите, причинени от Зак. Имаше милион начини човек да напусне този свят и близо две трети от тях изобщо не фигурираха в оная листовка с пирамидата...

Най-гадни от всичко бяха болестите, които трябваше да са останали в миналото като Средните векове например... Да, на нас ни даваха разни хапчета и ни правеха инжекции, добре се хранехме и редовно ни водеха на медицински прегледи, обаче толкова много зарази дебнеха в земята, водата, дъждовните капки, въздуха, който дишахме... Всеки път, когато влизахме в даден град или освобождавахме някоя зона, поне един от нас липсваше — или си отиваше от някаква коварна болест, или беше прибран под карантина... В Детройт изгубихме цял взвод заради испанския грип^[48]. Тогава командирите ни буквално откачиха и сложиха целия ни батальон под карантина за две седмици!

Ами мините, оставени от цивилни и военни по време на паническото им бягство на запад? Тогава сигурно са смятали, че постъпват изключително мъдро. Нахакай мини през всеки километър и само чакай Зак да се нахендри отгоре им и да се самоуничожи. Обаче има един проблем — противопехотните мини действат по малко по-различен начин. Те не взривяват цялото ти тяло, а откъсват я крака ти, я ташаците ти... Именно за това и са предназначени. Не да те убият, а да те ранят, за да може армията да изразходва ценните си ресурси за лечението ти, а после да те изпрати вкъщи, където при всеки удобен случай да дуднеш на вашите как са могли да подкрепят таяшибана война. Зак обаче няма нито дом, нито близки, ето защо обикновените мини просто осакатяваха допълнително зомбитата... и, между другото, създаваха допълнителни главоболия и на нас. Все пак по-лесни за унищожаване са онези живи мъртвци, които лесно се забелязват, а не тия, които се прокрадват из тревата и само дебнат да стъпиш отгоре им. Като същински живи мини! Отгоре на всичко никой не знаеше точното разположение на минните полета, понеже умниците, които ги

бяха заложили, или не бяха направили правилни разчети, или бяха изгубили координатите, или вече не бяха между живите, за да разкажат какви са ги надробили. Прибави сега към картинаката проклетите ПЧЗ-та, ямите-капани със заострени колове на дъното и скритите картечници, чийто спусък се задейства от тънка мисина, прокарана над земята, така че някой невнимателен войник да се спъне в нея и да причини гибелта на целия отряд...

Така си замина един мой приятел. Случи се в един магазин от веригата „Уол-Март“ в Рочестър, щата Ню Йорк. Младежът бе роден в Салвадор, ала беше израснал в Кали. Чувал ли си за момчетата от Бойл Хайтс? Яки работяги, които бяха депортирани обратно в Салвадор, понеже на хартия се водели нелегални имигранти... Моето приятелче го върнаха малко преди началото на войната. Той обаче тръгнал обратно, пробивайки си път през цялото Мексико — в най-страшните дни на Паниката, въоръжен само с едно мачете... Нямаше нито семейство, нито близки... нищичко, освен новия си дом. Просто се влюби в нашата страна. Напомняше ми за дядо ми, който също като него е дошъл тук навремето с надеждата за по-добър живот... И какво получи накрая бойният ми другар? Порция желязо дванайсети калибър, вероятно заложена от някое ПЧЗ, предало богу дух преди много години... Проклети мини и капани!

Ставаха и нещастни случаи. Много сгради бяха разнебитени заради сраженията... И като прибавим, че в продължение на години никой не бе полагал грижи за тях, а зимата беше натрупало твърде много сняг... Цели покриви се сгромолясваха без предупреждение, а понякога рухваха и массивни здания... Така изгубих друг един познат — този път жена. В един изоставен гараж тя се натъкна на дивак, който мигновено се хвърли към нея... Тя насочила оръжието си към него и натиснала спусъка. В резултат на изстрела десетките килограми сняг и лед, отрупали покрива, го срутват отгоре ѝ. Тя ми беше... ние бяхме... доста близки, нали се сещаш какво имам предвид... Същевременно никога не бяхме говорили, че ще станем „официална двойка“, може би защото... как да го кажа — сигурно ни се е струвало, че така ще ни бъде по-леко, ако с някой от нас се случи нещо...

(Тод поглежда към трибуните и се усмихва на жена си.)

Е, не ми беше никак леко. Пак ме заболя много.

(Замърква за момент и отронва дълбока въздишка.)

И травмираната психика... Ужасно беше. Имаше случаи да влизаме в дадена барикадирана зона и да намирахме само оглозгани от плъховете скелети. Не говоря за превзетите от зомбитата зони, а за онези, в които хората умираха от глад, болести или просто от примирението и усещането, че няма смисъл да продължаваш да живееш... Помня как веднъж нахълтахме с взлом в една укрепена църква в Канзас. Съдейки по онова, което видяхме, възрастните там първо са убили децата... Един пич от нашия взвод — беше си амиш^[49] човекът — прочете предсмъртните писма на всички самоубийци, научи ги наизуст и след всяко си правеше по един малък разрез — мъничка драскотина „за спомен“ Откаченото копеле беше накълцано от главата до петите... Когато лейтенантът разбра за случилото се, войникът тутакси беше изритан от армията по осми параграф.^[50] Повечето „осмаци“ (така кръстихме уволнените по осми параграф) се появиха в последните етапи от войната. И забележи — хората перкулясваха не в резултат на стрес, а по-скоро поради неговата липса! Всички знаехме, че краят наближава, и навсярно мнозина са чули коварното вътрешно гласче в главата си: „Хей, приятел, отпусни се малко де! Вече всичко е наред!“ Как да му устоиш, след като в продължение на години си живял под колосално напрежение?

Познавах един пич — беше същински бронтозавър на външен вид и неслучайно преди войната е бил професионален борец... Та вървим си ние по шосето край Пуласки, щата Ню Йорк, и изведнъж се натъкнахме на огромен преобърнат тир. Беше натоварен до козирката с шишенца тоалетна вода — нищо особено, евтин аромат от кварталния мол... Моят другар обаче нещо прещрака. Изведнъж застини и взе да реве като малко дете. Просто не можеше да се спре. Имай предвид, че ти говоря за исполин, който веднъж беше сграбчил едно зомби и го размахваше като боздуган в ръкопашна схватка с други мъртвци... Наложи се още същата вечер четириима от нас да го мъкнем на носилка. Решихме, че миристи^t е отключил някакви далечни спомени в съзнанието му, ала така и не разбрахме точно какви...

Сещам се и за случая с друг един мъж — съвсем обикновен американец, в края на четирийсетте, оплешивящащ, с наченки на шкембе (доколкото можеше да имаш шкембе в онези гладни години) и с лице на довоенен търгаш... Бяхме в Хамънд, щата Индиана, и се подготвяхме за настъплението към Чикаго... Един ден, докато отрядът

ни патрулираще из града, забелязах, че е доста впечатлен от някаква къща в края на пустееща улица. Действително, къщата изглеждаше абсолютно непокътната, с изключение на закованите прозорци и разбитата врата... Трябаше да се сетя още щом зърнах странната усмивка, изплувала на лицето му... Както и да е, по някое време той напусна строя и не след дълго проехтя изстрел. Втурнахме се към въпросната къща и го открихме в дневната. Мъжът седеше в старо, прорито кресло, автоматът бе затъкнат между краката му, а на лицето му се мъдреше същата онази усмивка... Щом разгледах снимките на полицата над камината, моментално разбрах всичко. Това бе неговият дом. Виждаш, че ти давам все крайни случаи за пример, в които дори лаик като мен зацепваше, че на хората им избиваха чивиите... Кой знае колко още е имало... Навярно никога няма да разберем. Пък и, честно да ти кажа, не ме интересува особено. Винаги съм смятал, че е важно кой е успял да запази здравия си разум, а не кой се е побъркал. Не е ли тъй?

Една нощ в Портланд, щата Мейн, се намирахме в парка Диъринг Оукс и охранявахме камарите кости, лежащи там още от времената на Голямата паника... Двама войници грабнаха по един череп и започнаха да разиграват сценки от онова детско телевизионно предаване — „Свободно да живеем аз и ти, да събуднем своите мечти“. Досущ като малки деца. Познах песничката само защото големият ми брат имаше плочата; нашите му я бяха купили още когато той е бил малък... Та на някои от по-дъртите войници — от поколението Хикс — „спектакълът“ ни хареса. Неусетно се събра неголяма тълпа, като всички се смееха и подвикваха, гледайки двата черепа. „Здрастии-здрасти, дребосъче! Какво съм аз според теб, самун хляб?“ Когато представлението свърши, всички най-спонтанно запяхме „Виждам страната, където...“^[51], размахвайки по някоя бедрена кост, сякаш бешешибано банджо. Тогава случайно вдигнах глава и зърнах сред насьбалото се множество един от психиатрите ни. Така и не се научих да произнасям името му — доктор Чандра-не-зnam-си-какво^[52]... Изгледах го въпросително, а в очите ми се четеше въпросът: „Всички май изкукуригахме, а, док?“ Навярно човекът разчете правилно изражението ми, защото само се усмихна и поклати глава. Тогава на мен ми стана доста гадно. След като ние, които се държахме като

пълни хаховци, не бяхме такива, как да разберем тогава на кои действително им се бе разхлопала дъската?

Командирът на взвода ни... няма как да не я знаеш — показаха я в „Битката на петте колежа“. Нали се сещаш за високата амазонка с ножа, дето пееше онази песен? Тя между другото вече изглежда по съвсем различен начин, защото изгори с яки тренировки всички излишни килца и замени дългите си черни коси с къса армейска прическа... Та тя беше невероятен командир. Викахме ѝ „сержант Авалон“ заради заглавието на филма. Веднъж се натъкнахме на костенурка в полето. Тогава костенурките бяха като еднорозите — никъде не се срещаха, само се говореше за тях... И при вида ѝ сержант Авалон се усмихна, а имай предвид, че никой не я беше виждал да се усмихва. И то така се усмихна, че все едно се върна в детството си. И я чух как шепне на костенурката някаква дивотия — нещо от сорта на „Митакуйе Оясин“ Едва впоследствие разбрах, че това на езика на индианците от племето лакота значело „мой единствен родственик“ Изобщо не бях забелязал, че жената е наполовина сиукс. То как да разбереш, при положение че сержант Авалон никога не говореше за себе си... Броени секунди след това, досущ като призрак, зад нея изникна доктор Чандра, положи ръка на рамото ѝ и тихо каза:

— Хайде, сержант, ела да пийнем по кафе.

Между впрочем, това се случи същия ден, когато умря президентът. Сигурно и той е чул някакъв вътрешен глас, който му е прошепнал:

— Хей, приятелче, я се отпусни малко, вече всичко е тип-топ! Знам, че много хора не харесват вицепрезидента, защото са убедени, че никой не може да замени Големия. Наистина му съчувствах, защото не след дълго и аз се оказах в сходна ситуация. След уволнението на сержант Авалон направиха мен командир на взвода.

Нямаше никакво значение, че войната почти е приключила. Предстояха ни толкова много битки и толкова много раздели с добри хора, на които трябваше завинаги да кажем „сбогом“. Когато достигнахме Йонкърс, от ветераните в битката при Хоуп бях останал само аз. Не мога да кажа какво точно изпитвах, докато минавах покрай ръждивите отломки, изоставените танкове, смачканите журналистически бусове, хилядите човешки останки... Чувствах ли нещо изобщо? Взводният командир си има твърде много грижи и

твърде много нови лица, за които да се грижи... По някое време осъзнах, че доктор Чандра ме наблюдава изпитателно. Той обаче така и не се приближи и по никакъв начин не ми показа, че има някакъв проблем... Когато се качихме на баржите от брега на река Хъдзън, погледите ни се срещнаха. Психиатърът само ми се усмихна и поклати глава. Бях издържал теста.

---

[1] Дъглас Макартър (1800–1964) — американски военачалник, най-награждаваният военен в американската история, служил в Първата и Втората световна война, както и в Корейската война; негова е знаменитата реплика „Ще се върна!“; Уилям Халси (1882–1959) — американски адмирал, командвал флотски съединения в Пасифика през Втората световна война; Къртис Е. Лемей (1906–1990) — американски генерал, окарикатурен в сатиричния филм на Стенли Кубрик „Доктор Стрейнджлав“. — Б.пр. ↑

[2] Доказано е, че най-малко двайсет и пет miliona от тази бройка се падат на бежанци от Латинска Америка, които са били убити по време на усилията им да стигнат до северните части на Канада. — Б.а. ↑

[3] Предполага се, че някои висши командни чинове от американските въоръжени сили открыто са поддържали използването на термоядрено оръжие във виетнамския конфликт. — Б.а. ↑

[4] Гъсеници — армейски сленг за верижните военноморски транспортни средства. — Б.а. ↑

[5] Става въпрос за БОМ (Бронираната охранителна машина) М-1117, произвеждана за нуждите на американската военна полиция от „Кадилак Гейдж“; въоръжението ѝ се състои от 40-милиметров гранатомет и няколко картечници. — Б.а. ↑

[6] По време на Гражданската война униформите на Съюза са сини, а тези на Конфедерацията — сиви. — Б.пр. ↑

[7] Химичният състав на НБУ все още не е разсекретен. — Б.а. ↑

[8] XM-8 — автоматично стрелково оръжие, съвместна разработка на американската компания ATK и немската „Хеклер & Кох“ на базата на винтовката HKG-36. XM-8 е проектиран да замени автоматите M-16 и M-4 A-1, като се отличава от тях с по-малка маса и по-голяма надеждност. — Б.пр. ↑

[9] Букв. означава „черешов пай“. — Б.пр. ↑

- [10] Джон Майкъл Стайп (роден през 1960 г.) — основател и вокалист на американската рокгрупа „Ар И Ем“. — Б.пр. ↑
- [11] На английски „hope“ значи „надежда“. — Б.пр. ↑
- [12] Стоманен, мултифункционален инструмент, подобен на лобото, назован на традиционното късо зулуско копие. — Б.а. ↑
- [13] „Кавалеристът“ — песен от четвъртия студиен албум на „Айрън Мейдън“ „Piece Of Mind“ (1983), посветена на Кримската война; забързаното ѝ темпо, галопиращият ритъм, двойните китарни хармонии и величествените вокали на Брус Дикинсън я превръщат в един от христоматийните хеви метъл химни. — Б.пр. ↑
- [14] Нуб — от „новак“, зомби, съживено след Голямата паника. — Б.а. ↑
- [15] Комедията „Момче за всичко“ („Waterboy“) е вторият филм на Адам Сандър. Режисьор е Франк Корачи, а премиерата му е през 1998 г. — Б.пр. ↑
- [16] Има се предвид устройството за наблюдение на бойните действия М-43. — Б.а. ↑
- [17] На английски „укрепен квадрат“ е „reinforced square“ (RS). — Б.пр. ↑
- [18] От „Ителигентен порцион“ — специални полеви дажби, разработени за максимална питателна усвояемост и ефективност. — Б.пр. ↑
- [19] ПУ — съкратено от „Преумора“. — Б.а. ↑
- [20] Габионна стена — предварително изготовена куха преграда, изработена от кевлар, която се запълва с пръст или дребни отпадъци. — Б.а. ↑
- [21] В англоезичните страни за полицейските и служебните кучета се използва терминът „К-9“, който е омофон на думата „canine“ (куче, кучешки). — Б.пр. ↑
- [22] ИДН — Индивидуална дресировка за напреднали. — Б.а. ↑
- [23] Като куче за подземен лов (на язовци, лисици и енотовидни кучета) породата е създадена в Германия. Наименованието ѝ произлиза от нем. dachs („язовец“) и hund („куче“). В процеса по създаване на породата са взели участие шотландският териер, денди демонт териерът, спаниелът и др. — Б.пр. ↑
- [24] Maze (англ.) — лабиринт, плетеница. — Б.пр. ↑
- [25] ГАС — група армии „Север“. — Б.а. ↑

[26] Има се предвид изследователският оръжеен център в Чайна Лейк. — Б.а. ↑

[27] „Благодаря ти, дядо!“ (рус.). — Б.пр. ↑

[28] ППШ-41 или само ППШ (съкращение от „Пистолет-пулемет Шпагина“ — „картечен пистолет на Шпагин“) е автомат, създаден през 1941 г. от Георги Семънович Шпагин. Това е едно от най-масово произвежданите автоматични оръжия на Втората световна война и е емблематично за Червената армия от този период. Винтовката на Мосин (известна още като винтовка Мосин-Наган, трилинейна винтовка или трилинейка) е магазинна винтовка, създадена от С. И. Мосин през 1891 година. Активно се използва от 1891 г. до 1960 г., отначало в Руската империя, после в Съветския съюз и редица други страни, вкл. и в България. Названието „трилинейка“ произлиза от калибра, който е равен на три линии (стара руска мярка за дължина). — Б.пр. ↑

[29] Приета на въоръжение през 1938 г., големокалирената картечница ДШК („Дегтярёва-Шпагина крупнокалиберный“) се изявява като едно от най-мощните колективни огневи средства на съветската пехота по време на боевете с немската армия в периода 1941–1945 г.. Използвана е с еднакъв успех за стрелба по леко бронирани земни, водни и въздушни цели. — Б.пр. ↑

[30] Л-таблетки (съкратено от „Летални таблетки“) — капсула с отрова или друго вещество, причиняващо смърт, отпускана на американските войници в случай на заразяване по време на Z-тата световна война. — Б.а. ↑

[31] Ставката на Върховното главно командване (понякога наричана накратко Ставка или СВГК) е висшият орган, стоящ начело на съветската армия в борбата срещу Нацистка Германия и съюзниците и от Тристранния пакт в периода 1941–1945 г. — Б.пр. ↑

[32] Джон Летбридж, някъде около 1715 година. — Б.а. ↑

[33] По-високото налягане под водата води до естествено разтваряне и насищане на кръвта с висока концентрация на въздух. Стига се дотам, че при дълбочини над 25–30 метра количеството азот в кръвта вече е толкова голямо, че настъпва т. нар. „азотна наркоза“ или „азотно опиянение“. Съзнанието на водолаза се замъглява, нарушава се основната координация на движенията му, настъпва състояние на приповдигнато веселие... Бързото напускане на дълбочината също

много е опасно поради обстоятелството, че намаляване на водното налягане води до състояние на „кипене“ на кръвта, т.е. получава са ефект както в отворена бутилка с газирана напитка. — Б.пр. ↑

[34] От англ. „suit“ — костюм. — Б.пр. ↑

[35] АПС (Автомат Подводный Специальный) — специален подводен автомат, разработен като индивидуално оръжие на плувеца аквалангист, който служи за поразяването както на надводни, така и на подводни цели. — Б.пр. ↑

[36] „Генерал Есетра“ — старото цивилно прозвище на командира на Корпуса по дълбоководни операции. — Б.а. ↑

[37] Филм на режисьора Лойд Бейкън от 1943 г. с участието на Хъмфри Богарт. — Б.пр. ↑

[38] Сблъсъкът между армиите на Франция и Германия за Верденския укрепен район през Първата световна война (1914–1918) е едно от най-продължителните и кръвопролитни сражения в световната история. Бойните действия започват на 21 февруари 1916 г. и завършват едва през лятото, без някоя от страните да получи надмощие, въпреки че общият брой на дадените жертви достига 1 милион души. — Б.пр. ↑

[39] По името на големия френски океанограф, еколог, журналист и режисьор Жак Ив Кусто (1910–1997), изобретил акваланга заедно с френския инженер Емил Ганян. — Б.пр. ↑

[40] Процентът на смъртност сред различните войскови подразделения на съюзническите сили все още е предмет на горещи спорове. — Б.а. ↑

[41] Букв. „костохранилница“ Според погребалната практика в Палестина през I век телата на починалите са полагани в специално изработени гробници, а след известен период от време роднините на починалия са събириали костите в каменна урна, наречена осуарий (*ossuarium*, от лат. „*os, ossis*“ — кост). — Б.пр. ↑

[42] Мястото, от което произлизат ацтеките — смята се, че бог Уитцилопочтли ги повел към земята на Централно Мексико, която се превръща в тяхна родина. Названието „ацтеки“ означава „народът на Ацтлан“. — Б.пр. ↑

[43] „Ревът на лъва“, продуциран от „Форман Филмс“ за „Би Би Си“. — Б.а. ↑

[44] Инструменталната кавър-версия на песента „How Soon Is Now“, написана от Мориси и Джони Мар и записана от групата им „Смитс“. — Б.а. ↑

[45] Съкратено от „Диви зверове“. — Б.а. ↑

[46] До този момент няма обективни научни данни, които да подкрепят валидността на правилото Бергман (което обвързва телесните размери на хомотермните животни — тези с постоянна телесна температура — с ниските температури в хладните географски области, в резултат на което тамошните представители на фауната са с по-големи размери) за периода на войната. — Б.а. ↑

[47] Детайлната синоптична картина от периода на войната все още не е официално определена. — Б.а. ↑

[48] Известният „испански грип“, предизвикван от вируса A(H1 N1), атакува човечеството през 1918–1920 г. Това е най-голямата от всички известни пандемии, която отнема живота на повече от 20 милиона души. Характерно за него е, че смъртта настъпва изключително бързо. Сутрин човек можел да бъде напълно здрав, да се разболее към обяд, а вечерта вече да е мъртъв. — Б.пр. ↑

[49] Анабаптистка християнска религиозна група, чиито последователи живеят главно в САЩ и Онтарио, Канада. Наброяват около 200 000 души. — Б.пр. ↑

[50] В американския военен устав — параграф за уволнение от военна служба във връзка с професионална или психологическа непригодност, психически отклонения и така нататък. — Б.пр. ↑

[51] Стихче от песничката „Free to Be? You and Me“: „There's a land that I see...“. — Б.пр. ↑

[52] Майор Тед Чандрасекар. — Б.а. ↑

СБОГУВАНИЯ

БЪРЛИНГТЪН, ВЪРМОНТ

(Завалял е сняг. Макар и с неохота, „Чудака“ се обръща и тръгва бавно към дома си.)

Чували ли сте някога за Клемънт Атли? Много ясно, че защо да сте чували? Пълен неуспешник и абсолютно посредствен политик, влязъл в учебниците по история само защото е заменил Уинстън Чърчил след официалния край на Втората световна война. В Европа войната е била приключила и британците са смятали, че са страдали достатъчно; Чърчил обаче искал да помогне на САЩ в Япония и твърдял, че делото трябва да бъде доведено до своя край. И вижте как му се отблагодаряват за това. Ние не искахме случилото се със Стария лъв да се повтори и с нашата администрация. Ето защо решихме да обявим Победата веднага след като континенталните Съединени щати бяха превърнати в безопасна зона.

Всички знаеха, че на практика войната не е приключила. Все още имахме да помагаме на съюзниците си и тепърва ни предстоеше да прочистваме от живите мъртвци огромни територии по целия свят. Да, толкова много задачи стояха пред нас, ала поне редът в родината ни беше възстановен и поради тази причина беше мъдро да дадем на хората си шанс да се върнат у дома. Тогава именно бяха сформирани многонационалните сили към Организацията на обединените нации. Бяхме приятно изненадани от голямото количество доброволци, които се записаха още през първата седмица. Наложи се дори да откажем на някои, да ги зачислим в запаса или да ги изпратим да обучават младите ни попълнения, пропуснали епичния поход през Америка. Давам си сметка, че много хора сигурно ме ругаят, задето сформирах Многонационалните сили, вместо да организирам грандиозен американски кръстоносен поход, обаче въобще не ми пuka за това. Америка е справедлива и честна страна, нейният народ заслужава

честни и справедливи сделки, а когато сделката е изпълнена — ако си честен човек, разбира се!, — трябва да стиснеш ръцете на бойците, да им платиш и да пуснеш всички онези, които искат да се върнат към нормалния живот...

Вероятно поради тази причина задокеанските кампании пропадат малко по-бавно... Нашите съюзници отново се изправиха на крака, ала ние все още имаме да разчистваме маса „бели“ зони — планинските вериги, цели острови на линията на снеговете, океанското дъно, да не говорим за Исландия... Да, Исландия — там никак няма да е лесно... Ако Иванушките ни бяха позволили да им помогнем в Сибир, положението щеше да е друго, обаче... Иванушките са си Иванушки. Отгоре на всичко и до днес чувам за нападения на американска територия — всяка (или почти всяка) пролет, по плажовете, около езерата... Слава богу, броят на тези случаи непрекъснато намалява, но това не значи, че хората могат да забравят за предохранителните мерки. Все още не сме се измъкнали от тази война и докато не ги изметем, изчистим и изпепелим (ако се наложи) от лицето на Земята, всеки е длъжен да даде своя дял и да свърши своята работа. Би било чудесно хората да си извлекат именно този урок от цялата тази трагедия. Всички сме в кюпа, така че дайте своя дял и вършете своята работа.

(Спираме се под един стар дъб. Събеседникът ми го оглежда отгоре до долу и почуква с бастунчето си по ствола му. После казва на дървото...)

Браво на теб, страхотно се справяш.

ХУЖИР, ОСТРОВ ОЛХОН, ЕЗЕРОТО БАЙКАЛ, СВЕЩЕНАТА РУСКА ИМПЕРИЯ

(Разговорът ни е прекъснат от медицинската сестра, която е дошла да провери дали Мария Жуганова си е изпила витамините за бременни. Събеседничката ми е в четвъртия месец. Това ще бъде осмото ѝ дете.)

Единственото, за което съжалявам, е, че не можах да остана в армията и да участвам в „освобождаването“ на бившите съветски републики. Прочистихме Родината Майка от надигналата се от гробовете мерзост, но настана време да прехвърлим военните действия отвъд пределите на страната. Жалко, че не бях там в деня, когато

Беларус официално се върна в границите на империята ни. Казват, че скоро ще дойде ред и на Украйна, а след това... кой знае? С радост бих взела участие във всичко това, обаче ме зове друг един дълг — майчинският...

(Тя гали нежно корема си.)

Не знам колко такива клиники са пръснати из Отечеството ни. Навсякътка са недостатъчно. Толкова сме малко... имам предвид младите жени, способни да имат деца, които не са станали жертва на наркотиците, СПИН или възкръсналите мъртвъци... Нашият вожд заяви, че в тези трудни времена най-голямата оръжие на руската жена е нейната утроба... И ако това означава да не зная кои са бащите на моите деца или...

(Тя свежда за миг очи към земята.)

... или кои са самите ми деца, така да бъде! Аз служа на родината си и й служа с цялото си сърце.

(Улавя погледа ми.)

Учудвате ли се как този вид „съществуване“ се съчетава с новата ни фундаменталистка държава? Е, спрете да се чудите, защото никак не се връзва. Всички тия религиозни доктрини са за масите. Те имат нужда от опиум и ние им го даваме, за да се успокоят. Не мисля, че някой от ръководството или дори църквата действително вярва в това, което проповядва. Може би само един човек — старият отец Рижков — е вярвал, преди да го пратят на заточение в Сибир. Той вече не е в състояние нищо да предложи — за разлика от мен например... Аз ще родя на Отечеството поне още няколко дечица. Ето защо се държат добре с мен и не ми затварят устата.

(Мария хвърля бърз поглед към полуупрозрачното огледало зад гърба ми.)

Какво ли ще направят с мен? Когато престана да им принасям полза, ще бъда на повече години, отколкото доживява средната рускиня в момента...

(Показва среден пръст на огледалото.)

Знаете ли какво? Те искат да чуете всичко това. Точно поради тази причина ви пуснаха в нашата страна, разрешиха ви да правите интервюта, да слушате разказите ни, да ни задавате въпросите си... Вас също ви използват, разбирате ли? Вашата задача е да разкажете на вашия свят за нас, да покажете какво се случва с всеки, който дръзне

да се ебава с нас... Войната ни върна към корените ни и ни напомни какво значи да бъдем Руснаци. Ние отново сме силни, отново сме страшни, а за руснаците това значи само едно — че най-сетне отново сме в безопасност! За първи път от близо сто години насам ние можем да се сгреем в юмрука на своя Цезар, където сме на сигурно място... Сигурна съм, че знаете как е „Цезар“^[1] на руски, нали?

БРИДЖТАУН, БАРБАДОС, УЕСТ-ИНДИЙСКА ФЕДЕРАЦИЯ

(Барът на Тревър е почти пуст. По-голямата част от клиентите вече са се прибрали — някои със собствения си кракомобил, а други са били отнесени от полицията я в изтрезвителното, я в ареста. Служителите от последната смяна прибират изпотрошените столове, метат счупените чаши и почистват локвите кръв по пода. В далечния ъгъл някакъв подпийнал южноафриканец пее изключително прочувствено парчето „Асимбонага“ на Джони Клег^[2] във военновременната му версия. Т. Шон Колинс разсеяно си тананика под нос няколко стиха, след което гаврътва на един дъх рома си и дава на келнера знак за още.)

Просто съм пристрастен към убиването — да, едва ли ще успея да го кажа по-добре. Вие сигурно си мислите, че всъщност не е така, понеже ония вече са били мъртви, нали така, следователно не може да се смята, че съм ги убил. Няма какво да го увъртаме — убийство си е и точка по въпроса. И ти дава такъв адrenалин, че просто... няма такова нещо! Мога да плюя по довоенните наемници като ветераните от Виетнам и изродите от „Ангелите на Ада“, но като се замисля, не съм кой знае колко по-различен от тях — от покорителите на джунглата, които така и не се върнаха у дома, или от пилотите на изтребители от Втората световна, които профукаха Мустангите^[3] си за дрога. Живееш под такова напрежение, че навсякъде и във всичко съзиращ смърт. Опитах се да се впиша, да се установя, да си създам приятели, да си намеря работа и да направя нещо за възстановяването на Америка, но не можех да мисля за нищо друго, освен за убиване. Несъзнателно започнах да изучавам шиите на хората и главите им. Мислех си: „Хъм, този тип има доста масивна челна кост, значи ще трябва да стрелям в

окото му.“ Или: „Един бърз удар по темето веднага ще свали тая майка.“ По някое време попаднах на речта на новия президент, „Чудака“ — божичко, кой съм аз, че да наричам другите „чудаци“? — и прехвърлих в ума си поне петдесет начина да му видя сметката. Може би тогава най-накрая се взех в ръце — не толкова заради себе си, колкото заради околните. Казах си, че някой ден ще прекрача линията, ще се напия, ще се сбия с някого и ще изгубя контрол. Знаех си, че ако започна, после няма да мога да се спра, ето защо казах „Чао!“ на всички и се присъединих към „Имписи“ Да, наименованието беше същото като на южноафриканските специални части... Между впрочем, „имписи“ на зулуски означава „хиена“ — звярът, който ни избавя от мършата и труповете.

На практика ние сме частно подразделение. Без правила и без бюрокрация, ето защо го предпочитах пред редовните многонационални войски. Ние сами си определяхме работното време и сами си избирахме оръжията.

(Събеседникът ми посочва причудливия инструмент, подпрян на стената до него. Прилича на заострено стоманено весло.)

Това е „Повенуа“ — имам го от един приятел от племето маори, който навремето — сиреч преди войната — играеше за новозеландския „Ол Блекс“. Опасни пичове са това маорите... Онази битка край Хълма с единственото дърво... Петстотин маори срещу половината мъртъвци на Оукланд. Повенуата си е бая тежичко оръжие, дори и да не е от стомана, а от дърво. Но това си е друг плюс на това да си наемник. Кой в наши дни може да получи прилив на адреналин, натискайки спусъка? Не, трябва да е трудно, рисковано и колкото повече зомбита, толкова по-добре. Естествено, рано или късно те ще свършат. И тогава...

(От „IS Имфинго“ проехтява камбанен звън, сигнал за скорошно отплаване.)

Време е да вървя.

(Т. Шон Колинс дава знак на келнера и оставя няколко сребърни ранда на масата.)

Все още се надявам. Може да ви звуци налудничаво, но човек никога не знае. Ето защо гледам да спестявам по-голямата част от приходите си, а не ги пръскам за разни глупости. Навярно някой ден все пак ще се устрои някъде. Един приятел канадец — Маки

Макдоналд — си каза, че след прочистването на остров Бафин вече не иска да върши повече тая работа. Писнало му на кофата. Разправят, че сега е в Гърция, май в някакъв манастир или нещо такова... Така че сам виждате как всичко може да се случи... Може би истинският ми живот все още ме очаква някъде пред мен... Хей, всеки има право на мечти, нали? Естествено, ако това не стане... ако Зак изчезне съвсем, а пристрастеността ми към убийствата си остане...

(Изправя се и мята през рамо внушителното си оръжие.)

Тогава последния череп, който ще разбия, навярно ще бъде моят собствен.

РЕЗЕРВАТ „ПЯСЪЧНИТЕ ЕЗЕРА“, ПРОВИНЦИЯ МАНИТОБА, КАНАДА

(Джесика Хендрикс натоварва и последния за деня „улов“ на шейната. Равносметката гласи: петнайсет трупа и цяла планина от разчленени крайници.)

Опитвам се да не питая злост и омраза, да не се гневя на несправедливостта... Бих искала да проумея нещата. Веднъж срещнах един бивш ирански пилот, който пътуваше из Канада и си търсеше местенце, където да се установи... Та той ми сподели, че от всички хора, които познава, само американците не могат да се примирят с това, че на добрите хора понякога им се случват лоши неща. Може би е прав. Миналата седмица слушах радио и попаднах на предаването на (името е заличено поради юридически причини). Нали го знаете, обикновено той ръси предимно дебелашки шеги, оскърбления и тийнейджърскиекс-лафчета... Та неволно си помислих: „Господи, този човек е оживял, а моите родители — не!“ Обаче не бива да се поддаваме на омразата. Просто не бива.

ТРОЯ, ЩАТА МОНТАНА, САЩ

(Двамата с госпожа Мери Джо Милър стоим и съзерцеваме играещите в централния двор деца.)

Можете да хвърлите вината върху политиците, бизнесмените, генералите... върху цялата „машина“, ако щете, но ако наистина искате да обвините някого лично, обвинете мен! Аз съм американската

система, аз съм „машината“! Това е цената на демокрацията. Всички заедно отговаряме за извършените престъпления. Разбирам защо на китайците им трябваше толкова време, за да го проумеят, и защо руснаците казаха „Майната ви!“ на всички и се върнаха към любимата си система, както и да се нарича... На всеки му се иска да каже: „Ей, не ме гледай така, аз не съм виновен!“ Напротив, виновен си. Всички сме виновни. Ето защо го признавам съвсем чистосърдечно: това е моята вина, това е вината на моето поколение.

(Наблюдава замечтана децата.)

Интересно ми е какво ли ще кажат за нас бъдещите поколения. Нашите баби и дядовци трябваше да преминат през Голямата депресия и Втората световна война, ала се върнаха у дома и създадоха най-великата средна класа в човешката история. Господ знае, че не бяха идеални, но пък със сигурност успяха да се доближат най-близо до американската мечта. После дойде поколението на нашите родители и всичко се развали — бейби-буза, генерацията „Аз“ А сетне и ние. Да, ние спряхме зомбитата, ала именно ние бяхме тези, които допуснаха те да се появят. Поне успяхме да разчистим мръсотията, която надробихме... Според мен това е една чудесна епитафия, за която си струва да се надяваме: „Поколението «Z» — те разчистиха собствената си мръсотия.“

чунцин, китай

(Гуан Дзиншу довършва прегледа на последния си пациент за деня — малко момченце с никакво респираторно заболяване... Майката се притеснява да не би синът ѝ да развие туберкулоза. Когато докторът я уверява, че се касае за най-обикновена настинка, лицето ѝ разцъфва. Жената ни изпровожда до потъналата в прах улица с благодарствени сълзи в очите си.)

Приятно е отново да видиш деца. Имам предвид такива, които са се родили след края на войната — истински деца, които не познават онзи свят, в който бродеха живите мъртвци. Те знайт, че не бива да си играят в близост до водоеми, както и че не бива да излизат самички или да остават навън след здрачаване напролет и лете... Не познават страха и това е изключителен дар; единственият дар, който можем да им оставим.

Понякога си мисля за онази старица от Нов Дачан... за всичко онова, което ѝ се стовари на плещите, за непосилното бреме, връхлетяло цялото ѝ поколение... Ами аз? Нима съм по-различен с нещо от нея? Не съм ли просто един старец, принуден със собствените си очи да види как страната му на няколко пъти бива разрушена из основи... Ала въпреки всичко всеки път успявахме да се обединим, да запретнем ръкави и да съградим наново държавата си. Пак ще го направим — с Китай и целия свят. Аз съм стар революционер и не вярвам в задгробния живот. Но ако такъв съществува, мога да си представя как старият ми познайник Гу Уън Куй ми се смее от небесата, докато изричам най-чистосърдечно, че „всичко ще бъде наред“.

УЕНАТЧИ, ЩАТА ВАШИНГТОН

(Джо Мухамад току-що е приключил с работата над последния си шедьовър — трийсетсантиметрова статуетка на мъж, който е застинал в неестествена поза и се взира някъде пред себе си с безжизнен поглед. На гърдите на мъжа виси разкъсана раничка за носене на бебе.)

Няма да кажа, че войната е нещо хубаво. Не съм толкова изперкал... но трябва да призная, че по някакъв начин тя сплотява хората. Помня как моите родители не спираха да се оплакват, че им липсвало онова чувство за общност, на което са се радвали навремето в Пакистан... Те никога не разговаряха с американските си съседи, никога не ги канеха на гости и едва знаеха имената им... Всъщност се сещаха за имената им само когато се налагаше да се оплачат от твърде силна музика или среднощен кучешки лай... Сега без всякакво съмнение живеем в друг свят. Не говоря само за съседите ни или нашата страна. Във всяко кътче на Земята хората преминаха през едни и същи изпитания. Преди две години например плавах на круизен кораб покрай линията Пан-Пасифик. На борда имаше хора от всички краища на света и всички разказваха еднакви истории, които се различаваха само по отношение на детайлите. Давам си сметка, че звучи като наивен оптимист, понеже не след дълго ще се върнем към „обичайното“ си състояние; изчакайте само децата и внуките ни да пораснат в един тих, уютен свят, и бас държа, че те ще станат същите

egoистични, ограничени и гнусни копелета в отношенията помежду си като бащите си. Нима действително всичко онова, което преодоляхме, ще изчезне безследно? Помня как веднъж ми казаха една африканска поговорка: „Не можеш да прекосиш реката, без да се намокриш.“ Ще ми се това наистина да е така.

Не ме разбирайте неправилно. Старият свят определено ми липсва — особено някои неща, на които се радвах, или с които се надявах да се сдобия някой ден... Предишната седмица си спретнахме ергенско парти за едно от момчетата от квартала... Взехме назаем единствения работещ DVD-плейър и няколко довоенни дискове с порно... В един от филмите имаше сцена, в която Лъсти Кениън се отдава на трима мъже на покрива на перленосив кабриолет „BMW Z-4“, и аз, докато гледах, си мислех: „Мамка му, никой вече не произвежда такива коли!“

ТАОС, ЩАТА НЮ МЕКСИКО, САЩ

(Стековете са почти готови. Артър Синклер ги обръща на скарата и се наслаждава на ароматния дим.)

От всички постове, които съм заемал, най-много ми харесваше да бъда „монетно ченге“. Когато президентът ме помоли да се върна в правителството в качеството си на председател на Комисията по ценните книжа и фондовите борси, едва не го разцелувах. Сигурно получавах тази длъжност само защото никой друг не я искаше — също както с „ДеСтРес“. На пътя пред нас ни дебнат толкова много предизвикателства, толкова много американци все още живеят в каменния век. Да ги накараш да се откажат от разменната търговия и отново да се доверят на щатския доллар... ами, не е никак лесно. Царуването на кубинското песо продължава с пълна сила и мнозина от най-богатите граждани си имат банкови сметки в Хавана.

Само решението на дилемата с големия валутен излишък щеше да е колосален успех за всяка администрация. След войната се оказа, че се е насьбрало огромно количество пари в брой — в пустеещи сутерени, в изоставени къщи, в джобовете на покойниците... Как да различиш мародерите, заграбващи тези средства, от обикновените хора, които са успели да запазят честно спечелените си долари... и то при положение че от данните за собственост в повечето случаи бе

останало едно голямо нищо? Господи, та този вид документи бяха станали по-редки и от бензина! Ето защо смятам, че да бъда монетно ченге е най-важната ми длъжност от всички досега. Ние сме се специализирали в залавянето на копелетата, които не позволяват на американската икономика да стъпи отново на краката си. И не само дребните тарикати, но и големите риби — мръсниците, които се опитват да изкупят на безценица къщите, преди оцелелите да са предявили правата си над тях, или пък лобират за протакването на законите за отмяна на регулирането на хранителните продукти и другите стоки от първа необходимост... Да не говорим за мошеници като онзи кучи син Брекинридж Скот — да, краля на „Фаланга“, който и досега се крие като плъх в антарктическата си бърлога. Той още не го знае, но ние се договорихме с Иванушките да не подновят договора му за наем. Толкова много хора го чакат да се върне у дома... сред тях и Вътрешната данъчна служба!

(Домакинът ми се усмихва и потрива ръце.)

Доверието е горивото, което задвижва машината на капитализма. Нашата икономика ще съществува дотогава, докато хората вярват в нея. Както е казал великият Франклин Делано Рузвелт: „Единственото нещо, от което трябва да се страхуваме, е самият страх.“ Между другото, баща ми е измислил тази култова фраза. Или поне така ми е казвал.

Вече започваме да се надигаме — бавно, но сигурно. Всеки ден се откриват нови сметки в американските банки, регистрират се нови частни предприемачи, индексът „Дау“^[4] се вдига с пункт или два... Както става и с времето. Всяка година лятото става малко по-дългично, а небето — една идея по-синьо. Всичко върви към по-добро. Трябва само да потърпим още малко.

(Изважда от леда две кафяви бутилки.)

Ще пийнете ли коренова бира?

киото, япония

(Това е исторически ден за „Обществото за защита“. Днес най-накрая са го признали за независимо подразделение на японските изкуства по самоотбрана. Сега основната мисия пред Обществото е да научи японските граждани да се защитават от живите мъртвци. Тази амбициозна задача ще включва и

усвояването на бойни техники със и без оръжие, заимствани от не-японските организации, както и помощ по внедряването на тези техники по целия свят. „Обществото за защита“ се е обявило твърдо против огнестрелните оръжия и в подкрепа на международното сътрудничество, с което вече набра голяма популярност и привлече към себе си вниманието на журналистите и високопоставените лица от почти всички страни на Организацията на обединените нации.

(Томонага Иджиро стои начело на делегацията от страната-домакин; усмихва се и се покланя, докато приветства парада на гостите. Кондо Тацуши също се усмихва, наблюдавайки учителя си от другия край на залата.)

Знаете ли, аз въобще не вярвам във всички тези духовни щуротии... Според мен Томонага е просто един смахнат стар хибакуша, ала той положи началото на нещо изумително; нещо, което без всякакво съмнение ще има огромно значение за бъдещето на Япония. Ако неговото поколение искаше да управлява света, то моето се съгласи светът — или по-скоро вашата страна — да управлява нас. И тези две пътеки насмалко да доведат до унищожаването на родината ни. Затова трябваше да има и трети път — някъде по средата, може би най-приемливият от всички, — където да понесем отговорността за собствената си защита, ала не тъй арогантно и драстично, че да предизвикаме гнева и ненавистта на другите държави. Не мога да кажа дали този път е правилен, или не; бъдещето ми се струва твърде мъгляво, за да се правя на прорицател... Каквото и да стане обаче, аз ще следвам сенсей Томонага по тази пътека, заедно с всички онези, които се присъединяват към нас с всеки следващ ден. Само „боговете“ знаят какво ни очаква в края на пътя.

АРМА, ИРЛАНДИЯ

(Филип Адлер довършва питието си и се надига да си ходи.)

Изгубихме нещо много по-важно от хората, които изоставихме в лапите на живите мъртъвци. Това е всичко, което исках да ви кажа.

ТЕЛ АВИВ, ИЗРАЕЛ

(Приключили сме с обяда и Юрген рязко изтрягва сметката от ръката ми.)

Моля ви! Аз избрах ресторанта и държа да ви почерпя. Преди не можех да понасям тази кухня — приличаше ми на бълвоч! Един следобед обаче сътрудниците ми — тези млади сабри^[5] с техните екзотични вкусове! — ме доведоха тук. „Просто опитайте, стари йекке^[6]!“ — агитираха ме те. Така ме наричаха, йекке. Между другото, тази дума буквално означава „нервак“, а по една случайност това е и официалното название на немските последователи на юдаизма... Всъщност младежите бяха прави и за едното, и за другото...

Навремето попаднах в програмата „Киндертранспорт“ Тя представляваше последната възможност за извеждане на еврейските деца от Германия. Тогава за последен път видях най-близките си хора измежду живите... В едно малко полско градче има мъничко езерце, където хвърляха пепелта. Езерцето и досега е сиво — повече от половин век по-късно...

Казват, че никой не е успял да преживее Холокоста. Даже онези, които теоретично са оцелели, са били до такава степен осакатени и изкорубени отвътре, че предишната им душа и самоличност са изчезнали завинаги. Бих искал това да не е вярно. Защото ако е вярно, значи нито един от хората, които сега живеят на Земята, не е оцелял след тази война.

НА БОРДА НА КОРАБА ОТ ВМС НА САЩ „ТРЕЙСИ БОУДЪН“

(Майкъл Чой се е облакътил на леера^[7] и се взира в хоризонта.)

Знаете ли кой на практика изгуби Z-тата световна война? Китовете. Просто нямаха никакъв шанс, когато в морето се изсипаха няколко милиона гладни хора и половината граждански флот на света бе преобразуван в риболовни кораби... А и не ти трябва кой знае какво. Само една дълбоководна бомба, пусната от хеликоптер, не твърде близо — целта все пак е да оглушиш животните, а не да ги разпарчетосаш... Клетите морски бозайници забелязваха прекалено късно опасността. Детонацията можеше да се чуе на цели километри,

да не говорим за писъците... Няма по-добър проводник за звука от водата.

Загубата бе чудовищна и не трябваше да си някой вманичен на тема зоология, миришещ на пачули зубър, за да оцениш мащабите ѝ. Баща ми работеше в „Сркипс“ — не в клермонтския девически колеж, а в океанографска институт край Сан Диего. Между другото, оттам се зароди любовта ми към океана и затова избрах да служа във военноморските сили... Беше просто невъзможно да откъснеш поглед от калифорнийските сиви китове. Величествени създания... Популацията им тъкмо бе започнала да се разраства, след като почти ги бяхме докарали до пълно изчезване. Бяха престанали да се боят от нас и понякога човек можеше да доплува до тях и дори да ги погали. Те бяха в състояние да ни убият на мига — само с един замах на четириметровия си опашен плавник, само с едно движение на трийсеттонното си туловище... Първите китоловци ги бяха нарекли „дяволски риби“ заради яростта, с която се съпротивляваха, когато бъдат уловени. Знаеха, че няма да им навредим. Само когато имаха новородени малки, ни отгласкваха внимателно с опашките си, намеквайки ни, че е желателно да се отдалечим. Изльчваха такава красота, такова благородство с огромната си сила и грациозните си движения... Да, калифорнийските сиви китове бяха наистина впечатляващи създания, а вече ги няма... Както ги няма и сините китове, и финвалите^[8], и гърбатите китове, и гладките китове... Разправят, че са забелязвали отделни белуги и нарвали^[9], оцелели под арктическите ледове, но навсярно числеността им е недостатъчна за възстановяването на видовете им... Знам, че тук-там все още са се съхранили няколко стада косатки, обаче при днешните нива на замърсяване и осъдното количество риба, останала в Световния океан, прогнозите не са никак оптимистични... Дори майката природа да даде на китовете-убийци^[10] някакъв шанс, за да се приспособят към промените подобно на някои динозаври, исполинските им нежни събрата вече са безвъзвратно изчезнали. Също като във филма „О, Господи!“^[11], където Всешишният предлага на Човека да сътвори скумрия от нулата. „Видя ли, че не можеш!“ — казва му той. Да, освен ако някой генетичен архиватор не е успял да се добере до тях преди дълбоководните бомби, просто няма как да възстановим калифорнийските сиви китове.

(Слънцето потъва зад хоризонта. Майкъл Въздухва тежко.)

Ето защо, когато следващия път някой тръгне да ви обяснява, че истинската загуба в тази война е била „нашата невинност“ или някоя „неотменна частица от хуманността ни“.

(Храчи Във водата.)

Да го каже на китовете.

ДЕНВЪР, ЩАТА КОЛОРАДО, САЩ

(Тод Уайнио ме изпраща до перона, наслаждавайки се на кубинските цигари (със 100 процента съдържание на тютюн), които му подарявам на сбогуване.)

Да, случва се понякога да се срина психически... за няколко минути... или за час. Доктор Чандра обаче ми казва, че това е нормално. Провежда консултациите си тук, в Министерството по въпросите на ветераните. Веднъж ми каза, че няма нищо притеснително в подобно нещо — че това си е съвсем в реда на нещата, както от време на време се случват неголеми земетресения... Според него истинската опасност се крие по-скоро в онези, които не страдат от подобни „дребни пристъпи“...

Има моменти, когато нещо съвсем незначително провокира такъв пристъп у мен. Някакъв мириз или глас, който ми звуци познато... Миналия месец например обядваме и изведнъж по радиото пуснаха една песен... Не мисля, че е за войната, дори не знам дали е изпълнявана от американец... Акцентът и някои думи звучаха по-различно, обаче припевът... „Боже, помогни ми, бях само на деветнайсет!“

(Проехтява камбанен звън. Влакът ще потегли всеки момент. Хората започват да се качват във вагоните.)

Странно, нали? Най-яркият ми спомен да се превърне в нещо като национална икона на победата.

(Тод кимва към гигантския стенопис зад нас.)

Това сме ние. Стоим на брега на река Хъдзън, откъм страната на Джърси, и гледаме как слънцето изгрява над Ню Йорк. Казаха ни, че днес било Денят на американската победа. Никой не извика „Ура!“, нямаше радостни възгласи, нямаше празненства... Всичко ни беше като в мъгла. Едва ли някой от нас можеше да повярва, че това е

истина. Мир? Какво, по дяволите, означаваше това? В продължение на толкова много време се бях сражавал, бях убивал, бях се страхувал и бях очаквал смъртта, че бях започнал да приемам всичко това за даденост... Просто бях свикнал с този тип съществуване и ми се струваше, че ще я карам по този начин до края на дните си. Ето защо си казах, че просто не можеше да е вярно; че тези приказки за победата, за мира и за края на войната са само сън. Между впрочем, не само тогава; от време на време отново се чувствам по абсолютно същия начин, когато си припомням онзи далечен ден и онзи изгрев над Града на Героите.

---

[1] Думата „цар“ произхожда от старобългарската дума „цѣсарь“ — славянското произношение на последното, родовото име на Гай Юлий Цезар — пълководец, придобил голяма слава в целия античен свят. Освен „цар“, от името на Цезар се извеждат етимологически и титлите „кайзер“ (германският император) и „кесар“ — най-висшата дворцова титла във Византия след тази на императора. — Б.пр. ↑

[2] Роден през 1953 г. популярен южноафрикански музикант, който смесва в творчеството си традиционни африкански мотиви със западноевропейски музикални стилове, пеейки на английски и зулуски. — Б.пр. ↑

[3] P-51 „Мустанг“ — едноместен американски изтребител с голям радиус на действие, разработен от компанията „Норт Американ“, използван както във Втората световна война, така и през Корейската война. — Б.пр. ↑

[4] Индексът „Дау Джоунс“ показва състоянието на промишлените предприятия на американския фондов пазар. Създаден е от редактора на вестник „Уолстрийт Джърнъл“ и основателя на компанията „Дау Джоунс“ Чарлз Дау. Индексът „Дау Джоунс“ е най-старият сред американските пазарни индекси и обхваща цените на 30 от най-големите публични компании в САЩ. — Б.пр. ↑

[5] Евреи, родени на територията на Израел. — Б.пр. ↑

[6] Дружеско обръщение, използвано от сабрите към евреите от Западна Европа и най-вече Германия. — Б.пр. ↑

[7] Парапет на палубата на кораб. — Б.пр. ↑

[8] Финвалът е второто по големина животно на планетата след синия кит. Достига дължина от 27 метра. Както и останалите едри

китове, финвалът е силно засегнат от масовия улов през двайсети век; предполага се, че в момента са останали по-малко от три хиляди екземпляра. — Б.пр. ↑

[9] Нарвал — арктически зъбат кит, близък родственик на белугата. Характерен за него е дългият рог на мъжките, който въ�щност представлява силно удължен горен ляв резец (подобно на бивните на слона). Затова понякога го наричат морски еднорог. — Б.пр.

↑

[10] „Killer whale“ (букв. „кит убиец“) е англоезичното название на косатката — най-големият представител на семейство делфинови. Тя се среща във всички океани и е бозайникът с най-обширен ареал на местообитание след човека. Храни се най-вече с риба, морски костенурки, пингвини, тюлени, акули и дори с някои млади или по-дребни китове. — Б.пр. ↑

[11] Комедия от 1977 г. на режисьора Карл Райнър. — Б.пр. ↑

БЛАГОДАРНОСТИ

Специални благодарности на съпругата ми Мишел за невероятната ѝ любов и подкрепа.

На Ед Виктор, задето положи началото.

На Стив Рос, Люк Демпси и целия екип на „Краун Пъблишърс“.

На Т. М., задето ми пазеше гърба.

На Брад Греъм от „Уошингтън Поуст“; на доктор Коен, доктор Уайтман и доктор Хейуърд; на професор Грийнбъргър и професор Тонгън; на равин Анди, на отец Фрейзър; на сонарните инженери от базата за подводници в Бордо; на „Б“ и „Е“; на Джим, Джон, Джеси, Грег, Хонупо и на татко за „Човешкия фактор“.

Най-накрая — огромни благодарности към тримата, които ме вдъхновиха за написването на тази книга — Стъдс Търкъл^[1], генерал сър Джон Хакет^[2] и — разбира се — ужасяващият гений на Джордж А. Ромеро^[3].

Обичам те, мамо.

---

[1] Луис „Стъдс“ Търкъл (1912–2008) — американски писател, историк, актьор и журналист, известен с прозвището си „Гласът на Америка“. Въздига живия разговор до форма на изкуство. Пионер на така наречената „неписана история“ (вж. книгата му „Добрата война“). — Б.пр. ↑

[2] Джон Уинтроп Хакет (1910–1997) — роден в Австралия британски военен и писател, бивш шеф на северното крило на НАТО. Сред произведенията му се открояват публикуваният през 1978 г. роман „Третата световна война — август 1985“, разказващ за сблъсък между СССР и САЩ. — Б.пр. ↑

Култов американски хорър режисьор, който през 1968 г. реализира нискобюджетната независима лента „Нощта на живите мъртви“, превърнала се в еталон за поджанра на зомби филмите. — Б.пр. ↑